

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som gäller en omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företags servicen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det ska stiftas en lag om ordnande av arbetskraftsservice och en lag om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen. Enligt förslaget upphävs lagen om offentlig arbetskrafts- och företags service och lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Det föreslås dessutom ändringar i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna, lagen om statsandel för kommunal basservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner, lagen om arbetslöshetskassor, utlänningslagen, lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028, lönegarantilagen, lagen om lönegaranti för sjömän, lagen om yrkesutbildning och vissa andra lagar.

Ansvar för att ordna offentlig arbetskraftsservice överförs från arbets- och näringsbyråerna till kommunerna. Även närings-, trafik- och miljöcentralernas upphandlingsuppgifter inom offentlig arbetskraftsservice samt de utbetalningsuppgifter inom offentlig arbetskraftsservice som närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter sköter överförs till kommunerna. De nuvarande arbets- och näringsbyråerna läggs ner. Statlig personal som sköter de uppgifter som överförs ska enligt förslaget överföras till kommuner eller samkommuner genom överlåtelse av rörelse.

Det föreslås att kommuner med en arbetskraft på minst 20 000 personer ska kunna ordna arbetskraftsservice självständigt. Om det villkoret inte uppfylls ska flera kommuner bilda ett sysselsättningsområde i syfte att ordna servicen. Arbetskraften i ett sådant område ska uppgå till minst 20 000 personer. Området ska dessutom vara geografiskt enhetligt och funktionellt i arbetsmarknadshänseende. Samarbetet utgör lagstadgat samarbete mellan kommuner. De kommuner som ingår i ett sysselsättningsområde ska överföra organiseringsansvaret antingen till en ansvarig kommun eller till en samkommun. Om kommunerna inte själva kan komma överens om ett område som uppfyller kraven föreslås statsrådet ha befogenhet att i sista hand fatta beslut i frågor som gäller sysselsättningsområden. Statsrådet föreslås ha rätt att under förutsättningar som anges i införelselagen bevilja undantag från de krav som gäller aktörer med organiseringsansvar.

Organiseringsansvaret för arbetskraftsservice utgör ett nytt statsandelsåliggande för kommunerna och dessa föreslås få full finansiering för att sköta det. Kommunerna föreslås få särskild finansiering från statsandelen med allmän täckning. Ändamålet för finansieringen är integrationsutbildning för personer som omfattas av internationellt skydd och för invandrare som kan jämföras med sådana personer.

Det föreslås att bestämmelserna om finansiering av arbetslöshetsförmåner ses över så att kommunen får ett mer omfattande finansieringsansvar. Det föreslagna finansieringsansvaret ska förutom arbetsmarknadsstödet omfatta även grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel. Finansieringsansvaret föreslås inledningsvis uppgå till 10 procent – efter att den arbetssökande har fått arbetslöshetsförmån för 100 dagar – och öka stegvis ju längre arbetslösheten varar. Som mest uppgår kommunens föreslagna andel till 50 procent, vilket sker

efter att den arbetssökande har fått förmån för 700 dagar. Enligt förslaget ska kommunens finansieringsansvar dessutom inte avbrytas om en person deltagit i sysselsättningsfrämjande service och får arbetslöshetsförmån för den tiden. Enligt förslaget ska kommunen däremot inte finansiera arbetsmarknadsstödet för personer som omfattas av internationellt skydd och därmed jämställbara invandrare under de tre år som följer efter den första anteckningen om hemkommun. När det gäller andra invandrare föreslås kommunen vara undantagen det finansieringsansvaret i ett år.

Kommunernas ökade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmånerna ska enligt förslaget kompenseras via statsandelssystemet baserat på ett tvärsnitt av ansvaret. Den kompensation som varje enskild kommun får justeras inte i efterhand, så systemet medför en ekonomisk fördel för kommuner som lyckas förkorta perioderna av arbetslöshet och förebygga långtidsarbetslöshet. Detta utgör ett incitament för kommunerna att arbeta så effektivt som möjligt för att höja sysselsättningen. Genom reformen eftersträvas en sysselsättningseffekt på 7 000–10 000 personer.

Den offentliga arbetskraftsservice som enligt propositionen överförs till kommunerna motsvarar i huvudsak den arbetskrafts- och företagsservice som arbets- och näringsbyråerna för närvarande tillhandahåller. Servicen för utveckling av företagsverksamhet överförs däremot inte till kommunerna, utan föreslås ingå i närings-, trafik- och miljöcentralernas företagservice. I bestämmelserna om denna service föreslås det endast smärre ändringar: att maximitiden för träning och utbildningsprövning ska slopas, att maximitiden för arbetsprövning ska förkortas till sex månader och att reglerna för startpeng ska ändras så att inkomster av annat ursprung än företagsverksamhet inte ska utgöra hinder för betalning av startpeng, utan minska startpengen. I den reglering som föreslås beaktas det nya system med utbildning inom omställningsskyddet som träder i kraft 2023 samt lönesubventionsreformen och det sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år som föreslås i den. Uppgiften att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden om arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa föreslås övergå till kommunen i fall som inte kräver prövning eller som gör det endast i ringa utsträckning.

Enligt förslaget ligger ansvaret för att systemet med arbetskraftsservice fungerar på riksnivå i sista hand hos staten. Det föreslås att arbets- och näringsministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralen regelbundet ska föra regionala diskussioner för samarbete och uppföljning med de kommuner och samkommuner (arbetskraftsmyndigheter) som ansvarar för att anordna arbetskraftsservice. Om en arbetskraftsmyndighets kapacitet att anordna arbetskraftsservice har varit nedsatt under en längre tid, kan ett samrådsförfarande inledas. I sista hand föreslås statsrådet vara behörig att besluta att ett nytt sysselsättningsområde ska bildas. Dessutom föreslås det att statsrådet för varje regeringsperiod ska sätta upp riksomfattande mål för främjandet av sysselsättningen och att det vid arbets- och näringsministeriet ska tillsättas en nationell delegation för främjande av sysselsättningen. Regionförvaltningsverken föreslås ha behörigheten att utöva laglighetskontroll över arbetskraftsmyndigheternas verksamhet.

Som ett led i den föreslagna reformen omorganiserar de uppgifter inom arbets- och näringsförvaltningens ansvarsområde som blir kvar hos staten. De uppgifter som gäller uppehållstillstånd för arbetstagare överförs till Migrationsverket. Uppgiften att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden om utkomstskyddet för arbetslösa i fall som kräver prövning, de uppgifter som gäller lönegaranti samt vissa rådgivningsuppgifter överförs till närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter. Utvecklings- och förvaltningscentret ska enligt förslaget också ha hand om de riksomfattande informationssystemtjäns-

terna inom arbetskraftsservice, vilka består av en nationell informationsresurs, en riksomfattande helhet av kundinformationssystem och en serviceplattform. Utvecklings- och förvaltningscentret föreslås också ha till uppgift att främja invandring av kompetent arbetskraft, som ett led i den verksamhet som går under namnet Work in Finland.

Det föreslås att Arbetskraftsmyndigheterna, välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten ska tillämpa en samarbetsmodell för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen. Kriterierna för sektorsövergripande stöd ändras så att det oberoende av hur länge en person varit arbetslös ska vara möjligt att hänvisa personen till sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen när den arbetslösa behöver service över sektorsgränserna. Arbetskraftsmyndigheterna ska också ordna så att det inom det sektorsövergripande stödet finns verksamhetsförutsättningar för sysselsättningsfrämjande samservice som unga ska få med låg tröskel.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 januari 2025. Vissa bestämmelser i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avses träda i kraft den 1 april 2023. Vidare avses de ändringar som föreslås i den permanenta ordalydelsen i 13 § 1 mom. 23 punkten i lagen om inkomstdataskystemet och i 4 a § 2 mom. i straffregisterlagen träda i kraft den 1 januari 2034. En del av lagarna sätts i kraft genom en separat införandelag som avses träda i kraft den snarast möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	12
1 Bakgrund och beredning	12
1.1 Bakgrund	12
1.2 Beredning	13
2 Nuläge och bedömning av nuläget	14
2.1 Offentlig arbetskrafts- och företagservice	14
2.1.1 Ordnanande av offentlig arbetskrafts- och företagservice	14
2.1.2 Serviceprocessen för arbetssökande	16
2.1.3 Arbetsförmedling och jobbsökningsskyldighet	23
2.1.4 Information och rådgivning	26
2.1.5 Sakkunnigbedömningar	27
2.1.6 Vägledning för yrkesvalet och karriären	27
2.1.7 Träning	28
2.1.8 Prövning	29
2.1.9 Arbetskraftsutbildning	32
2.1.10 Utbildning inom omställningsskyddet	38
2.1.11 Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån	39
2.1.12 Lönesubvention	41
2.1.13 Startpeng	46
2.1.14 Service för utveckling av företagsverksamhet	47
2.1.15 Kostnadsersättning	49
2.1.16 Ersättning för rese- och logikostnader	51
2.1.17 Stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen	52
2.1.18 Beviljande, utbetalning och återkrav av stöd och ersättningar	52
2.1.19 Sysselsättningskyldighet	53
2.1.20 Tilläggsstöd till kommuner	53
2.1.21 Delegationen för arbetskrafts- och företagservice	54
2.1.22 Arbets- och näringsbyråns uppgifter för att genomföra åtgärdsmodellen för omställningsskyddet	54
2.1.23 Bestämmelser om privat arbetskraftsservice	57
2.1.24 Förvägran av offentlig arbetskrafts- och företagservice	58
2.1.25 Sysselsättningspolitiskt understöd	58
2.1.26 Sökande av ändring	60
2.1.27 Finansieringen av den offentliga arbetskrafts- och företags servicen	60
2.1.28 Uppföljning av den offentliga arbetskrafts- och företags servicens verkningsfullhet	63
2.1.29 Volymen och andelar i fråga om tjänster som räknas med i aktiveringsgraden per NTM-central	65
2.2 Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen	67
2.3 Navigatorer	70

2.4 Arbets- och näringsbyråernas förmåsuppgifter	73
2.4.1 Arbets- och näringsbyråernas uppgifter när det gäller utkomstskydd för arbetslösa	73
2.4.2 Arbets- och näringsbyråernas uppgifter som gäller alterneringsledighet.....	77
2.4.3 Arbets- och näringsbyråernas uppgifter när det gäller samordning av EU- och EES-ländernas socialskydd	77
2.5 Reform av lagstiftningen om främjande av integration	78
2.6 Främjande av invandringen av experter	80
2.7 Myndigheter som sköter offentliga arbetskrafts- och företagstjänster	82
2.7.1 Arbets- och näringsbyråerna	82
2.7.2 NTM-centralerna.....	87
2.7.3 Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter	89
2.7.4 UF-centret	90
2.7.5 Kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen	93
2.8 Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem	98
2.8.1 Allmänt om arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem	98
2.8.2 UF-centrets informationshanteringsuppgifter	99
2.8.3 Kunduppgifternas användningsändamål	100
2.8.4 Rollen som personuppgiftsansvarig	100
2.8.5 Kunduppgifter som behandlas.....	101
2.8.6 Rätt att få uppgifter och utlämnande av uppgifter.....	102
2.8.7 Användarrättigheter.....	103
2.8.8 Den allmänna lagstiftningen som gäller behandlingen av personuppgifter och informationshanteringen	104
2.8.8.1 EU:s allmänna dataskyddsförordning	104
2.8.8.2 Dataskyddslagen	109
2.8.8.3 Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet	110
2.8.8.4 Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen	111
2.9 Kommunernas roll vid främjandet av sysselsättningen.....	114
2.10 Finansieringen av arbetslöshetsförmåner och kommunernas sporrar till främjande av sysselsättningen	117
2.10.1 Finansieringen av inkomstrelaterad dagpenning och grunddagpenning	117
2.10.2 Kommunernas ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet	118
2.10.3 Kommunernas övriga sporrar för främjandet av sysselsättningen	120
2.11 Lägesbilden för den kommunala ekonomin och dess utvecklingsutsikter	122
2.12 Allmän lagstiftning som gäller kommunerna.....	124
3 Målsättning	133
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	133
4.1 De viktigaste förslagen.....	133
4.1.1 Reformen av organiseringsansvaret för arbetskrafts- och företagsservicen.....	133
4.1.2 Ansvar för ordnande av offentlig arbetskraftsservice	134
4.1.3 Finansieringen av de uppgifter som överförs till kommunerna	138
4.1.4 Kommunens ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna.....	138

4.1.5	Styrning av och tillsyn över arbetskraftsservicen	141
4.1.6	Lagstiftning om offentlig arbetskraftsservice	143
4.1.7	Ändringssökande.....	147
4.1.8	Sektorsövergripande främjande av sysselsättning.....	147
4.1.9	Uppgifter som gäller utkomstskyddet för arbetslösa.....	148
4.1.10	Behandling av kunduppgifter samt riksomfattande informationssystemtjänster och tillhörande serviceplattform	149
4.1.11	Förändringar i NTM-centralernas och UF-centrets uppgifter	151
4.1.12	Utvecklingstjänster för företag	152
4.1.13	Uppehållstillstånd för arbetstagare.....	153
4.2	De huvudsakliga konsekvenserna	154
4.2.1	Sammandrag av de huvudsakliga konsekvenserna och riskerna med reformen ...	154
4.2.2	Ekonomiska konsekvenser	156
4.2.2.1	Konsekvenser för den offentliga ekonomin	156
4.2.2.2	Konsekvenser för den kommunala ekonomin	158
4.2.2.3	Konsekvenser för statsfinanserna.....	179
4.2.2.4	Konsekvenser för företag	183
4.2.2.5	Konsekvenser för hushållens ställning	184
4.2.3	Konsekvenser för myndigheterna	184
4.2.3.1	Konsekvenser för kommunernas verksamhet	184
4.2.3.2	Konsekvenser för statens verksamhet	187
4.2.3.3	Konsekvenser för förhållanden mellan myndigheter	188
4.2.3.4	Ordnanande av behandlingen av utkomstskydd för arbetslösa.....	188
4.2.3.5	Konsekvenser för personal inom offentliga arbetskrafts och företagstjänster ...	192
4.2.3.6	Konsekvenser för andra myndigheters verksamhet och personal	195
4.2.4	Andra samhälleliga konsekvenser.....	200
4.2.4.1	Konsekvenser för tillgodoseendet av de grundläggande rättigheterna och rättssäkerheten.....	200
4.2.4.2	Konsekvenser för jämlikhet och icke-diskriminering	200
4.2.4.3	Könskonsekvenser	202
4.2.4.4	Konsekvenser för sysselsättningen	202
4.2.4.5	Konsekvenser för arbetssökanden.....	205
4.2.5	Konsekvenser för regional utveckling	210
4.2.6	Konsekvenser för informationssamhället.....	211
4.2.7	Konsekvenser för dataskyddet	212
4.2.8	Ändringar i informationshanteringen	217
5	Alternativa handlingsvägar	220
5.1	Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	220
5.1.1	Organiseringsansvaret	220
5.1.2	Statsandelsfinansiering för den arbetskraftsservice som överförs till kommunernas organiseringsansvar.....	226
5.1.3	Alternativ för kommunkompensationen	234
5.1.4	Alternativ för kommunfakturering	236

5.1.5	Välfärdsområdena och finansieringen av arbetslöshetsförmåner.....	243
5.1.6	Uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa.....	244
5.2	Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	245
5.2.1	Tyskland.....	248
5.2.2	Danmark.....	250
5.2.3	Norge.....	252
6	Remissvar.....	254
6.1	Organiseringsansvar.....	254
6.2	Statsandelsfinansiering och finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner.....	256
6.3	Kommunfakturering.....	257
6.4	Styrning och tillsyn.....	257
6.5	Tjänster.....	259
6.6	Behandling av kunduppgifter och informationssystemtjänster.....	261
6.7	NTM-centralernas och UF-centrets uppgifter.....	264
6.8	Uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa.....	264
6.9	Samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd i sysselsättningsfrämjande syfte och samservicen för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättning av unga.....	266
7	Specialmotivering.....	267
7.1	Lagen om ordnande av arbetskraftsservice.....	267
7.2	Lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen.....	368
7.3	Lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna.....	378
7.4	Lagen om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa andra lagar som har samband med den.....	383
7.5	Lagen om statsandel för kommunal basservice.....	394
7.6	Lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	397
7.7	Lagen om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	406
7.8	Lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.....	406
7.9	Lagen om arbetslöshetskassor.....	409
7.10	Utlänningslagen.....	410
7.11	Lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter ..	411
7.12	Lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen.....	412
7.13	Lagen om främjande av integration.....	412
7.14	Lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028.....	413
7.15	Lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster.....	416
7.16	Lönegarantilagen.....	417
7.17	Lagen om lönegaranti för sjömän.....	418
7.18	Lagen om Jobbkanalen Ab.....	418
7.19	Lagen om yrkesutbildning.....	418
7.20	Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.....	420
7.21	Lagen om alterneringsledighet.....	421
7.22	Lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen.....	422

7.23 Lag om ändring av 6 och 13 § i lagen om inkomstdatasystemet	423
7.24 Lagen om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet	426
7.25 Arbetsavtalslagen	426
7.26 Lagen om sjöarbetsavtal.....	428
7.27 Lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden.....	429
7.28 Statstjänstemannalagen	429
7.29 Samarbetslagen	430
7.30 Lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden.....	430
7.31 Lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar.....	430
7.32 Lagen om besvärdsnämnden för social trygghet.....	430
7.33 Lagen om utkomststöd	431
7.34 Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	431
7.35 Folkpensionslagen.....	431
7.36 Sjukförsäkringslagen.....	431
7.37 Militärunderstödslagen.....	432
7.38 Socialvårdslagen	432
7.39 Lagen om studiestöd	432
7.40 Lagen om genomförande av vissa bestämmelser om uppehållsrätt i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen	432
7.41 Inkomstskattelagen.....	432
7.42 Inkomstskattelagen för gårdsbruk	432
7.43 Lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet.....	433
7.44 Lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn	433
7.45 Strafflagen.....	433
7.46 Straffregisterlagen	433
7.47 Lagen om ändring av 4 a § i straffregisterlagen.....	434
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	434
9 Ikraftträdande.....	439
10 Verkställighet och uppföljning	444
10.1 Förändringsledning	444
10.2 Personalöverföringar och samarbete	444
10.3 Stöd för genomförandet av reformen	446
10.4 Uppföljning av reformen.....	446
11 Förhållande till andra propositioner.....	447
11.1 Samband med andra propositioner.....	447
11.2 Förhållande till budgetpropositionen	448
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	449
LAGFÖRSLAG	478
1. Lag om ordnande av arbetskraftsservice.....	478
2. Lag om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen	535
3. Lag om ändring av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna.....	542

4. Lag om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa andra lagar som har samband med den	545
5. Lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice.....	550
6. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	553
7. Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	569
8. Lag om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.....	570
9. Lag om ändring av lagen om arbetslöshetskassor	575
10. Lag om ändring av utlänningslagen	577
11. Lag om ändring av lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter.....	580
12. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen	582
13. Lag om ändring av lagen om främjande av integration	584
14. Lag om ändring av lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028.....	590
15. Lag om ändring av lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster	592
16. Lag om ändring av lönegarantilagen.....	594
17. Lag om ändring av lagen om lönegaranti för sjömän.....	597
18. Lag om ändring av 4 § i lagen om Jobbkanalen Ab.....	600
19. Lag om ändring av lagen om yrkesutbildning.....	601
20. Lag om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	604
21. Lag om ändring av lagen om altemneringsledighet.....	609
22. Lag om ändring av 6 och 11 § i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen	612
23. Lag om ändring av 6 och 13 § i lagen om inkomstdatasystemet	613
24. Lag om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet	615
25. Lag om ändring av arbetsavtalslagen	616
26. Lag om ändring av lagen om sjöarbetsavtal.....	619
27. Lag om ändring av 3 a och 37 a § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden.....	622
28. Lag om ändring av 5 a och 9 c § i statstjänstemannalagen	623
29. Lag om ändring av samarbetslagen.....	624
30. Lag om ändring av 8 och 9 § i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden	625
31. Lag om ändring av 24 och 25 § i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar	626
32. Lag om ändring av 14 § i lagen om besvärnämnden för social trygghet.....	627
33. Lag om ändring av lagen om utkomststöd	628
34. Lag om ändring av 14 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	630
35. Lag om ändring av 35 § i folkpensionslagen	631
36. Lag om ändring av 8 kap. 9 § i sjukförsäkringslagen	632
37. Lag om ändring av 11 § i militärunderstödslagen.....	633

38. Lag om ändring av 35 § i socialvårdslagen.....	634
39. Lag om ändring av 6 § i lagen om studiestöd	635
40. Lag om ändring av 6 § i lagen om genomförande av vissa bestämmelser om uppehållsrätt i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen	636
41. Lag om ändring av 92 och 127 a § i inkomstskattelagen	637
42. Lag om ändring av 10 f § i inkomstskattelagen för gårdsbruk.....	638
43. Lag om ändring av 56 § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet	639
44. Lag om ändring av 2 och 3 § i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn.....	640
45. Lag om ändring av 47 kap. 6 § i strafflagen.....	641
46. Lag om ändring av 4 a § i straffregisterlagen.....	642
47. Lag om ändring av 4 a § i straffregisterlagen.....	643
BILAGOR.....	645
PARALLELLTEXTER	645
3. Lag om ändring av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna.....	645
5. Lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice.....	649
6. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	654
7. Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	683
8. Lag om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.....	684
9. Lag om ändring av lagen om arbetslöshetskassor	692
10. Lag om ändring av utlänningslagen	695
11. Lag om ändring av lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter.....	701
12. Lag om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen	703
13. Lag om ändring av lagen om främjande av integration	705
14. Lag om ändring av lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028.....	714
15. Lag om ändring av lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster	717
16. Lag om ändring av lönegarantilagen.....	720
17. Lag om ändring av lagen om lönegaranti för sjömän.....	724
18. Lag om ändring av 4 § i lagen om Jobbkanalen Ab.....	729
19. Lag om ändring av lagen om yrkesutbildning.....	731
20. Lag om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	735
21. Lag om ändring av lagen om altemneringsledighet	743
22. Lag om ändring av 6 och 11 § i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen	747
23. Lag om ändring av 6 och 13 § i lagen om inkomstdatasystemet	749
24. Lag om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet	752
25. Lag om ändring av arbetsavtalslagen.....	753
26. Lag om ändring av lagen om sjöarbetsavtal.....	758

27. Lag om ändring av 3 a och 37 a § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden.....	762
28. Lag om ändring av 5 a och 9 c § i statstjänstemannalagen	764
29. Lag om ändring av samarbetslagen.....	766
30. Lag om ändring av 8 och 9 § i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden	768
31. Lag om ändring av 24 och 25 § i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar	770
32. Lag om ändring av 14 § i lagen om besvärnämnden för social trygghet.....	772
33. Lag om ändring av lagen om utkomststöd	773
34. Lag om ändring av 14 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	776
35. Lag om ändring av 35 § i folkpensionslagen	777
36. Lag om ändring av 8 kap. 9 § i sjukförsäkringslagen	778
37. Lag om ändring av 11 § i militärunderstödslagen.....	780
38. Lag om ändring av 35 § i socialvårdslagen.....	781
39. Lag om ändring av 6 § i lagen om studiestöd	782
40. Lag om ändring av 6 § i lagen om genomförande av vissa bestämmelser om uppehållsrätt i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen	783
41. Lag om ändring av 92 och 127 a § i inkomstskattelagen	784
42. Lag om ändring av 10 f § i inkomstskattelagen för gårdsbruk.....	786
43. Lag om ändring av 56 § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet	787
44. Lag om ändring av 2 och 3 § i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn.....	788
45. Lag om ändring av 47 kap. 6 § i strafflagen.....	790
46. Lag om ändring av 4 a § i straffregisterlagen.....	791
47. Lag om ändring av 4 a § i straffregisterlagen.....	792

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Ett av de viktigaste målen i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering är att stärka sysselsättningen och att höja sysselsättningsgraden till 75 procent. Enligt de beslut som fattades under regeringens budgetförhandlingar i september 2020 vidtar regeringen under regeringsperioden sysselsättningsåtgärder som stärker ekonomin och som syftar till sysselsättnings-effekter som motsvarar 80 000 nya sysselsatta. För att nå målet behövs många strukturreformer som kan öka sysselsättningen på ett sätt som stärker den offentliga ekonomin.

Den 14 augusti 2020 publicerade finansministeriet, som en del av förberedelserna inför regeringens budgetförhandlingar, en tjänstemannapromemoria som behandlar sysselsättningsåtgärder, ett så kallat sysselsättningspaket, där strukturreformer som kan öka sysselsättningen på ett sätt som stärker den offentliga ekonomin presenteras. Målet med promemorian var att bilda sig en uppfattning om omfattningen av de sysselsättningsåtgärder som behövs för att nå regeringens mål och att ge alternativ för de arrangemang som behövs. Som en potentiell åtgärd i sysselsättningspaketet föreslogs att ansvaret för arbetskraftsservicen ska överföras till lokal nivå som ett led i omorganiseringen av finansieringsansvaret för tjänster och förmåner.

Enligt regeringsprogrammet ska kommunernas roll som anordnare av sysselsättningstjänster stärkas. Som en första åtgärd inleddes kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen den 1 mars 2021 där försökskommunerna delvis svarar för att tillhandahålla arbets- och närings-tjänster i sin region. Målet är en starkare verkningsfullhet genom samordning av statens och kommunernas resurser, kompetens och tjänster.

Under regeringens budgetförhandlingar hösten 2020 beslutades dessutom att beredningen av överföringen av ansvaret för sysselsättningstjänster till den lokala nivån inleddes. Syftet är att finansieringsansvaret för tjänster och förmåner omorganiseras så att modellen sporrar till främjande av sysselsättningen, till exempel i enlighet med de nordiska modellerna.

Vid halvtidsöversynen våren 2021 beslutade regeringen om planen för de offentliga finanserna 2022–2025. Samtidigt beslutade regeringen att fortsätta beredningen av överföringen av arbets- och närings-tjänsterna till kommunerna. Enligt regeringen ska det i samband med överföringen skapas en finansieringsmodell för kommunerna som sporrar dem att utveckla sin verksamhet. På detta sätt ska reformen främja sysselsättningen så att det uppstår 7 000–10 000 nya sysselsatta. Enligt målsättningen syftar beredningen till att kommunens ansvar för kostnaderna för utkomstskyddets grunddel ska utvidgas och att kopplingen mellan utkomstskyddet för arbetslösa och aktiveringen av arbetslösa att delta i service ska slopas. Enligt förslaget ska staten och kommunerna dela på kostnadsansvaret för finansieringen av sysselsättningstjänsterna, vilket tryggar att kommunerna är motiverade att ordna service också för dem som har en svagare ställning på arbetsmarknaden.

Enligt regeringens beslut ska det under den fortsatta beredningen utredas vilka uppgifter som det är ändamålsenligt att staten ordnar på riksnivå, dock så att staten inte ansvarar för enskilda kommuners service. I beslutet konstateras också att i reformen beaktas lika tillgång till tjänsterna och möjligheten att i statsandelssystemet inkludera finansieringen av de uppgifter som

överförs till kommunerna utvärderas. För att säkerställa ett kontrollerat genomförande beslutade regeringen att regeringspropositionen bereds så att uppgifterna kommer att överföras 2024. Samtidigt beslutade regeringen att det ska föreskrivas att kommunförsöket fortsätter till dess. Kommunförsöket som gäller främjande av sysselsättningen har förlängts till slutet av 2024 genom lag 287/2022.

1.2 Beredning

Den ministerarbetsgrupp för främjande av sysselsättningen som tillsattes i juli 2019 under statsminister Antti Rinnes regeringsperiod och de underarbetsgrupper som tillsattes till den i augusti 2019 fortsatte sin verksamhet också efter regeringsbytet i november 2019. Överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen på kommunerna har behandlats i arbetsgruppen Arbetskraftspolitikens servicestruktur. Den är underarbetsgrupp till ministerarbetsgruppen för främjande av sysselsättningen och innehåller representanter för de sex största städerna (Helsingfors, Esbo, Vanda, Åbo, Tammerfors, Uleåborg), Seinäjoki, Kuopio, regionstäderna, Finlands Kommunförbund, Kommunarbetsgivarna, Kyrkans arbetsmarknadsverk, arbets- och näringsbyråerna, Finlands näringsliv, Företagarna i Finland, arbetsmarknadsorganisationerna och olika ministerier (undervisnings- och kulturministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet). Hösten 2021 utvidgades kommunrepresentationen i underarbetsgruppen med en representant för små kommuner (Sastmola), en representant för de kommuner som står utanför kommunförsöket (Kemi) och en representant för de svenskspråkiga kommunerna (Malax) samt en representant för närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (nedan UF-centret).

I augusti 2021 tillsattes en kanslichefsgrupp, TEM2024, för beredningen av propositionen och till den hör kanslicheferna för arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, kommunikationsministeriet, miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet. Kanslichefsgruppen har gett ministeriernas tjänstemannaledning syn på de förslag som ska behandlas i ministerarbetsgruppen för främjande av sysselsättningen.

Vid arbets- och näringsministeriet utarbetades ett delaktighetsprogram för att stödja delaktigheten på det breda aktörsfältet under beredningen. Programmet har bland annat innefattat olika tillställningar från omfattande webinarier till interaktiva, temainriktade frågestunder på webben. Under beredningen har det också ordnats särskilda tillställningar till exempel för olika kommungrupper, såsom de stora städernas nätverk C21 och nätverket för KUUMA-kommunerna, arbets- och näringsförvaltningens personal, arbetsmarknadsorganisationerna och forskare. Olika aktörers sakkunniga involverades också genom den digitala plattformen Howspace, där så kallade sparringsgrupper bestående av de sakkunniga ombads kommentera teman och frågor kring beredningen. I sparringsgrupperna har cirka 400 representanter för olika aktörer deltagit. Medverkat har bland annat representanter för kommunerna, arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna (nedan NTM-centralerna), UF-centret, personalorganisationer, privata serviceproducenter och personaltjänsteföretag, utbildningsanordnare och Företagarna i Finland.

Propositionen var på remiss under perioden 6 maj–27 juni 2022. Utlåtanden begärdes av de berörda ministerierna, justitiekanslern i statsrådet, riksdagens justitieombudsman, dataombudsmannen, diskrimineringsombudsmannen, kommunerna, Finlands Kommunförbund, välfärdsområdena, arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna, närings-, trafik-

och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, regionförvaltningsverken, Folkpensionsanstalten, Keva, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, Sysselsättningsfonden, försäkringsdomstolen, Besvärnämnden för social trygghet, förvaltningsdomstolen, Rättsregistercentralen, Finansinspektionen, centrala organisationer som företräder arbetsgivare, arbetstagare, företagare, arbetslösa och serviceproducenter, såsom Työttömien Keskusjärjestö och Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, landskapet Åland, landshapsförbunden, Folktinget och Centralhandelskammaren.

Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning den 29 augusti 2022.

Beredningsunderlaget till regeringspropositionen finns i den offentliga tjänsten under adressen <https://tem.fi/sv/projekt?tunnus=TEM011:00/2022>.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Offentlig arbetskrafts- och företagsservice

2.1.1 Ordande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice

Enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) är det statens uppgift att främja arbetsmarknadens funktion och utbudet på arbetskraft tillsammans med kommunerna, arbetsmarknadsorganisationerna, företagen och andra arbetsgivare samt medborgarna för att säkerställa ekonomisk tillväxt, hög sysselsättning och välfärd. Staten ska se till att arbets-, ekonomi-, närings-, utbildnings- och socialpolitiken samordnas och genom sina åtgärder jämna ut konjunkturväxlingar.

Enligt lagen erbjuds offentlig arbetskrafts- och företagsservice av arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och NTM-centralen. Den 1 mars 2021 inleddes dessutom ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen och de kommuner som omfattas av försöket sköter tillhandahållandet av den offentliga arbets- och företagsservicen för vissa kundgrupper. Bestämmelser om kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen finns i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020). Mer om kommunförsöket finns i avsnitt 2.8.5.

Genom den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen främjas arbetsmarknadens funktion genom att tillgången på kunnig arbetskraft tryggas och de som söker arbete erbjuds möjligheter att få arbete och dessutom främjas uppkomsten av ny företagsverksamhet och utvecklas företagens verksamhetsförutsättningar och arbetslivets kvalitet. Som offentlig arbetskrafts- och företagsservice tillhandahålls arbetsförmedling, information och rådgivning, kompetensutveckling och service för att starta och utveckla företagsverksamhet enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Till den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen hör också sakkunnigbedömningar som gäller enskilda kunders serviceprocess samt stöd och ersättningar enligt den lagen, till exempel lönesubvention och startpeng. Offentlig arbetskraftsservice tillhandahålls såväl enskilda kunder som arbetsgivare och företag.

Offentlig arbetskrafts- och företagsservice tillhandahålls utifrån kundens servicebehov, som arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter eller NTM-cen-

tralen bedömer tillsammans med kunden. Kunden tillhandahålls service som på bästa sätt tryggar tillgången på kunnig arbetskraft och främjar enskilda kunders placering på den öppna arbetsmarknaden samt främjar inledning och utveckling av företagsverksamhet. I 2 kap. finns närmare bestämmelser om serviceprocessen för arbetssökande.

Service tillhandahålls i form av service som kunderna på egen hand kan använda och i form av personlig service. I praktiken består servicekanalerna av nättjänster och personlig service i form av besök, telefonsamtal eller via videoförbindelse. Om kundens servicebehov kräver annan service än offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller om serviceansvaret ligger på en annan myndighet eller aktör, ska arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter eller NTM-centralen informera kunden om andra servicemöjligheter och vid behov i samarbete med andra myndigheter eller tjänsteleverantörer hänvisa kunden till service som ordnas av dessa.

Företags- och arbetsgivarorienterad service har traditionellt haft en stark roll inom den finländska offentliga arbetskraftsservicen. Detta har betonats i internationella utvärderingar där de proaktiva, företags- och arbetsgivarorienterade tjänsterna har bedömts höra till arbets- och näringsstjänsternas styrkor. De företagssakkunniga inom arbets- och näringsstjänsterna är årligen i kontakt med hundratusentals företag och arbetsgivare och gör bland annat normalt över 20 000 företagsbesök om året. Det handlar om ANM-koncernens bredaste kontaktyta till företagen. Företagsbesöken är viktiga för identifieringen av företagets servicebehov. En anmärkningsvärd del av företagsbesöken leder till ett identifierat servicebehov som kan tillgodoses antingen med hjälp av arbets- och näringsbyråns egna tjänster eller genom hänvisning av kunden till andra företagstjänster.

Enligt lagen kan arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och NTM-centralen producera service enligt lagen själva eller skaffa den delvis eller helt av serviceproducenter med de anslag som i statsbudgeten anvisats för anskaffning av service. Det anslag i statsbudgeten under huvudtiteln för arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som är avsett att främja sysselsättningen och bekämpa arbetslösheten (sysselsättningsanslag) ska användas till att särskilt stödja sysselsättningen för dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden.

Som köptjänster skaffas i praktiken sakkunnigbedömningar, träningar, arbetskraftsutbildning och service för utveckling av företagsverksamhet. Enligt statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (1073/2012) ansvarar NTM-centralerna för anskaffningarna. Arbets- och näringsbyråerna kan göra anskaffningar inom de gränser som NTM-centralerna fastställer. Anskaffningarna ska följa de förfaranden som anges i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016). I lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice finns inga särskilda bestämmelser om krav på serviceproducenterna eller om övervakningen av serviceproducenterna. Genom förordning av statsrådet har endast anskaffningen av arbetskraftsutbildning preciserats.

Den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen är avgiftsfri för enskilda kunder. Den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen är avgiftsfri för arbetsgivare med undantag av den gemensamt anskaffade arbetskraftsutbildningen i 5 kap. 7 §. Den service för utveckling av företagsverksamhet som avses i 8 kap. 5 § och som tillhandahålls företag är avgiftsbelagd.

Inom offentlig arbetskrafts- och företagservice ska jämlikhet och opartiskhet iaktas och arbetstvister får inte påverka servicen. Vid tillhandahållande och utveckling av samt information om servicen ska likabehandling och jämställdhet på arbetsmarknaden aktivt främjas. Servicen ska tillhandahållas på lika villkor och enligt samma principer oberoende av den enskilda kundens kön och de övriga omständigheter som avses i 8 § 1 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014).

2.1.2 Serviceprocessen för arbetssökande

I 2 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice finns bestämmelser om de viktigaste beståndsdelarna i serviceprocessen för arbetssökande. Serviceprocessen består av inledande av jobsökning, intervju av den arbetssökande, bedömning av servicebehovet, utarbetande och revidering av sysselsättningsplanen, hänvisande till den service som överenskommit i planen och uppföljning av genomförandet av planen. Serviceprocessen för arbetssökande ändrades genom lag 1379/2021 (RP 167/2021 rd), som trädde i kraft den 2 maj 2022. Genom serviceprocessen för arbetssökande enligt den nya kundservicemodellen (den så kallade nordiska modellen för arbetskraftsservice) eftersträvas en effektivare serviceprocess genom intensivare kontakter mellan arbets- och näringsbyrån och den arbetssökande och utökat individuellt stöd i jobsökningen. Också de kommuner som deltar i det kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen är skyldiga att följa den nya kundservicemodellen i serviceprocessen för arbetssökande. Till den nya kundservicemodellen hör också en jobsökningsskyldighet som ska åläggas den arbetssökande och denna skyldighet behandlas i avsnitt 2.1.3.

Inledande av jobsökning och jobsökningens giltighet

En enskild kunds jobsökning inleds den dag då kunden elektroniskt begär det via den för ändamålet avsedda nättjänsten eller personligen på arbets- och näringsbyrån och han eller hon registreras som arbetssökande i arbets- och näringsförvaltningens nationella informationsresurs. Arbets- och näringsmyndigheterna kan också godkänna en begäran som framförts på annat sätt. Enligt uppgifter från arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem (URA-systemet) inledde omkring 84 procent av de arbetssökande sin jobsökning via nättjänsten år 2019 och cirka 91 procent år 2020. År 2021 var motsvarande siffra 86 procent. En förutsättning för att man ska få arbetslöshetsförmån är att man registrerar sig som arbetssökande och håller sin jobsökning i kraft.

Också utländska medborgare kan registreras som arbetssökande om de på basis av internationella avtal om arbetskraftens fria rörlighet som är förpliktande för Finland har rätt att utan arbets- och näringsbyråns arbetskraftspolitiska prövning komma till Finland för att söka arbete och förvärvsarbete. I praktiken gäller detta medborgare i EU-länder och i länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och deras familjemedlemmar oberoende av medborgarskap. Övriga utländska medborgare och statslösa personer registreras som arbetssökande om de har rätt att förvärvsarbete med stöd av ett uppehållstillstånd och tillståndet inte är förenat med några begränsningar som gäller arbetsgivaren. Det har föreslagits att lagstiftningen om arbetstagares uppehållstillstånd ändras så att de begränsningar som gäller arbetsgivarna slopas (RP 114/2022 rd). Avsikten är att reformen ska träda i kraft i december 2022.

Jobsökningen upphör att vara i kraft om den arbetssökande meddelar arbets- och näringsmyndigheten att han eller hon inte längre önskar hålla sin jobsökning i kraft eller inte förnyar sin jobsökning. Jobsökningen upphör också att vara i kraft om den arbetssökande inte inom den

tid som arbets- och näringsbyrån har satt ut lägger fram de redogörelser om sin arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens samt sin arbetsförmåga som behövs för att få sysselsättning och för tillhandahållandet av offentlig arbetskraftsservice, eller upprepade gånger under en granskningsperiod på 12 månader underlåter att inom den tid som arbets- och näringsmyndigheten har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter vara i kontakt med myndigheten. Med att vara i kontakt med myndigheten anses också att anlända till en inledande intervju, ett samtal om jobsökning och ett kompletterande samtal om jobsökning vid den tidpunkt som personen själv har reserverat via den nättjänst som är avsedd för ändamålet. Jobsökningen för utlänningar som är arbetssökande upphör dessutom att vara i kraft om den arbetssökande inte längre uppfyller förutsättningarna för registrering som arbetssökande för utlänningar.

När jobsökningens giltighet har upphört har personen möjlighet att anmäla sig som arbetssökande på nytt. En förutsättning för att jobsökningen ska inledas igen är att personen lägger fram de redogörelser som arbets- och näringsbyrån begär, om jobsökningens giltighet upphörde på grund av försummelse av uppvisandet av redogörelser. Arbets- och näringsmyndigheten kan begränsa personens möjlighet att anmäla sig som arbetssökande via nättjänsten. En person som inte kommit till arbets- och näringsbyrån vid utsatt tid får inte nödvändigtvis sin jobsökning i kraft utan att besöka arbets- och näringsbyrån, om det är uppenbart att personen försöker undvika att en inledande intervju, ett samtal om jobsökning eller ett kompletterande samtal om jobsökning ordnas.

Intervjuer av arbetssökande, bedömning av servicebehovet och utarbetande av en sysselsättningsplan

Arbets- och näringsbyrån ordnar ett personligt möte eller kontakt (inledande intervju) med en arbetssökande inom fem vardagar från jobsökningens början. Den inledande intervjun ordnas för alla arbetssökande oberoende av om personen är arbetslös. Den inledande intervjun ordnas på plats på arbets- och näringsbyrån, om inte något annat sätt att ordna servicen är mer ändamålsenligt till exempel på grund av särskilt långa besöksresor eller när man känner till att det är fråga om en kort tid av arbetslöshet, eller på grund av att den arbetssökande fortfarande har arbete eller till exempel genomgår en utbildning och därför inte kan delta i den inledande intervjun på ort och ställe.

Den inledande intervjun utgör grunden för senare samtal om jobsökning och kompletterande samtal om jobsökning. Den arbetssökandes servicebehov bedöms under den inledande intervjun och en sysselsättningsplan utarbetas för honom eller henne. I fråga om servicen är det viktigt att den arbetssökande redan under den inledande intervjun vid behov hänvisas till ändamålsenliga tjänster, om det är möjligt. Vid den inledande intervjun åläggs arbetssökanden en skyldighet att söka arbetsmöjligheter som ett villkor för att få arbetslöshetsförmån. Stödandet av den arbetssökandes jobsökning är en central del av den inledande intervjun.

Efter den inledande intervjun ska arbets- och näringsbyrån ordna samtal om jobsökning och kompletterande samtal om jobsökning med den arbetssökande. Samtalen om jobsökning ska ordnas på motsvarande sätt som de nuvarande intervjuerna med de arbetssökande alltid när arbetslösheten har varat i tre månader. Under de tre första månaderna av jobsökningen ordnas för den arbetssökande dessutom kompletterande samtal om jobsökning med två veckors mellanrum. I praktiken betyder detta att det under de tre första arbetslöshetsmånaderna ordnas fem kompletterande samtal om jobsökning.

Alltid när arbetslösheten fortgått i ett halvt år ordnas en ny månadslång period under vilken kompletterande samtal om jobbsökning ordnas två gånger. I den inledande fasen av jobbsökningen ordnas kompletterande samtal om jobbsökning för permitterade endast på deras egen begäran. Förutom för arbetslösa ordnas samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning också för sådana arbetssökande som blir arbetslösa inom två veckor.

De samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning som ska följa efter den inledande intervjun ordnas inte om jobbsökningen kommer att avslutas inom en månad. Samtalen ordnas senare, om situationen förändras för den arbetssökande och jobbsökningen fortsätter. I praktiken ordnas en inledande intervju för dem som blir helt arbetslösa för en kort tid eller permitteras för en mycket kort tid, men inga samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning efter intervjun.

Om den arbetssökande deltar i arbetskraftsutbildning, bedriver frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller är i lönesubventionerat arbete, arbetsprövning eller rehabilitering, ordnas samtal om jobbsökning eller kompletterande samtal om jobbsökning först i slutfasen av utbildningen, det lönesubventionerade arbetet, arbetsprövningen eller rehabiliteringen. Detta undantag tillämpas om utbildningen, det lönesubventionerade arbetet, arbetsprövningen eller rehabiliteringen uppskattas pågå utan avbrott över en månad.

Samtal om jobbsökning eller kompletterande samtal om jobbsökning kan genomföras i arbets- och näringsbyråns lokaler eller till exempel på en arbetsplats eller i en läroanstalt. Samtalen kan också genomföras till exempel per telefon eller med videoförbindelse. Vid valet av organiseringsätt läggs vikt vid den arbetssökandes servicebehov och hans eller hennes egna önskemål om organiseringsättet.

Vid samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning stöds den arbetssökandes jobbsökning och man utvärderar resultatet av den och hur sysselsättningsplanen genomförs. På samma sätt som vid den inledande intervjun är arbetsförmedlingen central. Vid behov preciseras bedömningen av arbetssökandens servicebehov till exempel genom att man för arbetssökanden skaffar undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan samt andra sakkunnigbedömningar. Utvecklingen av kompetensen kan vid behov bedömas i samarbete med utbildningsproducenterna. Sysselsättningsplanen ska ses över åtminstone i samband med de samtal om jobbsökning som ordnas med tre månaders mellanrum.

En del av de kompletterande samtalen om jobbsökning kan ersättas genom att tillhandahålla den arbetssökande annan motsvarande personlig service som stöder jobbsökningen eller bidrar till att förbättra den arbetssökandes förutsättningar att få arbete och den kan också vara sådan personlig service som anskaffats som köpt tjänst. Det centrala är också då det individuella möte som ordnas för arbetssökanden, där han eller hon erbjuds stöd för jobbsökning och för att förbättra förutsättningarna för sysselsättning. Individuella möten som ersätter kompletterande samtal om jobbsökning kan ingå till exempel i långa perioder av arbetsträning eller arbetskraftsutbildning. Enbart deltagande i till exempel arbetskraftsutbildning är dock inte en åtgärd som ersätter kompletterande samtal om jobbsökning. Kompletterande samtal om jobbsökning ska tillhandahållas som en individuell form av service och kan inte ersättas med gruppsservice. Vid bedömningen av om det är ändamålsenligt att använda köpta tjänster ska man också beakta att det kan vara till fördel att arbetssökanden har kontakt med en och samma sakkunniga hos arbets- och näringsbyrån för att ett förtroendefullt kundförhållande ska skapas.

Enligt arbets- och näringsministeriets anvisning om serviceprocessen för arbetssökande och jobsökningsskyldigheten (VN/10520/2022) kan i allmänhet högst ett eller två kompletterande samtal om jobsökning eller åtgärder som ersätter dem i början av arbetslösheten anskaffas som köptjänster. Inledande intervjuer, de samtal om jobsökning som ska ordnas var tredje månad och de kompletterande samtal om jobsökning under vilka en sysselsättningsplan utarbetas eller revideras får inte ersättas med köptjänster. Dessa är myndighetsuppgifter som hör till arbets- och näringsbyrån.

När riksdagen antog de lagar som ingick i regeringspropositionen RP 167/2021 framförde riksdagen i sitt svar tre uttalanden. Riksdagen förutsatte att regeringen noga följer vilka konsekvenser reformen har för sysselsättningsutvecklingen och för hur servicen lyckas och hur kommunförsöken framskrider samt för hur resurserna räcker och hur de inriktas, och i det sammanhanget lägger särskild vikt vid hur den detaljerade regleringen fungerar, samt att regeringen lämnar en rapport till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet om de ovannämnda omständigheterna före utgången av 2023. Riksdagen förutsatte att regeringen vid behov vidtar åtgärder för att se över lagstiftningen.

Riksdagen förutsatte också att man noga följer om arbets- och näringsbyråernas och försökskommunernas anslag räcker för att ordna högkvalitativa tjänster samt om anslagen fördelas proportionerligt mellan kommunerna och arbets- och näringsbyråerna och att det vid behov anvisas mer anslag för verksamheten i tilläggsbudgetar eller i statsbudgeten för 2023. Vid bedömningen av om anslagen är tillräckliga bör man utöver de personalresurser som kundservicen kräver också beakta de anslag som krävs för att utveckla lokalerna och informationssystemen.

Dessutom förutsatte riksdagen att regeringen vidtar åtgärder för att göra bestämmelserna om arbetskraftsservice och utkomstskydd för arbetslösa mer förutsägbara och begripliga samt ger en rapport om detta till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2023.

Effekterna av denna reform och om anslagen är tillräckliga och proportionerligt fördelade följs upp separat och då granskas genomförandet och resultaten av den nya kundservicemodellen. I den inledande fasen följer arbets- och näringsministeriet på nationell nivå de genomförda samtalen om jobsökning och hur deras antal förändras, åläggandet av jobsökningsskyldigheten, belastningen av arbetstagarna, konsekvenserna för utkomstskyddet för arbetslösa och modellens inverkan på servicestyrningen. Senare inkluderas i uppföljningen även kundnöjdhet, tidsbokningssystemets uppgifter och flödet av arbetssökande till arbetslöshet som varar längre än tre månader.

De första uppföljningsuppgifterna om den nya kundservicemodellen publicerades den 21 juni 2022. Fram till slutet av juni 2022 hade det ordnats 127 000 intervjuer enligt den nya kundservicemodellen. Av dem var merparten kompletterande samtal om jobsökning för arbetssökande. Sammanlagt hade det under hela året ordnats 890 000 intervjuer av olika slag med arbetssökande, medan motsvarande siffra för fjolåret var 720 000. Intervjuerna hade till största delen genomförts av sakkunniga vid arbets- och näringsbyråerna och sakkunniga som arbetar med kunder inom kommunförsöken med sysselsättning. Under knappt två månader hade en sakkunnig genomfört i medeltal 42 intervjuer. Största delen av de nya intervjuerna hade genomförts som telefonintervjuer. Det var vanligare att ordna telefonintervjuer vid arbets- och näringsbyråerna än inom kommunförsöken med sysselsättning, där service ansikte mot ansikte spelade en viktigare roll.

Under den första uppföljningsperioden, det vill säga under knappa två månader, hade arbets- och näringsbyråerna och kommunförsöken ålagt jobbsökningsskyldighet i 154 000 arbetssökandes sysselsättningsplan. Största delen av jobbsökningsskyldigheten (63 procent) hade ålagts till fullo. En minskad jobbsökningsskyldighet hade ålagts 37 procent av de arbetssökande. Av statistiken framgår inte hur många som inte alls ålagts jobbsökningsskyldighet. Under uppföljningsperioden hade jobbsökningsskyldigheten i första hand fullgjorts genom att de arbetssökande sökt jobb som varar över två veckor eller lämnat en öppen ansökan till en arbetsgivare. Arbets- och näringsbyråerna och kommunförsöken med sysselsättning hade gett 22 000 nya påminnelser och 1 520 nya graderade utlåtanden om utkomstskydd för arbetslösa. I bruktagandet av den nya kundservicemodellen hade fram till den 21 juni 2022 ännu inte haft någon betydande inverkan på antalet igångsatta tjänster.

Bedömning av om en kund tillhör målgruppen för Jobbkanalen Ab

Som en del av serviceprocessen kan arbets- och näringsbyrån konstatera att en arbetslös arbetssökande hör till målgruppen för Jobbkanalen Ab. Bestämmelser om bolagets verksamhet finns i lagen om Jobbkanalen Ab (242/2022), som trädde i kraft den 1 juli 2022. Jobbkanalen Ab är ett helt statsägt bolag, vars syfte är att sysselsätta partiellt arbetslösa vilkas situation på arbetsmarknaden är svag. Målet är att stödja deras övergång till den öppna arbetsmarknaden.

Jobbkanalen Ab sysselsätter endast arbetssökande som arbets- och näringsbyrån har hänvisat till bolaget för anställning där. Till målgruppen hör enligt lagen sådana arbetslösa arbetssökande vilkas möjligheter att få ett lämpligt arbete har minskat väsentligt på grund av en sjukdom eller en funktionsnedsättning. Dessutom förutsätts det att personerna vill få arbete, men att de inte har lyckats med det trots hjälp av de tjänster som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning eller att det annars vid tidpunkten för bedömningen är uppenbart att personens möjligheter att få arbete inte kan förbättras väsentligt med hjälp av dessa tjänster och att det inte är sannolikt att personen får arbete hos en annan arbetsgivare. Sjukdomen eller funktionsnedsättningen kan påvisas genom läkarintyg eller annat medicinskt utlåtande av vilket det ska framgå dels hur sjukdomen eller funktionsnedsättningen påverkar utförandet av arbetsuppgifterna, dels andra omständigheter som anknyter till hälsotillståndet och som påvisar personens arbets- och funktionsförmåga samt sjukdomens eller funktionsnedsättningens varaktighet. Vid bedömningen av huruvida Jobbkanalen Ab är det enda återstående alternativet kan personens utbildning, arbetshistoria och annan tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra motsvarande omständigheter som påverkar personens möjligheter att bli sysselsatt beaktas.

Vid behov antecknas i sysselsättningsplanen att den arbetssökande är villig att sysselsättas av Jobbkanalen Ab samt arbets- och näringsbyråns beslut att kriterierna för att kunna ställas på förslag för anställning hos bolaget uppfylls. I planen konstateras också de eventuella arbetsuppgifter som den arbetssökande inom ramen för sin arbetsförmåga och kompetens i första hand är redo att utföra.

Bedömning av behovet av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen

Med behov av sektorsövergripande samservice avses att det för att främja sysselsättningen för en arbetslös krävs att den service som tillhandahålls av kommunen, arbets- och näringsbyrån och Folkpensionsanstalten samordnas. Samordning av service behövs när den arbetslösa personens svårigheter att hitta arbete inte uteslutande beror på att det inte finns lediga arbeten eller

på att det brister i yrkeskompetensen. I stället kan den arbetslöse ha sådana begränsningar i arbets- och funktionsförmågan eller problem med livskompetensen som inte kan avhjälpas bara genom konsultationer mellan myndigheterna, utan också kräver sektorsövergripande samservice. Bestämmelser om sektorsövergripande samservice finns i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014).

Arbets- och näringsbyrån, kommunen eller Folkpensionsanstalten bedömer behovet av samservice, när den arbetslöse har fått arbetsmarknadsstöd i minst 300 dagar eller varit arbetslös minst en viss tid utan avbrott (för personer under 25 år minst sex månader och för personer som fyllt 25 år minst tolv månader). Det spelar dock ingen roll för kriteriet att arbetslösheten ska pågå utan avbrott, om personen är arbetssökande på arbets- och näringsbyrån eller vilka förmåner han eller hon eventuellt får. I praktiken är det oftast arbets- och näringsbyrån eller kommunen som bedömer behovet av sektorsövergripande samservice. Om förutsättningarna för sektorsövergripande samservice uppfylls, hänvisas personen till sektorsövergripande samservice. Folkpensionsanstalten registrerar i realtid i arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem uppgifter om när en arbetslös har fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet i minst 300 dagar.

Den sektorsövergripande samservicen inleds med en högst tre månader lång utredningsperiod och under den bedöms den arbetslöses servicebehov på ett sektorsövergripande sätt. Med avseende på servicebehovet ska man bland annat utreda den arbetslöses yrkesskicklighet och kompetens samt hans eller hennes sociala situation, hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga när de inverkar på sysselsättningen. Utifrån utredningar och respons har det bedömts att tillgången till hälso- och sjukvårdstjänster är viktig, i synnerhet att arbetslösa får gå på hälsokontroller. I nästan alla nätverk för sektorsövergripande samservice har det varit svårt att ordna hälsokontroller, vilket har fördröjt planeringen av serviceprocessen och påverkat längden på utredningsperioden.

Eftersom de kunder som hänvisas till sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen har varit arbetslösa en längre tid och de faktorer som påverkar sysselsättningen inte nödvändigtvis har utretts ordentligt under arbetslöshetstiden, har en längre utredningsperiod i regel behövts. I och med den nya kundservicemodellen bedöms en arbetslös arbetssökandes servicebehov som en intensiv process redan i början av jobbsökningen och då framträder behovet av sektorsövergripande service snabbare än tidigare. Även i fortsättningen är det motiverat att reservera tillräckligt med tid för att närmare utreda behovet av sektorsövergripande service.

Under utredningsperioden ska arbets- och näringsbyrån, kommunen och den arbetslöse utarbeta en sektorsövergripande sysselsättningsplan, där de avtalar om arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster som tillgodoser den arbetslöses behov av service och kommer överens om hur servicen och tjänsterna ska följas upp. Folkpensionsanstalten ska vara med och utarbeta, följa upp och revidera sysselsättningsplanen, om rehabilitering som tillhandahålls av Folkpensionsanstalten behövs till följd av den arbetslöses behov av service. I kommunförsöket som gäller främjande av sysselsättningen deltar inte arbets- och näringsbyrån i bedömningen av servicebehovet eller i utarbetandet av planen.

Utarbetande av aktiveringsplan

Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) förpliktar arbets- och näringsbyrån och kommunen att utarbeta en aktiveringsplan i samarbete med en person som på grund av

arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd under en viss tid. En aktiveringsplan ska utarbetas för en kund som inte fyllt 25 år 1) som har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar under de senaste tolv kalendermånaderna eller 2) som har fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden eller 3) vars huvudsakliga försörjning de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet. Aktiveringsplanen är en plan som ersätter sysselsättningsplanen och den ska revideras till dess att personen i fråga uppfyller arbetsvillkoret. Kommunen, arbets- och näringsbyrån och personen i fråga kommer överens om aktiveringsplanens varaktighet, ändringar som gäller planen och återupptagandet av en avbruten plan.

För en person som fyllt 25 år ska en aktiveringsplan utarbetas om 1) han eller hon har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar eller 2) han eller hon efter maximitiden för arbetslöshetsdagpenningen har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar eller 3) hans eller hennes huvudsakliga försörjning under de senaste tolv månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

Arbets- och näringsbyrån är skyldig att inleda processen med aktiveringsplan, om personen får arbetslöshetsförmån. Innan arbets- och näringsbyrån vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att en sysselsättningsplan enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice har utarbetats tillsammans med personen i fråga.

Ansvar för att ordna och genomföra de tjänster som ingår i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är fördelat mellan arbets- och näringsbyrån och kommunen. Aktiveringsplanen kan omfatta tjänster som åligger både arbets- och näringsförvaltningen och kommunen att ordna. När en aktiveringsplan utarbetas är offentlig arbetskraftsservice primära tjänster för en arbetslös. Om arbets- och näringsbyrån, kommunen och personen tillsammans bedömer att personen på grund av begränsningar som personens arbets- och funktionsförmåga ställer inte kan delta i offentlig arbetskraftsservice eller arbeta, ska i aktiveringsplanen inkluderas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller i enlighet med speciallagar sådana social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster som förbättrar personens arbets- och funktionsförmåga.

Bedömning av invandrades servicebehov och utarbetande av en integrationsplan

Bestämmelser om främjande av integration finns i lagen om främjande av integration (1386/2010). Integrationsprocessen inleds med en inledande kartläggning och utifrån den utarbetas en personlig integrationsplan för invandraren. Arbets- och näringsbyrån ansvarar för främjandet av integrationen av de invandrare som anmält sig som arbetssökande. Om ansvaret för den arbetssökandes serviceprocess har överförts till en försökskommun i enlighet med lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen, ligger ansvaret hos försökskommunen i stället för hos arbets- och näringsbyrån. Kommunen däremot ansvarar för den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997). Dessutom kan arbets- och näringsbyrån eller kommunen inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det.

Enligt uppgifterna i URA-systemet har knappt 8 000 första integrationsplaner per år utarbetats vid arbets- och näringsbyråerna under de senaste åren. Integrationsutbildning som utvecklar

språkkunskaperna och arbetslivs- och samhällsfärdigheterna utgör ofta en central del av integrationsplanen. Integrationsplanen kan också innefatta frivilliga studier och andra integrations- och sysselsättningsfrämjande åtgärder och tjänster enligt det personliga behovet. Den tid som berättigar till en integrationsplan är högst tre år från det att den första integrationsplanen utarbetades, men tiden kan förlängas med högst två år för att tillgodose särskilda stödbehov.

Av de sakkunniga kräver arbetet med kunder som ska integreras utöver övrig krävande kompetens inom sysselsättningsservicen också att de känner till processer och tjänster för invandring och integration, att de kan arbeta i sektorsövergripande samarbetsnätverk samt att de behärskar arbete via tolk. För främjande av invandrades sysselsättning krävs tillräcklig och fungerande personlig vägledning inom arbetskraftsservicen samt identifiering av invandrarkundens individuella servicebehov och ofta också samordning av olika tjänster.

2.1.3 Arbetsförmedling och jobbsökningsskyldighet

Arbetsförmedling

Arbetsförmedling är arbets- och näringsbyråns kärnuppgift. Genom arbetsförmedling främjas det att utbudet och efterfrågan på arbetskraft möts så att lediga platser tillsätts och de arbetssökande snabbt får arbete. Arbetsförmedlingen baserar sig på arbetsgivarens och arbetstagarens avtalsfrihet och fria val. Enligt 3 kap. 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice består arbetsförmedlingsservice av publicering och förmedling av information om ledigförklarade arbeten, sökande av arbetssökande som är lämpliga för det lediga arbetet och presentation av dem för arbetsgivaren samt sökande och erbjudande av lämpliga arbeten för de arbetssökande. Arbetsförmedlingen för sjömän har koncentrerats till Egentliga Finlands arbets- och näringsbyrå.

Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik anmäldes drygt en miljon lediga arbeten till nättjänsten TE-tjänster.fi år 2021. Om de lediga arbetena gjordes cirka 163 000 arbetserbjudanden. Av arbetena tillsattes cirka 8 000 genom arbetserbjudanden och cirka 28 000 med en kund vid arbets- och näringsbyrån eller via kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen. Arbetena kunde sökas i genomsnitt under 24 dagar.

Arbets- och näringsbyråernas marknadsandel av arbetsförmedlingen har under de senaste åren uppgått till cirka 45 procent. Arbets- och näringsbyråerna tar årligen emot platsanmälningar om i medeltal 700 000–1 000 000 lediga arbeten av arbetsgivarna och merparten publiceras på den allmänna plattformen Jobbmarknad.fi. Ur den offentliga arbetsförmedlingen har det utvecklats en rekryteringstjänst som fokuserar på en systematisk och bred identifiering av företagets servicebehov och på att dra nytta av kompanjonskap och nätverk.

I lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om de grunder på basis av vilka arbets- och näringsmyndigheten kan vägra ta emot en platsanmälan om en ledig anställning eller kan ta bort en anmälan ur arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Myndigheten kan vägra ta emot en anmälan eller kan ta bort en anmälan om det utifrån anmälan är uppenbart eller utifrån arbetsgivarens tidigare handlande eller i övrigt finns grundad anledning att misstänka att arbetsgivaren bryter mot ett lagstadgat diskrimineringsförbud, arbetsgivaren söker arbetstagare för lagstridiga arbetsuppgifter eller för arbetsuppgifter i fråga om vilka det strider mot lag att anställa den som söks, arbetsgivaren väsentligt försummar sina skyldigheter enligt 2 kap. i ar-

betsavtalslagen (55/2001) eller 2 och 3 kap. i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) eller sin skyldighet att betala skatter och lagstadgade avgifter, det på arbetsplatsen föreligger ett uppenbart hot om våld eller förekommer trakasserier eller annat osakligt bemötande som medför olägenhet eller risk för arbetstagarens hälsa, eller det på grund av uppgiftens natur eller av annan motsvarande orsak inte är ändamålsenligt att stödja tillsättningen genom arbetsförmedling. En förutsättning för ovannämnda beslut då det är fråga om brott mot ett diskrimineringsförbud eller att arbetsgivaren försöker anställa en person till lagstridiga eller förbjudna uppgifter är att arbetsgivaren inte trots uppmaning av arbets- och näringsmyndigheten har rättat sin platsanmälan.

Som en del av arbetsförmedlingen hänvisar arbets- och näringsbyrån, till ett antal som motsvarar antalet lediga jobb, sådana arbetslösa arbetssökande till Jobbkanalen Ab som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och som har konstaterats höra till bolagets målgrupp. Jobbkanalen Ab sysselsätter endast arbetssökande som arbets- och näringsbyrån har hänvisat till bolaget för anställning där. Uppgiften att hänvisa personer till Jobbkanalen Ab har koncentrerats till Österbottens arbets- och näringsbyrå.

Internationell arbetsförmedling

Bestämmelser om arbetsförmedling från Finland till utlandet och från utlandet till Finland och om internationell praktik utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice tillhandahålls internationell arbetsförmedlingsservice åt arbetssökande som söker sig till arbete i Finland från en stat vars medborgare på basis av de internationella avtal som binder Finland och gäller arbetskraftens fria rörlighet har rätt att utan arbets- och näringsbyråns arbetskraftspolitiska prövning komma till Finland för att söka arbete och ta emot arbete (*avtalslutande stat*). På motsvarande sätt tillhandahålls arbetsförmedlingsservice åt arbetssökande som från Finland söker sig till arbete i en avtalslutande stat eller åt arbetsgivare som söker arbetstagare från en avtalslutande stat till arbete i Finland eller från Finland till arbete i en avtalslutande stat.

Arbets- och näringsförvaltningen hör till arbetsförmedlingsnätverket European Employment Services (Eures), med hjälp av vilket arbetskraftens fria rörlighet främjas inom EU- och EES-området och arbetsgivarna får hjälp att rekrytera arbetstagare från länderna i EU- och EES-området. Bestämmelser om nätverket finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013.

Eures-nätverkets tjänster innefattar arbetsförmedling, information och rådgivning. Euresförordningen ålägger arbets- och näringsministeriet att säkerställa tillgången till Eures-tjänsten nationellt. Verksamheten samordnas av arbets- och näringsministeriet (National Coordination Office, NCO) med stöd också av närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (samordning av Euresportalen och de nationella systemen, utvecklande av statistiken och insamling av material för Eures, samordning av utbildningarna Eures preinitial training) samt Norra Karelens arbets- och näringsbyrå (den operativa samordningsuppgiften i nätverket). Vid arbets- och näringsbyråerna arbetar sammanlagt 40 utbildade Eures-sakkunniga.

Genom den internationella arbetsförmedlingen får företag stöd för att söka arbetskraft även från länder utanför EU- och EES-området. Det är den offentliga arbetsförmedlingens uppgift att framför allt informera om arbetslivet, arbetsmarknaden och arbetsmöjligheterna i Finland.

Den internationella arbetsförmedlingen har också en nära anknytning till rådgivning om arbetstillstånd och arbets- och näringsbyråernas delbeslut om uppehållstillstånd för arbetstagare som det finns bestämmelser om i utlänningslagen (301/2004). Behandlingen av ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och av ansökan om uppehållstillstånd för företagare är en tvåstegsprocess och en myndighetsuppgift som innebär utövning av offentlig makt. Arbets- och näringsbyrån fattar ett delbeslut om ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare baserat på en helhetsbedömning. I helhetsbedömningen ingår en bedömning av arbetskraftstillgången och anställningsvillkoren samt en utredning av arbetsgivarens förutsättningar. När delbeslutet fattats behandlar Migrationsverket ansökan och fattar det slutliga beslutet. Delbeslutet koncentreras till fyra arbets- och näringsbyråer och till Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS Åland). I fråga om uppehållstillstånd för företagare fattas delbeslutet av NTM-centralen. Dessa delbeslut har på riksnivå koncentrerats till närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland.

I 8 § i lagen om den rättsliga ställningen för utlännings- och plockare naturprodukter (487/2021) finns bestämmelser om arbets- och näringsbyråns uppgifter inom naturproduktsplockningsbranschen. Arbets- och näringsbyrån har till uppgift att följa upp att förutsättningarna för aktörer inom naturproduktsplockningsbranschen uppfylls. Arbets- och näringsbyrån ger, tillsammans med arbetarskyddsmyndigheter, utländska plockare av naturprodukter och aktörer inom branschen råd om hur lagens 4–7 § ska tillämpas, om myndigheters ansvar för utländska plockare av naturprodukter samt hänvisar till den behöriga myndigheten. Arbets- och näringsbyrån fattar beslut om tillförlitligheten hos en aktör inom naturproduktsplockningsbranschen, följer med betalning av intjänade belopp samt förbud mot debitering av kostnader och ger ett utlåtande om saken till en beskickning eller en arbetarskyddsmyndighet som begär att få ett sådant. Arbets- och näringsbyrån ger på begäran av Finlands utländska beskickningar och arbetarskyddsmyndigheter utlåtanden gällande företag som bjuder in utländska plockare av naturprodukter till Finland om förhandsutredningar, affärsvillkor inom naturproduktsplockningsbranschen och förmågan att ta hand om de förpliktelser som gäller för utländska plockare. Uppgiften har koncentrerats till Norra Österbottens arbets- och näringsbyrå. För skötseln av uppgiften har det till arbets- och näringsbyrån anvisats tre permanenta årsverken.

Jobsökningsskyldighet som åläggs arbetssökande

Ett villkor för att arbetslöshetsförmånen ska fortsätta betalas ut är att den arbetssökande söker möjliga jobb på det sätt som anges i sysselsättningsplanen. I princip förutsätts det att den arbetssökande söker fyra möjliga jobb under en granskningsperiod på en månad. Jobsökningsskyldigheten kan fullgöras genom att den arbetssökande söker ett sådant arbete i anställningsförhållande som varar minst två veckor eller en anställning som arbets- och näringsbyrån erbjuder honom eller henne individuellt. Dessutom kan jobsökningsskyldigheten fullgöras genom att den arbetssökande söker mertidsarbete hos den egna arbetsgivaren, eller ett arbete som utförs i egenskap av företagare. De möjliga jobb som söks ska vara sådana i vilka den arbetssökande med fog kan förväntas bli anställd. Jobsökningsskyldigheten kan också fullgöras genom att den arbetssökande publicerar en presentation som främjar sysselsättningen i en för ändamålet avsedd nättjänst eller vidtar andra motsvarande åtgärder som syftar till sysselsättning.

Sökande av fyra möjliga jobb förutsätts i regel av arbetslösa och av arbetssökande som hotas av arbetslöshet. Jobsökningsskyldigheten åläggs också andra än arbetssökande som är arbetslösa eller hotas av arbetslöshet, om de är i lönesubventionerat arbete eller deltar i en arbetskraftsutbildning eller deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Det finns bestämmelser om flera undantag från jobsökningsskyldigheten. Jobsökningsskyldigheten inträder från det att arbetsförhållandet upphör, om den arbetssökande är i sådant annat arbete än lönesubventionerat arbete som varar längre än två veckor och där arbetstiden överskrider 80 procent av den maximala arbetstid för heltidsanställda som tillämpas i branschen. Jobsökningsskyldigheten för en deltagare i arbetskraftsutbildning, arbetsprövning, lönesubventionerat arbete eller rehabilitering inträder från och med att samtal om jobsökning har ordnats en månad innan ifrågavarande tjänst, arbete eller rehabiliteringsperiod avslutas. Även för permitterade föreskrivs det separat om tidpunkten när jobsökningsskyldigheten inträder. Det har också föreskrivits om flera undantag i fråga om antalet möjliga jobb som ska sökas och granskningsperioden.

Dessutom finns det bestämmelser om flera olika situationer där jobsökningsskyldighet inte åläggs. Jobsökningsskyldigheten åläggs inte om den arbetssökande deltar i en utbildning som anskaffats gemensamt eller om den arbetssökandes arbetslöshet upphör eller den arbetssökande inleder bevarings- eller civiltjänst eller familjeledighet inom en månad. Det har också föreskrivits om grunderna för att inte ålägga jobsökningsskyldighet och de gäller arbetsförmåga, behov av sektorsövergripande samservice, förhinder att vara på arbetsmarknaden samt frivilliga heltidsstudier i läs- och skrivkunighet som stöds med arbetslöshetsförmån.

Jobsökningsskyldigheten åläggs vid den inledande intervjun eller ett kompletterande samtal om jobsökning som föregår denna. Den kvantitativa skyldigheten att söka arbete skrivs in i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den. Det ska senare kontrolleras att skyldigheten är aktuell i samband med att sysselsättningsplanen revideras. Om det inte finns någon jobsökningsskyldighet eller om jobsökningsskyldigheten inte åläggs, nämns även detta i sysselsättningsplanen eller i den plan som ersätter den.

Den kvantitativa jobsökningsskyldigheten kan minskas, om arbets- och näringsbyrån bedömer att det inte är möjligt att söka fyra jobb under granskningsperioden. En minskning av jobsökningsskyldigheten kan också betyda att ingen jobsökningsskyldighet tas med i sysselsättningsplanen. Av de omständigheter som gäller arbetssökanden beaktas vid bedömningen dennes arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens samt arbetsförmåga och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedda eventuella skydd för yrkesskicklighet. Hur dessa omständigheter påverkar jobsökningsskyldigheterna bedöms i förhållande till situationen på arbetsmarknaden.

Bestämmelserna om jobsökningsskyldigheten trädde i kraft den 2 maj 2022.

2.1.4 Information och rådgivning

Arbets- och näringsjästjästerna har i uppgift att stöjja medborgarna i bearbetandet och förverkligandet av deras yrkesmässiga mål. Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och NTM-centralen ger information och råd om lediga arbeten och jobsökning, tillgången på och anskaffning av arbetskraft, utbildningsmöjligheter och andra möjligheter till kompetensutveckling, arbetsmarknaden, branscher och yrken, inledandet av företagsverksamhet och möjligheter att utveckla verksamheten, och service, stöd och ersättningar som står till buds för genomförande av omställningsskyddet.

Den huvudsakliga servicekanalen för information och rådgivning är arbets- och näringsförvaltningens nättjänster samt den riksomfattande telefonservice som tillhandahålls av arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. År 2021 registrerades cirka 1 995 000 samtal i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem (URA-systemet). Samma år uppgick antalet inloggningsningar i Mina e-tjänster till cirka 3 443 000.

2.1.5 Sakkunnigbedömningar

För att utreda en enskild kunds situation och servicebehov kan arbets- och näringsbyrån och NTM-centralen skaffa sakkunnigbedömningar. Som sakkunnigbedömningar skaffas enligt lagen kartläggningar av kompetensen och yrkesskickligheten, undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan, bedömningar av företagarfärdigheter och förutsättningar för företagsverksamhet och inledande kartläggningar enligt lagen om främjande av integration. Lagen gör det också möjligt att skaffa andra sakkunnigbedömningar än dessa. År 2021 anskaffades sakkunnigbedömningar för omkring 4,2 miljoner euro¹.

Även om sakkunnigbedömningar anskaffas av utomstående serviceproducenter, ansvarar arbets- och näringsbyrån för bedömningen av kundens servicebehov och beslutar utifrån servicebehovet om de tjänster som ska tillhandahållas. Arbets- och näringsmyndigheten är inte bunden av bedömningar eller rekommendationer från en utomstående serviceproducent.

2.1.6 Vägledning för yrkesvalet och karriären

Genom vägledningen för yrkesvalet och karriären stöds enskilda kunder i yrkesvalet, den yrkesmässiga utvecklingen, placeringen i arbetslivet och det livslånga lärandet. I vägledningen för yrkesvalet och karriären får man med kundens samtycke vid behov använda lämpliga psykologiska bedömningsmetoder.

Finland har genom internationella överenskommelser och rekommendationer förbundit sig att ordna och utveckla vägledningstjänster som är tillgängliga för alla individer.² Helhetsbetonade och samordnade tjänster för yrkesvägledning ska knytas till sysselsättningen i synnerhet med hjälp av den offentliga arbetsförmedlingen. Tjänsterna ska vara avgiftsfria och de ska stå till förfogande såväl för unga, inklusive skolelever, som för vuxna.

Som en del av arbets- och näringsstjänsterna ordnar Finland avgiftsfri vägledning för yrkesvalet och karriären för alla. Genom vägledningen hjälper man de enskilda kunderna att komma fram till vad de är intresserade av, vilka förutsättningar och yrkesmässiga mål de har och att bedöma dessa i förhållande till arbetslivet och utbildningsmöjligheterna samt att finna ändamålsenliga lösningar för sina karriärer. Vägledning behövs i synnerhet när det finns problem i fråga om

¹ Statsbudgeten – utgifter (granskaforvaltningen.fi)

² Exempelvis ILO:s konvention 142 (1975), artikel 3; Konvention 195, ILO HRD Recommendation No. 195 of 2004; The council resolutions 2004, 2008, LLG; Europarådets sociala stadga, artikel 9.

hälsan, studiefärdigheterna, arbetsförmågan eller motivationen som hindrar valen eller verksamheten. Vägledningen bidrar också till kvarvarande i arbetet, övergång från ett arbete till ett annat, längre karriärer och en fungerande arbetsmarknad.³

Psykologerna använder mångsidiga metoder för att hjälpa kunderna bearbeta frågor kring karriärplaneringen. Kundernas förståelse för sig själva, studiefärdigheterna, studierna och arbetet blir mångsidigare och deras kompetensidentitet och karriärplaneringsförmåga stärks. Psykologerna stöder också de sakkunniga vid arbets- och näringsbyråerna i att strukturera kundernas situation och de deltar bland annat också i valet av studerande till arbetskraftsutbildningar.

I den vägledning som psykologerna tillhandahöll 2021 deltog cirka 20 000 kunder, av vilka 85 procent var arbetssökande och 62 procent arbetslösa eller permitterade. Av kunderna är 20 procent under 25 år, 38 procent under 30 år och 48 procent 30–50 år. Kunderna kan söka sig till vägledning på eget initiativ eller också kan de hänvisas till vägledningen för yrkesvalet och karriären som en del av processen inom arbets- och näringsstjänsterna. Årligen hålls i genomsnitt 45 000 vägledningssamtal med kunderna. Vägledning för yrkesvalet och karriären ordnas också inom den sektorsövergripande samservicen som främjar sysselsättningen samt vid sektorsövergripande servicepunkter med låg tröskel för unga, Navigatorerna. Psykologerna samarbetar intensivt med olika aktörer som ungdomstjänster, verkstäder, utbildning, Folkpensionsanstalten, social- och hälsovårdstjänster, rehabiliterings- och undersökningscenter och representanter för arbetslivet.

Kunderna anser att arbets- och näringsbyråernas tjänster för vägledning för yrkesvalet och karriären är en viktig del av arbets- och näringsstjänsterna som helhet och vägledningen har på ett positivt sätt påverkat hur kunderna sökt sig till arbete, studier och tjänster. Nöjdast är de kunder som har funnit en lösning på sin situation samt de som har fått vägledning under en längre tid. Det har varit problem med tillgången på tjänsten, vilket tar sig uttryck i till och med flera månader långa väntetider för att komma till tjänsten. Utvecklingsbehov finns särskilt i fråga om resursfördelningen, kundinriktningen och den regionala tillgången till vägledningstjänsterna.⁴

2.1.7 Träning

De träningstjänster som arbets- och näringsbyrån tillhandahåller är jobbsökar-, karriär- och arbetsträning. Syftet med jobbsökarträningen är att stödja och vägleda den enskilda kunden vid jobbsökning. Med karriärträningen stöds och vägleds den enskilda kunden vid klarläggandet av alternativ för yrkesvalet och karriären, för sökande till yrkesutbildning och för utveckling av arbetslivsfärdigheter. Innehållet i jobbsökar- och karriärträningen kan betonas på olika sätt beroende på den målgrupp som deltar i träningen. Oberoende av skillnaderna i betoningen är syftet alltid att stödja sökandet till arbete eller yrkesutbildning. Jobbsökar- och karriärträning kan erbjudas såväl enskilda personer som grupper.

³ Hooley 2014, The Evidence Base on Lifelong Guidance, ELGPN Tools No 3; Contribution to EU 2020, PES 2020 Strategy Output Paper; The European Pillar of Social Rights 2017.

⁴ Mayer Minna, Haanpää Susanna, Talvitie Jere, Valtakari Mikko: Från yrkesvägledning och karriärvägledning till framgångar. Undersökning för att utveckla livslång vägledning. Slutrapport, Arbets- och näringsministeriets publikationer 2020:15, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-513-3> (på finska).

Syftet med arbetsträningen är att stödja och vägleda den enskilda kunden vid placeringen i arbete och utbildning som sker på arbetsplatsen. I arbetsträningen kan den arbetssökande få hjälp att hitta en arbetsplats och den arbetssökande och arbetsgivaren kan få stöd i synnerhet i början av en anställning. Arbetsträningen kan även användas för att stödja den enskilda kunden i att söka och övergå till en utbildning eller i att genomgå en utbildning som sker på arbetsplatsen. Arbetsträning kan erbjudas såväl enskilda personer som grupper.

Bestämmelser om maximitiden för träning utfärdas genom förordning av statsrådet. Jobsösökarträningen kan pågå i högst 20 dagar, karriärträningen i högst 40 dagar och arbetsträningen i högst 50 timmar under en period på 12 månader.

De som deltar i träningen omfattas av en gruppansvarsförsäkring som tecknats av arbets- och näringsministeriet. För en olycka som skett under träningen betalas ersättning av statens medel enligt de grunder som bestäms i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), om den enskilda kunden inte har rätt till en ersättning av minst samma storlek med stöd av annan lag. Lagen innehåller också bestämmelser om avbrytande av träning. Arbets- och näringsbyrån fattar beslut om avbrytande av träningen, om den enskilda kunden utan tillstånd har varit frånvarande fem träningsdagar utan avbrott eller om han eller hon annars har varit frånvarande så mycket att målen för träningen inte nås. Arbets- och näringsbyrån kan avbryta träningen också av andra vägande skäl, till exempel om den som deltar i träningen betar sig våldsamt eller hotfullt.

År 2021 inledde cirka 26 000 kunder träning enligt arbetsförmedlingsstatistiken. Av dessa inledde cirka 10 500 arbetsträning, 8 000 jobsösökarträning och 7 500 karriärträning. År 2021 användes sammanlagt omkring 19 miljoner euro för träning och prövning⁵.

Arbets- och näringsbyrån kan erbjuda företag träning för anställning av arbetstagare och för utveckling av arbetsgivarfärdigheter. Servicen är avgiftsfri för de företag som använder den. Priset på servicen betraktas som de minimis-stöd till företagen. Syftet med träningen är att stärka ett företags rekryteringskompetens, inklusive internationell rekrytering, kompetens i anslutning till anskaffning av arbetskraft och arbetsgivarkompetens. Träningen är i första hand avsedd för tillväxtorienterade ensamföretagare och mikroföretag som har behov av att rekrytera eller låta utföra arbete och av rådgivning kring detta på basnivå. Den genomförs som skräddarsydd kortvarig och lätt handledning och stöd enligt företagarens eller företaget behov. Innehållet i träningen kan betonas på olika sätt separat för varje träning.

2.1.8 Prövning

Enskilda kunder kan anvisas till utbildningsprövning vid en läroanstalt för klarläggande av alternativ för yrkesvalet och karriären. Under utbildningsprövningen prövar den enskilda kunden

⁵ Största delen av moment 32.30.51.02. (prövningar och träningar) används för träningar. Andelen deltagare i utbildningsprövning i förhållande till träningstjänsterna är marginell (år 2021 inledde 26 180 personer träning och 480 personer utbildningsprövning). Arbetsprövning anskaffas inte som en tjänst och för detta används därmed inte pengar från momentet (Arbetsförmedlingsstatistiken, Statens budgetutgifter per bokföringsenhet, Statskontoret).

ett visst utbildningsområde vid en läroanstalt för att utreda lämpligheten för ifrågavarande utbildning eller bransch. Utbildningsprövningens längd är högst 10 dagar i sänder.

Arbets- och näringsbyrån kan anvisa enskilda kunder arbetsprövning på en arbetsplats för att klarlägga alternativ för yrkesvalet och karriären eller för att stödja kundens möjligheter att på nytt komma in på arbetsmarknaden. Arbetsprövning för klarläggande av alternativ för yrkesvalet och karriären används då personen saknar yrkesutbildning eller då det är fråga om byte av bransch eller yrke. Genom arbetsprövning kan man utreda om branschen eller yrket intresserar personen eller om han eller hon är lämplig för uppgifter eller ett yrke i branschen. Arbetsprövning kan även användas för att utreda om företagande kan vara ett lämpligt karriäralternativ för den enskilda kunden.

Arbetsprövningen kan användas för att stödja kundens möjligheter att på nytt ta sig in på arbetsmarknaden i en situation där personen har varit frånvarande från arbetsmarknaden på grund av antingen arbetslöshet eller andra orsaker, såsom familjeledighet. Med hjälp av arbetsprövningen kan arbetsgivaren och arbets- och näringsbyrån bedöma om personens kompetens och allmänna arbetslivsfärdigheter är uppdaterade eller om det behövs stöd för placering på arbetsmarknaden.

Arbetsprövning kan ordnas av företag, enskilda näringsidkare, kommuner, samkommuner, andra sammanslutningar, stiftelser eller statliga ämbetsverk eller inrättningar. Arbetsgivare till vilken en enskild kund står i anställningsförhållande när ett avtal om arbetsprövning ingås kan inte vara anordnare av arbetsprövning. Arbetsprövningens längd är högst 12 månader. Arbetsprövningen får dock inte pågå mer än sex månader hos samma anordnare. Ett undantag utgörs av kommunerna, där arbetsprövningen får pågå i högst sex månader i samma uppgifter. Maximtiden för arbetsprövningen börjar räknas på nytt när personen har varit arbetslös utan avbrott i minst tolv månader eller när en person under 25 år har varit arbetslös utan avbrott i minst tre månader efter det att maximitiden har gått ut.

Det har ställts upp vissa begränsningar för ordnandet av arbetsprövning. Enskilda kunder kan inte anvisas arbetsprövning, om arbetsprövningen ger den som ordnar arbetsprövningen sådana fördelar som snedvrider konkurrensen mellan företag eller enskilda näringsidkare. Om det är fråga om sådana uppgifter för vilka den som ordnar arbetsprövningen kräver ett intyg över narkotikatest enligt 6 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004) eller uppgifter som enligt lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) kräver kontroll av straffregisterutdrag, ordnas arbetsprövningen inte om den enskilda kunden inte vill uppvisa ett sådant intyg eller ett straffregisterutdrag. Inte heller anvisas en enskild kund arbetsprövning, om det är mindre än två veckor sedan den senaste arbetsprövning som pågått i sex månader utan avbrott har avslutats och den enskilda kunden inte begär något annat.

Arbets- och näringsbyrån, den som ordnar arbetsprövningen och den enskilda kunden ska ingå ett skriftligt tidsbegränsat avtal om arbetsprövningen. Av avtalet ska framgå målen för arbetsprövningen, när och var arbetsprövningen sker, arbetsprövningens längd per dag och vecka samt vilken tid på dygnet och vilka veckodagar arbetsprövningen sker, de uppgifter som den som deltar i arbetsprövningen ska utföra under den tid arbetsprövningen pågår, vem som på arbetsplatsen svarar för handledningen av och tillsynen över den som deltar i arbetsprövningen samt vem som betalar arbetslöshetsförmånen och som ska informeras om en frånvaro av den som ordnar arbetsprövning. Arbetsprövningens längd kan vara 4–8 timmar per dag och den kan ordnas under högst fem dagar per vecka.

I avtalet om arbetsprovning ska som villkor ingå att den som ordnar arbetsprovningen ska lämna in en bedömning av den enskilda kundens lämplighet för arbetet, yrket eller branschen till arbets- och näringsbyrån efter arbetsprovningen och, om arbetsprovningen har ordnats för att stödja kundens möjligheter att på nytt komma in på arbetsmarknaden, en bedömning av behovet av att utveckla arbetslivsfärdigheterna och kompetensen. Dessutom får arbets- och näringsbyrån i avtalet ställa upp sådana villkor för den som ordnar arbetsprovningen som behövs för genomförande av arbetsprovningen eller med tanke på den som deltar i arbetsprovningen. Den som ordnar arbetsprovningen och som är avtalspart kan inte överföra skyldigheterna enligt avtalet på någon annan. Den som ordnar arbetsprovningen ska anmäla namnet på den enskilda kund som deltar i arbetsprovningen och uppgifterna om arbetsprovningens avtalet till förtroendemannen eller någon annan som företräder de anställda hos den som ordnar arbetsprovningen.

Den som deltar i arbetsprovningen står inte i anställningsförhållande till den som ordnar arbetsprovningen eller till arbets- och näringsbyrån. På den som deltar i arbetsprovningen tillämpas dock vissa lagar som tillämpas i arbetslivet, varvid den som ordnar arbetsprovningen jämföras med en arbetsgivare och den som deltar i arbetsprovningen med en arbetstagarare. De lagar som tillämpas är lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986), diskrimineringslagen (1325/2014), vissa bestämmelser i lagen om integritetsskydd i arbetslivet samt bestämmelserna om dagliga raster i 24 § och bestämmelserna om arbetsskiftsförteckning i 30 § i arbetstidslagen (872/2019). Den som ordnar arbetsprovningen ansvarar för arbetarskyddet för den som deltar i arbetsprovningen enligt vad som föreskrivs i arbetarskyddslagen (738/2002) och lagen om unga arbetstagarare (998/1993).

Arbets- och näringsministeriet ordnar gruppansvarsförsäkring för dem som deltar i provning. För olycksfall som inträffat eller yrkessjukdomar som ådragits under provning betalas ersättning av statens medel på motsvarande grunder som gäller för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, om inte den enskilda kunden har rätt till ersättning av åtminstone motsvarande storlek enligt någon annan lag. Ärenden som gäller betalning av ersättning av statens medel behandlas av Statskontoret.

Om en enskild kund utan tillstånd har varit frånvarande fem provningsdagar utan avbrott eller om han eller hon annars har varit frånvarande så mycket att målen för provningen inte nås, fattar arbets- och näringsbyrån beslut om avbrytande av utbildningsprovningen eller om hävande av avtalet om arbetsprovning. Den som ordnar provningen är skyldig att anmäla frånvaro till arbets- och näringsbyrån. Arbets- och näringsbyrån kan på samma sätt som vid träning avbryta utbildningsprovningen även av andra vägande skäl. Arbets- och näringsbyrån och den som ordnar arbetsprovningen har rätt att häva avtalet om arbetsprovning genom att meddela detta skriftligt till de andra parterna. Hävandet av avtalet får dock inte basera sig på en diskrimineringsgrund som förbjuds i lag eller på någon annan ogrundad orsak. Också den som deltar i arbetsprovningen får häva avtalet, även om det inte särskilt föreskrivs om detta.

Arbetsprövning som ordnas med stöd av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice har bedömts med avseende på kunderna, arbetsprövningsplatserna och arbets- och näringsbyråns sakkunniga i en undersökning som arbets- och näringsministeriet beställt⁶. Enligt resultaten av den är arbetsprövning en i huvudsak välfungerande tjänst som sysselsätter kunderna och handleder dem till studier bättre än i kontrollgrupperna. Arbetsprövning har visat sig vara en fungerande och effektiv metod för att hjälpa i synnerhet unga till studier och karriär, när yrkesutbildning och yrkesinriktning saknas. Med hjälp av arbetsprövning kan man också återföra människor som stått vid sidan av arbetslivet tillbaka till arbetslivet. Kostnaderna för arbetsprövning är låga för arbetsförvaltningen och nyttan med arbetsprövningen för den offentliga ekonomin och det övriga samhället överstiger klart kostnaderna. I undersökningens slutsatser konstateras att arbetsprövning är en synnerligen kostnadseffektiv tjänst, som det lönar sig att satsa på också i framtiden.

Enligt arbetsförmedlingsstatistiken deltog cirka 23 500 kunder i arbetsprövning år 2021. År 2021 var längden på arbetsprövningen i genomsnitt nio veckor. Samma år deltog i hela landet endast 480 kunder i utbildningsprövning.

2.1.9 Arbetskraftsutbildning

Genom arbetskraftsutbildning förbättras de vuxnas yrkesskicklighet, möjligheter att få arbete eller behålla sitt arbete och deras färdigheter att bedriva verksamhet som företagare samt främjas tillgången på yrkeskunnig arbetskraft och uppkomsten av ny företagsverksamhet. Arbetskraftsutbildning ordnas både som en utbildning som anskaffas av NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna och som en utbildning som finansieras med statsandelar av undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

NTM-centralen eller arbets- och näringsbyrån kan anskaffa yrkesinriktad utbildning som arbetskraftsutbildning, om syftet med utbildningen inte är att avlägga en examen eller en examensdel, och utbildning i företagsamhet samt integrationsutbildning enligt 20 § i lagen om främjande av integration, med undantag av läs- och skrivundervisning. Enligt en lag (1139/2020) som gäller temporärt från den 1 januari 2021 till den 30 juni 2022 får under vissa förutsättningar också studier som leder till högskoleexamen anskaffas som arbetskraftsutbildning.

Inom den arbetskraftsutbildning som anskaffas av NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna genomförs i praktiken påbyggnads- och kompletteringsutbildning, kortvarig utbildning av tillståndskaraktär samt utbildning i företagsamhet. I yrkesinriktad arbetskraftsutbildning kan i nödvändig omfattning ingå allmänbildande studier samt till exempel språkstudier och studier i informationsteknik. Detta är ändamålsenligt beträffande de enskilda kunder som helt saknar avgångsbetyg från grundskolan eller tidigare yrkesutbildning eller vars studieframgång har varit svag. Därtill kan det i studieprogrammen vid behov inkluderas till exempel jobsökarträning,

⁶ Mayer Minna, Eskelinen Juha, Laasonen Valtteri, Nyman Juho, Valtakari Mikko, Ranta Tommi, Yli-Koski Maria: Arbetsprövning som en tjänst hos arbets- och näringsbyrån Kundernas, arbetsprövningsställen och arbets- och näringsbyråernas sakkunnigas erfarenheter av arbetsprövning, Arbets- och näringsministeriets publikationer 2019:16, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-404-4> (på finska).

språkstudier eller innehåll som syftar till företagande samt individuellt anpassade stöd- och vägledningstjänster. De flesta utbildningarna innehåller sådan inläring som sker på en arbetsplats.

Ansvar för upphandling av arbetskraftsutbildning ligger hos NTM-centralerna. NTM-centralen utarbetar upphandlingsplanen i nära samarbete med arbets- och näringsbyrån. NTM-centralen förutser regionala utbildningsbehov och mer omfattande behov av kompetensutveckling även i samarbete med näringslivsorganisationer, kommuner, läroanstalter och andra aktörer. Som underlag för upphandlingsplanen används dessutom tillgängliga vetenskapliga rön, statistik och uppföljningsdata om tidigare utbildningar och riksomfattande aspekter i fråga om utbildningsbehov beaktas.

Arbetskraftsutbildningar anskaffas på basis av ett anbudsförfarande, med iakttagande av förfarandena enligt lagen om offentlig upphandling och koncession. Upphandlande enheter använder elektroniska system vid offentlig upphandling. Öppna anbudsförfrågningar finns i anbudstjänsten Hanki, genom vilken tjänsteleverantörer kan lämna anbud elektroniskt. Alla upphandlingar som överskrider det nationella tröskelvärdet enligt lagen om offentlig upphandling och koncession samt anbudsförfrågningarna för dem publiceras dessutom via den elektroniska annonseringskanalen för offentliga upphandlingar, HILMA, där det också finns förhandsinformation om NTM-centralens kommande upphandlingar. Ett anbudsförfarande kan även användas för större helheter bestående av flera upphandlingar som ingår i ett ramavtal. Dessa helheter innefattar flera flexibla delar som utformas enligt arbetsmarknadens och enskilda kunders behov. Därutöver gör NTM-centralen alltid enskilda utbildningsupphandlingar enligt situation och behov. En del av upphandlingarna får göras som direktupphandlingar utan konkurrensutsättning, om villkoren för direktupphandling enligt lagen om offentlig upphandling och koncession uppfylls.

NTM-centralerna samt arbets- och näringsbyråerna kan skaffa arbetskraftsutbildning tillsammans med en arbetsgivare, en uppdragsgivare till den som ämnar bli företagare eller med ett företag som överlåter företagarrättigheterna så att denna deltar i finansieringen av utbildningen. Denna gemensamt anskaffade utbildning ordnas för en viss arbetsgivares blivande arbetstagare eller redan anställda eller hyrda arbetstagare samt för dem som ämnar bli företagare och skulle ha ett fåtal uppdragsgivare eller som har för avsikt att bedriva företagsverksamhet genom att skaffa sig företagarrättigheter från ett annat företag. Om en företagare som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa deltar i gemensam anskaffning av utbildning, utgör den andel av företagarens utbildning som staten finansierar de minimis-stöd. Om utbildningen genomförs tillsammans med en arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet så att personer som arbetar med uppgifter hos arbetsgivaren deltar i utbildningen och målet för utbildningen är att arbetstagarna ska fortsätta i uppgifter hos arbetsgivaren efter utbildningen, utgör den andel av utbildningen som staten finansierar stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd.

Den gemensamt anskaffade utbildningen har produktifierats till tre olika produkter: RekryteringsUtbildning, PrecisionsUtbildning och OmställningsUtbildning. RekryteringsUtbildning är avsedd för en situation där arbetsgivaren eller en grupp arbetsgivare behöver nya yrkeskunniga arbetstagare och sådana inte finns till förfogande som arbetssökande eller som studerande som inom den närmaste framtiden slutför sina studier. PrecisionsUtbildning är avsedd för en situation där de teknologiska eller verksamhetsmässiga förändringarna i företaget förutsätter en mer grundläggande uppdatering av företagarens eller de anställdas kompetens. OmställningsUtbildningen är avsedd för situationer där företaget av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker

måste säga upp personal eller permittera personal tillsvidare och en återgång till det tidigare arbetet är osäker. OmställningsUtbildning hjälper uppsagda arbetstagare att hitta ett nytt yrke eller en ny arbetsplats. Utbildningarna kan även kombineras. Inom jobbrotation genomförs Rekryterings- och PrecisionsUtbildning samtidigt. På riksnivå realiserar NTM-centralerna också yrkesinriktad språkutbildning i form av serviceprodukterna Arbetsplatsfinska och Arbetsplats-svenska som bygger på gemensam anskaffning.

För RekryteringsUtbildning är arbetsgivarens betalningsandel 30 procent och betalningsandelen för arbets- och näringsförvaltningens upphandlande enhet 70 procent av det totala priset enligt anskaffningsavtalet exklusive mervärdesskatt. För OmställningsUtbildning är arbetsgivarens betalningsandel 20 procent och betalningsandelen för den upphandlande enheten 80 procent av det totala priset enligt anskaffningsavtalet exklusive mervärdesskatt. För PrecisionsUtbildning är arbetsgivarens betalningsandel 30–50 procent av det totala priset för anskaffningen exklusive mervärdesskatt. På arbetsgivarens betalningsandel inverkar företagets storlek enligt följande modell:

	Arbetsgivarens betalningsandel	Arbets- och näringsförvaltningens upphandlande enhets betalningsandel
Små företag/arbetsgivare (högst 49 anställda och en årlig omsättning eller balansomslutning på högst 10 mn €)	30 %	70 %
Medelstora företag/arbetsgivare (50–249 anställda och en årlig omsättning på högst 50 mn € eller en årlig balansomslutning på högst 43 mn €)	40 %	60 %
Stora företag/arbetsgivare (minst 250 anställda och en årlig omsättning på över 50 mn € eller en årlig balansomslutning på över 43 mn €)	50 %	50 %

NTM-centralen ingår ett anskaffningsavtal med utbildningsanordnaren. Avtalspart vid gemensam anskaffning av utbildning är också arbetsgivaren, uppdragsgivaren till den som tänker bli företagare eller det företag som överläter företagarrättigheterna. Arbets- och näringsbyrån övervakar hur utbildningen genomförs. Eventuella ändringar i genomförandet sköts i samarbete med NTM-centralen.

Integrationsutbildning som arbetskraftsutbildning

Målet med integrationsutbildningen är att utveckla språkkunskaperna och de färdigheter som behövs både i arbetslivet och i utbildningen och att stödja snabba övergångar till yrkesinriktad utbildning och arbetslivet. Arbets- och näringsbyrån hänvisar kunden till en integrationsutbildning som är lämplig för hans eller hennes avanceringstakt utifrån den utarbetade inledande kartläggningen och den bedömning av utgångsnivån för språkkunskaperna och studiefärdigheterna som ingår i den och som vanligen anskaffas av externa aktörer.

Genomförandet av integrationsutbildningen har styrts av Utbildningsstyrelsens föreskrift Grunderna för läroplanen för integrationsutbildning av vuxna invandrare (Utbildningsstyrelsens föreskrift 1/011/2012). Grunderna för läroplanen uppdaterades i början av 2022 och de nya grunderna för läroplanen för integrationsutbildning tillämpas på utbildningar som startar efter den 1 augusti 2022 (OPH-649-2022).

Centrala innehåll i integrationsutbildningen är undervisning i finska eller svenska och i arbetslivs- och samhällsfärdigheter, utveckling av färdigheter som gäller kultur och livskompetens samt karriärhandledning och yrkesplanering. Det språkliga målet i integrationsutbildningen enligt lagen om främjande av integration är att invandraren ska få fungerande elementära språkfärdigheter (B1.1). Oftast varar utbildningen cirka ett år och består av 2–5 moduler. I integrationsutbildningen får även ingå kortvarig läs- och skrivundervisning för dem som kan läsa och skriva på sitt eget modersmål, men som inte behärskar det västerländska alfabetet. Utbildningshelheten innehåller också yrkesinriktat undervisningsinnehåll samt inläring på en arbetsplats.

NTM-centralerna svarar inom sina verksamhetsområden för planeringen, anskaffningen och uppföljningen av integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning. Utbildningsanordnare är både privata serviceproducenter och läroanstalter. Dessutom har några NTM-centraler i samarbete skaffat till exempel nätbaserad integrationsutbildning, genom vilken man har kunnat tillgodose vissa kundgruppers, såsom högt utbildade eller svenskspråkiga kunders, utbildningsbehov över regiongränserna.

Det finns regionala och lokala skillnader i utbudet av integrationsutbildning. Målgruppen för integrationsutbildningen är väldigt heterogen och det finns betydande variationer i antalet kunder i olika regioner. Kundernas behov kan också ändras snabbt, till exempel om en mindre ort tar emot en grupp kvotflyktingar, och detta förutsätter flexibilitet i utbildningen. Särskilt i huvudstadsregionen har det tack vare stabila kundvolymerna gått att skaffa integrationsutbildningar som riktar sig till olika kundsegment. Även i andra regioner har man börjat uppmärksamma olika målgrupper när utbildning anskaffas, men detaljerad segmentering av utbildningsgrupperna är utmanande emedan invandrarna är få och deras behov varierar. För att förbättra tillgängligheten i fråga om integrationsutbildningen har man ökat användningen av webbutbildningar.

På senare år har integrationsutbildningen blivit mer arbetslivsorienterad bland annat med hjälp av nya yrkesinriktade modeller för genomförandet som skapats till stöd för utbildningen. För att göra den fortsatta vägen smidig för de studerande och främja sysselsättningen är det viktigt att vägledningen fungerar och att integrationsutbildningen har en nära koppling till det övriga lokala och regionala utbildnings- och serviceutbudet och till arbetsmarknaden. Hittills har allmänna arbets- och näringsstjänster använts i relativt liten utsträckning för att främja invandrarnas sysselsättning i den inledande fasen av integrationen. Enligt en förfrågan till arbets- och näringsbyråerna beaktas integrationskunderna inte heller som en särskild kundgrupp i samarbetet med arbetsgivarna eller vid arbets- och näringsbyråernas kontakter med företagen.

Arbetskraftsutbildning som finansieras med statsandelar

Arbetskraftsutbildning som leder till en yrkesinriktad examen på andra stadiet (yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen) eller en del av en sådan examen realiseras med statsandelsfinansiering från undervisnings- och kulturministeriet. Utöver yrkesinriktade examina och examensdelar är det möjligt att som arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning ordna handledande utbildning och annan utbildning som fördjupar yrkeskompetensen, såsom påbyggnadsutbildning eller fortbildning. Arbetskraftsutbildningen kan dock inte ordnas som läroavtalsutbildning.

I det anordnartillstånd för yrkesinriktade examina och utbildningar som beviljas av undervisnings- och kulturministeriet kan det bestämmas om uppgiften att ordna arbetskraftsutbildning och endast dessa anordnare kan få statsandelsfinansiering för att ordna arbetskraftsutbildning. Resursen för arbetskraftsutbildningen fastställs årligen i statsbudgeten och vidare i prestationsbeslut till utbildningsanordnarna. Undervisnings- och kulturministeriet är skyldigt att höra arbets- och näringsministeriet i samband med att det beviljar uppgiften att ordna arbetskraftsutbildning som anges i anordnartillståndet. Dessutom hör undervisnings- och kulturministeriet arbets- och näringsministeriet när det bereder prestationsbeslut. Genom hörandet säkerställs att arbets- och näringspolitiska och arbets- och näringsstrategiska synpunkter uppmärksammas i samband med beviljandet av tillstånd att ordna arbetskraftsutbildning och av prestationer. När en utbildningsanordnare planerar utbudet av arbetskraftsutbildning ska denne samarbeta med arbets- och näringsbyrån och NTM-centralen. Diskussioner om planeringen av utbudet av arbetskraftsutbildning ordnas på inbjudan av NTM-centralen. Under diskussionerna kan man dra nytta av båda aktörernas uppföljnings- och prognostiseringsuppgifter och målet för diskussionerna är att säkerställa att arbetskraftsutbildningen inriktas på behoven hos den regionala arbetsmarknaden och arbets- och näringsförvaltningens kunder. Regelbunden dialog gör det också möjligt att på ett flexibelt sätt rikta om resurserna under året om det uppstår akuta behov i området. Utbildningsanordnaren kommer närmare överens om ordnandet av utbildningen och antagningen av studerande med arbets- och näringsbyrån.

Med stöd av en överenskommelse mellan Finland, Norge och Sverige ordnar Stiftelsen Utbildning Nordkalotten arbetskraftsutbildning för arbetsmarknadens behov i de nordligaste delarna av länderna. Den arbetskraftsutbildning som ordnas av Stiftelsen Utbildning Nordkalotten är i huvudsak yrkesinriktad examensutbildning som finansieras under undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel. Utbildningsanordnaren har rätt att med undervisnings- och kulturministeriets beslut ordna angivna examina och utbildningar på grundval av överenskommelsen. Överenskommelsen görs upp för fyra år i sänder och den nuvarande gäller till utgången av 2023. I den gällande överenskommelsen har Finland förbundit sig att vid Stiftelsen Utbildning Nordkalotten årligen finansiera cirka 80 utbildningsplatser, Norge 60 och Sverige 145.

Antagning av studerande till arbetskraftsutbildning och rättigheter och skyldigheter för dem som deltar i utbildningen

Antagningen av studerande till den arbetskraftsutbildning som anskaffats av NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna och till arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning hör till arbets- och näringsbyrån. Om antagningen av studerande beslutar den arbets- och näringsbyrå som anges i avtalet om anskaffning av utbildning eller som utsetts som ansvarig för

den arbetskraftsutbildning som finansieras med statsandelar. Antagningen av studerande till arbetskraftsutbildning som ordnas av Stiftelsen Utbildning Nordkalotten sköts av Lapplands arbets- och näringsbyrå.

Som studerande kan antas personer som är lämpade för utbildningen och för det yrke eller den uppgift som utbildningen siktar på, om de har ett av arbets- och näringsbyrån konstaterat utbildningsbehov. På arbetskraftsutbildning som ordnas enligt lagen om yrkesutbildning tillämpas dessutom de bestämmelser av utbildningsförvaltningen som avser den utbildningen när det gäller grunderna och förutsättningarna för antagning av studerande, behörigheten för studier, tillgängligheten samt tillgången till information om antagningen av studerande. Den som antas ska också uppfylla eventuella särskilda krav för enskilda utbildningsprogram, vilka framgår av anonsen där utbildningen utlyses.

En person som väljs till utbildningen behöver inte vara arbetslös eller arbetssökande, utan till utbildningen kan också väljas personer som är i arbete. Ansökan till utbildningarna görs i ett elektroniskt informationssystem och med en elektronisk ansökningsblankett eller en pappersblankett om det inte är möjligt att använda den elektroniska blanketten. Beslut om valet av de studerande fattas i en urvalsgrupp som består av sakkunniga vid arbets- och näringsbyrån samt av representanter för den som ger utbildningen. Gruppen kan anlita utomstående experter. Vid valet av studerande kan som stöd användas mångsidiga antagningsförfaranden och tester och hänsyn ska tas till eventuella branschvisa bestämmelser och föreskrifter om lämplighetskrav. När det gäller gemensam anskaffning av utbildning deltar dessutom en företrädare för den arbetsgivare som deltar i anskaffningen av utbildning i valet av studerande. Själva antagningstillfället och lämplighetsproven i anslutning till antagningen till arbetskraftsutbildningen är avgiftsfria för dem som söker sig till arbetskraftsutbildning.

En studerande har rätt att få undervisning enligt utbildnings- eller undervisningsplanen och rätt att avlägga studier under den tid arbetskraftsutbildningen pågår. Den studerande ska regelbundet delta i undervisningen och göra framsteg i sina studier på det sätt som avses i utbildnings- eller studieplanen. Om en studerande inte gör framsteg i studierna eller utan tillstånd har varit frånvarande fem utbildningsdagar utan avbrott, ska den arbets- och näringsbyrå som beslutat om antagningen av studerande fatta beslut om avbrytande av utbildningen. Utbildningsproducenten är skyldig att till den arbets- och näringsbyrå som beslutat om antagningen meddela att villkoren för avbrytande av utbildningen uppfylls. Innan beslutet fattas ska arbets- och näringsbyrån ge den studerande tillfälle att bli hörd. Den studerande ska utan dröjsmål underrättas om beslutet.

På arbetskraftsutbildningen tillämpas vissa bestämmelser i lagen om yrkesutbildning genom vilka den rättsliga ställningen tryggas för den som deltar i utbildningen. Bestämmelserna om rätten till en trygg studiemiljö, bestämmelserna om disciplin och om avlägsnande av en studerande som uppför sig störande eller äventyrar säkerheten är exempel på bestämmelser som är tillämpliga.

Enligt arbetsförmedlingsstatistiken inledde cirka 49 000 kunder arbetskraftsutbildning år 2021. Den genomsnittliga längden på avslutade utbildningar uppgick till 260 dagar. De utbildningar som inlets bestod av 33 074 platser för yrkesinriktad tilläggsutbildning eller fortbildning som anskaffats av NTM-centralerna och 15 717 platser för statsandelsfinansierad utbildning som genomförts med anordnartillstånd. År 2021 deltog cirka 32 000 arbetssökande i yrkesinriktad

tilläggsutbildning eller fortbildning som anskaffats av NTM-centralerna och 21 000 arbetssökande i arbetskraftsutbildning som finansieras med statsandelar⁷. NTM-centralerna skaffade sammanlagt cirka 2,6 miljoner studerandearbetsdagar av yrkesinriktad tilläggsutbildning eller fortbildning. I integrationsutbildning som ordnades som arbetskraftsutbildning deltog år 2021 cirka 15 000 studerande, varav omkring hälften var från Nyland. Antalet studerandearbetsdagar inom den anskaffade integrationsutbildningen uppgick till cirka 1,5 miljoner.

2.1.10 Utbildning inom omställningsskyddet

Syftet med utbildning inom omställningsskyddet är att ge personer som har fyllt 55 år och som har blivit uppsagda från sitt arbete av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker bättre yrkesfärdigheter eller företagarfärdigheter som stöd för att de snabbt ska få nytt arbete. Utbildning inom omställningsskyddet ordnas för personer som har fyllt 55 år och som blivit uppsagda från ett anställningsförhållande av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker, om de har varit anställda hos den arbetsgivare som sagt upp dem i minst fem år utan avbrott eller med avbrott som sammanlagt har varat i högst 30 dagar, och inom 60 dagar från den dag de blivit uppsagda har registrerat sig som arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Det går dock att ge avkall på tidsfristen på 60 dagar, om personen har ett vägande skäl för att han eller hon inte registrerat sig som arbetssökande inom utsatt tid. Ett sådant skäl kan till exempel vara att arbetsgivaren inte har fullgjort sin skyldighet att informera den uppsagda personen om att han eller hon har rätt till omställningsskydd eller att den uppsagda personens hälsotillstånd är så dåligt att han eller hon inte har kunnat registrera sig inom den utsatta tiden.

Utbildning som ordnas i form av utbildning inom omställningsskyddet ska bestå av sådan utbildning för att öka yrkesfärdigheterna eller stödja företagsverksamhet som bidrar till att den uppsagda personen snabbt får nytt arbete. Utbildningen kan vara sådan yrkesinriktad påbyggnadsutbildning eller yrkesinriktad fortbildning som ordnas på andra stadiet eller inom den högre utbildningen och som inte leder till en examen eller examensdel. Utbildningen kan också vara annan kortvarig fortbildning eller utbildning som förbereder till exempel för en yrkesutbildning eller ett yrkesområde om utbildningen motsvarar personens behov, är lämplig med hänsyn till personens färdigheter och bedöms bidra till att personen får nytt arbete. Som utbildning inom omställningsskyddet kan också ordnas utbildning som är inriktad på företagande eller består av handledning för personer med intresse och beredskap att starta ett eget företag.

Utbildningen inom omställningsskyddet får vara i högst sex månader. Utbildningen eller studiehelheten kan ordnas oavbrutet eller bestå av flera olika perioder som kan tillhandahållas av olika utbildningsorganisationer eller serviceproducenter, så länge som de bildar en ändamålsenlig helhet som uppfyller de mål som ställs upp i lagen. Sådan utbildning inom omställningsskyddet som består av flera perioder ska kunna genomföras inom sammanlagt sex månader. I praktiken kan utbildningen alltså bestå av till exempel två perioder som vardera är fyra månader lång och som genomförs helt eller delvis samtidigt, så att perioderna genomförs under en högst sex månader lång tidsperiod.

⁷ Antalet påbörjade arbetskraftsutbildningar skiljer sig betydligt från antalet deltagare i arbetskraftsutbildning under ett år, eftersom de arbetssökande kunderna kan delta i flera utbildningar under ett år (gäller särskilt integrationsutbildning).

Värdet på utbildning inom omställningsskyddet får vara högst ett belopp som motsvarar två månaders lön för den uppsagda personen. UF-centret bestämmer på arbets- och näringsbyråns begäran utbildningens maximivärde utgående från de löneuppgifter som fås ur inkomstregistret. Utbildningen inom omställningsskyddet är avgiftsfri för deltagaren, varför till exempel eventuella läromedel som hör till utbildningen ska inkluderas i anskaffningspriset för utbildningen. Utgångspunkten är att utbildning inom omställningsskyddet ska inledas senast tre månader från det att anställningsförhållandet upphörde. Av grundad anledning får utbildningen inledas senare, dock alltid så att den sista perioden i utbildningen börjar inom 12 månader från det att anställningsförhållandet upphörde. Grundad anledning föreligger till exempel om utbildning som lämpar sig för den uppsagda personen inte finns att tillgå inom tidsfristen på tre månader eller att myndigheten av skäl som beror på upphandlingsförfarandet inte har kunnat ordna utbildningen inom utsatt tid. Att delta i utbildning inom omställningsskyddet är frivilligt för den person som har rätt att delta i utbildningen. Deltagandet i utbildningen utgör inget hinder för att annan offentlig arbetskraftsservice tillhandahålls den arbetssökande. En uppsagd person kan inte avstå från sin rätt till utbildning inom omställningsskyddet, utan rätten kvarstår så länge som villkoren för anordnande av utbildning uppfylls. I sysselsättningsplanen kommer man överens om utbildningen inom omställningsskyddet. Arbets- och näringsbyrån beslutar om rätten till utbildning inom omställningsskyddet när den arbetssökande uttrycker sitt intresse för att delta i sådan utbildning. Ett positivt beslut ska innehålla uppgift om att den arbetssökande har rätt till utbildning inom omställningsskyddet, om maximivärdet för sådan utbildning och datum när utbildningen senast ska inledas. Arbets- och näringsbyrån ger dessutom ett utlåtande om rätten till omställningsskydd till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten om varje person som har rätt till omställningsskydd.

Arbets- och näringsbyrån eller NTM-centralen skaffar utbildningen inom omställningsskyddet. UF-centret betalar serviceproducenterna för de anskaffade och genomförda utbildningarna inom omställningsskyddet och fakturerar Sysselsättningsfonden kvartalsvis för de faktiska kostnaderna.

2.1.11 Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån avses förbättra den vuxna befolkningens yrkeskicklighet och möjligheter att få arbete eller behålla sitt arbete och trygga tillgången på yrkeskunnig arbetskraft. Inom frivilliga studier söker sig den arbetssökande till den studieplats som han eller hon själv valt. Studierna ska dock uppfylla förutsättningarna för studierna enligt 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Arbets- och näringsbyrån deltar till exempel inte i antagningen av studerande eller kostnader som föranleds av studierna.

Stödandet av studierna med arbetslöshetsförmån förutsätter att arbetssökanden har fyllt 25 år och att studierna är heltidsstudier på det sätt som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Förutom att avgöra ovannämnda saker bedömer arbets- och näringsbyrån om den arbetssökande har behov av utbildning och om stödande av frivilliga studier är det arbetskraftspolitiskt mest ändamålsenliga sättet att förbättra arbetssökandens yrkesfärdigheter och möjligheter att få arbete eller behålla sitt arbete. Studierna ska enligt arbets- och näringsbyråns bedömning på ett väsentligt sätt förbättra den arbetssökandes möjligheter till sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden. Om den arbetssökande har bedrivit samma studier tidigare, förutsätter stödandet

av studierna i princip att studierna har varit avbrutna i minst ett års tid. Avgörandet av ovan nämnda förutsättningar kräver kännedom om både den arbetssökandes situation och sysselsättningsläget i ifrågakvarande yrkesbransch, såväl regionalt som på riksomfattande nivå.

Om den arbetssökandes frivilliga studier stöds med arbetslöshetsförmån, ska det överenskommas om stödet i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den. Senast då studierna inleds ska den arbetssökande för arbets- och näringsbyrån visa upp läroanstaltens intyg om antagning till utbildningen och ferieperioder under utbildningen. Därefter ger arbets- och näringsbyrån betalaren av arbetslöshetsförmånen ett bindande arbetskraftspolitiskt utlåtande om den arbetslöshetsförmån som betalas för stödjandet av studierna. Även läroanstalten meddelas att ifrågakvarande persons studier stöds med en arbetslöshetsförmån.

Stöd för en studiehelhet kan i princip ges för högst 24 månader. Om målet med studierna är att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs, kan stöd för en studiehelhet dock ges för högst 48 månader. Stödtiden kan inte förlängas, men den arbetssökande kan meddela arbets- och näringsbyrån att han eller hon avbryter de studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Tiden för avbrottet räknas inte in i maximitiden för stödet.

För att den arbetssökande ska få arbetslöshetsförmån som stöd för studierna krävs det att han eller hon gör framsteg i studierna. Som tillräckliga framsteg i högskolestudier anses att den arbetssökande får i genomsnitt fem studiepoäng per studiemånad för studieprestationer som ingår i den studiehelhet som stöds. I fråga om andra studier förutsätts det att studierna framskrider i enlighet med utbildnings- eller studieplanen. Arbets- och näringsbyrån följer hur den arbetssökande gör framsteg i studierna på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den. I praktiken kan arbetssökande till exempel förutsättas ge mellantidsuppgifter om framskridandet av studierna via arbets- och näringsbyråns nättjänst.

Läroanstalten ska vid behov underrätta arbets- och näringsbyrån om framskridandet av den arbetssökandes studier och omständigheter som kan leda till att den arbetslöshetsförmån som betalas för stödjandet av studierna upphör. Rätten till arbetslöshetsförmånen upphör, om arbetssökanden inte gör tillräckliga framsteg i studierna eller underlåter att underrätta arbets- och näringsbyrån om studieframgången på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan. Stödjandet av studierna kan även upphöra på grund av arbetssökandens frånvaro. Arbets- och näringsbyrån har befogenhet att avgöra ärendet. Byrån hör den arbetssökande och ger betalaren av arbetslöshetsförmånen ett bindande arbetskraftspolitiskt utlåtande i ärendet.

Bestämmelser om att stödja frivilliga studier med arbetslöshetsförmån för integrationskunder finns i lagen om främjande av integration. Enligt lagen om främjande av integration har en invandrare som deltar i frivillig utbildning rätt till arbetslöshetsförmån under de förutsättningar som anges i lagen om främjande av integration och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. För stöd för frivilliga studier förutsätts att arbets- och näringsbyrån har konstaterat att invandraren har behov av utbildning och byrån bedömer att frivilliga studier stöder invandrarens integration och sysselsättning. Studierna ska överenskommas i integrationsplanen, och det ska vara fråga om studier i finska eller svenska eller studier som i huvudsak sker på finska eller svenska. De viktigaste skillnaderna mot lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice när det gäller förutsättningarna för stödjandet av studierna innebär att de studier som får stöd inte behöver bedrivas på heltid. Detta beror på att det utöver studierna är meningen att ordna annan verksamhet som främjar integration. Även frivilliga studier av invandrare som inte har fyllt 25 år kan

stödjas med arbetslöshetsförmån. Frivilliga studier enligt lagen om främjande av integration är förpliktande, varför den studerande har rätt till kostnadsersättning.

Läs- och skrivundervisning kan stödjas som frivilliga studier enligt lagen om främjande av integration, vilket inte är möjligt med stöd av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, såvida det inte handlar om yrkesinriktade språkstudier. Också invandrare för vilka integrations-tiden tagit slut kan ha bristande läs- och skriftfärdigheter. Detta är ett hinder för deras sysselsättning och ökar risken för marginalisering. På grund av detta är det ändamålsenligt att det är möjligt också för andra än integrationskunderna att bedriva studier i läs- och skriftfärdighet som frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån.

2.1.12 Lönesubvention

Lönesubvention är ett stöd som är avsett för att främja sysselsättningen av arbetslösa arbetssökande och som arbets- och näringsbyrån kan bevilja arbetsgivare för lönekostnader. Syftet med lönesubventionerat arbete är att förbättra arbetslösa arbetssökandes yrkeskompetens och främja deras sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden. Lönesubvention kan beviljas kommuner, samkommuner, sammanslutningar och andra arbetsgivare, dock inte statliga ämbetsverk eller inrättningar. Med sammanslutningar avses bland annat företag, föreningar, stiftelser och församlingar. ”Andra arbetsgivare” kan vara till exempel hushåll som fungerar som arbetsgivare. Statliga ämbetsverk och inrättningar kan anvisas anslag för kostnader som föranses av att arbetslösa arbetssökande anställs. På användningen av anslaget tillämpas i huvudsak bestämmelserna om lönesubvention.

En allmän förutsättning för att lönesubvention ska beviljas är att arbets- och näringsbyrån bedömer att den arbetslösa arbetssökandes arbetslöshet beror på brister i yrkeskompetensen och att lönesubventionerat arbete förbättrar hans eller hennes yrkeskompetens och sysselsättningsmöjligheter på den öppna arbetsmarknaden. Om den som anställs med lönesubvention har varit arbetslös kortare tid än 12 månader utan avbrott omedelbart före beviljandet av subventionen, krävs det för att lönesubvention ska beviljas dessutom att han eller hon sannolikt kommer att vara arbetslös längre än 12 månader, om lönesubvention inte beviljas. Lönesubvention kan dock beviljas även om det inte finns brister i yrkeskompetensen, om den som anställs med subventionen har fyllt 60 år och varit arbetslös utan avbrott i minst 12 månader omedelbart före beviljandet av lönesubventionen. Om lönesubvention beviljas på grund av skada eller sjukdom, förutsätts det att arbets- och näringsbyrån bedömer att skadan eller sjukdomen väsentligt och permanent eller varaktigt minskar den arbetslösa arbetssökandes produktivitet i de arbetsuppgifter som erbjuds. När arbets- och näringsbyrån beviljar lönesubvention kan den ställa behövliga villkor för att få subventionen med avseende på den som anställs med subventionen och syftet med subventionen.

Till beviljandet av lönesubvention hör också förutsättningar som gäller arbetsgivaren. Lönesubventionen får inte snedvrída konkurrensen mellan aktörer som erbjuder samma produkter eller tjänster. Lönesubvention beviljas inte om den arbetsgivare som ansöker om subventionen på ett väsentligt sätt har försummat sin skyldighet att betala skatter eller lagstadgade avgifter, om inte arbets- och näringsbyrån av särskilda skäl som har samband med den som anställs med lönesubventionen anser det vara lämpligt att bevilja subventionen. Lönesubvention beviljas inte heller en arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet som av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker har sagt upp en arbetstagare vars uppsägningstid har löpt ut under de 12 månader

som föregår ansökan om lönesubvention. Trots detta kan lönesubvention beviljas, om arbetsgivaren före ansökan om lönesubvention har återanställt den arbetstagare som sagts upp.

Lönesubvention beviljas inte om det anställningsförhållande som subventionen är avsett för har börjat innan beslut om beviljande av subvention har fattats. Det finns två undantag från denna huvudregel. Lönesubvention kan beviljas trots att anställningsförhållandet har börjat, om det är fråga om beviljande av en ny period med lönesubvention till samma arbetsgivare och den nya perioden börjar omedelbart efter det att den föregående subventionsperioden löpt ut. Förutsättningen är att arbetsgivaren lämnat in ansökan om fortsatt subvention till arbets- och näringsbyrån innan den föregående subventionsperioden har löpt ut. Lönesubvention kan beviljas trots att anställningsförhållandet har börjat, också när det är fråga om att den som anställts med subventionen överförs till anställning hos en annan arbetsgivare till följd av överlåtelse av rörelse, fusion eller delning av en sammanslutning eller sammanslagning av sammanslutningar. Förvärvaren av rörelse eller den mottagande sammanslutningen ska lämna in ansökan om lönesubvention till arbets- och näringsbyrån inom en månad efter det att den som anställts med subventionen har övergått till anställning hos förvärvaren av rörelse eller hos den mottagande sammanslutningen. Lönesubvention beviljas inte för anställning av vikarier som avses i 9 § i lagen om alterneringsledighet (1305/2002).

Det är möjligt att överföra den som anställts med subventionen till uppgifter hos någon annan arbetsgivare, användarföretag. Ett meddelande om detta ska lämnas in till arbets- och näringsbyrån före överföringen. En förutsättning för överföringen är att arbetsgivaren inte på ett väsentligt sätt har försummat sin skyldighet att betala lön, skatter eller lagstadgade avgifter. Om ett användarföretag bedriver näringsverksamhet, får det inte heller av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker ha sagt upp en arbetstagare så att uppsägningstiden har löpt ut under de 12 månader som föregår överföringen. Överföringen är dock möjlig, om användarföretaget har återanställt den uppsagda arbetstagaren i anställningsförhållande före överföringen. Till meddelandet ska den som får lönesubvention foga en försäkran av användarföretaget om att förutsättningen uppfylls.

Lönesubventionens belopp och maximitid bestäms enligt hur länge den som ska anställas med lönesubvention varit arbetslös eller om han eller hon har en skada eller sjukdom. Av de lönekostnader som den som anställs med subventionen föranleder för arbetsgivaren utgör lönesubventionens belopp på basis av arbetslöshetens längd

- 1) högst 30 procent under högst 6 månader, om den som anställs med subventionen har varit arbetslös kortare tid än 12 månader omedelbart före beviljandet av lönesubventionen,
- 2) högst 40 procent under högst 12 månader, om den som anställs med subventionen har varit arbetslös i minst 12 månader under de senaste 14 månaderna omedelbart före beviljandet av lönesubventionen,
- 3) högst 50 procent under högst 12 månader, om den som anställs med subventionen har varit arbetslös i minst 24 månader under de senaste 28 månaderna omedelbart före beviljandet av lönesubventionen.

Lönesubvention som beviljas på grund av skada eller sjukdom uppgår till 50 procent av lönekostnaderna under hela anställningsförhållandet. Lönesubventionen beviljas för högst 24 månader i sänder. I praktiken kan lönesubventionen vara bestående om produktiviteten hos den som

anställs med lönesubvention väsentligt och permanent har minskat i de arbetsuppgifter som erbjuds.

I statsbudgeten har angetts ett maximibelopp för lönesubventionens belopp. Sedan 2017 har maximibeloppet varit 1 400 euro per månad.

För beloppet av och tiden för lönesubventionen gäller vissa undantag. En förening eller stiftelse som anställer en person som har varit arbetslös i minst 24 månader under de senaste 28 månaderna omedelbart före beviljandet av lönesubventionen i uppgifter som inte betraktas som näringsverksamhet kan med lönesubvention helt täcka de lönekostnader som motsvarar högst 65 procent av arbetstiden av den ordinarie maximiarbetstiden i branschen. Om arbetstiden överskrider 65 procent av branschens ordinarie arbetstid, betalar arbetsgivaren själv lönekostnaderna för den överstigande delen. Lönesubventionsbeloppet som betalas till sådana föreningar eller stiftelser kan inte överstiga det maximibelopp som anges i statsbudgeten, som uppgår till 1 800 euro i månaden.

En kommun som anställer en arbetslös på grundval av sysselsättningsskyldigheten enligt 11 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice har rätt att få lönesubvention för 50 procent av lönekostnaderna för den anställda. För den lönesubvention som betalas på grundval av sysselsättningsskyldigheten har det inte fastställts något maximibelopp.

Lönesubvention kan beviljas för högst 24 månader i sänder, om den som anställs med subventionen har fyllt 60 år och varit arbetslös utan avbrott i minst 12 månader omedelbart före beviljandet av lönesubventionen. I denna situation kan lönesubventionen i praktiken vara bestående under hela anställningsförhållandet. Subvention kan även beviljas för högst 24 månader, om en kommun, samkommun, förening eller stiftelse med hjälp av subventionen anställer en person i uppgifter som inte betraktas som näringsverksamhet för att planera och ordna arbetstillfällen och utbildningsplatser och annan sysselsättningsfrämjande service för arbetslösa. För läroavtalsutbildning kan lönesubvention beviljas för hela utbildningstiden. I sådana situationer är lönesubventionens belopp för tiden efter de första 12 månaderna 30 procent av de lönekostnader som den som anställs med subventionen föranleder för arbetsgivaren.

Villkoren för beviljandet av lönesubvention till sociala företag avviker till vissa delar från villkoren för övriga företag. Om den som anställs med lönesubvention har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott i tolv månader eller i flera perioder av arbetslöshet har varit arbetslös arbetssökande i sammanlagt minst tolv månader och på grundval av upprepad arbetslöshet och den tid arbetslösheten totalt har varat kan jämföras med arbetssökande som utan avbrott varit arbetslösa i tolv månader, kan den lönesubvention som beviljas sociala företag höjas till 50 procent av lönekostnaderna. Den höjda lönesubventionen kan dock inte överstiga 1 300 euro i månaden. Om den som anställs med subventionen har en skada eller sjukdom som väsentligt och permanent eller varaktigt minskar produktiviteten, kan lönesubvention beviljas för 36 månader i sänder i stället för 24 månader. Om den som anställs med subventionen har fått arbetslöshetsförmån på grund av arbetslöshet för minst 500 dagar, kan i lönesubvention beviljas 50 procent av lönekostnaderna under högst 24 månader.

Arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet beviljas lönesubvention antingen i form av stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd eller i form av de minimistöd. Lönesubvention varken beviljas eller betalas, om den arbetsgivare som bedriver närings-

verksamhet är ett företag i svårigheter enligt artikel 2.18 i den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd, eller om den arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet är föremål för ett betalningskrav enligt artikel 1.4 a i den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd till följd av ett tidigare kommissionsbeslut som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden. Lönesubvention beviljas i form av stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd, när den som anställs med subventionen

- 1) har en skada eller sjukdom som väsentligt och permanent eller varaktigt minskar produktiviteten i de arbetsuppgifter som erbjuds,
- 2) inte har varit i anställningsförhållande som gällt tills vidare under de senaste sex månaderna omedelbart före beviljandet av lönesubventionen,
- 3) saknar yrkesutbildning,
- 4) har fyllt 50 år,
- 5) är under 25 år, eller
- 6) är berättigad till en integrationsplan enligt lagen om främjande av integration.

Trots det som föreskrivs ovan beviljas lönesubvention i form av de minimis-stöd för läroavtal och för anställande av en långtidsarbetslös person som har fyllt 60 år.

Under perioden 2017–2021 har på årsbasis cirka 200–250 miljoner euro använts för lönesubventionerat arbete. I medeltal har antalet sysselsatta personer varierat årligen mellan 18 000 och 21 000 personer. Inom statsförvaltningen har i medeltal något under 500 personer varit sysselsatta, i kommuner eller samkommuner cirka 5 100–7 000 personer (27–33 procent av alla sysselsatta), i företag cirka 6 600–7 900 personer och hos andra privata arbetsgivare cirka 4 800–5 100 personer. På grundval av kommunens sysselsättningskyldighet har omkring 1 400–1 600 personer varit i arbete med lönesubvention under åren 2017–2019. Åren 2020 och 2021 sjönk antalet personer som kommunerna är skyldiga att sysselsätta till 850–1 000 på grund av de undantag om hur dagarna med arbetslöshetsförmåner förlöper som införts i lagstiftningen till följd av coronaviruspandemin.

Lönesubventionsreformen

I regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering har det ställts som mål att lönesubventionen ska ses över. Regeringen har lämnat en regeringsproposition om en lönesubventionsreform till riksdagen (RP 175/2022 rd) och reformen avses träda i kraft vid ingången av 2023. Med hjälp av propositionen försöker man tillgodose regeringsprogrammets mål att öka användningen av lönesubvention inom den privata sektorn genom att förenkla bestämmelserna om lönesubvention. Avsikten med att öka användningen av lönesubvention i företag är att göra lönesubventionen mer verkningsfull och därigenom höja sysselsättningsgraden. Det föreslås att lagen om sociala företag upphävs i samband med reformen.

Systemet med lönesubvention föreslås förenklas genom att lönesubventionen begränsas till att främja sysselsättningen av sådana arbetslösa arbetssökande som är arbetstagare med funktions-

hinder eller arbetstagare med sämre förutsättningar enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd. Lönesubvention ska i fortsättningen kunna beviljas för att främja sysselsättningen av unga, äldre, personer som endast har utbildning på grundstadiet, invandrare och personer som inte haft förvärvsarbete under minst sex månader samt sysselsättningen av arbetstagare med funktionshinder. I fråga om läroavtalsutbildning kan lönesubvention beviljas också för lönekostnaderna för andra än arbetslösa arbetssökande.

Systemet med lönesubvention ska också förenklas genom att lönesubventionens belopp förenhetligas. Den lönesubvention som beviljas på grund av brister i yrkeskompetensen föreslås utgöra 50 procent av lönekostnaderna. Lönesubventionens belopp föreslås dock vara 70 procent av lönekostnaderna om en arbetslös arbetssökandes möjligheter att få ett lämpligt arbete har minskat avsevärt till följd av skada eller sjukdom som har konstaterats på behörigt sätt. Som lönekostnader som kan täckas med lönesubvention betraktas i regel den bruttolön som betalas till arbetstagen.

Lönesubvention ska kunna beviljas för fem eller tio månader beroende på hur länge arbetslösheten pågått före lönesubventionen i stället för nuvarande sex eller tolv månader. En subventionsperiod på 10 månader förutsätter att den arbetssökandes arbetslöshet har varat minst 12 månader under de föregående 14 månaderna eller att stödet beviljas på basis av en skada eller sjukdom. Om arbetstagens skada eller sjukdom i väsentlig grad och permanent eller varaktigt minskar hans eller hennes produktivitet, kan perioden med lönesubvention förlängas efter 10 månader med högst 24 månader åt gången. För läroavtalsutbildning ska subvention på motsvarande sätt som i dagsläget kunna beviljas för hela utbildningstiden. I övriga situationer föreslås subventionsperioden vara fem månader. Perioden med lönesubvention ska dock alltid vara högst lika lång som anställningsförhållandet.

Att bevilja lönesubvention på nytt för att främja sysselsättningen av samma person föreslås vara möjligt utan att personen varit arbetslös en viss tid, förutsatt att han eller hon fortfarande hör till någon av målgrupperna för lönesubventionen och att förutsättningarna för beviljande av subvention i övrigt uppfylls. Subvention kan dock inte på nytt beviljas en arbetsgivare som tidigare beviljats lönesubvention för lönekostnader som hänför sig till samma person, om det har förflutit färre än tre år sedan den senaste subventionsperioden avslutades.

Det föreslås att de förutsättningar för beviljande av lönesubvention som gäller arbetsgivare ändras så att det inte finns något hinder för beviljande av lönesubvention, om arbetsgivaren under de 12 föregående månaderna har anställt ett antal arbetstagare som motsvarar det antal arbetstagare som arbetsgivaren sagt upp av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker. I bestämmelserna om överföring av den som anställts med subventionen till anställning hos en annan arbetsgivare tas det dessutom in villkor som gäller arbetsgivaren och anställningsförhållandet.

Begreppet näringsverksamhet i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagservice föreslås ersättas med begreppet ekonomisk verksamhet för att begreppet ska överensstämma med det begrepp som används i Europeiska unionens regler om statligt stöd. Med ekonomisk verksamhet avses försäljning av varor och tjänster. Lönesubvention på 100 procent som för närvarande beviljas föreningar, stiftelser och registrerade religionssamfund ska i fortsättningen vara möjligt för nämnda aktörer som inte bedriver ekonomisk verksamhet samt till sådana aktörer som bedriver ekonomisk verksamhet vars ekonomiska verksamhet inte påverkar handeln mellan EU:s medlemsstater. I ovannämnda situationer ska Europeiska unionens regler om statligt stöd inte

tillämpas på stödet. Lönesubvention på 100 procent ska dessutom kunna beviljas i form av de minimis-stöd till andra aktörer som hör till målgruppen för stöden i fråga.

I propositionen föreslås att ett nytt stöd för sysselsättning av personer som fyllt 55 år ska tas i bruk. Stödet ska beviljas utan ändamålsenlighetsprövning, om de förutsättningar som anges i lagen uppfylls. Ett anställningsförhållande ska bland annat ingå så att den ordinarie garanterade arbetstiden i arbetsavtalet är minst 25 timmar i veckan eller minst 65 procent av den maximala arbetstid som tillämpas i branschen. Stöd betalas till ett belopp som motsvarar 70 procent av de stödberättigande lönekostnaderna för högst 10 månader. Som stödberättigande kostnader betraktas samma lönekostnader som i fråga om lönesubventionerat arbete.

2.1.13 Startpeng

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja startpeng till enskilda kunder som inleder sådan företagsverksamhet på heltid som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Startpeng kan beviljas enskilda kunder som blir företagare och personer som redan bedriver företagsverksamhet som bisyssla och utvidgar verksamheten till huvudsyssla. Syftet med startpengen är att trygga försörjningen för företagare under den tid det tar att starta och etablera företagsverksamhet på heltid. Startpeng beviljas i form av de minimis-stöd.

Enligt arbetsförmedlingsstatistiken inledde drygt 6 000 personer företagsverksamhet med startpeng 2021. Av de beviljade besluten fattades 39 procent för arbetslösa och 61 procent för andra än arbetslösa.

Startpeng kan beviljas för högst 12 månader. Enligt arbets- och näringsministeriets tillämpningsanvisningar⁸ fattas beslut om startpeng för en viss period i taget. Längden på den första perioden är sex månader. Beslut som omfattar mindre än sex månader får fattas endast i undantagsfall.

Beviljande av startpeng förutsätter att den enskilda kunden har eller skaffar sig tillräckliga färdigheter för att klara av den planerade företagsverksamheten, och den planerade företagsverksamheten är på heltid och bedöms ha förutsättningar att bli en kontinuerligt lönsam verksamhet. Arbets- och näringsbyrån kan när startpeng beviljas ställa behövliga villkor för erhållande av startpeng.

Startpeng beviljas inte, om den enskilda kund som ansöker om startpeng har inlett företagsverksamhet på heltid innan beslut om beviljande av stöd har fattats. Eftersom startpengen är avsedd att trygga försörjningen för den som blir företagare, beviljas startpeng inte, om den planerade företagsverksamheten bedöms ge den enskilda kunden som ansöker om startpeng en rimlig försörjning i det skede när företagsverksamheten startas och etableras. Startpeng får inte beviljas, om startpengen bedöms snedvräta konkurrensen mer än i ringa mån mellan dem som erbjuder samma produkter eller tjänster. Den enskilda kund som ansöker om startpeng eller företaget får inte på ett väsentligt sätt ha försummat betalningen av skatter eller lagstadgade avgifter eller ha väsentliga privaträttsliga betalningsstörningar. Man kan dock göra ett undantag från det som

⁸ Arbets- och näringsministeriets anvisning om tillämpningen av lagen och förordningen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, TEM/2376/00.03.05.02/2017.

konstaterats ovan, om arbets- och näringsbyrån av något särskilt skäl anser det lämpligt att bevilja startpeng trots försummelse eller betalningsstörningar.

Startpeng betalas inte, om den enskilda kunden för samma tid får lön eller ersättning för arbete som inte har samband med hans eller hennes företagsverksamhet. Som lön betraktas även semesterlön, lön för uppsägningstid och sådan ekonomisk förmån från arbetsgivaren som baseras på ett avtal eller motsvarande arrangemang mellan arbetsgivaren och arbetstagaren i anslutning till att anställningsförhållandet upphör och som ska anses trygga en rimlig försörjning. Startpeng betalas inte, om den enskilda kunden för samma tid får offentligt stöd för sina egna lönekostnader eller om det för samma tid betalas arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994) eller social förmån eller pension som enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa hindrar betalningen av arbetslöshetsförmån. Startpeng betalas inte heller, om den som får startpeng får någon annan förmån än de ovannämnda och som anses trygga försörjningen. En förmån anses kunna trygga försörjningen om dess belopp motsvarar beloppet av grunddagpenningen. Som ovan avsedd förmån beaktas dock inte prioriterade inkomster enligt 4 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Startpengens belopp per dag och person är lika stort som grunddagpenningen utan förhöjningsdelen. Startpeng betalas för de dagar som den enskilda kunden som får startpeng arbetar i sitt företag, dock för högst fem dagar per kalendervecka.

På våren 2021 genomförde arbets- och näringsministeriet en enkät riktad till arbets- och näringsbyråerna, NTM-centralerna, UF-centret, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter samt de centrala intressentgrupperna (försökskommunerna, nyföretagarcentralerna, Företagarna i Finland) och i den kartlades bland annat utvecklingsbehoven och behoven av förändringar i lagstiftningen när det gäller startpengen. Merparten av dem som svarade på enkäten ansåg att den nuvarande längden på startpengen inte behöver ändras, men att arbete som inte har samband med företagsverksamheten och inkomsten av detta inte borde beaktas i grunderna för beviljande av startpeng. Ett missförhållande i startpengssystemet som särskilt har framträtt är att stöd för närståendevård är en sådan på ett uppdragsförhållande baserad ersättning för arbete som hindrar betalningen av startpeng.

2.1.14 Service för utveckling av företagsverksamhet

NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån kan som service för utveckling av företagsverksamhet för små och medelstora företag (SMF-företag) producera eller anskaffa utbildning samt sakkunnigservice för att bedöma SMF-företagens utvecklingsbehov, göra upp en utvecklingsplan, stödja genomförandet av planen och stödja nätverksbildningen mellan SMF-företagen. Service för utveckling av företagsverksamhet är avgiftsbelagd för företagen. Den andel av utvecklings servicen som staten finansierar utgör de minimis-stöd.

I statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice finns bestämmelser om statens finansieringsandel av service för utvecklande av företagsverksamhet och maximitiden för sakkunnigservice. På beviljandet av service för utveckling av företagsverksamhet tillämpas också statsunderstödslagen (688/2001) och lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet (429/2016).

Servicen för utveckling av företagsverksamhet, som i praktiken kallas "utvecklingstjänster för företag" består av tre olika servicehelheter: Analys, Konsultering och Utbildning. Servicen upphandlas i enlighet med lagen om offentlig upphandling och koncession av konkurrensutsatta

privata serviceproducenter. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland svarar som upphandlande enhet för upphandlingen och avtalshanteringen av tjänsterna Analys och Konsultering på landsomfattande nivå och på motsvarande sätt svarar närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax för upphandlingen och avtalshanteringen av tjänsten Utbildning.

Utvecklingstjänsterna för företag beviljas av fyra så kallade strukturfonds-NTM-centraler, nämligen närings-, trafik- och miljöcentralerna i Norra Österbotten, Mellersta Finland, Södra Savolax och Tavastland. Dessa NTM-centraler svarar också för beviljande av understöd i enlighet med lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028 (758/2021). Att beslutsfattandet om utvecklingstjänsterna koncentrerats till fyra NTM-centraler har gjort beslutsfattandet effektivt och jämförbart samt utvecklat kvaliteten på besluten.

Den del av priset på utvecklingstjänsterna för företag som finansieras av staten betalas till serviceproducenten genom UF-centret efter att den behöriga NTM-centralen för sin del har kontrollerat förutsättningarna för utbetalning. I fråga om utbetalningar till serviceproducenter handlar det om betalning av en privaträttslig fordran som grundar sig på ett avtalsförhållande.

Det statliga stöd som ingår i anskaffningen av utvecklingstjänsterna uppgår för små och medelstora företag som använder servicen till 80 procent (Analys), 75 procent (Konsultering) eller 70 procent (Utbildning) av kostnaderna för anskaffningen av tjänsten. Utvecklingstjänsterna och det statliga stöd som ingår i dem är behovsprövat statsunderstöd. Utvecklingstjänsterna har ett brett användningsfält bland små och medelstora företag, eftersom det för tjänsterna inte finns några begränsningar vad gäller bransch eller företagsform.

Ansökningsprocessen för utvecklingstjänsterna fungerar elektroniskt via Tuki2014-systemet och regionförvaltningens e-tjänst. Den nuvarande ansökningsprocessen har varit i bruk sedan 2017 och den har visat sig fungera såväl för små och medelstora företag som ansöker om servicen och serviceproducenterna som för statsbidragsmyndigheterna NTM-centralerna.

Syftet med utvecklingstjänsterna för företag är att stödja förnyelse, tillväxt, utveckling, internationalisering och kommersialisering av innovationer bland små och medelstora företag. Med hjälp av tjänsterna stöder man också små och medelstora företags beredskap inför situationer med förändringar och omställningar som beror på verksamhetsmiljön och interna faktorer i företaget. Avsikten är att sänka tröskeln för att inleda utvecklingen, uppmuntra företagen att granska sin egen potential och sina möjligheter samt att tillhandahålla verktyg och incitament för reformer och verksamhetsmodeller som stärker en hållbar verksamhet, ansvarsfullhet och personalens välbefinnande. Utgångspunkten är att utvecklingstjänsterna för företag alltid ska höra till företags strategiska utveckling och i tjänsterna ska inte kunna innefattas operativ verksamhet i företag, såsom uppgörande av ansökningar och avtal, marknadsföring eller annan operativ verksamhet som kan jämföras med dessa.

År 2021 beviljades utvecklingstjänster till ett belopp av sammanlagt cirka 13,2 miljoner euro, varav andelen för tjänsten Analys uppgick till cirka 1,3 miljoner euro, Konsultering till cirka 11,0 miljoner euro och Utbildning till omkring 0,9 miljoner euro. Ser man till antal har tjänsten Analys beviljats 843 företag, Konsultering 2515 företag och dessutom har 14 Utbildningsprogram startats upp med vanligen cirka 15 deltagarföretag i varje.

De utvecklingstjänster för företag som det föreskrivs om i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice har i sin nuvarande form varit i bruk sedan 2014. De har etablerats som ett viktigt

verktyg för NTM-centralerna för att utveckla företagsverksamheten för små och medelstora företag. Kundrespons som samlats in om tjänsterna har varit positiv såväl när det gäller tjänsternas innehåll, funktionalitet och nytta som i fråga om den service som ges av NTM-centralen som statsunderstödsmyndighet. År 2021 samlades respons in i regionförvaltningens e-tjänst om tjänsterna Konsultering och Analys och enligt den låg vitsordet i genomsnitt över 4,5 på skalan 1–5 för hur väl utvecklingservicekonsulten (den ansvariga sakkunniga) lyckats, hur servicen tillgodosett företagets behov samt hur samarbetet med NTM-centralen fungerat.

År 2019 utfördes en utvärdering av utvecklingsservicens funktionalitet, effektivitet och utvecklingsbehov på uppdrag av arbets- och näringsministeriet och den genomfördes av Owl Group Oy⁹. Enligt utvärderingen fungerar sök- och serviceprocessen för utvecklingstjänsterna väl, kunderna är nöjda med tjänsterna, de når företag som inte annars skulle anlitat offentlig företagservice eller andra sakkunnigtjänster och tjänsterna har stärkt företagets affärskompetens och därigenom en ökning av omsättningen och produktiviteten. I fråga om vad som kan utvecklas rekommenderas bland annat en precisering av servicens näringspolitiska mål och roll samt en utveckling av verkställighetssystemet så att också företag som producerar företagstjänster under varje pågående upphandlingsperiod fortlöpande ska ha möjlighet att ansöka om att bli serviceproducent av utvecklingstjänster. Det sistnämnda utvecklingsbehovet har tillgodosetts bland annat genom att man under pågående upphandlingsperiod (avtalsperiod) 2021–2022 övergick till ett dynamiskt inköpssystem i enlighet med lagen om offentlig upphandling och koncession när det gäller Utbildning.

Enligt utvärderingen som gjordes av Owl Group Oy, kundrespons som samlas in i systemet och praktiska erfarenheter är de grundläggande lösningarna för innehållet i och genomförandet av utvecklingstjänsterna för företag fungerande och ändamålsenliga och de kräver för närvarande inga betydande reformer. Dock behöver utvecklingstjänsterna utvecklas och stärkas i fråga om integration och kompatibilitet med övrig företagservice. Detta mål kan främjas genom en överföring av bestämmelserna om utvecklingstjänsterna till lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028 (758/2021).

2.1.15 Kostnadsersättning

En arbetssökande som får arbetslöshetsförmån har rätt att få kostnadsersättning för resekostnader och andra kostnader för deltagande i service. Kostnadsersättning betalas under den tid som arbetssökanden deltar i arbetskraftsutbildning, frivillig integrationsutbildning som stöds med arbetslöshetsförmån, jobbsökarträning, karriärträning, utbildningsprövning, arbetsprövning och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Kostnadsersättning till en arbetssökande som ansöker om inkomstrelaterad dagpenning beviljas av arbetslöshetskassan och till en arbetssökande som ansöker om grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd av Folkpensionsanstalten utan någon särskild ansökan.

Om servicen ordnas i Finland betalas 9 euro per dag i kostnadsersättning för högst fem dagar i veckan. Kostnadsersättning betalas till ett belopp av 18 euro per dag, om kunden deltar i service som ordnas utanför hans eller hennes pendlingsregion, eller inom pendlingsregionen men utanför hans eller hennes hemkommun och deltagandet orsakar honom eller henne logikostnader. Kostnadsersättningens belopp avgörs av orten där servicen i huvudsak ordnas. Till dem som

⁹ Utvärdering av utvecklingstjänsterna för företag, Arbets- och näringsministeriets publikationer 2019:48, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-451-8> (på finska).

deltar i arbetskraftsutbildning utomlands betalas kostnadsersättning för högst sju dagar per kalendervecka. Då är ersättningens belopp 50 procent av det dagtraktamente som en stats tjänsteman får i ersättning för resekostnader för en tjänsteresa till landet i fråga.

Arbets- och näringsbyrån meddelar betalaren av arbetslöshetsförmånen med tanke på betalningen av kostnadsersättningen om den arbetssökande deltar i servicen inom sin pendlingsregion, utanför den eller inom pendlingsregionen men utanför hemkommunen. Därtill meddelar arbets- och näringsbyrån ferieperioderna under arbetskraftsutbildning och frivillig integrationsutbildning som stöds med arbetslöshetsförmån samt antalet dagar för deltagande i jobbsökarträning, karriärträning och provning.

Vid meddelandet av ovannämnda uppgifter är det inte fråga om ett bindande arbetskraftspolitiskt utlåtande, även om uppgifterna av praktiska skäl skickas tillsammans med de arbetskraftspolitiska utlåtanden som gäller deltagandet i servicen.

Om den enskilda kunden under den tid han eller hon deltar i service inte har rätt till så kallad lagstadgad kostnadsersättning, kan arbets- och näringsbyrån bevilja kunden kostnadsersättning enligt provning. Kostnadsersättning enligt provning kan beviljas enskilda kunder som deltar i service som stöder sysselsättning som avtalats i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den och som orsakas oundvikliga kostnader för deltagandet i servicen. Dessutom förutsätts att den som deltar i servicen inte har rätt till motsvarande ersättning för deltagandet i servicen med stöd av någon annan lag. Kostnadsersättning enligt provning kan dock inte beviljas för utträtande av ärenden hos arbets- och näringsbyrån eller för sådana frivilliga studier som avses i 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Ordalydelsen i bestämmelsen om kostnadsersättning enligt provning har ändrats temporärt under tiden för kommunförsöken som gäller främjande av sysselsättningen. Enligt den tidigare ordalydelsen kan kostnadsersättning enligt provning beviljas endast för en enskild kund utan arbete som deltar i arbetskraftsutbildning, frivillig integrationsutbildning som stöds med arbetslöshetsförmån, jobbsökarträning, karriärträning eller provning och som inte har rätt till egentlig kostnadsersättning eller rätt till ersättning med stöd av någon annan lag för kostnader som föranleds av deltagande i service. Ändringen ansågs motiverad för att arbetssökande ska ha rätt till kostnadsersättning under tiden för deltagande i den service som försökskommunerna ordnar inom ramarna för sin allmänna behörighet på samma sätt som de har rätt till ersättning när de deltar i tjänster enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Bestämmelsen om kostnadsersättning enligt provning har samband med bestämmelserna om skyldighet kring tjänsterna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Bestämmelser om förfarandet vid beviljande och utbetalning av kostnadsersättning enligt provning finns i statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Arbets- och näringsbyrån fattar beslut om kostnadsersättning enligt provning samtidigt som byrån och en enskild kund i kundens plan kommer överens om deltagande i sådan service som stöder sysselsättning. Arbets- och näringsbyrån kan fatta beslutet om kostnadsersättningen även vid en senare tidpunkt, om de kostnader som deltagandet i servicen medför för kunden inte har kunnat förutses när planen utarbetades eller reviderades. Kostnadsersättningen enligt provning betalas ut månatligen i efterskott. En enskild kund ska ansöka om utbetalning av kostnadsersättningen hos UF-centret inom en kalendermånad från utgången av varje sådan kalendermånad under vilken kunden har deltagit i servicen. I praktiken fyller kunden i en elektronisk ansökningsblankett i regionförvaltningens e-tjänst varifrån UF-centret får den för behandling. Bestämmelsen om

förfarandet är i kraft temporärt i förordningen under den tid som kommunförsöket pågår. Enligt den tidigare ordalydelsen betalades kostnadsersättning enligt prövning ut månatligen i efterskott och ersättningen skulle sökas hos arbets- och näringsbyrån inom en månad från det att utbetalningsperioden gick ut.

2.1.16 Ersättning för rese- och logikostnader

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja ersättning för rese- och logikostnader till en arbetslös arbetssökande som söker arbete. Ersättning kan beviljas för resor tur och retur till anställningsintervju i Finland, om det sökta arbetet pågår i minst två veckor och arbetstiden i genomsnitt är minst 18 timmar i veckan. För ersättning av kostnaderna förutsätts inte att arbets- och näringsbyrån ska ha meddelat om platsen som arbetserbjudande. Det förutsätts inte heller att arbetsgivaren ska ha meddelat om den lediga platsen i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Ersättning kan också beviljas för en resa till en anställningsintervju i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Resekostnaderna ersätts dock inte om den arbetssökande söker sig till utlandet som au pair.

Arbets- och näringsbyrån kan enligt den gällande lagen bevilja ersättning för rese- och logikostnader till en arbetslös enskild kund som söker sig till arbetskraftsutbildning, träning eller prövning eller deltar i en sakkunnigbedömning. Utöver resor för att delta i sakkunnigbedömning ersätts enligt statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice resa till antagning av studerande till arbetskraftsutbildning eller till lämplighetsprov samt även resa till läroanstalt eller i syfte att bekanta sig med förhållandena på platsen, om en enskild kund på grund av en skada eller sjukdom behöver bekanta sig med läroanstaltens lämplighet och tillgänglighet innan arbetskraftsutbildningen inleds. Resekostnader för att söka sig till träning eller prövning kan alltså inte ersättas enligt den gällande förordningen.

Ett villkor för att resekostnaderna ska ersättas är att det med tanke på tillgången på arbetskraft och sysselsättningen för den arbetslösa ska anses ändamålsenligt att kostnaderna ersätts. Det anses ändamålsenligt att ersätta kostnader för att söka sig till arbete med tanke på tillgången till arbetskraft alltid när arbets- och näringsbyrån bedömer att det inte finns lämpliga arbetssökande på närmare håll för ett ledigt arbete. Med tanke på den arbetssökandes sysselsättning är det ändamålsenligt att ersätta kostnaderna alltid då arbets- och näringsbyrån bedömer att den arbetssökande skulle vara lämplig för platsen i fråga och att han eller hon har den yrkesfärdighet och den kompetens som gör det möjligt att bli vald för uppgiften. Det anses ändamålsenligt att ersätta kostnaderna för att söka sig till service åtminstone alltid när det har avtalats om servicen i sysselsättningsplanen. Ett villkor för att logikostnader ska ersättas är att övernattningen under resan har varit nödvändig på grund av trafikförhållandena och att den har orsakat kostnader.

En arbetslös enskild kund kan dessutom beviljas ersättning för de resekostnader som orsakas av kundbesök hos arbets- och näringsbyrån. En förutsättning är att den enskilda kunden på grund av sin skada eller sjukdom inte kan använda allmänna transportmedel eller egen bil, utan behöver färdtjänst för att kunna besöka arbets- och näringsbyrån. En ytterligare förutsättning är att ett personligt besök till arbets- och näringsbyrån enligt byråns bedömning är nödvändigt med tanke på serviceprocessens framskridande, till exempel för att utarbeta eller revidera en plan.

Ersättning för rese- och logikostnader ska sökas hos arbets- och näringsbyrån inom en månad från det att resan avslutades. Arbets- och näringsbyrån kan godkänna att ersättningen betalas

helt eller delvis i förskott. Ersättningsgrunden för resekostnader är resan i kilometer multiplicerat med 0,21 euro. Av resekostnaderna ersätts den del som överstiger 12 euro, dock högst 200 euro. Logikostnaderna ersätts på basis av de kostnader som inkvarteringen gett upphov till, dock högst 80 euro per dygn.

2.1.17 Stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja arbetsgivare stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen, om en person som ska anställas eller som redan är anställd har en skada eller sjukdom som förutsätter nya arbetsredskap eller möbler, ändringar på arbetsplatsen eller hjälp av en annan arbetstagare. Stödbeloppet är högst 4 000 euro per person, då det är frågan om anskaffning av arbetsredskap eller ändringar på arbetsplatsen. Arbetsgivaren ska delta i kostnaderna för anskaffningarna och ändringarna med ett rimligt belopp. För den hjälp en annan arbetstagare ger kan fås stöd för högst 20 arbetstimmar i månaden under högst 18 månader. Stödbeloppet är 20 euro per timme och det betalas i efterskott enligt de faktiska arbetstimmarna.

När stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen beviljas iaktas den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd, om stödtagaren är en arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet.

Enligt uppgifter i arbetsförmedlingsstatistiken fattades något färre än 150 beslut om stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen år 2021.

2.1.18 Beviljande, utbetalning och återkrav av stöd och ersättningar

Arbets- och näringsbyrån beviljar stöd och ersättningar enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. UF-centret har enligt lag till uppgift att betala ut stöd och ersättningar som beviljats av arbets- och näringsbyrån samt att kontrollera användningen av anslag som anvisats statliga ämbetsverk eller inrättningar. Dessutom är UF-centret statsbidragsmyndighet enligt statsunderstödslagen när utbetalning av stöd avbryts och stöd eller ersättning återkrävs.

På beviljande, utbetalning och återkrav av stöd och ersättning tillämpas statsunderstödslagen som allmän lag. I lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs det dock om några undantag till statsunderstödslagens tillämpningsområde när stöd eller ersättning beviljas enskilda kunder. Då tillämpas inte statsunderstödslagens bestämmelser om vad som ska antecknas i beslutet och inte heller om statsbidragsmyndighetens tillsynsuppgift, granskningsrätt, utförande av granskning och handräckning. Inte heller tillämpas bestämmelserna om ränta och dröjsmålsränta i statsunderstödslagen när stöd eller ersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice beviljas enskilda kunder.

Dessutom skyddas den enskilda kunden av en bestämmelse enligt vilken det som i 4 kap. 48 § i utskökningsbalken föreskrivs om skyddat belopp vid utmätning av lön tillämpas, när stöd eller ersättning som ska återkrävas av en enskild kund ska kvittas mot förmåner som UF-centret senare betalar ut. Det skyddade beloppet för gäldenärens egen del är 19,90 euro och för make samt för egna och makens barn som han eller hon försörjer 7,15 euro per dag fram till nästa löneutbetalningsdag. Det skyddade beloppet beräknas för 30 dagar per månad.

2.1.19 Sysselsättningskyldighet

En arbetslös arbetssökande ska tryggas möjlighet till sysselsättningsfrämjande rehabilitering eller arbetskraftsutbildning, om hans eller hennes rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare till följd av maximitidens utgång upphör när han eller hon fyllt 57 år, men innan han eller hon fyller 60 år. Dessutom ska arbets- och näringsbyrån från ingången av 2017 för en arbetslös arbetssökande som fyllt 60 år ordna möjlighet till en sådan sysselsättningsfrämjande service som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till arbete med lönesubvention i anställning hos någon annan än kommunen innan hans eller hennes rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare upphör på grund av maximitiden. Den sysselsättningsfrämjande servicen eller arbetet med lönesubvention ska ordnas under en så lång tid att den arbetssökande uppfyller det arbetsvillkor som utgör en förutsättning för arbetslöshetsdagpenning. Enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa får i arbetsvillkoret även sådana fulla kalenderveckor inräknas under vilka en person som fyllt 60 år och vars rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av maximitiden har omfattats av sysselsättningsfrämjande service.

Om en sådan arbetslös arbetssökande inte sysselsätts på den öppna arbetsmarknaden och lämplig rehabilitering, sysselsättningsfrämjande service eller arbete med lönesubvention i anställning hos någon annan än kommunen inte kan ordnas för honom eller henne, är hemkommunen skyldig att på anvisning av arbets- och näringsbyrån ordna möjligheter till arbete för den arbetssökande. Arbete som ordnas på grundval av sysselsättningskyldigheten ska vara heltidsarbete enligt branschens ordinarie arbetstider. Ett undantag utgörs av dem som får invalidpension som delpension för vilka det ska ordnas deltidarbete som motsvarar deras arbetsförmåga och uppfyller arbetsvillkoret.

Kommunen ska ordna arbetet så att den som sysselsätts kan påbörja arbetet när maximitiden för arbetslöshetsdagpenning går ut, och arbetet ska räcka så länge att den som sysselsätts uppfyller arbetsvillkoret på nytt. I lagen finns även bestämmelser om begränsningar och upphörande av sysselsättningskyldigheten. Närmare bestämmelser om fullgörande av sysselsättningskyldigheten och tillhörande anmälningar utfärdas genom statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Kommunen har rätt att få lönesubvention för lönekostnaderna för en person som anställts på grundval av sysselsättningskyldigheten. Lönesubventionsbeloppet utgör 50 procent av lönekostnaderna för den som anställts med subvention.

2.1.20 Tilläggsstöd till kommuner

Enligt gällande lagstiftning betalas kommunen tilläggsstöd utifrån den andel av områdets arbetskraft som den i genomsnitt under en månad har anställt med lönesubvention. Betalning av tilläggsstöd förutsätter att kommunen sysselsätter minst 0,5 procent av områdets arbetskraft. Grunden för tilläggsstödet storlek är det genomsnittliga beloppet per person på de lönesubventioner som kommunen betalats under en månad och de sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen. Tilläggsstödet belopp per person bestäms enligt följande:

De sysselsattas andel av arbetskraften	Tilläggsstödet belopp
--	-----------------------

minst 0,5 %	10 % av den genomsnittliga lönesubventionen
minst 1,0 %	20 % av den genomsnittliga lönesubventionen
minst 2,0 %	30 % av den genomsnittliga lönesubventionen

Stödet betalas för det antal subventionsanställda som överstiger det personantal som motsvarar arbetskraftsandelarna ovan.

Det har föreslagits att bestämmelserna om tilläggsstöd till kommunerna ska upphävas i samband med lönesubventionsreformen.

2.1.21 Delegationen för arbetskrafts- och företagservice

Arbets- och näringsbyrån ska för tre år i sänder tillsätta en delegation för arbetskrafts- och företagservice. Delegationens uppgift är att följa och prognostisera förändringar på arbetsmarknaden samt planera åtgärder som behövs med anledning av förändringarna och på detta sätt främja tryggheten av tillgången på arbetskraft och en förbättrad sysselsättning. Det hör också till delegationens uppgifter att främja uppkomsten av ny företagsverksamhet och utveckla företagets verksamhetsbetingelser, och att följa och stödja genomförandet av den offentliga arbetskrafts- och företags servicen och av utkomstskyddets arbetskraftspolitiska förutsättningar samt vid behov ge förslag till hur servicen kan utvecklas.

Medlemmarna i delegationen är arbets- och näringsbyråns direktör och högst nio andra medlemmar. Sex av dessa utses på framställning av de viktigaste arbetslivsorganisationerna och en på förslag av kommunerna inom området. Dessutom kan till delegationen utses två medlemmar som företrädare andra centrala aktörer inom området. Delegationen utser bland sig en ordförande och en vice ordförande för ett år i sänder.

2.1.22 Arbets- och näringsbyråns uppgifter för att genomföra åtgärdsmodellen för omställningsskyddet

Enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice avses med omställningsskydd en åtgärdsmodell som arbets- och näringsbyrån, arbetsgivaren och arbetstagarna genomför i samarbete, med hjälp av vilken man försöker hjälpa en arbetstagar som blir arbetslös på grund av uppsägning eller permittering eller på grund av att en visstidsanställning upphör, att så snabbt som möjligt få arbete på nytt och som består av sådan service enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice som överenskommit i sysselsättningsplanen och eventuell annan service som utvecklar yrkesfärdigheterna. Arbets- och näringsmyndigheten ska informera den arbetssökande om omställningsskyddet i samband med registreringen som arbetssökande.

I syfte att genomföra omställningsskyddet ska arbets- och näringsbyrån tillsammans med arbetsgivaren och personalens företrädare kartlägga behovet av offentlig arbetskrafts- och före-

tagsservice vid uppsägning samt samordna denna service med träning eller utbildning som arbetsgivaren betalar. Arbets- och näringsbyrån ska också tillsammans med NTM-centralen för den offentliga arbetskrafts- och företagsservicens del bistå vid utarbetandet och genomförandet av en handlingsplan enligt samarbetslagen (1333/2021) och enligt lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden (449/2007) samt enligt lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (1233/2013). Dessutom ska arbets- och näringsbyrån reservera tillräckliga resurser och bereda sig på behövliga åtgärder efter att av en arbetsgivare ha fått ett meddelande om uppsägning av arbetstagare enligt arbetsavtalslagen, lagen om sjöarbetsavtal, lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden och lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar.

Som en del av omställningsskyddsmodellen finns vid arbets- och näringsbyråerna ett nätverk av experter på omställningsskydd. Experter som specialiserat sig på omställningsskydd har utnämnts på alla NTM-centralers områden. De ska handleda arbetsgivarna i uppgifter som berör omställningsskydd och informera dem om utbudet av arbetskraftsservice. Därutöver hör det till deras uppgift att i samarbete med NTM-centralen ansvara för att särskilda projekt startas och tjänster ordnas i samband med omfattande uppsägningar. I sådana fall kan experterna arbeta på ett större område än arbets- och näringsbyråns eller NTM-centralens verksamhetsområde.

Experterna på omställningsskydd arbetar både regionalt och som ett riksomfattande nätverk. Arbetet som experterna på omställningsskydd utför är koncentrerat till relativt stora uppsägningssituationer som sköts företags- och arbetsplatspecifikt samt på samarbete under uppsägningstiden med arbetsgivare, personalens företrädare och de personer som ska sägas upp. Tjänsterna inom omställningsskyddet inleds vid alla omställningsförhandlingar som omfattar fler än tio personer, men servicen tillhandahålls också mindre arbetsgivare beroende på näringslivsstrukturen i området. Målet är att ge arbetsgivarna och arbetstagarna information och rådgivning om arbets- och näringsförvaltningens service och om annat stöd i uppsägningssituationen samt att ge arbetsgivarna råd om skötseln av uppgifter med anknytning till omställningsskyddet. Experterna på omställningsskydd arbetar som ett riksomfattande nätverk till exempel i situationer där en arbetsgivare som säger upp arbetstagare har verksamhetsställen inom flera NTM-centralers område. När experterna samarbetar på riksnivå går det att sköta uppsägningssituationer enligt samma serviceprinciper och prioriteringar på olika arbets- och näringsbyråers område.

När arbets- och näringsbyrån har fått en förhandlingsframställning om att en arbetsgivare avser att inleda omställningsförhandlingar för att minska personalen eller på annat sätt fått kännedom om eventuella uppsägningar, ska byrån utan dröjsmål kontakta arbetsgivaren. Arbets- och näringsbyrån (och vid behov NTM-centralen), företaget och personalens företrädare inleder så snart som möjligt ett samarbete för att planera fortsatta åtgärder, kartlägga behovet av arbetskrafts- och företagsservice i samband med uppsägningar, göra upp en handlingsplan eller komma överens om principerna enligt vilka servicen ska tillhandahållas och ordnas.

Under de gemensamma förhandlingarna diskuteras kompetensbehoven hos de arbetstagare som sägs upp som stöd för planeringen av servicen och startandet av eventuella särskilda projekt. I syfte att samordna offentlig arbetskrafts- och företagsservice till ett mer relevant serviceutbud för den arbetssökande diskuteras även ordnandet av och innehållet i träningar, utbildningar eller andra servicehelheter som arbetsgivaren betalar. I samband med dessa förhandlingar avtalas det om ordnandet av arbets- och näringsbyråns informationsmöten och påbörjandet av service för de arbetstagare som hotas av arbetslöshet. Vid behov avtalas det även om deltagande i ordnandet

av service eller i särskilda projekt för kommunerna i området och för andra eventuella samarbetspartner, såsom regionala företagstjänster, nyföretagarcentraler och läroanstalter.

Arbets- och näringsbyrån ordnar alltid ett eller flera informationsmöten för arbetstagarna hos arbetsgivare som överväger att säga upp minst tio personer. Ofta är det ändamålsenligt att ordna information om servicen också då uppsägningarna gäller färre än tio personer. Också andra sakkunniga kan bjudas till informationsmöte, till exempel Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassor, pensionsanstalten, utbildare, experter inom hälso- och sjukvården, det regionala utvecklingsbolaget eller nyföretagarcentralen.

Målet är att personer som blivit eller riskerar att bli uppsagda får utförlig information om arbets- och utbildningsmöjligheter, tillgängliga tjänster, de rättigheter som omställningsskyddet medför samt andra möjligheter som kan hjälpa dem att få ny sysselsättning, för att de ska kunna göra upp planer. Avsikten är att redan under informationsmötet påbörja jobbsökningsprocessen för dem som sägs upp. De uppmuntras att inleda sin jobbsökning i nättjänsten Mina e-tjänster. Intervjuerna med de arbetsökande och utarbetandet av sysselsättningsplaner för dem som omfattas av omställningsskyddet inleds om möjligt redan under uppsägningstiden.

Efter att informationsmötena har hållits och uppgifterna om resultaten av omställningsförhandlingarna har lämnats ska arbets- och näringsbyrån, arbetsgivaren och arbetstagarnas företrädare vid behov gå igenom uppgifterna om de uppsagda arbetstagarnas yrke och arbetsuppgifter redan innan den personliga servicen inleds. Då kan även de uppgifter om de uppsagda som ska lämnas till arbets- och näringsbyråerna preciseras. Preciserande uppgifter fås också genom digitala eller andra former av kompetenskartläggningar, så att arbets- och näringsbyrån får sådan information om de uppsagda som byrån kan använda till att genomföra arbetsförmedlingen och rekryteringstjänsterna.

Eftersom verksamhetsmodeller som liknar den finländska modellen för uppsagda är sällsynta, finns det knappt någon forskningslitteratur om effekterna av denna omställningsskyddsmodell. Det är också utmanande att med kvantitativa metoder undersöka modellens inverkan, eftersom de som är berättigade till omställningsskydd inte i tillräckligt stor utsträckning registrerar sig som kunder hos arbets- och näringsbyrån under uppsägningstiden eller medan de omfattas av omställningsskyddsmodellen. Den senaste av arbets- och näringsministeriet finansierade undersökningen om omställningsskyddsmodellens effekter publicerades 2013.¹⁰ Enligt intervjuerna i undersökningen har modellen fungerat väl. De personer som omfattats av omställningsskyddet bedöms till största delen ha fått arbete eller hittat något annat sätt att utvecklas vidare. För närvarande utförs en ny undersökning om omställningsskyddsmodellens effekter och den ska publiceras under 2022.

När omställningsskyddsmodellens effekter utvärderas bör det tas i beaktande att omställningsskyddet genomförs på olika sätt beroende på område och antalet uppsagda. I vissa fall uppfylls endast de lagstadgade minimikraven, medan uppsägningar på vissa områden och särskilt stora

¹⁰ Tommi Ålander, Keimo Sillanpää, Sirpa Korhonen, Ville Manninen: Yhteistyöllä turvaa muutokseen, Muutosturvan toimintamallin vaikuttavuutta ja toimivuutta koskeva tutkimus, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 34/2013. Finns på adressen: <https://tem.fi/documents/1410877/2864661/Yhteisty%C3%B6ll%C3%A4+turvaa+muutokseen+19122013.pdf>

uppsägningar också kan innefatta frivillig verksamhet. Regionala aktörer, såsom nyföretagarcentraler, läroanstalter eller kommuner, kan delta i genomförandet av modellen. Fackförbunden kan stödja sina medlemmar. Vissa arbetsgivare stöder också de uppsagda i fråga om omskolning och grundande av företag.

Plötsliga strukturförändringssituationer

Vid stora strukturförändringar används Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (EGF) som EU:s finansieringsinstrument. EGF medfinansierar stöd för att omskola, omplacera och sysselsätta människor som förlorat jobbet som en följd av globaliseringen eller en internationell finansiell och ekonomisk kris. Ur fonden beviljas det stöd till arbetstagare som blivit arbetslösa så att de kan delta i den aktiva arbetskraftspolitikens åtgärder, bland annat rådgivning i jobsökning, arbetsförmedlingservice, vägledning för yrkesval, olika utbildningsinsatser och åtgärder för främjande av företagsamhet samt få bidrag för jobsökning och resor. Man kan söka EGF-finansiering om det under fyra månader inom samma företag finns minst 200 personer som ska sägas upp. EGF finansierar inte strukturella reformer som genomförs inom företag eller olika branscher. Stödet är av engångsnatur och kan användas under en period på två år. EU finansierar de totala kostnaderna med en andel på 60 procent.

I Finland har EGF-stöd sökts för sysselsättningsprojekt alltid när det varit möjligt. Merparten av EGF-projekten har varit förlagda till områdena i sådana stora städer där det finns stora företag. Arbets- och näringsministeriet sköter i egenskap av förvaltande myndighet beredningen av EGF-ansökningarna till kommissionen samt förhandlar alltid på förhand med kommissionen om uppfyllandet av kriterierna. Områdena realiserar EGF-projekten. Projekten administreras, kostnaderna följs upp och tjänsterna anskaffas av NTM-centralerna. Kundenservicen sköts vid arbets- och näringsbyråerna. Ett projekt kan utföras inom flera NTM-centralers områden beroende av hur arbetsgivaren genomfört uppsägningarna. Inom projektet är det viktigt att servicen ges på samma eller motsvarande sätt inom de olika områdena.

2.1.23 Bestämmelser om privat arbetskraftsservice

I lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice finns det också bestämmelser om privat arbetskraftsservice. Med privat arbetskraftsservice avses arbetsförmedling och annan service i anslutning till jobsökning som är oberoende av arbets- och näringsmyndigheterna och som tillhandahålls av fysiska eller juridiska personer samt uthyrning av arbetskraft. Bakom lagstiftningen om privat arbetskraftsservice står ILO:s konvention om privat arbetsförmedling och EU:s bemanningsdirektiv.

Arbets- och näringsministeriet har rätt att för tillsynen över privat arbetskraftsservice få uppgifter om servicen av dem som tillhandahåller den eller av sammanslutningar som företräder dem. Närmare bestämmelser om lämnande av uppgifterna, behandlingen av uppgifterna och annat samarbete har utfärdats genom förordning av statsrådet.

Den privata arbetskraftsservicen omfattas av ett förbud att ta ut avgifter för arbetsförmedling. De som tillhandahåller privat arbetskraftsservice får inte ta ut avgifter av enskilda kunder för den service de tillhandahåller, när den motsvarar arbetsförmedlingsservice i form av offentlig arbetskraftsservice, information och rådgivning om lediga arbeten och jobsökning eller registrering som arbetssökande. Avgift får heller inte tas ut av hyrda arbetstagare som efter uppdragets slut anställs av ett användarföretag som avses i 1 kap. 7 § i arbetsavtalslagen. Förbudet att

ta ut avgifter för arbetsförmedling gäller dock inte så kallad förmedling av au pair-arbete, det vill säga verksamhet där finländska ungdomar utomlands och utländska ungdomar i Finland erbjuds en möjlighet till utlandsvistelse i utbyte mot hemarbete i familjer (*förmedling av au pair-arbete*). Bestämmelser om påföljder vid överträdelse av förbudet att ta ut avgifter för arbetsförmedling finns i strafflagen.

2.1.24 Förvägran av offentlig arbetskrafts- och företagservice

Enligt gällande lagstiftning får arbets- och näringsmyndigheten fatta beslut om förvägran av offentlig arbetskrafts- och företagservice på samma grunder som arbets- och näringsmyndigheten får vägra ta emot en platsanmälan eller får ta bort en anmälan ur arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Med förvägran av service avses att arbets- och näringsmyndigheten vägrar tillhandahålla en arbetsgivarkund arbetsförmedlingsservice, hänvisa en enskild kund till arbetsprovning, anskaffa arbetskraftsutbildning som gemensamt anskaffad utbildning, bevilja lönesubvention eller startpeng, eller tillhandahålla service för utveckling av företagsverksamhet. Beslutet fattas skriftligt.

2.1.25 Sysselsättningspolitiskt understöd

Sysselsättningspolitiskt understöd är en finansieringsform med vilken arbets- och näringsbyrån finansierar servicehelheter som har producerats som projekt. Projektens innehåll kan variera men utgångspunkten är alltid främjandet av arbetslösa arbetssökandes sysselsättning. Verksamhet som finansieras med understödet kan innehålla till exempel ordnande av arbetsmöjligheter för arbetslösa arbetssökande samt service och handlingsmodeller som hänger samman med dem. Stödåtgärderna omfattar bland annat individuellt stödande av sysselsättningsfärdigheter, jobbsökning eller utbildning i liten skala. Till den verksamhet som stöds hör ofta offentlig arbetskraftsservice, såsom lönesubventionerat arbete, som finansieras separat.

Understödet kan beviljas föreningar, stiftelser, kommuner eller samkommuner. Understödet kan inte beviljas för näringsverksamhet eller för främjande av affärsverksamhet. Sysselsättningspolitiskt understöd kan dock beviljas sammanslutningar för grundande av sociala företag och etablering av deras verksamhet samt för sammanslutningar som har för avsikt att utreda möjligheterna att grunda ett socialt företag. Understödet kan inte användas för produktion eller upphandling av en kommuns eller samkommuns lagstadgade service. Understöd beviljas inte för investeringar och anskaffningsutgifter för lösa anläggningstillgångar eller för hyreskostnader.

Det sysselsättningspolitiska understödet beviljas enligt prövning, och dess maximibelopp för en förening och stiftelse kan vara högst 100 procent och för en kommun och samkommun högst 50 procent av de totala kostnader som arbets- och näringsmyndigheten har godkänt. Sociala företag och andra sammanslutningar, vars avsikt är att utreda möjligheterna att grunda ett socialt företag, kan beviljas understöd till högst 75 procent av de totala kostnader som arbets- och näringsmyndigheten har godkänt. Stödnivån och stödbeloppet påverkas av verksamhetens innehåll, antalet kunder som betjänas inom projektet och behovet av personligt stöd och vägledning. De inkomster som fås från verksamheten kan tas i beaktande i understödsbeloppet. Sysselsättningspolitiskt understöd kan beviljas för högst tre år. Understödet kan användas för de kostnader som anges i en förordning. Här framhävs lönekostnaderna för den handledande personalen och andra sysselsättningsstödjande tjänster.

Våren 2022 lät arbets- och näringsministeriet genomföra en utredning om sysselsättningspolitiskt understöd. Utredningen utfördes av TK-Eval. Kundresultaten av sådan verksamhet som finansieras med sysselsättningspolitiskt understöd har tidigare inte undersökts på riksnivå. Målet med undersökningen var att samla information om verkningsfullheten och kostnadseffektiviteten när det gäller användningen av medlen samt om servicens kvalitet och förmåga att tillgodose kundernas behov. Enligt undersökningen består projektens kundkrets vanligen av personer som har en svagare ställning på arbetsmarknaden, i synnerhet långtidsarbetslösa. Största delen av kunderna hänvisas till projekten via arbets- och näringsbyråerna. Normalt är den som genomför projektet en förening och längden på projektet cirka tre år när anslaget uppgår till cirka 104 000 euro per år. Årligen pågår i hela landet i medeltal cirka 120–150 projekt som finansieras med sysselsättningspolitiskt understöd.

I undersökningen upptäcktes att verksamheten i de projekt som finansieras med sysselsättningspolitiskt understöd är koncentrerad till anställningar med lönesubvention och arbetsprövningsplatser. Utöver dessa ges inom projekten också träningar och vägledningar som är direkt inriktade på arbetslivet. Bland de projekt som finansieras med sysselsättningspolitiskt understöd är den effektivaste verksamheten, enligt undersökningen, sådan som är inriktad på träning utan placering i lönesubventionerat arbete eller på arbetsprövning i den organisation som får understödet.

Enligt en granskning av effektiviteten ger de projekt som finansieras med sysselsättningspolitiskt understöd inte särskilt anmärkningsvärda resultat när man mäter hur kunderna sysselsätter sig eller söker sig till utbildning. Exempelvis i jämförelse med projekt som finansieras av Europeiska socialfonden är sysselsättningsresultaten av projekt som finansieras med sysselsättningspolitiskt understöd i regel klart sämre med tanke på sysselsättningen på den öppna arbetsmarknaden. Det finns också betydande skillnader mellan resultaten av de projekt som finansieras med sysselsättningspolitiskt understöd, och i bästa fall är resultaten av de här projekten lika bra som de mest framgångsrika projekten som finansieras av Europeiska socialfonden eller de träningar som genomförs som köptjänster. Den bästa fördelen med projekten som finansieras med sysselsättningspolitiskt understöd i jämförelse med projekt finansierade av Europeiska socialfonden är den regionala täckningen.

Enligt undersökningen utgör de mest betydelsefulla resultaten av projekten som finansieras med sysselsättningspolitiskt understöd att kunderna blir delaktiga i samhället och man förhindrar att de ställs utanför arbetslivet eller råkar i en okänd situation. Projekten erbjuder kunderna rent kvantitativt sett avsevärt mera individuellt stöd, vägledning och service jämfört med den allmänna service som arbets- och näringsförvaltningen tillhandahåller. Projekt som finansieras med sysselsättningspolitiskt understöd innehar en betydelsefull roll när det gäller att stärka målgruppernas sysselsättningsförutsättningar och stödda organisationernas roll i skötseln av den regionala sysselsättningen. Ser man till skötseln av sysselsättningen verkar projekten enligt undersökningen främst komplettera servicen och servicesystemet.

Som slutsatser i undersökningen konstaterades att det finns ett behov att förtydliga vilken roll de projekt som finansieras med sysselsättningspolitiskt understöd har i arbets- och näringsbyråns serviceutbud samt att närmare fastställa vad som förväntas av projekten.

2.1.26 Sökande av ändring

Omrövning får i regel begäras i beslut som gäller den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen. På begäran om omrövning tillämpas förvaltningslagen (434/2003). Vid sökande av ändring i beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omrövning tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omrövning får således överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Överklagande av förvaltningsdomstolens beslut förutsätter besvärstillstånd hos högsta förvaltningsdomstolen.

Vissa beslut har begränsats utanför rätten att söka ändring genom att det föreskrivits om besvärshänsyn. Omrövning får inte begäras och besvär får inte anföras när det gäller arbets- och näringsbyråns avgörande att ålägga den arbetssökande jobbsökningsskyldighet eller att inte tillhandahålla kunden sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning eller prövning eller att inte stödja den arbetssökandes frivilliga studier eller att inte godkänna ett meddelande om avbrytande av studier som stöds eller att inte erbjuda tjänster för att utveckla företagsverksamhet. Besvärshänsynen gäller också beslut om förvägran av stöd, förmån eller ersättning av anslagsrelaterade orsaker, samt förvägran av lönesubvention, kostnadsersättning enligt prövning eller ersättning för rese- och logikostnader på grundval av ändamålsenligheten. Ändring i lönesubventionsbeslut får inte heller sökas till den del beslutet gäller lönesubventionens belopp eller varaktighet. På beslut om antagning till arbetskraftsutbildning som grundar sig på en bedömning av arbetskraftsutbildningens lämplighet, en bedömning av utbildningsbehovet eller på den sökandes lämplighet får omrövning inte begäras och besvär över beslutet får inte anföras. I ett antagningsbeslut som bygger på personens lämplighet får dock omrövning begäras eller besvär anföras om det gäller någon annan utbildning än sådan som anskaffats gemensamt. Besvärshänsynen gäller också arbets- och näringsbyråns beslut om att de föreskrivna sysselsättningsförutsättningarna för hänvisning till anställning vid Jobbkanalen Ab inte uppfylls. På arbets- och näringsbyråns arbetskraftspolitiska utlåtande om att rätten till arbetslöshetsförmån upphör av orsaker som gäller uppföljningen av frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån får omrövning inte heller begäras och besvär inte anföras.

Med avvikelse från det ovannämnda söks ändring i ett beslut om avslag på ansökan om registrering som arbetssökande, beslut om utbildning inom omställningsskyddet och i arbets- och näringsbyråns beslut om kostnadsersättning hos besvärshänsynen för social trygghet. Ändring i beslut av besvärshänsynen för social trygghet får sökas hos försäkringsdomstolen. Ändring i försäkringsdomstolens beslut får inte sökas genom besvär.

Statskontoret behandlar och avgör ärenden som gäller olycksfall eller yrkessjukdomar som uppstått under träning eller prövning. I fråga om sökande av ändring i beslut av Statskontoret tillämpas lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Ett beslut får verkställas även om omrövning av beslutet har begärts eller besvär har anförts, om inte den myndighet som behandlar omrövningsbegäran eller besvärmyndigheten beslutar något annat.

2.1.27 Finansieringen av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen

Den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen finansieras med anslag som i statsbudgeten reserverats för produktion och anskaffning av tjänster, det vill säga med sysselsättningsanslag. Med sysselsättningsanslag avses arbets- och näringsministeriets förvaltningsområdes moment

32.30.51 (Offentlig arbetskrafts- och företagsservice, reservationsanslag 2 år). Under det här momentet finansieras också statsunderstöd, stöd och ersättningar som beviljats i enlighet med lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. I den ordinarie statsbudgeten för 2022 har det under momentet beviljats cirka 284,5 miljoner euro i anslag. Genom sysselsättningsanslagen stöds sysselsättningen av dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Om en serviceproducent får statsunderstöd eller annan finansiering från staten för produktionen av en tjänst som ska anskaffas, dras en andel som motsvarar statsunderstödet eller den andra finansieringen av staten av från anskaffningspriset för tjänsten.

Fördelningen av moment 32.30.51 enligt serviceslag år 2021	
32.30.51.01. Sakkunnigbedömningar (KPY)	4 162 245
32.30.51.02. Prövningar och träningar (KPY)	19 200 663
32.30.51.03. Anskaffning av arbetskraftsutbildning (KPY)	103 272 791
32.30.51.06. Lönesubvention och startpeng (KPY)	94 375 855
32.30.51.07. Lönesubventionerat arbete, statsförvaltningen (KPY)	6 846 979
32.30.51.08. Sysselsättningspolitiskt understöd (KPY)	9 780 645
32.30.51.09. Ersättningar (KPY)	553 907
32.30.51.10. Försäkringsskydd (KPY)	15 284 275
32.30.51.11. Anskaffning av service för utveckling av företagsverksamhet (KPY)	18 824 604
32.30.51.12. Privata arbetsförmedlingstjänster och pilotprojekt (KPY)	215 948
Sammanlagt	272 517 913

Även integrationsutbildning som anskaffas som arbetskraftsutbildning finansieras med sysselsättningsanslag. Behovet av anslag för integrationsutbildning bedöms årligen utifrån inrikesministeriets antaganden om invandringen. Arbets- och näringsministeriet fördelar anslagen för anskaffning av integrationsutbildning till NTM-centralerna enligt hur många utländska arbetssökande som bor i området (80–90 procent av anslagen för integrationsutbildning) och hur många personer som får internationellt skydd och med dem jämförbara personer som flyttat till området (10–20 procent av anslagen). I statsbudgeten presenteras hur anslaget under moment 32.30.51 beräknas användas för de olika tjänsterna, varför NTM-centralerna kan anskaffa integrationsutbildning enligt behov för mer eller mindre pengar än vad som föreslagits inom ramen för anslaget under moment 32.30.51. I budgeten för 2021 avsattes cirka 55 miljoner euro i anslag för integrationsutbildning under moment 32.30.51. Budgeten revideras enligt de uppdaterade antagandena om invandring med beaktande också av integrationsutbildningens prisutveckling.

Den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen finansieras också via andra finansieringskanaler. Sedan 2017 har också social- och hälsovårdsministeriets anslag för arbetslöshetsförmåner använts för finansieringen av lönesubvention utöver arbets- och näringsministeriets sysselsättningsanslag. På detta sätt har det säkerställts att lönesubvention finns att tillgå året runt. Av

lönesubventionerna och de anslag som anvisas statens ämbetsverk och inrättningar finansieras högst ett belopp som motsvarar grunddagpenningen (33,78 euro per betalningsdag år 2021) med anslagen för arbetslöshetsförmåner under moment 33.20.50 (Statsandel till förtjänstskyddet och altemneringsersättningen inom arbetslöshetsförmåner, förslagsanslag) och 33.20.52 (Statsandel till grundskyddet inom arbetslöshetsförmåner, förslagsanslag). Den andel som överstiger det belopp som motsvarar grunddagpenningen finansieras med sysselsättningsanslag. Även startpeng som beviljats arbetslösa arbetsökande finansieras med anslag för arbetslöshetsförmåner.

De arbetslöshetsförmåner, förhöjningsdelar och förhöjda förmåner som betalas för deltagande i sysselsättningsfrämjande service samt lagstadgade kostnadsersättningar finansieras som en del av systemet med utkomstskydd för arbetslösa och för utbetalningen av de här förmåner och ersättningarna svarar Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna. Sysselsättningsfrämjande service innefattar jobbsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning, frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån och frivilliga studier enligt lagen om främjande av integration samt arbets- och utbildningsprövning. De arbetslöshetsförmåner som staten finansierar budgeteras i statsbudgeten under moment 33.20.50 och 33.20.52. I finansieringen av arbetslöshetsförmåner deltar också Sysselsättningsfonden med de arbetslöshetsförsäkringspremier som samlats in av löntagarna och arbetslöshetskassorna med de medlemsavgifter som de samlat in av sina medlemmar. I den ordinarie statsbudgeten för 2022 har de arbetslöshetsförmåner som betalas under tiden för deltagande i sysselsättningsfrämjande service uppskattats till 551,5 miljoner euro, kostnadsersättningarna till 91,9 miljoner euro och förhöjningsdelarna till 21,8 miljoner euro.

Med anslag för arbetslöshetsförmåner finansieras också den altemneringsersättning som betalas under altemneringsledighet som räknas till aktiveringsgraden. Med anslag för arbetslöshetsförmåner finansieras dessutom delvis lönesubvention, startpeng och sysselsättning inom statsförvaltningen vid sidan av sysselsättningsanslagen. För betalning av lönesubvention, startpeng och sysselsättning inom statsförvaltningen svarar UF-centret oberoende av om anslag för arbetslöshetsförmåner eller sysselsättningsanslag används för betalningen. I den ordinarie budgeten för 2022 har 10,1 miljoner euro reserverats för utbetalning av altemneringsersättning och sammanlagt 195 miljoner euro för finansieringen av lönesubventionerat arbete och startpeng.

Också arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betraktas som sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. För närvarande är det kommunerna som ansvarar för att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, men ansvaret överförs på välfärdsområdena år 2023. Staten stöder ordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte genom att betala en ersättning till kommunerna om 10,09 euro per verksamhetsdag och verksamhetsdeltagare och genom att finansiera arbetslöshetsförmåner under tiden för deltagande i servicen. Statens ersättning för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte finansieras med medel under moment 33.20.31 (Statlig ersättning till kommunerna för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, förslagsanslag) under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel och ersättningen betalas ut av UF-centret. I den ordinarie statsbudgeten för 2022 har under momentet beviljats anslag på 30,484 miljoner euro.

Rörlighetsunderstöd betraktas inte som sysselsättningsfrämjande service och räknas inte med i aktiveringsgraden, men målen med understödet är arbetskraftspolitiska. Rörlighetsunderstöd kan betalas om en person tar emot en anställning eller ett deltidsarbete som pågår minst två

månader och de dagliga arbetsresorna tar över tre timmar (vid deltidarbete två timmar). Understödet betalas endast för de faktiska dagarna. Det motsvarar till sitt belopp grunddagpenningen utan förhöjningar. Rörlighetsunderstöd betalas av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna. I den ordinarie statsbudgeten för 2022 har det uppskattats att 6,5 miljoner euro kommer att betalas som rörlighetsunderstöd.

Arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning finansieras till skillnad från övrig arbetskraftsutbildning med medel under moment 29.20.30 (Statsandel och statsunderstöd för yrkesutbildningen, förslagsanslag) under huvudtiteln för undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. I statsbudgeten för 2022 har fastställts att antalet studerandeår som finansieras under momentet som yrkesutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning är minst 8 100 studerandeår.

Som arbetskraftsutbildning tillhandahålls också den yrkesutbildning som Stiftelsen Utbildning Nordkalotten ordnar och som till skillnad från den övriga arbetskraftsutbildningen finansieras med medel under moment 29.20.21 (Gemensamma utgifter för yrkesutbildning och gymnasieutbildning, reservationsanslag 3 år). Under detta moment finansieras också utgifterna för inkvartering i anslutning till utbildningen. I den ordinarie statsbudgeten för 2022 har det för finansiering av den ovannämnda utbildningen anslagits högst 1,7 miljoner euro.

Till kostnaderna för ordnande av arbetskraftsservice räknas omkostnaderna för de myndigheter som ansvarar för arbetskraftsservicen. Dessa utgifter består i huvudsak av omkostnader för arbets- och näringsbyråerna, NTM-centralerna och UF-centret. Arbets- och näringsbyråernas verksamhet finansieras med medel under moment 32.01.03 i statsbudgeten (Arbets- och näringsbyråernas omkostnader, reservationsanslag 2 år) och NTM-centralernas och UF-centrets omkostnader under moment 32.01.02 (Närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader, reservationsanslag 2 år). I den ordinarie statsbudgeten för 2022 har det beviljats cirka 267,9 miljoner euro för arbets- och näringsbyråernas omkostnader och cirka 194,9 miljoner euro för NTM-centralernas omkostnader.

2.1.28 Uppföljning av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicens verkningsfullhet

Uppföljning som möjliggörs av informationssystemen och bedömning av verkningsfullheten

Den offentliga arbetskrafts- och företagsservicens verkningsfullhet har främst granskats utifrån servicens utveckling och hur kunderna placerar sig efter att de tagit del av servicen.¹¹ Arbetskraftsutbildningarnas och träningarnas effekt på sysselsättningen bedöms genom URA-kundinformationssystemet och andra tillhörande system (ARVI och OPAL) samt med hjälp av uppgifter från kundenkäter.

De uppgifter som finns i URA-systemet kan användas vid planeringen av anskaffning av service. Inom en del resultatbaserade anskaffningar har man använt olika uppföljnings- och effektivitetsbedömningar, som delvis bygger på uppgifterna i URA-systemet eller på vad serviceproducenten rapporterat. Bortsett från några undantagsfall finns det inget sådant särskilt system för

¹¹ Exempelvis Aktiivisilta työvoimapolitiisilta palveluilta sijoittuminen vuonna 2019, Tuomaala Mika, Työ- ja elinkeinoministeriö.

att följa upp effekterna av resultatbaserade anskaffningar där det skulle gå att få uppgifter direkt för utbetalningen av resultatpremier.

Vid sidan av URA-systemet har också ARVI-systemet använts och med hjälp av detta kan anställda inom utbildnings- och träningsorganisationer elektroniskt och skyddat ge ett omdöme om enskilda studerande i fråga om sådana saker om vilka det begärs ett omdöme. Omdömet är synligt för arbets- och näringsbyråns sakkunniga via URA-systemet. Omdömena i ARVI-systemet är personliga och de kan inte användas systematiskt vid uppföljningen av servicen.

OPAL-systemet används för insamling av respons om arbetskraftsutbildningar och träningar för dem som anskaffar arbetskraftsutbildningar och för utbildningsanordnare. Respons som lämnats via OPAL-systemet har använts systematiskt vid anskaffningar.

I uppföljningen och bedömningen av verkningsfullheten av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen går det inte för närvarande att dra nytta av uppgifter om löner och förmåner på grund av att det saknas lagstiftning som skulle ge rätt till det. Goda erfarenheter har dock fåtts av användningen av uppgifter ur inkomstregistret, när detta genom en särlösning har kunnat testas inom olika projekt för investering i samhällsutveckling. Inom projekten har registeruppgifter använts för uppföljningen av de arbetssökandes sysselsättning och som grund för utbetalning av resultatbaserad premie.

Under 2021 utvecklade arbets- och näringsministeriets kompetenscenter för investeringar i samhällsutveckling en modell för effektivitetsbaserad sysselsättning tillsammans med Helsingfors stad, Nylands arbets- och näringsbyrå och städerna Rovaniemi och Kemijärvi. Utvecklingsarbetet genomförs som en del av Programmet för arbetsförmåga. Modellen bidrar till att identifiera servicebehovet hos personer med partiell arbetsförmåga, tillhandahålla rätt inriktad service och bedöma hur resultatrik servicen är. Modellen baserar sig på kundgruppering enligt en statistisk analys. Genom kundgrupperingen förutses kundens servicebehov, möjligheterna till sysselsättning bedöms, förändringar i kundens förutsättningar för sysselsättning följs upp och vilka åtgärder som leder till sysselsättning bedöms. Inom projektet konstaterades att det krävs att registeruppgifter används och att praxis för kunskapsbaserad ledning utvecklas för att modellen ska fungera, servicen bli resultatrik och det ska gå att följa verkningsfullheten.

Med hjälp av arbetskraftsservicens nuvarande uppföljningsmetoder går det inte att få exakta uppgifter om hur de olika åtgärderna påverkar sysselsättningen, och det går inte att i realtid göra bedömningar om hur sysselsättningsåtgärderna fungerar och vilka förändringar de ger upphov till. På grund av avsaknaden av uppgifter om löner och förmåner finns det med avseende på en helhetsbedömning av sysselsättningen brister i kännedomen om arbetskraftsservicens allmänna verkningsfullhet och om de anskaffade tjänsterna.

Den viktigaste utmaningen när det gäller planeringen av kunskapsbaserad ledning och av effektiva tjänster är svårigheten att identifiera förändringar i kundens arbetsmarknadsfärdigheter och

sysselsättningsförutsättningar. För närvarande kan de befintliga uppföljningssystemen och mätarna inte på ett tillräckligt sätt identifiera helhetsverkan eller samverkan i fråga om vägledande arbete eller serviceprocesser.¹²

I det operativa arbetet är det med de nuvarande informationskällorna svårt att bedöma servicens verkningsfullhet bland annat för att längden på arbetskraftsservicen varierar avsevärt och sysselsättningsmöjligheterna för de personer som deltar i servicen är inbördes olika. Dessutom försvåras bedömningen av verkningsfullheten av att målgrupperna för servicen och de eftersträlvade effekterna skiljer sig från varandra och för vissa målgrupper är det inte nödvändigtvis lämpligt att mäta servicens verkningsfullhet genom att se om de sysselsätts eller övergår till en annan tjänst.

För en tillförlitlig bedömning av arbetskraftsservicens verkningsfullhet är uppgifterna i URA-systemet eller arbetsförmedlingsstatistiken inte alltid tillräckliga med tanke på uppföljningen och bedömningen av verkningsfullheten av servicen, eftersom tvärsnittsmaterial på sin höjd kan ge ungefärliga uppgifter om köptjänsternas effekter. Dessutom är det av uppgifterna i kundinformationssystemet svårt att bedöma vilka effekter deltagandet i servicen har haft till exempel för kundens egen uppfattning om sin arbetsförmåga eller sina möjligheter till sysselsättning.

2.1.29 Volymen och andelar i fråga om tjänster som räknas med i aktiveringsgraden per NTM-central

Det inbördes förhållandet mellan de sysselsättningsfrämjande tjänsterna kan skildras genom en granskning av hur volymerna i fråga om de tjänster som räknas med i aktiveringsgraden förhåller sig till varandra (år 2019, genomsnitt):

Område	Sysselsatta	I arbetskraftsutbildning	Frivilliga studier	I jobbsökarträning	I karriärträning	I arbetsprövning	I utbildningsprövning	Som alterneringsersättare	I arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte
NYLAND	6074	5745	13379	76	141	2679	81	816	4180
EGENTLIGA FINLAND	2192	2127	2743	36	207	715	10	187	1721
BIRKALAND	2314	1817	3141	10	640	763	27	325	4996
SYDÖSTRA FINLAND	1623	1058	2109	47	29	547	12	262	1465

¹² Laura Pitkänen, Paulus Torkki, Helena Tolkki, Mikko Valtakari och Riikka-Leena Leskelä: Ruttkarta till värdebaserad styrning Värdebaserad styrning i social-, hälso- och sysselsättningstjänster, Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2020:1, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-820-5> (på finska).

SÖDRA SAVOLAX	727	430	908	26	11	185	9	69	924
ÖSTERBOTTEN	859	893	1516	21	96	298	18	115	1040
MELLERSTA FINLAND	1843	804	2200	85	45	485	7	203	1439
NORRA SAVOLAX	869	783	1285	213	21	277	10	154	788
NORRA KARELEN	1189	709	1391	155	83	398	5	102	910
KAJANALAND	463	284	451	20	20	150	6	58	132
NORRA ÖSTERBOTTEN	1865	1236	2916	68	33	515	6	252	1876
LAPPLAND	977	660	845	12	55	149	6	434	454
SATAKUNTA	794	967	937	31	22	379	5	121	1564
TAVASTLAND	1532	1102	2414	31	87	745	41	112	2082
SÖDRA ÖSTERBOTTEN	778	628	666	162	79	268	...	133	863
ÅLAND	...	144	15	0
UTLANDET	...	0	0	0
HELA LANDET	24141	19391	36916	994	1568	8566	245	3355	24435

De relativa andelarna i fråga om tjänster som räknas med i aktiveringsgraden per landskap (år 2019, genomsnitt):

Område	Sysselsatta	I arbetskraftsutbildning	Frivilliga studier	I jobbsökarträning	I karriärträning	I arbetsprövning	I utbildningsprövning	Som alterneringsårtare	I arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte
NYLAND	18,9 %	17,3 %	37,4 %	0,2 %	0,4 %	9,9 %	0,2 %	2,4 %	13,3 %
EGENTLIGA FINLAND	21,3 %	17,0 %	30,5 %	0,4 %	2,3 %	9,4 %	0,1 %	1,9 %	17,0 %
BIRKALAND	16,3 %	14,8 %	21,4 %	0,1 %	3,8 %	6,3 %	0,2 %	2,2 %	35,0 %
SYDÖSTRA FINLAND	23,2 %	13,1 %	31,4 %	1,3 %	0,4 %	8,4 %	0,1 %	2,9 %	19,1 %
SÖDRA SAVOLAX	22,7 %	11,8 %	30,1 %	0,8 %	0,3 %	7,1 %	0,3 %	1,8 %	25,2 %
ÖSTERBOTTEN	17,1 %	13,9 %	34,2 %	0,4 %	2,3 %	6,5 %	0,2 %	2,4 %	23,1 %
MELLERSTA FINLAND	25,9 %	9,6 %	32,4 %	1,3 %	0,7 %	7,3 %	0,1 %	2,8 %	19,9 %
NORRA SAVOLAX	21,5 %	16,0 %	34,3 %	1,0 %	0,4 %	8,2 %	0,2 %	3,4 %	15,1 %

NORRA KARELEN	23,6 %	11,7 %	27,3 %	3,3 %	2,2 %	8,9 %	0,1 %	1,8 %	21,1 %
KAJANALAND	27,8 %	14,2 %	31,0 %	1,7 %	1,1 %	10,9 %	0,4 %	3,2 %	9,9 %
NORRA ÖSTERBOTTEN	20,3 %	14,6 %	32,5 %	0,6 %	0,4 %	7,4 %	0,1 %	2,5 %	21,6 %
LAPPLAND	27,4 %	17,1 %	23,7 %	0,7 %	2,8 %	5,7 %	0,2 %	8,8 %	13,6 %
SATAKUNTA	20,4 %	16,9 %	22,4 %	1,6 %	0,7 %	10,4 %	0,1 %	2,4 %	25,0 %
TAVASTLAND	18,9 %	11,7 %	32,4 %	0,9 %	1,2 %	9,8 %	0,3 %	1,2 %	23,5 %
SÖDRA ÖSTERBOTTEN	21,7 %	14,9 %	20,8 %	3,5 %	1,3 %	7,9 %	0,0 %	3,5 %	26,3 %
ÅLAND	17,2 %	69,4 %	5,4 %	0,5 %	0,0 %	5,9 %	0,0 %	2,2 %	0,0 %
UTLANDET	90,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	10,0 %	0,0 %
HELA LANDET	20,4 %	15,0 %	31,0 %	0,8 %	1,3 %	8,5 %	0,2 %	2,6 %	20,2 %

Aktiveringsgraden räknas ut den sista vardagen i månaden. Av denna orsak verkar antalet personer som deltar i träning och karriärträning mindre i och med att de andra tjänsterna i genomsnitt pågår längre och över månadsskiftet.

2.2 Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Med sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (TYP) avses en samservice-modell där arbets- och näringsbyrån, kommunerna och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer arbetslösa personers behov av service, planerar ändamålsenliga servicehelheter för dem och ansvarar för hur processen att sysselsätta de arbetslösa framskrider och för uppföljningen av den. Syftet med den sektorsövergripande samservicen är att främja sysselsättningen av arbetslösa genom att erbjuda dem offentliga arbetskrafts- och företagstjänster samt social-, hälso- och rehabiliteringstjänster som motsvarar deras servicebehov.

Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) trädde i kraft i början av 2015. Syftet med lagen var att stärka kommunernas roll i främjandet av sysselsättningen av dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden och öka kommunernas möjligheter att påverka anordnandet av tjänster för de arbetslösa för vilkas arbetsmarknadsstöd under arbetslösheten kommunerna betalar en del. Ansvaret för anordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna övergår från kommunerna till välfärdsområdena i början av 2023. På grund av detta föreslås att de nödvändiga ändringarna i lagen om sektorsövergripande samservice ska införas från och med ingången av år 2023. Regeringen har våren 2022 avlåtit en proposition om lagändringen till riksdagen, RP 84/2022 rd.

I det kommunförsök för främjande av sysselsättningen som inleddes i mars 2021 överfördes på försökskommunerna vissa uppgifter som enligt TYP-lagen åligger arbets- och näringsbyråerna. I verkställandet av TYP-lagen och samarbetsmodellen enligt lagen deltar således i försökskommunområdet kommunen och Folkpensionsanstalten.

Det har inte fastslagits någon maximal tidsperiod under vilken en person kan vara kund hos den sektorsövergripande samservicen. Den sektorsövergripande samservicen avslutas när den ar-

betslösa enligt arbets- och näringsbyråns, kommunens och Folkpensionsanstaltens gemensamma bedömning inte längre har behov av sektorsövergripande samservice. Om personen fortfarande är arbetslös hänvisas han eller hon till arbets- och näringsbyrån eller till en annan tjänst som motsvarar behovet. Kundsituationerna är individuella och det kan också finnas regionala skillnader i tillgången på behövlig service och då inverkar också andra orsaker än sådana som beror på kundens situation på hur sysselsättningsprocessen framskrider. Därför ansågs det vid beredningen av TYP-lagen inte ändamålsenligt med tanke på främjandet av sysselsättningsprocessen att föreskriva om en maximilängd. Det ansågs motiverat att begränsa samservicen till den tid som behovet av sektorsövergripande service varar för att nya kunder ska kunna hänvisas till samservicen.

Enligt de uppgifter om när kundförhållandena avslutats som fås ur TYPPI-registret finns det regionala och nätverksspecifika skillnader i avslutandet av kundförhållandena: TYP-kundförhållandet har kunnat avslutas efter en viss tidsfrist såsom resultatlost eller kundförhållandet har kunnat fortsätta ända tills kunden får arbete på den öppna arbetsmarknaden. Bägge orsakerna till avslutandet kan med tanke på den sektorsövergripande samservicen anses oändamålsenliga. Eftersom handledningspraxis vid verkställandet av TYP-lagen inte följts upp systematiskt finns det inte närmare uppgifter om förfarandenas omfattning. TYP-aktörerna har i sin respons och i olika utredningar fört fram att verkställandet av avslutandet av kundförhållandena borde vara enhetliga i hela landet.

Enligt registeruppgifterna (URA, TYPPI) fanns det i juni 2021 sammanlagt cirka 42 000 TYP-kunder. Ungefär 70 procent av dem var också med i kommunförsöket. År 2020 fanns det cirka 38 000 kunder och år 2019 cirka 31 000 (tvärsnittsuppgifter 31.12.). Efter TYP-handlingsmodellens två första verksamhetsår har antalet kunder enligt tvärsnittsuppgifterna i slutet av året varit cirka 40 000, så 2019 kan i fråga om kundantalet anses vara ett exceptionellt år. Enligt de uppgifter som fås från TYP-nätverken har kundhandledningen under detta år inte varit lika aktiv som under föregående år och igen under de påföljande åren. Orsakerna till att handledningen varit mindre omfattande har inte utretts. Per nätverk varierar kundantalen från cirka 100 till cirka 8 000 (uppgift 30.6.2021).

Tabell: TYP-kunder 30.6.2021 (tvärsnittsuppgift från URA- och TYPPI-registren, hela landet)

TYP-kunder		
Sammanlagt	41 761	
- män	24 229	58 %
- kvinnor	17 532	42 %
Åldersstruktur		
- under 30 år	8 680	20,8 %
- 30–55 år	24 199	57,9 %
- över 55 år	8 882	21,3 %

Modersmål		
- finska, svenska eller samiska		88,1 %
- ryska		3,3 %
- arabiska		1,5 %
- somali		1 %
- kurdiska		0,9 %
- estniska		0,6 %
- persiska		0,5 %
- albanska		0,5 %
<i>Övriga språk över 60, andel under 0,5 % per språk</i>		
Utbildning		
- Lägre och högre grundstadiet		35,4 %
- Mellanstadiet		52,1 %
- Lägsta högskolenivå, lägre och högre högskolenivå		9,2 %
- Forskarutbildningsnivå		0,2 %
- Utbildningsnivå okänd		3,1 %
- Övriga utbildningsnivåer		0,1 %
Diagnoser (ICD-10 sjukdomsklassificering)		
Sammanlagt	17 452	41,8 %
Av vilka de vanligaste		
- psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99)		42,4 %
- sjukdomar i muskuloskeletala systemet (M00-M99)		26,3 %
- sjukdomar i nervsystemet (G00-G99)		6,4 %

- sjukdomar i sköldkörteln (E00-E99)	4,7 %
- skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker (S00-T98)	4,2 %
<i>Övriga diagnoser 16, andel 0,5 % - 3 % per diagnos</i>	

På basis av registeruppgifterna hade cirka 42 procent av TYP-kunderna en identifierad skada eller sjukdom som påverkar kundens arbetsförmåga. Då man granskar hela landets kundstruktur är cirka 20 procent av TYP-kunderna under 29 år. Också andelen kunder över 55 år är cirka 20 procent. När man granskar andelarna per nätverk varierar de dock. Exempelvis andelen unga varierar mellan cirka 10 procent och cirka 40 procent.

Inom varje arbets- och näringsbyrås verksamhetsområde finns enligt överenskommelse mellan arbets- och näringsbyrån, kommunerna inom dess område och Folkpensionsanstalten ett antal ledningsgrupper för den sektorsövergripande samservicen, som svarar för anordnandet av den sektorsövergripande samservicen inom ledningsgruppens verksamhetsområde. Arbets- och näringsbyrån tillsätter ledningsgrupperna efter att ha förhandlat med kommunerna inom sitt område och Folkpensionsanstalten om antalet ledningsgrupper och deras verksamhetsområde. Ordförande och viceordförande för ledningsgruppen är de personer som de kommuner som är med i ledningsgruppen utsett. De kommuner som är med i ledningsgruppen utser också en person som leder den praktiska verksamheten inom TYP-nätverket inom de ramar som ledningsgruppen angett. Ledningsgruppen ingår ett samarbetsavtal där det avtalas bland annat om den personal, de anslag och den service som anvisas för TYP-handlingsmodellen. Ledningsgruppen fastställer också utgående från de riksomfattande målen de lokala målen för TYP-verksamheten. Från och med ingången av år 2023 är välfärdsområdena med i TYP-ledningsgrupperna.

2.3 Navigatorer

Utöver aktiveringsplaneringen enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen och rehabiliterande arbetsverksamhet erbjuds för personer under 30 år dessutom en sektorsövergripande service med låg tröskel. Verksamhetsmodellen består av Navigatorer som tillhandahåller sektorsövergripande personlig handledning, information och stöd, olika förvaltningsområdets basservice och ett omfattande samarbetsnätverk från tredje sektorn och den privata sektorn. Navigatorm stöder särskilt sådana unga under 30 år som är i olika övergångsskeden och främjar livshanteringen samt deras engagemang i utbildningen och arbetslivet.

Den handledning och det stöd Navigatorm erbjuder kan med beaktande av de ungas individuella situation omfatta många olika skeden. Till Navigatorns kärnverksamhet hör personlig rådgivning och handledning, stöd för livshantering, karriärplanering, utvecklande av social färdighet och förmåga samt stöd för utbildning och sysselsättning. Målet för verksamhetsmodellen är att Navigatorm ska fungera som stöd för den unga tills man hittar en långsiktig lösning på situationen t.ex. genom de tjänster som samarbetsnätverket erbjuder eller då den unga övergår till studier eller arbetslivet.

Grunden för Navigatorverksamheten är avtalsmässighet. I Navigatorerna kan aktörer från den offentliga, privata eller tredje sektorn arbeta. I slutet av 2021 var 70 Navigatorer verksamma i

hela landet. År 2019 gjordes sammanlagt cirka 156 000 besök, av vilka en del vara individuella besök och en del gruppmöten. Cirka 50 procent av Navigatorerna var underställda det kommunala ungdomsväsendet och knappt 50 procent kommunernas livskraftstjänster. Av de unga som besökt Navigatorerna sökte 30 procent stöd i frågor som gällde sysselsättning och 22 procent i frågor som gällde studier. Största delen av besöken hos Navigatorerna gäller sysselsättning och utbildning.

Verksamheten startades med finansiering från Europeiska socialfonden (ESR), men för närvarande finansieras verksamheten till största delen nationellt av staten och kommunerna. Det finns inga separata bestämmelser om Navigatorerna utan verksamheten baserar sig på avtal mellan aktörerna. Om de tjänster som fås från Navigatorerna finns bestämmelser i lagstiftningen för olika sektorer, såsom t.ex. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. De som arbetar vid Navigatorerna följer lagstiftningen för sin egen sektor.

Navigatorerna har stötts i projektform med ESR-finansiering. Genom stödprojekt har helheten koordinerats, verksamheten marknadsförts, personalen utbildats och spridning av fungerande praxis stötts. För Navigatorerna har genom etablerad finansiering skapats en så kallad stödstruktur, som efter att projektperioden avslutats fortsätter att utveckla Navigatorerna. Verksamheten har kombinerats med UF-centret, NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningcenter, och det består av ett team på fem personer.

Navigatorverksamhetens genomslagskraft har utvärderats i en utredning av Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet¹³. I de centrala resultaten av studien konstateras att Navigatorerna tack vare den mångprofessionella verksamhetsmodellen kan bedöma kundernas situation på ett övergripande sätt, att möjligheterna att effektivt främja kundprocesserna är goda och har mera resurser och en omfattande kompetens- och servicepalett till sitt förfogande. I analysen av utredningen konstaterades att Navigatorns kunder enligt URA-uppgifterna kommer in i tjänster som främjar sysselsättningen 8–9 veckor tidigare räknat från början av arbetssökningsperioden som unga som inte är kunder hos Navigatorn. Navigatorverksamheten hjälper servicesystemet att möta de unga på ett mera övergripande sätt och verksamhetsmodellen hjälper de unga att hitta en lösning snabbare än arbets- och näringsbyrån. Man bör dock beakta verksamhetens begränsningar från utredningens perspektiv. I många utredningar konstateras att ”det på grund av skillnaderna mellan Navigatorerna och deras oenhetliga praxis är utmanande att beskriva ”Navigatormodellen” och svårt att förstå verksamhetsmodellen. Bristerna och oenhetligheten i uppföljningen av verksamheten gör det ännu mer utmanande.” De centrala utmaningarna när det gäller Navigatorerna är å ena sidan att verksamheten är oenhetlig och att lagstiftning saknas och å andra sidan att enhetliga system för hantering av kundförhållandena saknas.

I kostnadskalkylen har använts genomsnittliga kostnader, som kommunerna haft i början av Navigatorverksamheten. I fråga om lokalyrorna bygger kalkylen på de affärslokaler som i början av 2022 fanns till uthyrning i små, medelstora och stora kommuner. I kalkylen har gjorts ett antagande att Navigatorn behöver en heltidsanställd koordinator i kommuner med över 50 000 invånare.

¹³ Valtakari et al.: Ohjaamot – monialaista yhteistyötä, vaikuttavuutta ja uutta toimintakulttuuria: Monialaisen yhteistyön vaikuttavuus nuorten työllistymistä edistävissä palveluissa. Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2020:13.

Städernas storleksklass		Under 50 000 invånare	50 000–200 000 invånare	Minst cirka 200 000 invånare
Lokalhyror	Lokaler cirka 150–200 kvadratmeter.	18 000€	36 000€	85 500€
Anläggningar och utrustning	Kostnader för anläggningar (i början av verksamheten)	2 000	10 000€	60 000€
Verksamhetsutgifter + koordinator	Enligt uppskattningen behövs för en Navigator i en kommun med över 50 000 invånare en heltidsanställd koordinator.	10 000€	70 000€	80 000€
Marknadsförings- och kommunikationsutgifter	För verksamheten använts kommunens egen kommunikation.	5 000€	10 000€	20 000€
Sammanlagt 5 078 000€		35 000€ *49 = 1 715 000€	126 000€ * 15 = 1 890 000€	245 500€ * 6= 1 473 000€

I slutet av år 2021 var sammanlagt totalt 70 Navigatorer verksamma. Kostnadsberäkningen bygger på antagandet att alla Navigatorer har en egen lokal. I verkligheten är så inte fallet eftersom en del av Navigatorerna verkar i samband med andra myndigheter. Kostnadsberäkningen är indelad enligt städernas storlek: i storleksklassen över 200 000 invånare ingår 6 städer, i klassen över 50 000 invånare 15 städer och i klassen under 50 000 invånare 49 städer, där det finns en Navigator. Enligt dessa antaganden medför upprätthållandet av det nuvarande Navigatornätverket årliga kostnader på 5,78 miljoner euro för kommunerna. När det gäller kostnadsberäkningen bör beaktas att det finns betydande kommunvisa variationer i genomförandet av sektorsövergripande service med låg tröskel för unga i fråga om kostnadsstrukturen. De viktigaste skillnaderna beror på lösningarna för verksamhetsutrymmena samt personal som anställts särskilt för Navigatorarbetet.

ONNI-verksamhet

ONNI-verksamheten ger med låg tröskel unga handledning som stöder mentalt välbefinnande i Navigatorerna. Verksamheten har en årlig finansiering på 2,5 miljoner euro, genom vilken erbjuds en arbetsinsats på cirka 30 årsverken i form av stöd för unga i 20 Navigatorer. Verksamheten organiseras för närvarande via Nylands arbets- och näringsbyrå.

De ungdomar som besöker Navigatorerna har många olika utmaningar och många har en utdragen arbetslöshet. Ofta behövs ett helhetsmässigt stöd för att situationen ska förändras och man ska hitta lösningar för den unga. Bland problemen är det speciellt den mentala hälsan och hanteringen av vardagen som medför svårigheter. Stöd erbjuds i Navigatorerna i varierande utsträckning.

Enligt resultaten av den utredning om ONNI-verksamheten som Institutet för hälsa och välfärd gjort har de mål som ställts upp för ONNI-projektet redan förverkligats ganska väl våren 2020. Den gruppverksamhet som ordnats inom ramen för ONNI-projektet har förankrats väl som en del av Navigatorernas verksamhet.

Erbjudande av stöd för utveckling av sektorsövergripande tjänster

Med hjälp av stödstrukturen för sektorsövergripande service UF-centret samordnas under det gemensamma riksomfattande stödet sektorsövergripande service som främjar sysselsättningen. Till dem räknas Navigatorerna, servicecenter för arbetskraften, kompetenscenter för integration av invandrare samt handlednings- och rådgivningstjänster för invandrare. Dessutom kan stödstrukturen utnyttjas också av andra verksamhetsställen inom sektorsövergripande service. Det är frivilligt för aktörerna att använda sig av stödstrukturen och stödstrukturen har inte någon självständig roll i strategisk styrning.

Stödstrukturens verksamhet ligger på gränsen mellan strategisk nivå och operativ nivå och genom den stöds både djupare integration av sektorsövergripande tjänster i servicesystemet och den sektorsövergripande servicens verksamhetssätt, arbetskultur och utvecklande av arbetsredskap. Stödstrukturen har som strategisk roll att upprätthålla en helhetsbild av utvecklingen av den sektorsövergripande servicen och stöda utformningen av utvecklingsåtgärderna på nationell strategisk nivå.

2.4 Arbets- och näringsbyråernas förmåsuppgifter

2.4.1 Arbets- och näringsbyråernas uppgifter när det gäller utkomtskydd för arbetslösa

Utkomtskydd för arbetslösa under tiden för sysselsättningsfrämjande service

I lagen om utkomtskydd för arbetslösa finns bestämmelser om sådana tjänster för stöd av sysselsättning som påverkar en arbetssökandes rätt till utkomtskydd för arbetslösa. För dessa tjänster används i lagen om utkomtskydd för arbetslösa benämningen sysselsättningsfrämjande service. Gemensamt för tjänsterna är att det finns bestämmelser om ordnandet av dessa tjänster i lagstiftningen. Till dessa tjänster hör arbetskraftsutbildning, arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier, arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda integrationsutbildning, jobbsökarträning, karriärträning, arbetsprövning, utbildningsprövning och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

För tiden för sysselsättningsfrämjande service betalas arbetslöshetsförmån under 200 dagar till förhöjt belopp. I det grundläggande utkomstskyddet är förhöjningens storlek 4,91 euro per dag (2022). Dessutom kan den arbetssökande, med undantag för arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier, ha rätt till kostnadsersättning.

De arbetssökande uppmuntras att delta i sysselsättningsfrämjande service som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa också så att arbetslöshetsförmån kan utbetalas för tiden för servicen också utan att tid utan ersättning (således så kallad karen), skyldighet att vara i arbete, begränsningar som gäller unga utan utbildning, självrisktid, samt väntetid för arbetsmarknadsstöd och behovsprövning utgör något hinder.

Dessutom kan deltagande i denna service påverka hur tiden för arbetsvillkor räknas och på perioden för granskning av arbetsvillkoret samt på hur arbetsvillkoret uppfylls vid förfarande som är arbetskraftspolitiskt klandervärt (dvs. när rätten till utkomstskydd för arbetslösa återställs).

En arbetssökande som anhåller om arbetslöshetsförmån är skyldig att följa sin sysselsättningsplan samt systematiskt söka sig till och delta i den service om vilken avtalas i planen, som stöder hans eller hennes arbetssökning och främjar hans eller hennes arbetsmarknadsfärdigheter och sysselsättning. Om hur förfarande som strider mot ovanstående skyldigheter påverkar en persons rätt till arbetslöshetsförmåner bestäms i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I praktiken kan försummelser leda till att rätten till utkomstskydd för arbetslösa förloras för viss tid eller tillsvidare.

Givande av arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbets- och näringsbyrån ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om de arbetskraftspolitiska villkoren för förmånen, vilket är bindande för den som betalar förmånen, dvs. Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan. Dessutom kan i vissa fall arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande.

Det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges bland annat om de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för att få förmåner, förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda, sådana förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service samt arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån.

Arbetslöshetsförmån betalas tidigast från den dag då personen har anmält sig som arbetslös arbetssökande. Avgörandet om rätten till utkomstskydd för arbetslösa förutsätter att det har getts ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om arbetssökandens arbetskraftspolitiska förutsättningar till den som betalar arbetslöshetsförmånen.

I lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen finns bestämmelser om de arbetskraftspolitiska utlåtanden som en kommun inom försöksområdet ger om arbetssökande som är kunder hos dem. Dessa arbetskraftspolitiska utlåtanden är exempelvis utlåtanden om att arbetssökningen är i kraft och om sökande av heltidsarbete, om när arbetssökandens arbetslöshet börjat eller upphört samt om kortvariga studier och inledande av företagsverksamhet. Dessa utlåtanden är inte kopplade till prövning eller de innebär endast ringa grad av prövning. I fråga om de arbetskraftspolitiska utlåtanden som inte enligt lagen ska ges av kommunen inom försöksområdet ger arbets- och näringsbyrån utlåtande om rätten till arbetslöshetsförmån till arbetssökande som är kunder hos en kommun inom försöksområdet.

Givande av arbetskraftspolitiska utlåtanden inom arbets- och näringsförvaltningen som förutsätter prövning har från och med 1.10.2021 koncentrerats till Nylands arbets- och näringsbyrå. Om detta bestäms i statsrådets förordning om närings-, trafik och miljöcentralerna (1373/2018). Arbets- och näringsbyrån i Nyland ger arbetskraftspolitiska utlåtanden om förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner inom verksamhetsområdena för alla arbets- och näringsbyråer om vilka föreskrivs i förordningen. I övrigt har varje arbets- och näringsbyrå behörighet att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden inom sitt eget verksamhetsområde.

Arbets- och näringsbyrån i Nyland ger också arbetskraftspolitiska utlåtanden om kunder i kommuner som hör till försöksområdet för främjande av sysselsättningen gällande förutsättningarna för erhållande av de arbetslöshetsförmåner som hör till arbets- och näringsbyråns behörighet och i förordningen koncentrerats till arbets- och näringsbyrån i Nyland.

Till arbets- och näringsbyrån i Nyland har utom arbetskraftspolitiska utlåtanden koncentrerats också utlåtanden om de förutsättningar för arbetslöshetsförmån som gäller företagsverksamhet eller sysselsättning i eget arbete, annat än arbete i anställningsförhållande, studier, förutsättningar för unga som saknar utbildning samt förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda. Dessa utlåtanden är ofta förknippade med en betydande grad av prövning som gäller t.ex. om en arbetssökandes förfarande eventuellt är klandervärt.

Dessutom kan arbets- och näringsbyrån i Nyland ge arbetskraftspolitiska utlåtanden inom alla arbets- och näringsbyråers verksamhetsområden också om förutsättningarna för andra arbetslöshetsförmåner än de som uttryckligen nämns i förordningen då den sköter de uppgifter som bestäms i förordningen. Varje arbets- och näringsbyrå ger inom sitt verksamhetsområde arbetskraftspolitiska utlåtanden exempelvis om att om arbetssökningen är i kraft och om sökande av heltidsarbete, om när arbetssökandens arbetslöshet börjat eller upphört samt om kortvariga studier och inledande av företagsverksamhet. Dessa utlåtanden är inte kopplade till prövning eller de innebär endast ringa grad av prövning. Behörigheten att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden för arbets- och näringsbyråerna och för de kommuner som deltar i kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen motsvarar i huvudsak varandra.

Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter ger arbetskraftspolitiska utlåtanden om sådana allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar som inte innebär arbetskraftspolitisk prövning. Dessutom kan arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter rätta uppenbara skriv- eller räknfel i ett utlåtande eller andra jämförbara klara fel. Enligt uppgifter från URA-datasystemet har arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter år 2019 gett cirka 28 100, år 2020 uppskattningsvis cirka 45 100 och år 2021 uppskattningsvis cirka 38 600 arbetskraftspolitiska utlåtanden.

Enligt arbetsförmedlingsstatistiken gavs 2019 uppskattningsvis cirka 2,1 miljoner och år 2020 uppskattningsvis cirka 2,9 miljoner arbetskraftspolitiska utlåtanden som inte innebär prövning eller endast ringa grad av prövning. Dessa utlåtanden gäller exempelvis att arbetssökningen är i kraft och sökande av heltidsarbete, när arbetssökandens arbetslöshet börjat eller upphört eller utbetalning av arbetslöshetsförmån under tiden för deltagande i sysselsättningsfrämjande service.

Enligt arbetsförmedlingsstatistiken gavs både 2019 och 2020 uppskattningsvis cirka 280 000 arbetskraftspolitiska utlåtanden som innebär prövning. Dessa utlåtanden gällde bland annat

ungas skyldighet att söka en studieplats som förutsättning för att de ska få en arbetslöshetsförmån, hur en arbetssökandes studier och företagsverksamhet påverkar rätten att få en arbetslöshetsförmån samt arbetskraftspolitisk bedömning av hur klandervärt förfarande påverkar rätten att få en arbetslöshetsförmån.

Det finns reservationer till de statistiska uppgifterna om antalet arbetskraftspolitiska utlåtan- den men uppgifterna ger ändå en riktgivande uppskattning om antalet arbetskraftspolitiska utlåtan- den för vilka behörigheten att ge utlåtan- den har koncentrerats till arbets- och näringsbyrån i Nyland. Reservationerna gäller särskilt den skyldighet som arbetssökanden ålagts gällande ut- låtan- den efter förmånsrätten, eftersom dessa utlåtan- den getts också i alla arbets- och näringsby- råer. Dessutom gäller reservationerna situationer där det arbetskraftspolitiska utlåtan- det getts med hänvisning till skyldighet som ålagts arbetssökanden i fråga om ett tidigare arbetskraftspo- litiskt utlåtan- de. I ovannämnda statistiska uppgifter ingår också utlåtan- den av meddelandenatur samt utlåtan- den som getts automatiskt.

År 2020 har dessutom en temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gällt företagare varit i kraft. Med stöd av den kan en företagare ha rätt till arbetsmarknadsstöd om företagarens huvudsakliga arbete i företaget upphört på grund av en allvarlig smittsam sjukdom med stor spridning. Enligt arbetsförmedlingsstatistiken har arbets- och näringsbyråerna år 2020 gett uppskattningsvis cirka 91 000 arbetskraftspolitiska utlåtan- den med stöd av den temporära ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gällde företagare. Detta antal utlåtan- den ingår i ovannämnda antal arbetskraftspolitiska utlåtan- den år 2020, som inte innebär pröv- ning eller som innebär endast ringa grad av prövning. Den temporära ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gällde företagare har varit i kraft till 30.11.2021. Den tempo- rära ändringen var därefter i kraft under tiden 31.1.–28.2.2022 så att den tillämpats från och med 1.1.2022.

Personalantalet inom ansvarsområdet för utkomstskydd för arbetslösa som sköter de koncentre- rade uppgifterna inom för utkomstskydd för arbetslösa vid Arbets- och näringsbyrån var då uppgifterna centraliserades 1.10.2021 sammanlagt 165 årsverken, varav fast anställda tjänste- män var 121 årsverken. Den övriga personalen bestod av personer som anställdes med anslag som anvisats för skötseln av covid-19-pandemin vid arbets- och näringsbyråer och kommuner eller andra med visstidsanställning till slutet av 2021. För 2022 har för ansvarsområdet beviljats en tilläggsresurs på cirka 14 årsverken för viss tid för etablering av verksamheten.

Koncentreringen av de uppgifter inom utkomstskyddet för arbetslösa till arbets- och näringsby- råen i Nyland syftar till enhetliga handläggningstider och undvikande av dröjsmål, enhetlig till- lämpnings- och avgörandepraxis samt tillräckliga handläggningsresurser och hantering av dem.

I riksdagens justitieombudsmans laglighetsövervakning har avgjorts flera klagomål som har gällt dröjsmål med att ge arbetskraftspolitiska utlåtan- den. I de flesta avgöranden konstaterades att ett arbetskraftspolitiskt utlåtan- de fördröjts så att det inte getts inom utsatt tid. Arbets- och näringsbyråerna har i sina förklaringar med anledning av klagomålen ofta hänvisat till perso- nalbyte och den rusning som andra uppgifter förorsakar, vilket inte enligt etablerad praxis inom laglighetsövervakningen ansetts vara en godtagbar orsak till att de lagstadgade maximala hand- läggningstiderna överskrider. I avgörandena framhövdes att arbets- och näringsbyråerna på för- hand bör bereda sig på omständigheter som kan påverka handläggningstiderna för arbetslös- hetsförmånsärenden samt aktivt följa med handläggningstiderna och reagera snabbt på de dröjs- mål som uppkommit.

På grund av antalet avgöranden som lett till åtgärder har biträdande justitieombudsmannen på ett allmänt plan tagit handläggningstiderna för arbetskraftspolitiska utlåtanden för utredning och 31.12.2019 gett avgörandet EOAK/6648/2018 om handläggningstiderna för arbetskraftspolitiska utlåtanden.

Biträdande justitieombudsmannen konstaterar i sitt avgörande att han anser det viktigt att man vid beredningen och verkställandet av ändringar i arbetskraftstjänsterna och utkomstskyddet för arbetslösa fäster tillräcklig uppmärksamhet vid vilka verkningar ändringarna har på användningen av arbets- och näringsbyråernas personalresurser och därigenom bland annat på handläggningen av arbetslöshetsförmånsärenden samt vid hur ett jämlikt bemötande av arbetslösa arbetssökande kunde säkerställas bättre än nu.

2.4.2 Arbets- och näringsbyråernas uppgifter som gäller alterneringsledighet

Syftet med alterneringsledighet är att öka arbetstagarnas ork i arbetet med hjälp av kortvarig frånvaro från arbetet och samtidigt skapa bättre sysselsättningsförutsättningar för arbetslösa arbetssökande genom att erbjuda dem tidsbundna arbetserfarenheter.

Alterneringsledighet baserar sig på ett alterneringsavtal mellan en arbetstagare och en arbetsgivare genom vilket en anställd för viss tid befrias från de uppgifter som hör till anställningen. Dessutom förbinder sig arbetsgivaren att för motsvarande tid anställa en arbetslös arbetssökande vid en arbets- och näringsbyrå.

Alterneringsavtalet ska lämnas till arbets- och näringsbyrån innan alterneringsledigheten börjar. Dessutom ska ett arbetsavtal eller någon annan tillförlitlig utredning om att en vikarie har anställts för tiden för alterneringsledigheten lämnas till arbets- och näringsbyrån innan alterneringsledigheten börjar eller utan dröjsmål efter det att alterneringsledigheten har börjat.

Den alterneringslediga har rätt till alterneringsersättning för den tid alterneringsledigheten varar. Alterneringsersättningen betalas av Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan. Arbets- och näringsbyrån ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om förutsättningarna för alterneringsersättning som är bindande för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan. Det bindande arbetskraftspolitiska utlåtandet ges om tid i arbetet som villkor för alterneringsledighet, den övre åldersgränsen för den alterneringslediga, alterneringsledighetens längd, inlämnande av alterneringsavtalet och utredning om anställning av vikarie samt om att vikarien uppfyller förutsättningarna. Dessutom ges ett bindande utlåtande som den alterneringsledigas företagsverksamhet och om förutsättningarna för återkrav.

2.4.3 Arbets- och näringsbyråernas uppgifter när det gäller samordning av EU- och EES-ländernas socialskydd

I lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen (352/2010) föreskrivs om institutionernas, myndigheternas och organens behörighet och uppgifter samt om elektroniskt informationsutbyte vid tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Arbets- och näringsbyråernas uppgifter när det gäller tillämpningen av dessa förordningar gäller arbetslösa som far från Finland som arbetssökande till ett annat EU- eller EES-land eller till Schweiz eller som kommer till Finland från ett annat EU- eller EES-land eller från Schweiz. Utkomstskyddet under en arbetssökningsresa som avses i förordningarna tryggas genom arbetslöshetsdagpenning som betalas av avreselandet. Arbets- och näringsbyråerna ger i dessa situationer med arbetssökande över gränserna med stöd av förordningarna och lagen om utkomstskydd för arbetslösa uppgifter om de arbetssökande till finländska arbetslöshetskassor och Folkpensionsanstalten samt till utländska myndigheter.

Enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa meddelar arbets- och näringsbyrån Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan att en arbetssökande begett sig för att söka arbete till ett annat EU- eller EES-land eller till Schweiz. Det är inte fråga om ett arbetskraftspolitiskt utlåtande som är bindande för utbetalare av arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, utan ett meddelande som innehåller uppgift om avresedagen och om ett eventuellt avgörande att avvika från förutsättningen enligt vilken en person efter att ha blivit arbetslös bör ha stått till arbetskraftsmyndigheternas förfogande minst fyra veckor.

För den händelse att en utländsk myndighet inte känner till vilken arbets- och näringsbyrå som sköter en viss arbetssökandes ärenden har Finland i det så kallade institutionsregistret uppgett arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter som riksomfattande kontaktmyndighet som stöder informationsutbyte med EU- eller EES-länderna eller Schweiz. Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter förmedlar de eventuella förfrågningar det eventuellt får från en utländsk myndighet till rätt arbets- och näringsbyrå, i situationer om vilka föreskrivs i vissa förordningar kan en utländsk myndighet av Finland göra förfrågningar om en person överhuvudtaget är arbetssökande i Finland. Om personen inte är arbetssökande svarar arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter den utländska myndigheten.

Kostnaderna för utveckling och användning av det elektroniska systemet för informationsutbyte fördelas årligen mellan de myndigheter, institutioner och organ som avses i 4–10 § i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen. Som grund för fördelningen av utvecklings-, användnings-, drifts- och administrationskostnaderna används de totala faktiska kostnaderna och utfallen året innan. Kostnaderna för utveckling och ändringsarbeten ska fördelas mellan de berörda aktörerna utifrån hur mycket arbete de har orsakat. Kostnaderna uppskattas vara obetydliga, uppskattningsvis orsakas kostnader på under 100 000 euro.

2.5 Reform av lagstiftningen om främjande av integration

Åtgärder och tjänster som främjar integrationen ordnas som en del av den kommunala basservice och arbets- och näringsförvaltningens tjänster samt som andra åtgärder som främjar integration.

Ordandet av främjande av integration påverkas av att målgruppen är heterogen och att klientantalet varierar regionvis. Invandrarnas boende koncentrerar sig liksom den övriga befolkningens till tillväxtcentra. År 2021 bodde över hälften av dem som var födda utomlands i Nyland

och över två tredjedelar i landskapen Nyland, Egentliga Finland och Birkaland¹⁴. I fråga om organiseringen av integrationskundernas tjänster finns det variationer mellan arbets- och näringsbyråerna. Organisationssätten har påverkats bland annat av arbets- och näringsbyråernas storlek, antalet integrationskunder samt byråernas egna organisatoriska lösningar.

I statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet, som överläts till riksdagen i juni 2021, presenteras flera åtgärder för att utveckla främjandet av integrationen med beaktande av de pågående mera omfattande reformerna inom förvaltningen. Utgångspunkten för redogörelsen är å ena sidan att effektivisera integrationen och å andra sidan att förbättra det allmänna service- och utbildningssystemets lämplighet för invandrare. I redogörelsen föreslås bland annat att kommunens roll i främjandet av integrationen ska stärkas och integrationsprocessen effektiviseras genom ett integrationsprogram. Också riksdagen har förutsatt att helhetsansvaret för främjandet av integrationen ska överföras på kommunerna. (Riksdagens revisionsutskotts betänkanden ReUB 6/2018 rd samt ReUB 8/2021 rd). Då sysselsättningsserVICENS kundprocess överförs på lokal nivå har kommunen en mera övergripande möjlighet än tidigare att samordna tjänster som lämpas sig för olika grupper som ska integreras och främja integrationen. Detta förutsätter också att integrations-, arbetskrafts- och utbildningstjänsterna skraddarsys och samordnas för invandrarnas och arbetsgivarnas behov (t.ex. språkutbildning).

I redogörelsen för integrationen finns flera förslag om utveckling av integrationsutbildningens kvalitet och tillgänglighet och ändring av förutsättningarna för stöd för studier på eget initiativ, för att invandrarnas möjligheter att utveckla sin kompetens inte ska försvagas, även om integrationstiden och integrationsplanens maximala längd förkortas. I redogörelsen föreslås dessutom att en flerspråkig samhällsorientering i fortsättningen ska tas med i den introduktionsperiod som ingår i integrationsprogrammet och att en riksomfattande modell för anordnandet av orienteringen ska skapas. Utmaningen med att ordna integrationstjänster och tillhandahålla dem utan dröjsmål är att kundantalet och servicebehoven varierar per region och ort, vilket det också är skäl att beakta med tanke på invandrarnas jämlikhet, när ansvaret för servicen överförs på lokal nivå. Också riksdagen har betonat finska eller svenska språkets betydelse för integrationen och förutsatt att integrationsutbildningen ska utvecklas för att förbättra inlärningsresultaten och att den språkutbildning som ingår i integrationsplanen ska göras mera förpliktigande så att det i språkundervisningen ingår ett prov som mäter språkfärdigheten (ReUB 8/2021 rd, ReUB 10/2022 rd). Dessutom har riksdagen förutsatt att regeringen noga följer upp hur åtgärderna för att öka integrationsutbildningens, särskilt språkutbildningens, genomslagskraft och språkstudiernas förpliktande natur påverkar inlärningsresultaten samt ser till att språkstudierna utvecklas så att invandrarnas språkfärdighet bättre än för närvarande motsvarar arbetslivets krav på språkkunskaper (FvUB 10/2022 rd). De ändringsbehov gällande integrationstjänster som ordnas i form av arbetskraftstjänster, vilka presenterades i redogörelsen för integration beaktas i reformen av lagen om främjande av integration. Regeringens proposition till lagen om främjande av integration har beretts samtidigt som denna proposition.

¹⁴ Statistikcentralen Finlands officiella statistik (FOS): Befolkningsstrukturen [nätpublikation]. ISSN=1797-5379. Helsingfors: Statistikcentralen [hänvisn: 26.4.2022]. Tillgänglig: <https://stat.fi/tilasto/vaerak>.

2.6 Främjande av invandringen av experter

Internationell arbetskrafts och experters rörlighet har allt större näringspolitisk betydelse för att stärka Finlands kompetenskapital och konkurrenskraft och för uppkomsten av nya arbetsplatser och innovationer. Regeringens mål är att arbetskraftsinvandringen åtminstone ska fördubblas jämfört med nuvarande nivå fram till 2030, så att den totala ökningen på minst 50 000 arbetskraftsinvandrare som färdplanen för hållbarhet förutsätter ska uppnås. Målet är att det efter 2030 årligen finns minst 10 000 fler arbetskraftsinvandrare än nu. Målet är att tredubbla antalet nya utländska examensstudenter fram till 2030 och samtidigt öka andelen studenter som får arbete och blir kvar i Finland till 75 procent.

Tyngdpunkten i främjandet av arbetskraftsinvandringen är de branscher som har brist på arbetskraft samt de specialsakskunniga, studenter och forskare som är viktiga med tanke på forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhetens (FUI) spets- och tillväxtbranscher. Regeringen publicerade i samband med budgetförhandlingarna 2021 en färdplan för utbildnings- och arbetsbaserad invandring, som sträcker sig till 2035. Färdplanen för utbildnings- och arbetsbaserad invandring kompletterar regeringsprogrammets mål att främja invandring av experter. Färdplanen för utbildnings- och arbetsbaserad invandring är en åtgärdshelhet som preciserar regeringens färdplan för hållbarhet och stärker den offentliga ekonomin och genomförandet av den förutsätter långsiktigt engagemang över regeringsperioderna. Färdplanens mål och åtgärder bygger upp och stärker Finland globalt som ett lockande land att arbeta och studera i. Servicestrukturen för experters inflyttning och integration i Finland förutsätter tväradministrativt, smidigt samarbete och investeringar. För färdplanen utarbetas en verkställighetsplan som uppdateras årligen. Under denna regeringsperiod genomförs färdplanen för utbildnings- och arbetsbaserad invandring genom åtgärdsprogrammet Talent Boost.

Åtgärdsprogrammets mål är att internationella experter ska stärka Finlands sysselsättningsgrad, högskolornas kvalitet, mångfald och internationalitet, företagens och FUI-verksamhetens tillväxt, internationalisering och förnyelse samt att man ska få investeringar till Finland. Verkställandet av programmet pågår. För att Finland med ökad inflyttning av arbetskraft ska kunna svara på utmaningarna i fråga om tillväxt och produktivitet samt effektivt kunna kopplas till de internationella tillväxt ekosystemen och värdekedjorna behövs systematiska, långsiktiga och tillräckligt resurserade servicesystem för och samordning av inflyttning av arbetskraft och internationell rekrytering och statens samordnande roll bör stärkas. I dagens läge har det identifierats ett behov av att stärka åtgärderna för inflyttning av arbetskraft och samordning, som nu är splittrade och i huvudsak fungerar med tidsbunden och projektfinansiering. Talent Boost-programmets centrala uppgift är därför att stärka en bestående servicestruktur för inflyttningen av arbetskraft och studenter och stärka det tväradministrativa samarbetet.

Förvaltningen av arbetskraftsinflyttningen överfördes 2020 från inrikesministeriet till arbets- och näringsministeriet. Överföringen gjordes för att man vill koppla arbetskraftsinflyttningen starkare som en del av Finlands livskraft och tillväxt. Efter överföringen svarar arbets- och näringsministeriet för den lagstiftning som gäller arbets- och utbildningsinflyttning samt styrningen och övervakningen av Migrationsverket tillsammans med inrikesministeriet. En närmare sammankoppling av invandrings-, sysselsättnings- och näringspolitiken förutsätter att invandringen görs till en integrerad del av arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Centrala åtgärder i Talent Boost-programmet är att locka kompetent arbetskraft, förkorta tiden för handläggning av uppehållstillstånd och att stöda etableringen och integrationen i Finland för

dem som flyttat till Finland på grund av arbete. Genom genomförandet av en modell för internationell rekrytering samt en färdplan för arbets- och utbildningsinflyttning och utveckling av kommunikationen om Finlandsbilden syftar man till att göra de internationella rekryteringarna smidigare och stärka rekryteringskunnandet. Fokus i Talent Boost-programmet har varit ett nära samarbete mellan staten, städerna och de regionala aktörerna. Städerna har en central roll när det gäller att locka experter, etableringen av dem och främjandet av integrationen och i att föra samman företag, innovationsaktörer och internationella experter.

Lokalt genomförs Talent Boost-programmet genom regionala Talent Hub-servicemodeller. Talent Hub-modellerna är organisationsövergripande servicestrukturer för att stöda lockande, rekrytering, etablering och integration av internationella experter samt möten mellan företag och internationella experter. I Talent Hub-verksamheten stärks högskolornas, företagens och FUI-aktörernas samarbete när det gäller att främja sysselsättningen av internationella studerande och forskare. Talent Hub-samarbetet fogar den service som gäller internationella experter till regionens innovations- och tillväxtekosystem.

Under denna regeringsperiod har som en del av Talent Boost-programmet inletts arbete med att utveckla en modell för internationell rekrytering, vars mål är att stärka servicehelheten för statsförvaltningens internationella rekrytering på ett sätt som effektivt svarar mot företagets arbetskraftsbehov och betydligt sänker tröskeln för särskilt små och medelstora företag att anställa utländska experter. Avsikten är att med modellen för internationell rekrytering för sin del svara mot de kvantitativa målen för inflyttningen av experter som regeringen ställde upp vid sin halvtidsöversyn. För arbetet med att utveckla modellen svarar arbets- och näringsministeriet, NTM-centralen i Norra Savolax, arbets- och näringsbyrån i Nyland och UF-centret tillsammans med Business Finland. I utvecklingsarbetet har identifierats ett behov av att bättre än nu kombinera, rikta och samordna servicen och förvaltningen inom internationell rekrytering.

I flera utredningar som riktats till olika företag har det framkommit ett behov av en riksomfattande lösning som fungerar enligt principen med ett enda serviceställe. En lösning där service ges centraliserat är också motiverad när verksamheten med att locka experter utvidgas till tredjeländer. Målet är att utveckla en riksomfattande funktion Work in Finland, för internationell rekrytering och för att locka experter. Funktionen Work in Finland samlar de riksomfattande operativa arbetsgivar- och personkundtjänster för främjande av inflyttning av experter som omfattas av arbets- och näringsministeriets resultatstyrning samt de utvecklings- och kommunikationsuppgifter som ansluter sig till dem. I framtiden utgör Work in Finland-funktionerna en gemensam servicehelhet med kunden i fokus. Till de uppgifter som Work in Finland har kommer att höra informationsledningen av verksamheten med att rekrytera och locka experter, arbetet med Finlandsbilden och med att locka experter, internationell gränsöverskridande rekrytering och rådgivningen i anslutning till den, information om arbetslivet, arbetsmarknaden och arbetsmöjligheterna i Finland, riksomfattande tjänster och upphandlingar inom internationell rekrytering (exempelvis utbildning i avreselandet) samt att svara mot omfattande och snabba kompetensbehov på arbetsmarknaden genom internationell rekrytering. EURES-samordningen i fråga om arbetskraft som är på väg mot Finland, kommunikation och rådgivning om arbetslivet, arbetsmarknaden och arbetsmöjligheterna och internationell praktik i Finland samt samordning av insamling av naturprodukter. För närvarande har arbets- och näringsbyråerna en viktig roll i uppgifter som gäller EURES-tjänster och arbetstagares uppehållstillstånd. Dessutom har arbets- och näringsbyrån i Norra Österbotten en specialuppgift som gäller insamling av naturprodukter.

Om EURES-verksamheten föreskrivs i en förordning som förpliktar arbets- och näringsministeriet att säkerställa tillgången på EURES-service på riksnivå och arbetet samordnas på Europeiska unionens nivå.

Som en del av Talent Boost-programmet görs handläggningen av ansökningar om uppehållstillstånd i samband med arbete och studier smidigare, genom att lagstiftningen reformeras, arbetsätten förnyas och uppehållstillståndsprocessen digitaliseras. Till de centrala målen för de föreslagna lagändringarna (RP 114/2022 rd) hör ett snabbare förfarande, stärkande av arbetsgivarens roll, en modell med certifierade arbetsgivare, myndigheternas rätt att få information, utnyttjande av myndigheternas informationsresurser med utnyttjande av automation samt slopande av de faktorer som bromsar upp processerna och som beror på lagstiftningen. När det gäller specialsakkunniga och startup-företagare är målet i enlighet med de riktlinjer som drogs upp vid budgetförhandlingarna hösten 2020 att förkorta den genomsnittliga handläggningstiden till två veckor. Denna så kallade snabbfil för specialsakkunniga och startup-företagare samt deras familjemedlemmar togs i bruk i början av juni 2022. Till ibruktagandet av snabbfilen ansluter sig på ett centralt sätt ett visum för längre vistelse (D) som försnabbar inflyttningen för dem som fått uppehållstillstånd. Det togs i Finland i bruk för dessa persongrupper i juni 2022.

Dessutom avläts i juni 2022 till riksdagen en regeringsproposition som beretts av inrikesministeriet om ändring av utlänningslagen (RP 99/2022 rd), genom vilket användningen av visum för längre vistelse utvidgas till nya målgrupper: studerande, forskare, arbetstagare hos certifierade arbetsgivare och personer i ledande ställning i företag samt familjemedlemmar till de förutnämnda. Dessutom är målet med propositionen också att förbättra uppsökandet och identifieringen av offer för utnyttjande bland utländsk arbetskraft.

Det gjordes lättare för utländska forskare, personer som studerar och avlägger en examen i Finland samt för deras familjer att stanna i Finland genom att uppehållstillståndsprocesserna och andra myndighetstjänster görs smidigare, genom att det skapas företagstjänster för internationell rekrytering, arbetslivets mottaglighet stärks och genom att möjligheterna att mötas för de experter som redan är i Finland och företagen ökas. I bestämmelserna om beviljande av uppehållstillstånd har gjorts nödvändiga ändringar, som trädde i kraft våren 2022.

2.7 Myndigheter som sköter offentliga arbetskrafts- och företagstjänster

I lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009, NTM-lagen) föreskrivs om NTM-centralerna och om arbets- och näringsbyråerna som är underställda dem. Dessutom föreskrivs i lagen om UF-centret som sköter NTM-centralernas samt arbets- och näringsbyråernas gemensamma utvecklings- och serviceuppgifter och andra allmänna administrativa uppgifter.

Dessutom sköter kommunförsöken för främjande av sysselsättningen uppgifter i anslutning till offentliga arbetskrafts- och företagstjänster i stället för arbets- och näringsbyråerna.

2.7.1 Arbets- och näringsbyråerna

Det nuvarande byrånätverket

Arbets- och näringsbyråerna är lokalförvaltningsmyndigheter som lyder under NTM-centralerna. Enligt lagen om NTM-centralerna är det NTM-centralerna som inrättar och lägger ned

arbets- och näringsbyråer och direktörstjänster inom dem och fattar beslut om arbets- och näringsbyråernas verksamhetsområden, namn och verksamhetsställen.

Ända fram till 2013 fanns det sammanlagt 74 självständiga arbets- och näringsbyråer i Finland, som hade verksamhetsställen i flera kommuner. Arbets- och näringsministeriet genomförde från och med början av 2013 en reform av byrånätet som grundade sig bland annat på statens produktivetsprogram. Ministeriet drog upp riktlinjer enligt vilka på varje NMT-centrals verksamhetsområde skulle grundas en administrativt självständig arbets- och näringsbyrå och alla de tidigare arbets- och näringsbyråerna skulle dras in. Från början av 2013 har det således funnits femton arbets- och näringsbyråer – en underställd varje NMT-central. Också arbets- och näringsbyråernas nätverk av verksamhetsställen skars ned betydligt i samband med reformen. Verksamhetsstället drogs in i sammanlagt 61 kommuner. I början av 2019 hade arbets- och näringsbyråerna mera ett lokalt verksamhetsställe i endast 76 kommuner (täckning 24 procent av kommunerna i landet).

I en revision som gjordes av Statens revisionsverk¹⁵ bedömdes hur reformen av byrånätverket påverkat sysselsättningen samt hur servicen fungerar och hur effektiv den är. Vid bedömningen av sysselsättningen användes kommunvist panelmaterial från åren 2006–2017. Vid granskningen observerades att reformen inte på önskvärt sätt förbättrat servicens funktion och effektivitet och inte förbättrat sysselsättningen. I de kommuner där arbets- och näringsbyråns verksamhetsställe dragits in förlängdes den genomsnittliga arbetslöshetstiden under åren efter reformen med 2–3 veckor jämfört med övriga kommuner. Också arbetslöshetsgraden steg något i dessa kommuner. Arbets- och näringsbyråernas produktivitet eller ekonomi förbättrades inte väsentligt åren 2013–2017, när sysselsättningsplanerna användes som exempelprestationer i produktivets- och ekonomikalkylerna. Revisionsverket rekommenderade i samband med revisionen att arbets- och näringsministeriet tillsammans med arbets- och näringsbyråerna bland annat borde bedöma om arbets- och näringsbyråernas organisation borde reformeras, samt fortsätta utvecklingen av arbets- och näringsbyråernas serviceprocess så att de vid utvecklingen beaktas kundernas behov och sysselsättningsmålen samt behoven av att utveckla datasystemen.

Arbets- och näringsbyråernas uppgifter

Enligt NTM-lagen är arbets- och näringsbyråernas uppgift att arbeta för att trygga tillgången på arbetskraft och förbättra sysselsättningen, verkställa den offentliga arbetskraftsservicen, främja invandrares integration och tillhandahålla rådgivning i fråga om företagstjänster samt sköta övriga uppgifter som föreskrivits för byrån eller som närings-, trafik- och miljöcentralen har ålagt dem.

En arbets- och näringsbyrå sköter inom sitt verksamhetsområde de uppgifter som föreskrivits för den. En arbets- och näringsbyrå kan sköta uppgifter också inom verksamhetsområdet för fler än en arbets- och näringsbyrå, om arrangemanget kan effektivisera byråernas verksamhet och resursanvändning, förbättra tillgången till service eller säkerställa tillgången till sådan särskild sakkunskap som behövs för uppgifterna, eller om arrangemanget är ändamålsenligt av någon annan motsvarande orsak. Bestämmelser om skötseln av en arbets- och näringsbyrås uppgifter inom verksamhetsområdet för fler än en arbets- och näringsbyrå får utfärdas genom förordning av statsrådet, när uppgifterna gäller givande av i 1 kap. 4 § 3 mom. i lagen om utkomtskydd

¹⁵ Valtiontalouden tarkastusviraston tuloksellisuustarkastuskertomus: Vuoden 2013 TE-toimistouudistuksen vaikutukset (Dnro 305/54/2018).

för arbetslösa avsedda arbetskraftspolitiska utlåtanden om förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner. Arbetsfördelningen mellan arbets- och näringsbyråerna och ordnandet av den regionala behörigheten i anslutning till den vid skötseln av andra uppgifter än de uppgifter som avses ovan bestäms genom beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen, om det är fråga om ett arrangemang inom centralens verksamhetsområde. I annat fall bestäms frågan genom beslut av arbets- och näringsministeriet.

NTM-centralerna styr arbets- och näringsbyråerna i enlighet med den verksamhetsstrategi och de resultatmål och anvisningar som arbets- och näringsministeriet fastställt. En arbets- och näringsbyrå leds av en direktör, som svarar för att verksamheten leder till resultat och för att de resultatmål som närings-, trafik- och miljöcentralen uppställt för byrån nås. I lagen finns bestämmelser om arbets- och näringsbyråns beslutanderätt och arbetsordning.

Varje administrativ arbets- och näringsbyrå har flera verksamhetsställen. Dessutom tillhandahålls arbets- och näringsbyråernas service på serviceställen som avses i samservicelagen och i samservicenätverk som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014).

Arbets- och näringsstjänster tillhandahålls för person- och företagskunder genom flera olika servicekanaler. Arbets- och näringsbyråerna ger personkunder personliga sakkunnigtjänster, som kan ordnas ansikte mot ansikte eller via distansförbindelser och på nätet har kunderna tillgång till personliga, elektroniska tjänster samt allmän information som finns på webbsidorna. Dessutom producerar arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter centraliserat personliga rådgivningstjänster och stödtjänster för elektronisk ärendehantering för kunderna.

När det gäller arbets- och näringsbyråerna ordnas tjänsterna i det egentliga personkundgränssnittet i regel på det verksamhetsställe som är närmast kunden. Utgångspunkten är att en arbets sökandes rådgivnings- och handledningstjänster är tjänster som ordnas lokalt, där den sakkunniga som ansvarar för kunden ger råd och handledning åt sökanden i olika situationer. En del av funktionerna innehåller dock betydande regionala element. Exempelvis arbetsförmedling för personkunder sköts så att den täcker pendlingsområdet.

De nuvarande arbetsgivar- och företagstjänsterna vid arbets- och näringsbyråerna baserar sig på antingen en regional eller en riksomfattande lösning. Arbetsförmedling som utgår från arbetsgivaren eller verksamhetsområdet för omställningsskydd för arbetsgivare är i första hand regionala. Sakkunniga inom arbetsgivartjänster som finns på olika håll inom NMT-området tar t.ex. emot uppdrag som gäller sökning av kandidater från alla arbetsgivare som är verksamma inom regionen och t.o.m. utanför den och erbjuder för de arbetsplatser som uppdraget gäller kompetenta sökande oberoende av deras bostadsort. Arbetsgivarnas primära behov att hitta kompetent arbetskraft är den viktigaste grunden för de centraliserade lösningarna. Omställningsskyddet är på motsvarande sätt en tjänst som aktiveras när det sker betydande strukturella förändringar inom regionen. Av kostnadseffektivitetsskäl har det ansetts att det inte är lönsamt att upprätthålla denna tjänst lokala vid arbets- och näringsbyråernas alla verksamhetsställen. Det är också typiskt att separata enheter som fungerar regionalt vid arbets- och näringsbyråerna svarar för arbetsgivarbesöken.

Arbetsgivartjänster som ordnas i riksomfattande skala är rådgivning för arbetsgivare och företagare, mottagning av arbetsplatsannonser samt tjänster som ansluter sig till internationell arbetsförmedling. Delbeslut om arbetstagares arbetstillstånd har centraliserats till fyra arbets- och

näringsbyråer. Grunden för centraliseringen har varit att olika byråer på så sätt lättare kan specialisera sig på lösning av frågor som gäller vissa verksamhetsområden. Ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare behandlas nationellt utan regionala behörighetsgränser från och med 15.9.2022. Målet är att behandlingen ska göras enhetlig och behandlingstiderna jämnas ut.

I den strategi för arbets- och näringsstjänster som publicerades 2020 beskrivs arbets- och näringsbyråernas riktlinjer och prioriteringar för åren 2021–2023, i vilka för arbetsgivar- och företagstjänsternas del framhävs rekryteringstjänster utgående från arbetsgivaren. Stöd för arbetsgivare vid rekrytering, i förändringssituationer, tillväxt och internationalisering samt satsningar på företagande som startas.

Arbets- och näringsbyråernas företagsorienterade service har utvecklats starkt och systematiskt som en del av arbets- och näringsministeriekoncernens företagskundarbete i samarbete med partners, regionala företagstjänster samt Team Finland -nätverket. Arbets- och näringsbyråerna är aktiva aktörer i Team Finland -nätverket. Team Finland -nätverket främjar export och små och medelstora företags internationella tillväxt genom att erbjuda en smidig servicestig för företag som internationaliseras. Nätverket gör också Finland känt som en koncentration av högklassig kompetens samt kopplar utländska experter och investerare till Finland. Enligt Team Finland-strategin stöder arbets- och näringsbyråerna företag i tillväxt och internationalisering genom att erbjuda lösningar för tillgång till kompetent arbetskraft samt utvecklande av kompetens. Arbets- och näringsbyråerna håller kontakt med företagen, utreder deras tillväxt- och internationaliseringsvillighet och förmedlar information om potentiella företagskunder till andra aktörer inom företagstjänster och Team Finland.

Arbets- och näringsbyråernas personal

Arbets- och näringsbyråernas personalantal uppgick 31.12.2021 till 4 128 personer, vilket var 308 personer fler än ett år tidigare och 1003 personer fler än 31.12.2019. Bakgrunden till förändringen var de tilläggsresurser på sammanlagt 40,7 miljoner euro som i tilläggsbudgeten för 2020 beviljades för tryggnad av arbets- och näringsbyråernas serviceförmåga samt servicen för invandrare under coronapandemin. En del av tilläggsresurserna överfördes till år 2021. Det sammanlagda antalet årsverken med coronafinansiering var år 2020 totalt 283 och år 2021 totalt 553.

Personalantalet vid arbets- och näringsbyråerna i Nyland var 1 484, i Birkaland 378, i Egentliga Finland 295 och i Norra Österbotten 262 personer. I övriga arbets- och näringsbyråer var personalantalet 58–251 personer. Det totala antalet årsverken vid arbets- och näringsbyråerna år 2021 var 3 917,6 årsverken (+482,6), av vilka 3 700,4 med verksamhetsutgifter, 207,8 med sysselsättningsmedel och 9,3 med övriga medel.

Andelen tidsbunden personal minskade med 4,5 procentenheter, men var fortfarande hög, 25,6 procent (hos staten i medeltal 16,8 procent år 2020), vilket berodde på tilläggsresurseringen av engångsnatur. Kvinnornas andel av personalen var 80,3 procent. Könsfördelningen var påtagligt kvinnodominerad, eftersom det i medeltal finns nästan lika många kvinnor och män inom statsförvaltningen. Personalens medelålder var 46,6 år och utbildningsnivåindexet 5,7.

En del av tjänstemännen vid arbets- och näringsbyråerna har från och med 1.3.2021 med stöd av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen förflyttats till tidsbundet arbete i uppgifter i försöksområdena under ledning av kommunerna. Den överförda arbetsinsatsen omfattar litet över 1 100 årsverken.

Arbets- och näringsbyråernas direktörer utnämns till tjänsten för högst fem år. De tidsbundna utnämningarna till tjänsten avslutas vid olika tidpunkter beroende på när utnämningen skett. I lednings- och chefsuppgifter vid arbets- och näringsbyråerna arbetar också servicedirektörer, servicechefer och serviceansvariga. Servicedirektörerna har förordnats till sin tjänst för en period på högst fem år. Servicecheferna är anställda tills vidare, med undantag för Arbets- och näringsbyråernas Nylands arbets- och näringsbyrå, där servicecheferna förordnats för uppgiften för högst fem år. Serviceansvariga finns endast vid Nylands arbets- och näringsbyrå. De serviceansvariga är anställda tills vidare.

Arbets- och näringsbyråernas personalantal ortsvis

(I tabellen aktiva anställningsförhållanden 31.12.2021, anställda med verksamhetsutgifter)

TE-toimisto	Paikkakunta	henkilömäärä	TE-toimisto	Paikkakunta	henkilömäärä	TE-toimisto	Paikkakunta	henkilömäärä
Etelä Pohjanmaa	Alajärvi	13		Kangasala	4	Uudenmaan	Espoo	218
TE-toimisto	Kauhajoki	15		Kyröskoski	1	TE-toimisto	Forssa	2
	Kauhava	1		Lempäälä	3		Hanko	2
	Kurikka	3		Mänttä-Vilppula	3		Helsinki	655
	Seinäjäki	74		Nokia	14		Hyvinkää	54
	Teuva	1		Orivesi	2		Hämeenlinna	3
Etelä-Savon	Mikkeli	53		Parkano	5		Iisalmi	3
TE-toimisto	Pieksämäki	11		Pirkkala	3		Joensuu	4
	Savonlinna	26		Ruovesi	1		Jyväskylä	15
Hämeen	Forssa	16		Sastamala	8		Järvenpää	59
TE-toimisto	Hollola	3		Tampere	273		Kajaani	1
	Hämeenlinna	64		Toijala	2		Karjaa	8
	Järvelä	1		Urkala	1		Kemi	2
	Lahti	140		Valkeakoski	3		Kerava	12
	Orimattila	3		Vesilahti	1		Kirkkonummi	1
	Riihimäki	24		Virrat	5		Kokkola	2
	Turenki	2		Ylöjärvi	6		Kotka	2
	Vääksy	1	Pohjanmaan	Kaustinen	1		Kouvola	9
Kaakkois-Suomen	Hamina	11	TE-toimisto	Kokkola	36		Lahti	8
TE-toimisto	Imatra	36		Närpiö	3		Lappeenranta	2
	Kotka	49		Pietarsaari	19		Laukaa	1
	Kouvola	77		Vaasa	63		Lohja	49
	Lappeenranta	61	Pohjois-Karjalan	Iloantsi	1		Mikkeli	5
Kainuun	Kajaani	43	TE-toimisto	Joensuu	96		Nurmijärvi	1
TE-toimisto	Kuhmo	5		Kitee	6		Oulu	6
	Paltamo	1		Lieksa	8		Parkano	1
	Sotkamo	1		Nurmes	7		Pieksämäki	2
	Suomussalmi	7		Outokumpu	1		Pori	4
Keski-Suomen	Jyväskylä	156	Pohjois-Pohjanmaan	Haapajärvi	7		Porvoo	61
TE-toimisto	Jämsä	8	TE-toimisto	Ii	1		Pudasjärvi	1
	Keuruu	2		Kalajoki	2		Raahe	3
	Laukaa	2		Kempele	1		Riihimäki	2
	Saarjärvi	1		Kuusamo	9		Rovaniemi	3
	Viitasaari	2		Liminka	1		Savonlinna	1
	Äänekoski	11		Muhos	1		Seinäjäki	4
Lapin	Ivalo	1		Oulainen	1		Siilinjärvi	1
TE-toimisto	Kemi	34		Oulu	188		Suomussalmi	1
	Kemijärvi	5		Pudasjärvi	3		Tammisaari	11
	Kittilä	3		Raahe	16		Tampere	18
	Kolari	3		Tyrnävä	1		Turku	12
	Muonio	3		Ylivieska	12		Vaasa	1
	Posio	2	Pohjois-Savon	Iisalmi	32		Vantaa	174
	Rovaniemi	64	TE-toimisto	Kuopio	117		Varkaus	5
	Salla	1		Siilinjärvi	6		Ylivieska	1
	Savukoski	1		Varkaus	19	Varsinais-Suomen	Laitila	1
	Sodankylä	7	Satakunnan	Harjavalta	21	TE-toimisto	Loimaa	13
	Tornio	5	TE-toimisto	Kankaanpää	14		Paimio	1
	Ylitornio	2		Kokemäki	1		Salo	33
Pirkanmaan	Akaa	3		Pori	78		Turku	212
TE-toimisto	Hämeenkyrö	1		Rauma	31		Uusikaupunki	8
	Ikaalinen	1		Vanha-Ulvila	2	Yhteensä		3898

2.7.2 NTM-centralerna

NTM-centralerna främjar den regionala utvecklingen genom att i regionerna sköta statsförvaltningens verkställighets- och utvecklingsuppgifter. Enligt NTM-lagen är NTM-centralernas uppgift att styra och övervaka arbets- och näringsbyråerna. Dessutom sköter NTM-centralerna de uppgifter på verksamhetsområdena som särskilt föreskrivits för dem, bland annat främjande av företagsamhet och näringsverksamhet, fungerande arbetsmarknader, tillgången på arbetskraft och sysselsättningen samt lönegarantiärenden. I ovannämnda uppgifter ingår exempelvis rådgivnings-, finansierings- och utvecklingstjänster för företag. Dessutom anskaffar NTM-centralerna bland annat offentliga arbetskrafts- och företagstjänster i samarbete med arbets- och näringsbyråerna samt planerar, samordnar och följer upp sysselsättningsanslagets användning inom sitt område. NTM-centralerna deltar också tillsammans med serviceenheten för det

svenskspråkiga bildningsväsendet vid Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland i utvecklingen av livslång handledning i enlighet med statsrådets strategi för livslång handledning (2020-2023). NTM-centralerna har inom sitt verksamhetsområde också ansvar för regionalt utvecklande, samarbete, samordning och uppföljning av integrationen samt för stöd och rådgivning för kommunerna om främjandet av integrationen. NTM-centralerna avtalar också med kommunerna särskilt om hänvisning av kvotflyktingar till kommunerna.

En del av de uppgifter som NTM-centralerna sköter som hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde har centraliserats på riksnivå. Juridisk vägledning för arbets- och näringsbivråerna i anslutning till verkställandet av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), lagen om altemneringsledighet (1305/2002) och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) har med stöd av NTM-förordningen koncentrerats till NTM-centralen i Nyland. Utöver vägledning i anslutning till de lagar som anges i förordningen ger enheten för juridisk vägledning vid NTM-centralen i Nyland arbets- och näringsbivråerna samt NTM-centralerna juridisk vägledning som stöd för verkställandet av lagen om främjande av integration och anskaffning av offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt sköter förvaltningsklagomål som gäller utkomstskydd för arbetslösa. Juridisk vägledning ges under den tid kommunförsöket med svsselsättningsfrämjande pågår också till försökskommunerna. Den juridiska vägledningen är inte bindande för kommunerna. Också de uppgifter som gäller verkställandet av lönegarantin som avses i lönegarantilagen (866/1998) samt i lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000), såsom beslut om lönegaranti och återkrav av fordringar som betalats som lönegaranti har koncentrerats till enheten Juridisk vägledning vid NTM-centralen i Nyland. Till NTM-centralen i Nyland har dessutom med stöd av NTM-centralen koncentrerats de uppgifter som gäller enligt utlänningslagen (301/2004) som gäller uppehållstillstånd för företagare.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna indelas i ansvarsområden för skötseln av de uppgifter som åligger dem. Om ansvarsområdena föreskrivs genom förordning av statsrådet. Uppgifterna inom ovan nämnda verksamhetsområden sköts inom ansvarsområdena för närings-, arbetskraften och kompetensen (N-ansvarsområdet).

NTM-centralernas personal

Personalantalet inom NTM-centralernas Närings-ansvarsområden 31.12.2021 var 853, vilket var i 12 personer fler än ett år tidigare. Antalet årsverken år 2021 var 850,8 (+8), av vilka 695,1 (+20,6) med verksamhetsutgifter och 155,6 (-12,6) med övriga medel. I följande tabell beskrivs årsverkerna inom NTM-centralernas N-ansvarsområden per funktion 2021:

Funktion:	Årsverken år 2021:
Närings-ansvarsområdets ledning och gemensamma	43,6
Sysselsättning och företagande	253
Landsbygden	447,5
Fiskehushållning (Lappland, Norra Savolax och Egentliga Finland)	57,2

Juridiska tjänster (Nyland)	49,8
TE-kundservicecenter (Södra Savolax, enhet som står utanför ansvarsområdena)	92,6

Den tidsbundna personalens andel var hög, 32,5 procent. Kvinnornas andel av personalen var 64 procent och personalens medelålder var 49,2 år. NTM-centralernas utbildningsnivåindex var 6,0 (alla ansvarsområden samt UF-centret).

Cheferna har i NTM-centralerna förordnats på viss tid för högst fem år.

I tabellen nedan beskrivs hur personalen inom enheterna för sysselsättning och företagande inom NTM-centralernas Näringar-ansvarsområde fördelar sig på olika orter.

NTM-centralernas Näringar-ansvarsområde, enheten för sysselsättning och företagande, personalantal ortsvís

ELY-keskus	Paikkakunta	henkilömäärä
Etelä Pohjanmaa	Seinäjoki	11
Etelä-Savo	Mikkeli	12
Häme	Hämeenlinna	3
	Lahti	10
Kaakkois-Suomi	Imatra	1
	Kouvola	11
	Lappeenranta	4
Kainuu	Kajaani	9
Keski-Suomi	Jyväskylä	10
Lappi	Rovaniemi	12
Pirkanmaa	Tampere	15
Pohjanmaa	Vaasa	9
Pohjois-Karjala	Joensuu	10
Pohjois-Pohjanmaa	Oulu	15
Pohjois-Savo	Kuopio	15
Satakunta	Pori	8
Uusimaa	Helsinki	31
Varsinais-Suomi	Turku	11
Yhteensä		197

(I tabellen anställningsförhållanden som är aktiva 31.12.2021, anställda med verksamhetsutgifter.)

2.7.3 Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter

NTM-centralerna och arbets- och näringsbvråerna har ett gemensamt riksomfattande kundservicecenter, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, som är en separat enhet vid

NTM-centralen i Södra Savolax. Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter producerar tjänster inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde för person- och företagskunder. Arbets- och näringsministeriet svarar för den strategiska styrningen av kundservicecentret.

Vid kundservicecentret finns TE-telefonfjänter (tjänster för personkunder), Företags-Finlands telefonfjänt (tjänster för nya företagare och arbetsgivar-/företagskunder) och färgivningstjänsten Företagarens ekonomihjänt. Rådgivning ges på finska, svenska, engelska och ryska. Vid arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter arbetar sammanlagt 106 personer (96,5 årsverken). Dessutom har arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter arbetsledningsansvar för över hundra av arbets- och näringsbyråns experters arbete i den riksomfattande TE-telefonfjänten för personkunder. Företags-Finlands telefonfjänt och Företagarens ekonomihjänt har resurser på 12 årsverken.

Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter kan i samband med den rådgivning det ger ge sådant ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om arbetstagarens förutsättningar att få arbetslöshetsförmåner, som inte omfattar arbetskraftspolitisk prövning. Dessutom kan arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter rätta ett uppenbart skriv- eller räknepel eller ett annat jämförbart klart fel i ett arbetskraftspolitiskt utlåtande. Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter har år 2019 gett uppskattningsvis cirka 28 000 arbetskraftspolitiska utlåtanden, år 2020 cirka 45 000 och år 2021 cirka 39 000.

2.7.4 UF-centret

UF-centret sköter NTM-centralernas samt arbets- och näringsbyråernas gemensamma personalförvaltnings- och ekonomiförvaltningsuppgifter och andra motsvarande serviceuppgifter och allmänna förvaltningsuppgifter samt ger allmänna administrativa anvisningar och styr tillämpningen av dem vid NTM-centralerna samt arbets- och näringsbyråerna. Närmare bestämmelser om UF-centrets uppgifter finns i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna. Enligt förordningen sköter UF-centret bland annat NTM-centralernas samt arbets- och näringsbyråernas bokföringsenhets- och ekonomisystemuppgifter, personalförvaltningsuppgifter, styrudduppgifter, tjänster och anskaffning av tjänster inom informationsförvaltningen samt gemensamma kommunikationstjänster och anskaffning av kommunikationstjänster. Dessutom sköter UF-centret NTM-centralernas samt arbets- och näringsbyråernas gemensamma beredskapstjänster, allmänna förvaltningstjänster, gemensamma interna utbildnings- och utvecklingsuppgifter samt anskaffning av dem, samt uppgifter som gäller utbetalning, övervakning av användningen och återkrav av stöd och understöd, som det föreskrivs särskilt om.

UF-centret sköter också NTM-centralernas, arbets- och näringsbyråernas, regionförvaltningsverkens och magistraternas informationsförvaltningstjänster. I form av informationsförvaltningstjänster utvecklar, producerar och skaffar UF-centret elektroniska tjänster och datasystem samt sköter andra motsvarande uppgifter som föreskrivs eller åläggs centret. Dessa informationsförvaltningstjänster är branschberoende informationsförvaltningstjänster till skillnad från de branschberoende grundläggande datatekniktjänster som produceras av servicecentret Valtori med stöd av lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (1226/2013).

UF-centret sköter också uppgifter som gäller föredragning av NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas förvaltningsärenden. UF-centret föredrar bland annat för respektive NTM-

central och arbets- och näringsbyrå driftsplanen för verksamhetsutgifter för avgörande samt svar som gäller vissa klagomålsärenden för den eller de NTM-centraler eller arbets- och näringsbyråer som klagan gäller. Dessutom föredrar UF-centret tjänsteutnämningar och beslut som anställning i arbetsförhållande samt andra beslut gällande anställningsförhållanden än sådana som gäller tjänstledighet för den närings-, trafik- och miljöcentral eller arbets- och näringsbyrå som beslutet gäller.

Dessutom ger UF-centret nödvändiga anvisningar med tanke på jämlik behandling av NTM-centralernas samt arbets- och näringsbyråernas personal, jämlik behandling av kunder och enhetlig skötsel av uppgifterna på riksnivå inom de utvecklings- och förvaltningsärenden som ingår i centrets uppgifter samt i uppgifter som gäller utbetalning, övervakning av användning samt återkrav av understöd.

UF-centret sköter dessutom utbetalningsuppgifter som omfattar utövande av offentlig makt. UF-centret sköter uppgifter som gäller utbetalning och återkrav av statsunderstöd som NTM-centralen beviljar direkt med stöd av statsunderstödslagen enligt lagens 12, 19, 21 och 22 §. UF-centret sköter utöver NTM-centralen också övervakningsuppgifter enligt 15 § i statsunderstödslagen. Dessutom kan UF-centret sköta utbetalning av understöd som NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna beviljar med stöd av speciallagstiftning, övervakning av användningen av dem samt återkrav samt uppgifter som gäller ersättningar från staten på det sätt som särskilt föreskrivs.

UF-centret betalar understöd och ersättningar som arbets- och näringsbyråerna beviljar med stöd av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt följer upp användningen av anslag som anvisats statens verk och inrättningar. Till dessa stöd och understöd hör lönestöd, startpengar, tilläggsstöd och understöd som gäller företagens utvecklingstjänster. UF-centret sköter också uppgifter som gäller återkrav av dessa understöd.

UF-centret betalar med stöd av speciallagstiftning vissa ersättningar från staten. UF-centret betalar inom ramen för statsbudgeten ersättningar till kommunerna för åtgärder enligt lagen om främjande av integration, anordnande av verksamhet enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) och till rederier för sjömäns resekostnader som betalas med stöd av lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader (1068/2013). Ersättningsbesluten fattas på basis av de uppkomna kostnaderna utan att beviljande- och utbetalningsprocesserna skiljs åt. Andra uppgifter som gäller utbetalning av ersättningar från staten har UF-centret när det gäller ersättningar som väghållningsmyndigheterna ålagts att betala och ägoregleringsersättningar som betalas enligt lagen om trafiksystem och landsvägar (503/2005) samt ersättningar som banhållaren ålagts att betala vid banförrättning eller förrättning som gäller enskild väg enligt banlagen (110/2007).

UF-centrets personal

UF-centrets personalantal 31.12.2021 var 544, vilket var 21 personer fler än ett år tidigare. Det sammanlagda antalet årsverken vid UF-centret år 2021 var 524,1 (+20,9), av vilka 513,5 (+20,6) med verksamhetsutgifter, sex med sysselsättningsmedel och fyra med andra medel.

Personantal och antal årsverken per enhet:

Enhet	Personalantal 31.12.2021	Antal årsverken 2021
Ledning och stöd för ledningen	8	8,1
Personal- och juridiska tjänster	71	68,3
Ärendehantering och verkstjänster	86	85,8
Utbetalningsenhet	143	136,6
Ekonomienhet	78	75,5
Data- och kommunikationsenhet	98	97,1
Verksamhetsutvecklingsenhet	48	40,8
Civiltjänstcentral	12	11,79
Sammanlagt	544	524,1

Andelen tidsbunden personal var 22,1 procent (+3,1 procent). Andelen kvinnor av personalen var 77,2 procent. Personalens medelålder var 51,5 år och utbildningsnivåindexet var 5,5.

Cheferna har i UF-centret förordnats på viss tid för högst fem år. Tjänsteförordnandena avslutas 31.12.2024.

De anställda som sköter utvecklings- och förvaltningsuppgifter vid NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna som centraliserats till UF-centret arbetar vid NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas verksamhetsställen runtom i landet.

I följande tabell visas hur UF-centrets personal fördelar sig på olika orter (aktiva anställningsförhållanden 31.12.2021, anställda med verksamhetsutgifter):

Paikkakunta	henkilömäärä	Paikkakunta	henkilömäärä
Harjavalta	1	Mikkeli	28
Helsinki	66	Nurmes	3
Hyvinkää	1	Oulu	28
Hämeenlinna	12	Pori	9
Imatra	3	Raahe	6
Ingermaninkylä	19	Rovaniemi	27
Ivalo	1	Salla	1
Joensuu	24	Salo	1
Jyväskylä	41	Savonlinna	2
Kajaani	14	Seinäjoki	19
Kankaanpää	1	Tammisaari	1
Kemi	2	Tampere	45
Kokkola	7	Turku	43
Kouvola	25	Vaasa	29
Kuopio	21	Varkaus	5
Lahti	25	Virrat	1
Lappeenranta	6	Ylitornio	1
Lieksa	1	Ylivieska	1
		Yhteensä	520

UF-centret har till uppgift att sköta utbetalningar på basis av de avtal eller statsunderstödsbeslut som gjorts av NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna. Den administrativa rådgivningen kommer från arbets- och näringsministeriet, men utbetalningsuppgiften styrs genom fem olika förvaltningsområdets gemensamma vägledning.

NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas utbetalningsuppgifter har på riksnivå koncentrerats på UF-centret med undantag för landsbygdsstödsförvaltningens utbetalningar samt utbetalningar av strukturfondernas och företagens utvecklingsbidrag och transportstöd.

Personalen har varit placerad på 24 verksamhetsställen, av vilka Salla är den nordligaste. Personalen fungerar helt på riksnivå; utbetalningar sköts inte regionalt eller lokalt. Per verksamhetsställe varierar personalantalet mellan 1 och 15. Befattningsbeskrivningarna är omfattande eftersom utbetalarna handlägger olika slag av utbetalningar som kräver olika mycket arbetstid. Den arbetstidsinsats som går åt till utbetalning av startpeng, lönestöd eller arbetskraftsutbildning kan inte följas upp på grund av funktionskodsändringen i början av 2021. Genom intern uppföljning kan påvisas att det år 2021 användes 55 årsverken för handläggningen av startpeng och lönestöd (40 procent av visstidsanställda), 6 årsverken för handläggningen av utbildnings- och träningsfakturer (alla fastanställda) samt tre årsverken för handläggning av kostnadsersättningar enligt prövning som en del av kommunförsöket (alla visstidsanställda). De tidsbundna uppgifterna minskar kraftigt åren 2022–2024 på grund av att inkomstregistret tas i bruk, den kommande automatiseringen av uppgifterna från den samt lönestödsreformen som kommer att underlätta processerna. Det påverkas också av den pågående datasystemreformen. Den person som sköter återkravsuppgifter (1 årsverke) är placerad i Åbo.

2.7.5 Kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen

Kommunförsöket som gäller främjande av sysselsättningen hänför sig till regeringsprogrammets sysselsättningsmål och stärkandet av kommunernas ansvar i fråga om sysselsättningstjänster. Regeringen avtalade i budgetmanglingen i september 2019 om inledandet av regionala kommunförsök som gäller sysselsättningstjänster som en första åtgärd för att förstärka kommunernas roll. I försöket har vissa av arbets- och näringsbyråernas uppgifter på viss tid överförts på de kommuner som har valts med till försöket. Syftet är att i fråga om kundgrupper som närmare definieras i lagen och som delvis är svårsvselsatta utreda inverkan av förstärkandet av kommunernas roll på möjligheterna att sysselsätta sig på den öppna arbetsmarknaden och på sysselsättningsstygarnas längd. Det centrala i försöket är att kommunerna samordnar tjänster som de producerar i olika verksamhetsområden och offentliga arbetskraftstjänster för att underlätta kundens tillgång till tjänsterna. I sista hand är försökets mål att höja sysselsättningsgraden, att främja sysselsättningen särskilt för dem som befinner sig i en svag ställning på arbetsmarknaden samt att minska arbetslöshetens totala kostnader för de offentliga finanserna.

Kommunförsöken som gäller främjande av sysselsättningen inleddes den 1 mars 2021. I kommunförsöken deltar 118 kommuner, som bildar 25 försöksområden. För uttagning av försöksområden, som består av försökskommuner och av kommungrupper som bildats av flera kommuner, ordnades hösten 2019 en för alla kommuner öppen ansökan om att bli försöksområde. Därtill ordnades det sommaren 2020 en kompletterande ansökan för kommuner. Kommuner ansökte om få delta i försöket frivilligt, och kommunerna valdes enligt de kriterier som angavs under ansökningsprocessen.

Försökskommunerna ordnar inom sitt område för målgrupper som avses i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020) vissa tjänster som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och i lagen om främjande av integration i stället för arbets- och näringsbyrån och ger vissa arbetskraftspolitiska utlåanden som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa i stället för arbets- och näringsbyrån. Försökskommunerna sköter också uppgifter som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen och i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte när det gäller målgruppen.

Kunder hos en kommun inom ett försöksområde är de arbetslösa arbetssökande och de arbetssökande som är sysselsatta och de arbetssökande som deltar i sysselsättningsfrämjande service vilka har sin hemkommun i den kommunen och som 1) inte uppfyller villkoren för erhållande av inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller 2) är under 30 år, invandrare eller personer med ett främmande språk som modersmål. När försöket inleddes, överfördes cirka 230 000 arbetssökande som hörde till försökets målgrupp till de kommuner som deltog i försöket. För att försöket kunde genomföras överfördes det 1 130 årsverken från staten under kommunernas arbetsledning för genomförande av de uppgifter som avses i försöksslagen. Därtill har kommuner utsett cirka 1 300 årsverken bland kommunernas egen personal för försöken.

De kommuner som är med i försöket sköter uppgifter som väsentligt hör till arbetssökandens serviceprocess i fråga om sina kunder. Uppgifterna har bland annat anknytning till ordnandet av intervjuer med arbetssökande och utarbetandet av sysselsättningsplanen. Kommunen gör också arbetserbjudanden åt arbetssökande och handleder dem till tjänster som stödjer arbetsökning och sysselsättning.

Kommunerna inom försöksområdet hänvisar arbetssökande till tjänster som har anskaffats av närings-, trafik- och miljöcentraler. Kommunerna inom försöksområdet kan på samma sätt som nu med hjälp av sitt allmänna ansvarsområde och sin egen finansiering ordna och producera även andra tjänster än ovan avsedd offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Dessa tjänster kan vara av bindande karaktär för arbetssökanden och utgöra en förutsättning för att arbetslöshetsförmånen fortsätter, om det har avtalats om deltagande i tjänsten i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan och om kommunen förbinder sig att bevilja arbetssökanden kostnadsersättning enligt prövning för de utgifter som deltagandet i tjänsten orsakar.

Syftet med kommunförsöket som gäller sysselsättningen är att få information om huruvida ordnandet av tjänster inom kommuner förbättrar effekterna av främjandet av sysselsättningen och sysselsättningsgraden. Uppnåendet av målen följs noga under försöket på riksomfattande plan och med olika mätare. Försökets effekter bedöms under försöket med hjälp av ett projekt inom statsrådets forsknings- och utredningsverksamhet. VN TEAS-projektet inleddes i mars 2021, och i dess genomförande deltar VATT, Tampereen yliopisto, Robert Arnkil och Timo Spangar. Forskningsprojektet publicerade sin första mellanrapport i januari 2022. Det är meningen att publicera den andra mellanrapporten mot slutet av 2022 och den egentliga slutrapporten i september 2023. Effekterna av ordnandet av sysselsättningsfrämjande inom kommuner väntas mycket långt bestå av de förmåner som kommuner har i egenskap av aktörer i flera verksamhetsområden som känner väl sina kunder. Det är möjligt att inom försöksområdena skapa effektiva sysselsättningsfrämjande servicehelheter av tjänster som överförs från staten, av sysselsättnings- och företagsservicen inom kommunens allmänna ansvarsområde och av andra tjänster.

Bedömningsutredningens första mellanrapport, som publicerades i januari 2022, undersöker inledandet av kommunförsöken och deras första skeden i huvudsak i ljuset av fem exempelområden (Birkaland, Uleåborg, Helsingfors, Björneborg, Södra Österbotten), kompletterande analyser av internationella erfarenheter och expertintervjuer samt statistik på kommunnivå. Kommunförsöken har bedömts i synnerhet i förhållande till Danmark, där arbetskraftsservicen överfördes till kommunerna 2007. Det konstaterades att det kommer att vara möjligt att bedöma sysselsättningseffekterna först i ett senare skede.

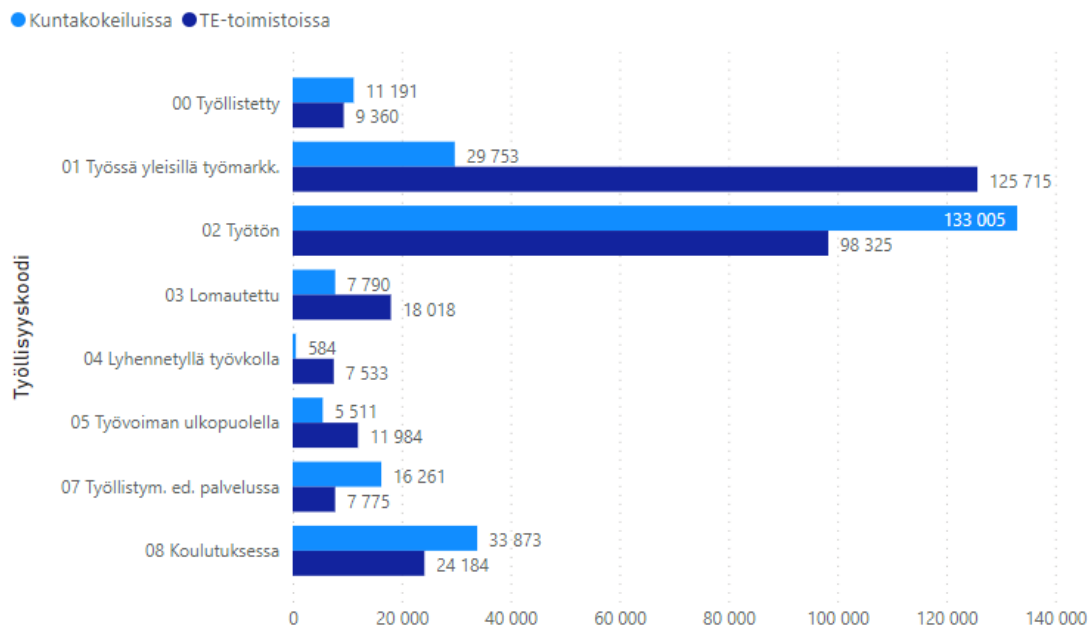
I rapporten konstateras att inledandet av försöken fördröjdes med anledning av ett dröjsmål i beslutet att inleda försöken, utmaningarna i rekryteringen av personal samt på grund av coronapandemin. Coronapandemin och ett större behov att rekrytera ny personal än väntat i synnerhet i stora kommuner bromsade ned kundernas service, vilket kunde ses som en sänkning av aktiveringsgraden i försökskommunerna jämfört med det nationella genomsnittet. Med aktiveringsgraden avses den procentuella andelen av arbetslösa arbetssökande som omfattas av aktiv arbetskraftsservice, till exempel frivilliga studier, arbetskraftsutbildning, lönestöd och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Försöken har emellertid aktivt utvecklat nya kundservicemodeller och regionala servicemodeller för skötseln av arbetslösheten. I rapporten uppskattades det i januari 2022 att försöken kan fungera fullt under åren 2022 och 2023.

Verksamhetsomgivningen för försöken och därmed för bedömningsundersökningen förändrades strax efter att försöken hade inletts. Efter att regeringen i april 2021 fattade beslut om att arbetskrafts- och närings servicen permanent skulle överföras till kommunerna 2024 ändrades försökens karaktär till en mer pilotinriktad inriktning.

Försökslagen är i kraft till den 31 december 2024. Det var meningen att avsluta försöket tidigare, men det förlängdes för att försökskommunernas kundförhållanden inte ska behöva överföras tillbaka till arbets- och näringsbyråerna för en kort tid innan den föreslagna överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen till kommunerna äger rum.

Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik var antalet kunder inom kommunförsöken som gäller främjande av sysselsättningen sammanlagt 237 977 arbetssökande i slutet av februari 2022. Av arbetssökandena var 140 795 (59 procent) arbetslösa eller permitterade. Av arbetslösa arbetssökande var 7 790 permitterade på heltid, 16 261 deltog i sysselsättningsfrämjande tjänster och 33 873 i utbildning. Antalet sysselsatta var 40 944, av vilka 29 753 arbetade på den allmänna arbetsmarknaden och 11 191 var sysselsatta genom de tjänster som ordnats av arbets- och näringsförvaltningen och av kommunförsöket. Därtill hade 584 arbetssökande förkortad arbetsvecka.

TE-toimistojen ja kokeilujen asiakasjako

Tillsynen över kommunförsöken

Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland utövar tillsyn över ordnandet av arbetskrafts- och företagsservice i de kommuner som deltar i kommunförsöket som gäller främjande av sysselsättningen i hela landet. Laglighetstillsynen av kommunförsöken inledde sin verksamhet den 1 mars 2021, och genomförandet av tillsynen enligt tillsynsplanen började den 3 maj 2021. Det finns särskilda bestämmelser om tillsynen i 22 § i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen. Enligt 10 § i kommunlagen (410/2015) kan regionförvaltningsverket med anledning av klagomål undersöka om kommunen har iakttagit gällande lag. Enligt 22 § 1 mom. i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen har regionförvaltningsverket trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av försöksområdet, en kommun i försöksområdet, arbets- och näringsbyrå, närings-, trafik- och miljöcentralen och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. Vad som i 13 kap. 5 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om rätten för en tjänsteman vid arbets- och näringsministeriet att använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem ska också tillämpas på en tjänsteman vid regionförvaltningsverket.

Avsikten med laglighetstillsynen över kommunförsöken är att särskilt säkerställa att kunderna på lika grunder får en tryggad försörjning, tillgång till tjänster och skydd för privatlivet och att deras språkliga rättigheter tillgodoses. Tillsynen är av särskild betydelse vid bildandet av myndigheternas enhetliga avgörandepraxis. Tillsynen omfattar undersökningen av klagomål (reaktiv tillsyn) och därtill planenlig aktiv och riskbaserad tillsyn, som även kan omfatta kontrollbesök i försökskommuner.

I ett ärende som gäller förvaltningsklagan kan regionförvaltningsverket i sitt avgörande göra den övervakade uppmärksam på kraven på god förvaltning eller underrätta den övervakade om sin uppfattning om ett lagenligt förfarande. Anses detta inte vara tillräckligt med beaktande av de omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av saken, kan den övervakade ges en anmärkning, om inte den gärning som klagan gäller är av sådan art eller så allvarlig att det finns orsak att vidta åtgärder för att inleda ett förfarande enligt någon annan lag. I det sistnämnda fallet förfaller behandlingen av klagan. I ett tillsynsärende har regionförvaltningsverket till sitt förfogande tvångsmedel, om det förekommer väsentliga brister i ordnandet av servicen eller om verksamheten i övrigt strider mot lag. Enligt 22 § i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen kan kommunen meddelas ett föreläggande om avhjälpande av bristerna eller missförhållandena. En kommun eller ett försöksområde kan åläggas att följa föreläggandet vid hot om att verksamheten delvis eller helt avbryts. Därtill kan kommunen eller den tjänsteman som ansvarar för den felaktiga verksamheten ges en anmärkning med tanke på framtida verksamhet. Arbets- och näringsministeriet ska underrättas om pågående tillsynsförfaranden.

Anmälningar om missförhållanden som regionförvaltningsverket i egenskap av tillsynsmyndighet har fått veta om har för det mesta gällt personalresurser, bedömningen av kundernas servicebehov och hänvisande till tjänster, givandet av arbetskraftspolitiska utlåtanden samt behandlingen av sekretessbelagda kunduppgifter.

Antalet klagomålsärenden efter inledandet av tillsynsverksamheten har varit cirka 20, vilket är tämligen litet med tanke på antalet kunder som har överförs till kommunförsöket. Enligt regionförvaltningsverkets uppskattning har antalet klagomål sannolikt påverkats av bland annat det att kunderna inte har varit medvetna om att det är möjligt att lämna in klagomål. Med anledning av detta är det meningen att framhäva rollen av myndighetsbaserad tillsyn när tillsynen över kommunförsöken 2022 utvecklas.

Tillsynen över kommunförsöken är till sin praktiska verksamhetsomgivning en mycket anorlunda uppgift än regionförvaltningsverkens övriga uppgifter. De missförhållanden som regionförvaltningsverket blivit informerat om har delvis varit omfattande och komplicerade, och deras behandling kräver omfattande expertis i såväl lagstiftningen som arbets- och näringstjänster. Därför är det viktigt att tillsynen inte enbart koncentreras på behandlingen av klagomål utan huvudvikten ska ligga på myndighetsbaserad tillsyn. På det här sättet kan man trygga de kunder för kommunförsöket som är sämst ställda en jämlik tillgång till servicen. Tillsynen över kommunförsöken utvecklas i på basis av detta.

Tidigare kommunförsök

På initiativ av statsminister Juha Sipiläs regering inleddes 2017–2018 regionala kommunförsök för främjande av sysselsättningen. Med tanke på försöket stiftades det en lag om ett försök med regionalt tillhandahållande av arbetskrafts- och företagstjänster samt med arbetslivsprövning (505/2017). Syftet med försöken var att stöda övergången till landskapsmodellen 2019 samt att möjliggöra utveckling av kundorienterade och sysselsättningsfrämjande service som skulle utnyttjas i landskapen. Försökskommunerna svarade helt och hållet för ordnandet av arbetskrafts- och företagsservicen för de arbetssökande som utsetts till målgrupp. Under regeringsperioden pågick samtidigt åtta kommunförsök. Syftet med kommunförsöken var att överföra det övergripande ansvaret för alla serviceprocesser för de arbetssökande som valts till målgrupp till kommunerna. Beroende på region omfattade försöken olika grupper av arbetssökande.

Resultaten av kommunförsöken utvärderades som ett projekt inom statsrådets gemensamma utrednings- och forskningsverksamhet (VN TEAS).¹⁶ Enligt utvärderingen uppnåddes de utsatta målen, dvs. att minska långtidsarbetslösheten och utgifterna för arbetsmarknadsstöd, med försöken i Rovaniemiregionen och Tammerforsregionen. Utvärderingen av sysselsättningseffekterna försvårades dock av skillnaderna mellan försöksprojektens målgrupper och servicemodellerna samt bristen på referenskonstellationer. I Norra Savolax, Egentliga Finland och Satakunta avvek inte försöksresultaten från utvecklingen utanför försöken. Det konstaterades att det endast var få som sysselsattes på den öppna arbetsmarknaden under försöken.

Kommunförsöken i Tammerforsregionen och Åboregionen utvärderades med separata utredningar¹⁷. I den separata utvärderingen av kommunförsöket i Åboregionen bedömdes försöket inte ha haft några snabba sysselsättningseffekter jämfört med de andra kommunerna i Egentliga Finland. Försöket ansågs dock ha förbättrat det kundorienterade samarbetet mellan kommunens och statens sysselsättningsfrämjande aktörer, och resultaten kan med beaktande av målgruppens situation anses uppkomma först efter försöksperioden.

Enligt utvärderingen som gällde Tammerforsregionen hade försöket en betydande inverkan på aktiveringsgradens tillväxt i området och förbättringen av kvaliteten på servicehandledningen. Det var dock svårt att separera försökets sysselsättningseffekter från den normala positiva konjunkturutvecklingen, och man kunde inte ta ställning till dessa i utvärderingen.

2.8 Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

2.8.1 Allmänt om arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

Bestämmelserna om behandlingen av kunduppgifter inom offentlig arbetskrafts- och företags-service finns i 13 kap. i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service, som innehåller bestämmelser om kunduppgifternas användningsändamål, uppgifter som behandlas, arbets- och näringsförvaltningens riksomfattande informationssystemtjänster, personuppgiftsansvariga, registrering, radering och arkivering av uppgifter, användarrättigheter till kundinformationssystemet och beviljande, ändring och upphävande av användarrättigheter samt om utlämnande av uppgifter från kundinformationssystemet. Därtill innehåller 13 a kap. i lagen närmare bestämmelser om den serviceplattform som anknyter sig till de riksomfattande informationssystemtjänsterna. Bestämmelserna om rätten att få uppgifter finns i 12 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service. Behandlingen av kunduppgifter inom sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen behandlas närmare i avsnitt 2.2.

¹⁶ Mikko Annala, Lari Hokkanen, Valtteri Laasonen, Jussi Pyykkönen, Tommi Ranta, Katri Sarkia och Mikko Valtakari: Työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisten kokeilujen toiminta- ja arviointitutkimus. Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhets publikationsserie 1/2019, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-627-0>.

¹⁷ Minna Ylikännö, Päivi Naumanen, Paul Jonker-Hoffrén, Olli Retulainen och Markus Viljanen: ”Se on kyl mission impossible – Alueellisella työvoima- ja yrityspalvelukokeilulla hallinnonrajat ylittäviä, kustannusvaikuttavia ja asiakaslähtöisempiä työllisyyspalveluja”, Åbo stads forskningsrapportserie 2/2019, forskningsrapport 2-2019.indd (turku.fi) samt Robert Arnkil, Timo Spangar och Esa Jokinen: Kohti laajaa työelämä- ja ihmislähtöistä työvoimapalvelujen ekosysteemiä – Pirkanmaan työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisen kokeilun tutkimus, Tampereen kaupungin selvitys 1/2019.

Det nuvarande URA-systemet består av kundinformationssystemet inklusive tillämpningarna samt plattformen Mina e-tjänster. URA-systemet omfattar majoriteten av arbets- och näringsbyråns tjänster och serviceprocesser, och systemet utnyttjas vid produktionen av offentlig arbetskrafts- och företagservice.

URA-systemet ska ersättas med nya informationssystemtjänster under åren 2022 och 2023. De nya informationssystemtjänsterna omfattar den riksomfattande helheten av kundinformationssystem, serviceplattformen och informationsresursen. Införandet av de nya informationssystemtjänsterna inleddes i maj 2022, och den första delen som togs i bruk var den nya serviceplattformen Jobbmarknad. Jobbmarknaden samlar arbets- och näringsstjänsternas webbservice och datainnehåll, inklusive datainnehållet på webbplatsen te-palvelut.fi, samt e-tjänsterna för enskilda kunder och företagskunder samt experter. Som stöd för jobsökning kan arbetssökandena själva utarbeta och publicera jobsökningsprofiler och utnyttja Jobbmarknadens matchningsfunktion när de söker sådana arbetsmöjligheter som lämpar sig bäst för dem.

2.8.2 UF-centrets informationshanteringsuppgifter

Det uppgifter som enligt lagen och förordningen om närings-, trafik- och miljöcentralerna hör till UF-centret har beskrivits i avsnitt 2.8.4. Dessutom finns det bestämmelser om UF-centrets uppgifter i andra lagar, till exempel nedan nämnda uppgifter i anknytning till rollen som personuppgiftsansvarig i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Eftersom UF-centret är en myndighet, tillämpas bestämmelserna om en informationshanteringsenhet i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen på det, och eftersom utvecklingen och upprätthållandet av arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem hör till UF-centrets uppgifter, omfattas det också av den ansvariga myndighetens skyldighet att definiera användarrättigheterna för informationssystemet enligt lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Även myndighetens skyldighet att främja öppenhet i sin verksamhet och publicera statistik och datamaterial enligt 20 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tillämpas på UF-centret.

UF-centret ansvarar för upprätthållandet och utvecklingen av arbets- och näringsförvaltningens nuvarande riksomfattande informationssystemtjänster och andra digitala tjänster. Därtill har UF-centret med stöd av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice sedan den 1 juli 2020 ansvarat för uppgifterna av den personuppgiftsansvarige i anknytning till behandlingen av arbets- och näringsförvaltningens kunduppgifter. UF-centret har alltså inte bara erfarenhet och expertis om utvecklingen och upprätthållandet av digitala tjänster och system och om frågor i anknytning till dataskydd utan också de bästa förutsättningarna att i praktiken se till att de riksomfattande digitala ärendehanteringstjänster, system och informationsresurser som används vid verkställandet av arbetskraftsservicen uppfyller de krav som ställs på dem i den nationella lagstiftningen och i EU-lagstiftningen. Därmed anses det vara ändamålsenligt att UF-centret även framöver bär ansvaret för upprätthållandet och utvecklingen av de riksomfattande informationssystemtjänster för arbetskraftsservicen som staten erbjuder. Vid utvecklingen av riksomfattande informationssystemtjänster blir det nödvändigt för UF-centret att samarbeta med kommande arbetskraftsmyndigheter och andra aktörer som använder riksomfattande informationssystemtjänster.

2.8.3 Kunduppgifternas användningsändamål

URA-systemet används i hela landet. Även arbets- och näringsförvaltningens nya informations-systemtjänster tas i bruk i hela landet. Uppgifter om kunder och producenter av offentlig arbetskrafts- och företagsservice får användas för ordnande och produktion av service och uppgifter som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt i utförande av uppgifter som ålagts arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter enligt lagen om främjande av integration, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om alterneringsledighet, lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lagen om yrkesutbildning och lagen om Jobbkanalen Ab och i utförande av uppgifter som ålagts arbets- och näringsministeriet enligt lagen om sociala företag (1351/2003). Därtill får uppgifter om kunder och producenter av offentlig arbetskrafts- och företagsservice användas vid verkställigheten av lagen om ett försök med rekryteringsstöd (20/2022).

Utöver kundservice och hantering av kundrelationer är URA-systemet ett försystem för statistikföring och bokföring. Uppgifter från USA-systemet överförs månatligen till arbetsförmedlingens statistiksystem. Dessutom används URA-systemet som den huvudsakliga källan vid uppföljningen av bindningen när det gäller fullmakten av att bevilja anslag inom offentligt arbetskrafts- och företagsservice och arbetskraftsutbildning (32.30.51) samt arbetslöshetsförmånsanslag som har reserverats för lönesubventionerat arbete och startpeng (33.20.50 och 33.20.52). Tack vare bindningsuppföljningen har arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsministeriet och nu även kommunförsöken för främjande av sysselsättningen den senaste informationen om de tillgängliga sysselsättningsanslagen.

Användningsändamålen för arbets- och näringsförvaltningens kunduppgifter har definierats på ett omfattande sätt i den gällande lagstiftningen. Enligt uppskattningar finns det inga särskilda ändringsbehov i användningsändamålen på grund av överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen.

2.8.4 Rollen som personuppgiftsansvarig

UF-centret och arbets- och näringsbyråerna är gemensamt personuppgiftsansvariga för arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter är ett i den allmänna dataskyddsförordningen avsett personuppgiftsbiträde (13 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice).

I fråga om arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem ansvarar UF-centret för följande frågor enligt dataskyddsförordningen:

- 1) inbyggt dataskydd och dataskydd som standard enligt artikel 25,
- 2) säkerhet i samband med behandlingen enligt artikel 32,
- 3) konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35,
- 4) förhandssamråd som avses i artikel 36,

5) den personuppgiftsansvariges skyldigheter enligt artikel 12.1 och 12.2 och andra sådana skyldigheter för den personuppgiftsansvarige enligt den allmänna dataskyddsförordningen som gäller säkerheten av det informationssystem som används.

Arbets- och näringsbyråerna ansvarar för den personuppgiftsansvariges övriga skyldigheter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen. Varje arbets- och näringsbyrå fungerar som den personuppgiftsansvarige i fråga om sina kunder.

De kommuner som deltar i kommunförsöken som gäller främjande av sysselsättningen ska vid organisering och produktion av de uppgifter som avses i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen använda riksomfattande informationssystemtjänster som avses i 13 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Försökskommunernas roll vid behandlingen av personuppgifter ändrades från personuppgiftsbiträde till personuppgiftsansvarig i och med den ändring av försökslagen (338/2022) som trädde i kraft maj 2022. Numera är kommunerna i försöksområdena gemensamt personuppgiftsansvariga med UF-centret när det gäller uppgifter om kunder som hör till de kundgrupper som avses i försökslagen. Ansvarsfördelningen mellan de gemensamt personuppgiftsansvariga fastställs i lagstiftningen. Ansvarsfördelningen mellan försökskommunerna och UF-centret motsvarar ansvarsfördelningen mellan arbets- och näringsbyråerna och UF-centret.

Till lagen om offentligt arbetskrafts- och företagsservice har genom lag 337/2022, som trädde i kraft den 23 maj 2022, fogats ett nytt 13 a kap. om serviceplattformen. Det innehåller bestämmelser om bland annat upprätthållaren av serviceplattformen samt om uppgifterna om de jobbsökarprofiler som skapas på plattformen och om en separat informationsresurs för jobbsökarprofiler. UF-centret ansvarar för upprätthållandet och utvecklingen av serviceplattformen. Därtill är UF-centret den personuppgiftsansvarige för informationsresursen för jobbsökarprofilerna.

Överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen från staten till kommuner påverkar även de informationssystemtjänster som används vid verkställandet av arbetskraftsservicen och lagstiftningen som gäller den. Det är meningen att staten har kvar underhålls- och utvecklingsuppgifterna i anknytning till arbetskraftsservicens riksomfattande informationssystemtjänster. Med hänsyn till UF-centrets nuvarande informationshanteringsuppgifter har det uppskattats att UF-centret även framöver har de bästa förutsättningarna att ansvara för underhållet och utvecklingen av arbetskraftsservicens riksomfattande informationssystemtjänster.

Det är nödvändigt att även i framtiden föreskriva om den personuppgiftsansvarige för de riksomfattande informationssystemtjänsterna. På motsvarande sätt som nu är det ändamålsenligt att UF-centret även framöver är den gemensamt personuppgiftsansvarige för de riksomfattande informationssystemtjänsterna tillsammans med arbetskraftsmyndigheterna. Det är nödvändigt att föreskriva om de gemensamt personuppgiftsansvariga och om ansvarsfördelningen mellan dem även i framtiden.

2.8.5 Kunduppgifter som behandlas

Bestämmelser om uppgifter som behandlas finns i 13 kap. 2 § i lagen om offentligt arbetskrafts- och företagsservice. När det har föreskrivits om de uppgifter som behandlas, har man tagit hänsyn till principen för minimering av uppgifter, som nämns i artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt den ska personuppgifterna vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas.

UF-centret ska radera alla uppgifter om kunden eller serviceproducenten när fyra år har förflutit från den dag då kundrelationen eller avtalsförhållandet upphörde. En uppgift behöver dock inte raderas, om den behövs för skötseln av ett uppdrag som baserar sig på bestämmelser eller ett ärende som fortfarande är anhängigt. Uppgifterna raderas ur systemet fyra gånger per år. Uppgifterna arkiveras enligt ett beslut av Nationalarkivet.

De uppgifter som sparas i den riksomfattande informationsresursen fås av den registrerade och med stöd av bestämmelserna om erhållande av information av andra statliga myndigheter, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna, Pensionsskyddscentralen, Sysselsättningsfonden, dem som producerar offentlig arbetskrafts- och företagsservice och dem som anordnar arbetsprövning. Om en personuppgift som registreras har erhållits på något annat sätt än av den som registreras, ska det i personens uppgifter antecknas var uppgiften har erhållits och vem som har antecknat den.

De uppgifter som sparas i arbets- och näringsförvaltningens riksomfattande informationsresurs och som används vid verkställandet av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen har definierats på ett omfattande sätt i den gällande lagstiftningen. Enligt uppskattningar finns det inte några omfattande ändringsbehov i de uppgifter som behandlas på grund av överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen.

2.8.6 Rätt att få uppgifter och utlämnande av uppgifter

Bestämmelserna om rätten av myndigheter, producenter av offentlig arbetskraft- och företagsservice och av arbetsgivare att få uppgifter finns 12 kap. 6 § i lagen om offentligt arbetskrafts- och företagsservice. Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen och UF-centret har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av andra statliga myndigheter, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna, Pensionsskyddscentralen, Sysselsättningsfonden, dem som producerar offentlig arbetskrafts- och företagsservice och dem som anordnar arbetsprövning som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice få de uppgifter som är nödvändiga för att genomföra den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen.

De som producerar offentlig arbetskrafts- och företagsservice har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen få de uppgifter om enskilda kunder som är nödvändiga för att ordna servicen. Nämda 2 mom. har temporärt ändrats genom lag 337/2022, som trädde i kraft den 23 maj 2022, så att de som producerar sådan sysselsättningsstödande service som avtalats i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den har, utöver de som producerar offentlig arbetskrafts- och företagsservice, rätten att få uppgifter.

Den temporära ändringen anknyter sig till kommunförsöken som gäller främjande av sysselsättningen. Under kommunförsöket gäller en ändring av 9 kap. 1 § 3 mom. i lagen om offentligt arbetskrafts- och företagsservice, enligt vilken kostnadsersättning kan efter behovsprövning beviljas enskilda kunder som deltar i service som stödjer sysselsättning som avtalats i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den. I 12 kap. 6 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice fanns tidigare enbart bestämmelser om rätten av producenterna av offentlig arbetskraft- och företagsservice att få uppgifter. Rätten att få uppgifter gällde därmed

inte en sådan serviceproducent vars service är någonting annat än service som avses i lagen om offentligt arbetskrafts- och företagsservice. En dylik serviceproducent behöver dock, på samma sätt som en producent av offentligt arbetskrafts- och företagsservice, vissa uppgifter om den enskilda kunden för att ordna service för honom eller henne.

Arbetsgivaren har för att fullgöra skyldigheten att återanställa uppsagda arbetstagare, tjänstemän och tjänsteinnehavare, oberoende av sekretessbestämmelserna och av andra begränsningar av rätten att få uppgifter, rätt att avgiftsfritt av arbets- och näringsmyndigheterna få information om huruvida en person som arbetsgivaren namngett är arbetsökande vid arbets- och näringsbyrån. Arbetsgivaren har dessutom, för att uppfylla förutsättningen för beviljande av lönesubvention, rätt att få information om huruvida en person som arbetsgivaren namngett och vars anställningsförhållande upphört under de 12 månader som föregått ansökan om lönesubvention är arbetsökande vid arbets- och näringsbyrån.

I lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice finns bestämmelser om vissa situationer där uppgifter överlämnas, till exempel om möjligheten att lämna ut uppgifter om arbetsökanden som är nödvändiga för arbetsgivaren och som behövs för att tillsätta ett arbete, om arbetsökanden har gett sitt skriftliga samtycke till detta (13 kap. 9 § i lagen om offentligt arbetskrafts- och företagsservice). I lagen finns även bestämmelser om vilka uppgifter som är nödvändiga för att uppfylla arbetsplatsen samt om de förutsättningar på vilka hälsouppgifter kan lämnas ut till arbetsgivaren.

Därtill finns det annanstans i lagstiftningen, till exempel i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, bestämmelser om rätten att få uppgifter om arbetsförvaltningens enskilda kunder. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tillämpas på utlämnande av uppgifter från offentlig arbetskrafts- och företagsservice och på uppgifternas offentlighet, om inget annat föreskrivs.

UF-centret är skyldigt att oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter på begäran avgiftsfritt lämna arbets- och näringsministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralen i 13 kap. 2 § i lagen om offentligt arbetskrafts- och företagsservice avsedda uppgifter som är nödvändiga för att dessa ska kunna sköta sina i lag föreskrivna uppgifter. För upprättande av arbetsförmedlingsstatistik ska uppgifterna dock på eget initiativ lämnas ut till arbets- och näringsministeriet.

Bestämmelserna om rätten att få uppgifter ska uppdateras när ansvaret för organiseringen av arbetskraftsservicen överförs till kommuner. I samband med överföringen av uppgifterna kommer det att ske förändringar i kommunernas och de statliga myndigheternas uppgifter och i informationsbehoven som har samband med dem. I anknytning till reformen ska man se till att såväl de framtida arbetskraftsmyndigheterna som de statliga myndigheterna har de nödvändiga rättigheterna att få uppgifter för verkställandet av arbetskraftsservicen.

2.8.7 Användarrättigheter

För att använda ett kundinformationssystem som hör till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem krävs det personliga användarrättigheter. UF-centret svarar för skötseln av uppgifter som hänför sig till kontrollen av användarrättigheterna och för insamling av logginformation. Användarrättigheterna ska till sitt innehåll, sin omfattning, sina behörigheter och sin varaktighet begränsas till vad som är nödvändigt för att en person ska kunna sköta sina uppgifter.

UF-centret beviljar användarrättigheter till kundinformationssystemet på ansökan av arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsministeriet. Användarrättigheter kan beviljas en tjänsteman om användningen av kundinformationssystemet är nödvändigt med tanke på handhavandet av hans eller hennes uppgifter och endast i den omfattning som användningen av kundinformationssystemet är nödvändigt. Bestämmelserna om beviljandet av användarrättigheter, ändringen av användarrättigheterna och deras radering finns i 13 kap. 7 och 8 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Användarrättigheter till det riksomfattande kundinformationssystemet kan dessutom beviljas en person som är anställd hos en producent av offentlig arbetskrafts- och företagservice. Det är dock möjligt att bevilja användarrättigheter till en person som är anställd hos en serviceproducent först när den nya helheten av kundinformationssystem har tagits i bruk. Bestämmelserna om användarrättigheterna för kommunala tjänstemän inom försöksområdet finns i 18 § i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen.

Bestämmelserna om användarrättigheter till arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem har uppdaterats genom lagar som trädde i kraft den 1 juli 2020 och den 23 maj 2022. Vid beredningen av de gällande bestämmelserna om användarrättigheter har man tagit i beaktande bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen och informationshanteringslagen. I bestämmelserna om användarrättigheterna måste man ta hänsyn till ändringsbehoven med anledning av överföringen av arbetskraftsservicen samt den gällande allmänna lagstiftningen. Enligt 16 § i informationshanteringslagen ska den systemansvariga myndigheten definiera användarrättigheterna för informationssystem.

2.8.8 Den allmänna lagstiftningen som gäller behandlingen av personuppgifter och informationshanteringen

2.8.8.1 EU:s allmänna dataskyddsförordning

Förordningens syfte och tillämpningsområde

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (nedan den allmänna dataskyddsförordningen) har tillämpats i medlemsstaterna sedan maj 2018. Den allmänna dataskyddsförordningen skyddar fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter. Nedan beskrivs förordningens innehåll särskilt till den del den medger medlemsstaterna handlingsutrymme eller ålägger medlemsstaterna en skyldighet att precisera bestämmelserna i förordningen.

Med personuppgifter avses i förordningen varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person, alltså en registrerad (artikel 4.1). Med behandling av personuppgifter avses i förordningen en åtgärd eller kombination av åtgärder beträffande personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, oberoende av om de utförs automatiserat eller ej, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring (artikel 4.2).

Nationellt handlingsutrymme

Trots att den allmänna dataskyddsförordningen är direkt tillämplig lagstiftning ger den i vissa hänseenden medlemsstaterna direktivliknande nationellt handlingsutrymme. Med nationellt handlingsutrymme avses den prövning marginal som ges i dataskyddsförordningen och inom vilken lagstiftaren i en medlemsstat kan utfärda eller behålla nationell rätt. Genom sådan nationell rätt kompletteras eller preciseras förordningens bestämmelser, som utgör en grundläggande stomme för regelverket för behandling av personuppgifter. Sådan preciserande eller kompletterande nationell rätt ska således alltid läsas tillsammans med den allmänna dataskyddsförordningen.

Enligt EU-domstolens etablerade rättspraxis är det inte tillåtet att lagstifta nationellt inom förordningens tillämpningsområde, om inte förordningen explicit förpliktar eller bemyndigar till kompletterande nationell reglering eller andra beslut (mål 34/73, Variola, dom 10.10.1973, mål 50/76, Amsterdam Bulb, dom 2.2.1977, 33 punkten). I fråga om behovet av och innehållet i mer detaljerad lagstiftning måste också syftena med och lagstiftningsmetoden i den allmänna dataskyddsförordningen vägas in (GrUU 14/2018 rd, s. 3).

Nationell rätt kan komplettera eller precisera den allmänna dataskyddsförordningen endast när det uttryckligen tillåts enligt förordningen. Å andra sidan åläggs den nationella lagstiftaren i dataskyddsförordningen också en skyldighet att föreskriva om vissa frågor. Dataskyddsförordningens bestämmelser om användningen av handlingsutrymmet kan delas in i bestämmelser om förpliktande, möjliggörande och tagande i beaktande.

När det gäller användningen av handlingsutrymmet ger förordningen möjlighet till olika lagstiftningstekniska metoder. Enligt skäl 41 till förordningen behöver den nationella lagstiftningen inte vara på lagnivå, så länge den är tydlig, precis och förutsägbar. Enligt skäl 45 krävs det inte en särskild lag för varje enskild behandling. I Finland har bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen kompletterats genom dataskyddslagen (1050/2018) och vid behov genom speciallagar.

Principer för behandling av uppgifter

I artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om principer för behandling av personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige svarar för att principerna enligt artikel 5 följs och ska också kunna påvisa att så är fallet.

Den i artikel 5 föreskrivna principen om ändamålsbegränsning innebär att personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. En annan central princip är principen om uppgiftsminimering, vilket innebär att personuppgifterna ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas.

Enligt korrekthetsprincipen ska personuppgifterna vara korrekta och om nödvändigt uppdaterade. Alla rimliga åtgärder måste vidtas för att säkerställa att personuppgifter som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål. Enligt principen om lagringsminimering får personuppgifter inte lagras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Principen om integritet och konfidentialitet innebär att person-

uppgifter ska behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet för personuppgifterna, inbegripet skydd mot obehörig eller otillåten behandling och mot förlust, förstöring eller skada genom olyckshändelse, med användning av lämpliga tekniska eller organisatoriska åtgärder.

Grunder för behandling av uppgifter

I artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om villkor som ska vara uppfyllda för att behandlingen av personuppgifter ska vara laglig. Ett centralt villkor med tanke på kunduppgifter som uppstår och behandlas inom arbetskrafts- och företagsservicen är det i artikel 6.1 c angivna villkoret om att behandlingen ska vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Endast artikel 6.1 c och e har ansetts kunna utgöra en rättslig grund för myndigheters behandling av personuppgifter. (RP 9/2018 rd, s. 34)

Enligt artikel 6.2 i dataskyddsförordningen får medlemsstaterna behålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen med hänsyn till behandling för att efterleva punkt 1 c och e genom att närmare fastställa specifika krav för uppgiftsbehandlingen och andra åtgärder för att säkerställa en laglig och rättvis behandling. Bestämmelsen möjliggör således kompletterande nationell lagstiftning.

Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen ska grunden för behandlingen av personuppgifter fastställas antingen i enlighet med unionsrätten eller med en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av, om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Syftet med behandlingen ska fastställas i lagstiftningen i fråga. Lagstiftningen kan innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen. Sådana särskilda bestämmelser kan gälla bland annat de allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges lagliga behandling av personuppgifter, vilken typ av uppgifter som ska behandlas, vilka registrerade som berörs, de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål, ändamålsbegränsningar, lagringstid samt typer av behandling och förfaranden för behandling, inbegripet åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling. Ett grundläggande krav för sådan lagstiftning är att den ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Denna punkt innehåller alltså både en skyldighet att i den nationella lagstiftningen föreskriva om grunden för och ändamålen med behandlingen och en möjlighet att föreskriva också om annat.

I artikel 9.1 i den allmänna dataskyddsförordningen förbjuds behandling av särskilda kategorier av personuppgifter. Sådana uppgifter är bland annat uppgifter om hälsa samt ras eller etniskt ursprung. Undantag från behandlingsförbudet anges i artikel 9.2.

Ytterligare behandling av personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål ska inte anses vara oförenlig med de ursprungliga ändamålen (artikel 5.1 b). I artikel 89 i förordningen föreskrivs det om skyddsåtgärder och om möjligheten att föreskriva undantag från de registrerades rättigheter vid sådan behandling.

Den registrerades rättigheter

I kapitel III i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om den registrerades rättigheter. Artiklarna 12, 13, 15, 16, 18 och 19, som finns i det kapitlet, är tillämpliga på sådan

behandling av personuppgifter som görs med stöd av artikel 6.1 c, om tillämpningen inte begränsas enligt artikel 23. I förordningens artikel 12 föreskrivs det om klar och tydlig information och kommunikation, i artikel 13 om information som ska tillhandahållas om personuppgifterna samlas in från den registrerade, i artikel 15 om den registrerades rätt till tillgång, i artikel 16 om rätt till rättelse, i artikel 18 om rätt till begränsning av behandling och i artikel 19 om den personuppgiftsansvariges anmälningskyldighet avseende rättelse eller radering av personuppgifter och begränsning av behandling.

Personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde

I den allmänna dataskyddsförordningen avses med personuppgiftsansvarig en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller ett annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Om ändamålen och medlen för behandlingen bestäms av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, kan den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses föreskrivas i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt (artikel 4.7). Definitionen gör det möjligt att föreskriva om den personuppgiftsansvarige i den nationella lagstiftningen.

I anvisningen från dataombudsmannens byrå om lagstiftningsutlåtanden (16.10.2017 version 1.0, s. 9, på finska) poängteras det att den personuppgiftsansvariges ansvar ska utgöra en del av det operativa ansvaret. När det föreskrivs om den personuppgiftsansvarige i lag, ska man vara särskilt uppmärksam på definitionen och försäkra sig om att ansvaret avser rätt aktör. Enligt anvisningen är risken med definitionen av den personuppgiftsansvarige att den personuppgiftsansvarige endast har definierats formellt, utan att aktörens faktiska roll vid behandlingen av personuppgifter på praktisk nivå har identifierats. Till personuppgiftsansvarig ska enligt anvisningen utses en aktör som de facto använder den personuppgiftsansvariges bestämmanderätt och som kan fullgöra den personuppgiftsansvariges skyldigheter.

Det kan finnas flera personuppgiftsansvariga. Enligt artikel 26 i den allmänna dataskyddsförordningen kan de gemensamt personuppgiftsansvarigas ansvarsområden fastställas i en medlemsstats nationella rätt. Den nationella rätten ska på lämpligt sätt återspegla de gemensamt personuppgiftsansvarigas respektive roller och förhållanden gentemot den registrerade. Den registrerade får utöva sina rättigheter enligt förordningen med avseende på och emot var och en av de personuppgiftsansvariga oberoende av de gemensamt personuppgiftsansvarigas ansvarsfördelning. Artikeln gör det möjligt att i den nationella lagstiftningen föreskriva om gemensamt ansvar för registret och om ansvarsområdena för de gemensamt personuppgiftsansvariga.

I förordningen avses med personuppgiftsbiträde en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning (artikel 4.8). Enligt artikel 28.3 i förordningen ska hanteringen, när uppgifter behandlas av ett personuppgiftsbiträde, regleras genom ett avtal eller en annan rättsakt enligt unionsrätten eller enligt medlemsstaternas nationella rätt som är bindande för personuppgiftsbiträdet med avseende på den personuppgiftsansvarige och i vilken föremålet för behandlingen, behandlingens varaktighet, art och ändamål, typen av personuppgifter och kategorier av registrerade, samt den personuppgiftsansvariges skyldigheter och rättigheter anges. Medlemsstatens nationella rätt kan enligt dataombudsmannens byrå anses vara en sådan annan rättsakt. (Anvisning från dataombudsmannens byrå om lagstiftningsutlåtanden, 16.10.2017, version 1.0, s. 9.) Således kan det i medlemsstatens lagstiftning föreskrivas om dessa omständigheter. I artikel

28.3 i förordningen föreskrivs det om personuppgiftsbitrådets skyldigheter, om vilka det ska föreskrivas separat i ett sådant avtal eller en sådan annan rättsakt.

Enligt artikel 29 i förordningen får personuppgiftsbitrådet och personer som utför arbete under den personuppgiftsansvariges eller personuppgiftsbitrådets överinseende och som får tillgång till personuppgifter endast behandla dessa på instruktion från den personuppgiftsansvarige, såvida han eller hon inte är skyldig att göra det enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. I artikel 32.4 i förordningen finns det en bestämmelse som hänför sig till detta. Enligt bestämmelsen ska den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbitrådet vidta åtgärder för att säkerställa att varje fysisk person som utför arbete under den personuppgiftsansvariges eller personuppgiftsbitrådets överinseende, och som får tillgång till personuppgifter, endast behandlar dessa på instruktion från den personuppgiftsansvarige, såvida han eller hon inte är skyldig att göra det enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Enligt dataombudsmannens byrå verkar det enligt artikel 29 i förordningen vara möjligt att i lagstiftningen skapa sådana separata skyldigheter eller behandlingsrättigheter för personuppgiftsbitrådet som avviker från de instruktioner som den personuppgiftsansvarige gett (Anvisning från dataombudsmannens byrå om lagstiftningsutlåtanden, 16.10.2017, version 1.0, s. 10).

Både den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbitrådet ska enligt artikel 30 föra ett register över behandling. I artikel 30.1 och 30.2 föreskrivs det om innehållet i registret.

I artikel 35 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om konsekvensbedömning avseende dataskydd. I artikel 35.3 föreskrivs det om fall där en konsekvensbedömning särskilt ska krävas och i artikel 35.7 om vad bedömningen åtminstone ska innehålla. Enligt artikel 35.10 behöver en konsekvensbedömning inte göras om behandlingen av personuppgifter har en rättslig grund som den personuppgiftsansvarige omfattas av eller där behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller för den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning och en konsekvensbedömning avseende dataskydd redan har genomförts i samband med antagandet av denna rättsliga grund. Enligt artikel 36.4 ska medlemsstaterna samråda med tillsynsmyndigheten vid beredningen av sådan lagstiftning.

Utlämnande av personuppgifter

Enligt den allmänna dataskyddsförordningen är utlämnande av personuppgifter en form av behandling av personuppgifter (artikel 4.2). Med mottagare avses i förordningen en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ till vilket personuppgifterna utlämnas, vare sig det är en tredje part eller inte (artikel 4.9).

Utlämnande och mottagare är centrala begrepp med tanke på tillgodoseendet av den registrerades rättigheter. Om uppgifter lämnas ut till en mottagare ska den registrerade informeras om detta (artiklarna 13.1 d, 14.1 e och f samt 14.3 c). Den registrerade har även rätt att få information om mottagare eller kategorier av mottagare, särskilt mottagare i tredjeländer eller internationella organisationer, till vilka personuppgifterna har lämnats eller ska lämnas ut (artikel 15.1 c). Den personuppgiftsansvarige är även skyldig att underrätta mottagaren om rättelser eller radering av personuppgifter och begränsning av behandling (artikel 19). Det register över behandling som ska upprättas ska innehålla uppgifter om de kategorier av mottagare till vilka personuppgifterna har lämnats eller ska lämnas ut, inbegripet mottagare i tredjeländer eller i internationella organisationer (artikel 30). (Anvisning från dataombudsmannens byrå om lagstiftningsutlåtanden, 16.10.2017, version 1.0, s. 10.)

Offentliga myndigheter som kan komma att motta personuppgifter i enlighet med medlemsstatens nationella rätt ska dock inte betraktas som mottagare. Myndigheternas behandling av dessa uppgifter ska emellertid vara förenlig med tillämpliga bestämmelser för dataskydd beroende på behandlingens syfte. Detta innebär att det inte finns någon motsvarande informations- eller anmälningsskyldighet i fråga om ovannämnda utlämnande av uppgifter mellan myndigheter som vid utlämnande av andra personuppgifter. (Anvisning från dataombudsmannens byrå om lagstiftningsutlåtanden, 16.10.2017, version 1.0, s. 11.)

Förutsättningarna för utlämnande av personuppgifter ska bedömas med hänsyn till principen om ändamålsbegränsning. Om ändamålet med behandlingen ändras till följd av att uppgifterna lämnas ut, krävs det enligt artikel 6.4 att utlämnandet grundar sig på den registrerades samtycke eller på unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt som utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1. Ett av de syften som avses i artikel 23.1 i förordningen är en medlemsstats viktiga mål av generell allmänt intresse. Inom ramen för det nationella handlingsutrymmet kan man i enlighet med artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskriva om de parter och ändamål till vilka personuppgifter får lämnas ut.

2.8.8.2 Dataskyddslagen

Genom dataskyddslagen kompletteras och preciseras Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning. Det är en allmän lag som ska tillämpas på behandling av personuppgifter, och den ska tillämpas parallellt med den allmänna dataskyddsförordningen. I dataskyddslagen föreskrivs det inte uttömmande om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter, utan det kan även i framtiden genom speciallagstiftning föreskrivas om den rättsliga grunden för behandlingen inom ramen för de villkor som anges i den allmänna dataskyddsförordningen.

I förarbetena till dataskyddslagen konstateras det att grunden för den nationella prövningssmarginalen finns i artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen, genom vilken medlemsstaterna ges möjlighet att nationellt föreskriva om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter. Den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter får fastställas i medlemsstatens lagstiftning när behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller när behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 c och e). Behandlingen av personuppgifter inom den offentliga sektorn ska enligt regeringspropositionen med förslag till dataskyddslag i regel grunda sig på dessa rättsliga grunder för behandling av personuppgifter (RP 9/2018 rd, s. 35).

I 4 § i dataskyddslagen preciseras behandlingsgrunden enligt artikel 6.1 e i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt 4 § i dataskyddslagen får personuppgifter behandlas bland annat om behandlingen behövs för vetenskaplig eller historisk forskning eller för statistikföring och den står i proportion till det mål av allmänt intresse som eftersträvas (3 punkten).

I dataskyddslagen föreskrivs det om tystnadsplikt som ska tillämpas på alla åtgärder som har samband med behandlingen av personuppgifter. I 35 § om tystnadsplikt anges det att den som vid utförandet av åtgärder som har samband med behandlingen av personuppgifter har fått kännedom om något som gäller en annan persons egenskaper, personliga förhållanden, ekonomiska ställning eller någon annans företagshemligheter inte obehörigen för utomstående får röja de uppgifter som han eller hon erhållit på detta sätt eller använda uppgifterna för sin egen eller

någon annans vinning eller för att skada någon annan. Enligt detaljmotiveringen till den paragrafen gäller tystnadsplikten till exempel en person som är anställd hos den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet. I 26 § i dataskyddslagen föreskrivs det om straff för brott mot tystnadsplikten.

2.8.8.3 Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

Genom lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen) preciseras offentlighetsprincipen enligt 12 § 2 mom. i grundlagen. Utgångspunkten enligt 1 § i offentlighetslagen är att myndighetshandlingar är offentliga, om inte något annat föreskrivs särskilt i offentlighetslagen eller i någon annan lag.

Bestämmelser om skyldigheter för myndigheterna genom vilka offentlighetsprincipen genomförs finns bland annat i 20 § i offentlighetslagen. Enligt 20 § 1 mom. ska en myndighet främja öppenhet i sin verksamhet och i detta syfte vid behov sammanställa handböcker, statistik och andra publikationer samt datamaterial om sina tjänster, beslutspraxis samt om samhällsförhållandena och samhällsutvecklingen inom sitt verksamhetsområde. Vid bedömning av skyldigheten att sammanställa information ska myndigheten beakta i vilken mån upplysningar om dess verksamhet står att få med hjälp av handlingsoffentligheten eller på basis av den allmänna statistikproduktionen.

Offentlighetslagen föreskriver om skyldigheten att iaktta sekretess och om sekretessgrunderna. Enligt 22 § i offentlighetslagen ska en myndighetshandling sekretessbeläggas, om det i den lagen eller någon annan lag föreskrivs eller om en myndighet med stöd av lag har föreskrivit att den ska vara sekretessbelagd eller om handlingen innehåller uppgifter för vilka tystnadsplikt föreskrivs genom lag. En sekretessbelagd myndighetshandling eller en kopia eller utskrift av en sådan handling får inte företes för eller lämnas ut till utomstående eller med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat sätt företes för eller lämnas ut till utomstående.

I 24 § 1 mom. 1–32 punkten i offentlighetslagen anges vilka myndighetshandlingar som i princip är sekretessbelagda. Enligt 24 § 1 mom. 25 punkten är följande handlingar sekretessbelagda: handlingar som innehåller uppgifter om en klient hos socialvården eller en enskild kund hos arbetsförvaltningen samt de förmåner eller stödåtgärder eller den socialvårdsservice eller den service för arbetsförvaltningens enskilda kunder denne erhållit eller uppgifter om en persons hälsotillstånd eller handikapp, den hälsovård eller rehabilitering som denne har erhållit. Enligt 29 punkten är även handlingar som innehåller uppgifter om psykologiska test eller lämplighetsprov som gäller en person eller resultatet av dem eller bedömning för placering av en värnpliktig, val av en anställd eller fastställande av avlöningsgrund sekretessbelagda.

Enligt förarbetet till offentlighetslagen finns grunderna för skyddet för privatlivet i 24 § 1 mom. 23–32. Enligt förarbetet kan en handlings offentlighet i dessa fall regelmässigt anses äventyra den fördel som sekretessen ger. Till och med den minsta prövningsmän har ansetts äventyra den skyddade fördelen. (RP 30/1998 rd, s. 88/I) Sekretessen avseende de handlingar som avses i 24 § 1 mom. 25, 29 och 30 punkten i offentlighetslagen är enligt bestämmelsernas formulering och förarbetet absolut (RP 30/1998 rd, s. 97/I och s. 99/I–II).

Enligt 23 § i offentlighetslagen omfattar skyldigheten att iaktta sekretess ett förbud mot att röja en sekretessbelagd handling eller uppgift samt ett förbud mot att använda sekretessbelagda upp-

gifter för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan. Tystnadsplikten och förbudet mot utnyttjande gäller en stor personkrets. Utöver anställda hos en myndighet gäller de även exempelvis praktikanter som verkar hos en myndighet och personer som är anställda hos den som utför ett myndighetsuppdrag.

I 7 kap. i offentlighetslagen föreskrivs det om förutsättningarna för undantag från sekretess. Allmänna grunder för undantag är bestämmelser i lag, samtycke från den vars intressen sekretessplikten ska skydda, utförande av uppdrag eller handräckning, tillstånd av myndighet för exempelvis vetenskaplig forskning, en annan myndighets rätt till information och internationellt samarbete. Enligt 29 § 1 mom. förutsätter en annan myndighets rätt till information att uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter särskilt har tagits in i lag, att den vars intressen sekretessplikten ska skydda samtycker, att handlingen behövs vid behandlingen av ett förhandsbesked, ett förhandsavgörande, sökande av ändring i ett myndighetsbeslut, en klagan med anledning av en åtgärd, ett underställt ärende eller av besvär som anförts hos ett internationellt lagskipnings- eller undersökningsorgan eller att uppgiften behövs för att ett enskilt övervaknings- eller tillsynsuppdrag som är riktat mot en myndighet ska kunna utföras. Det bör noteras att även om en annan myndighets rätt till information enligt offentlighetslagen kan grunda sig på samtycke från den vars intressen sekretessplikten ska skydda, utgör ett sådant samtycke inte enligt den allmänna dataskyddsförordningen en grund för att den mottagande myndigheten ska få behandla personuppgifter.

I 16 § i offentlighetslagen finns det bestämmelser om hur en handling ska lämnas ut. Enligt 3 mom. i paragrafen får, om inte något annat särskilt bestäms i lag, personuppgifter ur en myndighets personregister lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. För att personuppgifter ska få offentliggöras i ett allmänt datanät krävs det däremot att detta föreskrivs särskilt genom lag.

Grundlagsutskottet har ansett att det är möjligt att offentliggöra personuppgifter i form av en offentlig informationstjänst, om argumenten för det är godtagbara med tanke på garantierna för rättsskydd och de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 65/2014 rd, s. 4/II–5/II och GrUU 32/2008 rd, s. 2/I–3/II). Med avseende på skyddet för privatlivet och för personuppgifter är det enligt utskottet dock av relevans att det i webbaserade personregister inte går att söka uppgifter på stora grupper utan till exempel bara genom enskild sökning. Utskottet har sett det som viktigt att bestämmelser om offentliga informationstjänster kompletteras med en i fråga om registrets innehåll och syfte motiverad restriktion som avser att sökningarna är enskilda. (GrUU 2/2017 rd, s. 7).

2.8.8.4 Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen

Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan informationshanteringslagen) är en allmän lag om myndigheters informationshantering. Syftet med lagen är att säkerställa en enhetlig och kvalitativ hantering samt informationssäker behandling av myndigheternas informationsmaterial. Syftet är även att möjliggöra ett tryggt och effektivt utnyttjande av myndigheternas informationsmaterial så att myndigheterna i enlighet med god förvaltningssed kan sköta sina uppgifter och tillhandahålla tjänster med gott resultat. Vidare vill man med hjälp av lagen främja interoperabiliteten mellan informationssystem och informationsresurs.

Informationshanteringslagen innehåller bestämmelser om ordnande av informationshantering, allmän styrning av informationshanteringen inom den offentliga förvaltningen, informationssäkerhet, skapande och elektronisk överföring av informationsmaterial samt ärendehantering och informationshantering i samband med tjänsteproduktion. Lagen ska tillämpas på informationshantering och på användning av informationssystem, då myndigheter behandlar informationsmaterial, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. I informationshanteringslagen avses med myndighet de myndigheter som avses i 4 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, dvs. bland annat statliga förvaltningsmyndigheter, övriga statliga ämbetsverk och inrättningar samt kommunala myndigheter. Med informationshanteringsenhet avses en myndighet med uppgift att ordna informationshantering i enlighet med kraven i informationshanteringslagen. UF-centret, NTM-centralerna, TE-byråerna, kommunerna samt arbets- och näringsministeriet är således sådana informationshanteringsenheter som avses i informationshanteringslagen.

Enligt 13 § i informationshanteringslagen ska en informationshanteringsenhet följa upp informationssäkerhetens tillstånd i sin verksamhetsmiljö och säkerställa informationsmaterialens och informationssystemens informationssäkerhet under hela deras livscykel. Informationshanteringsenheten ska identifiera relevanta risker som är förenade med informationsbehandlingen och dimensionera informationssäkerhetsåtgärderna utifrån riskbedömningen.

De med tanke på skötseln av en myndighets uppgifter relevanta informationssystemens feltolerans och funktionella användbarhet ska regelbundet säkerställas genom tillräcklig testning. Myndigheten ska planera informationssystemen, informationslagrens strukturer och informationsbehandlingen i samband med dem på ett sådant sätt att handlingsoffentligheten utan svårighet kan genomföras. Myndigheten ska vid sina upphandlingar säkerställa att de aktuella informationssystemen har lämpliga säkerhetsåtgärder. Bestämmelser om dessa uppgifter finns i 13 § i informationshanteringslagen.

Enligt 15 § i informationshanteringslagen ska myndigheterna genom adekvata säkerhetsåtgärder i fråga om sina informationsmaterial säkerställa att 1) informationsmaterialens oförändrighet har verifierats tillräckligt väl, 2) informationsmaterialen har skyddats mot tekniska och fysiska skador, 3) informationsmaterialens ursprung, uppdatering och felfrihet har verifierats, 4) informationsmaterialens tillgänglighet och användbarhet har verifierats, 5) informationsmaterialens tillgänglighet begränsas endast om tillgången till informationen eller rätten att behandla informationen har begränsats särskilt i lag, 6) informationsmaterialen kan arkiveras till behövliga delar. Informationsmaterial ska behandlas och förvaras i verksamhetslokaler som är tillräckligt säkra enligt kraven på tillförlitlighet, integritet och tillgänglighet.

Enligt 16 § i informationshanteringslagen ska den systemansvariga myndigheten definiera användarrättigheterna för informationssystem. Användarrättigheterna ska definieras och uppdateras utifrån användarens uppgiftsrelaterade användningsbehov. Enligt 17 § ska en myndighet ombesörja att logginformation insamlas om användning av dess informationssystem och om utlämnande av information från dem, om användningen förutsätter identifiering eller annan registrering. Syftet med logginformationen är uppföljning av användningen och utlämnandet av information från informationssystem samt utredning av tekniska systemfel.

I 22 § i informationshanteringslagen föreskrivs det om informationsöverföring mellan myndigheter via tekniska gränssnitt. Enligt paragrafen ska myndigheterna genomföra regelbundet åter-

kommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information kan genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. En myndighet kan också i andra situationer öppna ett tekniskt gränssnitt för en myndighet som har rätt till information. Det föreskrivs särskilt om överföring av handlingar och information på annat sätt.

Utöver vad som föreskrivs i 4 kap. om informationssäkerhet, ska överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt genomföras så att det tekniskt säkerställs att den information som ska överföras behövs i det enskilda fallet eller är nödvändig för att den mottagande myndigheten ska kunna sköta sina uppgifter, ifall överföringen avser personuppgifter eller sekretessbelagd information. Beskrivningen av strukturen för information som överförs via ett tekniskt gränssnitt ska definieras och uppdateras av den myndighet som lämnar ut informationen. Vid planeringen av informationsöverföring mellan flera myndigheter via tekniska gränssnitt ska beskrivningen av informationsstrukturen definieras och uppdateras under ledning av det ministerium som ansvarar för verksamhetsområdet.

I 23 § i informationshanteringslagen föreskrivs det om öppnande av elektronisk förbindelse till en myndighet. En myndighet kan öppna en elektronisk förbindelse till en annan myndighet till sådan information i en informationsresurs som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till. Utöver vad som föreskrivs i 4 kap. är en förutsättning för öppnande av en elektronisk förbindelse att 1) förbindelsen begränsas till endast enskild sökning av sådana behövliga eller nödvändiga uppgifter som är förenliga med informationsrätten, samt att 2) informationens användningsändamål utreds i samband med sökningen. Myndigheten ska upprätta en elektronisk förbindelse så att det informationssystem som möjliggör förbindelsen automatiskt identifierar avvikande informationssökningar.

I 5 § i informationshanteringslagen finns det bestämmelser om informationshanteringsenhetens skyldighet att upprätthålla en informationshanteringsmodell som definierar och beskriver informationshanteringen i dess verksamhetsmiljö. Skyldigheten omfattar således såväl UF-centret, NTM-centralerna, TE-byråerna, kommunerna som arbets- och näringsministeriet. I paragrafen anges det närmare vilka uppgifter som ska framgå av informationshanteringsmodellen. I 3 mom. i paragrafen föreskrivs det dessutom om informationshanteringsenhetens skyldighet att bedöma vilka förändringar som följer av administrativa reformer och ibruktagandet av informationssystem.

Enligt 8 § 1 mom. i informationshanteringslagen ska de statliga ämbetsverken och inrättningarna i sin bedömning enligt 5 § 3 mom. utvärdera de ekonomiska konsekvenserna av förändringar som är relevanta för informationshanteringen. Enligt 2 mom. ska det ministerium som ansvarar för verksamhetsområdet göra en bedömning enligt 5 § 3 mom. då bestämmelser som är under beredning återverkar på informationsmaterial och informationssystem. Dessutom ska ministeriet bedöma planerade bestämmelsers konsekvenser för handlingsoffentligheten och handlingssekretessen. I 9 § 1 mom. anges det att de statliga ämbetsverken och inrättningarna ska tillstålla finansministeriet en på basis av 5 § 3 mom. och 8 § 1 mom. gjord bedömning för utlåtande om utnyttjandet av informationslager och informationssystem samt om interoperabiliteten och informationssäkerheten, då en förändring bedöms få betydande ekonomiska eller funktionella konsekvenser för informationshanteringen eller verksamheten eller då det är fråga

om väsentliga förändringar i strukturella gränssnitt för gemensamma informationsresurser inom den offentliga förvaltningen.

2.9 Kommunernas roll vid främjandet av sysselsättning

Alla kommuner har lagstadgade uppgifter i anknytning till främjandet av sysselsättning och därtill tar de frivilligt hand om sysselsättningsfrämjande uppgifter på basis av sitt allmänna ansvarsområde.

Kommuner har, utöver de kommuner som deltar i kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen, ingen lagstadgad skyldighet att ordna eller producera offentlig arbetskrafts- och företagservice. Kommunerna har dock skyldighet att sysselsätta äldre människor som länge har varit arbetslösa, vilket har beskrivits närmare i avsnitt 2.1.19.

Kommunerna erbjuder även andra arbetslösa arbetssökande lönesubventionerat arbete och möjligheter till arbetsprövning. År 2021 erbjöd kommuner och samkommuner lönesubventionerat arbete för cirka 10 532 arbetslösa och 2020 för cirka 9 878 arbetslösa. Cirka 30 procent av lönesubventionerat arbete utförs för kommuner. År 2021 fungerade kommuner och samkommuner som arrangörer för arbetsprövning för cirka 5 800 enskilda kunder, vilket motsvarar 22 procent av arbetsprövningsplatserna.

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ska en kommun ta hand om de arbetslösas hälsoundersökningar. Enligt lagen ska kommunen ordna nödvändiga hälsoundersökningar för invånarna inom sitt område för att bevaka och främja deras hälsa och välfärd. Hälsorådgivning och hälsoundersökningar ska också ordnas för unga personer och personer i arbetsför ålder som faller utanför studerande- eller företagshälsovården.

Kommunen har en lagstadgad skyldighet att tillsammans med arbets- och näringsbyrån delta i utarbetandet av en aktiveringsplan som avses i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och i bedömningen av sektorsövergripande behov av service och i utarbetandet av en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Inom sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen har kommunen en lagstadgad skyldighet att samordna den socialservice och de hälso- och sjukvårdstjänster som den arbetslöse behöver med arbets- och näringsbyråns tjänster. I aktiveringsplanen ska ingå rehabiliterade arbetsverksamhet, som är en socialservice enligt socialvårdslagen (710/1982) för vars ordnande kommunen ansvarar.

Organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna överförs till välfärdsområdena den 1 januari 2023, vilket gäller även ordnandet av rehabiliterande arbetsverksamhet. De ändringar som görs i lagen om rehabiliterande arbetsverksamhet med anledning av införandet av välfärdsområdena är en del av regeringens proposition RP 56/2021 rd, som är under behandling.

Kommuner och samkommuner ordnar också verksamhet i sysselsättningsyfte för handikappade och arbetsverksamhet för handikappade enligt socialvårdslagen samt arbetsverksamhet och arbetsträning enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977).

Kommunerna ansvarar för lagstadgade åtgärder i anknytning till främjandet av invandrarnas integrering, inklusive bland annat utarbetandet av en integrationsplan tillsammans med arbets- och näringsbyråerna. Bland åtgärderna för främjande av integration är det enbart främjandet av

integrationen, som tillhör arbets- och näringsbyråerna, som inte tillhör kommunerna, men revisionsutskottet har föreslagit att kommunerna ska ansvara för alla åtgärder för främjande av integration. Stora städers roll i kompetenscenterverksamheten för invandrare tillsammans med anordnarna av utbildning är av stor betydelse. Kartläggningen av invandrarnas kompetens och planeringen av dess utveckling utgör en central del av stora städers sysselsättningsfrämjande arbete bland invandrare. Stora städers roll vid lockandet av internationella experter, i Talent Boost- och i Talent Hub-verksamheten är betydande i förhållande till det lokala näringslivets behov. Därtill kommer närings-, trafik- och miljöcentralerna överens med kommunerna om kommunplatserna för personer med internationellt skydd och om deras anvisande till kommunplatsen. I nätverket av kommuner som regelbundet men med varierande årscykel tar emot kvotflyktingar har det traditionellt utöver medelstora städer även funnits mindre kommuner.

Enligt kommunerna har utbudet av lagstadgade sysselsättningsfrämjande tjänster varit otillräckligt, och de tjänster som kommunerna erbjuder har kompletterat de lagstadgade tjänsterna. Kommunerna med sina nätverk bildar ett heltäckande ekosystem av sysselsättningstjänster, med hjälp av vilket det är möjligt att ännu effektivare bemöta den svåra utmaningen med arbetslösheten och företagets tillgång till arbetskraft. Även om en stor andel av arbetssökande som länge varit borta från arbetsmarknaden har behov av social- och hälsovårdstjänster, behövs det också uppdatering och förstärkning av kunnandet. Kommuner och samkommuner för utbildning som ägs av dem samt läroanstalter i aktiebolagsform har också en betydande roll som producent av arbetskraftsutbildningstjänster som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Samkommunerna för utbildning och de bolag som ägs av dem producerar en stor del av den arbetskraftsutbildning som närings-, trafik- och miljöcentralerna konkurransutsätter och skaffar och som arbets- och näringsbyråerna erbjuder sina kunder. Kommunerna har goda förutsättningar och möjligheter att samordna sysselsättning-, utbildnings-, livskrafts-, social- och hälsovårds-, ungdoms- samt invandrartjänster. Det individuella behovet av integreringsfrämjande tjänster under integreringsprocessen varierar betydligt. En betydande andel av de tjänster som i synnerhet asylsökande och flyktingar behöver är social- och hälsovårdstjänster. De kommundrivna sysselsättningsfrämjande sektorsövergripande gemensamma tjänsterna erbjuder en existerande grund för organiseringen av kommunbaserad arbetskraftsservice även utanför stadsregioner, där sysselsättningsfrågor sköts i bra samarbete med andra aktörer.

För arbetsgivarna erbjuder kommuner tjänster i anknytning till rekryteringen, till exempel rådgivning, presentation av potentiella arbetstagare, hjälp vid utarbetandet av arbetskontrakt och lönesubventionsansökningar, organiseringen av rekryteringsevenemang eller deltagande i dem samt erbjudande av arbetstränare som stöd för personer som anställts med lönesubvention. Kommunerna söker även dolda arbetsplatser, arbetsprövningsplatser och lönesubventionerade arbetsmöjligheter på företag. Dessutom söker kommunerna fortsättningsmöjligheter för personer som arbetar hos kommunen med lönesubvention eller som är sysselsatta i arbetsprövning eller i rehabiliterande arbetsverksamhet. Kommunerna styr också arbetslösa till utbildning och erbjuder individuell eller gruppträning till exempel i verkstäder och Navigatorer. Individuella och gruppträningar är tjänster som kommunen på eget initiativ erbjuder för sysselsättningsfrämjande. Övan avsedda individuella och gruppträningar är till exempel tjänster i anknytning till arbetssökande, handledning på arbetsplatsen och presentationen av olika utbildningsmöjligheter. Därtill betalar kommuner kommunvisa tillägg till lönesubventioner och ordnar sommarjobb för skolelever och studerande, stöder sådana personer tillgång till arbetsmarknaden som ligger utanför arbetsmarknaden samt assisterar vid behov vid utredningen av pensionsförutsättningar.

Kommunerna finansierar och genomför också EU-projekt och nationella projekt som stödjer sysselsättningen samt stödjer verksamheten av tredje sektorns aktörer på övergångsarbetsmarknaden. De har också möjlighet att använda sociala kriterier i sina anskaffningar. Kommunernas roll som stärkare av lokal och regional livskraft är också viktig med tanke på sysselsättningen.

Enligt en utredning av Kommunförbundet¹⁸ var helhetskostnaderna i anknytning till kommunernas skötsel av sysselsättningen 2017 sammanlagt cirka 804 miljoner euro. Kommunernas andel av arbetsmarknadsstödskostnaderna var 431,8 miljoner euro och andra satsningar i sysselsättningen cirka 372 miljoner euro av detta totalbelopp. Per invånare var direkta satsningar i skötseln av sysselsättningen cirka 147 euro i hela landet. Beträktat enligt kommunens storlek var utgifterna per invånare störst i städer med mer än 55 000 invånare, vilket beror på deras större andel av arbetsmarknadsstödskostnader än i mindre kommuner.

Kommunernas sysselsättningsfrämjande tjänster och deras organisering i kommuner

En arbetsgrupp som utredde en överföring av ansvaret för att ordna arbetskraftsservice för de svårast sysselsatta gjorde hösten 2015 en enkät bland kommunerna i Fastlandsfinland om organiseringen av och resursfördelningen för uppgifter som anknyter till skötsel av sysselsättningen samt servicestrukturen. Enkäten besvarades av 207 kommuner och svarsprocenten var cirka 70. Utifrån svaren betalade nästan hälften av de kommuner som besvarade enkäten, dvs. cirka hundra kommuner, kommundillägg för lönekostnader till arbetsgivare. Betalningen av kommundillägg är oftast bunden till lönesubvention som arbets- och näringsbyrån beviljat arbetsgivaren. Kommundillägg betalades oftast till aktörer inom den tredje sektorn, men största delen av de kommuner som betalade kommundillägg beviljade tillägg också till företag. Dessutom ger kommunerna ekonomisk hjälp till föreningar för arbetslösa och andra föreningar som producerar tjänster för arbetslösa. Oftast beviljas understöd för hyror på föreningarnas lokaler, men också för lönekostnader.

I cirka hälften av de kommuner som besvarade enkäten fanns en enhet som centraliserat svarar för skötseln av sysselsättningen. Enheterna var oftast placerade i kommunens central- eller koncernförvaltning, grundtryggheten, socialväsendet eller välfärdstjänsterna. Om det i kommunen inte fanns en separat enhet för skötsel av sysselsättningen, är de tjänsteinnehavare som ansvarar för skötseln av sysselsättningen oftast i ovannämnda förvaltningar.

I de kommuner som besvarade enkäten arbetade i januari–september 2015 sammanlagt cirka 2 300 personer i uppgifter med anknytning till produktion av offentlig arbetskrafts- och företagservice (så kallade uppgifter som arbetsplanerare) och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt uppgifter som kommunen producerar på eget initiativ som inte ingår i lagstiftningen. Av dem arbetade cirka 45 procent (cirka 1 000 personer) i uppgifter som hänförde sig till ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, cirka 30 procent (cirka 700 personer) i uppgifter som hänförde sig till ordnande av offentlig arbetskrafts- och företagservice och cirka 25 procent (cirka 600 personer) i uppgifter som hänförde sig till kommunens frivilliga serviceproduktion. Av personalen hade cirka 1 250 anställts helt med kommunens egen finansiering, cirka 700 hade delvis anställts med sysselsättningsanslag och cirka 350 hade anställts med projektfinansiering.

¹⁸ Kommunernas satsningar på skötseln av sysselsättningen 2017: http://shop.kuntaliitto.fi/product_details.php?p=3594 (på finska)

Av de kommuner som besvarade enkäten äger cirka 140 en arbetsverkstad eller annan enhet som producerar sysselsättningstjänster. Största delen av enheterna är ungdomsverkstäder. Ungefär en tredjedel av kommunerna hade en underställd stiftelse eller förening som producerar sysselsättningstjänster och cirka 80 kommuner hade, när enkäten gjordes, ett partnerskaps- eller samarbetsavtal med aktörer som producerar sysselsättningsfrämjande tjänster.

2.10 Finansieringen av arbetslöshetsförmåner och kommunernas sporrar till främjande av sysselsättningen

2.10.1 Finansieringen av inkomstrelaterad dagpenning och grunddagpenning

Enligt 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) finansierar staten, med undantag av inkomstrelaterad dagpenning som betalas på basis av permittering och tilläggsdagar, för varje inkomstrelaterad dagpenning ett belopp som motsvarar grunddagpenningen. Om den inkomstrelaterade dagpenningen betalas enligt 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som jämkad eller minskad, är statsandelen det belopp som motsvarar grunddagpenningens relativa andel av varje full inkomstrelaterad dagpenning som fastställs enligt 6 kap. 2 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Motsvarande bestämmelser om statens finansieringsandel av den inkomstrelaterade dagpenning som betalas till företagare finns i 24 § i lagen om arbetslöshetskassor (603/1984).

Finansieringen av den inkomstrelaterade delen av löntagarens inkomstrelaterade dagpenning till den del som överskrider statsandelen fördelas till finansiering som sker med medlemsavgiften till arbetslöshetskassa, som är cirka 5,5 procent, och den andel som finansieras med intäkterna från arbetsgivarens och löntagarens arbetslöshetsförsäkringspremie, som är cirka 94,5 procent.

Grunddagpenningen finansieras med statens finansieringsandel och av den del av löntagarens influtna arbetslöshetsförsäkringspremie som redovisas till Folkpensionsanstalten. Statens finansieringsandel är skillnaden mellan grunddagpenningens utgiften och finansieringen via Sysselsättningsfonden.

Den andel av löntagarens influtna arbetslöshetsförsäkringspremie som överförs till finansieringen av grunddagpenningen kalkyleras så att den i genomsnitt motsvarar en andel som influtit från arbetslöshetsförsäkringspremierna för arbetstagare som inte hör till arbetslöshetskassor. Det belopp som betalas kan dock högst uppgå till grunddagpenningens utgiften. Det belopp som årligen betalas ut fastställs av social- och hälsovårdsministeriet efter att ha begärt ett utlåtande av Sysselsättningsfonden. Beloppet kan vid behov under betalningsåret kontrolleras på Folkpensionsanstaltens eller social- och hälsovårdsministeriets initiativ.

Därtill redovisar Sysselsättningsfonden till Folkpensionsanstalten årligen 50 300 000 euro för grunddagpenningens finansiering. Beloppet justeras inte med index. Om totalbeloppet på dessa två utbetalningar är större än grunddagpenningens utgiften, är totalbeloppet dock högst lika stort som grunddagpenningens utgiften.

Kommunerna deltar i finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen genom arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie. Kommunerna har inget annat finansieringsansvar för grunddagpenningen eller den inkomstrelaterade dagpenningen.

2.10.2 Kommunernas ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet

Arbetsmarknadsstödet och barnförhöjningen i anknytning till det finansieras med statens medel (under moment 33.20.52 statsandel till grundskyddet inom arbetslöshetsförmånerna, förslagsanslag) till utgången av den betalningsperiod under vilken det till personen på grundval av arbetslöshet har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 300 dagar. Därefter finansieras arbetsmarknadsstödet och barnförhöjningen i anknytning till det till hälften med statens medel och till hälften med medel från hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd, till utgången av den betalningsperiod under vilken arbetsmarknadsstöd har betalats till personen på grundval av arbetslöshet för sammanlagt 1 000 dagar. För arbetslöshetstid efter betalningsperioden på 1 000 dagar finansieras stödet så att hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd svarar för 70 procent och staten för 30 procent av finansieringen av det arbetsmarknadsstöd och den barnförhöjning som betalats för att trygga försörjningen för en arbetslös arbetssökande.

Kalkyleringen av arbetsmarknadsstödet betalningsdagar börjar på nytt från början efter att personen, efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret och fått arbetslöshetsdagpenning under maximitiden, igen börjar få arbetsmarknadsstöd. Fördelningen av kostnadsansvaret gäller inte arbetsmarknadsstödet och barnförhöjningen som betalas under den sysselsättningsfrämjande servicen, inte heller den förhöjning som betalas under servicen. Den förmån som betalas ut under servicen räknas inte heller med i arbetsmarknadsstödet betalningsdagar, enligt vilka kommunens finansieringsansvar fastställs. Arbetsmarknadsstödet delfinansieringsansvar beaktas i kommunens statsandel.

Under åren 2015–2019 har kommunernas andel av finansieringen av arbetsmarknadsstödet varierat mellan 386–432 euro. År 2019 var arbetslöshetsförmånsutgifterna (inkomstrelaterad dagpenning, grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd) sammanlagt cirka 3,6 miljarder euro. Kommunernas andel av finansieringen av arbetsmarknadsstödet motsvarade en andel av cirka 11 procent av arbetslöshetsutgifternas helhet.

Kommunens ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet är bundet till förmånsdagar som ersätts på basis av arbetslösheten. Detta gör att kommunen inte deltar i finansieringen av arbetsmarknadsstödet för den tid då förmånstagaren får arbetsmarknadsstöd i en sysselsättningsfrämjande service som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. De arbetsmarknadsstödsdagar som betalas ut under servicen ackumulerar inte heller förmånsdagar som betalats på basis av arbetslöshet och som utgör grunden för kommunens finansieringsansvar. Med kopplingen mellan det arbetsmarknadsstöd som kommunen delfinansierar och deltagandet i sysselsättningsfrämjande service har man velat främja effektiv skötsel av arbetslösheten i kommunerna genom att stärka sporrarna att öka aktiveringsgraden, och samtidigt har man velat minska antalet arbetslösa som blir långtidsarbetslösa. Med undantag av rehabiliterande arbetsverksamhet har ansvaret för anordnandet av tjänster mellan kommunerna och staten hittills inte ändrats i finansierings reformprojekt. Kommunerna kan med sin egen verksamhet genom utbildningstjänster, rehabiliterande arbetsverksamhet samt sysselsättningsfrämjande sektorövergripande samservice bidra till en ökning av de långtidsarbetslösas aktiveringsgrad.

I nuläget uppstår kommunernas direkta sysselsättningsförmåner i huvudsak av att kommunal-skatteintäkterna stiger när arbetssökanden börjar få löneinkomster i stället för att få arbetslöshetsförmåner. Ett undantag utgörs av arbetssökande som täcks av kommunernas finansieringsansvar för arbetsmarknadsstödet. När dessa sysselsätts, dra kommunen också nytta på grund av det sparade finansieringsansvaret. Avdragen från inkomstskatten kan i undantagsfall leda till att

kommunens skatteintäkter från lönen blir mindre än skatteintäkterna från arbetslöshetsförmånen.

Om arbetssökanden har på basis av arbetslöshet fått arbetsmarknadsstöd i mer än 299 dagar, sparar kommunen utgiften i anknytning till finansieringen av arbetsmarknadsstödet, när arbetssökanden deltar i sysselsättningsfrämjande tjänster enligt lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagservice. I förhållande till ökningen av skatteintäkterna är denna ekonomiska nytta som kanaliseras genom finansieringsansvaret för förmånen betydande. Till exempel när en person som på basis av arbetslöshet fått arbetsmarknadsstöd i 300–999 dagar slutar att få arbetslöshetsförmåner, är kommunens besparing på årsnivån cirka 4 400 euro och på basis av arbetslöshet fått arbetsmarknadsstöd i mer än 1 000 dagar cirka 6 100 euro.

Kommunens finansieringsansvar för arbetsmarknadsstödsutgifterna gäller även integreringskunder. Invandrare hittar ofta långsammare arbete än finländska arbetssökande. Detta beror till exempel på bristfälliga kunskaper i inhemska språk, en olämplig utbildning och arbetserfarenhet för den finska arbetsmarknaden samt bristen på nätverk som stödjer sysselsättningen. Även om kunnandet och andra faktorer som främjar sysselsättningen var i skick, är det klart svårare för personer med utländsk bakgrund än människor med finsk bakgrund att hitta arbete på grund av diskriminering på arbetsmarknaden och i samhället generellt. Invandrarnas sysselsättning reagerar också lättare till konjunkturer.

Utgångspunkterna för personer med flyktningbakgrund på den finska arbetsmarknaden är klart svagare än bland andra invandrargrupper. Människor med flyktningbakgrund kommer till landet för att få skydd för förföljelse eller hoten för förföljelse. En del har trauman eller hälsoproblem, som försvagar arbetsförmågan. Å andra sidan är en del mycket kunniga och väl utbildade, och deras kunnande kan inte utnyttjas tillräckligt effektivt.

På basis av arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik är utlänningarnas aktiveringsgrad hög, och bland integreringskunder sannolikt högre än bland sådana utlänningar som har varit längre i Finland. I statistiken 2014, i vilken integrationsstödet alltså har separerats från arbetsmarknadsstödet, har 75 procent av förmånen betalats under den sysselsättningsfrämjande servicen. Invandrarnas arbetslöshetsperioder är vanligen korta och långtidsarbetslösheten mer sällsynt än för personer med finsk bakgrund. Eftersom bildandet av betalningsansvaret i nuläget förutsätter att det under integrationsperioden finns mer än 300 passiva arbetslöshetsdagar, är det sannolikt att integrationskunderna nästan helt har befunnit sig utanför kommunens betalningsansvar.

Uppbörd av kommunernas finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet

Hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd anses vara den kommun som enligt befolkningsdatasystemet är hans eller hennes hemkommun när kommunens finansieringsansvar inleds. I 14 kap. 3 c § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa finns bestämmelser om såväl fastställandet av hemkommunen som om det hur Folkpensionsanstalten på basis av denna uppgift om hemkommunen månatligen i efterskott tar ut den finansieringsandel som tillhör kommunerna och som Folkpensionsanstalten å sin sida använder för finansiering av det arbetsmarknadsstöd som den betalar ut. Om kommunen inte betalar sin finansieringsandel senast den dagen som utsatts i förordningen, har den skyldighet att betala dröjsmålsränta.

I 20 § i statsrådets förordning om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1330/2002) finns närmare bestämmelser om uppbörden av kommunens finansieringsandel till Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten ska meddela hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd uppgiften om personen när arbetsmarknadsstöd har betalats i 200 dagar. Om en person övergår från arbetslöshetsdagpenning till arbetsmarknadsstöd, görs anmälan genast då betalningen av arbetsmarknadsstödet inleds. Kommunernas fakturor och förteckningarna över erhållare av arbetsmarknadsstöd i anknytning till dem, som utgör grunden för faktureringen, bildas av Folkpensionsanstalten en gång per månad. Faktureringsperioden är den föregående kalendermånaden. Kommunerna får sina fakturor över arbetsmarknadsstöd senast den 15 i varje månad. Förfallodagen är den 28 i den månad då fakturan avsänts. Personförteckningen i anknytning till fakturan på arbetsmarknadsstödet finns i e-tjänsten för förfrågan om FPA-förmåner (Kelmu). Kommunen får från Kelmu faktureringsmånadens sammanfattning och specifikationer av arbetsmarknadsstöd som betalats ut, återbetalats och rättats under månaden. Inloggningen sker i tjänsten Suomi.fi, och fullmaktstypen som behövs är ”Granska material om arbetsmarknadsstöd”. Uppgifterna omfattar personens namn, personbeteckning och den tid under vilken kommunen faktureras och kommunens betalningsandel för ifrågavarande person. I fråga om personerna anges det om personen har omfattats av faktureringen för första gången och också om huruvida personen finns på ifrågavarande kommuns förteckning för första gången men har redan tidigare omfattats av faktureringen av finansieringsandelen i egenskap av någon annan kommuns invånare.

2.10.3 Kommunernas övriga sporrar för främjandet av sysselsättning

Finansiering av den grundläggande försörjningen

Försörjningsutgifterna har en stark koppling med sysselsättningen. Kommunerna deltar i finansieringen av det grundläggande utkomststödet med en finansieringsandel på 50 procent, som avdras per kommun av kommunernas statsandel för basservice. Som finansårets uppgift används uppgiften om den kommunvisa finansieringsandelen av det grundläggande utkomststödet för två år sedan. I kommunernas statsandel för basservicen 2021 var kommunernas sammanlagda finansieringsandel av det grundläggande utkomststödet cirka 337 miljoner euro (61 euro per invånare). Den kommunvisa finansieringsandelen varierar mellan högst 103 euro per invånare (Helsingfors) och 7 euro per invånare (Luhanka), medan medianen är 31 euro per invånare.

Folkpensionsanstalten fattar besluten om det grundläggande utkomststödet, och kommunens uppgift är att finansiera sin andel av förmånsutgifterna. Eftersom finansieringsandelen kommer med ett dröjsmål på två år och möjligtvis inte betraktas som en separat post i statsandelen, fäster kommunerna inte nödvändigtvis uppmärksamhet vid denna avdragspost, som dock till sitt belopp är betydande, utan det årliga avdraget tas så att säga för givet. Till kommunens möjligheter att påverka utgifterna för sina invånares utkomststöd hör främjandet av företagsverksamheten och sysselsättningen inom sitt område, erbjudandet av lägenheter till ett rimligt pris samt allmänt en förbättring av hälsa och välfärd, vilket indirekt påverkar såväl sysselsättningen som kundens utgifter för social- och hälsovård. Kommunerna ansvarar också för förebyggande och kompletterande utkomststöd som en del av socialväsendet (cirka 54 miljoner euro 2020).

Enligt en VN TEAS-utredning¹⁹ som bedömde styrningseffekterna i anknytning till det grundläggande utkomststödet är styrningseffekten av kommunernas nuvarande delvisa finansieringsansvar svag. Detta bedöms bero å ena sidan på bristen på en aktiv utgiftsuppföljning och å andra sidan av det att möjligheterna att förebygga behovet av utkomststöd anses vara ringa.

Från kommunens synvinkel är arbetsmarknadsstödet som kommunen delfinansierar konkretare är ett avdrag från det grundläggande utkomststödet av två anledningar. Dröjsmålet mellan utfallet och kostanden för kommunen är kortare och, för det andra, är den så kallade bötesavgiften mer transparent, när fakturan kommer direkt till kommunerna i stället för att automatiskt avdras som en del av statsandelen för basservicen. Med andra ord syns bötesavgifterna för arbetsmarknadsstödet som utgifter i kommunernas driftsekonomi i motsats till finansieringsansvaret för det grundläggande utkomststödet. I välfärdsområdesreformen överförs social- och hälsovården till välfärdsområdena. Det görs inga ändringar i det grundläggande utkomstskyddets finansieringsansvar i samband med reformen.

Arbetslöshetskoefficienten i statsandelssystemet för basservice

I basservicens statsandelssystem ingår som fastställandefaktor en arbetslöshetskoefficient, som kalkyleras genom att dividera andelen av arbetslösa av kommunens hela arbetskraft med den motsvarande andelen i hela landet. I kalkylerna används statistiken om de arbetslösas andel under året som föregick året efter finansåret. Om kommunens sysselsättningsutveckling är sämre än i landet i genomsnitt, återspeglas detta på kommunfinanserna som högre statsandelar med ett dröjsmål på cirka två år. På basis av detta delas det ut genom statsandelen för kommunernas basservice 2021 sammanlagt cirka 516 miljoner euro i kalkylmässig kostnad. Eftersom det är fråga om statsandelens kalkylmässiga post, får kommunerna effektivt cirka 25 procent av den.

På de statsandelar som delas ut till kommunerna genom arbetslöshetskoefficienten inverkar inte bara kommunens egen sysselsättningsituation utan också andra kommuners sysselsättningsituation. Om kommunens sysselsättningsgrad är ungefär den samma som annanstans i landet, förblir också den statsandel som delas ut genom arbetslöshetskoefficienten den samma. Från synvinkeln av den reform som är under beredning kan arbetslöshetskoefficienten tygla sporrar för oändamålsenligt sysselsättande i kommuner.

Kommunalskatt

I nuläget uppstår kommunernas direkta sysselsättningsförmåner i huvudsak av att kommunalskatteintäkterna stiger när en arbetssökande börjar få löneinkomster i stället för att få arbetslöshetsförmåner. Arbetslöshetsdagpenningen och arbetsmarknadsstödet är skattepliktig inkomst på samma sätt som löneinkomster. Avdragen på basis av löne- eller andra arbetsinkomster kan i vissa situationer leda till att när den arbetssökande hittar arbete, är den skatteinkomst som kommunen får av löneinkomsten mindre än skatteinkomsten för arbetslöshetsförmånen. Jämfört

¹⁹ Antti Rissanen, Teemu Tupala, Milla Hägg, Mikko Valtakari, Maria Yli-Koski, Rasmus Aro, Riikka-Leena Leskelä: Kommunernas verksamhetsmodeller och finansieringsansvar i förebyggande och minskande av behov för utkomststöd, Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2021:23, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-249-7> (på finska)

med sporrarna inom inkomstbeskattningen finns det en stark sporre i anknytning till arbetsmarknadsstödet finansieringsandel.

Det finns även ekonomiska sporrar för främjandet av sysselsättningen som inverkar indirekt, vilket gör att en betraktelse som enbart koncentrerar sig på direkta sysselsättningsförmåner ger en mer pessimistisk bild än verkligheten om sporrarna för sysselsättningsfrämjandet i kommunerna. Till exempel de tillgängliga medlen med anledning av en förhöjning i sysselsättningsgraden förstärker efterfrågan på regionalt producerade varor och tjänster.

2.11 Lägesbilden för den kommunala ekonomin och dess utvecklingsutsikter

Den kommunala ekonomins lägesbild och utvecklingsutsikter baserar sig i huvudsak på Programmet för kommunernas ekonomi enligt 12 § i kommunallagen från våren och hösten 2022. Programmet utarbetas som en del av planen för de offentliga finanserna och budgetpropositionsberedningen två gånger per år. Den kommunala ekonomins läge och inverkan av regeringens åtgärder på kommunernas ekonomi beskrivs i Programmet för kommunernas ekonomi enligt de senast tillgängliga uppgifterna. Finansministeriets ekonomiska avdelning utarbetar med tanke på programmet en utvecklingsbedömning av kommunalekonomin med begreppen i kommunernas bokföring och kommunvisa tryckkalkyler om utvecklingsutsikterna för den kommunala ekonomin som baserar sig på kommun- och regionförvaltningsavdelningens utvecklingsuppskattning. Finansministeriet bereder Programmet för kommunernas ekonomi i samarbete med ministerier som är centrala med tanke på kommunernas ekonomi och verksamhet och med Kommunförbundet, och programmet godkänns av Delegationen för kommunal ekonomi och förvaltning.

Enligt Programmet för kommunernas ekonomi har den kommunala ekonomin under de senaste åren utvecklats på ett exceptionellt sätt. När coronapandemin 2020 började var den kommunala ekonomins läge svårt. Den kommunala ekonomins svårigheter beror framför allt på den kommunala ekonomis strukturella problem: befolkningens åldrande, ökningen av servicebehovet och kommunernas segregeringsutveckling, som förstärks bland annat av den interna migrationen inom landet och den sänkande nativiteten, som pågått under hela 2010-talet.

År 2020 förstärktes den kommunala ekonomin dock betydligt. Förstärkningen beror i huvudsak på de stödåtgärder på närmare 3 miljarder euro som staten med anledning av coronapandemin anvisade för kommunerna och som överskred de tilläggskostnader som coronaläget orsakade kommunerna och inkomstförlusterna med mer än en miljard euro. Största delen av stödåtgärderna riktades till den kommunala ekonomin genom statsandelar, som allt som allt ökade med cirka 2,4 miljarder euro (28 procent) från året innan. Därtill höjdes kommunernas andel av samfundsskatteintäkterna på viss tid med 10 procentenheter.

Den kommunala ekonomi var 2021 som helhet rätt stark såsom även under det föregående året, även om årsbidraget sjönk med cirka 300 miljoner euro. Den kommunala ekonomins årsbidrag var sammanlagt 4,4 miljarder euro, vilket räckte till att täcka såväl avdragen som nettoinvesteringarna, och räkenskapsperiodens resultat var 1,5 miljarder euro positivt. Nyckeltalet som beskriver den kommunala ekonomins finansieringsbalans, kassaflödet för verksamhet och investeringar, förbättrades från året innan och nådde nästan balans 2021. Förstärkningen av kassaflödet för verksamhet och investeringar återspeglades också på utvecklingen av den kommunala ekonomis lånestock, vars tillväxt blev måttligare.

Den kommunala ekonomins nettoutgifter, dvs. verksamhetsbidraget, ökade med 3,7 procent 2021. Tillväxten beror i huvudsak på den starka ökningen av driftkostnaderna, som antagligen beror på den förlängda coronapandemin. Verksamhetsintäkter ökade också markant till följd av statens coronabidrag. Staten stödde kommunerna starkt med anledning av coronapandemin även 2021. Den temporära höjningen på 10 procentenheter av utdelningen av kommunernas samfundsskatt fortsatte under skatteåret 2021. Statsandelen för kommunernas basservice höjdes 2021 temporärt med 280 miljoner euro. Därtill anvisades det ett tillägg på 20 miljoner euro till den behovsprövade höjningen av statsandelen. Regeringen har åtagit sig att också till fullo ersätta för kommunerna kostnaderna för testning och spårning samt andra direkta kostnader med anledning av corona.

Även om den kommunala ekonomins utveckling har varit positiv under åren 2020 och 2021, finns det skäl att notera att coronastöd av engångsnatur inte löser den långsiktiga obalansen mellan inkomster och utgifter i den kommunala ekonomin, som beror på förändringen i befolkningsstrukturen och kommunernas segregeringsutveckling. Minskningen av befolkningen i arbetsför ålder försvagar basen för inkomstskatteintäkter och därmed kommunernas ekonomi. I synnerhet i flera kommuner där andelen äldre är stor kan ökningen av skatteintäkterna uppskattas vara måttlig eller till och med sjunkande under de kommande decennierna.

Social- och hälsovårdsreformen, som träder i kraft i början av 2023, kommer att underlätta kommunernas ekonomiska situation genom att överföra den markanta kostnadsökningen med anledning av befolkningens åldrande och sjuklighet och de ekonomiska riskerna i anknytning till detta från enskilda kommuner till de välfärdsområden som ska grundas. När det största utgiftstrycket faller bort, minskar kommunernas möjligheter att balansera sin ekonomi genom utgifter dock också betydligt. Detta beror på att kommunernas inkomster sänks i hela landet motsvarande de kostnader som överförs i samband med reformen.

Social- och hälsovårdsreformen löser därmed inte alla problem som finns inom den kommunala ekonomin och slopar inte heller behovet av andra strukturella reformer som ökar produktiviteten och effektiviteten utan tvärtom: deras betydelse accentueras ytterligare efter 2023. Efter social- och hälsovårdsreformen uppstår största delen av de kostnader som blir kvar i den kommunala ekonomin inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildning samt inom ordnandet av småbarnspedagogik.

Social- och hälsovårdsreformen löser inte heller i sig problemen i kommunernas inkomstbas. Minskningen av befolkningen i arbetsför ålder fortsätter i majoriteten av kommunerna, och denna utveckling försvagar oundvikligen kommunernas inkomstskattebas. När kommunernas statsandelar efter reformen allt starkare baserar sig på antalet barn och ungdomar som deltar i småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen, är det klart att även en gynnsam utveckling av statsandelarna inte i alla kommuner räcker till för att täcka det underskott i inkomstbasen som den svagare skattebasen leder till. I synnerhet i kommuner med låg nativitet som förlorar befolkning kan utvecklingen av inkomstskattebasen och statsandelarna efter reformen vara rätt måttligt.

På basis av en utvecklingsprognos som finansministeriet utarbetade hösten 2022 blir den kommunala ekonomin 2022 svagare i största delen av kommunerna, när verksamhetsbidraget blir svagare i och med att coronastöden slopas och skatteinkomstutvecklingen är måttlig. År 2023 kommer den kommunala ekonomin att förstärkas tillfälligt, och kassaflödet för den kommunala

ekonomins verksamhet och investeringar uppskattas vara klart positivt. Den tillfälliga förstärkningen av den kommunala ekonomin 2023 beror på att kommunernas skatteintäkter trots social- och hälsovårdsreformen delvis betalas ut enligt den situation som rådde 2022. Under åren 2024–2026 kommer den kommunala ekonomins situation att återigen försvagas, och kassaflödet för verksamhet och investeringar sjunker med cirka 0,6 miljarder euro och blir negativt, vilket för sin del framhäver behovet av strukturella reformer som ökar den kommunala ekonomins produktivitet och effektivitet även efter social- och hälsovårdsreformen. Även om det snabbaste tillväxtsskedet för investeringar inom den kommunala ekonomin uppskattas ta slut, kommer investeringsnivån att alltså vara hög under åren 2023–2026. Investeringsstrycket beror bland annat på åldern av den byggnadsstock som kommunerna äger samt på den rätt kraftiga flyttningsrörelsen inom landet.

2.12 Allmän lagstiftning som gäller kommunerna

Kommunallagen är en allmän lag som gäller ordnandet av kommunernas förvaltning och ekonomi. Utgångspunkten i kommunallagen är att det i speciallagar inte ska finnas särskilda bestämmelser om ordnandet av kommunens förvaltning och ekonomi, utan centrala bestämmelser om ordnandet av kommunens förvaltning och ekonomi ingår endast i kommunallagen. Kommunallagen omarbetades genom den kommunallag (410/2015) som trädde i kraft 2015. Målen med lagen var bland annat att trygga den ekonomiska hållbarheten i kommunernas verksamhet, betona långsiktigt ansvarstagande i beslutsfattandet, stärka den politiska ledningens beslutsförmåga, betona verksamhetshelheten och koncernstyrningen samt öka funktionsdugligheten i den representativa demokratin och transparensen i beslutsfattandet. Till kommunallagen från 2015 fogades bestämmelser om kommunens verksamhet och om organiseringsansvar och produktion. Också bestämmelserna om ledningen, styrningen och övervakningen av kommunens verksamhet tillspetsades. Syftet med bestämmelserna om organiseringsansvaret och produktionen är att klarlägga hur beslutanderätten fördelas i samarbete mellan kommuner och hur ansvarsfördelningen bestäms mellan de kommunala myndigheterna och tjänsteproducenten, om kommunen skaffar tjänster av privata tjänsteproducenter.

Förhållandet mellan kommunen och staten

I 10 § i kommunallagen finns bestämmelser om uppföljningen av kommunerna och om den statliga övervakningen. Finansministeriet följer allmänt kommunernas verksamhet och ekonomi samt ser till att den kommunala självstyrelsen beaktas vid beredningen av lagstiftning som gäller kommunerna. Regionförvaltningsverket kan med anledning av klagomål undersöka om kommunen har iakttagit gällande lag.

I kommunallagen finns dessutom bestämmelser om statens och kommunernas samrådsförfarande. Enligt 11 § behandlas lagstiftning som gäller kommunerna, principiellt viktiga och vitsyftande statliga åtgärder som gäller kommunernas verksamhet, ekonomi och förvaltning samt samordningen av statens och kommunernas ekonomi genom statens och kommunernas samrådsförfarande på det sätt som anges i 12 och 13 §. Vid samrådsförfarandet företräds kommunerna av Finlands Kommunförbund rf.

I 12 § i kommunallagen föreskrivs det om ett program för kommunernas ekonomi. Inom ramen för statens och kommunernas samrådsförfarande bereds ett program för kommunernas ekonomi. Beredningen av programmet för kommunernas ekonomi utgör en del av beredningen av planen för de offentliga finanserna och beredningen av budgetpropositionen. Bestämmelser om planen

för de offentliga finanserna finns i lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen och om tillämpning av fördraget samt om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna (869/2012). Programmet för kommunernas ekonomi ska innehålla en uppskattning av hur väl finansieringen räcker för att fullgöra kommunens uppgifter (finansieringsprincipen). Programmet innehåller en bedömning av förändringarna i kommunernas verksamhetsmiljö, efterfrågan på tjänster och kommunernas uppgifter samt av den kommunala ekonomins utveckling. Den kommunala ekonomin bedöms som en helhet, som en del av den offentliga ekonomin och enligt kommungrupp. Bedömningen gäller kommunernas lagstadgade och andra uppgifter samt produktiviteten i kommunernas verksamhet. I samband med budgetpropositionen ska det ges en bedömning av den kommunala ekonomins utveckling samt av statsbudgetens inverkan på den kommunala ekonomin.

Programmet för kommunernas ekonomi bereds av finansministeriet tillsammans med de ministerier som har central betydelse med tanke på kommunens ekonomi och verksamhet. De ekonomiska prognoser och den bedömning av den kommunala ekonomins utveckling som ligger till grund för programmet utarbetas av finansministeriet. Finlands Kommunförbund rf deltar i beredningen av programmet för kommunernas ekonomi.

I 13 § finns bestämmelser om delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning (KUTHANEK). Statens och kommunernas samrådsförfarande omfattar behandling av frågor som gäller kommunernas verksamhet, ekonomi och förvaltning i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning, som finns i anslutning till finansministeriet. Delegationen har till uppgift att följa och bedöma den kommunala ekonomins utveckling samt se till att programmet för kommunernas ekonomi beaktas i beredningen av lagstiftning och beslut som gäller kommunerna. Bestämmelser om delegationens närmare uppgifter och om dess sammansättning och sektioner utfärdas genom förordning av statsrådet.

Kommunens verksamhet och kommunkoncernen

Enligt 6 § i kommunallagen innefattar begreppet kommunens verksamhet utöver kommunkoncernen också verksamhet som grundar sig på samarbete mellan kommunerna och på kommunens ägande, avtal eller finansiering. Avsikten med paragrafen är att stärka den övergripande styrningen av kommunens verksamhet och förtydliga makt- och ansvarsförhållandena. I paragrafen beaktades också olika situationer ur ett styrningsperspektiv. Begreppet kommunens verksamhet innefattar förutom den juridiska kommunkoncernen för det första de sammanslutningar i vilka kommunen innehar en minoritetsandel samt olika samarbetsorganisationer (samkommun och gemensamt organ), i vilka kommunen inte ensam utövar bestämmande inflytande. I dem baserar sig kommunens metoder för att styra verksamheten bland annat på grund- eller samarbetsavtalet eller bolagsordningen och på kommunens representation i de beslutande organen. Med verksamhet som grundar sig på avtal och finansiering avses bland annat service som kommunen köper, andra avtalsmodeller som kommunen använder, olika finansierings- och stödmodeller samt nätverk och partnerskap genom vilka kommunen fullgör sina uppgifter. Utanför den juridiska kommunkoncernen och samarbetsorganisationerna grundar sig styrningen av kommunens verksamhet på styrning av de organ i kommunen som ansvarar för anskaffning av tjänster. De ska se till att kommunens målsättningar realiseras i avtalsvillkoren. Dessutom kan man till exempel ställa villkor gällande användningsändamålet för finansiering. Ett brett perspektiv på kommunens verksamhet innebär bland annat att bestämmelserna om ledandet av kommunen

och ägarstyrningen samt i tillämpliga delar också deltagande och påverkan tillämpas på kommunen i denna vidare bemärkelse. I paragrafen betonas kommunens behov av att styra kommunens verksamhet som helhet. Paragrafen om kommunens verksamhet är av informativ karaktär och åsidosätter inte bestämmelser i speciallagstiftningen, såsom aktiebolagslagen.

Kommunens organiseringsansvar och produktion

Enligt 7 § i kommunallagen sköter kommunen de uppgifter som den har åtagit sig med stöd av självstyrelsen och organiserar de uppgifter som särskilt föreskrivs för den i lag. När uppgifter ska organiseras i samarbete med andra kommuner, föreskrivs det om detta genom lag (lagstadgat samarbete). Kommunen kan med stöd av avtal även åta sig att sköta andra offentliga uppgifter än sådana som hör till dess självstyrelse. Enligt 8 § kan kommunen själv organisera de uppgifter som åligger den enligt lag eller avtala om att organiseringsansvaret överförs på en annan kommun eller en samkommun. Vid lagstadgat samarbete ansvarar den andra kommunen eller samkommunen för organiseringen av uppgifterna för kommunens räkning. Den kommun eller samkommun som ansvarar för organiseringen av uppgifterna ska i fråga om de tjänster och andra åtgärder som ska organiseras svara för lika tillgång till tjänsterna och åtgärderna, fastställt av behovet, mängden och kvaliteten i fråga om dem, det sätt som de produceras på, tillsynen över produktionen och utöandet av myndigheternas befogenheter. Kommunen svarar för finansieringen av uppgifterna, även om organiseringsansvaret har överförts på en annan kommun eller samkommun. Att svara för tillsynen över produktionen innebär att den organiseringsansvariga aktivt ska följa upp tjänsternas kvalitet och mängd samt att de förverkligas i enlighet med krav och behov. Tillsynen omfattar både egen verksamhet och behörig tillsyn av andras serviceproduktion som grundar sig på avtalsarrangemang.

Kommunen eller samkommunen kan enligt 9 § antingen själv producera de tjänster som omfattas av dess organiseringsansvar eller enligt avtal skaffa dem av andra tjänsteproducenter. Särskilda bestämmelser gäller för användningen av servicesedlar. Kommunen kan dock anförtro offentliga förvaltningsuppgifter åt andra än myndigheter endast om det föreskrivs särskilt om det genom lag. När kommunen eller samkommunen skaffar lagstadgade tjänster av någon annan tjänsteproducent kvarstår organiseringsansvaret hos kommunen eller samkommunen. Tjänsteproducentens ansvar för tjänsterna bestäms dessutom i enlighet med vad som föreskrivs i kommunallagen eller annan lag samt enligt vad som kommunen eller samkommunen och tjänsteproducenten avtalat om.

Kommunkoncern

En sammanslutning där kommunen har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § eller 6 § 2 mom. i bokföringslagen (1336/1997) är kommunens dottersammanslutning. Kommunen och dess dottersammanslutningar bildar en kommunkoncern. Vad som i denna lag föreskrivs om kommunens dottersammanslutningar tillämpas även på stiftelser som kommunen har bestämmande inflytande över. I kommunallagen finns bestämmelser om verksamhet i kommunens dottersammanslutningar, koncernledning och koncerndirektiv.

Enligt 47 §, som gäller verksamheten i kommunens dottersammanslutningar och koncerndirektivet, ska det genom ägarstyrningen ses till att kommunkoncernens fördel som helhet beaktas i verksamheten i kommunens dottersammanslutningar. I sammansättningen av styrelserna för kommunens dottersammanslutningar ska en med tanke på sammanslutningens verksamhetsområde tillräcklig sakkunskap om ekonomin och affärsverksamheten beaktas. Koncerndirektivet

tillämpas på ägarstyrningen i kommunens dottersammanslutningar och i tillämpliga delar i intressesammanslutningar. I koncerndirektivet ska det meddelas behövliga bestämmelser åtminstone om planeringen och styrningen av kommunkoncernens ekonomi och investeringar, ordnandet av koncernövervakningen, rapporteringen och riskhanteringen, informationen och tryggad rätt för kommunens förtroendevalda att få upplysningar, skyldigheten att inhämta kommunens åsikt före beslutsfattandet, koncernens interna tjänster, sammansättningen och utnämningen av styrelserna för kommunens dottersammanslutningar, en god förvaltnings- och ledningspraxis i kommunens dottersammanslutningar.

Enligt 48 §, som behandlar koncernledningen, hör till kommunens koncernledning kommunstyrelsen, kommundirektören eller borgmästaren och andra i förvaltningsstadgan angivna myndigheter. Koncernledningens uppgifter och befogenhetsfördelning fastställs i kommunens förvaltningsstadga. Koncernledningen svarar för genomförandet av ägarstyrningen i kommunkoncernen och för ordnandet av koncernövervakningen, om inte något annat bestäms i förvaltningsstadgan.

Intern kontroll och riskhantering

Enligt kommunallagen hör det till fullmäktiges uppgifter att fatta beslut om grunderna för den interna kontrollen och riskhanteringen (14 § 2 mom. 7 punkten) och till styrelsens uppgifter att sörja för kommunens interna kontroll och ordnandet av riskhanteringen (39 § 1 mom. 7 punkten). Enligt motiveringen till 39 § i kommunallagen avses med intern kontroll sådana interna förfarande- och arbetssätt genom vilka man säkerställer att ekonomin och verksamheten är lagligt skött och effektiv, att tillgångarna är säkra samt att uppgifterna om ekonomin och verksamheten är riktiga och tillräckliga ur ett ledningsperspektiv. Den interna kontrollen är entydigt ett ledningsverktyg och till dess metoder hör bland annat den interna revisionen, genom vilken den interna kontrollens funktion ska säkras. Betydelsen av en fungerande intern kontroll ökar ständigt då kommunens verksamhet blir allt mer skiftande och komplicerad. Det förekommer ingen separat reglering av den interna kontrollen i kommunallagen, eftersom det på grund av kommunernas olika storlek och organisationsform inte går att hitta en enhetlig modell för alla kommuners interna kontroll. Den kan ordnas till exempel som kommunens egen verksamhet eller i samarbete med andra kommuner eller beställas av en extern tjänsteproducent (RP 268/2014 rd, s. 171–172).

Revisorer och revisionsnämnd

För den externa revisionen ska det finnas en revisor i kommunen. Revisionsnämnden är ett lagstadgat kommunalt organ. Enligt 122 §, som gäller kommunens revision, väljer fullmäktige en revisionssammanslutning för granskning av förvaltningen och ekonomin. Sammanslutningen ska till ansvarig revisor förordna en OFGR-revisor. Revisorn utför sitt uppdrag under tjänsteansvar. Till revisor i kommunens dottersammanslutningar ska kommunens revisionsammanslutning väljas, om det inte i anslutning till ordnandet av granskningen finns grundad anledning att avvika från detta. Revisionssammanslutningen kan väljas för granskning av förvaltningen och ekonomin för högst sex räkenskapsperioder i sänder. Revisorerna ska ha förutsättningar att verkställa revisionen på ett oberoende sätt och i tillräckligt stor omfattning. Om det inte finns förutsättningar för en sådan revision, ska revisorerna vägra ta emot uppdraget eller avstå från det. Den som enligt 75 § inte är valbar till revisionsnämnden får inte vara revisor.

Det föreskrivs om revisionsnämnden i 121 §. Fullmäktige tillsätter en revisionsnämnd för organiseringen av granskningen av förvaltningen och ekonomin samt utvärderingen. Nämndens ordförande och vice ordförande ska vara fullmäktigeledamöter. Revisionsnämnden ska bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om, bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt, bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens tillräcklighet, om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning. Den ska också se till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas, övervaka att skyldigheten enligt 84 § att redogöra för bindningar iakttas och tillkännage redogörelserna för fullmäktige samt för kommunstyrelsen bereda ett förslag till bestämmelser om nämndens uppgifter i förvaltningsstadgan samt till budget för utvärderingen och granskningen. Revisionsnämnden gör upp en utvärderingsplan och lämnar för varje år fullmäktige en utvärderingsberättelse som innehåller resultaten av utvärderingen. Fullmäktige behandlar utvärderingsberättelsen i samband med bokslutet. Nämnden kan även ge fullmäktige andra sådana utredningar om resultaten av utvärderingen som den anser vara behövliga. Kommunstyrelsen ger fullmäktige ett utlåtande om de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder.

Kommunens bokslut

Till fullmäktiges uppgifter hör i enlighet med 14 § i kommunallagen att fatta beslut om godkännande av bokslutet och ansvarsfrihet. Bestämmelser om kommunens bokslut finns i 113 §. Kommunens räkenskapsperiod är kalenderåret. Kommunstyrelsen ska upprätta ett bokslut för räkenskapsperioden före utgången av mars månad året efter räkenskapsperioden och lämna det till revisorerna för granskning. Revisorerna ska granska bokslutet före utgången av maj månad. Efter revisionen ska kommunstyrelsen förelägga fullmäktige bokslutet. Fullmäktige ska behandla bokslutet före utgången av juni månad.

Bestämmelser om innehållet i kommunens bokslut finns i 113 § 2 och 3 mom. i kommunallagen. Till bokslutet hör balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till dem samt en tablå över budgetutfallet och en verksamhetsberättelse. Bokslutet ska ge en rättvisande bild av kommunens resultat, ekonomiska ställning, finansiering och verksamhet i enlighet med väsentlighetsprincipen. De omständigheter som behövs för detta ska lämnas i noterna. En kommun som med sina dottersammanslutningar bildar en kommunkoncern ska upprätta och i sitt bokslut ta in ett koncernbokslut enligt 114 § som gäller koncernbokslut.

I den verksamhetsberättelse som ingår i kommunens bokslut ska det enligt 115 § i kommunallagen ingå en redogörelse för hur de mål för verksamheten och ekonomin som uppställts av fullmäktige har nåtts i kommunen och kommunkoncernen. I verksamhetsberättelsen ska det också ingå uppgifter om sådana väsentliga omständigheter som gäller kommunens och kommunkoncernens ekonomi och som inte framgår av kommunens eller kommunkoncernens balansräkning, resultaträkning eller finansieringsanalys. Till sådana omständigheter hör åtminstone en uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen samt uppgifter om hur den interna kontrollen och riskhanteringen är ordnad och om de centrala slutsatserna. Om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning, ska det i verksamhetsberättelsen redogöras för hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt för den gällande ekonomiplanens tillräcklighet för balanseringen av ekonomin.

Revisorernas uppgifter och rapporteringsskyldighet

Bestämmelser om revisorers uppgifter finns i 123 § och bestämmelser om deras rapporteringsskyldigheten i 125 § i kommunallagen. Revisorerna ska före utgången av maj månad med iakttagande av god revisionssed inom den offentliga förvaltningen granska räkenskapsperiodens förvaltning, bokföring och bokslut. Revisorerna ska granska om kommunens förvaltning har skötts enligt lag och fullmäktiges beslut, om kommunens bokslut och det därtill hörande koncernbokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om kommunens resultat, ekonomiska ställning, finansiering och verksamhet enligt bestämmelserna och föreskrifterna om upprättande av bokslut, om uppgifterna om grunderna för statsandelarna är riktiga och om kommunens interna kontroll och riskhantering samt koncernövervakningen har ordnats på behörigt sätt.

Revisorerna ska följa fullmäktiges och revisionsnämndens anvisningar, om de inte står i strid med lag, förvaltningsstadgan eller god revisionssed inom den offentliga förvaltningen. Revisorerna ska utan dröjsmål meddela om iakttagna väsentliga missförhållanden i ett revisionsprotokoll som lämnas till kommunstyrelsen. Revisionsprotokollet delges revisionsnämnden. Revisorerna ska för varje räkenskapsperiod avge en berättelse till fullmäktige med en redogörelse för resultaten av revisionen. Berättelsen ska också innehålla ett uttalande om huruvida bokslutet bör godkännas och ansvarsfrihet beviljas en medlem i organet i fråga och den ledande tjänsteinnehavaren inom organets uppgiftsområde (redovisningsskyldig). Om revisorerna konstaterar att kommunens förvaltning och ekonomi har skötts i strid med lag eller fullmäktiges beslut och felet eller den åsamkade skadan inte är ringa, ska det i revisionsberättelsen riktas en anmärkning om saken mot den redovisningsskyldige. Anmärkningen kan inte riktas mot fullmäktige. Revisionsnämnden ska inhämta en förklaring av den som saken gäller samt kommunstyrelsens uttalande om en anmärkning i revisionsberättelsen. Fullmäktige fattar beslut om de åtgärder som revisionsnämndens beredning, revisionsberättelsen och anmärkningar i den föranleder. När fullmäktige godkänner bokslutet ska fullmäktige besluta om ansvarsfrihet för de redovisningsskyldiga.

Utvärderingsförfarande

I kommunallagen finns det bestämmelser om utvärderingsförfarande i fråga om kommuner som har en speciellt svår ekonomisk ställning och om utvärderingsförfarande i samkommuner.

Enligt 118 § i kommunallagen ska kommunen och staten vid ett utvärderingsförfarande i en kommun som har en speciellt svår ekonomisk ställning tillsammans utreda kommunens möjligheter att garantera sina invånare de tjänster som lagstiftningen kräver och vidta åtgärder för att trygga förutsättningarna för tjänsterna. Förfarandet kan inledas genom beslut av finansministeriet utifrån vissa nyckeltal i den kommunala ekonomin. Till följd av det utvärderingsförfarande som avses i kommunallagen kan statsrådet använda sin beslutanderätt enligt 18 § 3 mom. i kommunstrukturlagen och besluta om en ändring i kommunindelningen trots motstånd från fullmäktige i den eller de kommuner som berörs av ändringen, om ändringen är nödvändig för att trygga den lagstadgade servicen för invånarna i den kommun som befinner sig i en speciellt svår ekonomisk ställning och förutsättningarna för en ändring i kommunindelningen enligt 4 § uppfylls.

Ett utvärderingsförfarande kan enligt bestämmelsen inledas om kommunen inte har täckt underskottet i kommunens balansräkning inom den tidsfrist som anges i 110 § 3 mom. i kommu-

nallagen. Ett utvärderingsförfarande kan dessutom inledas om underskottet i kommunens senaste koncernbokslut är minst 1 000 euro per invånare och året innan minst 500 euro per invånare eller om de ekonomiska nyckeltal för ekonomin som beskriver tillräckligheten eller soliditeten i finansieringen två år i följd har uppfyllt följande gränsvärden: 1) förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna i kommunens koncernresultaträkning är under 80 procent, 2) kommunens inkomstskattesats är minst 2,0 procentenheter högre än den vägda genomsnittliga inkomstskattesatsen för alla kommuner, 3) beloppet av lån och hyresansvar per invånare i kommunens koncernbokslut överskrider det genomsnittliga beloppet av lån och hyresansvar i alla kommuners koncernbokslut med minst 50 procent, 4) koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag är under 0,8.

Utredningen i ett utvärderingsförfarande görs i en utvärderingsgrupp där en av medlemmarna utses av finansministeriet och en av kommunen. Efter att ha hört kommunen utser finansministeriet till ordförande för gruppen en person som är oavhängig av kommunen och ministeriet. Gruppen lägger fram ett förslag till åtgärder som behövs för att trygga servicen till invånarna.

Lagstiftningen om utvärderingsförfarandet har utvecklats under de senaste åren såväl genom ändringar i förutsättningarna för att inleda förfarandet som för att öka åtgärdernas verkningsfullhet när det gäller kommunens och statsrådets beslutsfattande. Lagstiftningen preciserades senast genom den ändring (419/2021) av kommunallagen som trädde i kraft den 26 maj 2021. Efterändringen föreskrivs det i lagen exaktare om behandlingen av åtgärdsprogrammet i kommunen och om därtill hörande rapportering till finansministeriet.

Om en samkommun inte har täckt ett underskott i samkommunens balansräkning inom den tidsfrist som anges i 110 § 3 mom. kan finansministeriet enligt 119 § i kommunallagen, efter att ha hört samkommunen och dess medlemskommuner, förordna en oberoende utredare som har till uppgift att utarbeta ett förslag till avtal mellan samkommunen och dess medlemskommuner om balanseringen av samkommunens ekonomi. Utredaren ska höra samkommunen och dess medlemskommuner i samband med utarbetandet av förslaget. Det organ som utövar den högsta beslutanderätten i samkommunen och medlemskommunernas fullmäktige ska behandla det förslag till avtal som läggs fram av utredaren. Medlemskommunerna kan godkänna avtalet på det sätt som anges i 57 § 1 mom. i kommunallagen. Avtalet ska delges finansministeriet. Samkommunens och medlemskommunernas budgetar och ekonomiplaner ska göras upp så att de uppfyller avtalet. I samkommunens verksamhetsberättelse ska det läggas fram en utredning över genomförandet av avtalet och dess tillräcklighet under räkenskapsperioden. Samkommunen ska delge finansministeriet utredningen före utgången av juni månad året efter räkenskapsperioden.

Samarbete mellan kommuner

Enligt 49 § i kommunallagen kan formen för offentligt samarbete mellan kommuner vara en samkommun, ett avtal om skötsel av en myndighetsuppgift och en gemensam tjänst. Formen för offentligt samarbete mellan samkommuner kan vara en gemensam tjänst, ett avtal om skötsel av en myndighetsuppgift och en affärsverkssamkommun.

Kommuner kan också bedriva privaträttsligt samarbete till exempel genom att grunda aktieföretag.

Samkommun

En samkommun bildas enligt 55 § i kommunallagen genom ett grundavtal mellan kommunerna, vilket godkänns av deras fullmäktige. I 56 § i kommunallagen föreskrivs det om det obligatoriska innehållet i grundavtalet.

Bestämmelser om samkommuners organ finns i 58–61 § i kommunallagen. Beslutanderätten i en samkommun utövas av samkommunsfullmäktige eller samkommunsstämman. I en samkommun med endast ett organ fördelar sig beslutanderätten mellan medlemskommunerna och samkommunens organ enligt lag och på det sätt som bestäms i grundavtalet. En samkommun kan också ha andra organ enligt vad som bestäms i grundavtalet.

Enligt 58 § 3 mom. i kommunallagen ska samkommunens andra organ än dess högsta organ ges en sammansättning som svarar mot den andel röster olika grupper som är representerade i medlemskommunernas fullmäktige fått inom samkommunens område vid kommunalvalet med iakttagande av proportionalitetsprincipen enligt vallagen (714/1998). Kravet på politisk proportionalitet tillämpas på alla andra organ i samkommunen än samkommunsfullmäktige, samkommunsstämman och, i en samkommun med endast ett organ, samkommunsstyrelsen. Kommunerna kan likväl i grundavtalet avtala om att även samkommunsfullmäktiges sammansättning ska bestämmas enligt principen om politisk proportionalitet. Däremot är det inte möjligt att i samkommunsstämman tillämpa principen om politisk proportionalitet, eftersom medlemskommunernas representanter väljs skilt för varje möte.

Enligt 61 § i kommunallagen ska organet i en samkommun med endast ett organ svara för samkommunens verksamhet, förvaltning och ekonomi. I allmänhet är detta organ samkommunsstyrelsen. Till medlemskommunernas beslutanderätt hör valet av medlemmar till samkommunens organ och revisionsnämnden. Medlemskommunerna beslutar också om godkännande av bokslutet och om ansvarsfrihet.

För finansieringen av sådana utgifter i en samkommun som inte kan täckas på något annat sätt svarar enligt 117 § i kommunallagen medlemskommunerna enligt vad som i grundavtalet bestämts om ansvarsfördelningen mellan kommunerna.

I grundavtalet ska det bestämmas om antalet representanter i samkommunsfullmäktige, samkommunsstämman eller något annat organ som utövar den högsta beslutanderätten samt om hur rösträtten fördelar sig mellan medlemskommunerna och om grunderna för fördelningen av rösträtten. Varje medlem kan ha en röst eller så kan rösträtten variera. Det ska avtalas om hur rösträtten fördelas. Som grund för fördelningen av rösträtten har man i allmänhet använt antalet invånare, andelen i grundkapitalet eller till exempel användningen av samkommunens tjänster under en given period. Eftersom ett röstetal som bestäms enligt grunderna för rösträtten kan variera när förhållandena förändras kan man inte i grundavtalet direkt fastställa antalet röster för medlemskommunerna. I regel kan man likväl i grundavtalet bestämma om begränsningar i rösträtten, genom vilka en stor medlemskommuns dominerande ställning i beslutsfattandet i samkommunen kan begränsas. Utan begränsning av rösträtten skulle det i en del fall vara möjligt att en kommun får bestämmande inflytande enligt bokföringslagen och att samkommunen blir en del av kommunens kommunkoncern enligt vad som avses i 6 § i kommunallagen. Grundlagsutskottet har enligt sin etablerade tolkningspraxis ansett att beslutssystemet i en samkommun inte får ge någon enskild kommun möjlighet att få ensidig bestämmanderätt. (GrUU 67/2014 rd, s. 5, GrUU 75/2014 rd, s. 6.).

Enligt 62 § i kommunallagen får en kommun utträda ur en samkommun där den är medlem. Om inte något annat har bestämts i grundavtalet, sker utträdet vid utgången av ett kalenderår, sedan medlemskommunen har anmält utträdet minst ett år tidigare. Medlemskommuner har rätt att utträda ur samkommuner som grundar sig på frivilligt samarbete. Att utträda ur samarbete som är lagstadgat är inte möjligt om det i lag har föreskrivits eller med stöd av lag bestämts vilka kommuner som ska ingå i samarbetet. En samkommuns grundavtal ska innehålla bestämmelser om ställningen för en medlemskommun som utträder ur samkommunen och för de medlemskommuner som fortsätter verksamheten. I grundavtalet ska det åtminstone bestämmas hur de ekonomiska relationerna mellan den utträdande medlemskommunen och de medlemskommuner som fortsätter verksamheten ska avgöras i samband med utträdet.

Bestämmelser om ändring av grundavtal finns i 57 § i kommunallagen. Om inte något annat bestäms i grundavtalet kan grundavtalet ändras, om minst två tredjedelar av medlemskommunerna understöder en ändring och deras invånarantal är minst hälften av det sammanräknade invånarantalet i samtliga medlemskommuner. Vid lagstadgat samarbete kan en medlemskommun dock inte utan sitt samtycke åläggas att delta i skötseln av nya frivilliga uppgifter och i kostnaderna för dem.

Ansvarig kommun

En kommun kan enligt 51 § i kommunallagen sköta en uppgift för en eller flera kommuners räkning så att kommunerna har ett gemensamt organ som svarar för skötseln av uppgiften. Den kommun som sköter uppgiften kallas ansvarig kommun. Kommunerna kan komma överens om att en del av ledamöterna i det gemensamma organet utses av de andra kommunerna. Det gemensamma organet är ett organ som är underställt den ansvariga kommunens fullmäktige och styrelse, och den underlydande organisationen är en del av den ansvariga kommunens organisation. Kommuner med ett gemensamt organ gör upp ett avtal där det enligt 52 § i kommunallagen ska bestämmas om organets uppgifter och vid behov om överföring av organiseringsansvar.

Vid samarbete krävs inte att alla kommuner som deltar i samarbetet är representerade i organet. Kommunallagen ändrades en kort tid efter att den stiftats sålunda att det inte heller vid lagstadgat samarbete krävs att varje kommun som deltar i samarbetet har minst en representant i det organ som svarar för skötseln av uppgiften. Kommunens inflytande kan i ett avtal om samarbete tryggas också genom andra förfaranden.

I ett avtal om gemensamt organ ska det i enlighet med 52 § avtalas åtminstone om det gemensamma organets uppgifter och vid behov om överföringen av det organiseringsansvar som avses i 8 §, om det gemensamma organets sammansättning och de andra kommunernas rätt att utse ledamöter i organet, om grunderna för kostnaderna och fördelningen av dem och om avtalets giltighet och uppsägning av avtalet. I avtalet kan det också bestämmas att kommunstyrelsen i den ansvariga kommunen inte har rätt att till behandling ta upp ett ärende som det gemensamma organet har fattat beslut i. Ett avtal om ett gemensamt organ kan vara i kraft tills vidare eller en bestämd tid.

Gemensam tjänst

Kommunerna och samkommunerna kan enligt 53 § genom överensstämmande beslut inrätta en gemensam tjänst. Tjänsteinnehavaren står i tjänsteförhållande till alla kommuner och samkommuner i fråga. De kommuner och samkommuner som deltar i arrangemanget ska åtminstone komma överens om vilken kommun eller samkommun som ansvarar för fullgörandet av arbetsgivarens förpliktelser samt om grunderna för kostnaderna och fördelningen av dem. Tjänsten ska inrättas genom samstämmiga beslut av samtliga aktörer som deltar i arrangemanget.

Avtal om skötseln av en myndighetsuppgift

Enligt 54 § i kommunallagen kan en uppgift som enligt lag åligger kommunen, samkommunen eller dess myndighet och som kan delegeras till en tjänsteinnehavare genom avtal anförtros en annan kommuns eller samkommuns tjänsteinnehavare som sköter uppgiften under tjänsteansvar. Avtalet ska innehålla behövliga bestämmelser åtminstone om uppgiftens innehåll, uppföljningen av skötseln av uppgiften, grunderna för kostnaderna och fördelningen av dem samt om avtalets giltighet och uppsägning av avtalet. Enligt den tillämpningspraxis som utvecklats kan en sådan uppgift även inbegripa utövande av offentlig makt, och när uppgiften sköts under tjänsteansvar innefattar den eventuellt uppdraget att fungera som föredragande i ett organ. Avtalet kan ingås också mellan en kommun och en samkommun.

3 Målsättning

Ett av syftena med reformen där ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförs är att öka sysselsättningen genom att främja efterfrågan och utbudet på arbete, vilket sker genom samarbete mellan staten och kommunerna. Ett annat syfte är att stärka regionernas livskraft och konkurrenskraft med kundorienterade tjänster genom att utnyttja det kommunala ekosystemets möjligheter. Ett av de centrala elementen i reformen är en sporrande finansieringsmodell. Målet är att ge kommunen större ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånen så att finansieringsansvaret sporrar kommunen att sköta sysselsättningen i regionen och att så effektivt som möjligt ordna tjänster för arbetslösa arbetssökande som leder till att de får arbete. Genom reformen avses 7 000–10 000 personer bli sysselsatta.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Reformen av organiseringsansvaret för arbetskrafts- och företags servicen

I propositionen föreslås att det stiftas en ny lag om ordnande av arbetskraftsservice, där det föreskrivs om den offentliga arbetskraftsservice som kommunen ska ordna och om uppgifterna i samband med detta. Enligt förslaget ska den nuvarande lagen om offentlig arbetskrafts- och företags service upphävas.

Största delen av ansvaret för den arbetskraftsservice som tillhandahålls företag och andra arbetsgivare överförs till kommunerna. Ordnandet av arbetskraftsservicen och övriga lagstadgade uppgifter i samband med den blir för kommunerna en ny statsandelsuppgift. Ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna omfördelas så att kommunens finansieringsansvar utsträcks från arbetsmarknadsstödet till att omfatta även grunddagpenningens och den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel. Dessutom börjar finansieringsansvaret tidigare än det nuvarande ansvaret för finansieringen av arbetsmarknadsstödet, och det växer enligt förslaget stegvis

när arbetslösheten varar länge. Kommunens finansieringsansvar avbryts inte heller som i dag för den tid som den arbetslösa deltar i sysselsättningsfrämjande service som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. När ansvaret för ordnandet av arbetskraftsservice övergår till kommunerna får kommunerna bättre förutsättningar än de för närvarande har att inverka på det finansieringsansvar som arbetslöshetsförmånerna medför genom att ordna sådana tjänster för de arbetslösa som leder till att de blir sysselsatta på den öppna arbetsmarknaden.

Staten ska även framöver ha det övergripande ansvaret för sysselsättningen och för att systemet med arbetskraftsservice fungerar nationellt. Staten ska övervaka effektiviteten i kommunernas skötsel av sysselsättningen samt svara för laglighetskontrollen. Staten ska tillhandahålla riksomfattande datasystemtjänster för arbetskraftsservicen samt upprätthålla de nationella informationsresurserna.

Arbets- och näringsbyråerna som i dag fungerar som lokala statliga myndigheter ska enligt förslaget avskaffas, och de uppgifter som de för närvarande sköter och som enligt förslaget inte ska överföras till kommunerna omfördelas inom statsförvaltningen så att U-centret tar hand om största delen. Undantag utgörs av de uppgifter i samband med partiella tillstånd som ingår i uppehållstillstånd för arbetstagare, vilka överförs till Migrationsverket.

Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska enligt förslaget upphävas och ersättas med en ny lag om sektorsövergripande främjande av sysselsättning där det också föreskrivs om en samservice inom det sektorsövergripande stödet som främjar sysselsättningen bland unga.

4.1.2 Ansvar för ordnande av offentlig arbetskraftsservice

Kriterier för organiseringsansvaret

I den föreslagna lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivs det om kommunernas ansvar för ordnandet av arbetskraftsservice. Enligt förslaget är det kommunerna som framöver ska ansvara för ordnandet av arbetskraftsservicen. En kommun ska kunna ordna servicen självständigt om dess arbetskraft uppgår till minst 20 000 personer. Alla kommuner vars arbetskraft är mindre än 20 000 personer ska komma överens om att sköta uppgiften i samarbete med en eller flera andra kommuner. Den sammanlagda arbetskraften i de kommuner som avtalar om samarbete ska uppgå till minst 20 000 personer. Ett samarbetsområde som bildats för att sköta sysselsättningen kallas sysselsättningsområde.

Med arbetskraftens storlek avses arbetskraftens storlek enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning. Arbetskraftsundersökningen är en årsstatistik, där arbetskraften i varje kommun bestäms. Den består av samtliga 18–74 år gamla kommuninvånare som enligt sin huvudsakliga verksamhet är antingen sysselsatta eller arbetslösa. För arbetskraftens storlek fastställs en gräns på 20 000 personer för att de organiseringsansvariga aktörerna ska ha tillräckliga resurser att sköta uppgiften. Detta bidrar till att trygga en jämlik tillgång på tjänster i olika regioner. Tryggheten av servicen har nära samband med anordnarens ekonomiska resurser och personalresurser. Genom att fastställa en nedre gräns strävar man efter att undvika överlappande strukturer i organiseringen av den offentliga servicen och därigenom konsekvenser som är ogynnsamma för ekonomin.

Utöver ett tillräckligt arbetskraftsunderlag krävs det av ett sysselsättningsområde att det utgör ett geografiskt sammanhängande och ur arbetsmarknads- och pendlingssynvinkel fungerande område. Med tanke på ordnandet av arbetskraftsservicen är det väsentligt att området är sammanhängande ur arbetsmarknads- och pendlingssynvinkel och möjliggör resor mellan kommunerna för att uträtta ärenden samt arbetspendling. Att området är sammanhängande säkerställer att arbetssökande kunder har tillgång till närservice, och det skapar en möjlighet att anpassa serviceprocessen för de arbetssökande efter övriga aktiviteter som kommunerna i området tillhandahåller och bland dem särskilt livskrafts- och kompetenstjänsterna. Livskraftsuppgifterna och lokalkännedomsperspektivet gäller områden som är större än en kommun. Området utgör ur invånarnas synvinkel en sammanhängande helhet. Kommuninvånarna kan bo och arbeta i olika kommuner, och såväl de privata som de offentliga tjänsterna kan i praktiken finnas i en annan kommun än boningskommunen. Området ska utgöra en funktionell helhet ur invånarnas och företagarnas synvinkel såväl med tanke på pendling som boendemöjligheter, tillgången till tjänster och till exempel smidigheten i kollektivtrafiken.

Samarbetet mellan kommunerna i ett sysselsättningsområde är lagstadgat. Vid lagstadgat samarbete ansvarar, enligt 8 § i kommunallagen, en kommun eller samkommun för organiseringen av uppgifterna för samtliga kommuner som ingår i samarbetet. De kommuner som bildar sysselsättningsområdet ska sålunda på det sätt som avses i 51 § i kommunallagen komma överens om att överlåta på en ansvarig kommun att sköta uppgiften eller upprätta en samkommun enligt 55 § i kommunallagen för att sköta den. Enligt 8 § i kommunallagen svarar kommunen för finansieringen av uppgifterna, även om organiseringsansvaret har överförts på en annan kommun eller samkommun. De kommuner som bildar ett sysselsättningsområde ska sinsemellan komma överens om hur kostnaderna för skötseln av uppgiften ska delas.

Ansvar för ordnandet av arbetskraftsservicen kan således bäras av en kommun inom sitt eget område eller av en kommun eller samkommun som bär ansvaret för alla kommuner i ett sysselsättningsområde. Kommunerna i ett sysselsättningsområde ska till arbets- och näringsministeriet ge in ett avtal om ett gemensamt organ (modellen med ansvarskommun) eller ett grundavtal för samkommunen inom två veckor från det att avtalet godkänts. Även en kommun som uppfyller förutsättningarna för organiseringsansvar och beslutar att ordna arbetskraftsservicen självständigt ska ge in ge in beslut om detta till arbets- och näringsministeriet inom två veckor från det att beslutet antagits. Kommunerna ska dock ge in de avtal eller det beslut som avses ovan senast den 31 oktober 2023.

Om det sker en ändring i arbetskraftens storlek i kommunen eller i medlemskommunerna i sysselsättningsområdet som innebär att kommunen eller sysselsättningsområdet inte längre uppfyller kravet att arbetskraften ska uppgå till minst 20 000 personer, ska kommunen eller sysselsättningsområdets medlemskommuner vidta åtgärder. För att det inte ska ske plötsliga ändringar i organiseringsansvaret, behöver åtgärder vidtas först när arbetskraftens storlek i slutet av tre på varandra följande kalenderår har underskridit 20 000. En kommun som självständigt burit organiseringsansvaret ska då avtala om samarbete med en annan kommun eller ett sysselsättningsområde. När arbetskraften minskar ska kommunerna i sysselsättningsområdet avtala om att någon kommun ansluter sig till området eller att sysselsättningsområden går samman. Det nya sysselsättningsområdet ska upprättas så att avtalet gäller från början av det andra året efter att det upprättats. Arbets- och näringsministeriet ska underrättas om ändringar i organiseringsansvaret genom att ministeriet lämnas avtalet om ett gemensamt organ eller grundavtalet för samkommunen inom två veckor från det att avtalet godkänts.

Statsrådets rätt att besluta om sysselsättningsområden

I lagen ska statsrådet ges rätt att fatta beslut om att en kommun ska höra till ett sysselsättningsområde om arbetskraften i kommunen är under 20 000 personer och kommunen av någon anledning inte hör till något sysselsättningsområde. Det är fråga om en så kallad stupstocksreglering genom vilken man säkerställer att aktörer med organiseringsansvar som uppfyller kraven i lagen bildas.

Statsrådet ska ha rätt att i sista hand besluta också i en situation där arbetskraften i kommuner som avtalat om att bilda ett sysselsättningsområde är under 20 000 personer eller där området inte är geografiskt sammanhängande eller funktionellt i arbetsmarknadshänseende och statsrådet inte har beviljat undantag enligt 4 § i införelagen. Dessutom ska statsrådet ha beslutanderätt om arbetskraften i kommunen eller sysselsättningsområdet under tre på varandra följande år har underskrivit det antal som krävs och kommunen eller sysselsättningsområdet inte inom föreskriven tid har lämnat arbets- och näringsministeriet ett nytt avtal som uppfyller kraven. Statsrådet ska ha beslutanderätt också om en kommun med en arbetskraft på under 20 000 personer utträder ur ett sysselsättningsområde och inte avtalar om att ansluta sig till ett annat sysselsättningsområde eller om ett sysselsättningsområde till följd av att en eller flera kommuner utträder inte längre uppfyller kraven på organiseringsansvaret.

Därtill ska statsrådet ha beslutanderätt om arbetskraftsmyndighetens förmåga att ordna den service som avses i den föreslagna lagen om ordnande av arbetskraftsservice är avsevärt försvagad annat än tillfälligt trots den handlingsplan som utarbetats under det samrådsförfarande som inletts av arbets- och näringsministeriet. Läget ska granskas genom en helhetsbedömning som omfattar såväl förmågan att ordna servicen som givandet av servicen. Finansministeriet ska delta i det aktuella samrådsförfarandet samt helhetsbedömningen.

I de situationer som nämns ovan ska statsrådet också ha rätt att besluta om kostnadsfördelningen, förvaltningsmodellen, grunderna för organiseringen av tjänster och uppgifter samt andra frågor som måste avgöras vid ordnandet av samarbetet och som kommunerna inte har avtalat om. Statsrådet ska innan beslut fattas konsultera berörda kommuner och kommunerna i sysselsättningsområdet. Statsrådets beslut om villkoren för samarbetet ska vara i kraft tills de berörda kommunerna avtalar något annat. Rätten att anföra besvär mot statsrådets beslut avgörs enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Statsrådets beslut kan dock verkställas trots att ändring har sökts.

Statsrådet ska ha rätt att på ansökan bevilja undantag från krav som gäller organiseringsansvaret. Statsrådet får ge en kommun eller de kommuner som bildar ett sysselsättningsområde tillstånd att ordna arbetskraftsservice trots att arbetskraften i kommunen eller de kommuner som bildar sysselsättningsområdet underskrider 20 000 personer, om bildandet av den funktionella helhet som krävs för ordnandet av arbetskraftsservicen på grund av skärgård eller stora avstånd annars inte är ändamålsenligt eller om undantaget behövs för att trygga de finsk- eller svenskspråkiga invånarnas språkliga rättigheter eller samernas språkliga och kulturella rättigheter eller om bildandet av ett sysselsättningsområde annars skulle förutsätta att flera pendlingsområden går samman. Med pendlingsområde avses de pendlingsområden som grundar sig på Statistikcentralens statistiska klassificering. Undantagstillstånd ska också kunna beviljas, om detta är motiverat med hänsyn till de regionala lösningarna för ordnandet av servicen, servicebehovet, kostnaderna för servicen eller andra faktorer som sammanhänger med servicen och om ett avtal har

ingåtts eller ett beslut fattats om ordnande av arbetskraftsservice och en plan för hur arbetskraftsservice ska ordnas som avses i 15 § 4 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice har utarbetats, och denna plan tryggar en tillräcklig servicenivå. En förutsättning för att undantagstillstånd ska kunna beviljas är också att kommunen eller de kommuner som bildar sysselsättningsområdet har avdelat tillräckliga ekonomiska resurser och personalresurser för ordnandet av sysselsättningstjänsterna och servicenivån i området eller något annat sysselsättningsområde inte sjunker nämnvärt till följd av undantagstillståndet.

Möjligheten till undantag sammanhänger med överföring av organiseringsansvaret, och bestämmelser om detta ska ingå i en separat införandelag. Ansökan om undantag ska lämnas in senast den 31 oktober 2023.

Arbetskraftsmyndigheten och skyldigheten att tillhandahålla arbetskraftsservice

För den kommun eller samkommun som ansvarar för ordnandet av arbetskraftsservicen används i lagen begreppet arbetskraftsmyndighet. En arbetskraftsmyndighet ska tillhanda tjänster till personkunder som bor eller verkar inom myndighetens verksamhetsområde det vill säga i kommunen eller sysselsättningsområdet i fråga. Om personen inte har en hemkommun i Finland eller om hemkommunen finns i landskapet Åland, ska den aktör som ansvarar för att servicen tillhandahålls bestämmas enligt den kommun där personen huvudsakligen vistas.

En personkund ska kunna söka service också hos en annan arbetskraftsmyndighet än den som bestäms enligt hemkommunen om personer bor eller vistas regelbundet eller en längre tid i en annan kommun eller en kommun i ett annat sysselsättningsområde på grund av arbete, studier, fritid, en nära anhörig eller annan närstående person som bor i kommunen eller någon annan liknande orsak. I dessa situationer ska kundens hemkommun vara skyldig att ersätta den arbetskraftsmyndighet som tillhandahåller servicen för de kostnaderna för servicen medför. En enskild kund ska dock i regel kunna delta i arbetskraftsutbildning oberoende av en annan arbetskraftsmyndighet än den som bestäms enligt hemkommunen, varvid hemkommunen är skyldig att betala ersättning för de kostnader som utbildningen medför för anordnaren. Arbetskraftsmyndigheten ska bara av särskilda skäl kunna begränsa deltagandet i arbetskraftsutbildning enligt hemkommun. En enskild kund ska också kunna delta i arbetskraftsutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning oberoende av vilken arbetskraftsmyndighet som har avtalat om ordnande av utbildningen. I den situation som beskrivits ovan uppkommer inga kostnader som hemkommunen ska ersätta.

Arbetskraftsmyndigheten är enligt förslaget skyldig att tillhandahålla arbetsgivarkunder tjänster oberoende av deras hem- eller verksamhetsort. Företag och andra arbetsgivare ska således kunna anlita den arbetskraftsmyndighet de önskar. I fall som gäller omställningsskydd är arbetskraftsmyndighetens uppgift till exempel att vid behov sörja för samarbetet mellan arbetskraftsmyndigheterna.

På arbetskraftsmyndigheter tillämpas språklagen. Med avvikelse från språklagen ska en enskild kund dock ha rätt att hos arbetskraftsmyndigheterna använda sitt eget språk, finska eller svenska, oberoende av om myndigheten är en- eller tvåspråkig. Dessutom ska enskilda kunder för att trygga de språkliga rättigheterna ges rätt att ta del av också en annan arbetskraftsmyndighets tjänster än den som bestäms enligt hemkommunen. De undantag från språklagen som

nämnts ovan är nödvändiga för att trygga de språkliga rättigheterna, som ingår i de grundläggande fri- och rättigheterna, eftersom statliga och kommunala myndigheterna inte har samma ställning i språkligt hänseende.

4.1.3 Finansieringen av de uppgifter som överförs till kommunerna

Den arbetskraftsservice som kommunernas ges organiseringsansvaret för ska bli statsandelsuppgifter enligt lagen om statsandel för kommunal basservice. Det är för kommunerna fråga om en ny statsandelsuppgift för vilken det beviljas full finansiering. Kostnaderna för den arbetskraftsservice som överförs till kommunerna är i budgeten för 2022 grovt räknat knappt 700 miljoner euro. I summan ingår ett tillägg på 70 miljoner euro för den nordiska modellen för arbetssökande. Storleken på den finansiering som ska överföras preciseras i samband med beredningen av planerna för de offentliga finanserna och budgetpropositionerna.

Finansieringen av den arbetskraftsservice som överförs beaktas i kostnadsunderlaget för statsandelen genom två olika kriterier: 50 procent av de beräknade kostnaderna för tjänsterna fördelas enligt antalet arbetslösa och 50 procent enligt antalet invånare i åldrarna 18–64 år. De beräknade kostnaderna för integrationsutbildningen fördelas likväldigt enligt hur många som har utländska språk som modersmål fränsett de personer som åtnjuter internationellt skydd och jämförbara personer för vilka kommunerna tilldelas en beräknad separat ersättning.

Antalet arbetslösa, det vill säga antalet invånare i åldrarna 18–64 år, införs som nya kriterier för statsandelarna. Antalet arbetslösa ska beräknas i enlighet med en bred förståelse av arbetslöshetsbegreppet som innebär att också de som deltar i arbetskraftsservicen räknas som arbetslösa. Den arbetslöshetskoefficient som ingår i statsandelssystemet förblir oförändrad.

I modellen ingår en övergångstid på två år under vilken en stegvis övergång till ett kalkylbaserat statsandelssystem genomförs i fråga om de uppgifter som överförs. Av de beräknade kostnaderna för de uppgifter som överförs till kommunerna uppgår den andel som ska fördelas enligt de beräknade faktiska kommunvisa kostnaderna år 2025 till 50 procent och år 2026 till 25 procent. Den del som fördelas på kalkylmässiga grunder är under dessa år i motsvarande grad mindre. Under det tredje året bestäms finansieringen helt och hållet enligt kalkylmässiga kriterier.

4.1.4 Kommunens ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna

Kommunens ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna ska enligt förslaget utökas. Finansieringsansvaret ska börja tidigare än för närvarande och graderas så att kommunens finansieringsandel växer efter hand som arbetslösheten varar längre. För närvarande gäller kommunens finansieringsansvar arbetsmarknadsstödet och den barnförhöjning som sammanhänger med det. I fortsättningen ska kommunen inte delta i finansieringen av den barnförhöjning som sammanhänger med arbetsmarknadsstödet. Utöver finansieringen av arbetsmarknadsstödet får kommunerna en del av ansvaret för finansieringen av grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningen. Finansieringsansvaret omfattar också arbetslöshetsförmåner som betalas under den tid tjänsten varar. Detta innebär att kommunens finansieringsansvar inte upphör när en arbetssökande övergår till tjänsten.

Staten står för skillnaden mellan arbetsmarknadsstödet och den andel av stödet som finansieras av stödtagarens hemkommun. Staten svarar också för finansieringen av barnförhöjningen i samband med arbetsmarknadsstöd och den förhöjningsdel som betalas under en sysselsättningsfrämjande tjänst. Grunddagpenningen ska finansieras förutom med stödtagarens hemkommuns finansieringsandel även med avkastning från arbetslöshetsförsäkringen samt statliga medel. Den barnförhöjning som sammanhänger med grunddagpenningen och den förhöjning som betalas under en sysselsättningsfrämjande tjänst ska finansieras med avkastning från arbetslöshetsförsäkringen och med statliga medel, och kommunen har ingen finansieringsandel. Finansieringen av löntagares inkomstrelaterade dagpenning består av stödtagarens hemkommuns finansieringsandel, statsandelen, Sysselsättningsfondens andel och arbetslöshetskassans andel. Kommunens finansieringsandel gäller den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel. På samma sätt som är fallet med arbetsmarknadsstöd och grunddagpenning deltar inte hemkommunen i finansieringen av den barnförhöjning eller förhöjda förtjänstdel som en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning får. Finansieringsansvaret i fråga om inkomstrelaterad dagpenning som betalas under permittering ändras inte. Detta innebär att inkomstrelaterad dagpenning som betalas en permitterad också framöver ska finansieras genom avkastning av arbetslöshetsförsäkringsavgifter och arbetslöshetskassans medlemsavgifter. Även finansieringen av tilläggsdagar som sammanhänger med arbetslöshetsförmånen förblir oförändrad.

Kommunens ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna bestäms enligt de det sammanlagda antalet arbetslöshetsförmånsdagar för vilka den arbetssökande betalats arbetslöshetsförmån. Även de dagar för vilka den arbetslösa får jämkad eller nedsatt arbetslöshetsförmån ska räknas med som hela dagar i det sammanlagda antalet arbetslöshetsförmånsdagar. Det antal dagar som omfattas av finansieringsansvaret beräknas således inte på samma sätt som de dagar som räknas med i den maximala utbetalningstiden för arbetslöshetsdagpenning. I antalet beaktas också de dagar innan lagen trätt i kraft för vilka arbetslöshetsförmån betalats.

Det sammanlagda antal förmånsdagar som finansieringsansvaret omfattar nollställs när den arbetssökande uppfyller det arbetsvillkor som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I praktiken innebär detta att de förmånsperioder som inletts med inkomstrelaterad dagpenning och grunddagpenning och de eventuella perioder med arbetsmarknadsstöd som följer efter maximitiden för dessa adderas. När den arbetssökande övergår från arbetsmarknadsstöd till inkomstrelaterad dagpenning eller arbetslöshetsdagpenning börjar antalet dagar som finansieringsansvaret omfattar räknas om från noll.

Kommunens finansieringsansvar börjar den 101:a dagen som den arbetssökande får arbetslöshetsförmån. Eftersom arbetslöshetsförmån betalas för högst fem dagar per vecka, innebär detta att kommunens finansieringsansvar börjar tidigast under den arbetssökandes femte månad som arbetslös. Kommunens finansieringsandel är fram till den 200:e förmånsdagen tio procent av beloppet av arbetsmarknadsstödet, grunddagpenningen eller den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel. När den arbetssökandes förmånsdagar är 201–300 är kommunens finansieringsandel 20 procent, när antalet förmånsdagar är 301–400 är andelen 30 procent, när antalet förmånsdagar är 401–700 är andelen 40 procent och när antalet förmånsdagar är 701 eller större är andelen 50 procent. Den största finansieringsandelen, 50 procent, gäller inte grunddagpenningen eller den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, eftersom arbetslöshetsdagpenning kan fås för högst 500 dagar. Om förmånstagaren övergår från grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning till arbetsmarknadsstöd räknas den tid för vilken stödtagaren fått dessa ar-

betslöshetsdagpenningar med i den period som personen fått arbetslöshetsförmån. Ett finansieringsansvar som stegvis ökar sporrar kommunerna att förebygga långtidsarbetslöshet och att rikta resurser också till dem som varit länge arbetslösa.

Arbetslöshetsförmånsdagar	Kommunens andel av finansieringen av arbetsmarknadsstödet, grunddagpenningen eller den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel.	€/mån./arbets sökande av den fulla förmånen*
0–100	0 %	0
101–200	10 %	74,18
201–300	20 %	148,35
301–400	30 %	222, 53
401–700	40 %	296,70
701–	50 %	370,88

*Om den arbets sökande får jämkad eller minskad arbetslöshetsförmån, beräknas kommunens andel enligt den jämkade eller minskade förmånen.

I den föreslagna lösningen för finansieringsansvaret har kommunerna en betydligt större del av finansieringsansvaret än i dag för det arbetsmarknadsstöd som betalas invandrare. Detta beror på att invandrare ofta deltar i sysselsättningsfrämjande tjänster under den inledande integrationen och att staten svarar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet under denna tid. I fråga om finansieringen av arbetsmarknadsstödet görs ett undantag enligt vilket kommunen inte ska ha något ansvar för arbetsmarknadsstöd som betalas invandrare under ett år från den första anteckningen om hemort. Den särskilt utsatta ställning som de som åtnjuter internationellt skydd och personer i jämförbar ställning befinner sig i ska beaktas så att staten ansvarar för kostnaderna för arbetsmarknadsstödet under en längre tid än vad som angetts ovan. Vad gäller dessa personer svarar staten för kostnaderna för arbetsmarknadsstöd under tre år från den första anteckningen om hemort. De undantag som avses ovan gäller bara arbetsmarknadsstödet. Detta medför att kommunen trots att personen har invandrarbakgrund har kostnadsansvar om invandraren betalas grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning.

Fakturering av kommunerna för deras finansieringsandel

Genomförandet av finansieringsansvaret sker i fråga om verkställighetsprinciperna enligt det förfarande som i dag tillämpas i fråga om det arbetsmarknadsstöd som kommunerna delvis finansierar. Förfarandet har beskrivits i avsnitt 2.10. De uppgifter som behövs för den fakturering som hänför sig till den inkomstrelaterade dagpenningen ska Folkpensionsanstalten få av arbetslöshetskassorna. Folkpensionsanstalten ska enligt förslaget fakturera kommunen för dess andel av finansieringen av arbetslöshetsförmånerna i efterskott. Folkpensionsanstalten ska betala den

del som används för finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen till Sysselsättningsfonden.

Kompensation för kommunens finansieringsansvar

Kommunernas utökade ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna kompenseras fullt ut genom en ersättning som betalas inom ramen för statsandelssystemet för basservice. Till kommunens statsandel för basservice läggs ett belopp som motsvarar den ökning av kommunernas kostnader ur ett riksperspektiv som orsakas av att deras finansieringsansvar för arbetslöshetsförmånerna ökar.

För att kompensera kommunerna för det utökade kostnadsansvaret görs ett tillägg till statsandelen som motsvarar den ökning av kommunens kostnader som dess utökade kostnadsansvar för arbetslöshetsförmånerna medför i genomsnitt.

De ersättningar som nämnts ovan bestäms enligt uppgifter om utbetalningen av arbetslöshetsförmåner i genomsnitt år 2023. För bestämningen av ersättningarna justeras uppgifterna enligt 2024 års nivå, och i ersättningarna beaktas dessutom de författningsändringar gällande storleken på grunddelen i utkomstskyddet för arbetslösa som träder i kraft 2024. Fördelningen av ersättningarna mellan kommunerna ska inte justeras i efterskott. Den totala nivån på ersättningarna ska likväl justeras varje år enligt det folkpensionsindex som avses i lagen om folkpensionsindex för att nivån till sitt realvärde inte ska sjunka jämfört med genomsnittssituationen. Ersättningen ska tills vidare vara ett bestående element i statsandelen för basservice. Kommuner som lyckas främja sysselsättningen av arbetslösa och följaktligen minska sina kostnader för arbetslösheten kommer att dra ekonomisk nytta av detta.

4.1.5 Styrning av och tillsyn över arbetskraftsservicen

Staten ska bära det övergripande ansvaret för sysselsättningen och arbetskraftsservicesystemets funktion. Arbets- och näringsministeriet ska svara för den allmänna styrningen, utvecklingen och övervakningen av arbetskraftsservicen samt för uppföljningen och utvärderingen.

För främjandet av sysselsättningen ställs nationella mål under varje regeringsperiod. Statsrådet fastställer målen på föredragning av arbets- och näringsministeriet. I de nationella målen kan det ingå mål för främjandet av ett jämlikt tillhandahållande av arbetskraftsservice och dess verkningsfullhet, tillgången på kunnig arbetskraft och främjande av invandring av experter, samarbetet mellan staten, kommunerna och sysselsättningsområdena samt andra aktörer, utvecklingen av hanteringen av sysselsättningen och utvecklingen av informationshanteringen och användningen av informations- och kommunikationsteknik inom arbetskraftsservicen. Målen ska också kunna ändras under regeringsperioden, om läget på arbetsmarknaden förändras väsentligt.

Statsrådet ska tillsätta en nationell delegation för främjande av sysselsättningen. Delegationen ska verka i anslutning till arbets- och näringsministeriet. I delegationen ska åtminstone kommunerna, arbets- och näringsministeriet och övriga ministerier som ansvarar för styrningen i sysselsättningsfrågor vara representerade. Dessutom ska delegationen ha representation av statens regionförvaltning och arbetslivets och näringslivets organisationer.

Delegationen ska ha till uppgift att stödja arbets- och näringsministeriet i uppgiften att styra främjandet av sysselsättningen, följa och förutse hur servicesystemet fungerar och behandla utvecklingsbehov inom främjandet av sysselsättningen. Delegationen ska delta i beredningen och uppföljningen av de nationella målen för främjandet av sysselsättningen och främja uppnåendet av målen. Delegationen ska för varje regeringsperiod lämna en utredning om servicesystemets funktion och behandla behoven att utveckla lagstiftningen om sysselsättningen och andra principiellt viktiga och vittsyftande åtgärder på EU-nivå och nationellt som rör sysselsättningen. Till delegationens roll hör att främja samarbetet mellan de olika parterna när det gäller att främja sysselsättningen.

Arbets- och näringsministeriet och NTM-centralen ska med Arbetskraftsmyndigheterna föra regelbundna regionala diskussioner för samarbete och uppföljning i syfte att främja sysselsättningen. Diskussionerna ska behandla verkningsfullheten i skötseln av sysselsättningen och behoven av utveckling och samarbete på grundval av uppföljnings- och analysdata och de nationella målen för främjande av sysselsättningen. I diskussionerna ska det delas information om sätt att främja sysselsättningen som varit verkningsfulla i olika regioner.

I lagen om ordnande av Arbetskraftsservice ska det också föreskrivas om ett samrådsförfarande i situationer där en Arbetskraftsmyndighets kapacitet att ordna Arbetskraftsservice har försämrats avsevärt under två på varandra följande år jämfört med andra motsvarande Arbetskraftsmyndigheter som ordnar Arbetskraftsservice. Bedömningen av situationen ska grunda sig på en helhetsbedömning av organiseringen av tjänsterna och tillgången på tjänster. Vid bedömningen kan avseende fästas vid aktiveringsgraden för långtidsarbetslösa eller annan motsvarande sysselsättningsfrämjande verksamhet, huruvida arbetslösheten i kommunen eller sysselsättningsområdet har ökat i mer än 12 månader jämfört med läget i motsvarande kommuner eller sysselsättningsområden, huruvida diskussioner som gäller serviceprocessen för arbetssökande har ordnats i kommunen eller sysselsättningsområdet och huruvida Arbetskraftsmyndighetens kapacitet att ordna Arbetskraftsservice har försvagats avsevärt av någon annan orsak.

Förfarandet inleds på initiativ av arbets- och näringsministeriet. Arbets- och näringsministeriet och Arbetskraftsmyndigheten samt finansministeriet ska förhandla och avtala om en handlingsplan för att rätta till situationen och om uppföljningen av planen. Arbetskraftsmyndigheten ska utan dröjsmål utarbeta och behandla handlingsplanen och delge beslutet om planen till arbets- och näringsministeriet och finansministeriet för eventuella vidare åtgärder. Om det bedöms att tillgången på Arbetskraftsservice trots handlingsplanen är avsevärt äventyrad, kan statsrådet fatta beslut om ett nytt sysselsättningsområde. Innan beslutet fattas ska statsrådet höra kommunen eller samkommunen.

Enligt förslaget ska regionförvaltningsverket övervaka Arbetskraftsmyndigheterna. Verkets behörighet ska vara mera omfattande än den laglighetskontroll som verket enligt kommunallagen genomför med anledning av klagomål. Regionförvaltningsverket ska också ha rätt att på eget initiativ utöva tillsyn till exempel på grundval av en tillsynsplan. I lagen ska det föreskrivas om åtgärder som regionförvaltningsverket ska kunna vidta på grundval av tillsynen. Avsikten är att tillsynen ska skötas centralt av ett enda regionförvaltningsverk. Att tillsynen koncentreras till ett regionförvaltningsverk säkerställer att tillsynen blir konsekvent och att det finns tillgång till tillräcklig kompetens för den.

4.1.6 Lagstiftning om offentlig arbetskraftsservice

I lagen om ordnande av arbetskraftsservice ska det föreskrivas om serviceprocessen för arbetssökande och om offentlig arbetskraftsservice och uppgifter i anknytning till den. Den föreslagna lagstiftningen om serviceprocessen för arbetssökande stämmer överens med serviceprocessen enligt gällande lag. Arbetskraftsmyndigheten är enligt förslaget skyldig att ordna en inledande intervju, samtal om jobsökning och kompletterande samtal om jobsökning på det sätt som lagen kräver. Även de föreslagna bestämmelserna om den arbetssökandes skyldighet att söka jobb står i samklang med gällande lagstiftning. De uppgifter som hänger samman med serviceprocessen för arbetssökande och påförande av skyldighet att söka jobb ankommer på arbetskraftsmyndigheten.

Även de tjänster som ordnas som offentlig arbetskraftsservice motsvarar tjänster som anges i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice fränsett utvecklingstjänsterna för företag, som även i fortsättningen ska omfattas av närings-, trafik- och miljöcentralernas organiseringsansvar. Lagen ska inte heller innehålla bestämmelser om sysselsättningspolitiskt understöd.

Arbetskraftsmyndigheterna ska som offentlig arbetskraftsservice ordna arbetsförmedlingstjänster, informations- och rådgivningstjänster, jobsökar-, karriär- och arbetsträning, arbetskraftsutbildning och utbildning inom omställningsskyddet. I den offentliga arbetskraftsservicen ska det på motsvarande sätt som i dag ingå också sakkunnigbedömningar som gäller enskilda kunders serviceprocess, försöksverksamhet, frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån samt stöd och ersättningar som beviljas arbetsgivare och enskilda kunder. Med stöd som beviljas arbetsgivare avses lönesubvention, sysselsättningsstöd för anställning av personer som fyllt 55 år och stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen. Med stöd och ersättningar som beviljas enskilda kunder avses startpeng, ersättningar för rese- och övernattningskostnader som orsakas av sökande av arbete eller service samt kostnadsersättningar som beviljas för deltagande i service.

Kunden ska erbjudas offentlig arbetskraftsservice enligt sitt servicebehov. Arbetskraftsmyndigheten ska ordna arbetskraftsservice utgående från kundernas servicebehov. Ordandet av offentlig arbetskraftsservice som föreskrivs i lagen hör till kommunernas statsandelsuppgifter. Kommunen kan inom ramen för sin allmänna behörighet även ordna andra tjänster som främjar sysselsättning av arbetssökande, men för sådana beviljas inte statsandelar.

Träning och arbetsprövning

Det föreslås en del ändringar i den nuvarande lagstiftningen om offentlig arbetskraftsservice. Den maximala tiden för träning och utbildningsprövning slopas. Arbetskraftsmyndigheten ska kunna bestämma längden på träningen eller utbildningsprövningen enligt egen bedömning utifrån kundens servicebehov. Kommunen svarar för finansieringen av de tjänster som den ordnar, och kommunens ansvar för finansieringen av en arbetslöshetsförmån ska inte upphöra medan kunden tar del av en tjänst. Dessa omständigheter leder till att tjänstens ordnas smed ändamålsenlig varaktighet. När den maximala längden slopas blir det möjligt att på ett bättre sätt kombinera träningen eller prövningen med andra tjänster som ett paket av tjänster som ges samtidigt.

Den maximala tiden för arbetsprövning förkortas från nuvarande tolv månader till sex månader. Syftet med arbetsprövningen är att utreda möjliga yrkes- och karriärval eller att stödja ett återinträde på arbetsmarknaden. För dessa ändamål räcker oftast en kort arbetsprövningsperiod.

Syftet med förkortningen av maximitiden för arbetsprövning är att förebygga att avlönade arbetstagare ersätts med arbetsprövare. Maximitiden på sex månader motsvarar den maximala längd på en arbetsprövningsperiod som för närvarande kan genomföras i samma arbetsgivares tjänst eller i samma uppgifter hos en kommun.

Arbetskraftsutbildning, utbildning inom omställningsskyddet och frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

Arbetskraftsmyndigheternas möjlighet att ordna arbetskraftsutbildning motsvarar den arbetskraftsutbildning som NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna skaffar med sysselsättningsmedel. I lagen ska det inte krävas att arbetskraftsmyndighet uttryckligen köper utbildning av en serviceproducent, utan kommunen ska kunna bestämma på vilket sätt utbildningen produceras. Detta innebär att arbetskraftsmyndigheten ska kunna producera utbildningen själv eller köpa den av serviceproducenter. Arbetskraftsmyndigheten bör likväl beakta konkurrensneutraliteten och bestämmelserna i kommunallagen om kommunens verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden. När en kommun skaffar arbetskraftsutbildning eller andra tjänster av en serviceproducent ska den iakta lagen om offentlig upphandling. Arbetskraftsutbildning ska kunna genomföras också som en samanskaffning tillsammans med en arbetsgivare, en uppdragsgivare till en person som ämnar bli företagare eller ett företag som överlåter företagarrättigheter.

Arbetskraftsutbildning som ordnas av arbetskraftsmyndigheten ska vara utbildning som ger större yrkeskunskap och bättre yrkesfärdigheter eller bättre företagarfärdigheter eller sådan integrationsutbildning som avses i lagen om främjande av integration med undantag av läs- och skrivfärdighetsundervisning. Arbetskraftsmyndigheten ska likväl inte som arbetskraftsutbildning kunna ordna utbildning vars syfte är att kunden avlägger en examen eller en del av en examen. Undervisnings- och kulturministeriet ska som för närvarande svara för finansieringen och styrningen av arbetskraftsutbildning som ordnas med stöd av lagen om yrkesutbildning. Arbetskraftsmyndigheterna och de utbildningsanordnare som har tillstånd att ordna arbetskraftsutbildning ska tillsammans planera den arbetskraftsutbildning i regionen som genomförs med stöd av lagen om yrkesutbildning.

Arbetskraftsmyndigheten svarar för valet av studerande till såväl arbetskraftsutbildning som den själv ordnar som arbetskraftsutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning. För valet av studerande till arbetskraftsutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning svarar enligt förslaget den arbetskraftsmyndighet som med en utbildningsanordnare som har tillstånd att ordna arbetskraftsutbildning avtalar om ordnande av utbildningen.

En arbetslös arbetssökande som har fyllt 55 år och har sagts upp av produktionsrelaterade eller ekonomiska orsaker ska ha rätt till utbildning inom omställningsskyddet. Ett villkor är att anställningen hos samma arbetsgivare har varat i minst fem år utan avbrott eller med avbrott som tillsammans har varat i högst 30 dagar. Arbetskraftsmyndigheten ska vara skyldig att för de personer som uppfyller villkoren genom utbildning inom omställningsskyddet ordna utbildning som ger bättre yrkeskompetens för att göra det lättare för dem att snabbt få nytt arbete. Utbildningen ska få vara i högst sex månader, och värdet av utbildningen ska få motsvara högst två månaders lön.

Arbetskraftsmyndigheten ska utreda utbildningens värde på grundval av uppgifterna i inkomstregistret. Arbetskraftsmyndigheten ska enligt förslaget fakturera Sysselsättningsfonden kvartalsvis i efterskott. Eftersom arbetskraftsmyndigheten får finansieringen för utbildningen via

Sysselsättningsfonden, beviljas ingen statsandel för de kostnader som utbildning inom omställningsskyddet orsakar.

Arbetskraftsmyndigheten ska under de förutsättningar som anges i lagen kunna besluta att stödja en arbetssökandes frivilliga studier med arbetslöshetsförmån. Bestämmelserna om stödjande av frivilliga studier stämmer överens med de nuvarande. Till de studier som kan stödjas läggs möjligheten att som studier i fritt bildningsarbete stödja utbildning i läs- och skrivfärdighet. Detta gör det möjligt att stödja studier i läs- och skrivfärdighet för invandrare som befunnit sig så länge i landet att deras integrationstid avslutats.

Stöd och ersättningar som beviljas arbetsgivare och enskilda kunder

Bestämmelser om stöd som beviljas arbetsgivare har tagits med i propositionen i huvudsak i den omarbetade form som de föreslås i regeringens proposition RP 175/2022 rd. I lagen ska det ingå bestämmelser om lönesubvention och sysselsättningsstöd för anställning av personer som fyllt 55 år samt stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen.

Det nya sysselsättningsstödet för anställning av personer som fyllt 55 år är ett stöd likt lönesubvention som beviljas arbetsgivaren för lönekostnader. Det ingår i regeringens åtgärder för att höja sysselsättningsgraden bland dem som fyllt 55 år. Till skillnad från lönesubventionen ska sysselsättningsstödet inte vara underkastat prövning, utan arbetskraftsmyndigheten ska bevilja stödet när de kriterier som anges i lagen är uppfyllda.

Sysselsättningsstöd ska beviljas en arbetsgivare som anställer en arbetssökande som fyllt 55 år och varit arbetslös i minst 24 månader under de 28 månader som omedelbart föregår beviljandet av subventionen. Personen som anställs ska ha en arbetstid på minst 25 timmar i veckan. Om den ordinarie maximiarbetstiden enligt kollektivavtalet för branschen är mindre än 37,5 timmar i veckan, ska arbetstiden vara minst 65 procent av den ordinarie maximiarbetstiden. Sysselsättningsstödet ska utgöra 70 procent av lönekostnaderna för den som anställs med stödet i 10 månader från det att anställningsförhållandet började, dock högst den tid anställningsförhållandet varar. Med lönekostnader avses bruttolön som betalas för regelbunden arbetstid med vissa undantag som räknas upp i lagen.

I lagen ska det inte som för närvarande föreskrivas om anslag som beviljas ett statligt verk för de kostnader som anställandet av en arbetslös arbetssökande medför.

Arbetskraftsmyndigheten ska kunna bevilja startpeng till enskilda kunder som inleder företagsverksamhet på heltid eller utvidgar en företagsverksamhet som de har som bisyssla till verksamhet på heltid. Maximitiden för startpengen stämmer överens med den nuvarande. Enligt förslaget ska i lagen föreskrivas att startpenningen först beviljas för 6 månader, vilket motsvarar nuvarande tillämpningspraxis. Arbetskraftsmyndigheten ska kunna en fortsatt period med startpeng kan beviljas så att den sammanräknade längden för perioderna med startpeng är högst 12 månader. Regleringen om startpeng ändras så att lön eller ersättning för arbete som inte hör till företagsverksamheten, stöd som betalas mottagaren för lönekostnader eller andra inkomster eller förmåner som mottagaren av startpengen får inte hindrar att startpeng beviljas och betalas. Andra inkomster och förmåner ska dock beaktas så att de dras av från startpengen, om det anses ändamålsenligt att bevilja startpeng trots andra inkomster.

En arbetssökande som får arbetslöshetsförmån ska ha rätt till kostnadsersättning som betalas av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten för de kostnader som orsakas av deltagande i service. De sysselsättningsfrämjande tjänster som ger rätt till kostnadsersättning förblir som i dag, det vill säga rätten till kostnadsersättning gäller den tid den arbetssökande deltar i arbetskraftsutbildning, frivilliga studier enligt lagen om främjande av integration, arbetsprövning, utbildningsprövning, karriärträning och jobbsökarträning. Om en enskild kund inte med stöd av lagen har rätt till den kostnadsersättning som avses ovan och inte heller rätt till motsvarande ersättning på andra grunder, ska Arbetskraftsmyndigheten kunna bevilja kunden en kostnadsersättning som motsvarar den lagstadgade kostnadsersättningen. I sådana fall är ett villkor att personen deltar i sysselsättningsfrämjande service som avtalats i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den och deltagandet i servicen medför oundvikliga kostnader. Kostnadsersättning ska dock inte beviljas för inledande intervju, samtal om jobbsökning eller kompletterande samtal om jobbsökning och inte heller för frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Det som sagts ovan innebär att de temporära bestämmelserna om behovsprövade kostnadsersättningar görs permanenta.

Uppgiften att betala ut de stöd och ersättningar som hör till offentlig Arbetskraftsservice överförs från UF-centret till Arbetskraftsmyndigheten. Varje Arbetskraftsmyndighet har till uppgift att se till att de stöd och ersättningar som den beviljat betalas. Detta innebär utbetalningarna som skötts centraliserat av UF-centret decentraliseras.

Garanterat arbete

En arbetslös arbetssökande vars rätt till arbetslöshetsdagpenning upphör på grund av att maximitiden uppnåtts efter det att personen fyllt 57 år, men innan personen fyller 60 år ska liksom för närvarande ha rätt till Arbetskraftsutbildning eller rehabilitering. Arbetskraftsmyndigheten ska för en arbetslös arbetssökande som fyllt 60 år och vars rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare upphör på grund av maximitiden uppnåtts ordna sysselsättningsfrämjande service eller arbete med lönesubvention i anställning hos någon annan än kommunen. Om personen inte får arbete på den öppna arbetsmarknaden och arbete med lönesubvention inte kan ordnas, är hemkommunen skyldig att ordna möjlighet till arbete för den arbetssökande. Kommunen ska ha rätt att få stöd för lönekostnaderna för en person som den sysselsätter på grund av sysselsättningskyldigheten. Stödet ska uppgå till 50 procent av de lönekostnader som kan täckas med lönesubvention.

Arbetskraftsmyndighetens uppgifter vid genomförandet av omställningsskyddet

Arbetskraftsmyndighetens uppgifter vid genomförandet av omställningsskyddet motsvarar arbets- och näringsbyråns nuvarande uppgifter. Arbetskraftsmyndighetens uppgift är att vid uppsägning tillsammans med arbetsgivaren och personalens företrädare kartlägga behovet av offentlig Arbetskraftsservice samt samordna denna service med träning eller utbildning som arbetsgivaren betalar och att i fråga om offentlig Arbetskraftsservice bistå arbetsgivaren vid utarbetandet och genomförandet av en handlingsplan. Arbetskraftsmyndigheten ska reservera tillräckliga resurser och bereda sig på behövliga åtgärder efter att den av en arbetsgivare har fått ett meddelande om att arbetstagare sagts upp enligt arbetsavtalslagen, lagen om sjöarbetsavtal eller lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden eller lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar.

Arbetskraftsmyndigheterna ska sörja för det inbördes samarbete som behövs för att genomföra omställningsskyddet. Arbetsgivaren uppfyller sin anmälningsskyldighet genom att lämna en anmälan om omställningsförhandlingar till vilken arbetskraftsmyndighet som helst, till exempel arbetskraftsmyndigheten i arbetsgivarens hemort eller verksamhetsort. Den arbetskraftsmyndighet som arbetsgivare lämnar sin anmälan ska vidta behövliga åtgärder när anmälan mottagits.

4.1.7 Ändringssökande

Ändring i ett beslut som fattats av en arbetskraftsmyndighet med stöd av lagen om ordnande av arbetskraftsservice ska i regel kunna sökas genom begäran om omprövning. Vid sökande av ändring i förvaltningsdomstol iakttas lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Ändring i ett omprövningsbeslut får således sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Överklagande hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter besvärstillstånd. Eftersom de frågor som regleras i lagen gäller enskilda kunder eller arbetsgivare, ska ändring i arbetskraftsmyndighetens beslut sökas genom förvaltningsklagan.

I ärenden som gäller avslag på registrering som arbetssökande, utbildning inom omställningsskyddet eller behovsprövad kostnadsersättning avviker sättet att söka ändring från det som beskrivits ovan. Ändring i dessa ärenden ska sökas hos besvärsnämnden för social trygghet. Det är ändamålsenligt att behandlingen av de ärenden som avses ovan fortsättningsvis behandlas av besvärsnämnden för social trygghet, eftersom de har samband med de ärenden som behandlas av nämnden på grundval av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Lagen ska också innehålla förbud mot sökande av ändring. Dessa ska liksom de nuvarande förbuden mot att söka ändring gälla beslut och avgöranden som baserar sig på myndighetsprövning. För att göra rättsläget klarare ska man till lagen foga en bestämmelse om förbud mot att söka ändring i en sysselsättningsplan.

4.1.8 Sektorsövergripande främjande av sysselsättning

I propositionen föreslås en ny lag om sektorsövergripande främjande av sysselsättning. I lagen ska det föreskrivas om en samarbetsmodell för sektorsövergripande stöd och om samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet i sysselsfrämjande syfte. Den nuvarande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen upphävs.

Samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd ska på motsvarande sätt som den nuvarande samservicen gälla samarbetet mellan de myndigheter som svarar för arbetskraftsservicen samt social-, hälso- och rehabiliteringstjänsterna. Aktörerna i samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd är arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten. I propositionen föreslås inte bestämmelser om nya tjänster, utan bestämmelser om skyldigheten att samordna de nuvarande lagstadgade tjänsterna till en helhet som är ändamålsenlig med tanke på den arbetslöshetsmängden som finns. Aktörerna ska bedöma den arbetslöshetsmängden, tillsammans med den arbetslös utarbete en sektorsövergripande sysselsättningsplan, ge vägledning och svara för att serviceprocessen framskrider. Lagen ska också innehålla bestämmelser om behandling av personuppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppgifterna.

Kundrelationen i samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd grundar sig på den arbetslöshetsmängden som finns inom sektorsövergripande stöd. Hänvisningen av kunder till bedömning av det sektorsövergripande servicebehovet ändras jämfört med nuläget så att de nuvarande villkor för hänvisning till

bedömning av det sektorsövergripande servicebehovet som sammanhänger med arbetsmarknadsstöd, arbetslöshetens varaktighet och personens ålder inte längre tillämpas. I fortsättningen ska en arbetslös kunna hänvisas till en sektorsövergripande bedömning AV servicebehovet om hindren för att denne ska få arbete består av sådana begränsningar av arbets- och funktionsförmågan eller problem med livshandlingen som inverkar på möjligheterna att få arbete och som inte kan lösas enbart genom att myndigheterna konsulterar varandra.

Organiseringen av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd ska grunda sig på välfärdsområdets verksamhetsområde. I varje välfärdsområdes område ska det för organiseringen av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd finnas minst en ledningsgrupp för sektorsövergripande stöd. Arbetskraftsmyndighet tillsätter ledningsgrupperna och utser de personer som ska leda organiseringen av samarbetsmodellen inom de ramar som ledningsgruppen fastställer. För området väljs ett tillräckligt antal ledningsgrupper för sektorsövergripande stöd och personer som leder organiseringen av samarbetsmodellen inom de ramar som ledningsgruppen fastställer.

I lagen ska det också föreskrivas om samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet i sysselsfrämjande syfte. Arbetskraftsmyndigheterna ska se till att det finns verksamhetsförutsättningar för denna samservice. Tjänsten avses vara lik den nuvarande Navigator-verksamheten för unga, och den ska vara lättillgänglig. Arbetskraftsmyndigheten ska ta fram en bedömning som visar vilket behovet av samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet är inom myndighetens område och utgående från bedömningen främja genomförandet av samservicen i området. Arbetskraftsmyndigheten ska förhandla om att ordna serviceställen med dem som anordnar utbildningstjänster, med välfärdsområdena och med andra aktörer i deras områden som är viktiga med tanke på anordnandet av samservice för unga. De aktörer som deltar i samservicen ska komma överens om hur samservicen ska organiseras och om kostnadsfördelningen.

Enligt lagen ska UF-centret ha hand om genomförandet av träning till stöd för ungas välbefinnande och livshandling. Syftet med träningen är att öka de ungas välbefinnande och delaktighet och undanröja hinder för deras förankring i utbildning och i arbetslivet. Träningen ska vara frivillig, utgå från de behov som den unga upplever sig ha och bygga på samarbete med den unga. UF-centret ska följa verkningsfullheten hos träningen. UF-centret ska ha samråd med kommunala aktörer eller välfärdsområden om den träning som ska genomföras. Ett nytt samråd ska kunna inledas om en part begär det.

Dessutom ska UF-centret tillhandahålla kommunerna och andra aktörer inom den sektorsövergripande service som främjar sysselsättning stödtjänster för serviceintegration och utveckling av det sektorsövergripande arbetet.

4.1.9 Uppgifter som gäller utkomstskyddet för arbetslösa

Arbetskraftsmyndigheten ska inom sitt verksamhetsområde avgöra om den arbetssökandes uppfyller villkoren för rätten till utkomstskydd för arbetslösa. Myndigheten ska lämna ett arbetskraftspolitiskt utlåtande för en arbetssökande som är kund hos myndigheten om den arbetssökandes förutsättningar för att få arbetslöshetsförmån, när det inte krävs arbetskraftspolitisk prövning eller krävs sådan prövning endast i ringa utsträckning. Utlåtandet ska vara bindande för utbetalaren av förmånen, det vill säga Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan. Dessa arbetskraftspolitiska utlåtanden motsvarar de utlåtanden som arbets- och näringsbyråerna

och de kommuner som deltar i kommunförsöket för främjande av sysselsättning för närvarande avger om arbetssökande som är kunder hos dem.

Ansvarsområdet utkomstskydd för arbetslösa vid Nylands arbets- och näringsbyrå, som för närvarande sköter de uppgifter rörande utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning, överförs enligt förslaget till UF-centret. UF-centret ska lämna arbetskraftspolitiska utlåtanden om arbetssökandes förutsättningar för att få arbetslöshetsförmån i fall som kräver prövning. Dessa arbetskraftspolitiska utlåtanden som kräver prövning motsvarar i huvudsak de utlåtanden som för närvarande sköts centralt för hela landet vid Nylands arbets- och näringsbyrå.

De arbetskraftspolitiska utlåtanden som kräver prövning gäller på motsvarande sätt som i dag sysselsättning som företagare eller i eget arbete, arbete som inte utförs i anställningsförhållande, upphörande med arbete i företag, företagares familjemedlemmars upphörande med arbete, upphörande med företagsverksamhet, upphörande med eget arbete, förutsättningar som gäller unga personer som saknar utbildning och förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda. De aktuella arbetskraftspolitiska utlåtandena är förenade med betydande arbetskraftspolitisk prövning bland annat vid bedömning av om en arbetssökande förfarit klandervärt och när av en period utan ersättning föreläggs. Dessutom ska UF-centret enligt förslaget lämna arbetskraftspolitiska utlåtanden om förutsättningarna för alterneringsersättning i fall där den alterneringsledigas företagsverksamhet ska utredas.

Förslaget att de uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som inbegriper prövning fortsättningsvis ska skötas centralt för hela landet gör det möjligt att säkerställa att tillämpnings- och avgörandepraxis samt behandlingstiderna förblir jämlika. Att uppgifterna även framöver sköts centralt säkerställer också att frågor som gäller utkomststöd för arbetslösa behandlas utan dröjsmål och att behandlingsresursen disponeras effektivt. Vid en centraliserad enhet är det också lättare än i ett decentraliserat system att trygga tillgången till den sakkunskap som behövs vid uppgifter som gäller utkomstskydd för arbetslösa och kräver prövning.

Att den enhet som sköter uppgifter gällande utkomstskydd för arbetslösa som kräver prövning förläggs till UF-centret är motiverat, eftersom centret även i framöver ska vara en del av arbetskraftsförvaltningen. Den allmänna administrativa styrningen av UF-centret ska skötas av arbets- och näringsministeriet, vilket stöder en enhetlig tillämpnings- och avgörandepraxis i fråga om uppgifter gällande utkomstskydd för arbetslösa som kräver prövning.

Skötseln av uppgifter som gäller utkomstskydd för arbetslösa har anknytning till det kommande verksamhetskomplex inom den kunskapsbaserade ledningen som nationellt ska koncentreras till UF-centret. I samband med skötseln av uppgifter som gäller utkomstskydd för arbetslösa samlas information om bland annat arbetsmarknaden, de arbetssökandes beteende på arbetsmarknaden, kommunernas serviceverksamhet samt kompetensutvecklingen och bedrivandet av företagsverksamhet.

4.1.10 Behandling av kunduppgifter samt riksomfattande informationssystemtjänster och tillhörande serviceplattform

Propositionen ska på motsvarande sätt som gällande lag innehålla bestämmelser om användningsändamål för kunduppgifter, uppgifter som behandlas och riksomfattande informationssystemtjänster. Dessutom ska bestämmelser om rätten att få information ingå i kapitlet om behandling av kunduppgifter och om riksomfattande informationssystemtjänster.

Användningsändamålen för kunduppgifter och de uppgifter som behandlas stämmer huvudsakligen överens med vad som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. I användningsändamålen görs dock ändringar som föranleds av ändringar i annan lagstiftning, och när det gäller uppgifter som behandlas görs ett antal mindre preciseringar.

Bestämmelserna om rätten att få information stämmer huvudsakligen överens med vad som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, men i bestämmelserna görs en del ändringar som föranleds av överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen. Enligt förslaget föreskrivs det om rätten att få information separat för arbetskraftsmyndigheterna, arbets- och näringsministeriet och UF-centret, serviceproducenterna inom arbetskraftsservicen och arbetsgivarna. I denna proposition föreslås att regionförvaltningsverket ska övervaka arbetskraftsmyndigheterna och lagligheten i genomförandet av de tjänster som omfattas av arbetskraftsmyndigheternas organiseringsansvar, varför propositionen innehåller bestämmelser om den rätt att få information som regionförvaltningsverket behöver för att kunna sköta sin tillsynsuppgift.

Propositionen innehåller bestämmelser om riksomfattande informationssystemtjänster för arbetskraftsservicen. De riksomfattande informationssystemtjänsterna ska bestå av en nationell informationsresurs, en riksomfattande helhet av kundinformationssystem och en serviceplattform. Denna helhet motsvarar de nuvarande riksomfattande informationssystemtjänster som tillhandahålls av arbets- och näringsförvaltningen. Det föreslås att UF-centret ska svara för förvaltningen och utvecklandet av de riksomfattande informationssystemtjänsterna. Arbetskraftsmyndigheterna ska vara skyldiga att använda det riksomfattande kundinformationssystemet, den nationella informationsresursen och serviceplattformen.

Propositionen innehåller särskilda bestämmelser om uppgifter som förs in i den nationella informationsresursen, uppgifter som avförs från informationsresursen och uppgifter i informationsresursen som arkiveras samt de registeransvariga för informationsresursen. Syftet med den nationella kundinformationsresursen är att samla den information om kunder, serviceproducenter och tjänster som uppkommer när arbetskraftsservice ordnas och produceras. Arbetskraftsmyndigheterna och UF-centret ska enligt lagen bli skyldiga att i den nationella informationsresursen föra in uppgifter som behövs för att anordna och producera arbetskraftsservice, inklusive tjänster för internationell rekrytering, för att anordna kundservice och tillhandahålla rådgivning som gäller arbetskraftsservice, för allmän styrning, planering och utveckling av arbetskraftsservice, för att följa upp och utvärdera hanteringen av sysselsättningen samt för statistikföring och kunskapsbaserad ledning. Dessutom föreslås det att producenter av arbetskraftsservice i den nationella informationsresursen ska kunna föra in uppgifter om hur upphandlad service framskrider och om dess resultat.

I propositionen föreslås att UF-centret och arbetskraftsmyndigheterna ska vara gemensamt personuppgiftsansvariga för den nationella informationsresursen. Ansvarsfördelningen mellan de personuppgiftsansvariga ska motsvara ansvarsfördelningen mellan UF-centret och arbets- och näringsbyråerna och mellan UF-centret och de kommuner som deltar i kommunförsöket för främjande av sysselsättningen på så sätt att UF-centret ska bära den personuppgiftsansvarigas ansvar för dataskydd och informationssäkerhet enligt allmänna dataskyddsförordningen och arbetskraftsmyndigheterna för den personuppgiftsansvarigas övriga ansvar gällande deras kunder.

Bestämmelserna om användarrättigheter i den riksomfattande helheten av kundinformationssystem som ingår i de riksomfattande informationssystemtjänsterna motsvarar vad som föreskrivs

i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice till de delar det är fråga om grunderna för beviljande av användarrätt och bestämmelser om ändring och radering av användarrätt. UF-centret ska också framöver ansvara för helheten av det nationella informationssystemet och vara den systemansvariga myndighet som avses i informationshanteringslagen. Centret ska således svara för bestämningen av användarrättigheterna i den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. I propositionen föreslås att användarrättigheter förutom av UF-centret ska beviljas av arbetskraftsmyndigheterna. UF-centret ska enligt förslaget svara för beviljandet av användarrättigheter till personer som är i statens tjänst, och varje arbetskraftsmyndighet för beviljandet av användarrättigheter till sina anställda.

Propositionen innehåller dessutom förslag om behövliga ändringar i inkomstdatasystemet tack vare vilka effekterna av den offentliga arbetskraftsservicen ska kunna följas och servicens verkningfullhet bedömas bättre än för närvarande. Genom inkomstregistret ska det till exempel gå att få information om för hur lång tid en kund vid arbetskraftsservicen har sysselsatts och hur olika tjänster har främjat sysselsättningen av arbetssökande.

4.1.11 Förändringar i NTM-centralernas och UF-centrets uppgifter

I lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna upphävs bestämmelserna om arbets- och näringsbyråerna. Av denna orsak ändras namnet på närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter till närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter.

UF-centret ska även framöver sköta NTM-centralernas gemensamma uppgifter inom personal- och ekonomiförvaltningen och andra motsvarande serviceuppgifter, allmänna förvaltningsuppgifter och uppgifter inom informationsförvaltning samt, som för närvarande, uppgifter i samband med utbetalning och återkrav av statsunderstöd. UF-centret ska också framöver svara för arbetskraftsservicens riksomfattande informationssystemtjänster, men i fortsättningen ska centret inte tillhandahålla sina tjänster för arbets- och näringsbyrån utan sysselsättningsområdenas arbetskraftsmyndigheter. UF-centret ska också svara för rådgivningen om riksomfattande elektroniska tjänster inom arbetskraftsservicen.

UF-centret får också helt nya uppgifter inom arbetskraftsservicen. Centret ska framöver följa och bedöma arbetskraftsservicens verkningfullhet och funktion och producera information om dem. Centret ska producera information för arbets- och näringsministeriet som stöd för de regionala diskussionerna för samarbete och uppföljning samt ministeriets egen analysverksamhet och politiska beredning. Även arbetskraftsmyndigheterna ska när det ordnar arbetskraftsservice kunna använda den information som UF-centret producerar.

Till UF-centrets uppgifter hör i fortsättningen också att främja internationell rekrytering. Centret ska tillhandahålla riksomfattande tjänster som främjar arbetskraftsinvandring och arbetskraftens internationella rörlighet. UF-centrets uppgifter inom internationell rekrytering ska vara en del av den så kallade Work in Finland-verksamheten, som centret sköter tillsammans med Business Finland Ab.

En ny uppgift som överförs till UF-centret är lönegarantiärendena, som centret ska sköta centraliserat för hela Finland. Lönegarantiärendena sköts för närvarande centralt av NTM-centralen i Nyland. Till UF-centret överförs enligt förslaget dessutom de arbetsuppgifter rörande utkomstskydd för arbetslösa som kräver prövning vilka för närvarande är koncentrerade till Arbets- och

näringsbyrån i Nyland. Dessa uppgifter har beskrivits närmare i avsnitt 4.1.6 om lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Regionförvaltningsverket ska övervaka UF-centret till de delar det är fråga om skötsel av uppgifter som gäller utkomstskyddet för arbetslösa. Bestämmelser om detta finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

UF-centret ska ha som uppgift att informera och vägleda arbetsökande och myndigheter om de arbetsmarknadspolitiska förutsättningarna för att få arbetslöshetsförmån. Centrets rådgivningsuppgifter i fråga om utkomstskyddet för arbetslösa ska i huvudsak motsvara de rådgivningsuppgifter rörande utkomstskyddet för arbetslösa som sköts av den nuvarande arbets- och näringsförvaltningens kundbetjäningssentral och NTM-centralen i Nyland. Rådgivning om utkomstskyddet för arbetslösa ska tillhandahållas också av arbetskraftsmyndigheterna.

Det är NTM-centralernas uppgift att styra och övervaka arbets- och näringsbyråerna. Dessutom svarar NTM-centralerna i dag för anskaffningen av offentlig arbetskrafts- och företagservice. I samband med att ansvaret för organiseringen av arbetskraftsservicen överförs från staten till kommunerna avskaffas arbets- och näringsbyråerna, varför NTM-centralerna inte längre kommer att ha till uppgift att styra och övervaka arbets- och näringsbyråerna. De nya arbetskraftsmyndigheterna ska framöver själva svara för att tjänster som de ordnar skaffas.

NTM-centralerna sköter för närvarande uppgifter som särskilt föreskrivits för dem till exempel inom det verksamhetsområde som omfattar arbetsmarknadens funktion, tillgången på arbetskraft och sysselsättningen. Centralernas uppgift inom detta område överförs i samband med den föreslagna reformen av arbetskraftsservicen i huvudsak till kommunerna och UF-centret. Framöver ska NTM-centralernas främja sysselsättningen och arbetslivet regionalt, en uppgift som ska vara knuten till deras verksamhet inom främjandet av företagsamheten och näringarna. Inom andra områden än arbetsmarknadens funktion, tillgången på arbetskraft och sysselsättning förblir NTM-centralernas uppgifter oförändrade.

4.1.12 Utvecklingstjänster för företag

De bestämmelser om tjänster för utveckling av företagsverksamhet (utvecklingstjänster för företag) som för närvarande ingår i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice flyttas till lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028 (758/2021) utan ändringar i det centrala innehållet. Det är närmast fråga om en lagteknisk ändring, även om lagen i fortsättningen ska innehålla bestämmelser om understöd för utvecklingstjänster för företag.

Ordandet av utvecklingstjänster för företag blir inte kommunernas uppgift, utan tjänsterna ska även i fortsättningen för hela landet ordnas av NTM-centralerna som en del av deras företagservice. Bestämmelser om utvecklingstjänster för företag ska ingå i samma lag, där det också föreskrivs om de andra understöd för utveckling av företagsverksamheten som beviljas av närings-, trafik- och miljöcentralen, det vill säga understöd för utvecklande av företag och understöd för utvecklande av verksamhetsmiljön. Genom detta strävar man efter att utveckla integrationen av tjänsterna och deras kompatibilitet med andra understöd för företagsverksamhet. Avsikten är att tjänsterna för företagen och de myndigheter som svarar för tjänsterna ska utgöra en enhetligare och klarare helhet.

En förutsättning för beviljande av understöd för utvecklingstjänster för företag är att den som ansöker om tjänsterna bedöms ha förutsättningar för fortgående lönsam verksamhet och att den

tjänst som beviljas behövs för utredning av företagets utvecklingsbehov eller för utveckling av verksamheten. Utvecklingstjänster för företag beviljas inte om den som ansöker om tjänsterna väsentligen har försummat sin skyldighet att betala skatter eller lagstadgade avgifter eller har väsentliga betalningsstörningar, om inte beviljandet av understöd av särskilda skäl anses ändamålsenligt. Regleringen motsvarar den som gäller understöd för utveckling av företag. De grundläggande förutsättningarna för att utvecklingstjänster för företag ska beviljas ska anges klarare och mera samlat på lagnivå även om de till sitt innehåll inte i någon betydande grad ändras i jämförelse med vad som hittills har krävts för att tjänsterna ska beviljas.

Vad gäller förfarandet ändras utvecklingstjänsterna för företag på så sätt att beslut om dem i fortsättningen ska omfattas av en rätt att söka ändring på motsvarande sätt som beslut om understöd för utvecklande av företag och understöd för utvecklande av verksamhetsmiljön. Rätten att söka ändring ska likväl inte gälla avgöranden om den understödsandel som en producent av utvecklingstjänster för företag debiterar, eftersom det till denna del är fråga om en privaträttslig fordran grundad på ett avtal mellan serviceproducenten och myndigheten, och eventuella avtalstvister löses i allmänna domstolar och inte i en förvaltningsdomstol.

Även betalningen av statens andel av finansieringen av utvecklingstjänster för företag till serviceproducenten överförs från UF-centret till den behöriga NTM-centralen. Ändringen är motiverad, eftersom NTM-centralerna också svarar för betalningen av de understöd för utvecklande av företag och understöd för utvecklande av verksamhetsmiljön som avses i lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet. Bestämmelser om behöriga NTM-centraler finns i NTM-lagen och den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av den. Det ska övervägas separat om det är motiverat med hänsyn till enhetligheten och effektiviteten i verksamheten att centralisera betalningen av statens finansieringsandel nationellt till en enda NTM-central.

Understöd för utvecklande av företag och utvecklingstjänster för företag (understöd som sammanhänger med utvecklingstjänster) är till sina mål och målgrupper stödformer som ligger rätt nära varandra. Genom båda försöker man främja bland annat företagets tillväxt, förnyelse och internationalisering, innovationsverksamheten, kompetensen, produktiviteten och den digitala affärsverksamheten. Sättet att genomföra tjänsterna praktiskt samt innehållet i och omfattningen av stödtagarnas åtgärder avviker dock från varandra så att båda tjänsterna har ett klart och eget användningsområde vid utvecklandet av företagsverksamheten. Genom att flytta bestämmelserna om dessa instrument till samma lag kan servicen som helhet styras, bedömas och utvecklas effektivare jämfört med nuläget, där bestämmelserna om tjänsterna finns spridda i olika författningar.

När bestämmelserna om understöd som beviljas för utvecklingstjänster för företag inlemmas i lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028 blir också bestämmelserna om ansökan om understöd, beviljande, betalning och användning av understöd, tillsyn över användningen och återkrav av understöd en helhet som är lättare att överblicka tillsammans med utvecklingstjänster för företag och andra lagstadgade understöd.

4.1.13 Uppehållstillstånd för arbetstagare

Den nuvarande tillståndsprocessen i två steg, där arbets- och näringsbyrån arbets- och näringsbyrån fattar det delbeslut som gäller en arbetstagares uppehållstillstånd, ska inte längre tillämpas. I fortsättningen är det Migrationsverket som ska bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare.

Migrationsverket ska när det beviljar en arbetstagare uppehållstillstånd utföra en så kallad tillgångsprövning. Att beslutsfattandet koncentreras till en myndighet och att systemet med delbeslut slopas är motiverat med hänsyn till regeringens mål att åstadkomma smidigare inresa och göra beslutsprocessen snabbare.

Skyldigheten att underrätta behörig myndighet om en medborgare i ett tredjeland anställts grundar sig på artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (2009/52/EG) om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt. Den ändring som görs i 86 a § 2 mom. i utlänningslagen är att uppgifterna lämnas till Migrationsverket. Ändringen beror på att arbetsgivaren i regel ska lämna uppgifterna via ett elektroniskt ärendehanteringssystem, varför uppgifterna ska finnas i UMA och följaktligen vara tillgängliga för arbetarskyddsmyndighet.

Tillgångsprövning ska i fortsättningen enligt utlänningslagen vara en förutsättning för att uppehållstillstånd, det vill säga tillstånd för inresa och vistelse, ska kunna beviljas arbetstagare, varför Migrationsverket ska ha rätt att behandla uppgifter med stöd av 1 § 1 mom. 1 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020). Migrationsverket också med stöd av 13 § 1 mom. i lagen ha rätt att trots sekretessbestämmelserna för skötseln av uppgifter enligt utlänningslagen få nödvändiga uppgifter av en annan myndighet (UF-centret). På så sätt får Migrationsverket med stöd av sin rätt att få information och i enlighet med informationshanteringslagen sådan information som behövs för tillgångsprövning.

Det förfarande med delbeslut som anges i 5 kap. i utlänningslagen tillämpas med stöd av 11 § 2 mom. i säsongsarbetslagen (907/2017) också på uppehållstillstånd för säsongsarbete som beviljas för över sex månader. De ändringar i utlänningslagen som föreslås i denna proposition inverkar följaktligen också på behandlingen och prövningen av uppehållstillstånd för säsongsarbete i och med att den helt överförs till Migrationsverket. Den föreslagna överföringen av uppgifter kräver inga ändringar i säsongsarbetslagen, eftersom det i den lagen endast hänvisas till 5 kap. i utlänningslagen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Sammandrag av de huvudsakliga konsekvenserna och riskerna med reformen

De omedelbara konsekvenserna av reformen påverkar arbetssökande, arbetsgivare och företag som använder arbetskrafts- och företagsservice, den personal som i dag sköter arbetskrafts- och företagsservicen och tillhörande uppgifter samt statens och kommunernas uppgifter, förvaltning och ekonomi. Kommunernas uppgifter ökar och statens uppgifter vid ordnandet av arbetskraftsservicen minskar betydligt.

De föreslagna ändringarna höjer sysselsättningen med uppskattningsvis 7 000–10 000 arbetstagar²⁰. Ökningen av sysselsättningen grundar sig på en ökning i arbets- och näringsstjänsternas

²⁰ ANM (2021) ANM (2021) https://tem.fi/documents/1410877/73067562/TEM_ty%C3%B6voimapalvelujen+siirto_paikallistasolle.pdf
FM (2021) https://tem.fi/documents/1410877/73067562/VM_kannustavan+rahoitusmalin+ty%C3%B6llisyysvaikutusten+arviointi.pdf

produktivitet, tillgången på tjänsterna och tjänsternas verkningsfullhet. Den sporrande finansieringsmodellen är en central strukturell faktor som främjar sysselsättning och rättidig service. Syftet med modellen är att förena ansvar med möjligheten att utveckla handlingsmodeller som är effektivast lokalt.

Konsekvensbedömningen för propositionen försvåras av att det ännu inte har varit möjligt att producera referensdata för en decentralisering av servicestrukturen för arbetskraftsservicen. Detta beror på att graden av decentralisering varierar mellan länderna, men i praktiken inte inom länderna ²¹.

De kostnader för arbetskraftsservicen som övergår till kommunerna uppgår enligt nivån i statsbudgeten 2022 till 700 miljoner euro när 70 miljoner läggs till för att täcka den nya kundbetjäningssmodellen. Merparten av de tjänster som tillhandahålls av arbets- och näringsbyråerna övergår till kommunerna, och de medel som används för finansieringen av tjänsterna ska tilldelas kommunerna inom ramen för statsandelarna. Storleken på statsandelarna justeras varje år enligt förändringen i kostnadsnivån. Dessutom säkerställer den justering av kostnadsfördelningen som görs med två års fördröjning att det kalkylerade kostnadsunderlaget i statsandelssystemet inte börjar divergera från den faktiska nationella kostnadsutvecklingen.

Den sporrande finansieringsmodellen avses fungera som ett styrmedel som belönar de kommuner som sköter sina uppgifter effektivt, vilket på lång sikt kan synas i kommunens ekonomi.

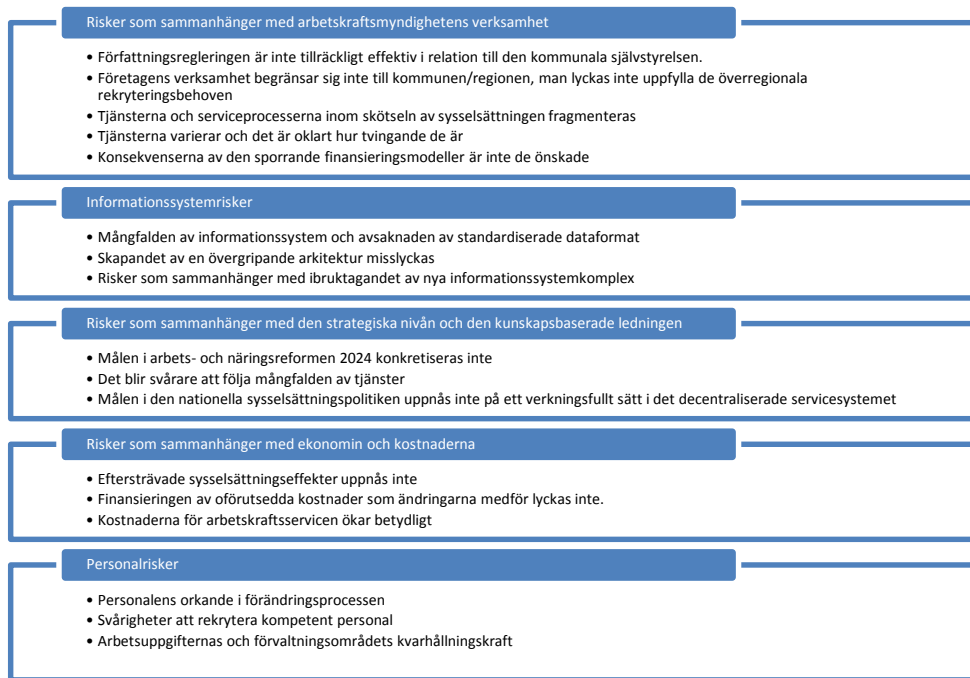
De föreslagna ändringarna inverkar också på statens uppgifter. Till statens uppgifter hör att säkerställa att servicesystemet fungerar på nationell nivå. Staten ska likväl inte ansvara för ordnandet av arbetskraftsservicen för enskilda personkunder. För att samla in ett nationellt dataunderlag och bedöma verksamhetens genomslag ska staten svara för en gemensam informationsresurs där kommunerna är skyldiga att föra in uppgifter om genomförandet av arbetskraftsservicen.

Propositionen inverkar särskilt på arbets- och näringsbyråernas personal. Genom reformen överförs personal som utför ca 4 300 årsverken från staten till kommunerna.

De risker som reformen medför har bedömts som en del av beredningen av propositionen. De mest betydande riskerna sammanhänger med arbetskraftsmyndighetens arbetsuppgifter, den kunskapsbaserade ledningen och de strategiska riskerna samt kostnaderna. Förutom att riskerna har identifierats har man bedömt riskernas art, till exempel utifrån inbördes påverkan, omfattning och sannolikheterna för att de slår in.

²¹ Kokemuksia julkisten työvoimapalvelujen hajauttamisesta Selvitys Tanskasta, Norjasta ja Saksasta (Erfarenheter av decentralisering av den offentliga arbetskraftsservicen: Utredning om servicen i Danmark, Norge och Tyskland, på finska), 2021, 12 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163404/TEM_2021_21.pdf?sequence=1&isAllowed=y

[Figur. Centrala identifierade riskfaktorer indelade enligt teman]

De centrala identifierade riskfaktorerna har utnyttjats som stöd för konsekvensbedömningen, och utifrån dem har aspekter av verkställandet som kräver särskild hänsyn eller uppföljning lagts fram.

4.2.2 Ekonomiska konsekvenser

4.2.2.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Överföring av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice

De ekonomiska konsekvenser som gäller reformen av systemet för arbetskraftsservice uppstår som en sammanlagd effekt av organisationsreformen, ändringarna av finansieringssystemet och servicesystemet samt de styrmekanismer som hör till dem. Reformen får ekonomiska konsekvenser för kommunerna, staten, arbetssökande kunder och företag. Reformen medför även kostnader som gäller ändringar i förvaltningsstrukturer och servicesystem samt funktionella ändringar.

Reformen bedöms befästa den strukturella balansen i den offentliga ekonomin med cirka 160 000 000–230 000 000 euro om året. De konsekvenser för den offentliga ekonomin som gäller ökad sysselsättning, och som uppkommer som följd av ökade skatteintäkter och avgifter av

skattenatur samt av minskade arbetslöshetsförmåner, har bedömts med beaktande av de ändringar i skattelagstiftningen som har samband med reformen av social- och hälsovårdstjänster. I bakgrunden för bedömningen finns ett antagande att sysselsättningen stärks med 7 000–10 000 fler sysselsatta personer. Konsekvenserna för sysselsättningen har bedömts enligt nivån för 2029. Det beräknas att en person till som sysselsätts stärker den offentliga ekonomin med cirka 23 000 euro på årsbasis. De ändringar som ska göras i finansieringen av arbetslöshetsförmåner påverkar fördelningen av den offentliga ekonomins konsekvenser mellan de fonder hos staten, kommunerna och socialförsäkringen som ansvarar för verkställandet.

Tabell. Effekter på den offentliga ekonomin av ökad sysselsättning

Sysselsättnings-effekt	Effekter på den offentliga ekonomin, miljoner euro			
	Staten	Kommunerna	Fon- derna	Totalt
7 000	79	31	48	158
10 000	113	44	69	226

På grund av startsvårigheter i inledningsfasen av verkställandet kan konsekvenserna på kort sikt försvaga den offentliga ekonomin. I forskningslitteratur har man fäst uppmärksamhet vid kostnadsfaktorer som gäller decentralisering av servicesystemet i Danmark och vid att de administrativa kostnaderna som gäller ordnandet av servicen steg under det första året. Ändringskostnader kan utgöras till exempel av kostnader för informationssystem och lokaler, om de nuvarande systemen eller lokalerna inte som sådana kan användas i den nya servicestrukturen.

Till organiseringsansvaret hör uppgifter vilka som sådana övergår till kommunernas organiseringsansvar, men en del uppgifter kan övergå på avvikande sätt beroende på olika strukturer. Till exempel uppgifter som gäller arbetskraftsservicens ekonomiförvaltning och utbetalning är numera centraliserade hos arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (UF-centret). Genom centraliseringen har kostnadsbesparingar via en effektivare och enhetligare process eftersträfvats. Kommunerna upphandlar tjänster redan i nuläget och har funktioner för ekonomiförvaltning, och dessa uppgifter övergår som en del av kommunernas funktioner till de ansvariga kommunerna eller till de kommuner som ensamma har organiseringsansvaret. Om kommunerna beslutar att bilda en samkommun för att sköta uppgifterna bör de också organisera samkommunens uppgifter i fråga om ekonomiförvaltning och utbetalning. I vissa fall kan en sammanslagning av de uppgifter som överförs från staten med färdiga organisationer för uppgifterna i kommunerna medföra nyttoeffekter eller att effektiviteten inte sjunker, åtminstone inte drastiskt, men i vissa fall kan decentraliseringen av förvaltning och utbetalning leda till förluster i effektivitet och kostnadsökning.

Dessutom är en del av uppgifterna sådana som så att säga försvinner. Ett exempel på det är den nuvarande resultatstyrningen i den nuvarande ämbetsverksstrukturen. Å andra sidan kommer i stället för den något slag av egna resultatstyrningsprocesser i kommunerna. I propositionen finns det inte heller längre bestämmelser om vissa uppgifter som räknas till offentliga arbetskraftstjänster, som till exempel sysselsättningspolitiska understöd eller sysselsättning i statsförvaltningen. Beträffande de uppgifter som faller bort minskar kostnaderna för främjande av sysselsättningen, om det inte ordnas andra tjänster i stället för dem som faller bort.

Sektorsövergripande främjande av sysselsättningen

Den nuvarande sektorsövergripande samservicen som främjar sysselsättningen ändras enligt förslaget till en samarbetsmodell för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen. Det bedöms att de föreslagna ändringarna för en samarbetsmodell för sektorsövergripande stöd får konsekvenser för den offentliga ekonomin. Konsekvenserna grundar sig särskilt på ändringarna i förutsättningarna för hänvisning till service, som kan öka antalet kunder hos den sektorsövergripande servicen och på så sätt öka kostnaderna. Det ökade antalet kunder grundar sig på att de villkor för hänvisning till service som gäller arbetsmarknadsstöd och hur länge en person varit arbetslös samt personens ålder avskaffas, vilket gör det möjligt för kunden att tidigare än i nuläget få tillträde till sektorsövergripande tjänster genast när behovet av sektorsövergripande stöd uppkommer. De ändringar som föreslås i hänvisning av kunder i fråga om sektorsövergripande stöd inom samservicemodellen och det ökade antal kunder på grund av ändringarna ökar på kort sikt de offentliga utgifterna särskilt beträffande social- och hälsovårdstjänster. Att personer tidigare får tillträde till sektorsövergripande tjänster kan lyfta fram en vård- och rehabiliteringsskuld som inte identifierats i nuläget hos sådana kunder, som inte i nuläget uppfyller villkoren för hänvisning till sektorsövergripande samservice.

Det bedöms att de reformer som gäller hänvisning av kunder inom modellen för sektorsövergripande stöd på lång sikt minskar de offentliga utgifter som orsakas av arbetslöshet. Att snabbare få tillträde till sektorsövergripande tjänster kan förkorta tiden som arbetslös, öka det antal personer som övergår till den öppna arbetsmarknaden och minska på långtidsarbetslöshet och utslagning.

4.2.2.2 Konsekvenser för den kommunala ekonomin

Ekonomiska konsekvenser uppkommer som sammanlagd effekt av kommunernas kostnader för personal som ordnar arbetskraftsservice, de lokaler som behövs för verksamheten och för tjänster som upphandlas, kommunandelar för arbetslöshetsförmåner, lösningar för informationssystem samt ändringar i finansieringssystemet. Propositionens konsekvenser för den kommunala ekonomin är avsevärda och skiljer sig märkbart från nuläget. I en tvärsnittssituation är reformen kostnadsneutral i fråga om förhållandet mellan kommunerna och staten.

Kommunerna får för ordnandet av arbetskraftstjänster en ny uppgift som berättigar till statsandel. Finansieringen av den fördelas på kommunerna via statsandelen för basservice. För uppgifter som är nya och som utvidgas beviljas i inledningsfasen av reformen finansiering via statsandel till fullt belopp för hela landet. Statsandelen för basservice beviljas baskommunerna trots att en samkommun kan ansvara för organiserandet av arbetskraftstjänsterna. För bedömning av de ekonomiska konsekvenserna har man utgående från nuläget skapat en huvudsakligen kalkylmässig uppskattning av den kommunspecifika fördelningen av kostnaderna som jämförs med resultaten för statsandelskalkylerna. Eftersom uppskattningen är kalkylmässig är fördelningen av kostnader per kommun riktgivande.

I och med reformen ska kommunerna delta i finansieringen till den del som motsvarar arbetslöshetsskyddets grunddel av den inkomstrelaterade dagpenningen, grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet. Kommunens ansvar för finansieringen av en förmån ökar när arbetslösheten blir längre. Kommunerna får i och med reformen finansieringsansvaret för en mer omfattande skara arbetslösa än i nuläget, och finansieringsansvaret inleds betydligt tidigare än i nuläget.

Som en del av reformen bryts inte så som i nuläget kommunens ansvar för finansieringen av en arbetslöshetsförmån när en arbetssökande deltar i en tjänst som främjar sysselsättningen. Syftet med finansieringsmodellen är att hänvisa arbetssökande till att sträva efter långvarig och varaktig sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden.

Utökandet av kommunernas kostnadsansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmåner spelar ur ett helhetsperspektiv en central roll i den ekonomiska styrmekanismen. Finansieringen av tjänster blir för kommunen mer ekonomiskt lönsam ju större nytta kommunen får av att arbetssökande sysselsätts tack vare tjänsterna. Kommunernas ansvar ökar huvudsakligen som följd av att deltagandet i en tjänst som främjar sysselsättningen inte befriar kommunen från finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmånerna.

De ändringar som ska göras i finansieringen av arbetslöshetsförmåner fördelar en större del än i nuläget av de konsekvenser för den offentliga ekonomin som gäller sysselsättningen på den kommunala ekonomin. Kommunernas andel av helhetsfinansieringen av arbetslöshetsförmåner bedöms öka från 11 procent 2019 till cirka 21 procent.

Tabell: Fördelningen av finansieringen av arbetslöshetsförmåner i nuläget och efter de föreslagna ändringarna

	2019*	2025**
Staten	54 %	45 %
Löntagarna	21 %	21 %
Arbetsgivarna	14 %	14 %
Kommunerna	11 %	21 %

Källa: Folkpensionsanstalten **Uppskattning

Bestämmande av kostnader och inkomster som överförs till kommunerna

Kalkylerna för de ekonomiska konsekvenserna av utvidgandet av finansieringsansvaret för arbetslösheten har gjorts enligt nivån för 2019, eftersom 2019 är det senaste så kallade normala året för vilket det finns uppgifter om utfall. Utgifterna för arbetslöshetskyddet ökade klart 2020 som följd av coronakrisen. Därför har inte uppgifter för 2020 tagits med som underlag för kalkylen.

Beträffande finansieringen av de sysselsättningstjänster som övergår på kommunernas organiseringsansvar har konsekvenskalkyler också gjorts enligt nivån för 2019, för skapandet av ett kalkylmässigt kommunspecifikt nuläge kräver användning av bokslutsuppgifter. Statsbudgeten utarbetas inte med sådan noggrannhet att budgetanslagen skulle kunna fördelas kommunspecifikt. De verkliga kostnaderna för arbetskraftsservice var 2019 cirka 520 000 000 euro.

En uppskattning av den summa av finansieringen som övergår på kommunerna preciseras i samband med beredningen av planen för den offentliga ekonomin och statens budgetproposition. Huvudprincipen är, att den finansiering som ska beviljas kommunerna motsvarar de kost-

nader som orsakas av statsandelsåliggandet och finansieringsansvaret vid den tidpunkt då reformen träder i kraft. Den slutgiltiga statsandelsfinansieringen och kompensationen för utvidgningen av finansieringsansvaret för arbetslöshetsskyddet kommer att ingå i en regeringsproposition om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) som ska lämnas hösten 2024.

Kompensationen till kommunerna för utvidgandet av finansieringsansvaret för arbetslöshetsskyddet fastställs i det skede när reformen träder i kraft så, att kompensationen grundar sig på de antal dagar för vilka arbetslöshetsförmån betalats ut enligt läget vid utgången av 2023, och på de arbetslöshetsförmåner som utgående från dem ska betalas av kommunerna enligt nivån för arbetslöshetsskyddets grunddel 2024. Enligt en bedömning som grundar sig på 2019 ökar kommunernas finansieringsansvar i och med reformen med cirka 350 000 000 euro. I helhetsbedömningen har inte konsekvenserna av de undantag som gäller arbetsmarknadsstöd till personer som integreras beaktats. De bedöms minska de kostnader som överförs till kommunerna med cirka 25 000 000–30 000 000 euro. Orsaken till det är att de konsekvenser som gäller undantagsbestämmelser i arbetsmarknadsstödet för personer som integreras inte har kunnat fördelas kommunspecifikt utgående från det informationsunderlag som fanns att tillgå under bedömningen.

Den finansiering som ska beviljas sysselsättningstjänster för hela landet ska fastställas enligt statens budget för 2024. Eventuella nya ändringar som träder i kraft vid ingången av 2025 ska beaktas även i finansieringens utgångsnivå. Enligt en uppskattning som grundar sig på budgeten 2022 utgör kostnaden för de uppgifter som övergår till kommunerna och motsvarande finansiering cirka 700 000 000 euro.

I finansieringsmodellen ingår för finansieringen av tjänster en tvåårig övergångsperiod, under vilken en del av finansieringen fastställs enligt de kommunvisa kostnadsuppgifterna. Resten av finansieringen fastställs enligt en kalkylmässig statsandel. Utgångspunkten för finansieringen av övergångsperioden är de verkliga kostnaderna för arbetskraftsservice i hela landet 2023, av vilka den kommunvisa kostnadsuppgiften delvis bildas med kalkylmässiga metoder. I kalkylen höjs de verkliga kostnaderna för 2023 till den nivå som budgeteras för 2024.

Konsekvenser för den kommunala ekonomin med anledning av överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice

Konsekvenserna för den kommunala ekonomin bedöms genom undersökning av skillnaden mellan finansieringen av och kostnaderna för de nya uppgifterna på kommunnivå. Nuläget för de kommunspecifika kostnaderna har skapats kalkylmässigt, eftersom arbetskraftsservice i nuläget inte ordnas kommunspecifikt. Det finns därför en avsevärd osäkerhet i den kommunspecifika fördelningen i uppgiften om kostnader. De kalkylmässigt skapade kommunspecifika kostnaderna har jämförts med statsandelsfinansieringen, som enligt förslaget fördelas på kommunerna enligt villkor för statsandel. På så sätt har man fått en uppskattning av konsekvenserna av överföringen av tjänster på den kommunala ekonomin.

Utförandet av det kalkylerade nuläget

Det finns osäkerhetsfaktorer i bedömningen av det kommunspecifika nuläget. Eftersom arbetskraftsservice i nuläget inte ordnas kommunspecifikt har siffrorna huvudsakligen producerats

enligt en kalkylmässig bedömning. Endast en del av tjänsterna kan fördelas direkt på kommunerna. Andra osäkerhetsfaktorer i fråga om beskrivning av nuläget gäller genomsnittliga kostnader för tjänsterna. Den årliga variationen i verkliga och beräknade kostnader är också stor. För att minimera variationen på kort sikt har uppgifter om medelvärden för 2017–2019 använts. Grunden i kalkylerna är en uppskattning av verkliga kostnader, eftersom användningen av det anslag som uppskattats i budgeten är klart högre än utfallet, och alla de nuvarande tjänster som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) övergår inte till kommunernas organiseringsansvar.

Tabell: Kostnader för de TE-tjänster som övergår till kommunerna per funktion i euro 2019

Arbetskraftsutbildning	84 199 393
Träningar	23 361 006
Expertbedömningar	4 275 763
Startpeng	30 926 337
Lönesubvention, privat	135 959 024
Lönesubvention, kommunerna	86 761 878
Tjänster totalt	365 483 400
Utgifter för funktioner (uppskattning)	146 270 948
UF-centrets utgifter	8 710 408
TOTALT (tjänster + verksamhetskostnader + UF-centret)	520 464 756
Integrationsutbildning (utom integrationsutbildning för invandrare som får internationellt skydd och invandrare som kan jämföras med dem)	28 935 560
TOTALT (utom integrationsutbildning)	491 529 196

I tabellen ovan beskrivs kostnaderna för de tjänster som övergår per funktion för 2019. Kostnaderna för servicen är cirka 365 000 000 euro och verksamhetskostnaderna för närings- trafik- och miljöcentralerna (inkl. UF-centret) totalt cirka 155 000 000 euro. Kostnaderna för integrationsutbildningen utgör cirka 29 000 000 euro. Till den delen är kriteriet för fastställandet av statsandelen annorlunda än för övriga tjänster.

Tjänster

Arbetskraftsutbildning, träning och expertbedömningar

För arbetskraftsutbildningens del (cirka 84 200 000 euro) har de kommunspecifika kostnaderna uppskattats enligt statistiska uppgifter för 2019. Uppgiften för tidigare år är inte jämförbar eftersom yrkesinriktad arbetskraftsutbildning överförts till att omfattas av statsandelssystemet. Antalet olika personer som deltagit i arbetskraftsutbildning har plockats kommunvis ur statistiken för arbetsförmedling 2019. Detta har multiplicerats med det genomsnittliga kalkylmässiga enhetspriset för utbildningen som fåtts genom att dividera den riksomfattande summan av de sammanlagda kostnaderna med det antal personer som deltar i riksomfattande utbildning.

I bedömningen har integrationsutbildningarna (i sin helhet cirka 48 miljoner euro) avskilts både vad gäller antalet personer som deltagit i utbildningen och det enhetspris som använts från annan arbetskraftsutbildning, eftersom integrationsutbildningarna typiskt sett är förmånligare till enhetskostnaderna än andra utbildningar. Dessutom fördelas integrationsklienterna geografiskt på ett sätt som avviker från andra klienter. Därför är det motiverat att i den kommunspecifika fördelningen beakta integrationsutbildningarna separat. Utbildningarnas priser varierar i verkligheten i olika delar av landet beroende på hurdana utbildningar som tillhandahålls på olika håll och hurdana möjligheter en region har att hänvisa klienter till vissa utbildningar. Därför är kalkylen en riktgivande uppskattning, för i den har samma enhetspris antagits över hela landet.

Också för träningarnas del (23,4 miljoner euro) grundar sig bedömningen på det kommunspecifika antal olika personer som under året deltagit i träning och som plockats ur arbetsförmedlingsstatistik multiplicerat med det riksomfattande kalkylmässiga enhetspriset. Med avvikelse från arbetskraftsutbildningen är de statistiska uppgifterna för 2017–2019 rätt jämförbara. Därför har medeltalet för de åren för träningarnas del beaktats i kalkylen. Priset för 2019 har använts som enhetspris, vilket har bildats genom att dividera hela användningen på riksnivå med det antal personer som deltagit i träning.

För expertbedömningarnas del (4,3 miljoner euro) finns det inte uppgifter i arbetsförmedlingsstatistiken om kommunspecifik fördelning av tjänsterna. Uppskattningen av de kommunspecifika kostnaderna är kalkylmässig och grundar sig på det kommunspecifika medeltalet av antalet arbetslösa 2017–2019 enligt vilket helhetskostnaden har fördelats på kommunerna.

Startpeng och lönesubvention

Beträffande startpengen (cirka 30,9 miljoner euro) och privata sektorns lönesubvention (cirka 136,0 miljoner euro) fås den kommunspecifika fördelningen direkt ur bokföringen. För dem gäller beskrivningen således det verkliga nuläget. Samma sak gäller även kommunernas lönesubvention (86,8 miljoner euro).

Nuläget för de uppgifter som övergår till kommunerna och för den finansiering som gäller dem har för lönesubventionens och startpengens del bedömts som medeltalet av det stöd som betalats 2017–2019. I kalkylen har lönesubventionen till privata sektorn och kommunerna beaktats till sitt fulla belopp och innehåller finansieringsandelen både från förvaltningsområdet för arbets- och näringsministeriet och för social- och hälsovårdsministeriet. Även startpengarna har beaktats till sitt fulla belopp i kalkylen.

Den lönesubvention som använts enligt sysselsättningsskyldigheten (16,5 miljoner euro) beaktas i kalkylen som en post som överförs, eftersom kommunen i vissa fall har en lagstadgad skyldighet att ordna arbetsmöjligheter för arbetslösa arbetssökande. Kommunen har på samma sätt som i nuläget rätt att få stöd för lönekostnaderna för personer som de sysselsätter enligt sysselsättningsskyldigheten. Sysselsättning i statsförvaltningen har lämnats utanför undersökningen eftersom kommunerna inte kommer att bevilja lönesubvention till statliga ämbetsverk eller inrättningar.

I bokföringen för 2019 gäller mycket kostnader för sysselsättning som skett 2018 eftersom stöden betalas med fördröjning. På motsvarande sätt finns i bokföringen för 2020 många perioder som gäller 2019. I enskilda kommuner kan volymerna variera kraftigt mellan olika år. Därför har man strävat efter att jämna ut variationen mellan olika år genom att använda medeltalet för

tre år när det har varit möjlig med tanke på jämförbarheten. Det anslag som använts för startpeng och lönesubvention till privata sektorn har under 2017–2019 fördelats mycket ojämnt på kommunerna. Det ska ändå observeras att tjänsterna är behovsprövade och kommunerna kommer att ha stor beslutanderätt i fråga om hur mycket tjänster som tillhandahålls (mer eller mindre än i nuläget) och vilka tjänster som tillhandahålls. Eftersom kostnaderna för olika tjänster och de resultat som förväntas varieras kan en ändring i fördelningen av tjänster också påverka kostnadsutvecklingen i fortsättningen.

Konsekvenser för kommunernas ekonomi av samservice för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättning av unga

I propositionen föreslås bestämmelser om tjänster med låg tröskel för unga, som i nuläget ges i Navigatorerna. En årlig finansiering på 5 000 000 euro har anvisats navigatorverksamheten, och har kanaliserats till Navigatorerna via arbets- och näringsbyråernas verksamhetskostnader. Den finansiering som har anvisats navigatorverksamheten kommer genom reformen att övergå till arbetskraftsmyndigheterna.

Förslaget får ringa konsekvenser för finansieringsförhållandena mellan staten och kommunerna. En riktgivande uppskattning av organiserandet av samservice för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen av unga på motsvarande sätt som i nuläget ger kostnader på cirka 10 700 000 euro om året. Arbets- och näringsbyråerna har deltagit i dessa kostnader med en finansieringsandel på 5 000 000 euro. Eftersom de resurser som krävs för uppgiften i en övergångsfas räknas som statsandelar till kommunerna överförs från staten till kommunernas statsandelar uppskattningsvis en finansiering på cirka 5 700 000 euro, som kommunerna i nuläget själva ansvarar för.

Tabell: Navigatorverksamheten i nuläget, kostnader

		Under 50 000 invånare	50 000–200 000 invånare	Minst cirka 200 000 invånare
Lokalhyror	Lokaler cirka 150–200 kvadrat.	18 000 €	36 000 €	85 500 €
Utrustning och möbler	Kostnader för utrustning (i början av verksamheten).	2 000 €	10 000 €	60 000 €
Verksamhetskostnader + koordinerande person	Enligt uppskattning kräver Navigatorn i en kommun med över 50 000 invånare en heltidsanställd koordinator.	10 000 €	70 000 €	80 000 €
TE-personalkostnader	Uppskattat enligt det genomsnittliga behovet för storleksklassen	55 000 € * 0,5 =27 500 €	55 000 € * 1 =55 000 €	55 000 € * 10 =550 000 €
Kostnader för marknadsföring	Kommunens information till verksamheten	5 000 €	10 000 €	20 000 €

och kommunikation				
Totalt 10 730 500€		62 500 € *49 = 3 062 500 €	181 000 € * 15 = 2 715 000 €	825 500 € * 6 =4 953 000 €

I den kostnadskalkyl som presenteras i tabellen ovan har de genomsnittliga kostnader använts som uppkommer hos kommunerna i början av navigatorverksamheten. För lokalhyornas del grundar sig uppskattningen på hyran för de affärslokaler som fanns till uthyrning i början av 2022 i små, medelstora och stora kommuner. I uppskattningen har det antagits att Navigatören behöver en koordinator på heltid i kommuner med över 50 000 invånare. Den uppskattning som gäller personal på arbets- och näringsbyråerna grundar sig på enkätuppgifter om utfall för Navigatorernas personalresurser 2019.

I slutet av 2021 hade allt som allt 70 Navigatorer verksamhet. Som grund för kostnadskalkylen används antagandet att alla Navigatorer har en egen lokal. I verkligheten är det dock inte alltid så; en del av Navigatorerna finns i anslutning till andra myndigheter. I kostnadskalkylen finns de sex största navigatorstäderna i klassen över 200 000 invånare, 15 navigatorstäder finns i klassen över 50 000 invånare och 49 navigatorstäder i klassen städer under 50 000 invånare. Enligt dessa antaganden uppkommer årliga kostnader på 10 730 500 euro för kommunerna för upprätthållandet av navigatornätverket.

För kostnadskalkylens del ska det beaktas att det finns en avsevärd kommunspecifik variation i fråga om kostnadsstruktur när det gäller att ge unga sektorsövergripande tjänster med låg tröskel. De mest betydande skillnaderna kommer från lösningarna för verksamhetslokaler och för personal som avlönas särskilt för navigatorarbete.

De beräknade kostnaderna för navigatorverksamheten ingår inte till fullt belopp i kalkylen i Tabell X (TE-tjänsternas nuläge, funktionsspecifika kostnader som övergår till kommunerna, euro). Kalkylen kommer att preciseras till den delen.

Verksamhetsutgifter

Nuläget för de uppgifter som övergår till kommunerna och den finansiering som gäller dem har uppskattats enligt kostnadsberäkning utgående från uppgifter om uppföljning av arbetstid och bokföring som gjorts hos arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och UF-centret. Det finns dock reserveringar och antaganden som gäller kostnadsbildningen.

Det ska till exempel beaktas att de koder som används i uppföljningen av arbetstid inte till alla tider exakt motsvarar den klassificering som används i beredningen av reformen av arbets- och näringstjänsterna 2024 för de uppgifter som övergår till kommunerna och för de som blir kvar hos staten. För vissa uppgifters del har man varit tvungen att uppskatta fördelningsförhållandet. Således kommer, när fördelningen av kostnader för de ovannämnda funktionerna senare preciseras, beloppet för det anslag som överförs till kommunerna att ändras i kalkylen.

I beredningen har man också identifierat uppgifter som blir kvar hos staten och uppgifter som helt faller bort, och som inte har beaktats i de kostnader som övergår till kommunerna. Dessa uppgifter behandlas i kap. 4.2.3.4.

I kalkylen har det antagits att de gemensamma utgifterna för arbets- och näringsbyråerna (i praktiken andra än lönekostnader och resor) har beaktats som poster som övergår till kommunerna i relation till uppgifter som övergår och uppgifter som blir kvar, exklusive hyresutgifter, som antas övergå till fullt belopp. Å andra sidan har man för närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhetskostnaders del beaktat den kalkylmässiga andelen av de gemensamma utgifterna (15,6 procent av löneutgifterna). Dessutom har man i kalkylen, för de uppgifters del som övergår helt och delvis, uppskattat UF-centrets kostnader genom att utnyttja uppföljning av arbetstid och fördelning av funktioner enligt de principer som beskrivs ovan.

Vid omvandling av kostnader för nuläget ska det även beaktas att kostnaderna för närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråerna har rapporterats enligt den nuvarande regionfördelningen (15 regioner). Dessutom fungerar UF-centret på riksomfattande nivå. En noggrannare fördelning än detta på geografiska områden, såsom kommuner, är alltså rent kalkylmässig. Närings-, trafik- och miljöcentralernas utgifter har beräknats enligt det kommunspecifika nuläget genom att dividera de regionspecifika utgifterna med den kommunala andelen av antalet arbetslösa på centralens område (förmånsdagar). UF-centrets utgifter är för sin del fördelade enligt de förmånstagare som får arbetslöshetsskydd.

Tabell: Verksamhetskostnader som överförs per NTM-central

Finansiering av kostnader för uppgifter som övergår 2019	Övergår från TE-byråerna	Övergår från NTM-centralerna/ UF-centret	TOTALT
Nyland	41 641 000	522 000	42 163 000
Egentliga Finland	10 907 000	242 000	11 149 000
Satakunta	6 190 000	229 000	6 419 000
Tavastland	9 753 000	256 000	10 009 000
Birkaland	12 349 000	289 000	12 638 000
Sydöstra Finland	9 685 000	409 000	10 094 000
Södra Savolax	3 629 000	336 000	3 965 000
Norra Savolax	7 177 000	377 000	7 554 000
Norra Karelen	4 594 000	177 000	4 771 000
Mellersta Finland	7 852 000	270 000	8 122 000
Södra Österbotten	3 912 000	237 000	4 149 000
Österbotten	4 958 000	189 000	5 147 000
Norra Österbotten	11 052 000	429 000	11 481 000
Kajana	2 838 000	205 000	3 043 000
Lappland	5 413 000	154 000	5 567 000
UF-centret		8 713 000	8 713 000
TOTALT	141 950 000	13 034 000	154 984 000

Uppskattningarna av de kostnader för arbetskraftsservice som överförs varierar i någon mån enligt kommunernas storleksgrupper. Enligt kostnadsuppgifterna för 2019 för hela landet överförs kostnader på cirka 95 euro per invånare. Kostnaderna är lägst i små och medelstora kommuner och högst i kommuner med 40 000–100 000 invånare och kommuner med över 100 000 invånare.

Tabell: Kostnader för TE-service för 2019 som övergår till kommunerna per kommungrupp

Kommungrupp, storlek	Kostnader för service, €	Kostnader för service, €/inv.
Över 100 000 inv.	220 003 810	99
40 001-100 000 inv.	104 534 175	103
20 001-40 000 inv.	70 968 350	87
10 001-20 000 inv.	49 013 273	83
5 001-10 000 inv.	44 597 994	84
2 000–5 000 inv.	27 390 660	96
Under 2 000 inv.	3 956 494	86
Hela landet	520 464 756	95

Kostnaderna för den arbetskraftsservice som övergår till kommunerna finansieras via statsandelssystemet. Finansieringen fördelas enligt kriterierna för fastställandet av de kalkylmässiga kostnaderna, vilka för arbetskraftsservicens del är åldersgruppen personer i arbetsför ålder, det vill säga åldersgruppen 18–64 åringar (50 % av viktningen), och antalet arbetslösa enligt begreppet omfattande arbetslöshet (50 % av viktningen). Till begreppet omfattande arbetslöshet hör personer som är utan arbete eller deltar i tjänster som räknas till aktiveringskedet. De är lönesubventionerat arbete, startpeng, arbetskraftsutbildning, frivilliga studier med arbetslöshetsskydd, arbetsprövning, träning, vikarierande för alterneringslediga och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Med avvikelse från vad som nämns ovan finansieras den uppskattade kostnaden för dem som får internationellt skydd och integrationsutbildning för de personer som kan jämföras med dem enligt kriteriet för statsandelen för basservice som gäller personer med ett främmande språk som modersmål. Av helhetskostnaderna för de tjänster som övergår utgör andelen av den ovan nämnda integrationsutbildningen cirka 6 procent. I tabellen beskrivs kostnadsbildningen för de kalkylmässiga kostnaderna i statsandelssystemet före och efter reformen.

Tabell: De kalkylmässiga kostnaderna för statsandelssystemet på nivån för 2022, €.

Kalkylerade kostnader, €	Nuläge	Efter reformen	Ändring
Åldersklasskriterier			
Ålder 0–5	2 324 457 264	2 324 457 264	0
Ålder 6	481 728 322	481 728 322	0

Ålder 7–12	2 530 565 876	2 530 565 876	0
Ålder 13–15	2 137 639 292	2 137 639 292	0
Ålder 16+	275 256 480	275 256 480	0
Ålder 18–64, nytt kriterium	0	245 762 636	245 762 636
Åldersklasskriterierna totalt	7 749 647 235	7 995 409 871	245 762 636
Övriga kriterier			
Arbetslöshetsgrad, nuvarande kriterium	358 700 458	358 700 458	0
Arbetslösa + personer som deltar i tjänster, nytt kriterium	0	245 766 225	245 766 225
Tvåspråkighet, hela befolkningen	36 055 790	36 055 790	0
Tvåspråkighet, den svenskspråkiga befolkningen	63 362 560	63 362 560	0
Personer med främmande språk som modersmål	696 367 976	725 303 300	28 935 323
Befolkningstäthet	194 767 165	194 767 165	0
Skärgården	14 099 894	14 099 894	0
Kommun med skärgårdsdel	9 291 807	9 291 807	0
Utbildningsbakgrund	146 299 669	146 299 669	0
Övriga kriterier totalt	1 518 945 319	1 793 646 867	274 701 548
Allt totalt	9 268 592 554	9 789 056 738	520 464 184

Fördelningen av statsandelsfinansieringen till kommunerna beror på kommunens åldersstruktur, arbetslöshetsituation och antalet personer med ett främmande språk som modersmål. Statsandelen ökar således särskilt i sådana kommuner där dessa faktorer som gäller förhållanden och behov är avsevärda. Ökningen per invånare i statsandelen varierar mellan 51 och 115 euro.

De nedan beskrivna kalkylerna har utarbetats enligt nivån för 2022. Kalkylernas utgångsläge beskriver en situation där social- och hälsovården samt räddningsväsendet har övergått till välfärdsområdenas organiseringsansvar.

Konsekvenser av arbetskraftsservicens övergång för balansen i den kommunala ekonomin

Den finansiering som ska anvisas för ordnandet av arbetskraftsservice fördelas på kommunerna enligt de ovan nämnda statsandelskriterierna. På grund av det motsvarar statsandelsfinansieringen inte för alla kommuners del den kommunvisa kostnadskalkyl som skapats utifrån nuläget. De medel som ska användas för ordnandet av arbetskraftsservice kan beskrivas jämfört med ett kalkylmässigt nuläge som en nettoändring mellan den invånarspecifika ökningen av statsandelen och en kalkylmässig kostnadskalkyl för nuläget. Nettoändringarna varierar kommunspezifikt från + 39 euro till - 141 euro per invånare. Endast för en kommun överstiger den negativa nettoeffekten - 100 euro per invånare. För merparten av kommunerna blir effekterna högst +/- 40 euro per invånare. Stora ändringar hos enskilda kommuner förklaras huvudsakligen genom de uppskattningar som gäller nuläget.

Vid bedömning av ändringarna är det ändå bra att beakta att det finns osäkerhet i fråga om beskrivningen av nuläget, och att jämförelsen med nuläget är riktgivande. I nuläget påverkas fördelningen av de kommunspecifika kostnaderna ofta mer av det regionala serviceutbudet än servicebehovet. Dessutom har bedömningen av nuläget delvis skapats kalkylmässigt. En jämförelse med nuläget beskriver inte heller kostnaderna enligt den kommande modellen. Jämförelsen med nuläget beskriver inte heller kostnaden enligt den kommande modellen bör vara; kommunen har framöver beslutanderätt vad gäller tjänsterna.

Konsekvensen av övergången av arbetskraftsservice för den ekonomiska balansen kan också bedömas genom att ställa den invånarspecifika nettoeffekten i relation till enhetsintäkterna av inkomstskattesatsen. På så sätt fås det kalkylmässiga trycket på att höja eller sänka inkomstskattesatsen som reformens nettoeffekt medför. Enligt de överslagskalkyler som gjorts i nuläget medför reformen av arbetskraftsservicen ett kalkylmässigt tryck på att höja skattesatsen med mer än 0,6 procentenheter för under tio kommuner.

Reformens konsekvenser för den kommunala ekonomin och för enskilda kommuner måste följas upp med beaktande av konsekvenserna av att finansieringsansvaret för arbetslöshetsskyddet utvidgas och andra ändringar som påverkar kommunernas verksamhetsbetingelser, av vilka den mest betydande är välfärdsområdesreformen.

Konsekvenser per kommungrupp och regionalt sett

De ändringar i euro som reformen medför har också bedömts per kommungrupp och per välfärdsområde. Det ska dock tas i beaktande att det finns stora skillnader mellan kommunerna i varje kommungrupp och välfärdsområde. Sett till kommunernas storleksgrupper är de invånarspecifika konsekvenserna måttliga. Finansieringens balans (nettoeffekt) stärks något i de stora städerna med över 100 000 invånare. Ändringen är störst i kommuner med 2 000–5 000 invånare.

Tabell: Konsekvenser av överföring av arbetskraftsservice för balansen i kommunernas finansiering per kommungrupp, €/invånare

	Kalkylmässigt nuläge för kostnader	Tilläggs finansiering	Skillnad mellan finansiering och kostnader
Över 100 000 inv.	99	107	7
40 001–100 000 inv.	103	95	-8
20 001–40 000 inv.	87	87	0
10 001–20 000 inv.	83	81	-2
5 001–10 000 inv.	84	79	-4
2 000–5 000 inv.	96	82	-14
Under 2 000 inv.	86	79	-7
Minimi	32	51	-141
Maximi	225	115	39

Regionalt sett stärks balansen i alla välfärdsområden i Nyland och Helsingfors samt i Egentliga Tavastland, Birkaland och Österbotten. Balansen stärks mest på Västra Nylands samt på Vanda och Kervo välfärdsområde med 25 euro per invånare. Den högsta negativa nettoeffekten får reformen på Kajanalands välfärdsområde, där balansen försämras med 58 euro per invånare.

Tabell: Konsekvenser av överföring av arbetskraftsservice för balansen i kommunernas finansiering per välfärdsområde, €/invånare

	Kalkylmässigt nuläge för kostnader	Tilläggsfi- nansiering	Skillnad mellan finansiering och kostnader
Helsingfors	95	108	13
Vanda + Kervo	81	106	25
Västra Nyland	68	93	25
Östra Nyland	63	82	19
Mellersta Nyland	58	82	24
Egentliga Finland	93	92	-2
Satakunta	100	90	-10
Egentliga Tavast- land	81	87	6
Birkaland	87	97	9
Päijänne-Tavast- land	108	98	-10
Kymmenedalen	130	101	-29
Södra Karelen	109	97	-11
Södra Savolax	117	90	-26
Norra Savolax	96	89	-8
Norra Karelen	135	106	-29
Mellersta Finland	131	100	-31
Södra Österbotten	83	78	-5
Österbotten	75	80	5
Mellersta Österbot- ten	89	81	-8
Norra Österbotten	95	91	-4
Kajaland	148	91	-58

Lappland	116	94	-22
Minimi	32	51	-141
Maximi	225	115	39

De ovan beskrivna ändringarna fördelas inte på kommunerna genast när reformen träder i kraft. Det sker under tredje året av reformen enligt den övergångstid som ingår i finansieringsmodellen. På så sätt har kommunerna bättre möjligheter att anpassa sin verksamhet.

Konsekvenser av att finansieringsansvaret för arbetslöshetsskyddet utvidgas för kommunernas ekonomi

I och med reformen ska kommunerna delta i finansieringen av arbetslöshetsskyddet till den del som motsvarar finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen, grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet. Enligt den föreslagna modellen börjar kommunens finansieringsansvar efter en arbetslöshetsperiod på hundra dagar och ökar stegvis. Det expanderande finansieringsansvaret ökar kommunernas utgifter med uppskattningsvis cirka 325 000 000 euro enligt nivån för 2019, det vill säga finansieringsansvaret för arbetslöshetsskyddet fördubblas i stort sett. Skatlat till förmånsnivån för 2022 blir ändringen cirka 350 000 000 euro. Tillägget ska kompenseras fullt ut till kommunerna genom höjning av statsandelen för basservice.

Enligt uppskattningar ökar kommunernas finansieringsansvar för arbetslöshetsskyddet med i medeltal cirka 63 euro per invånare. Kommunspecifikt varierar kostnadsökningen dock avsevärt.

Utgångspunkten i överföringen av finansieringsansvaret är att den genomförs kostnadsneutralt mellan kommunerna och staten. Kommunernas kompensation för finansieringsansvaret ska vara ett tillägg som görs i en tvärsnittssituation, där tilläggets nivå inte justeras senare. Den kommunvisa kompensationen motsvarar den merkostnad som överföringen av finansieringsansvaret medför i en tvärsnittssituation och inkluderas tills vidare som en permanent post i tillägg till statsandelarna för kommunernas basservice. Kompensationens nivå justeras årligen enligt folkpensionsindex. En indexjustering säkerställer att den kompensation som ska ges i en tvärsnittssituation inte minskar reellt sett. Om beloppet för kompensationen justeras årligen för att motsvara beloppet för finansieringsansvaret försvinner incitamenten för kommunerna.

Den dagräknare för finansieringsansvaret som gäller kommunens arbetslöshetsförmåner stoppas om en arbetssökande får arbetslöshetsförmån på grund av integration. För flyktingars del räcker stoppet tre år, för andra invandrare ett år. Det bedöms att stoppet av räknaren överför kostnadsansvaret från kommunerna till staten med uppskattningsvis 25 000 000–30 000 000 euro om året. Uppskattningen grundar sig på ett antagande om 7 500 nya integrationsklienter årligen av vilka 40 procent antas vara flyktingar.

Uppskattningar som gäller kommunernas arbetslöshetsansvar

Uppskattningarna av kommunernas ansvar för arbetslöshetsförmåner har utarbetats utgående från uppgifter om längden på perioder med arbetslöshetsförmåner 2019. I kalkylerna används uppgifter för 2019 för att 2019 var det senaste normala året som det finns utfallsuppgifter om.

Folkpensionsanstalten har på finansministeriets begäran levererat uppgifter om summorna för de perioder med arbetsmarknadsstöd och grunddagpenning som innehåller aktiveringsdagar för arbetslösa specificerat med uppgift om maximitiden för hur länge en arbetslös kan få inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning. Om erhållandet av arbetsmarknadsstöd föregår uppgiften om att maximitiden uppfylls uppskattas det att arbetslöshetsperioden i sin helhet räcker tiden för dagar med arbetsmarknadsstöd adderat med 400 dagar. De uppgifter som gäller summan för inkomstrelaterad dagpenning har räknats ut enligt uppgifter för maximitiden för vilken det betalats inkomstrelaterad dagpenning och för aktiveringsåtgärder.

De kommunspecifika uppskattningarna har räknats ut genom att man multiplicerat de genomsnittliga antalen arbetssökande i olika betalningsklasser under ett år enligt den summa som betalats ut för dagar med arbetslöshetsförmån enligt nivån för grunddelen som var 32,40 euro per dag 2019. Den kommunspecifika ändringen som orsakas av en utvidgning av finansieringsansvaret räknas ut genom att jämföra den kalkylmässiga utgiften för arbetslöshetsförmåner med arbetsmarknadsstödet för 2019 som kommunen delfinansierar i nuläget. Skillnaden omvandlas till att motsvara nivån på förmånen för 2022, som är 34,50 euro om dagen.

Resultatet blir inexakt för att man i kalkylen inte beaktar den lägre nivån på jämkad förmån och inte på den summa för betalda dagar för vilka partiell jämkad förmån betalats ut. Inexakthet uppkommer även för att en del av perioderna för inkomstrelaterad dagpenning och grunddagpenning räcker 300 eller 500 betalningsdagar. I uppskattningarna har inte den speciallösning beaktats som gjorts för finansieringen av det arbetsmarknadsstöd som betalas till invandrare, och inte heller att permitterade exkluderas från kommunernas betalningsansvar.

Uppskattade konsekvenser av överföring av finansieringsansvaret för balansen i den kommunala ekonomin

Den kostnad som orsakas av överföringen av finansieringsansvar för arbetslöshetsskyddet vid den tidpunkt då reformen träder i kraft kompenseras kommunspecifikt och fullt ut som tillägg i statsandelen. Vid tidpunkten för ikraftträdandet medför utvidgningen av finansieringsansvaret inte merkostnader för kommunerna. Kompensationen är ett tillägg som görs i en tvärsnittssituation, där tilläggets nivå inte justeras senare. Det ökade finansieringsansvarets inverkan på kommunernas ekonomi beror framöver på hur kommunen kan sköta sysselsättningen jämfört med tvärsnittssituationen och på så vis minska utgifterna för arbetslöshetsskyddet.

Bedömningen av det utvidgade finansieringsansvaret har bildats på det sätt som beskrivs ovan enligt de uppgifter som grundar sig på längden på perioder med arbetslöshetsförmån enligt läget 2019. Den invånarspecifika ändringen av finansieringsansvaret varierar enligt uppskattning kommunvis mellan - 44 euro och + 128 euro. Ändringen i det kommunspecifika finansieringsansvaret påverkas särskilt av kommunens arbetslöshetsstruktur.

Betraktat enligt grupperna för kommunstorlek ökar finansieringsansvaret mest i stora och medelstora kommuner. Kompensationen nollar dock konsekvensen i alla kommuner vid den tidpunkt då reformen träder i kraft.

Tabell: Kostnad som orsakas av utvidgning av finansieringsansvaret för arbetslöshetsskydd per grupp enligt kommunstorlek, €/invånare.

Kommunstorlek	Ändring i finansieringsansvaret
Över 100 000 inv.	67
40 001–100 000 inv.	70
20 001–40 000 inv.	65
10 001–20 000 inv.	58
5 001–10 000 inv.	50
2 000–5 000 inv.	43
Under 2 000 inv.	19
Totalt	63
Minimi/kommun	-44
Maximi/kommun	128

Regionalt betraktat blir de kostnader som utvidgandet av finansieringsansvaret medför störst i Norra Karelen och Birkaland. Kostnaderna är lägst i Östra Nyland.

Tabell: Konsekvens för balansen i kommunernas finansiering som orsakas av utvidgning av finansieringsansvaret för arbetslöshetsskyddet per välfärdsområde, €/invånare.

Välfärdsområde	Ändring av finansieringsansvaret
Helsingfors	59
Vanda + Kervo	71
Västra Nyland	53
Östra Nyland	37
Mellersta Nyland	45
Egentliga Finland	59
Satakunta	77
Egentliga Tavastland	70
Birkaland	82
Päijänne-Tavastland	66
Kymmenedalen	75
Södra Karelen	81
Södra Savolax	75
Norra Savolax	47
Norra Karelen	86
Mellersta Finland	70
Södra Österbotten	48
Österbotten	51
Mellersta Österbotten	55
Norra Österbotten	61
Kajanaland	60
Lappland	51
Totalt	63
minimi/kommun	-44
maximi/kommun	128

Kostnader som orsakas kommunerna på grund av ändringar i informationssystem

Kommunerna ska vara skyldiga att vid verkställandet av arbetskraftsservice använda den helhet av kundinformationssystem, den riksomfattande informationsresurs och den serviceplattform som staten tillhandahåller. Arbetskraftsmyndigheterna ska ha möjlighet att skaffa tilläggsdelar eller moduler som kompletterar det kundinformationssystem som staten tillhandahåller.

De kostnader som orsakas av informationssystem påverkas av vilka andra system än de som hör till de riksomfattande informationssystemstjänster som behövs i produktionen av arbetskraftsservice som kommunerna tar i bruk. Utifrån den enkät som riktats till kommunerna i juni 2021 har kommunerna ansett det vara behövligt att skaffa särskilda informationssystem för produktion av tjänster eller till exempel för kartläggning av arbetssökande kunders kompetens.

Det är svårt att uppskatta belopp för kostnader som orsakas kommunerna för ändringar på grund av informationssystem. Kommunernas utgångslägen inför reformen varierar så mycket, både i fråga om processer som om informationssystem, och det finns för närvarande inte till alla delar uppgifter som behövs om utgångsläget. Beloppen för kostnader som orsakas kommunerna påverkas bland annat av hurdana system kommunerna har i bruk och i vilken omfattning det behövs byggas upp integration bland annat mellan kommunernas och statens system. Kommunerna använder kommunspecifikt ett varierande antal informationssystem som gäller sysselsättningstjänster, och det finns totalt flera tiotals system i bruk.

Dessutom finns det ur kommunernas synvinkel fortfarande osäkerhet beträffande faktorer som påverkar väsentliga kostnader för ändringar i informationssystem. Osäkerheterna gäller bland annat den systemhelhet som staten tillhandahåller och genomförande och tidtabeller i fråga om pågående förnyelser av informationssystem. Pågående reformer av informationssystem är bland annat ibruktagning av ett nytt tidsbokningssystem som hör till den nya modellen för arbetskraftsservice, ibruktagning av ett nytt kundinformationssystem för arbets- och näringsförvaltningen samt förberedelser som gäller ett kundinformationssystem för integration samt informationssystemskonsekvenser som social- och hälsovårdsreformen medför. Bedömningarna av de ändringskostnader som gäller informationssystem kommer att preciseras när beredningen och verkställandet av reformen framskrider.

Uppskattningen av de kostnader för kommunerna som grundar sig på ändringar av informationssystem har utarbetats i samråd med Kommunförbundet och UF-centret. Vid utarbetandet av kostnadskalkylerna har man som referenskalkyler utnyttjat bland annat de kostnader för informationssystem som berodde på överföringen av ärenden som gäller utkomststødet från kommunerna till Folkpensionsanstalten. Vid utarbetandet av kalkylerna har det uppskattats att en övergång från en centraliserad handlingsmodell till en decentraliserad modell medför mer kostnader för informationssystem än övergång från en decentraliserad till en centraliserad modell. Kommunerna orsakas kostnader för ändringar av informationssystem åtminstone i fråga om följande kostnadsslag.

Tabell: Kostnadsslag som orsakas kommunerna på grund av ändringar i informationssystem

Kostnader av engångsnatur	Kostnadsslag
	Uppbyggnad av integration mellan arbetskraftsmyndigheternas elektroniska tjänster och system samt

	integration med kommunernas ärendehanteringssystem
	Kostnader för ibruktagning (bl.a. utbildning av arbetstare, behörighetskontroll, anpassning till kommunens arkitektur, it-säkerhet)
	Personalkostnader (bl.a. planering av ändringar, arbetsledning, beredning av anskaffningar och avtal)
Uppskattat belopp för kostnader av engångsnatur	15–25 miljoner euro

Utöver kostnader av engångsnatur vållas kommunerna kontinuerliga kostnader bland annat för upprätthållandet av integration med kommunernas egna system, uppdateringar av informationssystem, ökande åtgärder för dataskydd samt för upprätthållande av kunskap som gäller informationssystem. Kontinuerliga kostnader för informationssystem som orsakas kommunerna uppskattas till mellan 5 000 000 och 10 000 000 euro om året.

Både de uppskattningar som gäller kostnader av engångsnatur och kontinuerliga kostnader innehåller ett stort variationsintervall. Dessutom hör osäkerhet till de väsentliga faktorer som påverkar kostnaderna på samma sätt som beskrivs ovan. De verkliga kostnaderna för ändringar i informationssystem följs och kalkylerna för helhetskostnaderna kommer att justeras när verkställandet framskrider.

Andra kostnader för kommunerna

Kommunerna orsakas administrativa kostnader av verkställandet av reformen. Det bedöms att kostnader särskilt orsakas de kommuner som ska organisera tjänsterna i samarbete. Beloppet för kostnaderna är bland annat beroende av det antal sysselsättningsområden som uppkommer och kan uppskattas när verkställandet av reformen framskrider.

Från staten övergår totalt cirka 4 210 årsverken enligt principerna för överlåtelse av rörelse till kommuner och till samkommuner som inrättas av kommuner för att ansvara för ordnandet av arbetskraftsservice. Behov av harmonisering av löner uppkommer när personal övergår från olika arbetsgivares tjänst till en kommunal arbetsgivares tjänst. Då kan den lön som ska betalas för samma uppgifter eller för en uppgift på samma kravnivå variera. Kostnaderna för löneharmonisering medför en bestående tilläggskostnad för kommuner och samkommuner. Storleksklassen kan ännu inte bedömas. Det kan göras först när reformen verkställs.

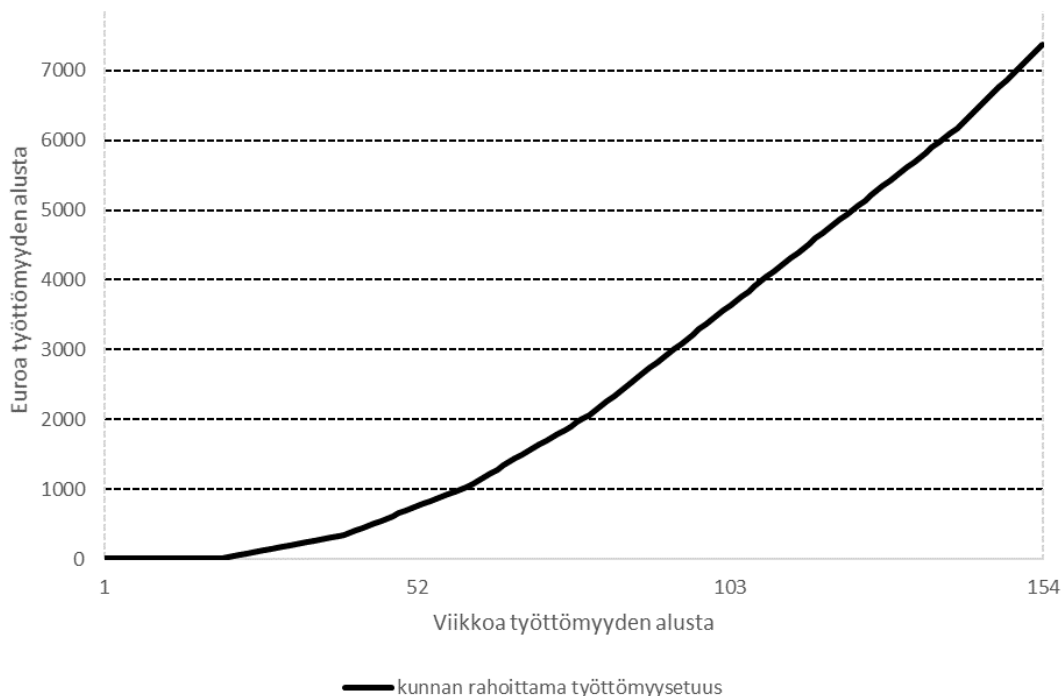
När personal övergår från staten till kommuner och samkommuner ska semesterlöneskulden beaktas för den personal som övergår. Semesterlöneskulden för arbets- och näringsbyråernas personal var i slutet av 2021 cirka 17 100 000 euro (2020 var semesterlöneskulden cirka 15 300 000 euro och 2019 uppskattningsvis närmare 12 800 000 euro). Semesterlöneskulden beaktas enligt tidpunkten för övergången. Staten ersätter den semesterlöneskuld som övergår på kommuners och samkommuners ansvar.

Konsekvenser för konjunkturkänslighet i den kommunala ekonomin

De ändringar i efterfrågan på arbetskraft som hör till ekonomins konjunkturväxlingar inverkar på hur arbetslösheten och utgifterna för arbetslöshetsförmåner utvecklas. Enligt de föreslagna ändringarna ökar kommunernas ansvar för helhetskostnaden för arbetslöshetsförmånerna från cirka 11 procent till 21 procent, och ansvaret för finansieringen av förmånerna börjar i ett tidigare skede än i nuläget. De föreslagna ändringarna ökar alltså i någon mån den kommunala ekonomins känslighet för konjunkturväxlingar. De ändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner som hör samman med konjunkturer gäller huvudsakligen de förmåner som finansieras av staten och sysselsättningsfonden, eftersom kommunens finansieringsansvar gäller endast den summa av arbetslöshetsskyddet som motsvarar grunddelen och bestäms enligt hur länge arbetslösheten räcker.

Figuren nedan åskådliggör den kumulativa utvecklingen av kommunens finansieringsansvar från början av en arbetslöshetsperiod under de tre första åren av arbetslöshet. I kalkylen i figuren antas det att man är arbetslös på heltid och att arbetslösheten fortsätter utan avbrott. Beroende på progressiviteten i finansieringsansvaret börjar kommunen få betalningsansvar för arbetslöshetsperioder som räcker över 20 veckor. Under det första året av en persons arbetslöshet finansierar kommunen arbetslöshetsförmånen med cirka 750 euro, vilket motsvarar cirka 8 procent av finansieringen av den del som motsvarar grunddelen av arbetslöshetsskyddet det första året eller 4 procent av den inkomstrelaterade dagpenningen till genomsnittlig storlek. Under det andra året av arbetslöshet finansierar kommunen förmånen med cirka 2900 euro (33 procent av kostnaden för den del som motsvarar grunddelen) och tredje året samt framåt med cirka 4400 euro, vilket utgör hälften av kostnaden för grunddelen.

Figur: Den kumulativa utvecklingen av kommunens finansieringsansvar, exempelfall. Källa: FM:s kalkyl.

Text lodrätt: Euro från arbetslöshetsperiodens början

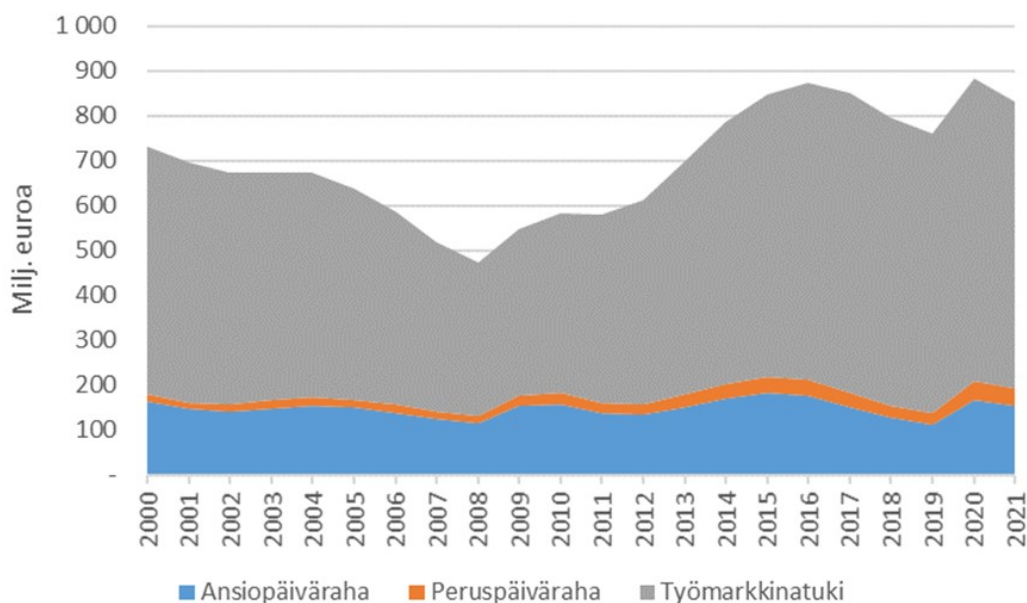
Text vågrätt: Veckor från det att arbetslösheten började

Arbetslöshetsförmån som kommunen ersätter

Figuren nedan åskådliggör grovt hur kommunernas finansieringsandel skulle ha utvecklats historiskt sett, om de relativa andelarna av finansieringen av förmånerna skulle ha motsvarat nivån för 2019.²² Uppskattningen grundar sig på dagarna för utbetalning av arbetslöshetsskydd enligt Folkpensionsanstaltens statistikföring. Betalningsdagarna har omvandlats till belopp i euro genom att multiplicera det årliga antalet betalningsdagar per förmånsslag på nivån för grunddagpenningen 2022 och genom att vidare vikta det erhållna numeriska värdet med kommunens beräknade finansieringsandel av olika förmåner. Enligt en historisk observation förklaras kommunernas betalningsansvar huvudsakligen med arbetslöshetens struktur och ändringar i den strukturella nivån.

²² Uppskattat enligt uppgifter för 2019 ska kommunerna finansiera en del, 12 procent, av helhetsutgifterna som motsvarar den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, av helhetsutgifterna för grunddagpenningen 10 procent och av helhetsutgifterna för arbetsmarknadsstödet 37 procent. Smärre ändringar sker i de relativa andelarna över tid. Därför kan beräkningssättet anses vara endast riktgivande.

Figur: Utvecklingen av kommunernas kalkylmässiga betalningsansvar historiskt sett. Källa: FPA, FM:s kalkyl.

Text lodrätt: Miljoner euro

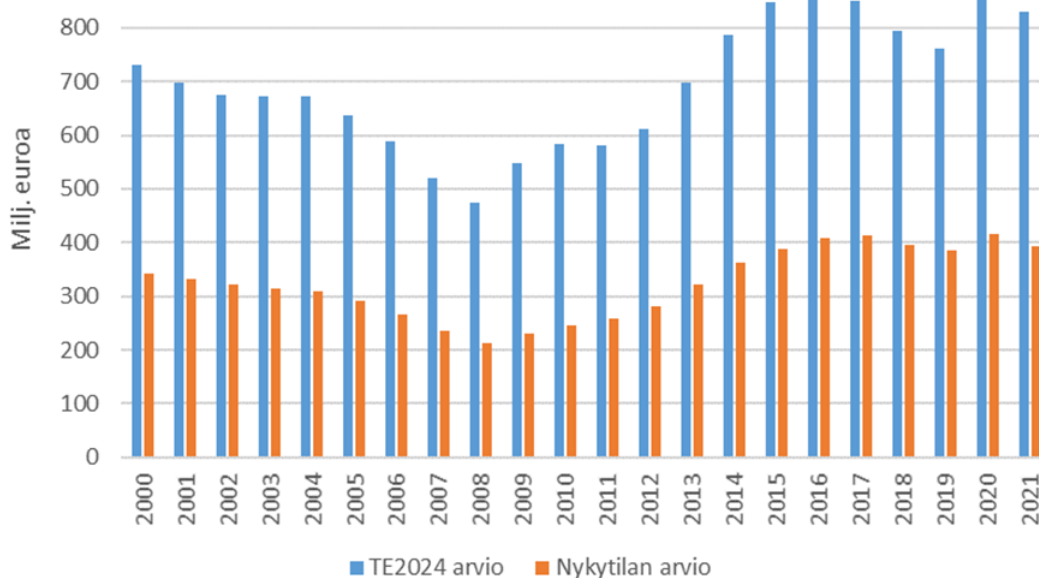
Vågrätt: Inkomstrelaterad dagpenning Grunddagpenning Arbetsmarknadsstöd

Bättre än den ovan beskrivna historiska granskningen beskrivs konsekvenserna av ändringen i lagstiftningen genom jämförelse av den uppskattade utvecklingen av de kommunala finansieringsansvar som uppkommit som följd av den nuvarande lagstiftningen. I figuren nedan har en kalkylmässig uppskattning av hur kommunernas betalningsansvar utvecklats med värden enligt den nuvarande lagstiftningen. Den nuvarande lagstiftningen bedöms på motsvarande sätt som den lagstiftning som föreslås. Kommunerna finansierade 2019 cirka 23 procent av hela utgiften för arbetsmarknadsstödet. De årligen ackumulerade dagarna för vilka arbetsmarknadsstöd betalas ut, inklusive integrationsutbildning, har multiplicerats med grunddagpenningen för 2022, och det erhållna talet har vidare multiplicerats med kommunernas finansieringsandel.²³ Utgående från jämförelsen skulle kommunernas ansvar för finansieringen av förmånerna ha varit

²³ I jämförelsen är det inte möjligt att utnyttja verkligt material för kommunernas delfinansiering av arbetsmarknadsstödet eftersom finansieringen av det förnyades 2015. Ett enhetligt beräkningssätt för de föreslagna ändringarna och det kalkylmässiga nuläget förbättrar dock möjligheten att jämföra.

200 000 000–465 000 000 euro mer än i den lagstiftning som föreslås. Till exempel enligt uppgifterna för 2019 skulle konsekvenserna av den uppskattade kompensationen (347 000 000 euro) för den kommunala ekonomin ha varierat mellan - 118 000 000 och + 147 000 000 euro under 2000–2021.

Figur: Jämförelse av utvecklingen av kommunernas betalningsansvar i ett kalkylmässigt nuläge och med de föreslagna ändringarna. Källa: FPA, FM:s kalkyl.

Text lodrätt: Miljoner euro

Vågrätt: TE 2024 uppskattning

Uppskattning av nuläget

Ur en enskild kommuns synvinkel är den negativa eller positiva risken en situation där det i samband med konjunkturväxlingar eller av något annat skäl sker någon sådan ändring i den regionala närings- eller arbetskraftsstrukturen som medför att nivån på den strukturella arbetslösheten ändras märkbart jämfört med tidigare. Eftersom kommunernas ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna blir uppskattningsvis det dubbla jämfört med nuläget blir de ändringar i summan för arbetslöshetsskyddet som kommunerna finansierar grovt räknat de dubbla jämfört med nuläget. Den statsandel som ska anvisas kommuner på grund av omfattande arbetslöshet jämnar ut en betydande del av denna ändring. Staten har också verktyg till att stödja enskilda kommuner. Stödet för plötslig strukturomvandling finns fortfarande kvar i utbudet av åtgärder, och dessutom kan en kommuns statsandel på ansökan höjas enligt prövning, om kommunen i första hand på grund av exceptionella eller tillfälliga kommunalekonomiska svårigheter är i behov av ökat ekonomiskt stöd.

4.2.2.3 Konsekvenser för statsfinanserna

Propositionen kommer att få direkta konsekvenser för statsfinanserna. Konsekvenserna uppkommer på grund av ändringar i finansieringen av arbetskraftsservice, de ändringsbehov som propositionen orsakar i informationssystem samt för kostnader för ändringar i övergångsskedet. Den centrala principen är, att de budgeterade kostnaderna för organiserande av de tjänster som överförs delvis övergår till att bli en del av kommunernas statsandel. Statens budgetering görs inte i nuläget till alla delar på nivån för enskilda tjänster. En del av den finansiering som övergår bestäms därför kalkylmässigt. I planen för den offentliga ekonomin våren 2022 har inte konsekvenserna av den föreslagna överföringen av finansieringsansvaret beaktats. Det ska göras i den tekniska plan för den offentliga ekonomin som ska utarbetas våren 2023. Eventuella behov av tilläggsfinansiering behandlas som en del av beredningen av planerna för statens offentliga ekonomi och budgetpropositionerna.

Finansiering av de tjänster som övergår till kommunernas organiseringsansvar

Propositionens direkta ändringar gäller åtminstone följande moment i statsbudgeten: 28.90.30 (Statsandel till kommunerna för ordnande av basservicen) 32.30.51 (Offentlig arbetskrafts- och företagsservice), 32.01.03 (Arbets- och näringsbyråernas omkostnader) och 32.01.02 (Närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader), 32.30.55 (Åtgärder för förlängning av tiden i arbetslivet), 33.20.50 (Statsandel till förtjänstskyddet och altemneringsersättningen inom arbetslöshetsförmånerna) och 33.20.52 (Statsandel till grundskyddet inom arbetslöshetsförmånerna).

Ur moment 32.30.51 finansieras offentlig arbetskrafts- och företagsservice, av vilket största delen övergår till kommunernas organiseringsansvar. Den andel av anslaget på momentet som gäller skötsel av uppgifter som övergår överförs till att bli en del av kommunernas statsandelar för basservicen på moment 28.90.30

Lönerna till arbets- och näringsbyråernas personal samt övriga kostnader för byråernas verksamhet, såsom lokaler och utrustning finansieras med anslag på moment 32.01.03. Anslagen på momentet övergår huvudsakligen till att bli en del av statsandelen för basservicen. Av moment 32.01.02 finansieras närings-, trafik- och miljöcentralernas samt UF-centrets motsvarande funktioner som arbets- och näringsbyråernas funktioner av moment 32.01.03. Verksamhet som övergår från närings-, trafik- och miljöcentralerna till kommunernas ansvar är anskaffningar inom offentlig arbetskraftsservice. Den finansiering som gäller dem blir en del av kommunernas statsandel. De uppgifter som gäller utbetalning av offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt utveckling av personalens kompetens som UF-centret ansvarar för övergår till kommunernas ansvar. Också för deras del övergår finansieringen till att bli en del av kommunernas statsandel.

Avsikten är att av moment 32.30.55 finansiera omställningsskyddsutbildning, kommunernas sysselsättningsskyldighet och sysselsättningsstöd för personer som fyllt 55 år från och med 2023. Omställningsskyddet ska finansieras av Sysselsättningsfonden, så den andelen av anslaget på momentet ska inte övergå till att bli en del av statsandelarna. Finansieringen av sysselsättningsskyldigheten och sysselsättningsstödet för personer som fyllt 55 år är för sin del en uppgift som övergår till kommunen, och finansieringen av dem övergår till att bli en del av kommunernas statsandelar.

Ur anslagen på moment 33.20.50 och 33.20.52 på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde finansieras i nuläget som lönesubventionerat arbete och startpeng, för vilka beviljande och utbetalning blir kommunernas ansvar. Till de delar finansieringen av de ovannämnda momenten riktas till lönesubventionerat arbete och startpeng övergår finansieringen till att bli en del av kommunernas statsandelar.

Regionförvaltningsverket får i uppgift att övervaka lagenligheten i Arbetskraftsmyndigheternas verksamhet beträffande Arbetskraftsservice och de uppgifter som hänför sig till dem. Uppgiften ska utöver tillsyn som grundar sig på klagomål innehålla tillsyn på eget initiativ. Det medför ett behov av tilläggsresurser på cirka tio årsverken för regionförvaltningsverket, vilket ger kostnader på cirka 1 000 000 euro årligen.

Kostnader som orsakas staten på grund av ändringar i informationssystem

Då organiseringsansvaret för Arbetskraftsservice övergår från staten till kommunerna medför detta ändringar även i informationssystemtjänsterna för Arbetskraftsservice. Statens kostnader uppkommer på grund av upprätthållande, utveckling och utvidgning av gränssnitt mellan serviceplattformen, kundinformationssystemet, den riksomfattande informationsresursen för Arbetskraftsservice samt av olika myndigheters informationssystem, såsom inkomstdatasystemet, för användning hos de nya Arbetskraftsmyndigheterna. Bedömningen av kostnader för informationssystem påverkas bland annat av i vilken utsträckning de nya Arbetskraftsmyndigheterna tar i bruk tilläggsdelar som kompletterar riksomfattande informationssystemtjänster. Genom att tillhandahålla riksomfattande system strävar man efter att minska på de kostnader som uppkommer för de nya Arbetskraftsmyndigheterna. De ändringskostnader som gäller underhåll, utveckling och arbete med gränssnitt för den helhet av informationssystemtjänster som staten upprätthåller beräknas vara delvis beroende av Arbetskraftsmyndigheternas vilja att ta i bruk egna tilläggsdelar som kompletterar den riksomfattande helheten av informationssystem.

Kostnader uppkommer för staten för ändringar i informationssystem som gäller överföring av organiseringsansvaret för Arbetskraftsservice. Utöver tekniska ändringar påverkas kostnaderna för ändringar av informationssystem av antalet användare av de informationssystemtjänster som staten tillhandahåller. Antalet bedöms öka från det nuvarande antalet.

Staten har i nuläget 3 700 användare av arbets- och näringsförvaltningens kundinformationssystem, av vilka 2 000 finns på arbets- och näringsbyråer och 1 700 deltar i kommunförsök. Dessutom finns cirka 500 personer bland den personal hos kommuner som deltar i kommunförsök som användare av kundinformationssystemet. De användare som är med i det kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen medför inte märkbara ändringskostnader, eftersom det är fråga om nuvarande användare av de informationssystemtjänster som staten tillhandahåller. Till den del personal i kommuner som inte deltar i något kommunförsök blir användare av informationssystemtjänster är det fråga om nya användare, som också ger upphov till ändringskostnader. Det är svårt att uppskatta något exakt belopp för kostnader på grund av ökat antal användare.

De uppskattade ändringskostnaderna för informationssystem fördelar sig på kostnader av engångsnatur och fortlöpande kostnader. Det bedöms att åtminstone följande ändringskostnader orsakas staten.

Tabell: Kostnader av engångsnatur som orsakas staten på grund av ändringar i informationssystem

Kostnader av engångsnatur	Kostnadslag	Uppskattad kostnad (€) 2023	Uppskattad kostnad (€) 2024
	Ändringar i serviceplattformen och kundinformationssystemet	800 000	3 825 000
	Integrationslösningar dvs. gränssnitt för datalager, serviceplattformen och inkomstregistret	1 500 000	1 775 000
	Utvidgning av lösning för kunskapsbaserad ledning p.g.a. nya behov, såsom statistikföring.	1 300 000	1 900 000
	Genomförande av lösning för administration av användarrättigheter	300 000	850 000
	Dataskydd och datasäkerhet	100 000	1 550 000
Totalt		4 000 000	9 900 000

Tabell: Fortlöpande kostnader som orsakas staten på grund av ändringar i informationssystem

Fortlöpande kostnader	Kostnadslag	Uppskattad kostnad fr.o.m. 2025 framåt (€)
	Underhåll och mindre utveckling (inkl. gränssnitt) av informationssystemstjänsten	6 850 000
	Underhållskostnader för helheten kunskapsbaserad ledning	2 175 000
	Användarstöd för informationssystemet till Arbetskraftsmyndigheterna	1 150 000
	Åtgärder som gäller dataskydd och datasäkerhet och andra administrativa åtgärder	1 425 000
Totalt		11 600 000

De ovan presenterade kostnadskalkylerna har utarbetats genom jämförelse av motsvarande ändringshelheter eller kalkyler för enhetskostnader. Det finns flera osäkerhetsfaktorer i kostnadskalkylerna, såsom det att man i detta skede av beredningen inte ännu vet hurdana lösningar för

gränssnitt som behövs och hurdan den tekniska dialogen mellan staten och kommunerna blir i allmänhet.

Planering, beredning och utförande av ändringar i informationssystemen bör inledas så snart som möjligt. Därför uppkommer de kostnader av engångsnatur som grundar sig på överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftstjänster huvudsakligen under 2023 och 2024.

I budgetpropositionen för 2023 föreslås ett anslag på 4 000 000 euro på moment 32.01.10 (Utveckling av digitaliseringen) för kostnader av engångsnatur som orsakas av ändringar i informationssystem. Beredning av kostnader för följande år har inte gjorts, och de ska i behövlig utsträckning beaktas i beredningen av planen för den offentliga ekonomin för 2024–2027.

Övriga kostnader som har samband med ändringen

Förberedelserna för personaländringar kräver en ökad arbetsinsats på två årsverken för gemensamma träningar för ändringarna hos kommunerna, arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och UF-centret och annat stöd för riksomfattande koordination och verkställande, vilket medför kostnader på totalt 140 000 euro för UF-centret. Dessutom ordnas träningar som stöd för ändringarna. För anskaffning av dem reserveras 500 000 euro.

Överföringen av organiseringsansvaret kräver även utveckling av kompetens och introduktion, särskilt för de kommuners del som inte deltar i det kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen. För detta föreslås att UF-centret anställer fyra experter för 2023–2025 (totalt 300 000 euro/år) för att även övergångsfasen ska vara bättre tryggad. För kompetensutveckling och behov av köptjänster för introduktionsprogram reserveras 300 000 euro (till exempel för anskaffning av gemensamt introduktionsunderlag).

Utöver UF-centret deltar Enheten för juridiska tjänster vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland i genomförandet av introduktionsprogrammet. Enheten ger juridiskt stöd och råd till UF-centret och på riksomfattande nivå till Arbetskraftsmyndigheterna. Juridiskt stöd ges genom olika slag av innehållsproduktion, samarbete med intressentgrupper och rådgivning. UF-centret ska svara för ett riksomfattande introduktionsprogram som riktas till Arbetskraftsmyndigheterna, en ny data- och informationsplattform samt utveckling av ett system för hantering av kundrelationer. För att genomföra dem behövs också effektivt juridiskt stöd och effektiv innehållsproduktion. Detta innebär för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland en ökad arbetsinsats på fem årsverken vilket leder till kostnader på 400 000 euro om året för centralen.

Övriga ändringskostnader uppkommer bland annat av beredning och genomförande av samarbetsförhandlingar 2023–2024 (210 000 euro/år), av uppgifter för ekonomiförvaltningen under övergångsfasen 2023–2024 (cirka 150 000 euro/år), för ordnande av olika seminarier och områdesevenemang som gäller reformen (cirka 190 000 år 2023) och för uppgifter inom kommunikation. För dem stärks UF-centrets kommunikation med två årsverken under övergångsfasen (140 000 euro/år).

Kostnaderna för ändringar för 2023 utgör totalt 4 059 000 euro. I statens budgetproposition för 2023 föreslås på moment 32.01.03 (Arbets- och näringsbyråernas omkostnader) 1 507 000 euro. Med det täcks en del av de ovannämnda kostnaderna för 2023. Avsikten är att resten av utgifterna för 2023, 2 852 000 euro, föreslås bli finansierade i en kompletterande budgetproposition

för 2023. För följande år finns inte beredskap för kostnader, och de ska i behövlig utsträckning beaktas i beredningen av planen för den offentliga ekonomin för 2024–2027.

Staten ersätter den semesterlöneskuld som övergår på kommuners och samkommuners ansvar. Semesterlöneskulden föreslås bli beaktad enligt tidpunkten för överföringen. Semesterlöneskulden för arbets- och näringsbyråernas personal var i slutet av 2021 cirka 17 100 000 euro (2020 var semesterlöneskulden cirka 15 300 000 euro och 2019 uppskattningsvis närmare 12 800 000 euro).

4.2.2.4 Konsekvenser för företag

Propositionen får konsekvenser särskilt för verksamheten hos de företag som för närvarande utnyttjar offentlig arbetskraftsservice till exempel för anskaffning av arbetskraft och i form av gemensamt anskaffad utbildning, lönesubvention eller förslag på personer för anställning. Det bedöms att konsekvenserna för företag dominerar på arbetskraftsintensiva områden eller områden som är särskilt känsliga för variation mellan efterfrågan och utbud på arbetskraft och som utnyttjar offentliga arbetskrafts- och företagstjänster.

Arbetskraftsmyndigheterna ska i fortsättningen ansvara för offentlig arbetskraftsservice som riktar sig till arbetsgivare och ge råd för inledande och utvecklande av företagsverksamhet. Dessutom ska arbetskraftsmyndigheterna i fortsättningen ansvara för beviljandet av startpeng. Överföringen av tjänster för arbetsgivare och startpeng till arbetskraftsmyndigheternas ansvar möjliggör samordning av de ovannämnda offentliga arbetskraftstjänsterna och kommunernas livskraftstjänster, vilket bedöms underlätta start av ny företagsverksamhet och företags verksamhetsförutsättningar regionalt.

Det ska inte bli några ändringar i företagens administrativa kostnader, för i reformen föreslås inga nya skyldigheter som gäller deras informationsskyldighet eller rapportering. Förslaget innehåller inga förslag som ökar regleringsbördan för företag. Företagen bör enligt samarbetslagen anmäla arbetskraftsmyndigheten om inledande av omställningsförhandlingar som avses i den lagen.

Företagen är i nuläget skyldiga att anmäla arbets- och näringsbyrån om saken. Skyldigheten att anmäla om omställningsförhandlingar är således inte ny, men i fortsättningen ska saken anmälas till arbetskraftsmyndigheten i stället för till arbets- och näringsbyrån. Eftersom det inte är fråga om en ny anmälningsskyldighet ökar den inte företagens administrativa börda. Företaget kan anmäla den arbetskraftsmyndighet det väljer och den som företaget anser lämpligast. Arbetskraftsmyndigheterna bör sörja för ömsesidigt samarbete om saken rör verksamhetsområdet för flera arbetskraftsmyndigheter.

Reformen kommer att få konsekvenser för företag som producerar arbetskrafts- och företagstjänster som köptjänster. Den arbetskraftsmyndighet som har organiseringsansvaret beslutar i fortsättningen om sättet för hur dessa tjänster produceras. Det krävs inte i lagen att arbetskraftsmyndigheten skaffar tjänsterna av en privat tjänsteproducent. Myndigheten kan också producera tjänsterna själv. År 2020 producerade läroanstalter som ägs av kommuner eller samkommuner 24 procent av kurserna för utbildnings- och träningstjänster. På motsvarande sätt producerade privata tjänsteproducenter 61 procent och staten och övriga organisationer 15 procent av köptjänsterna i fråga. I och med reformen är det sannolikt att de kommunägda organisationernas

marknadsandel kommer att öka, om en betydande del av kommunerna självständigt börjar producera tjänster som tidigare skaffats som köptjänster. De privata företagens marknadsandel minskar på motsvarande sätt.

Reformen kommer sannolikt att påverka även kvantiteten och storleken för de köptjänster som ska upphandlas av privata tjänsteproducenter. I nuläget har upphandlingarna av tjänster genomförts centraliserat som omfattande helheter hos närings-, trafik- och miljöcentralerna med beaktande av helhetsbehovet för centralens område eller för landskapet. När antalet arbetskraftsmyndigheter som skaffar tjänster ökar är det sannolikt att även antalet upphandlade köptjänster ökar. Eftersom upphandlingen i fortsättningen fördelas på mindre enheter än tidigare och upphandlingarna täcker mindre områden och grupper av arbetssökanden än tidigare är det sannolikt att också storleken på upphandlade köptjänster kommer att bli mindre än i nuläget. En riskfaktor ur perspektivet för upphandlingarnas funktionalitet är differentiering av privata tjänsteproducenters marknadspriser som kan gälla särskilt små områden. Ur en privat tjänsteproducenters perspektiv kan skillnaden mellan arvodet för produktion av köptjänster på ett mycket litet marknadsområde och kostnaderna för produktion av organiserandet vara mycket liten eller negativ med tanke på lönsamheten. Risken kan minskas genom ömsesidigt samarbete mellan arbetskraftsmyndigheter vid mer omfattande upphandling.

Reformen kan också ha konsekvenser för omfattningen på marknaden för köptjänster och för konkurrensen mellan företag. I nuläget har de privata serviceproducenterna koncentrerat sin verksamhet kring stora och medelstora städer. Privata tjänsteproducenter har just ingen självständig verksamhet i landskapens utkanter eller i mindre kommuner. Reformen kan ge tjänsteproducenterna incitament att utvidga sin verksamhet även till dessa områden, vilket skulle öka tillgången på och konkurrensen mellan tjänsterna. Mindre storlek än i nuläget på köptjänster som ska upphandlas och de risker som gäller lönsamheten kan dock försvaga denna utveckling. När marknads geografiska omfattning ökar kan reformen ändå också öka små tjänsteproducenters möjligheter att delta i de upphandlingar som ordnas av arbetskraftsmyndigheterna.

4.2.2.5 Konsekvenser för hushållens ställning

Om man genom reformen uppnår de uppskattade sysselsättningseffekterna ökar sysselsättningen, vilket påverkar hushållens ekonomiska ställning. Förbättringen av hushållens ekonomiska ställning förbättrar deras köpkraft.

Variationer i sysselsättningsläget kan få konsekvenser för kommunalbeskattningen. Den ökade efterfrågan på arbetskraftsservice kan öka på kommunernas utgifter och på så sätt medföra ett behov av att höja kommunalskatten, vilket påverkar hushållens disponibla inkomster.

4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna

4.2.3.1 Konsekvenser för kommunernas verksamhet

Att ordna arbetskraftsservice blir enligt förslaget en ny lagstadgad uppgift för kommunerna, vilket innebär att kommunens uppgifter ökar och påverkar kommunens förvaltning. Det kommunfullmäktige som valts genom val och organ enligt förvaltningsstadgan ska i fortsättningen fatta beslut om ordnandet av arbetskraftsservice. Enligt 8 § i kommunallagen ska den kommun eller samkommun som ansvarar för organiseringen av uppgifterna i fråga om de tjänster och

andra åtgärder som ska organiseras svara för lika tillgång till tjänsterna och åtgärderna, fastställdheten av behovet, mängden och kvaliteten i fråga om dem, det sätt som de produceras på, tillsynen över produktionen och utövandet av myndigheternas befogenheter. Kommunen eller samkommunen beslutar i sin kommunstrategi om ordnandet och produktionen av arbetskraftsservice, och mål för tjänsternas ekonomi och verksamhet ställs i kommunens budget och plan. Bestämmelserna om skyldighet som gäller att ge möjligheter att delta och påverka enligt 22 §, initiativrätt enligt 23 § och skyldighet att informera enligt 29 § i kommunallagen tryggar kommuninvånarnas möjligheter att bevaka och påverka kommunens verksamhet. Med beaktande av bestämmelsernas helhet i kommunallagen bedöms överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice förbättra möjligheterna att delta och påverka arbetskraftsservicens innehåll och beslutsfattandet om dem för användarna av tjänsterna.

När villkoren enligt lagen uppfylls kan kommunen ordna arbetskraftsservicen själv. Det föreslagna arbetskraftsunderlaget på minst 20 000 personer som föreslagits 2019 fanns i 26 kommuner på fastlandet. Enligt detta kriterium kan de 21 största städerna i landet, fem kranskommuner i Nyland och centralorten Karleby i landskapet Mellersta Österbotten vid behov få självständigt organiseringsansvar. Den minsta kommunen med organiseringsansvar enligt kriteriet är Kyrkslätt i Nyland.

De övriga kommunerna på fastlandet bör bilda sysselsättningsregioner som uppfyller villkoren, om inte statsrådet, om villkoren uppfylls, beviljar det undantag som avses i införandelagen. Eftersom det är fråga om lagstadgad samverkan mellan kommuner ska de alltid ge en kommun (ansvarig kommun) organiseringsansvaret eller inrätta en samkommun för uppgiften. Kommunerna bör förhandla fram nya avtal om samverkan, antingen för att inrätta en samkommun eller ett gemensamt organ. Bildandet av sysselsättningsregioner och antalet beror på kommunernas beslut. I en del av de blivande sysselsättningsområdena kan det till exempel som följd av kommunförsöken finnas preliminära samarbetsplaner för bildandet av ett sysselsättningsområde.

En utmaning med lagstadgad samverkan mellan kommuner är, att de beslutsfattare som kommuninvånarna valt endast indirekt kan påverka de uppgifter som sköts i samverkan. Därför ska de avtal om samverkan som gäller ordnandet av arbetskraftstjänster avsevärt inverka på hurdan samverkan som kommer att upprättas för att sköta den nya uppgiften. De utmaningar som gäller samverkan mellan de största kommunerna kan undvikas genom omsorgsfull beredning av avtalet om samverkan, där lokala förhållanden och praxis tas i beaktande.

Enligt 55 § 2 mom. i kommunallagen är en samkommun en juridisk person. Det innebär att inte en enda av medlemskommunernas kommunstyrelser har direkt behörighet att utöva styrning eller tillsyn i samkommunen. Påverkan på samkommunens verksamhet grundar sig på grundavtalet och på direktiv till den representant som ska utses till samkommunens organ. För samkommunernas del är det också väsentligt om fullmäktige eller samkommunsstämma väljs till beslutande organ i samkommunen.

Det ska ändå beaktas att det utöver innehållet i grundavtalet behövs fungerande växelverkan och skapande av olika processer av betydande omfattning för att man ska få samkommunernas verksamhet uppbyggd så att den tjänar medlemskommunernas syften.

I modellen med en ansvarig kommun inrättas ingen separat juridisk person. En kommun sköter uppgifterna för de andra kommunerna som ingått avtalet. Då ska ett gemensamt organ utses, som i praktiken ansvarar för den uppgift som ska skötas genom samverkan.

Beträffande avtal som gäller både inrättandet av samkommuner och modellen med en ansvarig kommun är det sannolikt att de centrala frågorna i förhandlingarna mellan kommunerna gäller kostnadsfördelning och tjänsternas tillgänglighet på sysselsättningsområdet. Det kommer högst sannolikt att uppstå frågor också om utnyttjande av kommunernas egna så kallade kommunala ekosystem och att koppla dem till ordnandet av arbetskraftsservice. Det ska även observeras att kommunerna av tradition tävlar om arbetsplatsers läge och om invånare med skattebetalningsförmåga, och därför kan skyldigheterna till samverkan i frågor som gäller detta upplevas som utmanande.

Om en kommun ska ordna arbetskraftstjänsterna självständigt eller som ansvarig kommun för andra kommuner enligt avtal om samverkan innebär överföringen av uppgiften ändringar i kommunens organisation och organ. Efter de förhandlingar om samverkan som ska föras med staten klarnar antalet anställda som ska övergå från staten till kommunala organisationer. I varje fall medför organiseringsansvaret för arbetskraftsservice till kommunernas ansvar administrativt arbete, ändringar i organisationen och i ledningssystemet. Ändringarna ska speciellt gälla servicestruktur, samarbete och ordnande av tjänster. Ändringarna bör behandlas i samverkan i kommunerna så som det föreskrivs i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden. Kommunernas förvaltningsstadgor bör ändras och beslut bör fattas om vilket organ som tar på sig ansvaret för de nya uppgifterna. Det ska sannolikt också göras ändringar i tjänsteinnehavarnas uppgifter. Arbetskraftsservicen ska också beaktas i kommunstrategin.

Konsekvenser av överföringen av organiseringsansvaret för kommunernas upphandling

Arbetskraftsmyndigheterna kan producera tjänsterna själva eller skaffa dem av en serviceproducent. Överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice får konsekvenser också för kommunernas upphandling.

Det är möjligt att arbetskraftsservice upphandlas i mindre helheter än i nuläget för att motsvara enskilda kommuners eller samkommuners behov. Konkurrensutsättning av upphandlingar i mindre helheter kan öka det administrativa arbetet ur perspektivet för såväl företag som producerar köptjänster som för den upphandlande arbetskraftsmyndigheten. Om helheterna för köptjänster minskar avsevärt bör särskild uppmärksamhet fästas vid att upphandlingsresurserna räcker till. En riskfaktor ur perspektivet för upphandlingarnas funktionalitet är differentiering av marknadspriser som kan gälla särskilt små områden. Prissättningen för privata aktörers tjänster består av kostnader för ordnandet och möjligheter att producera tjänster lokalt.

Särskilt för små kommuner och samarbetsområden kan kostnaderna för upphandlingar vara högre än för andra områden. Ändringar som gäller kostnader för arbetskraftsservicen som upphandlats som köptjänst bör följas mer än i nuläget. Dessutom är samarbete och växelverkan mellan olika arbetskraftsmyndigheter vid planering av upphandling av tjänster och vid upphandlingen viktigt på grund av det stora antalet sysselsättningsområden.

Överföringen av upphandlingen av arbetskraftsservice och organiseringsansvaret för den till kommunerna främjar närmandet av regionala företags- och kompetenstjänster. Att arbetskraftsservice ordnas nära de näringstjänster som kommunen producerar samt att arbetskraftsservice och andra tjänster som kommunen ordnar kombineras från fall till fall möjliggör utnyttjande av nya slag av tjänstehelheter och produktion av företags- och kundorienterade rekryteringstjänster

eller kompetenstjänster. En identifierad risk i decentraliseringen är att den upphandlingskompetens som behövs inte räcker till för alla Arbetskraftsmyndigheter när den lagstiftning som föreslås i propositionen träder i kraft.

Den upphandlingsresurs som enligt förslaget överförs från staten till kommunerna motsvarar sannolikt inte tillräckligt väl mycket små områdesspecifika upphandlingar och att samtidigt skapa ett högklassigt nätverk för samarbete mellan Arbetskraftsmyndigheter. Det ska i god tid fästas särskild uppmärksamhet vid utbildning för tillräcklig upphandlingskompetens, utnyttjande av kommunens övriga upphandlingskompetens samt kännedom om tjänsternas centrala innehåll och centrala mål.

4.2.3.2 Konsekvenser för statens verksamhet

När organiseringsansvaret för Arbetskraftsservice övergår till kommunerna kommer staten att ha kvar ansvaret för att servicesystemet fungerar på ett riksomfattande plan, för riksomfattande informationssystemtjänster och för bedömning av effektiviteten i skötseln av sysselsättningen. Enligt forskningslitteratur är förhållandet mellan de tjänster som ska decentraliseras och de som ska centraliseras väsentligt för att decentralisering av ett servicesystem för skötsel av sysselsättning ska lyckas.²⁴ Att de tjänster som enligt propositionen ska centraliseras blir kvar hos staten innebär huvudsakligen tjänster, som genom att de centraliseras kan ge kostnadsfördel, tjänster som kräver koordination mellan Arbetskraftsmyndigheter och tjänster som har en särskild eller en kritisk roll med tanke på Arbetskraftsservicens riksomfattande funktionalitet.

Enligt forskningslitteratur är jämförbara mål hos stat och kommuner ett väsentligt villkor vid skötseln av sysselsättning för ett servicesystem som fungerar decentraliserat. Att målen är jämförbara kan bedömas genom att undersöka finansieringsformens tydlighet och funktionssätt samt beaktande av regionala särdrag.²⁵ Särskild uppmärksamhet bör fästas vid att Arbetskraftsmyndigheters mål inte nödvändigtvis är helt identiska. Ur behovet att bedöma effekterna av en sporrande finansieringsmodell, tjänsternas effektivitet och lokala mål uppkommer ett större behov än i nuläget av täckande, registerbaserad analys och kunskapsbaserad ledning, som kan ge effekter på statens uppgifter. I forskningslitteratur som gäller decentralisering av servicesystem har det framförts att möjligheter till mätning av effektivitet i skötsel av sysselsättningen på lokalnivå, genomskinliga mål och tillförlitliga datalager har en väsentlig roll ur perspektivet för dessa organisationers autonomi och mål som de själva ställer upp.²⁶ Ett starkt kunskapsunderlag och olika jämförbara mätare som gäller ordnande av Arbetskraftsservice gynnar dessutom att man förbinder sig till gemensamma mål. Överförande av organiseringsansvaret för Arbetskraftsservice till kommunerna minskar på statens behörighet att verkställa Arbetskraftsservice och

²⁴ Erfarenheter av decentralisering av den offentliga Arbetskraftsservicen. Utredning om servicen i Danmark, Norge och Tyskland. Arbets- och näringsministeriets publikationer 2021:21.

²⁵ Till exempel i Tyskland avviker de gemensamma målen för sysselsättning i olika områden från varandra mellan tillväxtcentrum och mindre områden med utflyttningsöverskott.

²⁶ Analytical paper - Central Steering and Local Autonomy in Public Employment Services (Weishaupt 2014)-

överför tyngdpunkten i statens uppgifter från en styrande roll mot kunskapsbaserad ledning, nätverkspåverkan och informationsstyrning.

Stöd av kunskapsbaserad ledning, kvalitet i den information som ska samlas i datalager och utvecklande av olika analytiska funktioner är en förutsättning ur perspektivet för effektiva tjänster, mätning av effektivitet och integration av ekosystem för service. Enligt forskningslitteratur har reformer som gäller utveckling av informationssystem och informationsresurser följt efter decentralisering av servicesystem. Till exempel i samband med decentraliseringen av Danmarks och Tysklands servicesystem har omfattande reformer som gäller informationsresurserinletts (Mosley, 2012). Behovet att förnya informationssystem har huvudsakligen grundat sig på att stödja uppföljning av mål och bedömning av arbetskraftsserviceens effektivitet. En mer autonom ställning för kommunerna vid organiserandet av arbetskraftsservice kräver självstyrning ur perspektivet för uppställande av regionala mål. Detta inverkar på statens uppgift på så sätt att staten har en mer central uppgift än tidigare att utveckla helheter för informationssystem och beakta de ändringsbehov som gäller arbetskraftsmyndigheternas informationssystem.

4.2.3.3 Konsekvenser för förhållanden mellan myndigheter

4.2.3.4 Ordnande av behandlingen av utkomstskydd för arbetslösa

De arbetskraftsmyndigheter som ansvarar för arbetskraftsservice får enligt förslaget nya uppgifter som gäller arbetslöshetsskyddet när de ger arbetskraftspolitiska utlåtanden som inte kräver arbetskraftspolitisk prövning eller enbart ringa prövning. Dessa uppgifter hör i nuläget till arbets- och näringsbyråernas och till vissa delar till de kommuners uppgifter som deltar i det kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen.

I nuläget innebär en överföring av de uppgifter som gäller arbetslöshetsskydd och som kräver arbetskraftspolitisk prövning, och som i nuläget hör till ansvarsområdet för arbetslöshetsskydd vid Nylands arbets- och näringsbyrå, till UF-centret att uppgifterna i fråga som verksamhet som staten ansvarar för fortsätter vid en annan enhet. De resurser som hör till skötseln av uppgifter som gäller arbetslöshetsskydd som kräver prövning förblir oförändrade. Även uppgifterna motsvarar huvudsakligen de nuvarande.

Att de uppgifter inom arbetslöshetsskyddet som kräver prövning förblir nationellt centraliserade tryggar möjligheterna att i förväg bereda sig på ändringar som påverkar behandlingstiderna för ärenden som gäller arbetslöshetsskyddet. Sådana ändringar är till exempel personalbyten, arrangemang som semesterperioderna kräver och säsongvariation i antalet utlåtanden. Att uppgiften förblir centraliserad möjliggör även framöver uppföljning av behandlingstider på nationell nivå och att man reagerar på eventuella förseningar.

En uppdelning av uppgifter som gäller arbetslöshetsskydd i ärenden som hör till statens och till kommunernas behörighet får delvis konsekvenser för förhållanden mellan myndigheter. De arbetssökande blir kunder hos de kommuner eller samkommuner som ansvarar för att ordna sysselsättningstjänster, och de arbetskraftspolitiska utlåtanden som gäller dem ges både i kommunen och, beträffande de utlåtanden som kräver arbetskraftspolitisk prövning, nationellt centraliserat i UF-centret. Motsvarande uppdelning av behörigheten är dock i bruk redan i nuläget i de kommuner som deltar i det försök som gäller främjande av sysselsättningen.

UF-centret ska i fortsättningen ge riksomfattande information som gäller arbetslöshetsskyddet. UF-centret ska inte på motsvarande sätt som arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter i nuläget ha rätt att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden i samband med rådgivning om villkor för att arbetssökande ska få arbetslöshetsförmåner i situationer som inte kräver arbetskraftspolitisk prövning. UF-centret ska inte heller i samband med rådgivningen få rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra klara fel som kan jämföras med dem i arbetskraftspolitiska utlåtanden.

Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter har 2019 gett uppskattningsvis cirka 28 000 arbetskraftspolitiska utlåtanden, 2020 cirka 45 000 och 2021 cirka 39 000. Kundservicecentrets myndighetstjänster har 2019 svarat på uppskattningsvis cirka 87 000, 2020 på cirka 62 000 och 2021 på cirka 79 000 samtal. Av de samtal som myndighetstjänsten svarar på kommer merparten från Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassor. Av de besvarade samtalen kom 2021 uppskattningsvis cirka 77 procent, 2020 cirka 71 procent och 2019 cirka 82 procent från Folkpensionsanstalten. Av de besvarade samtalen kom 2021 uppskattningsvis cirka 18 procent, 2020 cirka 23 procent och 2019 cirka 12 procent från arbetslöshetskassor.

Av de samtal som 2020 kom till myndighetstjänsten vid arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter har uppskattningsvis cirka 54 procent av samtalen från Folkpensionsanstalten och av de samtal som kom från arbetslöshetskassor uppskattningsvis cirka 80 procent gällt ärenden som avsåg arbetskraftspolitiska utlåtanden. Av de samtal som 2021 kom från Folkpensionsanstalten har uppskattningsvis cirka 55 procent och av de samtal som kom från arbetslöshetskassor uppskattningsvis cirka 93 procent gällt ärenden som avsåg arbetskraftspolitiska utlåtanden.

Det att befogenhet saknas för att ge och rätta arbetskraftspolitiska utlåtanden kan försämra smidigheten i serviceprocessen och kundservicen ur perspektivet både för de arbetssökande och för dem som betalar ut arbetslöshetsförmåner och för andra myndigheter. Dessutom kan det att befogenheten saknas i vissa fall försena behandlingen av arbetssökandes ärenden i frågor om arbetslöshetsskydd. Så går det till exempel om myndighetssamtal i stora mängder övergår till kommunerna, och kommunerna inte i serviceprocessen för arbetssökanden har särskilda experter som kan svara på samtal.

I de kommuner som ansvarar för arbetskraftsservice får arbetskraftsmyndigheterna dessutom ansvaret för rättegångskostnader. Besvärsnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen kan ålägga en kommun som ansvarar för arbetskraftsservice att ersätta rättegångskostnader i sin helhet eller delvis till den som betalar en arbetslöshetsförmån i ett ärende där den som betalar arbetslöshetsförmånen åläggs att ersätta en parts rättegångskostnader, och där betalningsskyldigheten huvudsakligen eller delvis grundar sig på det arbetskraftspolitiska utlåtande som kommunen lämnat. I nuläget har arbets- och näringsbyrån ersatts de rättegångskostnader som betalats ut av byråns verksamhetsanslag som tilläggsanslag av arbets- och näringsministeriet. Syftet har varit att säkerställa att man inte låter bli att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden som hindrar att en arbetslöshetsförmån betalas ut på grund av en eventuell kostnadsrisk som en besvärprocess kan leda till. Enligt arbets- och näringsministeriets uppgifter har arbets- och näringsbyråerna i nuläget ersatt jämförelsevis lite rättegångskostnader.

Det bedöms att när uppgifter som gäller arbetslöshetsskydd som kräver prövning enligt förslaget blir kvar hos staten blir kostnadsrisken mer betydande än för de uppgifter som enligt förslaget överförs till kommunerna. De uppgifter som gäller arbetslöshetsskyddet, som enligt förslaget överförs till kommunerna, gäller att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden som inte kräver prövning eller enbart ringa prövning. Uppgifterna är inte tolkningsfrågor på samma sätt som de uppgifter

inom arbetslöshetsskyddet som enligt förslaget blir kvar hos staten och som kräver prövning. Rättegångskostnaderna blir, för andra uppgifter inom arbetslöshetsskyddet än de som kräver prövning, således sannolikt ringa.

De uppgifter som i nuläget sköts av arbets- och näringsbyråerna som gäller arbetslösa som åker för att söka arbete till ett annat EU- eller EES-land eller till Schweiz eller som kommer till Finland från ett annat EU- eller EES-land eller Schweiz övergår till kommunerna. Kommunerna ska i dessa fall som gäller jobbsök med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, *grundförordningen*, och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, *tillämpningsförordningen*, samt lagen om utkomstskydd för arbetslösa lämna information om arbetsökande till finländska arbetslöshetskassor och Folkpensionsanstalten samt till utländska myndigheter.

Information överförs elektroniskt mellan inrättningar i EU-länderna i systemet EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information). Till användningen av systemet hör kostnader för utveckling och användning samt för underhåll och administration, som årligen delas mellan de myndigheter, inrättningar och organ som använder systemet. Som grund för delningen används de verkliga helhetskostnaderna och årsutfall för föregående år. UF-centret ska svara för de kostnader som uppkommer hos kommunerna på grund av användningen av systemet. I nuläget har UF-centret på motsvarande sätt ansvarat för de kostnader som uppkommit hos arbets- och näringsbyråerna.

Konsekvenser av de ändringar som föreslås i samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen

En samarbetsmodell enligt förslaget får ringa konsekvenser för behovet av personal- och resursfördelning. Samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen ålägger de aktörer som nämns i lagen att samarbeta för att främja arbetsförmåga och sysselsättning, om kundens servicebehov kräver det. I förslaget föreslås dock inte att några nya tjänster ska inrättas, och därför uppkommer inte heller några nya kostnader för ordnandet av tjänster. Inte heller myndigheterna anvisas några nya uppgifter.

Enligt propositionen bör man vid organiserandet av samarbetsmodellen beakta områdets arbetskraftsunderlag enligt det verkliga behovet. Om man i samarbetsmodellen bättre än tidigare identifierar kunders behov av sektorsövergripande stöd riktas tjänsterna bättre än i nuläget, och det är sannolikt att också antalet kunder inom sektorsövergripande stöd ökar. En del av aktörerna kan tvingas att fördela de nuvarande personalresurserna på nytt sätt för organiserandet av sektorsövergripande tjänster för arbetslösa. Det är dock inte fråga om nya kunder för arbetskrafts-servicen, utan om kunder som redan deltar i tjänster, till vilka tjänsterna riktas bättre än tidigare.

Om till exempel behovet av rehabiliteringstjänster för arbetslösa tidigare än förut identifieras på något område i nätverket kräver det att tjänsterna tilldelas resurser av välfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten. Efterfrågan på rehabiliteringstjänster kan öka särskilt inom yrkesinriktad rehabilitering, men eventuellt också inom andra av Folkpensionsanstaltens tjänster som gäller medicinsk rehabilitering, och särskilt inom de tjänster där B-läkarutlåtande inte behövs (yrkesinriktad rehabilitering för unga). Utgående från den relativa andelen av ett ökat antal kunder har man bedömt att arbetet eventuellt ökar för experter hos Folkpensionsanstalten. I nuläget

sköter enligt Folkpensionsanstaltens bedömning cirka 45 personer ärenden för kunder som omfattas av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Utgående från ett ökat antal kunder som behöver tjänster som ska samordnas bedöms det att behovet av resurser ökar med 17 årsverken hos Folkpensionsanstalten, det vill säga cirka 1 200 000 euro år 2021.

En annan sannolik ändring är en ökad hänvisning av arbetslösa kunder till hälsogranskningar som hör till välfärdsområdenas ansvar för bedömning av deras arbets- och funktionsförmåga. Det är dock svårt att bedöma en eventuell ökning av efterfrågan på tjänster.²⁷

Det ska föreskrivas i lag om samservice för sektorsövergripande stöd för sysselsättning av unga. Arbetskraftsmyndigheterna blir skyldiga att ordna verksamhetsförutsättningar för samservice för sektorsövergripande stöd till unga. Den föreslagna regleringen bedöms inte få konsekvenser för myndigheternas behörighetsförhållanden.

En stödtjänst för sektorsövergripande arbete vid UF-centret minskar i någon mån på kommunernas kostnader genom att minska på den arbetsmängd som ingår i en enskild kommuns arbete i nätverk. Stödtjänsten minskar i någon mån också på de resurser som ska användas för marknadsföring av kommunernas sektorsövergripande tjänster. Verksamheten främjar förbättringen av ministeriernas ömsesidiga koordination vid utvecklingen av sektorsövergripande tjänster som främjar sysselsättningen.

Riksomfattande kunskapsbaserad ledning

Reformen kommer att få konsekvenser för både arbets- och näringsministeriets, UF-centrets och arbets-, trafik- och näringscentralernas uppgifter och roller i fråga om kunskapsbaserad ledning. Arbets- och näringsministeriet ska leda den nationella delegation för främjande av sysselsättningen som tillsätts av statsrådet. Statsrådet ska på ministeriets förslag för varje regeringsperiod fastställa de riksomfattande målen för främjande av sysselsättningen på föredragning av ministeriet. Ministeriet ansvarar för uppföljningen av att målen förverkligas och upprättar mätare för målen. UF-centret ansvarar för att följa upp och utvärdera arbetskraftstjänsternas resultat och effektivitet och producera information om den, samt att stödja arbetskraftsmyndigheternas verksamhet genom metoder för kunskapsbaserad ledning. UF-centret ansvarar i samarbete med arbets- och näringsministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralerna för regional uppföljning och analys av genomförandet av de riksomfattande målen för främjandet av sysselsättningen. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska ansvara för uppgiften att främja den regionala sysselsättningen och främjandet av arbetslivet, som ska innehålla bland annat uppföljning och prognostisering av näringslivets och företagens behov av utbildning och kunnande, upprätthållande av en lägesbild av den regionala arbetsmarknaden samt utveckling av arbetslivets kvalitet. Statens organisationers roller vad gäller kunskapsbaserad ledning preciseras i den fortsatta beredningen. För UF-centret är uppgiften kunskapsbaserad ledning ny.

²⁷ Vad gäller verksamhetsmodellen för sektorsövergripande samservice har det tidigare bedömts att om arbets- och näringsbyråerna och kommunerna anvisar ungefär lika mycket personal till sektorsövergripande samservice och Folkpensionsanstalten anvisar minst en person till varje gemensamma kontor skulle offentliga medel på cirka 45 miljoner euro om året användas för sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

4.2.3.5 Konsekvenser för personal inom offentliga arbetskrafts och företagstjänster

Personalöverföringar

Förslaget i propositionen att avveckla arbets- och näringsbyråerna och omorganisering av deras uppgifter leder till omfattande personalöverföringar från arbets- och näringsbyråerna till tjänst i kommunerna. Personal övergår även från närings- trafik- och miljöcentralerna och från UF-centret till kommunerna. Reformen leder också till omorganisation av statliga uppgifter och personalöverföringar inom staten på grund av det. En del av arbets- och näringsbyråernas personal arbetar redan i nuläget i det kommunförsök som främjar sysselsättningen under försökskommunernas arbetsledning.

Överföringen till kommunerna ska anses som överlåtelse av rörelse, det vill säga att personalen övergår i kommunens tjänst som så kallade gamla arbetstagare. Kommunen ska vara skyldig att iakttä statens arbets- och tjänstekollektivavtal till utgången av den avtalsperiod som gäller vid tidpunkten för överföringen. Därefter övergår personalen till att omfattas av det avtal som gäller kommunerna. Det kan innebära ändringar i personalens avlöning och anställningsvillkor. Personalöverföringarna kan också leda till att arbetsplatsen framöver finns i en annan kommun.

Vid bedömningen av det antal anställda som övergår har registrering av arbetstid 2021 hos arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna samt UF-centret använts. Bedömningen av personal som övergår grundar sig på verklig arbetstid enligt koder för olika funktioner. Det finns osäkerhet i bedömningen, vilket beror på olika slag av klassificering i tjänster mellan nuläget och de uppgifter som anvisas arbetskraftsmyndigheterna i förslaget. Det allmänna pandemiläget har påverkat också bedömningen av resursfördelningen.

Centrala identifierade risker med förslaget gäller hur personalen ska orka, arbetsuppgifternas förmåga att hålla kvar arbetsgivare med ansvar för organiserande av arbetskraftsservice, att arbetsuppgifterna är meningsfulla och tillgången på kunniga arbetstagare. Det bedöms att den belastning på personalen som ändrings- och övergångsfasen för med sig får negativa konsekvenser för hur personalen orkar och för tillgången på personal. Som följd av belastningar kan arbetstagare överväga att övergå till andra uppgifter och dessutom kan det inverka på hur arbetstagarna förbinder sig och på hur uppgifter inom förvaltningsområdet förmår hålla kvar arbetstagare. Sannolikheten för konsekvenserna framträder speciellt för de arbetstagares del som övergår från staten till kommuner och för vilka tjänstestället byts. Det bedöms att risken att tillgången på kunniga arbetstagare försvåras gäller speciellt arbetskraftsmyndigheter med litet arbetskraftsunderlag på vilkas område den nuvarande personalen inte bor.

Övergången av organiseringsansvaret leder till omorganisering av arbetet, vilket ändrar på arbetstagarnas arbetsuppgifter. De ändringar som gäller arbetsuppgifter kan leda till behov av att justera lönenivån då kravnivån ändras redan innan avtalsperioden för tjänstekollektivavtal upphör. I varje kommun och samkommun har uppgifter och löner ett eget kravsystem för vilket det inte finns några riksomfattande statistiska uppgifter. Det är således inte möjligt att med hjälp av lönestatistik för kommunsektorn beskriva olika lönenivåer inom de lönesättningspunkter som gäller minimilöner eller att jämföra dem med de uppgifter som arbetstagarna som övergår från staten har.

Personal som övergår från staten till kommunerna

De uppgifter som sköts av arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna samt UF-centret och de stödtjänster som hör till dem, såsom organiseringsansvaret för uppgifter inom personal- och ekonomiförvaltning samt uppgifter inom ärendehantering och ämbetsverkstjänster, övergår till de nya Arbetskraftsmyndigheterna. När dessa uppgifter övergår från statliga myndigheters organiseringsansvar överförs också den personal som skött tjänsterna i statens ämbetsverk till de kommuner eller samkommuner som har organiseringsansvaret för Arbetskraftsservice.

Personal som motsvarar totalt cirka 4 000 årsverken övergår från arbets- och näringsbyråerna till de kommuner som har ansvaret och till de samkommuner som inrättas av kommuner för att ansvara för ordnandet av Arbetskraftsservice. Den personal som övergår från arbets- och näringsbyråerna sköter för närvarande de tjänster för personkunder, arbetsgivare och företag som arbets- och näringsbyråerna ansvarar för, samt de administrativa uppgifter som hör till dem, såsom kommunikation.

Från närings-, trafik- och miljöcentralerna övergår cirka 75 årsverken samt från arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter fem årsverken för psykologer för vägledning för yrkesval och karriär till kommuner och till de ovan nämnda samkommunerna.

Från UF-centret övergår cirka 130 årsverken till kommunerna. Den personal som övergår sköter utbetalningar som gäller offentlig Arbetskrafts- och företagservice (exklusive utvecklingstjänster för företagsverksamhet) samt uppgifter inom ekonomi- och personalförvaltning, ärendehantering och ämbetsverkstjänster.

Tabell: Personal som övergår från staten till kommunerna

Personal som övergår till kommuner och samkommuner	
Från TE-byråerna	4 000 årsverken
Från UF-centret	högst 130 årsverken
Från NTM-centralerna	75 årsverken
Från TE-kundservicecentret	5 årsverken

Till UF-centret övergår från arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna samt från arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter totalt cirka 335 årsverken. Från Nylands arbets- och näringsbyrå övergår till UF-centret enheten för arbetslöshetsskydd med 145 årsverken, uppgifter som hänför sig till internationell rekrytering (EURES-arbetsförmedling, samordning av internationell rekrytering och tillsyn över utlänningar som plockar naturprodukter) 17 årsverken. Den nuvarande uppgiften för EURES-samordning på UF-centret samt samordning av internationell rekrytering blir kvar på UF-centrets funktion Work in Finland, som centret sköter i samråd med Business Finland.

Dessutom övergår åtta årsverken från de nuvarande uppgifterna inom TE-live och den personal som sköter Onni-verksamheten på Nylands arbets- och näringsbyrå på cirka 30 årsverken till UF-centret.

Till UF-centret övergår dessutom 23 årsverken från den riksomfattande rådgivningen om utkomstskydd för arbetslösa för personkunder och myndigheter vid arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och 7 årsverken vid det juridiska stödet vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland.

Av den personal som sköter telefontjänsten för arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax övergår 87 årsverken till UF-centret. I de uppgifter som överförs till UF-centret ingår utöver den ovan nämnda rådgivningen om utkomstskydd för arbetslösa uppgiften inom kundservice som gäller riksomfattande informationssystemtjänster (20 årsverken), rådgivning om utbildning (10 årsverken), rådgivningen vid FöretagsFinlands och vid Företagarens ekonomihjälp (sammanlagt 12 årsverken och service på flera språk (12 årsverken). Till UF-centret övergår dessutom cirka 10 årsverken administrativa uppgifter från arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter.

Från uppgifter som gäller lönegaranti övergår 36 årsverken till UF-centret.

Tabell: Personal som övergår till UF-centret

Överlåtande ämbetsverk	Uppgift	Årsverken
TE-byråerna		
	Uppgiften som gäller arbetslöshetsskydd	145
	EURES-arbetsförmedling och internationell rekrytering	14
	Plockande av naturprodukter	3
	TE-live	8
	Onni-verksamheten	30
TE-kundservicecentret		
	Uppgifter som gäller rådgivning	87
Från NTM-centralen		
	Lönegaranti	36
	Juridiskt stöd	7
	Samordnare av internationell rekrytering	1
Totalt		335

Från arbets- och näringsbyråerna övergår 40–50 årsverken till närings-, trafik- och miljöcentralerna i uppgifter som gäller rådgivning och aktivering för utveckling av verksamma företags affärsverksamhet, från funktioner för handledning till service vid Team-Finland samt från uppgifter som gäller utvecklingsservice för företag. Dessutom övergår ett årsverke från uppgifter inom utbetalning för servicen för utveckling av företagsverksamhet till närings-, trafik- och miljöcentralen.

I samband med reformen övergår cirka 60 årsverken som gäller arbetstillstånd från arbets- och näringsbyråerna till Migrationsverket.

Konsekvenser för myndigheternas verksamhet avseende personalöverföringar

Överföringen av uppgifter och den personal som sköter uppgifterna till kommunernas organiseringsansvar i samband med omorganiseringen av arbetskraftsservicen från arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och UF-centret till kommuner och samkommuner anses som överlåtelse av rörelse. Reformen medför sådana personalkonsekvenser att det ska föras samarbetsförhandlingar om dem. Staten ska som arbetsgivare ansvara för samarbetsförhandlingarna också för den personals del som arbetar inom arbetsledningen för de kommuner som deltar i det kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen. Samarbetsförfarandet påverkar arbetsmängden i olika ämbetsverk.

En beredning som gäller ändringarna kräver en betydande arbetsinsats både av arbetsgivarens och personalens representanter. Omorganiseringen av arbetskraftsservicen kräver omfattande samarbetsförhandlingar vid arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och UF-centret, eftersom uppgifter och personal hos dem övergår till flera olika organisationer både till kommunerna och till andra statliga ämbetsverk. Överföringarna gäller också flera olika områden av vilka en del kan vara sådana där personal som övergår från staten inte arbetar i nuläget. Dessa eventuella ändringar i arbetsplatsens läge gäller även personer som arbetar i uppgifter enligt lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020), och för deras del kan överföringarna gälla olika organisationer och kommuner. Det kan inverka på om arbetstagarna stannar kvar, och en del av dem kan söka andra arbetsmöjligheter.

Genomförandet av en omfattande reform kräver stark ledning för ändringen och stöd till personalen i olika skeden av beredningen och verkställandet. Ändringen inverkar på hur personalen orkar i arbetet och på arbetshälsan. I beredningens inledningsfas ansvarar de nuvarande arbetsgivarna för stödåtgärder och de kostnader för ändring som gäller personalen. Ändringen får dessutom konsekvenser för hur kompetensen fördelas mellan arbetskraftsmyndigheterna. Detta gäller i första hand de uppgifter som hör till ordnandet av arbetskraftsservice, som kräver fördjupad specialkompetens eller som i nuläget är särskilt centraliserade. Det bedöms att konsekvenserna betonas särskilt hos de arbetskraftsmyndigheter som har en liten andel personalresurser som övergår.

4.2.3.6 Konsekvenser för andra myndigheters verksamhet och personal

Regionförvaltningsverket

I propositionen föreslås det att regionförvaltningsverket övervakar lagenligheten i arbetskraftsmyndigheternas verksamhet beträffande offentlig arbetskraftsservice och de uppgifter som hänför sig till det. Uppgiften ska utöver tillsyn som grundar sig på klagomål innehålla tillsyn på eget initiativ. Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland har med stöd av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen skött tillsynen av försöken att ordna arbetskrafts- och företagsservice i alla försöksområden. Överföring av organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen till kommunerna innebär att tillsynen över arbetskraftsmyndigheternas verksamhet blir en ny permanent uppgift för regionförvaltningsverket. Det medför ett behov av tilläggsresurser på åtminstone tio årsverken för verket. Hur resurserna räcker till kommer att bedömas vid beredningen av verkställandet när man mer noggrant vet till exempel hur många arbetskraftsmyndigheter det blir.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Arbets- och näringsbyråerna utnyttjar i nuläget flera tjänster som produceras av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Myndigheten producerar för arbets- och näringsbyråerna bland annat smartkort som används vid inloggning i arbets- och näringsförvaltningens kundinformationssystem. Dessutom förvaltar myndigheten suomi.fi-tjänster som kräver användningstillstånd. Dit hör bland annat arbets- och näringsbyråernas tjänst Mina e-tjänster och den sektorsövergripande samservicens kundinformationssystem (TYPPI-systemet). Myndigheten upprätthåller befolkningsdatasystemets datatjänster som också utnyttjas i offentliga arbets- och närings-tjänster. Arbets- och näringsbyråerna och de kommuner som deltar i det kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen har i nuläget användningstillstånd och användarrättigheter till befolkningsdatasystemets söktjänster.

Den föreslagna överföringen av arbetskraftsservice från staten till kommunernas organiseringsansvar får konsekvenser för de ovannämnda tjänsterna och systemen som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata producerar. Konsekvenserna gäller förvaltningen av smartkort och skapandet av eventuella nya kortprodukter för kommunanvändarna samt åtgärder för administrationen av användningstillstånd för suomi.fi-tjänster inklusive överföring av användningstillstånd och nya tillstånd. Dessutom inverkar administrationen av användningstillstånd och användarrättigheter till befolkningsdatasystemets söktjänster samt genomförandet av ändringsarbeten i lösningar för gränssnitt som gäller befolkningsdatasystemets söktjänster på arbetsmängden hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Den föreslagna ändringen kommer att kräva resurser av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata också vad gäller stöd till kommunerna i fråga om produktion av uppgifter till servicedatalagret. Det uppskattade behovet av resurser för omorganisering av arbetskrafts- och företagstjänster vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata 2023 och 2024 är två årsverken per år, det vill säga totalt fyra årsverken för uppgifter inom koordination, innehållsproduktion och utbildning. Resurserna ska fördelas både på koordination, produktion och planering av underhåll av uppgifterna i servicedatalagret Suomi.fi och på ändringsarbeten och behövlig koordination av de guider som gäller arbets- och näringslivstjänster och som publicerats i webbtjänsten Suomi.fi.

Förnyande av dataanvändningstillstånden till informationstjänsterna i befolkningsdatasystemet samt överförandet av användarrättigheterna från anställda på arbets- och näringsbyråerna till användare hos arbetskraftsmyndigheterna kräver ett resursbehov på ett årsverke under tiden 1.5.2024–30.4.2025.

Migrationsverket

De uppgifter som gäller deltillstånd av uppehållstillstånd för arbetstagare som i nuläget sköts av arbets- och näringsbyrån överförs till Migrationsverket. Beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare ska höra till verkets behörighet och som en del av beviljandet av uppehållstillstånd ska verket utföra den prövning av tillgången på arbetskraft som hör till tillståndet.

I samband med reformen övergår cirka 60 årsverken som gäller arbetstillstånd från arbets- och näringsbyråerna till Migrationsverket.

Rättsregistercentralen

I propositionen föreslås det att straffregisterlagen ändras så, att uppgifter i straffregistret som gäller personer utlämnas till Arbetskraftsmyndigheten i ärenden som gäller lönesubvention eller sysselsättningsstöd för personer som fyllt 55 år. Det är fråga om en ändring av teknisk natur med syftet att berättiga Arbetskraftsmyndigheten att få motsvarande uppgifter som arbets- och näringsbyråerna i nuläget har som statsbidragsmyndighet. Den ändring som föreslås i straffregisterlagen bedöms inte öka arbetsmängden på Rättsregistercentralen, och påverkar således inte resursfördelningen till Rättsregistercentralen.

Förslaget kan få konsekvenser för uppgifter som ska skötas på arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde samt på ministeriets styrningsansvar och processer. Att organiseringsansvaret för Arbetskraftsservice överförs från staten till kommunerna medför ett behov av att bedöma reformens konsekvenser också för arbets- och näringsministeriets uppgifter.

Statens servicecenter för ekonomi- och personalförvaltning

För tjänsterna hos Statens servicecenter för ekonomi- och personalförvaltning, arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och UF-centret används årligen en arbetsinsats av 26 personer. Enligt servicecentrets bedömning minskar reformen behovet av resurser med 13–16 personer.

Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori

Enligt bedömning övergår från Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori i samband med ändringen användare av Valtoris tjänster från arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och UF-centret med sina användartjänster, men staten ska fortfarande ansvara för de informationssystemtjänster och de plattformstjänster från Valtori som hör till. Grovt bedömt gäller ändringen till centrala delar Valtoris 1) användarstödtjänster, 2) terminalutrustningstjänster för användare, 3) kommunikationstekniska tjänster för användare, 4) accessnät- och lokalnätstjänster för verksamhetsställena (antalet verksamhetsställen som omfattas av Valtoris tjänster minskar). Enligt en preliminär bedömning motsvarar den minskande arbetsmängden totalt en arbetsinsats på cirka 40–50 årsverken av den i nuläget tillgängliga, ovan grovt beskrivna tjänstehelheten.

Anordnare av yrkesutbildning

Förslaget ökar arbetet för anordnarna av yrkesutbildning i fråga om att hålla kontakt och samarbeta kring ordnandet av Arbetskraftsutbildning. För den Arbetskraftsutbildning som ordnas med stöd av lagen om yrkesutbildning överförs organiseringsansvaret inte till kommunerna. Undervisnings- och kulturministeriet ansvarar för finansieringen och styrningen av Arbetskraftsutbildningen på samma sätt som i nuläget. Arbetskraftsutbildning som finansieras med statsandel kan ordnas av sådana anordnare av yrkesutbildning som har uppgiften att ordna Arbetskraftsutbildning enligt tillstånd som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet. Utbildningsanordnaren och Arbetskraftsmyndigheten avtalar om ordnandet av Arbetskraftsutbildning som finansieras med statsandel på området.

I och med reformen ökar den arbetsmängd som gäller avtal om ordnande av utbildning, för antalet avtalsparter som är Arbetskraftsmyndigheter ökar. För närvarande har utbildningsanord-

narna avtalat om ordnandet av arbetskraftsutbildning med 15 närings-, trafik- och miljöcentraler. Genom kompetenstjänster kan man ofta svara på mer än en enskild arbetskraftsmyndighets behov, och arbetskraftsmyndigheterna kan sinsemellan avtala om ordnandet av arbetskraftsutbildning på ett mer omfattande område än en enda arbetskraftsmyndighets verksamhetsområde.

Stiftelsen Utbildning Nordkalotten ordnar arbetskraftsutbildning med stöd av ett gemensamt statsfördrag mellan Finland, Norge och Sverige i ländernas norra delar. Urvalet av studerande har i nuläget gjorts av arbets- och näringsbyrån i Lappland. Framöver avtalar arbetskraftsmyndigheterna i Norra Finland i samråd om den arbetskraftsutbildning som ordnas av Stiftelsen Utbildning Nordkalotten.

Välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten

De ändringar som gäller samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen (den nuvarande sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen) medför inte nya uppgifter för de myndigheter som deltar i samarbetsmodellen. Ändringen av de villkor som gäller kundhänvisning i samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd kan öka antalet kunder hos tjänsten och öka bland annat det antal personer som ska hänvisas till rehabiliteringstjänster, vilket kan medföra behov för välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten att omfördela nuvarande personalresurser eller anvisa ökade resurser för tjänsten.

Det eventuella kundantalet kan bedömas bäst utgående från det nuvarande antalet för alla arbetslösa arbetssökanden enligt kriterierna för kunder enligt den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Den sektorsövergripande samservice har haft cirka 40 000 kunder årligen. Antalet kan vid bedömningarna anses vara riktigt.

Enligt uppgifter i arbets- och näringsbyråernas och den sektorsövergripande samservicens kundregister hade den sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen i juni 2021 totalt cirka 42 000 kunder. Det motsvarar cirka 39 procent av det totala antalet kunder under samma tid hos arbets- och näringsbyråerna som varit arbetslösa över 300 dagar. Enligt uppgifter i Folkpensionsanstaltens statistiska databas Kelasto fick cirka 193 700 personer arbetsmarknadsstöd i juni 2021. Av dem hade 124 600 varit arbetslösa över 300 dagar. I juni 2021 fanns bland dem undantagsvis cirka 16 000 företagare, som i normala fall inte hör till denna kategori, som varit arbetslösa över 300 dagar. Det relevanta antalet personer är således 108 600, av vilka den relativa andelen som deltagit i sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen är 39 procent.

Alla som identifierats i uppskattningen behöver inte sektorsövergripande stöd eller samordning av tjänster. Behovet av tjänster kan lösas även på annat sätt. Man har till exempel för en del kunders del också kunnat utföra samarbete mellan två myndigheter utan att det uppkommit behov av egentlig sektorsövergripande samverkan som främjar sysselsättningen. Dessutom kan det antas att det relativa antalet kunder är mindre i fråga om dem som fått arbetslöshetsskydd under 300 dagar än för personer som uppfyllt villkoren för hänvisning till sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

Samma relativa andel kan utnyttjas också vid uppskattning av antalet kunder som varit arbetslösa under 300 dagar. I juni 2021 fanns det cirka 69 100 sådana kunder av vilka cirka 1 000 personer var permitterade och 7 000 företagare, vilka utesluts i materialet. Då blir den relativa

andelen kunder som varit arbetslösa under 300 dagar (39 procent) 23 800 personer av de 61 100 personer som blir kvar. Den relativa andelen 23 800 kunder innebär en ökning på cirka 50 procent i antalet kunder hos den sektorsövergripande samservicen som främjar sysselsättning i juni 2021.

Efterfrågan på rehabiliteringstjänster kan öka särskilt inom yrkesinriktad rehabilitering, men eventuellt också inom andra av Folkpensionsanstaltens tjänster som gäller medicinsk rehabilitering, och särskilt inom de tjänster där B-läkarutlåtande inte behövs (yrkesinriktad rehabilitering för unga). Utgående från den relativa andelen av ett ökat antal kunder har man uppskattat eventuellt ökat arbete för Folkpensionsanstaltens experter. I nuläget sköter enligt anstaltens bedömning cirka 45 personer ärenden som gäller kunder hos den sektorsövergripande samservicen som främjar sysselsättningen. Utgående från ett ökat antal kunder som behöver tjänster som ska samordnas bedöms det att resursbehovet ökar med 17 årsverken hos Folkpensionsanstalten, det vill säga cirka 1 200 000 euro år 2021.

En ökning i antalet kunder som får stöd enligt den sektorsövergripande samarbetsmodellen bedöms också öka antalet kunder som ska hänvisas till hälsokontroll för arbetslösa. Hälsokontrollerna för arbetslösa ska övergå till välfärdsområdenas ansvar från och med ingången av 2023. Det är dock svårt att göra en kvantitativ uppskattning av en eventuell ökad efterfrågan på tjänster.²⁸

När kundkriterierna för samarbetsmodellen ändras måste samordning av tjänster och ändamålsenliga servicehelheter planeras mer, och man måste följa upp mer hur sysselsättningsprocessen för arbetslösa framskrider. Om det inte finns mer personal att anvisa genom omorganisering av uppgifter internt hos aktörerna kan de vara tvungna att öka sin personal. Det är svårt att bedöma servicebehovet för varje område i förväg, för de Arbetskraftsmyndigheter som blir organiseringsansvariga har ännu inte inrättats.

Konsekvenser för dem som betalar arbetslöshetsförmåner och för Sysselsättningsfonden

Förslaget får konsekvenser för Folkpensionsanstalten som ansvarar för uttaget av kommunernas finansieringsandel av den inkomstrelaterade dagpenningen. De ändringar som gäller kommunernas andel av den inkomstrelaterade dagpenningen inverkar också på arbetslöshetskassornas och Sysselsättningsfondens verksamhet.

De behov av ändring av informationssystem som behövs för verkställandet av faktureringen av arbetslöshetsförmåner medför ändringskostnader för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna samt för Sysselsättningsfonden. Arbetslöshetskassorna ansvarar för insamlandet av det datainnehåll som hör till faktureringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av att lämna ut det till Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten får behov av ändring av informationssystem som gäller uttag av kommunernas finansieringsandel både av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen. Enligt Folkpensionsanstaltens bedömning medför de

²⁸ Vad gäller verksamhetsmodellen för sektorsövergripande samservice har det tidigare bedömts att om arbets- och näringsbyråerna och kommunerna anvisar ungefär lika mycket personal till sektorsövergripande samservice och Folkpensionsanstalten anvisar minst en person till varje gemensamma kontor skulle offentliga medel på cirka 45 000 000 euro om året användas för sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

föreslagna ändringar som gäller finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner och verkstäl-landet av faktureringen behov av ändringar och genomförande i informationssystem, vilkas kostnadseffekter anstalten bedömer att i utvecklingsfasen kräver 9,1–12,1 årsverken. Efter ibruktagningen bedömer Folkpensionsanstalten att kostnaderna för upprätthållandet av produkt-ionen blir 2,5 årsverken årligen. Folkpensionsanstalten ska betala den andel som ska användas till finansiering av inkomstrelaterad dagpenning till Sysselsättningsfonden. Om Folkpensions-anstalten ansvarar för uttaget av finansieringsandelen för inkomstrelaterad dagpenning medför det enligt Sysselsättningsfondens bedömning kostnader för systemutveckling för uppskattnings- vis cirka 150 000 euro för fonden, och dessutom ökar den kontinuerliga arbetsmängden med uppskattningsvis cirka 0,5 årsverken.

Kommunernas andel av finansieringen av grunddagpenningen minskar genom Sysselsättnings- fondens förmedling den andel av grunddagpenningen som ska finansieras genom arbetslöshets- försäkringsavgifter med cirka 21 000 000 euro enligt nivån för 2019.

4.2.4 Andra samhällseliga konsekvenser

4.2.4.1 Konsekvenser för tillgodoseendet av de grundläggande rättigheterna och rättssäker- heten

Det bedöms att propositionen huvudsakligen får positiva konsekvenser för tillgodoseendet av de grundläggande rättigheterna. De positiva konsekvenserna gäller huvudsakligen arbetssö- kande kunder. Direkta konsekvenser är ökade möjligheter att delta i frågor som gäller ordnandet av skötseln av sysselsättningen i den kommunala demokratin och positiva, uppskattade syssel- sättningseffekter. Det bedöms att Arbetskraftsmyndigheterna har bättre förutsättningar att ordna regionala helheter av Arbetskraftsservice för specialgrupper. Det finns också eventuella risker med förslaget ur perspektivet att få likvärdig service. Om en enskild Arbetskraftsmyndighets förmåga att ordna Arbetskraftsservice äventyras eller om man vid ordnandet av tjänster inte kan garantera en tillräcklig nivå på, eller lagstadgad service överhuvudtaget, får detta konsekvenser för jämlikheten eller för tillgodoseendet av de grundläggande rättigheterna.

Framöver ska alla arbetslösa som har nytta av samordning av tjänster hänvisas till samarbets- modellen för sektorsövergripande stöd. Ändringen minskar på ojämlikheten mellan arbetslösa och stärker de grundläggande rättigheterna. Detta förbättrar verklig jämlikhet i fråga om tillgång till service, där arbetslösa tillhandahålls stöd individuellt och enligt behov.

4.2.4.2 Konsekvenser för jämlikhet och icke-diskriminering

Konsekvenser för tillgodoseendet av språkliga rättigheter

Överföringen av organiseringsansvaret för Arbetskraftsservice från staten till kommunerna kan få konsekvenser för personers rätt att använda det egna språket när de uträttar ärenden hos ar- betskraftsservicen, eftersom den språkliga ställningen hos statens och kommunernas myndig- heter är olika. Språklagen ska tillämpas på Arbetskraftsmyndigheterna. För att säkerställa de språkliga rättigheterna föreslås det, med avvikelse från språklagen, att personkunder ska ha rätt att använda det egna språket hos Arbetskraftsmyndigheten, finska eller svenska, oberoende av om Arbetskraftsmyndigheten är en- eller tvåspråkig. Dessutom har personkunder för att säker- ställa de språkliga rättigheterna rätt att uträtta ärenden också hos någon annan Arbetskraftsmy- nighet än den som bestäms utgående från personens hemkommun.

Tillämpningen av den samiska språklagen bestäms i första hand enligt den regionala gränsen, det vill säga samernas hembygdsområde. Med samernas hembygdsområde avses enligt 4 § i sametingslagen (974/1995) Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner samt Lapin paliskunta benämnda renbeteslags område i Sodankylä kommun. Hembygdsområdet finns i sin helhet på Lapplands landskapsområde och med det avses kommunerna Enontekis, Sodankylä och Utsjoki och samkommuner där någon av dessa kommuner är medlem. För det andra bestäms lagens tillämpningsområde av de myndigheter som hör till tillämpningsområdet och för det tredje till vissa delar enligt de ärenden som myndigheterna får för behandling. Samernas språkliga rättigheter är mer omfattande inom samernas hembygdsområde än utanför det. Om verksamhetsområdet för en kommun eller en samkommun som har organiseringsansvaret för arbetskrafts- och företagstjänster som hör till lagens tillämpningsområde delvis finns på samernas hembygdsområde och delvis utanför det ska de bestämmelser som ska tillämpas på samernas hembygdsområde tillämpas.

Tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna ska säkerställas också på så sätt, att statsrådet kan bevilja undantag från de krav som ställs på organiseringsansvaret och ge tillstånd att ordna arbetskraftsservice trots att arbetskraften på ett sysselsättningsområde underskrider 20 000 personer.

Det bedöms att decentraliseringen av servicesystemet ökar de regionala möjligheterna att utträta ärenden och den regionala tillgängligheten. Ändringarna i organiseringsansvaret syns vid tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna på så sätt att servicenätet utvidgas ännu mer även till de områden där huvudspråket är svenska. Det förbättrar förutsättningarna att tillhandahålla när-service på svenska.

Lika tillgång till tjänster

Den föreslagna överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice till kommunerna kan förbättra tillgången och på tjänster och öka den lokala servicen. En utvidgning av när servicen och servicenätet kan få positiva effekter på den regionala likvärdigheten. En utvidgning av servicenätet kan förbättra tillgängligheten till tjänster särskilt för de arbetssökandes del som inte har möjlighet att utnyttja långtgående digitala tjänster eller som utöver de digitala tjänsterna har särskild nytta av när-service.

Överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice till kommunerna kan förbättra möjligheterna att beakta regionala särdrag och särskilda behov vid tillhandahållande och upphandling av arbetskraftsservice. Risken är, att tjänster som olika arbetskraftsmyndigheter tillhandahåller arbetssökanden skiljer sig från varandra till innehåll, kvalitet eller kvantitet. Dessutom är risken den att de tjänster som ska upphandlas, beroende på arbetskraftsmyndigheternas storlek och serviceproducenternas marknad, inte nödvändigtvis finns tillgängliga så att de täcker hela landet. Lagförslagets primära utgångspunkt vid tryggandet av tjänster och likvärdighet är kommunens organiseringsansvar och den skyldighet som ansvaret innebär att sköta kommunens uppgifter så, att de krav och de skyldigheter som ställs i lagstiftningen sköts. Enligt kommunallagen ska den kommun eller samkommun som ansvarar för organiseringen av uppgifterna i fråga om de tjänster och andra åtgärder som ska organiseras svara för lika tillgång till tjänsterna och åtgärderna, fastställandet av behovet, mängden och kvaliteten i fråga om dem, det sätt som de produceras på, tillsynen över produktionen och utövandet av myndigheternas befogenheter.

4.2.4.3 Könskonsekvenser

Enligt arbetsförmedlingsstatistiken var av de arbetslösa arbetssökandena 2020 cirka 50,8 procent män och 49,2 procent kvinnor. En uppmuntrande finansieringsmodell och de effektivare tjänsterna än tidigare som eftersträvas i propositionen kan få konsekvenser för hur tjänsterna fördelas på olika kön. En bedömning av de mest fungerande modellerna utgående från nuläget försvårar bedömningen av konsekvenser, men det är sannolikt att förhållanden mellan olika tjänster, volymer och fördelning kommer att variera mellan olika sysselsättningsområden. Detta påverkar i sin tur förhållandet mellan tjänster som män och kvinnor favoriserar. Det anses inte att tjänster som främjar sysselsättningen med anledning av propositionen ändras så mycket att den skulle få betydande könskonsekvenser.

I gruppen kunder inom samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd betonas männen, för också i nuläget har majoriteten av kunderna inom sektorsövergripande samservice varit män. Enligt en undersökning i juni 2021 var männens andel av kunderna inom samservicen i en dryg majoritet, 58 procent (arbetsförmedlingsstatistik, arbets- och näringsministeriet). Det bedöms att männens andel av kunderna inom modellen för stöd inom sektorsövergripande samarbete blir kvar på nuvarande nivå, för det finns förhållandevis fler arbetslösa män än kvinnor. Mäns andel av arbetslösa arbetssökanden är högre än kvinnornas (arbets- och näringsministeriet, sysselsättningsöversikt 11/2021).

I de ändringar som gäller personalöverföringar ska lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) iakttas. De arbetskraftsmyndigheter som ansvarar för ordnandet av arbetskraftsservice omfattas som nya arbetsgivare av förbudet i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män att tillämpa löne- eller andra anställningsvillkor så att en eller flera arbetstagare på grund av sitt kön försätts i en mindre fördelaktig ställning än en eller flera andra arbetstagare som är anställda hos arbetsgivaren i samma eller likvärdigt arbete. Enligt 6 b § i jämställdhetslagen ska det genom lönekartläggning utredas att det inte förekommer ogrundade löneskillnader mellan kvinnor och män som är anställda av samma arbetsgivare och som utför arbete som är att betrakta som likvärdigt. I rätts- och tillsynspraxis har det ansetts att olika förändringar, såsom överlåtelse av rörelse, kan vara en godtagbar grund för löneskillnader under en viss övergångsperiod. De nya arbetsgivarna ska vidta åtgärder för att avlägsna ogrundade löneskillnader inom rimlig tid.

4.2.4.4 Konsekvenser för sysselsättningen

De föreslagna ändringarna stärker sysselsättningen med uppskattningsvis cirka 7 000–10 000 sysselsatta. Det finns osäkerhetsfaktorer i bedömningen av sysselsättningseffekterna som särskilt beror på att förslaget är omfattande och mångsidigt i fråga om överföringen av organisationsansvaret för arbetskraftsservice. En osäkerhetsfaktor som gäller bedömningen av sysselsättningseffekter är även att det finns knapphändig vetenskaplig rön som kan tillämpas

och på utmaningar som har samband med hur internationell forskningslitteratur kan generaliseras. Kalkylernas bakgrunder har beskrivits närmare i den bakgrundspromemoria som publicerades i samband med regeringens halvtidsöversyn våren 2021.²⁹³⁰

Den väsentligaste faktorn som främjar sysselsättning och service i rätt tid är en uppmanande finansieringsmodell med syftet att förena ansvar och möjlighet att välja de regionalt sett effektivaste verksamhetsmodellerna. Det bedöms att förslaget på lång sikt kan inverka så att arbetslöshetsperioderna förkortas, det antal personer som övergår till den öppna arbetsmarknaden ökar och att långtidsarbetslösheten minskar.

De sysselsättande effekter som bedömts i propositionen grundar sig på en uppmanande finansieringsmodell som man bedömer ska uppmantra arbetskraftsmyndigheterna till planering av effektivare tjänster och utveckling av serviceprocesser och på så sätt medverka till att arbetslöshetsperioderna blir kortare. Tidigare utnyttjande än i nuläget av långsiktiga arbetskraftstjänster som gäller kompetensutveckling medför ur perspektivet konsekvenser för utbudet för arbetskraften på kort sikt så kallade låsningskonsekvenser, och på så sätt syns de positiva effekterna senare. För andra tjänsters del än kompetenstjänster syns de positiva effekterna redan tidigare. På lång sikt blir konsekvensen som helhet positiv när effektiviteten ökar och detta betonar särskilt för de kunders del som befinner sig i en svår ställning på arbetsmarknaden eller som har nytta särskilt av kompetenstjänster.

Förslagets konsekvenser för sysselsättningen grundar sig delvis på förebyggande verksamhet där finansieringsmodellen uppmantrar till tidigare hänvisning till tjänster och val av lämpliga, effektiva tjänster. Dessutom främjas samordning av tjänster med hjälp av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd en snabbare övergång än tidigare närmare arbetsmarknaden och stärker sysselsättningen. En uppmanande finansieringsmodell, ordnande av effektivare tjänster, tjänst med låg tröskel för unga och sysselsättningseffekterna av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd gäller alla grupper av arbetssökande, men det bedöms att förslaget särskilt förbättrar ställningen på arbetsmarknaden för de kunder vilkas arbetslöshet hotar att dra ut på tiden.

Sysselsättningseffekter utanför finansieringsmodellen innehåller avsevärda osäkerhetsfaktorer beroende på karaktären i existerande undersökningars kvalitet. Baserat på litteratur kan det bedömas att överföringen av uppgifter underlättar tillgången till närservice och på så sätt snabba upp den arbetssökandes tillträde till arbets- och näringstjänster och via dem till sysselsättning. Dessutom kommer överföringen sannolikt att öka integreringen mellan tjänster på lokalnivå i

²⁹ Arbets- och näringsministeriet (2021), överföring av arbetskraftsservice på lokalnivå, på finska: https://tem.fi/documents/1410877/73067562/TEM_ty%C3%B6voimapalvelujen+_siirto_paikallistasolle.pdf/99c355a7-1106-add8-b1da-ea00274eb542/TEM_ty%C3%B6voimapalvelujen+_siirto_paikallistasolle.pdf?t=1619714207758

³⁰ Finansministeriet (2021), Bedömning av sysselsättningseffekter av en finansieringsmodell som uppmantrar till främjande av sysselsättning, på finska: https://tem.fi/documents/1410877/73067562/VM_kannustavan+rahoitusmallin+ty%C3%B6llisyysvaikutusten+arviointi.pdf/ad1d86e2-3807-a631-2108-a594734f2b00/VM_kannustavan+rahoitusmallin+ty%C3%B6llisyysvaikutusten+arviointi.pdf?t=1619714208790

synnerhet i fråga om arbets- och närings tjänster, sektorsövergripande tjänster, ungdomstjänster, kompetens tjänster och kommunens basservice och förbättra tillgängligheten till tjänsterna och på så sätt effektivisera de arbetssökandes tjänstestigar. Dessutom bedöms det att man genom överföring av arbetskraftsservice till den lokala nivån baserat på forskningslitteratur får en stärkande effekt särskilt på serviceprocesserna för personer med svag ställning på arbetsmarknaden, unga och invandrare och på förbättring av sysselsättningen.³¹ (Lund och Skedinger 2006).

Överföringens sysselsättande effekter kan på motsvarande sätt minska bland annat på att regional jämlikhet försämrats och på att arbetskraftens regionala rörlighet blir långsammare. Dessutom har man i internationella undersökningar tagit upp risken för att lönesubventionerat arbete som inriktas på kommunala sektorn överbetonas.³² Vad gäller regional rörlighet ger den existerande forskningslitteraturen ingen entydig bild. Konsekvensernas riktning beror i stor utsträckning på om arbetskraftsmyndigheten i sin verksamhet prioriterar perspektivet för en enskild kommun eller för områdets arbetsmarknad.

De uppskattade effekterna på sysselsättningen av tjänster med låg tröskel för unga

Genom förslaget bedöms modellen för tjänster med låg tröskel för unga få en positiv effekt på sysselsättningen av unga. Den föreslagna verksamhetsmodellen snabbar enligt en del undersökningar avsevärt upp serviceprocessen för unga och på så sätt sysselsättning efter tjänsten (Valtakari 2020, Vauhkonen 2022). Å andra sidan finns följande steg för en avsevärd del av de unga kunderna i utbildning eller rehabilitering, och på så sätt påverkar verksamheten sysselsättningen även på lång sikt. Handlingsmodellen kan öka de ungas delaktighet och välbefinnande och på så sätt förbättra deras ställning på arbetsmarknaden. Också unga i arbetslivet kan vara kunder hos serviceställen med låg tröskel. För dem kan handlingsmodellen ge stöd så att deras ställning på arbetsmarknaden befästs.

Propositionen innehåller ett förslag om reglering om träning som stöd för ungas välbefinnande och deras livskompetens (*Onni-verksamheten*). Det ska föreskrivas om träningen i den föreslagna lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen. Unga som går hos Navigatorn har många olika utmaningar, och många har till exempel varit arbetslösa länge. Ofta behövs helhetsinriktat stöd för att läget ska förändras. En del unga förhåller sig skeptiskt till psykiskt stöd, så tjänsten bör erbjudas med låg tröskel. Alla behöver inte långvarigt eller starkt stöd. För en del unga kan ärendena gå framåt även med lätt stöd vid sidan av andra tjänster. I en bedömning av Onni-verksamheten som Institutet för hälsa och välfärd har genomfört konstateras det att det finns ett märkbart behov av psykosociala stödtjänster för unga i Navigatorerna. Navigatorerna besöks av unga som har nytta av individinriktat socialt arbete där man genom att diskutera går igenom mentalt välbefinnande, att hantera vardagen och till exempel saker som gäller hur studierna framskrider. Genom den föreslagna regleringen om Onni-verksamheten kan man stärka Navigatorernas förutsättningar att svara på dessa ungas behov av tjänster. Det bedöms att regleringen främjar ungas delaktighet och förebygger de hinder som finns för att deras ställning i arbetsliv eller utbildning ska befästs.

³¹ Lundin, Martin and Per Skedinger. Decentralisation of active labour market policy: The case of Swedish local employment service committees

³² Mergele L och Weber M 2020. Public employment services under decentralization: Evidence from a natural experiment

4.2.4.5 Konsekvenser för arbetssökanden

Konsekvenser av ordnandet av uppgifterna inom arbetslöshetsskyddet för arbetssökanden

Det ska inte påverka de arbetssökandes rättigheter och skyldigheter att uppgifterna inom arbetslöshetsskyddet fördelas på staten och kommunerna. Att de uppgifter inom arbetslöshetsskyddet som kräver prövning blir kvar, nationellt centraliserade, tryggar enhetligheten i behandlingstider samt praxis för tillämpning och lösningar. Att andra uppgifter inom arbetslöshetsskyddet som kräver prövning överförs till kommunerna stöder det att utredningen av de arbetssökandes rätt till förmån och ärenden som gäller arbetslöshetsskydd behandlas utan dröjsmål.

Att handläggningstiderna inte fördröjs säkerställer vars och ens rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet enligt 19 § och rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad enligt 21 § i grundlagen. En arbetssökande ska åtminstone inte på grund av dröjsmål som beror på handläggningstider behöva ty sig till utkomststöd, som är det stöd som ska beviljas i sista hand, utan de arbetssökandes rätt till primär grundläggande försörjning som tryggas i grundlagen ska säkerställas. Praxis för tillämpning och lösningar samt enhetliga handläggningstider stöder den jämlikhet som tryggas i 6 § i grundlagen.

Konsekvenser för arbetssökandes serviceprocesser

Reformen ska inte få konsekvenser för arbetssökandes serviceprocesser. Arbetskraftsmyndigheterna bör även framöver ordna serviceprocessen för en arbetssökande enligt den nya modell för kundservice som togs i bruk den 2 maj 2022. Sysselsättningseffekter på cirka 10 000 sysselsatta har beräknats för servicemodellen.

Konsekvenser för service som ska tillhandahållas de arbetssökande

Arbetskraftsmyndigheterna kan samordna serviceprocesserna för arbetssökande kunder med kommunernas andra funktioner, såsom livskrafts- och kompetenstjänster. Det bedöms att den föreslagna överföringen av arbetskraftsservice från staten till kommunerna får liknande konsekvenser för utvecklingen av tjänster som i kommunförsök.³³ Beträffande det kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen har det bedömts att fungerande modeller för kundservice har tagits fram i försök, där perspektiv för individuell service och lokalkännedom betonas.³⁴ Dessutom har av ekosystemen för service i kommunförsök särskilt innovation av gränssnitt och tjänster som gäller kompetensutveckling framskridit. När organiseringsansvaret för arbetskraftsservice övergår till kommunerna gäller konsekvenserna för sysselsättningen en större mängd tjänster, uppgifter och kunder än vid de kommunförsök som gäller sysselsättning. I nuläget hör cirka 42 procent av alla arbetssökanden och 55 procent av arbetslösa arbetssökanden

³³ Evaluering av kommunförsök med sysselsättningen: I delrapport

Aho, Simo; Arnkil, Robert; Hämäläinen, Kari; Lind, Sami; Spangar, Simo; Tuomala, Juha; Ojala, Satu; Saloniemi, Antti; Stenvall, Jari; Melin, Harri; Mäkiäho, Ari (2022-01-14, 28)

³⁴ Evaluering av kommunförsök som främjar sysselsättningen: I delrapport

Aho, Simo; Arnkil, Robert; Hämäläinen, Kari; Lind, Sami; Spangar, Simo; Tuomala, Juha; Ojala, Satu; Saloniemi, Antti; Stenvall, Jari; Melin, Harri; Mäkiäho, Ari (2022-01-14, 36)

till kommuner som deltar i kommunförsök som gäller sysselsättningen (arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik).

Propositionen får konsekvenser för olika grupper av arbetssökanden och för de tjänster som ska tillhandahållas dem. På kort sikt och efter det att reformen trätt i kraft kan tillgången på tjänster försämrats. Det har bedömts att starten för det kommunförsök som gäller sysselsättningen som inleddes i mars 2021 har inverkat särskilt på kundtjänsten för personkunder, de periodiska intervjuer som ska genomföras med tre månaders mellanrum och lämnandet av arbetskraftspolitiska utlåtanden. En tillfällig försämring av servicenivån och funktionerna berodde huvudsakligen på tekniska överföringar av kundrelationer som gäller kundinformationssystem, personalutbildning och på allmän omorganisering av arbetet. Förslaget kan få liknande konsekvenser och gäller vida kretsar av arbetssökande. Det bedöms att konsekvenserna betonas hos arbetssökanden i kommuner som inte hör till det kommunförsök som gäller sysselsättningen. Det bör fästas särskild uppmärksamhet vid informationssystem, överföring av kundrelationer, personalutbildning, information om ändringen och riskhantering i övergångsfasen. Propositionen skapar också klarhet i de arbetssökande kundernas utträttande av ärenden och främjar strömlinjeformade serviceprocesser för dem i förhållande till nuläget, där ansvaret för arbetssökande kunder är delat mellan arbets- och näringsbyråerna och de kommuner som deltar i kommunförsöket.

Överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice från staten till kommunerna kan påverka de arbetssökande kundernas närservice och tillgången på tjänster. Detta grundar sig i första hand på att antalet administrativa arbetskraftsmyndigheter kommer att bli större än de nuvarande närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna, vilket kan utöka servicenätet och antalet serviceställen. I nuläget har 15 arbets- och näringsbyråer cirka 65 verksamhetsställen i kommunerna.³⁵ Arbetskraftsmyndigheterna ska enligt propositionen vara skyldiga att ordna närservice. Hur servicenätet utvidgas kan bedömas i relation till det pågående kommunförsöket som gäller främjande av sysselsättningen. Bedömningen grundar sig på de öppettider för serviceställen som nämns på webbplatser hos de kommuner som deltar i det kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen. Av de nuvarande kommunerna som deltar har 53 procent ett kontor som är öppet utan tidsbokning, och minst 80 procent ger möjligheter att sköta ärenden enligt tidsbokning i den egna kommunen.³⁶ Om servicenätet utökas i samma relation som i det kommunförsök som gäller sysselsättningen innebär det att man i uppskattningsvis 160 kommuner får möjlighet att sköta ärenden utan tidsbokning och i nästan alla

35 TE-byråernas serviceställen (Suomi.fi, serviceställen: TE-kontor: <https://www.suomi.fi/haku?ct=palvelupisteet&p=1&q=TE-toimisto>) Samservicekontoren, som är lite färre än 200 i Finland har inte beaktats i antalet. På samservicekontoren finns huvudsakligen handledning till att sköta ärenden på nätet, allmän rådgivning och mottagning av handlingar. Enligt uppgifter från UF-centrets personalförvaltning hade TE-byråerna i slutet av 2020 anställda på ca 90 olika verksamhetsställen.

36 Uppgifterna grundar sig på de öppettider och anvisningar för utträttande av ärenden på serviceställena (läget enligt webbplatserna 25.2.2022). Flera kommuner som deltar i det kommunförsök som främjar sysselsättningen hade inget omnämnande av serviceställenas öppettider eller att man kan uträtta ärenden enligt tidsbokning på den egna kommunens serviceställe. Andelen kommuner som inte hade uppgifter om sätt för utträttande av ärenden (öppettid eller omnämnande av utträttande av ärenden enligt tidsbokning) var 18,6 procent. Mängden möjligheter att sköta ärenden på plats är således sannolikt större. Uppskattningen grundar sig på minimum.

samma möjlighet enligt tidsbokning. Bedömningen är osäker i fråga om små kommuners förutsättningar att ordna närservice. Det bedöms att utökandet av antalet serviceställen särskilt påverkar kommuner vid landskapsgränserna.

En eventuell utökning av servicenätet och Arbetskraftsmyndigheternas serviceställen kan få positiva effekter för dem som är i den svagaste ställningen på arbetsmarknaden, till exempel ställningen för långtidsarbetslösa, personer med funktionsnedsättning, långtidssjuka och invandrare samt de tjänster som de använder. De som är i den svagaste ställningen på arbetsmarknaden förenas av ett större behov än genomsnittet av flera tjänster, och positiva effekter uppkommer av möjligheten att hänvisa till andra kommunala tjänster eller att tillhandahålla dem i bredare omfattning än tidigare utöver Arbetskraftsservicen.

Den centrala identifierade risken är, att specialgrupper i synnerhet på små Arbetskraftsmyndigheters områden kan vara så små, att det kan vara svårt att skaffa ändamålsenliga tjänster för dem, eller att rekrytera personer med specialkompetens. Dessutom kan upphandling av tjänster för en liten grupp kunder höja medelpriset för tjänsterna. Den kostnadsrisk som gäller upphandling av tjänster kan minskas till exempel genom att Arbetskraftsmyndigheter upphandlar tjänster gemensamt.

En uppmuntrande finansieringsmodell kan få effekter för inriktning av tjänster till olika arbetsökande kunder. En risk i propositionen är att finansieringsmodellen inte uppmuntrar Arbetskraftsmyndigheter att ordna service för de arbetsökande som inte får arbetslöshetsförmån. Det kan synas så, att tjänsterna huvudsakligen inriktas på personer för vilka det att sysselsättningen framskrider leder till de mest betydande besparingarna ur den kommunala ekonomins synvinkel. Risken minskas av att Arbetskraftsmyndigheterna binds av en lagstadgad skyldighet att betjäna arbetsökande kunder och de bör betjäna även dem som inte får någon arbetslöshetsförmån.

En uppmuntrande finansieringsmodell får dessutom sannolikt konsekvenser för tillgången och inriktningen av tjänster för gruppen arbetsökanden som fyllt 55 år. Av de arbetsökanden som omfattas av sysselsättningsskyldigheten samlas i nuläget inget betalningsansvar för arbetsmarknadsstöd, eftersom garanterat arbete återställer rätten till förtjänstskydd. I fortsättningen ska kommunen delta i finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen för dem som kommunen är skyldig att sysselsätta enligt en progressiv modell för betalningsansvaret som uppmuntrar till att utveckla tjänsterna och förutsättningarna för sysselsättning av personer som fyllt 55 år.

I och med välfärdsområdesreformen (2023) kommer den lönesubvention som anvisas för kommunens uppgifter att minska. Enligt uppgifter ur kundinformationssystemet URA för 2019 var antalet beslut om lönesubvention för uppgifter (yrkesbenämningar) som hör till välfärdsområdets ansvar 2019 cirka 4 300 (26 procent av alla lönesubventioner som beviljats kommuner). Antalet beslut om lönesubvention som gäller uppgifter inom välfärdsområdena kommer att bli större, när man dessutom beaktar välfärdsområdenas stödverksamhet, som består av bland annat centraliserad mathållning, städning, service av utrustning, kontors- och administrativa tjänster, tjänster för löneräkning, ekonomi och personalförvaltning, IKT-tjänster och fastighetsväsande samt tekniska tjänster. År 2019 fattades cirka 5 000 beslut om lönesubvention till kommuner för ovan nämnda tjänster. Enligt en grov uppskattning, och med antagande om att cirka hälften av stödåtgärderna i framtiden gäller uppgifter inom välfärdsområdena, minskar de beslut om lönesubvention som beviljas kommunerna med cirka 41 procent. Bedömningen är förenad med avsevärda osäkerhetsfaktorer som i första hand beror på uppskattning av det antal anställda i

stödfunktioner som övergår till välfärdsområdena. Det kommande totalbeloppet för lönesubventioner som ska beviljas kommuner är svårt att bedöma beroende på välfärdsområdesreformen.

I förhållande till andra arbetskraftstjänster bedöms användningen av den lönesubvention som ska beviljas kommuner öka efter en övergångsfas. De arbetstagare som arbetar i lönesubventionerat arbete kan uppfylla arbetsvillkoret och på så sätt minskar de på kommunandelarna av arbetsmarknadsstödet och den inkomstrelaterade dagpenningen. Dessutom har det i forskningslitteratur som gäller decentralisering av servicesystem bedömts att lokala aktörer använder mest av de aktiva arbetskraftstjänster med vilka man kan påverka kommunernas ekonomi och beskattningsutfall (Lundin & Skedinger, 2006)³⁷.

Det bedöms att förslaget ändring av maximitiden för arbetsprövning får ringa effekter på användningen av lönesubvention och arbetsprövning. Ändringen gäller särskilt de arbetssökande kunder som planerar byte av bransch, vill bekanta sig med en ny bransch eller som återvänder till arbetslivet. Det bedöms att den totala effekten av en finansieringsmodell som uppmuntrar till användning av lönesubvention och förkortning av maximitiden för arbetsprövning i ringa mån ökar möjligheterna till snabbare sysselsättning i en ny bransch eller att återvända till arbetslivet. Det bedöms att ändringarna i förslaget särskilt gäller unga arbetssökanden. Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik betonas den relativa andelen av dem som deltar i arbetsprövning i åldersgruppen under 30-åringar, som 2019–2021 omfattade cirka 37–40 % av alla personer som deltog i arbetsprövning.

Det bedöms att ändringarna enligt förslaget ökar användningen av startpeng och tidigarelägger företagsverksamhet som inleds med startpeng. Ändringarna i förslaget gäller särskilt de nya företagare som inleder verksamhet och vilkas företagsverksamhet inleds till exempel under studier eller familjeledighet.

Det bedöms att avskaffandet av maximitiden för träningar och utbildningsförsök förbättrar servicehelheten för de arbetssökande kunder som deltar i dem samt deras möjligheter att skaffa de tjänster som krävs för dem som har nytta av tjänster i grupp under längre tid. Det bedöms gälla särskilt karriärträningar där uppnåendet av mål kräver längre tidsperioder, till exempel när det gäller dem som varit länge borta från arbetsmarknaden eller stöd för karriärplanering för dem som är i ett svårt läge på arbetsmarknaden.

En kund inom arbetskraftsservice kan söka sig också till någon annan arbetskraftsservice än den som hemkommunens arbetskraftsmyndighet ordnar. Trots att det enligt forskningslitteratur inte har så stor betydelse ur perspektivet för regional rörlighet att arbetskraftsservice decentraliseras finns det inte några täckande forskningsresultat om servicebruk över gränserna för den organiserande myndighetens verksamhetsområde. En identifierad risk är att tillhandahållandet av tjänster för arbetssökande kunder, information om tjänsterna och hänvisning till tjänster på andra områden kan minska, vilket beror på att antalet arbetskraftsmyndigheter ökar. Då löper informationen om tjänster som ordnats eller produceras i olika organisationer och om tjänsternas innehåll inte nödvändigtvis lika effektivt som i nuläget.

³⁷ Lundin, Martin and Per Skedinger. "Decentralisation of active labour market policy: The case of Swedish local employment service committees." *Journal of Public Economics* 90.4-5 (2006): 776.

Eventuella konsekvenser för användning av annan service än den som ordnas av hemkommunens Arbetskraftsmyndighet beror på information om tjänsterna, marknadsföring av dem och möjligheterna att ansöka och anmäla sig. På grund av att den tyngdpunkt på kundhänvisning som gäller risken att användningen av tjänster som ordnas av någon annan än Arbetskraftsmyndigheten minskar. Detta gäller särskilt expertbedömningar och träningar till vilka hänvisandet i nuläget huvudsakligen sker vid kundkontakter, eller för träningarnas del enligt arbetssökande kunders anmälan på den regionala arbets- och näringsbyråns webbplats. För Arbetskraftsutbildningarnas del blir konsekvenserna sannolikt mindre på grund av mer enhetlig ansökningspraxis och för att innehållen finns tillgängliga på bättre sätt.³⁸

De ändringar som gäller användning av tjänster över gränserna för de organiserande myndigheternas verksamhetsområden är beroende av de regionala utvecklingsriktningarna i processer för kundhänvisning, för att kommunikation mellan olika nätverk för samarbete ska lyckas samt för att enhetliga och tillräckliga uppgifter publiceras så att de når de arbetssökande kunderna. Eventuella konsekvenser som gäller Arbetskraftsutbildning blir små, för det blir enligt förslaget inga ändringar i den lagstiftning som gäller urval av studerande. Enligt jämlikhetslagen får en Arbetskraftsmyndighet inte i första hand välja arbetssökanden från den egna kommunen till Arbetskraftsutbildningar.

I nuläget är användning av andra tjänster än det egna områdets arbets- och näringsbyråers tjänster vanligt bland kommuner inom samma landskap.³⁹ Dessutom har nätbaserat deltagande i träningar och Arbetskraftsutbildningar ökat kraftigt från och med 2020. I Arbetskraftsutbildningar och träningar varierar den mängd samarbete över områden som behövs enligt träningar, utbildningar och områden. Särskild uppmärksamhet i uppföljning och bekräftande av konsekvenser bör fästas vid utvecklandet av och funktionaliteten i nätverk för samarbete, upphandling och kommunikation. Användning av Arbetskraftsservice som ordnas av någon annan än kundens hemkommun kan påverka faktureringen och penningrörelsen mellan kommuner.

Kunder inom den sektorsövergripande samarbetsmodellen

Förslaget kan utöka kundantalet inom samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen, eftersom den potentiella målgruppen för detta stöd utvidgas till att omfatta kunder för vilka villkoren för hänvisning till sektorsövergripande samservice inte uppfylls i nuläget. Som följd av förslaget är det möjligt för arbetslösa som har nytta av samordning av olika tjänster att få stöd enligt samarbetsmodellen oberoende av hur länge arbetslösheten räckt, antal dagar med arbetsmarknadsstöd eller åldersgränser. Som följd av förslaget har flera arbetslösa än i nuläget möjlighet att få den service som behövs och i rätt tid, och som främjar

³⁸ Alla Arbetskraftsutbildningar som man kan ansöka till finns i nuläget på webbplatsen <https://koulut-ukset.te-palvelut.fi/kt/>. Det finns ingen motsvarande riksomfattande tjänst för träningar eller expertutlåtanden.

³⁹ Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik 2020 hade totalt 42 procent av deltagarna deltagit i en utbildning som hade ordnats utanför deras hemkommun. Till exempel i de utbildningar som ordnades i läroanstalter i Helsingfors hade 9050 arbetssökanden deltagit, av vilka 40 procent hade en annan hemkommun än Helsingfors.

jämlikhet mellan olika grupper av arbetssökanden. Sysselsättningskonsekvenserna kan vara resultat på kort och lång sikt beroende på kundens individuella situation och på sannolikheten att få arbete.

Samordning av tjänster enligt samarbetsmodellen jämnar sannolikt även ut hälsoskillnader, om man hos kunderna snabbare än tidigare identifierar till exempel behov av hälso- och sjukvård eller rehabiliteringstjänster. Bättre och tidigare identifiering av kundens servicebehov ökar också delaktigheten och minskar på fattigdom och risk för utslagning.

4.2.5 Konsekvenser för regional utveckling

När organiseringsansvaret överförs och arbetskraftsservicen decentraliseras medför det sannolikt konsekvenser för den regionala utvecklingen. I forskningslitteraturen har det föreslagits att man för att motverka den differentiering av servicen som en decentralisering av servicen kan leda till och för att säkerställa jämlikhet kan lagstifta om s.k. minimiservice, som ska motverka skillnader i utvecklingen i olika områden och främja jämlikhet. Dessutom har transparens i informationen i anslutning till organiseringen av arbetskraftsservicen och den självreglering som följer av det ansetts vara ett effektivt verktyg för att förebygga ojämlikhet (Weishaupt 2014⁴⁰). De skillnader i regional utveckling som eventuellt följer av ett decentraliserat organiseringsansvar beräknas i huvudsak gälla tjänsternas tillgänglighet, sysselsättningen och närings- och innovationsverksamheten.

Enligt forskningslitteraturen medför en decentralisering av arbetskraftsservicen utmaningar för utformningen av enhetliga strategier de regionala aktörerna emellan, även om verkställandet av den har betraktats som en central fördel med decentraliseringen (Weishaupt 2014)⁴¹. På landskapsnivå kommer strategisk enhetlighet i organiseringen av tjänster som motsvarar och passar de regionala behoven att vara mera beroende av samarbetet mellan kommunerna och NTM-centralerna än nu. NTM-centralernas uppgifter ska stödja arbetskraftsmyndigheterna, till exempel genom produktion av uppföljnings- och prognostiseringsdata för arbetsmarknaden, den regionala utvecklingen och kompetensbehoven. Bedömningen är att utnyttjandet av de regionala data som NTM-centralen tar fram och samordningen av samarbetsnätverk kommer att motverka en differentiering av målen för organiseringen av den regionala arbetskraftsservicen och i förlängningen skillnader i utvecklingen internt inom landskapen.

De konsekvenser för den regionala utvecklingen som följer av en sådan överföring av organiseringsansvaret som föreslås i propositionen beräknas uppstå till följd av möjligheten att producera arbetskraftsservice som passar områdets behov samt möjligheten att påverka organiseringen av arbetskraftsservicen på regionalpolitisk nivå. Dessutom innebär en överföring av finansieringen till statsandelssystemet att arbetskraftsmyndigheten kommer att ha möjlighet att använda finansieringen på ett mera flexibelt sätt än den nuvarande TE-förvaltningen (allmän täckning). Denna flexibilitet på lokal nivå när det gäller organiseringen av arbetskraftsservicen

⁴⁰ Weishaupt T, 2014: Central steering and local autonomy in public employment services. Analytical Paper, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion–European Commission, Luxembourg, 27.

⁴¹ Weishaupt T, 2014: Central steering and local autonomy in public employment services. Analytical Paper, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion–European Commission, Luxembourg, 19.

kan öka utvecklingsskillnaderna mellan olika områden. Skillnader i utvecklingen beräknas i första hand gälla tillgången till och inriktningen av de tjänster som upphandlas samt integreringen av de tjänster som ingår i olika kommuneekosystem i person- och arbetsgivarkundernas serviceprocesser. Det som föreslås beräknas också ha mindre konsekvenser för uppkomsten av utvecklingsskillnader i de arbetssökande kundernas serviceprocesser. När det gäller de arbetssökande kundernas tjänster är bedömningen att skillnaderna i den regionala utvecklingen kommer att vara små, eftersom det på samma sätt som nu är Arbetskraftsmyndigheterna som ska organisera exempelvis ärendehantering enligt den nya kundservicemodellen, och det finns detaljerade bestämmelser om detta i lag.

Om Arbetskraftsservicen överförs till kommunerna kan det utöka Arbetskraftsservicens servicenätverk, vilket i vissa situationer kan förbättra kundernas möjligheter att sköta sina ärenden. Vid ordnandet och tillhandahållandet av Arbetskraftsservice blir det dessutom möjligt att utnyttja lokalkännedom och utveckla servicesystemet med beaktande av Arbetskraftsstrukturen, efterfrågan på Arbetskraft och utvecklingsutsikterna i varje enskilt område.

När ansvaret för att organisera Arbetskraftsservicen överförs till kommunerna innebär det att det är samma organisatör som ansvarar för Arbetskraftsservicen, kommunens utbildningstjänster och näringstjänsterna. Detta gör det möjligt att samordna tjänsterna så att de effektivt främjar sysselsättningen i området. Dessutom blir det möjligt att mera än nu utnyttja kommunernas olika serviceekosystem i verkställandet av Arbetskraftsservicen och i förlängningen främja sysselsättningen i regionen. Offentlig service som stöder sysselsättning, kompetensutveckling, en hållbar tillväxt för företagen, internationalisering och nätverkande stöder förnyelse och tillväxt inom regionens näringsliv.

När social- och hälsovårdstjänsterna överförs till välfärdsområdena år 2023 krävs det starka samarbetsnätverk mellan välfärdsområdena och dem som organiserar Arbetskraftsservicen, särskilt när det gäller att undanröja sådana hinder för sysselsättning som ansluter sig till den sociala situationen och hälsotillståndet. Ökad delaktighet och välfärd samt förebyggande av ojämlikhet är nyckelmål inom den regionala utvecklingen. En överföring av Arbetskraftsservicen till kommunerna skapar möjligheter för olika regionala samarbetsmodeller och möjlighet för varje enskild Arbetskraftsmyndighet att hitta de lämpligaste verksamhetssätten.

4.2.6 Konsekvenser för informationssamhället

Propositionens konsekvenser för informationssamhället gäller de företag som anlitar Arbetskraftsservicen, medborgarna och informationsutbytet mellan myndigheter. Reformen kräver en fungerande helhet av informationssystem, kundinformationsresurser och serviceplattform, vilken ska användas för informationsstyrning och kunskapsledning. De viktigaste konsekvenserna för informationssamhället gäller informationsutbytet mellan olika myndigheter, att hitta effektiva lösningar som främjar sysselsättningen och statens nya roll vad gäller informationsstyrning. Dessa konsekvenser gäller särskilt kommunerna, Arbetskraftsmyndigheterna, regionförvaltningsverken, UF-centret, NTM-centralerna och Arbets- och näringsministeriet. Konsekvenserna för informationssamhället kommer också att gälla de tjänsteproducenter som producerar offentlig Arbetskrafts- och företagsservice och dem som ordnar yrkesutbildning.

Tillgången till och utnyttjandet av information som gäller organiseringen av Arbetskraftsservice kommer att förändras avsevärt på kommunal nivå när kommunerna har både incitament och möjligheter att använda sig av kunskapsbaserad prövning i frågor som gäller organiseringen av

arbetskraftsservicen och ordnandet av tjänster. Den information som fås från den gemensamma kundinformationsresursen kommer bättre än nu att kunna utnyttjas till att producera offentlig statistik, vilket ökar transparensen i förvaltningen och främjar en bredare användning av informationen.

Till följd av att servicesystemet utvidgas kommer reformen att ha positiva konsekvenser för informationsområdet särskilt när det gäller de arbetsökande kundernas ställning. Konsekvenserna blir i huvudsak indirekta och kommer i de flesta fall att vara en följd av att tröskeln för att använda digitala tjänster blir lägre tack vare närservice och handledning. Konsekvenser för informationsområdet som berör företagen kan också uppkomma indirekt, om det blir flera som inte tidigare har använt nättjänsterna som klarar av att söka arbete på bredare bas.

Om informationen i inkomstdatasystemet skulle användas i större utsträckning i organiseringen av arbetskraftsservicen skulle det ha konsekvenser för informationsområdet. Utifrån informationen i den nuvarande kundinformationsresursen är det inte möjligt att göra någon tillförlitlig bedömning av de konsekvenser som skulle följa av olika former av övergångar på arbetsmarknaden. Om inkomstdatasystemet togs i bruk skulle det kunna ha en stor inverkan vad gäller exempelvis dem som byter yrke, stödandet av regional rörlighet och andra former av övergångar på arbetsmarknaden. Tack vare de uppgifter som har samlats i inkomstregistret är det möjligt att förbättra inriktningen av servicen, framförhållningen i fråga om tjänster samt tjänsternas kostnadseffektivitet och effekt. Till följd av detta kan processerna inom arbetskraftsservicen utvecklas utifrån deras effekt och resultatet av verksamheten följas. Om inkomstdatasystemet användes i större utsträckning skulle det alltså kunna ha positiva konsekvenser för främjandet av bedömningen av den offentliga förvaltningens transparens och effektivitet. Information som är lättare att använda och som är mera lättillgänglig skulle också öka möjligheterna för de företag som producerar arbetskraftsservice och dem som ordnar yrkesinriktad arbetskraftsutbildning att ge en fungerande arbetskraftsservice. I planeringen av det praktiska genomförandet av tjänster kunde de företag eller utbildningssamkommuner som producerar arbetskraftsservice få en tydligare bild av arbetskraftsstrukturen, hinder för sysselsättning och särskilda regionala behov utifrån den ökade mängden tillgänglig information.

4.2.7 Konsekvenser för dataskyddet

Behandlingen av kunduppgifter inom arbetskraftsservicen

När ansvaret för att organisera arbetskraftsservicen överförs från staten till kommunerna leder det till förändringar även i behandlingen av kunduppgifter inom arbetskraftsservicen. Enligt propositionen ska UF-centret driva och utveckla de riksomfattande informationssystemtjänsterna, vilka omfattar den nationella informationsresursen, kundinformationssystemhelheten och serviceplattformen. Arbetskraftsmyndigheterna kommer att vara skyldiga att använda den nationella informationsresursen, serviceplattformen och kundinformationssystemhelheten. Arbetskraftsmyndigheterna och UF-centret kommer att vara gemensamt personuppgiftsansvariga för den nationella informationsresursen. Arbetskraftsmyndigheterna kommer att ha möjlighet att skaffa tilläggsdelar, eller moduler, som kompletterar den kundinformationssystemhelhet som staten tillhandahåller. Tilläggsdelarna ska vid behov vara kompatibla med den kundinformationssystemhelhet som staten tillhandahåller. UF-centret fastställer de tekniska och datasäkerhetsrelaterade krav som de tilläggsdelar som ska fogas till den riksomfattande kundinformationssystemhelheten ska uppfylla.

Antalet myndigheter som behandlar personuppgifter kommer sannolikt framöver att vara större än nu, eftersom ansvaret för att organisera arbetskraftsservicen kommer att fördela sig på flera arbetskraftsmyndigheter än de nuvarande 15 arbets- och näringsbyråerna och de 25 försöksområden som avses i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen. För behandlingen av kunduppgifter används den riksomfattande kundinformationssystemhelheten, informationsresursen och serviceplattformen, vilket minskar riskerna i anknytning till skyddet av personuppgifter och datasäkerhet jämfört med om arbetskraftsmyndigheterna även kunde använda andra kundinformationssystem än den riksomfattande kundinformationssystemhelheten för behandlingen av kunduppgifter.

Enligt artikel 35 i den allmänna dataskyddsförordningen krävs det att den personuppgiftsansvarige före behandlingen utför en bedömning av den planerade behandlingens konsekvenser för skyddet av personuppgifter, om behandlingen sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter. Vid bedömningen av om en sådan bedömning behövs ska behandlingens art, omfattning, sammanhang och ändamål beaktas. Lagstiftaren kan som ett led i lagberedningen göra en konsekvensbedömning vad gäller dataskyddet. Om det görs en konsekvensbedömning i samband med lagstiftningsarbetet är det inte nödvändigt att göra någon konsekvensbedömning senare i anknytning till behandlingen. Dataombudsmannen har ansett att detta är något som mycket starkt kan understödjas i sådan behandling som innebär en hög risk (utlåtande 777/03/2018). Dataombudsmannen har ansett att det finns risker kopplade till såväl särskilda kategorier av personuppgifter som exempelvis omfattande behandling av personuppgifter som berör en stor mängd registrerade. När det gäller behörighet finns det också en hög risk i anslutning till ett stort antal användare av ett informationssystem och de användarrättigheter som de har beviljats (utlåtande 777/03/2018).

Propositionen kan ha konsekvenser för antalet användare av det kundinformationssystem som ansluter sig till de riksomfattande informationssystemtjänsterna, eftersom arbetskraftsmyndigheterna kommer att vara skyldiga att använda den riksomfattande kundinformationssystemhelheten och det antal myndigheter som behandlar personuppgifter, på det sätt som har konstaterats, kommer att vara större än nu. I februari 2022 hade behörighet till det nuvarande systemet beviljats totalt ca 6 900 personer. Detta antal inbegriper även de behörigheter som har beviljats dem som arbetar för de kommuner som deltar i kommunförsöket för främjande av sysselsättningen.

Med hänsyn till antalet registrerade, arten av personuppgifter som ska behandlas (på nationell nivå definierade som sekretessbelagd information, delvis även uppgifter som hör till sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen) samt antalet hanterare kan det bedömas att behandlingen av de personuppgifter som finns i kundinformationssystemet för rekrytering och sysselsättning sannolikt är förenad med en hög risk. Följaktligen ska det göras en sådan konsekvensbedömning av behandlingen som avses i artikel 53 i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt artikel 35.7 i dataskyddsförordningen ska bedömningen innehålla åtminstone

- a) en systematisk beskrivning av den planerade behandlingen och behandlingens syften, inbegripet, när det är lämpligt, den personuppgiftsansvariges berättigade intresse,
- b) en bedömning av behovet av och proportionaliteten hos behandlingen i förhållande till syftena,

c) en bedömning av de risker för de registrerades rättigheter och friheter som avses i punkt 1, och

d) de åtgärder som planeras för att hantera riskerna, inbegripet skyddsåtgärder, säkerhetsåtgärder och rutiner för att säkerställa skyddet av personuppgifterna och för att visa att denna förordning efterlevs, med hänsyn till de registrerades och andra berörda personers rättigheter och berättigade intressen.

Bestämmelser om de syften med behandlingen som avses i led a, om förvaring och utlämnande av uppgifter och om de behörigheter som är en förutsättning för att personuppgifter ska få behandlas finns i 13 och 14 kap. i den föreslagna lagen om organiseringen av arbetskraftsservicen. Närmare beskrivningar av den behandling som utförs i vart och ett av de informationssystem som hör till den riksomfattande kundinformationssystemhelheten utarbetas separat.

Både den gällande och den föreslagna lagstiftningen innehåller bestämmelser om att behörigheten och användningen ska begränsas till enbart det som är nödvändigt med tanke på en persons arbetsuppgifter. Detta bidrar till att säkerställa att behandlingen är nödvändig och proportionerlig i förhållande till syftena, dvs. skötseln av lagstadgade uppgifter eller ett uppdrag som getts av en myndighet. Bedömningen är att bestämmelserna om myndigheternas arbetsuppgifter och behörighet kommer att styra behandlingen så att den måste vara nödvändig och proportionerlig i förhållande till dess syften. Det kan även ges närmare anvisningar för varje enskilt kundinformationssystem.

Såsom konstaterats ovan är användningen av den riksomfattande kundinformationssystemhelheten sannolikt förenad med en hög risk med avseende på de registrerades rättigheter och friheter på grund av det stora antalet registrerade och hanterare samt de behandlade uppgifternas art. Genom att i lag föreskriva om gemensamt personuppgiftsansvar och om ansvarsfördelningen mellan de personuppgiftsansvariga strävar man efter att minska de potentiella riskerna i anknytning till att ansvaret i praktiken är delat mellan UF-centret och arbetskraftsmyndigheterna. Genom att i lagstiftningen definiera ansvarsfördelningen mellan de personuppgiftsansvariga, och alltså de aktörer som ansvarar för de registrerades rättigheter, är det även möjligt att trygga de registrerades rättsliga ställning.

Som ett led i reformen av TE-tjänsterna 2024 har man utrett och berett åtgärder för att ingripa i den höga risk som är förenad med behandlingen av personuppgifter. Till stöd för arbetet fanns det våren 2022 en extern aktör som utvärderade de risker i anknytning till dataskyddet som reformen eventuellt kunde medföra. Bedömningen av konsekvenserna för dataskyddet blev klar i maj 2022. Enligt de observationer som gjordes i bedömningen gäller de centrala riskerna i anknytning till dataskyddet användningen av information, kompetensen hos den personal som behandlar personuppgifter och ansvarsfördelningen mellan de gemensamt personuppgiftsansvariga.

Enligt bedömningens slutsatser kan man inte alltid göra en tillräckligt entydig tolkning av grunderna för användningen av en uppgift, och man kan minska risken i anknytning till detta genom att ge anvisningar till stöd för lagtolkningen. Risken i anknytning till kompetensen beror enligt bedömningen på att det, när arbets- och näringsbyråernas personal överförs i de nya arbetskraftsmyndigheternas tjänst, kan uppstå ett kompetensunderskott, eftersom sakkunniga arbetstagare inte nödvändigtvis flyttar över på ett jämstarkt sätt till arbetskraftsmyndigheterna eller

de arbetstagare som flyttar över inte har heltäckande dataskyddskunskaper utöver sin substanskunskap. Som en slutsats i bedömningen konstaterades det även att gemensamt personuppgiftsansvar delar upp skyldigheterna och ansvaren på flera aktörer, och att det därför är skäl att definiera de personuppgiftsansvarigas uppgifter på ett tydligt sätt.

Enligt dataombudsmannen är ett loggsystem och övervakning av användningen en väsentlig skyddsåtgärd som hör till övervakningen av att ett informationssystem används på ett lagenligt sätt. Enligt dataombudsmannen kan skyddsåtgärder vara exempelvis (utlåtande 777/03/2018):

- loggsystem och annan övervakning av användningen
- villkor för behörigheten som styr användningen av information
- regelbundna kvalitetsrevisioner som utförs av en extern aktör
- skyldighet att rapportera till en tillsynsmyndighet.

De bestämmelser om tystnadsplikt och sanktioner i anslutning till tystnadsplikt som finns i dataskyddslagen kan betraktas som skyddsåtgärder. Dataskyddslagen är en allmän lag, vilket betyder att dessa skyddsåtgärder även gäller behandlingen av personuppgifter i anslutning till arbetskraftsservicens riksomfattande informationssystemtjänster. Även den skyldighet enligt dataskyddslagen för personuppgiftsansvariga och dem som behandlar personuppgifter att vidta lämpliga och särskilda åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter till den del behandlingen gäller sådana personuppgifter som hör till de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen gäller även framöver dem som är personuppgiftsansvariga för och dem som behandlar sådana personuppgifter som behandlas vid verkställandet av arbetskraftsservice. Sådana skyldigheter i anknytning till tryggheten av informationssäkerheten vid en informationshanteringsenhet som avses i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen kan också betraktas som skyddsåtgärder. Även denna allmänna lag ska tillämpas på behandlingen av kunduppgifter inom den offentliga arbetskraftsservicen. I myndigheternas verksamhet tillämpas också de allmänna förvaltningslagarna och bestämmelserna om tjänsteansvar.

Från de system som hör till den kundinformationssystemhelhet som hör till de riksomfattande informationssystemtjänsterna samlas det in logguppgifter om den tekniska verksamheten, data-trafiken, datasäkerhetshändelser och behandlingen av personuppgifter i anslutning till servicen. Alla händelser där man har tittat på, ändrat eller raderat personuppgifter registreras i loggen. Logguppgifterna skyddas så att det inte är möjligt att ändra eller radera dem med sådan behörighet som ger rätt att utföra eller administrera tjänsten. Tekniska loggar och loggar som innehåller personuppgifter ska hållas separata. Loggar som innehåller personuppgifter skyddas så att de kan läsas enbart av de personer som har utsetts för uppgiften. Loggarnas förvaringstid definieras så att loggarna gör det möjligt att reda ut brott som riktas mot personuppgifter eller annan sekretessbelagd information inom den preskriptionstid som gäller för brottet, men förvaringstiden ska också beakta de krav som dataskyddsförordningen ställer på förvaringen av personuppgifter.

För behandlingen av kunduppgifter finns det när det gäller de riksomfattande informationssystemtjänsterna villkor för behörighet som beskriver de grunder på vilka behörighet till uppgifterna beviljas, processen med att godkänna och administrera behörigheter samt tillsynen över

hur uppgifterna används. I villkoren för behörighet avtalar man också om ansvarsfrågorna och om sanktioner för eventuella oegentligheter och kränkningar av datasäkerheten. Avvikelse i fråga om datasäkerhet och dataskydd som har upptäckts i informationssystemet ska rapporteras på det sätt som situationen kräver till de övervakande myndigheterna, såsom dataombudsmannen, de styrande ministerierna, Traficoms cybersäkerhetscenter och Statens revisionsverk.

Enligt den allmänna dataskyddsförordningen ska en medlemsstat höra dataombudsmannen när den bereder en regeringsproposition som berör behandlingen av personuppgifter. Utlåtande om utkastet till proposition har begärts från Dataombudsmannens byrå i samband med den skriftliga remissbehandlingen.

Uttaget av kommunens finansieringsandel

Om kommunens ansvar i fråga om finansieringen av arbetslöshetsförmånerna utökas och kommunens finansieringsandel faktureras av Folkpensionsanstalten, blir den mängd personuppgifter som behövs för uttaget av kommunens finansieringsandel större. För närvarande tar Folkpensionsanstalten ut finansieringsandelen för arbetsmarknadsstödet av kommunerna och framöver kommer uttaget att gälla även den grunddagpenning som Folkpensionsanstalten betalar ut. Det färdiga faktureringsmaterialet innehåller inga personuppgifter.

Uttaget av kommunernas finansieringsandel är en uppgift som har föreskrivits för Folkpensionsanstalten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Behandlingen av personuppgifter i anslutning till faktureringen av kommunernas finansieringsandel grunder sig alltså på skötseln av Folkpensionsanstaltens lagstadgade uppgifter. Vid Folkpensionsanstalten fastställs definitionerna vad gäller användarhanteringen enligt roll. Inom övervakningen av användningen sker loggningen i enlighet med Folkpensionsanstaltens riktlinjer.

Det informationsinnehåll som behövs för faktureringen av den inkomstrelaterade dagpenningen får Folkpensionsanstalten från arbetslöshetskassorna. När det gäller dataskyddet beror konsekvenserna av verkställandet av faktureringen av finansieringsandelen för den inkomstrelaterade dagpenningen på om arbetslöshetskassorna lämnar ut personuppgifter till Folkpensionsanstalten tillsammans med faktureringsmaterialet. Såsom ovan konstaterades innehåller det färdiga faktureringsmaterialet inga personuppgifter.

Om det faktureringsmaterial som gäller den inkomstrelaterade dagpenningen utformas vid Folkpensionsanstalten, ska arbetslöshetskassorna meddela Folkpensionsanstalten sådana uppgifter om betalningen av inkomstrelaterad dagpenning som innehåller personuppgifter. Om arbetslöshetskassorna meddelar Folkpensionsanstalten uppgifter om betalningen av inkomstrelaterad dagpenning, kommer dessa uppgiftskategorier till sin natur att motsvara den datatrafik som för närvarande sker mellan arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten. I den datatrafik som för närvarande sker mellan arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten används en skyddad förbindelse. En närmare bedömning av konsekvenserna för dataskyddet förutsätter information om gränssnittslösningarna och de uppgifter som ska överföras.

Syftet med en arbetslöshetskassa är att organisera det utkomstskydd som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och sådan ersättning för uppehälle som ansluter sig till det för sina medlemmar. Arbetslöshetskassorna har ett offentligt uppdrag som grundar sig på lag och rätt att behandla även medlemmarnas personuppgifter. I arbetslöshetskassornas betalningssystem

hanteras behörigheterna med hjälp av olika användarroller och utifrån logguppgifterna kan man följa de åtgärder vad gäller en persons uppgifter som utförs i betalningssystemet.

4.2.8 Ändringar i informationshanteringen

En överföring av ansvaret för att organisera den offentliga arbetskraftsservicen från staten till kommunerna och en indragning av arbets- och näringsbyråerna innebär betydande förändringar med tanke på organiseringen av informationshanteringen. I propositionen föreslås det att en kommun ska kunna organisera arbetskraftsservicen själv om den har ett arbetskraftsunderlag på minst 20 000 personer. I en situation där villkoret inte uppfylls betyder detta i praktiken att en kommun, för att organisera arbetskraftsservicen, måste bilda ett samarbetsområde för skötseln av sysselsättningen tillsammans med en eller flera andra kommuner. Ansvaret för att organisera arbetskraftsservicen kan enligt regeringens proposition ligga hos en enskild kommunerna, en viss kommun inom ett sysselsättningsområde eller en samkommun. De olika sätten att organisera arbetskraftsservicen förutsätter att man i fråga om arbetskraftsservicen klart definierar vilken aktör som är informationshanteringsenhet. I det avtal om organiseringen av arbetskraftsservicen som ingås mellan kommunerna i ett sysselsättningsområde ska även ansvaret i fråga om informationshanteringen definieras, inbegripet vem som äger informationen både medan samkommunens verksamhet pågår och i samband med en eventuell upplösning. Den ansvarskommun eller samkommun som anges i avtalet är informationshanteringsenhet i fråga om ärenden som gäller arbetskraftsservice.

Den föreslagna ändringen av organiseringsansvaret har stor betydelse för uppgiftsfördelningen mellan kommunerna och arbets- och näringsbyråerna, men även mellan andra aktörer såsom arbets- och näringsministeriet, UF-centret, NTM-centralerna och Migrationsverket. De ändringar som föreslås i uppgiftsfördelningen förutsätter att varje aktör uppdaterar sin informationshanteringsmodell.

Om tjänsterna och informationshanteringen delas upp på flera informationshanteringsenheter krävs det en närmare granskning av hur datamaterialet förvaras. Till exempel när det gäller förvaringstider bör man sträva efter en enhetlig verksamhetsmodell för de myndigheter och arbetskraftsmyndigheter som sköter uppgifter i anknytning till statens arbetskraftsservice.

Verkställandet av den föreslagna lagstiftningen har konsekvenser även för verksamheten hos andra informationshanteringsenheter, såsom Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. En omorganisering av arbetskrafts- och företagsservicen kräver att de organisationsspecifika behörigheter till befolkningsdatasystemet, dvs. dataanvändningstillstånd, som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har beviljat de organisationer som för närvarande ansvarar för organiseringen av arbetskraftsservicen, samt de arbetstagspecifika behörigheter som följer dessa tillstånd, överförs till de nya ansvarsorganisationer som framöver kommer att ansvara för organiseringen av arbetskraftsservicen.

När ansvaret för att organisera arbetskraftsservicen överförs från staten till kommunerna påverkar det de informationssystemtjänster som används vid verkställandet av arbetskraftsservicen och den lagstiftning som gäller dem. Avsikten är att uppgifterna med att driva och utveckla de riksomfattande informationssystemtjänsterna för arbetskraftsservicen ska bli kvar hos staten. Staten ska även framöver tillhandahålla riksomfattande informationssystemtjänster i anknytning till arbetskraftsservicen samt upprätthålla de nationella informationsresurserna. Vid verkställandet av arbetskraftsservicen kommer arbetskraftsmyndigheterna att vara skyldiga att använda

den gemensamma nationella informationsresursen, kundinformationssystemhelheten och serviceplattformen. Enligt den föreslagna lagstiftningen ska utvecklandet av arbetskraftsservicens riksomfattande informationssystemtjänster genomföras i samarbete mellan UF-centret och de arbetskraftsmyndigheter som använder de riksomfattande informationssystemtjänsterna.

Som förvaltare av de riksomfattande informationssystemtjänsterna för arbetskraftsservicen svarar UF-centret för de tekniska definitionerna av den informationsresurs, det kundinformationssystem och den serviceplattform som hör till informationssystemtjänsterna. Med stöd av 22 § 3 mom. i informationshanteringslagen ska UF-centret definiera beskrivningen av strukturen för information som överförs från den nationella informationsresursen via ett tekniskt gränssnitt samt uppdatera den. Propositionen och det att ansvaret för att organisera arbetskraftsservicen överförs till kommunerna påverkar även personuppgiftsansvaret för de personuppgifter som behandlas i den offentliga arbetskraftsservicen. För närvarande är det UF-centret och arbets- och näringsbyråerna som är gemensamt personuppgiftsansvariga för arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem. I propositionen föreslås det att det i fortsättningen ska vara UF-centret och de nya arbetskraftsmyndigheterna som är gemensamt personuppgiftsansvariga för den nationella informationsresursen.

UF-centret kommer även framöver att driva den riksomfattande informationssystemhelheten och vara den myndighet som enligt informationshanteringslagen ansvarar för informationssystemet. Det är alltså UF-centret som ska svara för definitionen av behörigheterna till det riksomfattande kundinformationssystemet. I propositionen föreslås det att behörigheter ska beviljas av både UF-centret och arbetskraftsmyndigheterna. UF-centret ska bevilja behörighet till de personer som arbetar för de statliga myndigheterna och arbetskraftsmyndigheterna för de personer som arbetar för dem. UF-centret svarar för det tekniska öppnandet av behörigheterna. Det är även i fortsättningen UF-centret som svarar för de uppgifter som gäller administreringen av behörigheter till det riksomfattande kundinformationssystemet och insamlingen av logguppgifter.

I den gällande lagstiftningen är det noggrant definierat för vilka ändamål kunduppgifterna inom arbets- och näringsförvaltningen får användas. Bedömningen är att det inte finns några särskilda behov av att ändra användningsändamålen på grund av att ansvaret för att organisera arbetskraftsservicen överförs. En överföring av organiseringsansvaret från staten till kommunerna påverkar rätten att få information på så sätt att de olika myndigheternas rätt att få information måste granskas utifrån de ändringar som föreslås i myndigheternas uppgifter. En överföring av organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen från staten till kommunerna innebär förändringar inte bara i kommunernas utan även i UF-centrets och NTM-centralernas uppgifter. Enligt regeringens proposition ska även servicens och verksamhetens effektivitet utvärderas inom ramen för uppföljningen och utvecklingen av hur arbetskraftsservicen verkställs. Till stöd för utvärderings- och uppföljningsuppgifterna har man för avsikt att utnyttja informationen i det inkomstregister som förvaltas av Skatteförvaltningen. Arbets- och näringsministeriet och UF-centret ska få rätt att få information ur inkomstregistret för skötseln av de ovannämnda uppgifterna. Rätten att få information beräknas inte i övrigt kräva några betydande ändringar.

Utnyttjandet av information för styrning av arbetskraftsservicen och utvärdering av servicens effektivitet förutsätter nationella informationsspecifikationer i fråga om arbetskraftsservicen för den riksomfattande informationssystemhelheten och informationsresursen, där man förutom uppgiftskategorier och strukturer även beaktar den terminologi och de kodlistor som används. Även när det gäller utformningen av det tekniska gränssnitt som ska användas vid mottagandet

och utlämnandet av information ska de nationella informationsspecifikationerna användas. På så sätt säkerställs enhetligheten och kvaliteten i fråga om den information som samlas in och används samt sådan återanvändning som lagen möjliggör.

I propositionen föreslås det att de ärenden som har inletts vid arbets- och näringsbyråerna, NTM-centralerna, UF-centret och i de kommuner som deltar i kommunförsöket, och som framöver hör till Arbetskraftsmyndigheterna, ska överföras till Arbetskraftsmyndigheten i den kommun eller det samarbetsområde som uppgifterna överförs till tillsammans med organiseringsansvaret. I detta sammanhang bör det ägnas uppmärksamhet åt att överföringen när det gäller pågående ärenden gäller både elektroniskt material och material i pappersform. När det gäller pappersmaterial kan överföringen också vara administrativ, vilket betyder att det är UF-centret som skulle sköta förvaringen och möjliggöra användning, men att materialet skulle utgöra en del av materialet för Arbetskraftsmyndighetens pågående ärenden. Ärenden som har uppkommit och avslutats medan arbets- och näringsbyråerna var verksamma blir kvar i arbets- och näringsbyråernas arkiv, vilket förvaltas av UF-centret. UF-centret svarar för de informationstjänster som gäller dessa.

Uttaget av kommunernas finansieringsandel

Det föreslås att kommunernas ansvar i fråga om finansieringen av arbetslöshetsförmånerna utvidgas så att det även omfattar grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningen. När det gäller principerna för verkställigheten ska realiseringen av finansieringsansvaret följa det förfarande som för närvarande gäller i fråga om det arbetsmarknadsstöd som kommunerna medfinansierar.

Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassornas betalningssystem är redan nu integrerade, och via denna integrering förmedlas bl.a. uppgifter om beviljade och samlade arbetslöshetsförmåner. De förändringar i informationshanteringen som verkställandet av faktureringen av finansieringsandelen för den inkomstrelaterade dagpenningen kommer att leda till beror på om arbetslöshetskassorna tillsammans med faktureringsmaterialet kommer att meddela Folkpensionsanstalten sådana personuppgifter som för närvarande inte förmedlas mellan kassorna och Folkpensionsanstalten.

I Folkpensionsanstaltens nuvarande process för fakturering av kommunernas finansieringsandel för arbetsmarknadsstödet utformas fakturans noter, dvs. en förteckning över de personer som det faktureras för, i Folkpensionsanstaltens förmånsdatasystem, där kommunerna kan se dem. Förmånsdatasystemet är avsett för de myndigheter och de av Folkpensionsanstaltens samarbetspartner som enligt lag har rätt att få Folkpensionsanstaltens uppgifter om förmåner via en teknisk anslutning.

En centralisering av funktionerna för fakturering av kommunernas finansieringsandel och behandlingen av faktureringsmaterial samt kvarhållandet av ett servicegränssnitt mot kommunerna anses stödja en enhetlig hantering av datamaterial och en datasäker behandling av material. En centralisering av uttaget av kommunernas finansieringsandel beräknas göra det möjligt för kommunerna att på ett säkert och effektivt sätt kunna använda det datamaterial som ansluter sig till faktureringen samt främja interoperabiliteten mellan informationssystem och informationsresurser.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Organiseringsansvaret

Enligt 8 § i kommunallagen kan kommunen själv organisera de uppgifter som åligger den enligt lag eller avtala om att organiseringsansvaret överförs på en annan kommun eller en samkommun. Vid lagstadgat samarbete har en kommuns organiseringsansvar överförs på en annan kommun eller en samkommun. Kommunen svarar för finansieringen av sina uppgifter även om organiseringsansvaret har överförs på en annan kommun eller en samkommun. Den kommun eller samkommun som ansvarar för organisationen av uppgifterna ansvarar för en jämlik tillgång till de tjänster som ordnas samt andra åtgärder, definierandet av behov, omfattning och kvalitet, produktionssättet, tillsynen över produktionen samt för utövandet av de befogenheter som hör till myndigheten. Enligt 9 § i kommunallagen kan kommunen eller samkommunen antingen själv producera de tjänster som omfattas av dess organiseringsansvar eller enligt avtal skaffa dem av andra tjänsteproducenter. Kommunen kan dock anförtro offentliga förvaltningsuppgifter åt andra än myndigheter endast om det föreskrivs särskilt om det genom lag.

Huvudalternativen för bestämmelserna om organiseringsansvaret

1) Alla kommuner har organiseringsansvar, samarbete är frivilligt

Det traditionella sättet att lagstifta om kommunernas uppgifter är att organiseringsansvaret och finansieringsansvaret ges till alla kommuner, som kan organisera tjänsterna själva eller i samarbete enligt kommunallagen på det sätt som de själva vill och genom frivilligt samarbete. Kommunerna får också använda den aktör som de anser vara bäst för tjänsteproduktionen (exempelvis ett bolag som de själva äger), men förvaltningsuppgifter som inbegriper utövning av offentlig makt ska bli kvar hos kommunerna själva.

Utgångspunkten för detta alternativ är att alla kommuner har resurser för att sköta uppgiften på ett sådant sätt att de grundläggande rättigheterna för den som anlitar tjänsterna tillgodoses och att det går att säkerställa att tjänsterna är tillgängliga på ett jämlikt sätt. Om ansvaret för att organisera arbetskraftsservicen överförs till kommunerna ska särskild uppmärksamhet ägnas åt att rättigheterna för dem som anlitar tjänsterna tryggas och att tillgodoseendet av de grundläggande rättigheterna på ett jämlikt sätt inte försämras till följd av att systemet ändras, dvs. lagstiftningslösningen. Av denna anledning är det sannolikt att det, om det bildas organiseringsansvariga aktörer enbart utifrån frivilligt samarbete, inte i tillräckligt hög grad tryggar rättigheterna för dem som anlitar tjänsterna. Det kan uppstå problem särskilt när man ska säkerställa att det finns tillräcklig kompetens och yrkeskunighet, vilket även kan bidra till ökade kostnader.

I samband med beredningen har man lyft fram så kallad avtalsenlighet vid bildandet av organiseringsansvariga aktörer. Det har föreslagits att alla kommuner ska ha kvar organiseringsansvaret i sista hand, men att de ska ingå ett avtal om organisationen av arbetskraftsservicen i områden med ett arbetskraftsunderlag på 20 000 personer. I praktiken skulle detta alternativ innebära att kommunerna inom sådana här områden skulle ingå olika typer av samarbetsavtal enligt kommunallagen, men att avtalens innehåll och omfattning skulle variera i slutändan. I en del av avtalen skulle man sannolikt välja den modell med ansvariga kommuner som avses i kommu-

nallagen, dvs. ett gemensamt organ eller en samkommun, och kommunerna skulle överföra organiseringsansvaret till en större helhet. I vissa kommuner skulle avtal sannolikt ingås för endast en del av de uppgifter som ansluter sig till arbetskraftsservicen, genom avtal om en gemensam tjänsteinnehavare eller avtal om myndighetsverksamheten.

I denna modell skulle det vara möjligt att effektivt utnyttja kommunernas egna befintliga verksamheter i anslutning till arbetskraftsservicen, dvs. modellen skulle på ett bra sätt motsvara de krav som ansluter sig till kommunernas ställning som självstyrande. I sista hand kan det emellertid bli ett problem att den modell som baserar sig på så kallad avtalsenlighet sannolikt inte skulle uppfylla de krav som ställs i fråga om att tillgodose kundernas grundläggande rättigheter på ett jämlikt sätt. Det kunde också uppstå situationer där kommuner som med avseende på resurserna och arbetskraftsunderlaget är svagare i praktiken skulle bli utan de resurser som de behöver på grund av att det inte skulle ingås tillräckligt omfattande samarbetsavtal med dem. I denna modell skulle det också vara oklart hur överföringen av personal från staten till kommunerna sist och slutligen skulle genomföras.

2) Lagstadgade villkor för den organiseringsansvariga aktören samt så kallade stupstocksregler av statsrådet

I detta alternativ ansvarar alla kommuner för finansieringen av tjänsterna, men det föreskrivs i lag om kriterier som gäller för den organiseringsansvariga aktören. Dessa kriterier skulle i praktiken leda till att en del av kommunerna skulle behöva samarbeta. Det är alltså fråga om sådant lagstadgat samarbete som avses i 8 § 1 mom. i kommunallagen.

Vid lagstadgat samarbete kan kommunerna som samarbetsform använda sig av ett gemensamt organ, dvs. modellen med en ansvarig kommun, eller samkommuner. Samarbetsformerna har begränsats till samkommuner och modellen med en ansvarig kommun på grund av att de övriga samarbetsformerna som avses i kommunallagen, dvs. en gemensam tjänsteinnehavare och avtal om myndighetsverksamhet, kräver att den som ingår avtalet har organiseringsansvaret för uppgiften i fråga och att den inte har frångått organiseringsansvaret genom lagstiftning.

Detta alternativ till lagstiftning har använts i samband med kommun- och servicestrukturreformen (PARAS, lagen om en kommun- och servicestrukturreform, 169/2007), där möjligheten att organisera social- och hälsovårdstjänster är bunden till invånarantalet. Statsrådet fick behörighet att förplikta kommuner till ett samarbetsområde för social- och hälsovården för att det krav på befolkningsunderlaget som ställs i ramlagen ska uppfyllas. Organiseringen av räddningsväsendet och miljö- och hälsoskyddet är däremot bunden till de tillgängliga resurserna (tillräcklig kapacitet, årsverken). I lagen om en kommun- och servicestrukturreform fanns det i dess ursprungliga version inte några bestämmelser om statsrådets behörighet att förplikta kommunerna till samarbete inom social- och hälsovården. Det ansågs motiverat att utöka lagen med dessa bestämmelser i april 2011.

Modellen är ett vedertaget sätt att lagstifta om kommunernas samarbetskyldigheter. Med tanke på bedömningen av modellens överensstämmelse med grundlagen är det väsentligt att organiseringen av uppgiften med hänsyn till tillgodoseendet av de grundläggande rättigheterna för invånarna, dvs. de som anlitar tjänsterna, och jämlikheten kan anses kräva ett större befolkningsunderlag och starkare resurser. Samtidigt ska det ägnas särskild uppmärksamhet åt att de krav som anknyter till demokrati, kommunens ansvarsområde och finansieringsprincipen, dvs. den kommunala självstyrelsen, uppfylls. I anknytning till bestämmelserna säkerställs det att det

uppstår kommunala samarbetsstrukturer på så sätt att statsrådet, om de lagstadgade villkoren uppfylls, har rätt att använda sin behörighet i anslutning till kommunernas samarbetsavtal. I praktiken innebär detta att det föreskrivs om en tidsfrist inom vilken kommunerna ska besluta om samarbete. Om inget beslut fattas är det statsrådet som beslutar om saken. Dessutom föreskrivs det om möjlighet för statsrådet att förplikta en kommun till samarbete i syfte att förhindra att den frigör sig från ett arrangemang på ett oändamålsenligt sätt.

3) Organiseringsansvar för endast de kommuner som anges i lag – separering av uppgifterna

Alternativt kunde organiseringsansvaret ges enbart till vissa kommuner. Motiveringen till att uppdraget skulle ges till enbart vissa kommuner som anges i lag är att de med hänvisning till sina resurser skulle anses vara tillräckligt starka för att kunna organisera uppgifterna. I detta alternativ kan man identifiera följande underalternativ:

a) De kommuner som angetts i lag ordnar tjänster enbart för sina egna invånare. I så fall måste man hitta en lösning på vem som ska ordna tjänster för invånarna i de övriga kommunerna.

b) De kommuner som angetts i lag ordnar tjänster för sina egna invånare och för invånarna i ett område som definierats i lag.

I lagstiftningen om kommunernas uppgifter finns det tills vidare endast ett exempel på denna typ av separering av kommunernas uppgifter. I den lagstiftningshelhet som gällde social- och hälsovårdsreformen och som godkändes sommaren 2021 gavs Helsingfors stad en ställning som skiljde sig från de övriga kommunernas, i och med att staden till skillnad från de övriga kommunerna fick fortsätta att organisera social- och hälsovården samt räddningsväsendet. Helsingfors stad fortsätter att ordna tjänster inom sitt eget område, men inte för andra kommuners invånare. Enligt grundlagsutskottets utlåtande (17/2021 rd) betraktades lagstiftningen inte som problematisk i sig, även om utskottet föreslog några kompletteringar.

I bägge av de underalternativ för hur uppgifterna kunde separeras som presenterats ovan måste man avgöra hur finansieringen ska genomföras och hur man ska uppfylla de specialvillkor i anslutning till grundlagen som beskrivits. I alternativ a) skulle finansiering sannolikt riktas till enbart vissa kommuner genom särskild finansiering. Om tjänsterna för andra kommuners invånare skulle genomföras exempelvis av staten eller ett välfärdsområde, skulle frågor i anknytning till demokrati och möjligheterna för invånare och dem som anlitar tjänsterna att delta och påverka behöva bli skötta på andra sätt, såsom via exempelvis de möjligheter att påverka som gäller inom ett välfärdsområde. I alternativ b) skulle sannolikt alla kommuner ha finansieringsansvar, även om det bara är de kommuner som anges i lag som har organiseringsansvar. I så fall är det sannolikt att man måste lösa viktiga grundlagsfrågor i anknytning till demokrati och kommunalt självstyre.

Myndighetsuppdrag

Enligt 7 § 2 mom. i kommunallagen kan kommunen med stöd av avtal åta sig att sköta även andra uppgifter. Sådana uppgifter kallas myndighetsuppdrag. Med myndighetsuppdrag avses sådana offentliga uppgifter som enligt lagstiftningen eller annars ska skötas av något annat offentligt organ än kommunen, men som kommunen sköter enligt avtal. En kommun kan enligt avtal sköta uppgifter som hör till andra offentliga organ, såsom staten, en församling eller folk-

pensionsanstalten, om både kommunen och det andra offentliga organet anser att detta är ändamålsenligt. Om sådana här uppgifter hör till ett annat offentligt organ är de i allmänhet inte uppgifter som omfattas av självstyrelsen. I det avtal som ingås mellan parterna kommer man överens om villkoren för skötseln av uppgifterna. Utgångspunkten är att kommunen får full ersättning för skötseln av sådana uppgifter som inte hör till den. Ur kommunens perspektiv är det fråga om ett avtalsärende. Ur statens eller något annat offentligt organs perspektiv förutsätter en överlåtelse av uppgiftsskötseln åt en kommun i allmänhet att den relevanta lagstiftningen tillåter att skötseln av uppgifterna överförs.

Som uppgift skulle det alltså i princip vara möjligt att överföra arbetskraftsservicen även så att ansvaret för att organisera uppgiften och finansieringsansvaret skulle bli kvar hos staten, men så att kommunerna skötte uppgiften på uppdrag av staten. I detta alternativ skulle emellertid inte reformens mål vad gäller incitament och en höjning av sysselsättningsgraden uppnås.

Kriterier för den som är organiseringsansvarig

Enligt lagen om en kommun- och servicestrukturreform (Paras-reformen) skulle det i en kommun eller ett samarbetsområde som sköter primärvården och de uppgifter inom socialväsandet som nära ansluter sig till den finnas ett befolkningsunderlag på åtminstone ungefär 20 000 invånare. Med tanke på arbetskraftsservicen indikerar storleken på befolkningsunderlaget i ett område ändå inte direkt storleken på den potentiella användargruppen för tjänsterna. De som använder tjänsterna kommer i första hand att vara en del av kommunens arbetskraft i arbetsför ålder. När det gäller ansvaret att organisera arbetskraftsservicen har arbetskraftsunderlaget därför i beredningen bedömts vara ett kriterium som fungerar bättre än befolkningsunderlaget. Nivån på arbetskraftskriteriet indikerar även ett områdes möjligheter att finansiera tjänster uttryckt som ett absolut penningbelopp. Ju större ett område är, mätt enligt detta kriterium, desto större är sannolikheten att området klarar av att finansiera sina tjänster på ett heltäckande sätt.

Kommunens befolkningsmängd och storleken på arbetskraften korrelerar starkt med varandra, vilket betyder att det inte medför några betydande ytterligare fördelar om man använder sig av båda variablerna samtidigt. Bägge kriterierna är emellertid användbara på så sätt att de förändras långsamt över tid och de årliga förändringarna är förutsebara.

Grundlagsutskottet har i de utlåtanden som det har gett i olika sammanhang flera gånger konstaterat att differentieringen av kommunerna inte får äventyra de grundläggande rättigheterna. I praktiken betyder detta att man måste sträva efter att förhindra sådana problem vad gäller en jämlik tillgång till tjänster som beror på olikheter i kommunernas resurser. Kommunernas lagstadgade samarbete utgör ett sätt att trygga jämlika tjänster, där kommunerna förpliktas att sköta ett uppdrag i samarbete uttryckligen för att de enskilda kommunernas resurser inte är tillräckliga för att de ska kunna sköta uppdraget.

Med tanke på organiseringen av arbetskraftsservicen är det också väsentligt att man avtalar om samarbete inom ett område som är funktionellt och geografiskt enhetligt med hänsyn till arbetsmarknaden och arbetsresor. I kommunförsöken för att främja sysselsättningen deltar det exempelvis för närvarande även områden inom vilka kommunerna inte är geografiskt sammanhängande. Detta är inte en fungerande lösning ur arbetsmarknadens perspektiv. Ett område som är funktionellt med hänsyn till arbetsmarknaden och arbetsresor innebär i praktiken att områdets centralkommun och de omgivande kommunerna ska samarbeta i fråga om skötseln av uppdraget.

Finlands kommuner utgör ett exceptionellt brett fält och de olika kommunernas ställning varierar stort vad gäller sysselsättning, den ekonomiska situationen samt befolknings- och åldersstrukturen. Kommunens storlek är ofta kopplad till hur stora resurser kommunen har tillgång till samt kompetensen, men även antalet arbetsplatser i kommunen. Dessa omständigheter påverkar särskilt de små kommunernas förmåga att på ett jämlikt sätt organisera de lagstadgade uppgifter som överförs till deras ansvarsområde.

I nuläget är det staten som ansvarar för organiseringen av arbetskraftsservicen. När ansvaret för att organisera uppgiften överförs till kommunerna är utgångspunkten i enlighet med den rådande grundlagstolkningen att de grundläggande rättigheterna inte får försvagas på grund av ändringen. En del av de uppgifter som föreslås bli överförda till kommunerna är redan nu i princip organiserade regionalt och till en del över regiongränserna i syfte att säkerställa att det finns tillräckligt med resurser och kompetens. Dessutom kan en organisering av uppgifterna i mycket små enheter medföra betydande utmaningar med tanke på arbetsmarknaden samt ökade kostnader

I forskningslitteraturen (Mosley 2012) om decentraliseringen av arbetskraftsservicen har man som en dimension av decentraliseringen av servicen lyft fram en lämplig storlek på det administrativa området eller organisationen, där den som organiserar arbetskraftsservicen har tillräckliga förutsättningar för verksamheten. I denna proposition har arbetskraftsunderlaget föreslagits som kriterium, eftersom det tryggar en robustare finansieringsbas och jämnar ut den belastning som orsakas av slumpmässig variation mellan regionerna samt tryggar rekryteringen av personal och kompetensen i tillräckligt hög grad. Med beaktande av de resurser som överförs kommer små kommuner eller påtagligt små sysselsättningsregioner med organiseringsansvar inte att ha tillräckligt med personal för tjänster som kräver särskild sakkunskap. Det begränsade antalet sakkunniga kräver servicestrukturer som går över kommungränserna.

Tillgången till kunnig arbetskraft kommer att medföra ökade kostnader i små sysselsättningsregioner. Som en följd av decentraliseringen finns det en risk för att de mera varierande arbetsuppgifterna och kravet på bred specialkompetens i små organisationer kommer att leda till ökade kostnader och svårare rekrytering. I praktiken ökar behovet av specialkompetens, inskolning och utbildning i proportion till att organisationens storlek minskar.

För att kvaliteten på och tillgången till service ska tryggas kräver ett flertal av de tjänster som ska ordnas som arbetskraftsservice i praktiken fler anställda. Uppgifter som kräver särskild kompetens är exempelvis tjänster för invandrare, uppgifter i anknytning till lönesubventioner och utbetalning av sådana samt uppgifter i anknytning till upphandling. I organiseringsområden med ett mindre arbetskraftsunderlag än det som föreslås kommer arbetsuppgifterna för de enskilda sakkunniga att inbegripa omfattande helheter som kräver specialkunskap. Personalkostnader uppkommer i situationer där det för att servicen ska kunna tryggas krävs flera personer med tillräcklig kompetens som upprätthåller servicen. Man kan utnyttja de samlade funktionerna hos en bredare organiseringsbas.

Om arbetskraftsunderlaget är mindre än vad som föreslås uppstår det kostnader för myndigheterna för mera arbete med upprätthållandet av samarbetsnätverk, samordning och uppgifter i anknytning till uppföljning av områdena och informationsstyrning. I synnerhet samarbete som inleds med välfärdsområdena skulle kräva flera regionala nätverk och upprätthållande av dem. Även samordningen av arbetsgivarservice och rekryteringar över regiongränserna skulle kräva mera resurser. Detta kan ur företagets perspektiv ha ekonomiska konsekvenser för tillgången

till arbetskraft. Den tid som används till rekrytering via den offentliga arbetskraftsservicen kunde öka för företagen om de samarbetade med flera sysselsättningsregioner.

År 2019 varierade arbetskraften i kommunerna på fastlandet mellan 270 (Luhanka) och 351 000 (Helsingfors). I totalt 205 kommuner var arbetskraften under 5 000. I 26 av kommunerna på fastlandet var arbetskraftsunderlaget minst 20 000 invånare. Med detta kriterium kunde vid behov Finlands 21 största städer samt fem kranskommuner i Nyland och landskapscentret Karleby få självständigt organiseringsansvar. Med detta kriterium skulle Kyrkslätt i Nyland vara den minsta kommunen med organiseringsansvar. Till kommunen i fråga skulle det överföras uppskattningsvis ca 33 årsverken, vilket motsvarar antalet anställda vid exempelvis det nuvarande verksamhetsstället i Lojo i Nyland. Det verksamhetsstället är för närvarande det minsta i Nyland.

Resurserna vid de statliga arbets- och näringsbyråerna kommer år 2022 att uppgå till ca 4 300 årsverken. Denna resurs inbegriper såväl de administrativa uppgifter som arbets- och näringsbyråerna ansvarar för och uppgifter i anknytning till styrning av personkunder och arbetsförmedling som uppgifter i anknytning till arbetsgivarservicen och utkomstskyddet samt andra lagstadgade myndighetsuppgifter. Dessutom har man räknat med det permanenta resurstillskottet på 70 miljoner euro som riktas till arbets- och näringsbyråerna under 2022.

Antalet kunder som behöver olika arbetskraftstjänster varierar enligt region och ort. Även de som producerar tjänsterna är splittrade både lokalt och regionalt. Det är till exempel möjligt att söka sig till kompetensutvecklande tjänster även utanför den egna kommunens eller arbets- och näringsbyråns verksamhetsområde för att få den kompetens som man behöver. Utbildningsmarknaden varierar stort i olika regioner, vilket betyder att också konkurrensen mellan tjänsteproducenterna påverkar prissättningen av tjänsterna. De regionala skillnaderna i antalet tjänsteproducenter påverkar också de tillgängliga tjänsternas mångsidighet och kvalitet. Bland tjänsteproducenterna finns det också aktörer som har specialiserat sig på kompetensutveckling inom vissa branscher. Man behöver också uppmärksamma högskolornas verksamhetsområden, vilka är omfattande, och högskolorna har ofta sinsemellan kommit överens om arbetsfördelning och specialiseringar.

De organiseringsansvariga aktörernas storlek påverkar också hur tjänster upphandlas. Upphandlingen av tjänster bör kunna genomföras med tillräckligt stora volymer, så att det går att förhindra att enhetskostnaderna stiger. Arbetskraftsservicen är också nära kopplad till exempelvis informations-, rådgivnings- och handledningstjänster samt andra tjänster och företagstjänster som främjar sysselsättningen.

Fördelen med en enda större regional upphandling som en organiseringsansvarig aktör ansvarar för är hanteringen av den övergripande samordningen av TE-tjänsterna och kostnadseffektiviteten. Den övergripande samordningen inbegriper gemensam planering av upphandlingar, utveckling av tjänsterna och undanröjande av överlappningar inom samarbetsområdet. Med hjälp av övergripande samordning kan tjänsterna schemaläggas och riktas in på ett effektivare sätt, och på så sätt kan man undvika situationer där exempelvis samma service erbjuds samtidigt på flera orter inom samarbetsområdet. I en sådan situation kan det bli svårare att få deltagare och i värsta fall dras servicen in på grund av för få deltagare. Dessutom ska det vara möjligt att ordna vissa TE-tjänster, såsom utbildningar inom specialbranscher, för ett större område än samarbetsområdet, dvs. till och med på riksnivå eller åtminstone med digitala lösningar.

5.1.2 Statsandelsfinansiering för den arbetskraftsservice som överförs till kommunernas organiseringsansvar

Det föreskrivs att den arbetskraftsservice som överförs till kommunernas organiseringsansvar ska vara ett sådant statsandelsåliggande som avses i lagen om statsandel för kommunal basservice. Det är fråga om ett nytt statsandelsåliggande för kommunerna. För nya och för mera omfattande statsandelsåligganden är statsandelen 100 procent av de kalkylerade kostnaderna för de nya och mera omfattande åliggandena, om inte åliggandena minskas i motsvarande utsträckning.

I samband med beredningen har man granskat olika sätt att rikta finansieringen för de uppgifter som överförs till kommunerna via statsandelssystemet för basservicen. Statsandelarna är finansiering med allmän täckning för kommunerna, vilken alltid beviljas till enskilda kommuner även om uppgifterna skulle organiseras i samarbete mellan olika kommuner. En annan möjlighet är att övergå till den så kallade huvudmannamodellen, där statlig finansiering beviljas till en kommun eller någon annan aktör som ansvarar för organisationen av en tjänst. I så fall går finansieringen alltså inte via alla kommuner, utan betalas direkt till dem som organiserar servicen. Huvudmannafinansiering för arbetskraftsservicen skulle kräva en ny bedömning av statsandelssystemet som helhet, och det har inte funnits möjlighet till det inom ramen för den tidsplan som har gällt för beredningen av reformen. Därför görs det ingen närmare bedömning av saken i denna proposition.

Kriteriet för inriktning av statsandelen

I samband med uppgiftsöverföringen ska det definieras via vilken statsandelsgrund de nya uppgifternas kalkylerade kostnader ska riktas in i statsandelssystemet. Det kriterium som används ska vara så allmänt att kommunen inte själv kan påverka de statsandelar som den får. Vidare ska informationen vara tillgänglig på ett tillförlitligt sätt som offentlig statistik i fråga om alla kommuner. Vid reformen ska det säkerställas att alla kommuner oberoende av förhållandena och skillnader i kommunernas inkomstbas har förutsättningar att klara av att sköta uppgifterna. Å andra sidan bör man också beakta kriteriets effekt som incitament. Finansieringssystemet bör skapa incitament för att sköta sysselsättningen så bra som möjligt. Som helhet påverkas reformens sporrande effekter naturligtvis även av de ändringar som görs i finansieringsansvaret för utkomstskyddsförmånerna för arbetslösa.

Kriteriet ska grunda sig på forskningsbaserad kunskap, men inom ramen för tidsplanen för beredningen av reformen av arbetskraftsservicen har det inte varit möjligt att ta fram ett kriterium som baserar sig på ny forskningskunskap. Med tanke på utvecklingsarbete som ska göras i ett senare skede skulle det vara bra att inleda en utredning med målet att hitta faktorer som kan förklara behovet av arbetskraftsservice och kostnadsskillnader i servicen.

Med hjälp av forskning får man tilläggsinformation även om vilken inverkan främmande språk har för behovet av arbetskraftsservice och kostnadsskillnader i servicen. Främmande språk är redan nu och särskilt efter välfärdsområdesreformen ett viktigt kriterium i statsandelssystemet. Man fortsätter att stärka det i denna proposition genom finansiering för integrationsutbildning. Det är inte motiverat att stärka kriteriet ytterligare utan nya forskningsdata.

När det gäller det kriterium som ska användas vid inriktningen av finansieringen kan det bli aktuellt med ett kriterium som redan ingår i systemet eller ett nytt kriterium som tas fram i samband med reformen. Potentiella kriterier är:

- 1) antalet invånare i arbetsför ålder (18–64 år)
- 2) arbetslöshet
 - a. arbetslöshetskoefficienten
 - b. antalet personer som får arbetslöshetsförmåner
 - c. antalet arbetslösa enligt begreppet omfattande arbetslöshet.

Åldersgruppen 18–64 år har bedömts som lämplig åldersgrupp vad gäller invånarna i arbetsför ålder. Kriteriet riktar in finansieringen enligt invånarna i arbetsför ålder, dvs. den åldersgrupp som använder tjänsterna, och uppfyller de krav som ovan ställts på statsandelskriteriet. En finare åldersindelning skulle kräva ytterligare information om hur servicebehovet fördelar sig på olika åldersgrupper. Den nämnda åldersgruppen används som kriterium i det nuvarande statsandels-systemet, men försvinner i samband med social- och hälsovårdsreformen. I statsandelsgrunderna enligt den nya lagen om statsandel för basservice ingår åldersgruppen 16 år fyllda som en enhetlig åldersgrupp. Åldersgruppen invånare i arbetsför ålder skulle vara delvis överlappande med åldersgruppen 16 år fyllda i det nya statsandelssystemet.

Via det kriterium som grundar sig på antalet personer i arbetsför ålder riktas statsandelen särskilt in på kommuner där andelen invånare i arbetsför ålder är stor (stora städer och kranskommuner). Ur ett regionalt perspektiv riktas statsandelen in relativt jämnt enligt invånare. Med tanke på incitamenten är åldergruppskriteriet neutralt och de årliga variationerna små, vilket ger statsandelen stabilitet. Detta förbättrar även statsandelens förutsägbarhet.

Det kriterium som grundar sig på arbetslöshet riktar in finansieringen enligt arbetslösheten och följaktligen servicebehovet. Finansieringen följer arbetslöshetsutvecklingen i kommunen och kommer därför i fråga om de årliga variationerna att vara mindre stabilt än åldersgruppskriteriet. Förändringar i arbetslösheten skulle emellertid synas i statsandelarna först efter en fördröjning på två år, eftersom man vid beräkningen av koefficienten använder uppgifterna om utfallet för det år som föregick det år som föregick finansåret. Statsandelsbeloppet skulle på så sätt reagera med en fördröjning på ökad arbetslöshet i kommunen. Vidare anses arbetslöshetskriteriet vara problematiskt på grund av sin negativa effekt som incitament. Kriteriet ”belönar” kommunerna för arbetslöshet och dess effekt som incitament är den motsatta med tanke på finansieringsansvaret för utkomstskyddet för arbetslösa. Därför kan det inte anses motiverat att en betydande andel av statsandelen för basservice skulle fastställas utifrån arbetslöshet.

Arbetslösheten som kriterium för statsandelar har granskats via tre alternativ:

- 1) Arbetslöshetskoefficienten är ett kriterium som ingår i både det nuvarande statsandelssystemet och i det statsandelssystem som kommer att användas efter social- och hälsovårdsreformen, och den beskriver kommunens arbetslöshetsgrad i relation till arbetslöshetsgraden i hela landet. När det gäller arbetslöshetskoefficienten bestäms statsandelen enligt ett grundpris, som i hela landet är lika stort för varje invånare. Man får fram kommunens statsandel

genom att multiplicera grundpriset med kommunens arbetslöshetskoefficient och invånarantal.

Den finansiering som anvisas via arbetslöshetskriteriet riktas särskilt till de kommuner där sysselsättningsläget är svagt. Finansieringen skulle öka mest i små kommuner. Via arbetslöshetskoefficienten skulle finansieringen fördela sig mycket ojämnt. Detta betyder också att den statsandel som fastställdes via arbetslöshetskoefficienten skulle överkompensera kostnaderna mera än åldergruppskriteriet. I områden med hög arbetslöshet skulle balansen i finansieringen klart förbättras om arbetslöshetskoefficienten användes.

Eftersom grundpriset är uträknat per invånare har inte förändringar som sker i arbetslösheten på landsnivå någon inverkan på fördelningen av statsandelar i relationen mellan kommun och stat. När det gäller arbetslöshetskoefficienten inverkar förändringar i arbetslösheten på fördelningen av statsandelar kommunerna emellan.

Det kriterium som grundar sig på antalet arbetslösa enligt den definition som används i arbetsförmedlingsstatistiken ger upphov till en situation där aktiveringen av arbetslösa gör att kommunens statsandelar minskar.

- 2) Den definition av arbetslös som används i arbetsförmedlingsstatistiken inbegriper inte dem som deltar i service, vilket betyder att den inte helt beaktar den grupp som använder tjänsterna. Om kriteriet binds till antalet arbetslösa ger det upphov till en situation där aktiveringen av arbetslösa gör att kommunens statsandelar minskar. Av denna orsak har granskningen gjorts utifrån antalet personer som får arbetslöshetsförmåner, vilket bättre beskriver servicebehovet. Även personer med deltidsarbete som får jämkad förmån beaktas i detta kriterium. Kalkyleringsformeln för kriteriet grundar sig på samma sätt som de andra kriterierna på ett grundpris. Grundpriset är lika stort per förmånstagare i hela landet. Statsandelen för varje kommun får man genom att multiplicera grundpriset med antalet förmånstagare i kommunen.

Kriteriet riktar in statsandelen till de kommuner som har många arbetslösa. Statsandel enligt antalet arbetslösa fördelar sig jämnare än enligt arbetslöshetskoefficienten. Även nettoeffekterna är något jämnare jämfört med arbetslöshetskoefficienten.

Eftersom grundpriset skulle vara uträknat enligt förmånstagare, skulle förändringar i antalet förmånstagare påverka statsandelarnas totala belopp.

- 3) Den definition av arbetslös som används i arbetsförmedlingsstatistiken inbegriper inte arbetssökande som deltar i arbetskraftsservice. Om kriteriet binds till antalet arbetslösa ger det upphov till en situation där aktiveringen av arbetslösa gör att kommunens statsandelar minskar. Med begreppet omfattande arbetslöshet syftar man på det totala antalet arbetslösa och personer som deltar i service, vilket betyder att även de som deltar i service beaktas i grunderna för fördelningen av statsandelarna. En skillnad jämfört med det kriterium som baserar sig på dem som får arbetslöshetsförmåner är att omfattande arbetslöshet även inbegriper sysselsatta personer (bl.a. lönesubvention). En annan skillnad är att personer som arbetar 5–30 timmar i veckan och som får jämkad arbetslöshetsförmån inte omfattas av begreppet omfattande arbetslöshet. Begreppet omfattande arbetslöshet uppfyller bättre kravet på att kriteriet ska grunda sig på behov än det kriterium som grundar sig på arbetslöshet.

Eftersom grundpriset kommer att vara uträknat enligt dem som räknas som arbetslösa enligt definitionen av omfattande arbetslöshet kommer förändringar i antalet arbetslösa och arbetssökande som deltar i service att påverka det totala statsandelsbeloppet.

Det kunde också bli aktuellt med en kombination av två olika kriterier, som skulle innehålla fördelarna med åldersgrupps- och arbetslöshetskriterierna: det kombinerade kriteriet skulle beakta det servicebehov som grundar sig på arbetslösheten, men det skulle bevara incitamenten om arbetslösheten väge klart mindre än åldersgruppskriteriet.

Det finns inget perfekt kriterium som skulle rikta in finansieringen utan några förändringar jämfört med nu. Vid en granskning av nettoeffekterna för kommunerna bör det beaktas att i nuläget påverkar det regionala serviceutbudet den regionala inriktningen av resurser, men inte servicebehovet. Följaktligen är en jämförelse med nuläget förenad med osäkerhet.

Gradvis övergång till kalkylerad finansiering

För vissa kommuner är nettoeffekten större än för andra kommuner. Därför kunde man övergå till kalkylerad statsandelsfinansiering gradvis. En gradvis övergång mildrar väsentligt de största förändringarna jämfört med den nuvarande kostnadsnivån och ger kommunerna möjlighet att anpassa sig till förändringen under två års tid. Under övergångstiden kunde man inleda ett forskningsprojekt och ta reda på om det eventuellt finns ett effektivare kriterium för statsandelssystemet.

Övergångstiden kunde vara exempelvis två år, såsom beskrivs nedan.

I propositionen föreslås det att finansieringen av servicen ska riktas till kostnadsunderlaget för statsandelarna enligt två olika kriterier: 50 procent på basis av invånarna i arbetsför ålder, dvs. åldersgruppen 18–64 år, och 50 procent på basis av antalet arbetslösa enligt begreppet omfattande arbetslöshet.

Modellen inbegriper en övergångstid på två år, under vilken det sker en gradvis övergång till kalkylerad statsandelsfinansiering. Under det första året fastställs hälften av kommunernas finansiering utifrån en kommunvis bedömning av utfallet i nuläget och hälften utifrån statsandelskriteriet. Under det andra året fastställs 25 procent av finansieringen utifrån en kommunvis bedömning av utfallet och 75 procent utifrån den kalkylerade statsandelsfinansieringen. Under det tredje året fastställs finansieringen helt utifrån statsandelskriterierna.

5.1.2 Kommunernas incitament för att främja sysselsättningen

Förmånsslag som omfattas av kommunernas finansieringsansvar

Enligt de bestämmelser som föreslås i propositionen kommer kommunerna att ha ett delansvar för finansieringen av alla typer av arbetslöshetsförmån. Kommunernas finansieringsansvar kommer alltså att utvidgas så att det förutom arbetsmarknadsstödet också gäller grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel. Under beredningen granskades också ett alternativ där kommunerna även i fortsättningen endast skulle delta i finansieringen av arbetsmarknadsstödet, samt ett alternativ där finansieringsansvaret förutom arbetsmarknads-

stödet även skulle gälla den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, men inte grunddagpenningen. När det gäller finansieringen av grunddagpenningen granskades dessutom tre olika alternativ.

När det gäller arbetsmarknadsstödet granskades i beredningen ett alternativ där kommunens ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet skulle tidigareläggas jämfört med nu och där finansieringsansvaret skulle utvidgas till att gälla både det arbetsmarknadsstöd som betalas på basis av arbetslöshet och det arbetsmarknadsstöd som betalas medan en person deltar i service. Kommunens finansieringsansvar skulle tidigareläggas så att det inträdde exempelvis från och med den första dagen då arbetsmarknadsstöd ska betalas.

Detta alternativ skulle ur lagstiftningens och verkställandets perspektiv vara enklare än det som föreslås i denna proposition. En betydande svaghet är emellertid att det incitament som finansieringsansvaret innebär i fråga om att bryta perioder av arbetslöshet ofta skulle uppstå först efter det att den arbetssökandes arbetslöshet redan har pågått en lång tid. Enligt uppgifter från Folkpensionsanstalten har 40–45 procent av dem som får arbetsmarknadsstöd övergått till arbetsmarknadsstödet efter det att maximitiden för arbetslöshetsdagpenningen har nåtts. I och med att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning är 300, 400 eller 500 dagar, har den tid en person som är helt arbetslös har varit arbetslös och fått arbetslöshetsdagpenning i så fall redan uppgått till ca 14, 18,5 eller 23 månader, dvs. från lite över ett år till nästan två år. Alternativet bedöms inte heller motsvara det som skrevs in i samband med halvtidsmanglingen om en sysselsättningseffekt på 7 000–10 000.

Grunddagpenning är en arbetslöshetsförmån som betalas av Folkpensionsanstalten och som betalas till de arbetslösa som uppfyller arbetsvillkoret för en löntagare eller företagare, men som inte är medlem i en arbetslöshetskassa. Löntagarnas arbetslöshetsförsäkringspremier används till att finansiera grunddagpenningen. Sysselsättningsfonden redovisar genom förmedling av social- och hälsovårdsministeriet av löntagares influtna arbetslöshetsförsäkringspremie till Folkpensionsanstalten ett belopp, som i genomsnitt motsvarar beloppet av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för arbetstagare som inte hör till arbetslöshetskassorna. Även de som inte hör till någon arbetslöshetskassa betalar löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie, vilket betyder att de premier som de betalar används till att finansiera de förmåner som de får. Dessutom redovisar Sysselsättningsfonden årligen 50,3 miljoner euro av arbetslöshetsförsäkringspremieintäkterna till Folkpensionsanstalten för finansiering av grunddagpenningen. Bakgrunden till denna redovisning på 50,3 miljoner euro är den nedskärning av de högsta inkomstrelaterade dagpenningarna som statsminister Katainens regering genomförde och att den inbesparing som uppnåddes riktades till staten (se RP 151/2014 rd).

Den ovan beskrivna sammanlagda summan av den redovisning som Sysselsättningsfonden gör av arbetslöshetsförsäkringspremieintäkterna för grunddagpenningens utgifter får inte överstiga grunddagpenningens utgifter. Å andra sidan konkretiseras statens finansieringsansvar endast i en situation där den redovisning som görs av de influtna arbetslöshetsförsäkringspremierna inte räcker till för att täcka grunddagpenningens utgifter. Då täcks de grunddagpenningens utgifter som överstiger de influtna försäkringspremierna med statsandelar. I praktiken har Sysselsättningsfondens redovisning av försäkringspremier under åren 2018 och 2019, som föregick coronasituationen år 2020, räckt till för att helt täcka grunddagpenningens utgifter, med undantag för de utgiftsersättningar som betalas i samband med sysselsättningsfrämjande service. Staten finansierar dem oberoende av redovisningsbeloppet.

Som alternativ till att kommunerna skulle delta i finansieringen av grunddagpenningen bedömdes följande alternativ:

- 1) Kommunerna deltar inte i finansieringen av grunddagpenningen (nuläget).
- 2) Kommunerna deltar i finansieringen av grunddagpenningen vad gäller den nuvarande statsandelen, dvs. den del som blir kvar efter Sysselsättningsfondens redovisning.
- 3) Kommunerna deltar i finansieringen av grunddagpenningen enligt samma principer som i fråga om finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, dvs. kommunernas finansieringsandel skulle minska både Sysselsättningsfondens redovisning och statsandelen.
- 4) Finansieringen av grunddagpenningen skulle reformeras i sin helhet.

När det gäller alternativ 1 skulle kommunerna inte ha finansieringsansvar för grunddagpenningen, vilket, om kommunerna reagerar på de incitament som finansieringsansvaret ger upphov till, kunde inverka på en jämlik tillgång till service för arbetssökande. Kommunerna skulle inte ha samma incitament för att främja sysselsättningen för dem som får grunddagpenning som för dem som får arbetsmarknadsstöd eller inkomstrelaterad dagpenning. Alternativ 2, där kommunens finansieringsansvar skulle gälla den statsandel som kommer efter Sysselsättningsfondens redovisning, skulle innebära att det ökade finansieringsansvar som är knutet till arbetslöshetens längd inte skulle realiseras. Alternativ 4, där finansieringen av grunddagpenningen skulle reformeras i sin helhet har inte varit möjligt på grund av tidsschemat. I fråga om finansieringen av grunddagpenningen föreslås det alltså i propositionen sådant ansvar som beskrivs i alternativ 3.

Uträkningen av de utbetalningsdagar som avgör finansieringsansvaret

I den arbetsgrupp som bereder reformen har det lyfts fram att ett nollställande av finansieringsansvaret kunde grunda sig på något annat kriterium än nollställande av arbetsvillkoret. Till exempel i Danmarks lösning återgår statens ersättning för finansieringen av förmåner till 100 procent när en arbetssökande under en granskningsperiod på tre år har varit utan förmåner i 52 veckor. En liknande nollställningsmekanism för uträkningen av finansieringsansvaret som grundar sig på den förmånsfria tidens längd skulle inverka särskilt på kommunernas betalningsansvar för jämkade förmåner. Det ansågs emellertid vid beredningen att det inte fanns förutsättningar för att inleda sådant omfattande bedömningsarbete som är förenat med tillämpningen av ett kriterium som avviker från nuvarande praxis.

Förutom den finansieringsansvarsmodell för arbetslöshetsförmånerna som föreslås har man i beredningen även granskat en modell där finansieringsansvaret skulle ha varit knutet till antalet förmånsdagar enligt arbetslöshetsförmånsslag. Det att ansvaret följer förmånsslaget innebär att den inkomstrelaterade dagpenningen, grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet skulle ha egna graderingar av finansieringsansvaret utifrån antalet förmånsdagar. Om en arbetssökande övergår från inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning till arbetsmarknadsstöd, skulle finansieringsansvaret i regel ha samma omfattning som i den föreslagna modellen, där kommunernas betalningsansvar grundar sig på antalet arbetslöshetsförmånsdagar oberoende av förmånsslaget. Om den arbetssökandes arbetslöshet börjar med arbetsmarknadsstöd, skulle kommunens finansieringsansvar från och med den första förmånsdagen i princip vara detsamma som enligt den föreslagna finansieringsmodellen när arbetssökanden har fått förmån i 400 dagar.

Kommunerna kommer att bli finansieringsskyldiga betydligt oftare än nu för sådana mottagare av arbetslöshetsförmån som inte har uppfyllt det arbetsvillkor som är förutsättningen för att man ska få dagpenning. Kommunerna åläggs alltså ett betydande finansieringsansvar exempelvis för dem som avslutar sina studier på våren och som är arbetslösa under sommaren innan de övergår till ett anställningsförhållande eller fortsatta studier. Detta alternativ skulle alltså öka omfattningen av det finansieringsansvar som överförs till kommunerna jämfört med den föreslagna finansieringsmodellen.

Svagheten med en modell som baserar sig på förmånsslaget är att arbetssökandens förmånsslag inte nödvändigtvis beskriver skillnaderna mellan olika kunder på samma sätt som en modell som helt baserar sig på antalet förmånsdagar. Kommunerna kan heller inte påverka hur förmånstagarna betar sig innan de blir förmånstagare, vilket i alla fall skulle reflekteras på kommunerna i form av betalningsansvar ifall en arbetslöshetsperiod börjar med arbetsmarknadsstöd.

Enligt responsen från intressentgrupper har den modell som grundar sig på antalet arbetslöshetsförmånsdagar enligt förmånsslag ansetts vara oklar. Dessutom har det betonats att kommunerna skulle bli finansieringsansvariga för nyutexaminerade som inte är i behov av arbetskraftservice. Detta har inte ansetts vara ändamålsenligt.

Graderingen av finansieringsansvaret

I beredningen granskades olika modeller för hur kommunernas finansieringsansvar kunde graderas. I de alternativ som har granskats inträder kommunernas finansieringsansvar på samma sätt som i den föreslagna modellen på den 101 arbetslöshetsförmånsdagen.

I den första modellen skulle kommunernas finansieringsansvar fram till den 300 arbetslöshetsförmånsdagen ha varit 10 procent, sedan 20 procent för dagarna 301–500, 30 procent för dagarna 501–700 och 40 procent för dag 701 och framåt. Kommunernas kostnader för arbetslöshetsförmånen skulle i denna graderingsmodell ha stigit med uppskattningsvis ca 60 miljoner euro.

I den andra graderingsmodellen som granskades skulle kommunernas finansieringsansvar ha varit 15 procent för dagarna 101–300, 30 procent för dagarna 301–700 och 50 procent för dag 701 och framåt. Detta finansieringsansvar skulle ha inneburit att kommunernas finansieringsansvar hade ökat med ca 330 miljoner euro.

I den tredje alternativa modellen skulle kommunernas finansieringsansvar ha börjat med 30 procent från och med den 101 förmånsdagen, och finansieringsansvaret skulle ha ökat till 50 procent från och med den 301 dagen och sedan till 70 procent från och med den 701 dagen och framåt. Denna modell skulle ha ökat kommunernas kostnader i finansieringen av arbetslöshetsförmånerna med ca 720 miljoner euro.

Förmånsdagar	Alt. 1 (Kommunens ansvar ca 450 mn €)	Alt. 2 (Kommunens ansvar ca 720 mn €)	Alt. 3 (Kommunens ansvar ca 1 100 mn €)
0–100	0 %	0 %	0 %
101–200	10 %	15 %	30 %
201–300	10 %	15 %	30 %

301–400	20 %	30 %	50 %
401–500	20 %	30 %	50 %
501–600	20 %	30 %	50 %
601–700	20 %	30 %	50 %
701–	30 %	50 %	70 %

Valet av graderingsmodell

När det gäller graderingsmodellen har det ägnats uppmärksamhet åt kommunernas incitament och konsekvenserna för den kommunala ekonomin. Kommunernas finansieringsansvar är direkt kopplat till den ekonomiska nytta kommunerna har av minskade arbetslöshetsförmånsutgifter. En större ekonomisk nytta till följd av minskad arbetslöshet stärker arbetskraftsservicens kostnads-nyttoförhållande och leder i teorin till starkare resurser inom arbetskraftsservicen. Om man fokuserar enbart på incitamentens effektivitet, borde kommunerna finansiera arbetslöshetsförmånerna till så stor del som möjligt.

Nackdelen med ett större finansieringsansvar är emellertid att kommunernas ansvar för finansieringen av förmånerna gör den kommunala ekonomin känsligare för konjunkturväxlingar i den globala och nationella ekonomin och för ekonomiska chocker på regional nivå. Med tanke på en stabil kommunal ekonomi är det motiverat att finansieringsansvaret är så litet som möjligt.

När det gäller valet av graderingsmodell har man ägnat uppmärksamhet åt andra strukturer med målet att modellen inte ska skapa incitament för oändamålsenlig överföring av kostnader mellan olika förvaltningsnivåer. Därför har man i valet av modell ägnat uppmärksamhet även åt det att betalningsansvaret inte på ett betydande sätt ska avvika från kommunernas ansvar när det gäller finansieringen av det grundläggande utkomststødet.

I valet av modell har man också ägnat uppmärksamhet åt incitamenten för att rikta service till de kunder som är svårast att sysselsätta. För att modellen ska belöna särskilt sysselsättandet av de arbetssökande som befinner sig i en svårare ställning är det motiverat att ha flera olika nivåer och att incitamenten blir starkare vartefter arbetslösheten drar ut på tiden.

Finansieringsansvaret för långa utbildningar

Bland kommentarerna från intressentgrupper har det framförts ståndpunkter om att kommunerna inte bör ha finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner som betalas ut under långa utbildningar, eftersom modellen inte skulle sporra till att styra arbetssökandena till långvarig arbetskraftsutbildning eller till frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmåner. Staten har ett betydande ansvar för kostnaderna för att ordna examensinriktad arbetskraftsutbildning och frivillig utbildning. Eftersom ordnandet av utbildning inte medför några direkta kostnader för kommunerna, bör kommunerna ha incitament för att styra arbetssökandena till dessa utbildningar i de fall där det arbetskraftspolitiskt är det ändamålsenligaste sättet att främja en arbetssökandes sysselsättning. Ur ett arbetspolitiskt perspektiv bör en snabb inriktning på arbetsmarknaden vara det primära alternativet jämfört med långvarig utbildning. Om man slopade kommunernas finansieringsansvar för långa utbildningar kunde det sporra dem till att på ett oändamålsenligt sätt styra arbetssökandena till utbildningar.

5.1.3 Alternativ för kommunkompensationen

Utgångspunkten vid överföringen av finansieringsansvaret är att det ska genomföras kostnadsneutralt mellan kommunerna och staten. Kommunkompensation är ett tillägg som görs i en tvärsnittssituation, och den kommunspecifika inriktningen av den justeras inte senare. Ersättningsarnas totala belopp bör emellertid justeras regelbundet, så att ersättningarna reellt sett hålls på samma nivå. Kompensationen för finansieringsansvaret kan genomföras på flera olika sätt inom statsandels- och skattesystemet. Nedan granskas fyra olika alternativ: ett tillägg i statsandelen för kommunernas basservice, en höjning av kommunernas utdelning av samfundsskatt, en höjning av kommunalskattesatsen eller någon annan kompensation via kommunalskattesystemet, samt en kombination av dessa.

1) Ett tillägg i statsandelen för kommunernas basservice

En kommunkompensation kan göras på flera olika sätt i statsandelssystemet, till exempel så att den fogas till statsandelen med ett lika stort belopp per invånare till alla kommuner, eller så att det fogas en ny bestämningsfaktor till beräkningsgrunderna. Om man utgår från invånarna kan kompensationen föras in i systemet genom en höjning av statsandelsprocenten eller genom att på motsvarande sätt anvisa den som ett separat tillägg i statsandelen. Det faktum att det är fråga om en permanent ändring av ett uppdrag talar i detta fall för att man ska använda statsandelsprocenten.

En höjning av statsandelen genom en separat beräkningsgrund skulle förutsätta statistiskt och definitionsmässigt godtagbar statistisk information som är objektivt tillgänglig i fråga om alla kommuner. I princip skulle detta alternativ förutsätta att det görs en undersökning eller utredning i syfte att hitta en ny beräkningsgrund, vilket inte är möjligt inom reformens tidsram.

Att fastställa kompensationen utifrån invånarna skulle vara ett enkelt tillvägagångssätt, där alla kommuner i relation till invånarantalet skulle få ett lika stort belopp för att utföra det utvidgade uppdraget. Förutom det totala antalet invånare skulle det vara möjligt att som kriterium använda invånarna i arbetsför ålder (kommunens invånare i åldern 18–64 år). Kostnadsökningen kommer emellertid att skilja sig avsevärt mellan olika kommuner. Det går inte att med kalkylmässiga kriterier exakt rikta in en ökning av kommunernas inkomster så att det skulle motsvara de ökade kostnaderna. Detta skulle förutsätta att ett separat utjämningsförfarande togs med i statsandelen för kommunernas basservice. Med hjälp av en utjämning skulle det vara möjligt att begränsa förändringen till noll eller att ta med någon form av självrisk för kommunerna.

Vid en nollställning av förändringen skulle varje kommuns nytta eller förluster undanröjas i enlighet med skillnaden mellan de ökade kostnaderna och tillägget, så att statsandelen antingen ökades eller minskades. Det skulle också vara möjligt att införa en självrisk per invånare, där det för den överskjutande delen görs ett tillägg till eller ett avdrag från statsandelen.

Kompensationen kan även genomföras med hjälp av ett tillägg till kommunens statsandel, vilket direkt motsvarar den kostnadsökning som utvidgningen av finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmånerna medför för kommunen. De kommunspecifika förändringarna skulle alltså begränsas direkt till noll. I så fall skulle det inte behövas någon separat utjämningsmekanism.

I fråga om anvisningen av finansiering har man också granskat om kompensationen kunde betalas som statsunderstöd. Till finansieringen av permanenta lagstadgade uppgifter bör det emellertid inte användas statsunderstöd, vilka är avsedda för tidsbegränsade ändamål.

2) En höjning av utdelningen av samfundsskatt

Som alternativ till statsandelssystemet kunde kommunkompensationen också tas med i de skatteintäkter som kommunerna får in. Samfundsskatten har redan tidigare använts till kommunkompensationer, även om inriktningen av den som kompensationsmekanism är svag. I praktiken skulle inkomstillägget anvisas kommunerna genom en höjning av kommunernas utdelning av samfundsskatt. Statens utdelning skulle minska i motsvarande grad.

Ett problem med detta alternativ är att samfundsskatten är konjunkturkänslig. Såsom har konstaterats i flera färskas undersökningar lämpar sig samfundsskatten på grund av sin konjunkturkänslighet inte särskilt bra som finansieringskälla för kommunerna. Detta konstateras exempelvis i ett utlåtande av finansutskottet (FiUU 1/2021 rd), där det anses att en sänkning av kommunernas samfundsskatteandel med en tredjedel i anslutning till social- och hälsovårdreformen av denna anledning är motiverad. Därför är det inte motiverat att ytterligare öka kommunernas beroende av samfundsskatten. En kompenserande av det ökade finansieringsansvaret i fråga om arbetslöshetsförmånerna skulle å sin sida öka kommunernas samfundsskatteandel.

Ett annat problem är att samfundsskatten skulle anvisas ojämnt till kommunerna. Med andra ord skulle en liten del av kommunerna få en större andel per invånare av inkomstökningen än andra. År 2020 var exempelvis Helsingfors andel av kommunernas samfundsskatteintäkter 26 procent, de nyländska kommunernas andel var totalt ca 44 procent och andelen för de tio kommuner som fick mest samfundsskatt var totalt ca 56 procent. Samfundsskatten per invånare kan i en kommun vara över tre gånger större än i en annan kommun. Kompensationen skulle alltså förutsätta en separat utjämning som på samma sätt som i fråga om den föregående punkten skulle ingå i statsandelssystemet.

Enligt de preliminära beräkningarna skulle en samfundsskattekompensation leda till ett större behov av utjämning mellan kommunerna. Det är också möjligt att arbetslöshetsutgifterna ökar exempelvis vid en konjunkturedgång och att intäkterna från samfundsskatten samtidigt minskar. I ett sådant scenario skulle en samfundsskattekompensation leda till ett sämre slutresultat än det som bedömdes i början.

3) En höjning av kommunalskattesatsen eller någon annan kompensation via kommunalskattesystemet

En ökning av kommunalskatten skulle träffa kommunerna på ett betydligt jämnare sätt än en höjning av samfundsskatteandelen. I förhållande till kostnadsökningen skulle kommunalskatten inriktas på kommunerna på ett rättvisare sätt än samfundsskatten. Konsekvenserna av en ökning av kommunalskatten och en ökning av statsandelen per invånare skulle vara likartade.

Som en kommunkompensation via kommunalskattesystemet har man granskat ett alternativ där kommunerna skulle åläggas att höja kommunalskattesatserna och en högre beskattning av de skattskyldiga skulle förhindras genom motsvarande lättnader i statsbeskattningen. På motsvarande sätt går man till väga i samband med social- och hälsovårdsreformen, när skatteinkomster överförs från kommunerna till staten genom en sänkning av kommunalskattesatserna och en

höjning av den statliga förvärvsinkomstbeskattningen. Denna åtgärd är emellertid helt exceptionell och den genomförs i samband med en betydande strukturell reform av den offentliga förvaltningen. Den passar inte in i det så kallade normala åtgärdsutbudet för ändringar av finansieringsförhållandena mellan kommunerna och staten. De konsekvenser som ändringar av kommunalskattesatserna har för de enskilda kommunerna beror på skattesatsernas så kallade enhetsintäkter, vilka grundar sig på kommuninvånarnas inkomststruktur och varierar enligt kommun. Ändringen av kommunalskattesatserna ska vara av samma storlek i alla kommuner, eftersom dess konsekvenser för de skattskyldiga ska kompenseras genom en lättnad i statsbeskattningen, som är densamma i hela landet.

Ur ett incitamentsperspektiv skulle modellen med kommunalskattekomensation fungera i en situation där kommunen klarade av att genomföra åtgärder som minskar på arbetslösheten. Detta skulle minska kostnaderna för arbetslösheten samtidigt som kommunens intäkter från kommunalbeskattningen ökade.

Om kommunerna genom lagstiftning ålades att höja sina kommunalskattesatser skulle det innebära ett ingrepp i kommunernas grundlagsstadgade beskattningsrätt. Enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis är ett centralt innehåll i den kommunala beskattningsrätten i princip rätten att bestämma om kommunernas skattesats. I samband med social- och hälsovårdsreformen sänktes kommunernas skattesatser med stöd av lagstiftningen med ca 13 procentenheter medan statsbeskattningen höjs i motsvarande grad. I samband med detta har grundlagsutskottet i två av sina utlåtanden (GrUU 26/2017 rd och 17/2021 rd) konstaterat att förslaget inte var förenligt med ordalydelsen i grundlagens 121 § 3 mom. och det som sägs i förarbetena, dvs. att kommunerna har rätt att bestämma om kommunalskattens storlek enligt de grunder som anges i lag, eftersom kommunfullmäktige inte har någon prövningsrätt alls i saken. Enligt utskottet finns det dock vägande skäl för ett sådant arrangemang, även om den föreslagna temporära lagstadgade sänkningen av kommunernas inkomstskattesats begränsar kommunernas beskattningsrätt. Dessa skäl hänför sig enligt utskottet i sista hand till att begränsningen genomförs under en övergångstid i samband med en stor förvaltningsreform som bland annat avser att trygga grundlagens 19 §.

Den lösning som har godkänts i samband med social- och hälsovårdsreformen kan med hänsyn till grundlagen inte direkt utvidgas så att den gäller exempelvis en utvidgning av kommunernas finansieringsansvar i fråga om förmåner, utan frågan måste bedömas separat. En begränsning av beskattningsrätten måste i princip betraktas som mycket problematisk med hänsyn till den kommunala självstyrelsen och beskattningsrätten.

4) En kombination av de ovannämnda alternativen inom ramen för kommunernas finansierings-system

Komensationen kunde även genomföras på olika sätt som en kombination av de ovannämnda alternativen.

5.1.4 Alternativ för kommunfakturering

I samband med beredningen av regeringens proposition har det inte framkommit några omständigheter i anknytning till en sporrande finansieringsreform som skulle ge anledning att ändra de bestämmelser om verkställigheten som man följer när Folkpensionsanstalten av kommunerna

tar ut den finansieringsandel som gäller arbetsmarknadsstödet. Till denna del föreslås det i propositionen inga ändringar i verkställandet av kommunernas finansieringsandel.

Eftersom Folkpensionsanstalten även verkställer utbetalningen av grunddagpenning, föreslås det att man vid faktureringen av kommunernas finansieringsandel för grunddagpenningen följer samma förfarande som vid uttaget av finansieringsandelen för arbetsmarknadsstödet.

Arbetslöshetskassorna svarar för verkställandet av den inkomstrelaterade dagpenningen. Till denna del har det under beredningen granskats tre alternativ för hur kommunernas finansieringsansvar i fråga om den inkomstrelaterade dagpenningen ska verkställas i praktiken, dvs. hur faktureringen ska ske. Alternativa aktörer är Folkpensionsanstalten, Sysselsättningsfonden och arbetslöshetskassorna själva. Av dessa alternativ föreslås det i propositionen att Folkpensionsanstalten ska verkställa de uppgifter som gäller uttaget av kommunernas finansieringsandel för den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel och redovisa de insamlade medlen till Sysselsättningsfonden för finansiering av den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel.

Som ett fjärde alternativ granskades även ett alternativ där (oberoende av vem som i praktiken verkställer faktureringen) de individanknutna utbetalningsuppgifter som ligger till grund för uttaget av kommunens finansieringsandel skulle vara tillgängliga i den nationella informationsresursen för arbetskraftsservicen. Registrering av de betalningsuppgifter på individnivå som ligger till grund för uttaget av finansieringsandelen i den nationella informationsresursen anses enligt arbets- och näringsministeriets bedömning inte vara ändamålsenligt, eftersom informationen inte skulle behövas för några andra ändamål, såsom för tillhandahållandet av service eller exempelvis bedömning eller uppföljning av arbetskraftsservicens resultat. Avsikten är att man vid bedömningen och uppföljningen av resultatet ska använda den information som finns i inkomstdatasystemet. Dessutom bör det noteras att den nationella informationsresursen skulle användas av arbetskraftsmyndigheterna, dvs. av de kommuner eller samkommuner som ansvarar för organiseringen av arbetskraftsservicen. I praktiken skulle alltså inte alla kommuner ha åtkomst till resursen, vilket betyder att om uppgifterna lämnades till den nationella informationsresursen skulle de inte direkt nå alla kommuner.

Både i det alternativ som föreslås i propositionen och i de två andra alternativen har man som utgångspunkt valt att kommunens finansieringsandel ska minska den statsandel som staten månatligen redovisar till Sysselsättningsfonden för finansiering av den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel. Av detta följer att kommunens finansieringsandel inte heller ska redovisas till staten, utan till den som fakturerar eller till Sysselsättningsfonden. Till denna del motsvarar alternativen finansieringen av arbetsmarknadsstödet.

Alternativ 1: arbetslöshetskassorna fakturerar kommunernas finansieringsandel

I detta alternativ skulle finansieringen för arbetslöshetskassornas förmånsutgifter inte komma in från tre källor som nu, utan från fyra källor: statens och kommunens finansieringsandelar för den del av den inkomstrelaterade dagpenningen som motsvarar grunddelen, den andel av arbetslöshetsförsäkringspremierna som fås från Sysselsättningsfonden för finansieringen av förtjänstdelen och arbetslöshetskassans egen andel. I praktiken skulle alternativet innebära följande:

Jämfört med nu kommer den statsandel som motsvarar utgifterna för den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel och som ska redovisas från staten till Sysselsättningsfonden och via

den vidare till arbetslöshetskassorna att minska på grund av den finansieringsandel för kommunerna som gäller utgifterna för grunddelen och som har uppskattats i budgeten för verksamhetsåret. Sysselsättningsfonden kommer alltså att månatligen redovisa ett mindre belopp av statsandelen till arbetslöshetskassorna än nu. När en arbetslöshetskassa betalar sina medlemmar inkomstrelaterad dagpenning, kommer det in ny räkneinformation om de utbetalade dagarna som kalenderdagar. Kommunernas finansieringsansvar inträder från och med den 101 av dessa dagar. När en kalendermånad tar slut gör arbetslöshetskassan för dem som under månaden i fråga har fått inkomstrelaterad dagpenning och som omfattas av finansieringsansvaret upp en faktura som grundar sig på månadens utgifter för grunddelen och kommunens finansieringsandel, och sänder den till varje kommun där en förmånstagare har sin hemort. Fakturan ska innehålla en förteckning över de förmånstagare vars utgifter för inkomstrelaterad dagpenning fakturan baserar sig på. Förteckningen förutsätter ett system som erbjuder kommunerna motsvarande möjligheter att kontrollera och följa upp betalningsuppgifterna som de som erbjuds av det system som Folkpensionsanstalten har tagit fram för faktureringen av kommunernas finansieringsandel för arbetsmarknadsstödet, dvs. det ska inte vara fråga om en så kallad fysisk bilaga.

Alternativet förutsätter att arbetslöshetskassorna, förutom den postadress som mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning har meddelat, hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata även kontrollerar uppgifterna om hemkommunen genom en informationssökning som utförs med hjälp av ett tekniskt gränssnitt. Informationen ska hämtas månatligen eller med beaktande av faktureringsintervallet.

Riskerna med alternativet beräknas framför allt hänga ihop med arbetslöshetskassans ekonomi och betalningsberedskap. Det föreslås att kommunernas finansieringsandel gradvis höjs från och med den 101 förmåndagen, och att kommunernas gradvis ökande finansieringsandel för den inkomstrelaterade dagpenningen ska öka med 10 procentenheter med hundra dagars mellanrum. När det gäller den inkomstrelaterade dagpenningen blir kommunernas finansieringsandel som högst under förmånsdagarna 401–500, då den skulle vara 40 procent av beloppet för grunddelen. Eftersom kommunernas finansieringsandel minskar den statsandel som redovisas till arbetslöshetskassorna via Sysselsättningsfonden, och eftersom kommunerna ska betala sina finansieringsandelar i efterskott för redan förfluten tid, måste arbetslöshetskassorna ha en tillräckligt stor betalningsberedskap som baserar sig på andra finansieringskällor för att kunna täcka förmånsutgifterna i situationer där en kommuns finansieringsandel ökar snabbt. I praktiken kommer denna betalningsberedskap att grunda sig på de utjämningsfonder⁴² som alla arbetslöshetskassor ska ha. Risken får minskad betydelse av att en betydande del av perioderna med inkomstrelaterad dagpenning efter en ganska kortvarig arbetslöshet avslutas genom en ny anställning. Av detta följer att den grupp mottagare av inkomstrelaterad dagpenning som först börjar omfattas av kommunernas finansieringsansvar, och i fråga om vilka finansieringsandelen

⁴² I 20 § i lagen om arbetslöshetskassor föreskrivs det om den utjämningsfond till vilken arbetslöshetskassans årliga överskott ska överföras i syfte att trygga kassans finansiering och betalningsberedskap. I utjämningsfonden för en arbetslöshetskassa som försäkrar löntagare ska det finnas ett belopp som motsvarar minst de förmånsutgifter och förvaltningskostnader som kassan själv ansvarar för under ett år, och högst fyra år, och i utjämningsfonden för en arbetslöshetskassa som försäkrar företagare ska det finnas ett belopp som motsvarar minst de förmånsutgifter och förvaltningskostnader som kassan själv ansvarar för under två och ett halvt år, och högst sju år.

senare ökar, är betydligt mindre än den grupp personer som över huvud taget får inkomstrelaterad dagpenning under ett år. Dessutom har arbetslöshetskassorna under beredningen informerat att de inte betraktar det som en betydande risk att betalningsberedskapen skulle äventyras ifall man går in för detta alternativ.

Arbetslöshetskassornas ekonomi bör också klara av sådana störningar i redovisningen av kommunernas finansieringsandelar som fördröjer arbetslöshetskassornas tillgång till medlen. Denna risk minskar i och med att arbetslöshetskassorna, såsom ovan konstaterades, under beredningen meddelade att de ansåg att det inte finns någon betydande risk för att deras betalningsberedskap ska äventyras.

Det är möjligt att överväga en hantering av betalningsberedskapsrisken genom ett förfarande för redovisning av statsandelar exempelvis så att Sysselsättningsfonden för de utgifter som motsvarar den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel skulle betala arbetslöshetskassorna inte bara ett månatligt förskott, där förskottsbeloppet motsvarar det belopp som det uppskattas att staten ska svara för följande månad, utan också genom att betala arbetslöshetskassorna exempelvis 12 procent av de uppskattade årliga utgifterna för grunddelen för att täcka ett finansieringsbehov som motsvarar en skillnad mellan inkomsterna och utgifterna som beror på en fördröjning av kommunernas betalningsandel. Ett sådant finansieringsförfarande ingår i den statsandel som staten redovisar till Folkpensionsanstalten för utgifterna för arbetsmarknadsstödet.

Utmaningarna med alternativet har framför allt med två centrala faktorer att göra: faktureringen av den finansieringsandel som gäller den inkomstrelaterade dagpenningen skulle vara en ny uppgift för arbetslöshetskassorna och arbetslöshetskassasystemet är splittrat. Vid bedömningen av den senare faktorn kunde antalet arbetslöshetskassor, dvs. 18 kassor, innebära att om varje kassa fakturerar självständigt skulle kommunerna, förutom den faktura som Folkpensionsanstalten sänder för arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen, från arbetslöshetskassorna få in 18 separata fakturor för finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen. När det gäller de enskilda kommunerna är det givetvis osäkert om deras finansieringsansvar skulle realiseras i fråga om samtliga av de 18 arbetslöshetskassorna. Den för den kommunala ekonomin viktiga information som ligger bakom finansieringsansvaret för utkomstskyddet för arbetslösa skulle emellertid vara utspridd på 19 aktörer, vilket kunde försämra kommunernas möjligheter att följa denna centrala mätare som ska beaktas i den kommunala ekonomin, om det inte är möjligt att sammanföra informationen på teknisk väg. Det är öppet i vilken mån kommunerna i denna uppföljning kunde dra nytta av den information som de i samband med skötseln av sysselsättningen får in om kommuninvånarnas arbetslöshet och arbetslöshetens varaktighet. Å andra sidan har arbetslöshetskassorna, oberoende av deras antal, tillgång till endast två betalningssystem, vilket betyder att förändringar och nya funktioner som ska byggas upp när det gäller detta alternativ de facto måste utformas enligt (endast) två betalningssystem.

Arbetslöshetskassorna har framfört att den största fördelen med de två betalningssystemen gömmer sig i andra uppgifter som ska utföras. Ändringar behöver göras med tanke på urvalet av det material som ska ligga till grund för faktureringen, utformningen av fakturor, uppföljningen av fakturabetalningen samt för andra faser i processen som ansluter sig till skötseln av finansieringsuppdraget. En sådan central angelägenhet är den information på personnivå om de betalningar som ligger till grund för kommunens finansieringsandel som ska fogas till de finansieringsandelsfakturor som sänds till kommunerna. Under beredningens gång har det inte framkommit sådant som skulle ge orsak att anse att alternativet inte är tekniskt genomförbart. Dessutom finns det redan kanaler till bokföringen, rapporteringen och Sysselsättningsfonden samt

Finansinspektionen. Det skulle vara fråga om helt nya funktioner och det har inte gjorts någon närmare uppskattning av vilken arbetsinsats ändringarna skulle kräva. Arbetsmängden skulle emellertid sannolikt vara större än i den föreslagna modellen, där Folkpensionsanstalten svarar för uttaget av kommunernas finansieringsandel.

Alternativets styrkor hänger ihop med informationshanteringen och uppföljningen av finansieringsandelarna. I detta alternativ är det en och samma aktör som betalar förmåner, sammanställer den information som ligger till grund för faktureringen, utformar fakturan, fakturerar, svarar på kommunernas begäranden om upplysningar och utredningar samt granskar redovisningar. Med andra ord är det i detta alternativ den aktör som förfogar över all den information som ligger till grund för faktureringen och vars ekonomi direkt påverkas av redovisningen av finansieringsandelar som skulle sköta faktureringen av kommunernas finansieringsandelar och uppföljningen av hur de betalas. Alternativet skulle emellertid föra med sig ett nytt element i anknytning till fastställandet av de slutliga statsandelarna för varje arbetslöshetskassa, vilket bör beaktas vid fastställandet av statsandelarna.

Alternativ 2: Sysselsättningsfonden fakturerar kommunernas finansieringsandel

Även om staten för närvarande svarar för finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel är det i praktiken Sysselsättningsfonden som redovisar statsandelarna till arbetslöshetskassorna. För detta uppdrag får Sysselsättningsfonden månatligen av staten de medel som behövs för finansieringen av grunddelen. I alternativ 2 redovisar Sysselsättningsfonden vidare en finansieringsandel som motsvarar hela grunddelen till arbetslöshetskassorna, vilket betyder att det finansieringsansvar som föreslås för kommunerna i fråga om utgifterna för den inkomstrelaterade dagpenningen inte skulle påverka arbetslöshetskassornas ekonomi. Eftersom staten skulle föra över en mindre mängd medel för finansieringen av grunddelen än nu till Sysselsättningsfonden, och skillnaden skulle täckas med kommunernas finansieringsandel, är det Sysselsättningsfonden och dess ekonomi som konsekvenserna skulle påverka.

I alternativ 2 har det större betydelse än i alternativ 1 hur Sysselsättningsfonden årligen i maj, för prognosen, och i augusti, för det förslag som ska ingå i framställningen om arbetslöshetsförsäkringspremierna, klarar av att uppskatta hur stor del av utgifterna för grunddelen som kommunerna kommer att finansiera under verksamhetsåret. För detta ändamål behöver Sysselsättningsfonden i samband med ikraftträdandet, när den ska uppskatta utgifterna för budgetåret 2024, uppgifter från åtminstone de två föregående åren om de dagpenningsbelopp som skulle ha omfattats av kommunernas finansieringsansvar. När finansieringslösningen är i kraft kommer tidigare års faktureringsuppgifter att ge Sysselsättningsfonden ett informationsunderlag för denna uppskattning.

I detta alternativ skulle också skötseln av faktureringsuppgiften innebära en ny uppgift för Sysselsättningsfonden, vilken det ändå i princip kan anses vara lämpligt att fonden sköter. Bedömningen grundar sig på att Sysselsättningsfonden redan nu svarar för uttaget av arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie, vilket i praktiken innebär att även kommunerna som arbetsgivare omfattas av den faktureringsverksamhet som Sysselsättningsfonden bedriver i fråga om arbetslöshetsförsäkringspremier.

I detta alternativ skulle arbetslöshetskassorna betala inkomstrelaterad dagpenning till förmånstagarna och då skulle det komma in ny räkneinformation om de utbetalade dagarna som kalenderdagar i arbetslöshetskassornas informationssystem. När en kalendermånad för vilken

det uppstår ett finansieringsansvar för en kommun går ut, skulle arbetslöshetskassan utifrån utgifterna för grunddelen för den aktuella månaden samt kommunens finansieringsandel sammanställa ett informationsinnehåll om dem som har fått inkomstrelaterad dagpenning och som omfattas av finansieringsansvaret den aktuella månaden, vilket kassan skulle sända till Sysselsättningsfonden. Under beredningen har det bedömts att detta skulle förutsätta integrering av kassornas system, så att all behövlig information är tillgänglig för Sysselsättningsfonden. En direkt anslutning skulle underlätta en automatisering av faktureringen. Ändringar behöver göras med tanke på urvalet av det material som ska ligga till grund för faktureringen, utformningen av fakturor, uppföljningen av fakturabetalningen samt för andra faser i processen som ansluter sig till skötseln av finansieringsuppdraget. En sådan central angelägenhet är den information på personnivå om de betalningar som ligger till grund för kommunens finansieringsandel som ska fogas till de finansieringsandelsfakturor som sänds till kommunerna. Under beredningens gång har det inte framkommit sådant som skulle ge orsak att anse att alternativet inte är tekniskt genomförbart. Dessutom finns det redan kanaler till bokföringen, rapporteringen och Sysselsättningsfonden samt Finansinspektionen. Det skulle vara fråga om helt nya funktioner och det har inte gjorts någon närmare uppskattning av vilken arbetsinsats ändringarna skulle kräva. Arbetsmängden skulle emellertid även i det alternativ som gäller Sysselsättningsfonden sannolikt vara större än i den föreslagna modellen, där Folkpensionsanstalten svarar för uttaget av kommunernas finansieringsandel. Beroende på hur de genomförs kan ändringarna förutsätta även betydande investeringar.

Alternativets styrkor har att göra med den gedigna kompetens som finns hos Sysselsättningsfonden när det gäller verkställandet av de premier som ska tas ut för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna. Dessutom skulle arbetslöshetskassorna i detta alternativ få lika stora statliga finansieringsandelar som nu, vilket i jämförelse med alternativ 1 skulle underlätta skötseln och verkställandet av deras ekonomi.

Bedömning av alternativen för fakturering

Under beredningen har det bedömts att alla tre av de alternativa aktörerna skulle kunna svara för verkställandet av den kommunfakturering som gäller den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel. Kommunernas finansieringsandel i fråga om den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel kommer att utgöra ett betydande element inte bara med tanke på finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och både kommunernas och statens ekonomi, utan också med tanke på propositionens konsekvenser för sysselsättningen. I propositionen föreslås det att Folkpensionsanstalten ska svara för uttaget av kommunernas finansieringsandel. Med tanke på uppföljningen av finansieringen kunde de två andra alternativen producera ett mera transparant alternativ jämfört med det alternativ som föreslås. När det gäller det alternativ som föreslås begränsas transparensen framför allt av det att Folkpensionsanstalten skulle fakturera kommunerna på basis av arbetslöshetskassornas uppgifter om inkomstrelaterad dagpenning och den skulle sedan redovisa de inbetalda medlen vidare till Sysselsättningsfonden. Det är med andra ord inte Folkpensionsanstaltens eget informationsunderlag och den skulle inte använda medlen till finansieringen av de arbetslöshetsförmåner som den själv betalar, vilket betyder att de inbetalda medlen inte skulle utgöra en del av Folkpensionsanstaltens egen ekonomi. Genom att ge Sysselsättningsfonden möjlighet att bedöma riktigheten i kommunfaktureringen och redovisningen av kommunernas finansieringsandelar åtminstone en gång om året är det möjligt att främja uppföljningen och finansieringens transparens.

Alternativets styrka ligger i den förmåga att sköta uppgiften som Folkpensionsanstalten i praktiken har visat prov på och, enligt den uppskattning som har gjorts i förväg, de minsta kostnaderna på grund av systemändringar. Eftersom Folkpensionsanstalten verkställer även utbetalningen av grunddagpenning, är det naturligt att låta Folkpensionsanstalten sköta uttaget av kommunernas finansieringsandel för grunddagpenningen. En reform av kommunernas finansieringsandel för arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen i den omfattning som föreslås förutsätter i vilket fall som helst att Folkpensionsanstalten förnyar sina processer och informationssystem.

Om verkställighetsuppgiften gavs åt arbetslöshetskassorna eller Sysselsättningsfonden skulle det med tanke på uppföljningen av och transparensen i finansieringen resultera i en lösning som var mera transparent än den lösning som föreslås. För Sysselsättningsfonden och arbetslöshetskassorna skulle det emellertid bli fråga om att sköta en ny uppgift. I egenskap av den som sköter det lagstadgade uttaget av arbetslöshetsförsäkringspremier har Sysselsättningsfonden i praktiken visat att den klarar av att sköta verkställandet av ett uppdrag som liknar det som det nu ska beslutas om. För arbetslöshetskassorna skulle uppdraget vara nytt, om man bortser från uttaget av kassornas medlemsavgifter. Det informationsunderlag som skulle användas vid kommunfaktureringen är emellertid information som arbetslöshetskassorna besitter, och arbetslöshetskassorna har under beredningen presenterat ett beaktansvärt alternativ för de tekniska lösningarna.

Under beredningen har det även gjorts en bedömning av aktörernas rättsliga ställning. Det finns bestämmelser i lag om alla tre av de alternativa aktörerna.

Folkpensionsanstalten är en självständig offentligrättslig inrättning, vars förvaltning och verksamhet övervakas av fullmäktige som väljs av riksdagen. Den har en stark ställning som är fastställd i lag och är verksam inom flera sektorer inom den sociala tryggheten såväl som inom social- och hälsovårdens informationshanteringstjänster, och den har redan nu genom lag anförtrots uppgiften att ta ut kommunernas finansieringsandel för finansieringen av utgifterna för arbetsmarknadsstödet.

Sysselsättningsfonden är en privat aktör som sköter ett offentligt uppdrag, och fonden har inrättats för uttaget av arbetslöshetsförsäkringspremier och för organiseringen av finansieringen för de förmåner som ska finansieras med arbetslöshetsförsäkringspremier. Grundlagsutskottet har redan år 1959 granskat frågan om huruvida de premier som arbetstagare och arbetsgivare betalar till arbetslöshetsförsäkringsfonden med avseende på sin författningsrättsliga natur utgör avgifter eller skatter enligt regeringsformen. I sin vedertagna praxis har utskottet ansett att både löntagarnas och arbetsgivarnas arbetslöshetsförsäkringspremier på det sätt som avses i grundlagen ska betraktas som skatter (se bl.a. GrUU 5/1959 rd, GrUU 2/1960 rd, GrUU 41/1984 rd och GrUU 28/1993 rd).

Arbetslöshetskassorna är i sin tur också privata aktörer som sköter ett offentligt uppdrag, och det har bestämts att det är deras uppgift att organisera utkomstskyddet enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och sådan ersättning för uppehälle som ansluter sig till det för sina medlemmar. Bestämmelser om grunderna för den medlemsavgift som arbetslöshetskassorna tar ut finns i lagen om arbetslöshetskassor. Medlemsavgiften är i överensstämmelse med sin benämning en avgift som tas ut av fysiska personer som hör till en arbetslöshetskassa. Av alternativen i fråga har arbetslöshetskassorna för närvarande inte i uppdrag att verkställa andra finansieringsandelar än de som tas ut av fysiska personer. Trots de fusioner som har genomförts under de

senaste åren varierar också de enskilda arbetslöshetskassorna betydligt i storlek, vilket kan påverka hurdana resurser kassorna kan anvisa för uttaget av en betydande finansieringsandel för förmånsutgifterna.

I den övergripande bedömningen har man även beaktat den relativt krävande tidsplanen för ikraftträdandet av reformen av organiseringsansvaret för sysselsättningstjänsterna, enligt vilken finansieringslösningen ska anpassas, vilken betydelse finansieringslösningen har för att reformen ska leda till resultat i fråga om sysselsättningen samt vilken betydelse verkställighetslösningen har med tanke på finansieringen av systemet för inkomstrelaterad dagpenning. Ur denna synvinkel har erfarenheten av att sköta uppdraget och de befintliga systemlösningarna, som det är möjligt att utveckla, prioriterats och därför föreslås det inte att Sysselsättningsfonden eller arbetslöshetskassorna ska få verkställighetsuppgiften vad gäller finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel.

5.1.5 Velfärdsområdena och finansieringen av arbetslöshetsförmåner

I samband med beredningen av reformen av finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmånerna har det även gjorts en bedömning av velfärdsområdenas roll i främjandet av sysselsättningen och om det finns skäl för att ge velfärdsområdena finansieringsansvar i fråga om arbetslöshetsutgifterna.

Ansvar för att organisera social- och hälsovårdstjänsterna överförs till velfärdsområdena den 1 januari 2023. Bestämmelser om velfärdsområdenas uppgifter och organiseringsansvar finns i lagen om velfärdsområden (611/2021). Bestämmelser om velfärdsområdenas uppgifter finns även i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021). Bestämmelser om velfärdsområdenas finansiering finns i lagen om velfärdsområdenas finansiering (617/2021). Lagen tillämpas på beviljandet av sådan statlig finansiering som ska täcka kostnaderna för de uppgifter som omfattas av organiseringsansvaret för de velfärdsområden som avses i lagen om velfärdsområden.

Det har föreslagits att ett finansieringsansvar för arbetslöshetsförmånsutgifterna som riktades till velfärdsområdena kunde stärka samarbetet mellan dem och kommunerna, särskilt när det gäller att förbättra förutsättningarna för att sådana arbetslösa som behöver sektorsövergripande service ska sysselsättas, och att det kunde stärka resurseringen i velfärdsområdet av sådana social- och hälsovårdstjänster som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan och därigenom stöder en förbättring av sysselsättningen. Samtidigt bör det emellertid noteras att det inte är ett velfärdsområdes lagstadgade uppgift att främja sysselsättningen och med undantag för vissa specialtjänster, såsom sådan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som hör till socialvården, deltagande i samarbete vad gäller sådant sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen samt hälsorådgivning för och hälsogranskningar av sådana personer i arbetsför ålder som inte omfattas av arbetshälsovården, är dess tjänster oberoende av kundens sysselsättningsstatus.

Velfärdsområdenas organiseringsansvar begränsar sig också till social- och hälsovårdens lagstadgade uppgifter och till främjandet av välfärd och hälsa i anslutning till dem. Verksamhetsmöjligheterna är mera begränsade än för kommunerna, som har ett brett allmänt ansvarsområde och även beskattningsrätt, och vars finansieringsansvar i fråga om arbetslöshetsförmånsutgifterna inom statsandelssystemet har beaktats och föreslås bli beaktat även i fortsättningen.

5.1.6 Uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa

I propositionen föreslås det att UF-centret ska vara den som i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa ger sådana arbetskraftspolitiska utlåtanden som kräver prövning. Det blir arbetskraftsmyndigheternas uppgift att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden om arbetssökandens rätt till utkomstskydd för arbetslösa i sådana situationer som inte inbegriper prövning eller som endast inbegriper ringa prövning. Vid beredningen har ett alternativ till förslaget varit att i sin helhet föra över uppgifterna i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa till kommunerna. I detta alternativ skulle kommunerna ge arbetskraftspolitiska utlåtanden om arbetssökandena vad gäller deras förutsättningar att få arbetslöshetsförmån både i situationer som kräver prövning och i situationer som inte inbegriper prövning eller som endast inbegriper ringa prövning.

Det att de aktörer som handlägger ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa skulle vara en färre kunde betraktas som en fördel med detta alternativ, i och med att de arbetspolitiska utlåtandena i alla situationer skulle ges i kommunerna. När det gäller den arbetssökande som är kund har detta emellertid inte nödvändigtvis någon stor betydelse för kundens upplevelse av systemet för utkomstskydd för arbetslösa jämfört med det alternativ som föreslås i propositionen. Redan innan de uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning från och med den 1 oktober 2021 koncentrerades till Nylands arbets- och näringsbyrå sköttes dessa uppgifter vid arbets- och näringsbyråerna vanligen i utkomstskyddsenheter som var separerade från den övriga kundbetjäningen.

Det kunde i detta alternativ vara svårare att säkerställa enhetlighet i handläggningstiderna för sådana uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning samt i praxisen i fråga om tillämpning och beslut än i det alternativ där de uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning är centraliserade på riksnivå. Om de uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning överfördes till kommunerna, kunde det leda till olika tolkningar och avgöranden samt skillnader i handläggningstiderna. Med tanke på de arbetssökandes jämlikhet är det viktigt att praxisen i fråga om avgöranden och tillämpning är enhetlig på riksnivå när det gäller den arbetspolitiska bedömningen av om någon ska beviljas en arbetslöshetsförmån.

I fråga om detta alternativ har det dessutom observerats att de uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning inte inbegriper några regionala eller lokala aspekter som skulle tala för att dessa uppgifter bör överföras till kommunerna. De avgöranden som gäller en arbetssökandes rätt till förmån träffas i enlighet med lagstiftning, anvisningar och vedertagen tillämpningspraxis.

Som alternativ till förslaget har man vid beredningen bedömt det att det nuvarande ansvarsområdet för utkomstskydd för arbetslösa vid Nylands arbets- och näringsbyrå, som sköter de uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning, i stället för vid UF-centret, vilket föreslås i propositionen, skulle placeras vid Folkpensionsanstalten och någon NTM-central samt att uppgiften skulle skötas centraliserat som en kommunal lösning.

Folkpensionsanstalten är en självständig socialförsäkringsinstitution, vars förvaltning och verksamhet övervakas av riksdagen. Folkpensionsanstalten lyder inte under statsrådets styrnings- och tillsynsbefogenheter på samma sätt som de organ som ingår i statens förvaltningssystem. Social- och hälsovårdsministeriet styr Folkpensionsanstalten när det gäller anslag och lagstift-

ning. Som alternativets styrka kunde man betrakta Folkpensionsanstaltens uppgifter i anknytning till skötseln av sociala förmåner. I rollen som utbetalare av arbetslöshetsförmåner har Folkpensionsanstalten erfarenhet av att verkställa systemet för utkomstskydd för arbetslösa.

Om de uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning överfördes till Folkpensionsanstalten skulle det splittra förvaltningen och öka byråkratin, i och med att uppgifterna inte skulle vara kopplade till arbetskraftsservicestrukturen. En överföring av uppgifterna i fråga till Folkpensionsanstalten beräknas orsaka mera tilläggskostnader än det alternativ som föreslås i propositionen.

NTM-centralerna hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde och ministeriet svarar för den administrativa styrningen av NTM-centralerna. Om de uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning skulle överföras till NTM-centralen, skulle man kunna anse att det stöder en enhetlig tillämpnings- och avgörandep Praxis. En överföring av uppgifterna till NTM-centralen beräknas inte öka kostnaderna nämnvärt jämfört med nu. Jämfört med det alternativ som föreslås i propositionen skulle en överföring av de uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning till NTM-centralen innebära en större splittring av arbetskraftsförvaltningen.

I den centraliserade kommunala lösningen skulle arbetskraftspolitiska utlåtanden som kräver prövning ges centraliserat och de utlåtanden som inte inbegriper prövning eller som inbegriper endast ringa prövning ges i de enskilda kommunerna. Detta alternativ skulle ha konsekvenser för bland annat kommunernas kommunala självstyrelse, i och med att utlåtanden som gäller kommunernas invånare skulle ges i en annan kommun.

När det gäller den befogenhet som ansluter sig till arbetskraftspolitiska utlåtanden har det vid beredningen av propositionen även diskuterats om arbetskraftspolitiska utlåtanden ska ges i samband med rådgivning om utkomstskydd för arbetslösa i motsvarighet till den nuvarande befogenheten för arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. I detta alternativ kunde UF-centret, som ger riksomfattande rådgivning om utkomstskydd för arbetslösa, ge arbetskraftspolitiska utlåtanden i samband med telefonrådgivning när det gäller ärenden som inte är förenade med arbetskraftspolitisk prövning. I samband med telefonrådgivning kunde UF-centret också rätta till uppenbara skriv- eller räknefel i ett arbetskraftspolitiskt utlåtande, eller andra motsvarande klara felaktigheter, i samband med att såväl en arbetssökande som bland annat den som betalar ut en arbetslöshetsförmån tar kontakt.

En fördel med alternativet i fråga kunde anses vara att serviceprocessen och kundservicen blir smidig och att det säkerställs att arbetssökandens utkomstskyddsärende behandlas utan dröjsmål. I så fall skulle den statliga myndigheten emellertid parallellt med kommunens eller samkommunens arbetskraftsmyndighet ha befogenhet att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden, vilket skulle bidra till att komplicera en klar arbetsfördelning mellan myndigheterna i arbetssökandens serviceprocess.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

När det gäller de europeiska länderna har det i Danmark, Norge och Tyskland funnits en utvecklingstrend att stärka den roll som den lokala nivån har i organiseringen eller produktionen av offentlig arbetskraftsservice. I Danmark har det övergripande ansvaret för sysselsättningspolitiken överförs till kommunerna, i Norge ansvarar kommunerna och staten gemensamt för de

lokala välfärdstjänsterna, eller NAV-kontoren, och i Tyskland har kommunerna ansvaret för att verkställa det arbetskraftspolitiska servicesystemet. Enligt arbets- och näringsministeriets jämförande utredning om decentraliseringen av den offentliga arbetskraftsservicen (Erfarenheter av decentralisering av den offentliga arbetskraftsservicen, Arbets- och näringsministeriets publikationer 2021:21; på finska, med svenskt presentationsblad) är Danmark det enda av de länder som jämfördes där man har övergått till ett fullständigt decentraliserat arbetskraftsservicesystem. Reformen ingick i Danmarks region- och kommunreform.

Behovet av att decentralisera arbetskraftsservicen kommer från det att den lokala nivåns betydelse accentueras i arbetskraftspolitiska frågor, och förväntningen är att det ska leda till mera skraddarsydda lösningar. En lyckad decentralisering är emellertid inte separerad från andra funktioner (Bonolli & Trein 2016). Det går inte att utifrån forskning visa att ett decentraliserat system skulle vara bättre än ett centraliserat. Detta beror särskilt på att det är svårt att bygga upp en struktur för jämförelse, eftersom graden av decentralisering varierar mellan olika stater, men i praktiken inte inom en stat. Det finns dessutom mycket lite forskning om decentralisering av den offentliga arbetskraftsservicen, liksom om hur decentraliseringen påverkar sysselsättningen eller möjligheterna att sysselsättas. Enligt den forskningslitteratur som finns verkar inte decentralisering ha några stora positiva effekter för sysselsättningen.

Enligt Weishaupt (2014) fordrar ett framgångsrikt genomförande av statliga program för sysselsättning en decentralisering av servicestrukturen, men en del av servicestrukturen bör hållas centraliserad eller centraliseras. Särskilt statistikföringen och registreringen i anknytning till arbetskraftsåtgärder, planeringen och utvecklingen av informationsinsamlingen samt skapandet och driften av kundportaler bör skötas centraliserat. Dessutom bör definitionen och uppföljningen av arbetskraftspolitiska indikatorer skötas centraliserat.

Förändringar i ansvaret för att verkställa arbetspolitiken har i jämförelseländerna alltid varit kopplade till större kommun-, landskaps- eller servicestrukture reformer och förändringarna går inte att separera från de andra reformerna. Därför är det i praktiken omöjligt att, utan jämförelsestrukturer, kunna bedöma konsekvenserna för sysselsättningen samt andra konsekvenser. I Danmark hörde ändringen ihop med en omvärdering av kommunernas uppgifter och strukturer, i Norge med en reform av välfärdförvaltningen och i Tyskland utgjorde utvecklingen en fortsättning på omfattande reformer av arbetspolitiken.

Förmågan att producera service på lokal nivå varierar. I fråga om de länder som jämförs har det ägnats uppmärksamhet särskilt åt enheternas storlek. I Danmark ökade storleken på kommunerna betydligt i samband med reformen, då kommuner sammanslogs. I Finland finns det ett stort antal kommuner som är ganska små sett till befolkningsunderlaget. Kommunernas ekonomiska bärkraft och lilla befolkningsunderlag kan medföra utmaningar. Vidare överskrider arbetsmarknadsområdena gränserna för de enheter som ger tjänster i de decentraliserade modellerna, men detta har inte haft någon stor betydelse för arbetsgivarna i de länder som har granskats.

Enligt de undersökningar som har gjorts har det decentraliserade servicesystemet emellertid inte minskat på arbetskraftens rörlighet. Inom arbetsmarknadsområdena samarbetar kommunerna på frivillig väg för att betjäna arbetsgivare och arbetstagare. Dessutom behövs det särskilt i början av decentraliseringsfasen stöd och samordning från statens håll när samarbetet ska inledas.

Finansieringsansvaret för tjänsterna fördelar sig enligt de olika instrumenten inom den sociala tryggheten och det används endast ett fåtal finansieringsincitament som riktar sig mot kommunerna. I jämförelseländerna är det i huvudsak staten som har finansieringsansvaret för arbetskraftsservicen, men kommunerna kan i alla de länder som omfattades av utredningen inom ramen för sina egna befogenheter satsa på sysselsättningstjänsterna. När det gäller utkomstskydd är det däremot oftast kommunerna som har finansieringsansvaret och ansvaret för att ge service (t.ex. Norge och Tyskland). Det är endast i Danmark som man använder sig av strukturer för ekonomiska incitament. Där sporrar statens finansieringsmodell för sysselsättningen till att snabbt fånga upp arbetslösa arbetssökande och förebygga långtidsarbetslöshet. På basis av litteraturöversikten anses ekonomiska incitament vara bättre än många andra incitamentsmodeller.

I ett decentraliserat servicesystem omvandlas statens styrande roll till lagstiftare och den som faciliterar systemet. I alla jämförelseländer deltar staten på ett eller annat sätt i styrningen av hur sysselsättningen sköts. Den lagstiftning som specificerar tjänsterna har en stark roll i alla jämförelseländer. I varje land har man försökt förenkla lagstiftningen i de reformer som har genomförts under de senaste åren. Även i Finland kunde man granska behovet vad gäller nivån på den nuvarande lagstiftningen i samband med att servicen decentraliseras och ge mera handlingsutrymme än nu på lokal nivå.

I jämförelseländerna har man identifierat olika behov där staten fungerar som samordnare av den centraliserade servicen. Till exempel i Danmark samordnar staten verksamheten med de enheter som ansvarar för internationell rekrytering (Workindenmark).

Det decentraliserade servicesystemet kan stödjas finansiellt (Danmarks ersättningsystem) och genom stark kunskapsledning (Danmark, men även Norge och Tyskland). Staten följer och mäter serviceenheternas resultat, undersöker och utvecklar servicen och faciliterar samutveckling i anslutning till detta (Danmark, Tyskland). I exempelländerna genomför staten kunskapsledningen via centraliserade enheter eller enheter som är utplacerade i regionerna. Politikens roll övergår från att ge anvisningar om processer till att ställa upp övergripande mål, och centralförvaltningen följer i allmänhet hur dessa mål nås med hjälp av olika mätare eller indikatorer.

Ett decentraliserat system har positiva effekter för integreringen av service regionalt eller lokalt. I jämförelseländerna syns detta särskilt i form av integrering av sysselsättningstjänsterna med socialtjänster och utbildningstjänster. Det finns däremot ingen betydande integrering med företagstjänsterna. Arbetsgivartjänsterna samordnas i jämförelseländerna ofta över kommun- eller enhetsgränserna, regionalt eller centraliserat.

Decentralisering av funktionerna och makten inom den offentliga arbetskraftsservicen har varit en stark trend i EU- och OECD-länderna under de senaste årtiondena. Arbetskraftspolitikerna eller verkställandet av den har i allt högre grad överförts från riksnivå till regional eller lokal nivå.

Decentraliseringen av den offentliga arbetskraftsservicen har i EU- och OECD-länderna genomförts på två olika sätt. (Mosley, H. [2011]. "Decentralisation of Public Employment Services", Analytical Paper, DG Employment, Social Affairs and Inclusion). Det första sättet är en administrativ decentralisering, där de regionala eller lokala arbetskraftsbyråerna i allt högre utsträckning ges handlingsutrymme i verkställandet av de nationella politiska målen. Det andra sättet är en politisk decentralisering, som i allmänhet inbegriper en mera långtgående fördelning

av makt och ansvar till delstater, regionalförvaltning eller lokalförvaltning. Dessa två decentraliseringssätt utesluter inte varandra, utan de kan förekomma samtidigt i samma land.

Politisk decentralisering kan uppträda i tre olika former. I ett federalistiskt system ansvarar delstaterna i stor utsträckning för den interna politiken, inbegripet arbetskraftsservicen. Vid en regionalisering har stater där makten tidigare har varit mycket centraliserad fördelat makten till regionalförvaltningar. I vissa fall är områdena mycket autonoma i förhållande till staten. Vid en kommunalisering av arbetskraftsservicen har servicen överförs till kommunerna antingen helt (t.ex. i Danmark) eller i fråga om dem som får utkomststöd.

Följande landsspecifika beskrivningar av hur servicen har decentraliserats grundar sig till stor del på Owl Group Oy:s utredning (Erfarenheter av decentralisering av den offentliga arbetskraftsservicen, Arbets- och näringsministeriets publikationer 2021:21; på finska, med svenskt presentationsblad).

5.2.1 Tyskland

År 2005 genomfördes det i Tyskland en totalreform av landets arbetskraftsservicesystem i och med Harz-reformerna, vilka genomfördes i tre faser. Harz-reformerna delas in i fyra delar, och de genomfördes stegvis under åren 2003–2005 (Schmöller 2013).

I Tyskland är den offentliga arbetskraftsservicen uppdelad i olika delar: de statliga arbetskraftsbyråerna (för dem som får inkomstrelaterat utkomstskydd för arbetslösa, ALG I-stöd), de tjänster som staten och kommunerna producerar i samarbete (för dem som får ALG II-stöd) och de tjänster som kommunerna producerar självständigt (för dem som får ALG II-stöd).

Förutom den indelning som baserar sig på förmåner kan Tysklands offentliga arbetskraftsservice indelas i tre nivåer enligt behörighet: 1. förbunds nivå, 2. regional nivå och 3. lokal nivå. De regionala avdelningarna övervakar genomförandet av arbetsmarknads-, struktur- och finanspolitiken i nära samarbete med lokalförvaltningen. På lokal nivå finns Tysklands 156 arbetskraftsbyråer och deras ca 600 underavdelningar samt ca 300 Jobcenter-aktörer. De lokala arbetskraftsbyråerna och kommunerna svarar gemensamt för Jobcenter-verksamheten. De lokala arbetskraftsbyråerna ansvarar för genomförandet av den verksamhet som Tysklands arbetskraftsmyndighet BA (Bundesagentur für Arbeit) bedriver på lokal nivå. Jobcenter-verksamheten är avsedd särskilt för dem som får ALG II-stöd (minimiumutkomst) och organiserad kring detta inkomstsystem.

Statens och kommunens roll

Den regionala verksamheten med sysselsättningstjänster är decentraliserad i Tyskland, men BA har ändå huvudansvaret för verkställandet av sysselsättningspolitiken. Jobcenter-verksamheten genomförs antingen av kommunen eller som ett samarbete mellan BA och kommunen. I samarbetsmodellen ansvarar BA för rådgivningen till arbetslösa och familjer och kompetensutveckling, integreringsåtgärder med låg tröskel samt utbetalningen av ALG II-förmån. Kommunen ansvarar för tillhandahållandet av psykosocialt stöd, om situationen är kopplad till drogberoende, problem med den mentala hälsan eller familjeproblem. Tysklands offentliga arbetskraftsservice fungerar i samarbete med ett flertal organisationer och aktörer av olika slag. Ar-

betsmarknadsparterna (Social partners) spelar en viktig roll i planeringen av sysselsättningspolitiken. Arbetsmarknadsparterna deltar på bred front i beslutsfattandet på både regional och lokal nivå, och de hörs även i beslutsprocesserna på förbunds nivå.

På nationell nivå finns det vidare flera arbetskraftspolitiska specialenheter, såsom serviceenheten för internationell arbetsförmedling (ZAV – Zentrale Auslands- und Fachvermittlung, International Placement Services), myndigheten för familjeförmåner (Familienkasse), förbundsstatens arbetskraftsmyndighets universitet för arbetsmarknadsförvaltning (University of Applied Labour Studies [UALS]) och institutet för sysselsättningsforskning (IAB – Institute for Employment Research).

Finansieringsmodellen

I Tyskland finns det inte längre sådana ekonomiska incitament för kommunerna som skulle motsvara dem som används i exempelvis Finland. De ekonomiska incitamentssystem (såsom ”bötesavgifter”) som infördes i samband med en reform och som gällde fram till år 2013 har slopats. Incitamentssystemet har ersatts av ett resultatstyrningssystem som genomförs med stöd av lag och som fokuserar på jämförelseanalyser (benchmarking) av de regionala enheterna och årliga lokala resultatstyrningsmål och -avtal. När det gäller finansieringssystemet har sysselsättningstjänsterna i och med reformen delats in i två system och arbetstagarens arbetshistoria och livssituation avgör vilket system han eller hon omfattas av.

I Tyskland finns det två förmåns- och resultatstyrningssystem som styrs av olika lagar och förordningar. De offentliga arbetskraftsbyråerna får också lägga ut sin verksamhet, vilket de också gör i stor omfattning. En del av tjänsterna skaffas via ett system med betalsedlar, och då kan den arbetssökande använda en sedel för placering i arbete eller en utbildningssedel. (Schmöller 2013)

I Tyskland delas finansieringen av arbetskraftsservicen in i två ”bokföringsgrupper” (accounting groups) enligt lag: den första påverkas av lagstiftningen SGB III och den andra av SGB II. Den lagstiftning som trädde i kraft år 2005 fastställer i allt väsentligt hur den tidigare arbetslöshets- och socialhjälpen ska sammanslås till ett nytt grundskydd. I och med ändringen förändrades arbetskraftsbyråernas ansvar och finansieringsmodeller på ett betydande sätt. När det gäller SGB II definieras i förordningarna 6a18 och 6b19 de kommunala organens rättsliga ställning i systemet för grundskydd för arbetssökande. I förordningarna ges de kommunala aktörerna rätt att agera som delvis självständiga aktörer när de tillhandahåller tjänster inom grundskyddet (ALG II-stödet). De kommunala aktörernas verksamhet lyder under förbundsstaten och förbundsstaten täcker förmånstagarnas grundläggande utgifter. Med kommunala organ avses i detta sammanhang Jobcenter20-verksamheten.

I förordning 4614 i sociallagens andra bok föreskrivs det om finansiering med förbundsstatens medel. Enligt förordningen svarar förbundsstatens regering för de arbetssökandes grundskyddsutgifter (inbegripet förvaltningskostnader), om det är en myndighet på förbundsstatsnivå som tillhandahåller tjänsterna. Förbundsstatens revisionsverk övervakar beviljandet av förmåner. De kommunala aktörerna kan med stöd av lag enligt vissa procentandelar debitera förbundsstatens myndighet för arbetssökandenas grundskyddsbetalningar. Detta förutsätter att det finns lagenliga avtal som har ingåtts i förväg och att finansieringsandelarna räknas till förbundsregeringen.

Informationssystem och styrning

Styrningsmodellen för Tysklands arbetskraftsservice grundar sig på mera traditionellt resultatstyrningstänkande. Det nya lednings- och tillsynskoncept som utvecklades i början av 2003 grundar sig på följande styrande principer. 1. riktning mot ekonomi och effektivitet, 2. skapande av intern och extern öppenhet och 3. klart ansvar i fråga om uppnåendet av målen. Ekonomisk effektivitet förstås på så sätt att användningen av resurser ska ha en positiv ekonomisk nettoeffekt. Stödandet av en arbetslös och främjandet av integrering har en ekonomisk betydelse endast om man kan utgå från att inbesparade förmåner överstiger de ekonomiska utgifter som behövs för integrering i förvärsarbete.

Årliga målavtal/diskussioner mellan huvudkontoret och de regionala avdelningarna utgör ett centralt element i målhanteringen. Utifrån dessa gör de regionala avdelningarna upp målavtal med de lokala byråerna. Målavtalen/diskussionerna är bland de viktigaste medlen för att hantera prestationsförmågan i Tysklands offentliga arbetskraftsservice. Diskussioner förs varje kvartal på alla nivåer i hierarkin: mellan huvudkontorets styrelse och de tio regionala direktörerna samt mellan de tio regionala direktörerna och de lokala cheferna vid de 156 lokala byråerna.

I Tyskland har man tagit i bruk ett heltäckande elektroniskt resultat-/statistiksystem. Denna Jobcenter-specifika statistik är mycket detaljerad (omfattar exempelvis målgrupper, integrationsåtgärder, utgifter och deltagare) och informationen är till stor del offentligt tillgänglig. Dessa ansvarsskyldighetsåtgärder ökar betydligt transparensen i verksamheten. Detaljerad information och sifferuppgifter om åtgången och användningen av olika medel som möjliggör tillträde till arbetsmarknaden är tillgängliga på nätet för alla arbetskraftsbyråer och Jobcenter. Även den offentliga arbetskraftsservicens viktigaste indikatorer för prestationsförmågan är offentligt tillgängliga (ILO 2017). Det huvudsakliga målet med resultatstyrningssystemet/jämförelseanalysmetoden är att öka transparensen och sporra till ömsesidigt lärande med hjälp av delade erfarenheter. Tills vidare finns det emellertid ganska lite bevis för att en sådan här jämförande analys i ALG II-systemet effektivt skulle öka de regionala och lokala enheternas prestationsförmåga. (Konle-Seidl 2021)

5.2.2 Danmark

Danmark var vid tidpunkten för utredningen det enda OECD-landet där kommunerna helt och hållet ansvarade för genomförandet av sysselsättningstjänsterna. Staten ansvarar för lagstiftning och finansiering samt kunskapsledning och styrning. Till reformen av sysselsättningstjänsterna i Danmark har det under 2000-talet anslutit sig en stor mängd olika reformer som alla har en egen betydelse för sysselsättningstjänsternas ansvar och uppgifter. Dessa är bland annat en reform av systemet med statlig ersättning (2015), arbetsreform 1 (2015), ett triangelavtal om arbetsmarknadsintegration (2016), en totalreform av sysselsättningsförmånerna (2016), ett triangelavtal om tillräcklig och kunnig arbetskraft samt om tillräckligt med utbildningsplatser (2016), ett triangelavtal om vuxenutbildning (2017) samt ett avtal om enklare sysselsättningstjänster (2018, i kraft 2020).

Organiseringen av arbetskraftsservice

I Danmark ansvarar kommunerna för genomförandet av arbetskraftsservicen. De äger sysselsättningscentren, vars verksamhet ingår i kommunens budget. Kommunerna bestämmer själva hur mycket de investerar i sysselsättningen. En del av de viktigaste tjänsterna har varit relativt noggrant reglerade, men hur kommunerna organiserar sin sysselsättningsservice varierar från

kommun till kommun, och detta är egentligen inte reglerat. Under 2018 minskades och förenklades lagstiftningen om sysselsättningstjänsterna.

En viktig statlig aktör är arbetsmarknads- och rekryteringsmyndigheten (STAR), som är verksam på riksnivå. Myndigheten har också tre regionala divisioner, som närmast är administrativa och som deltar i samarbetet med kommunerna inom egna fastställda områden, men de utgör en del av myndigheten i fråga. Staten ansvarar dessutom för vissa riksomfattande specialuppgifter, av vilka den största delen även här utförs i samarbete med kommunerna. En av de riksomfattande uppgifterna är Workindenmark, som är en riksomfattande rekryteringstjänst för internationella experter med hög kompetensnivå som söker arbete i Danmark samt för företag som söker internationell arbetskraft. Det finns tre Workindenmark-byråer och de finns i större städer och erbjuder rekryteringstjänster för arbetstagare. Byråerna har knappt trettio anställda som arbetar med direkt kundarbete. En annan riksomfattande uppgift är Jobservice Denmark. Det är en riksomfattande rekryteringstjänst för arbetsgivare, vilken samordnar de lokala aktörernas rekryteringsprocesser när det är fråga om arbetsgivare på riksnivå eller övergripande rekryteringsbehov.

Staten och kommunerna har inga lagstadgade samspeletsstrukturer. Samspelet grundar sig på olika arbetsgrupper och samarbete i fråga om uppgifter som har samordnats på riksnivå, av vilka samordningen av den internationella rekryteringen är ett exempel. Enligt kommunförbundets uppfattning är samspelet med ministeriet och myndigheten tätt, det grundar sig ofta på enskilda ärenden och är ofta även informellt (KL 2019).

Finansiering

I Danmark finansieras kommunerna via ett statsandelssystem. Det finns ett separat sysselsättningsersättningsystem som incitament för sysselsättningstjänsterna, vars syfte är att sporra kommunerna till att satsa på skötseln av sysselsättningen. Efter 2015 års reform fastställs ersättningsprocenten för nästan alla viktiga förmåner enligt hur många veckor medborgaren får den förmån som ska ersättas. Deltagande i olika tjänster har ingen inverkan på ersättningarna. Genom finansieringsreformen säkerställs det att kommunerna har ekonomiska incitament för att se till att medborgarna inte får sociala förmåner långvarigt, och samtidigt sporrar kommunerna till en aktiv arbetskraftspolitik.

Den största delen av kommunernas utgifter ersätts i form av kalkylerade statsandelar. I Danmark består statsandelssystemet (tilskuds- och udligningssystem) av en allmän statsandel, ett nationellt utjämningsystem, utjämnning av huvudstadsregionen, utjämnning av ett högt strukturellt underskott och kompensation för överutjämnning. I kärnan av systemet finns det ett nationellt utjämningsystem som utjämnar möjligheterna för kommuner med varierande ekonomisk ställning att ordna tjänster, och som motsvarar ca 80 procent av statsandelssystemets kostnader. Utjämningsystemet finansieras i praktiken av staten. Den kalkylerade kostnadsnivå som används i utjämningsystemet grundar sig på invånarantalet, åldersstrukturen och kommunens socioekonomiska läge. Som process grundar sig styrningen av den kommunala ekonomin i Danmark på årliga förhandlingar mellan kommunerna och staten. I samband med avtalet kommer man även överens om nivån på den allmänna statsandelen så att finansieringsprincipen realiserar. Kommunernas upplåning bestäms även enligt avtal. Efter det samordnar kommunförbundet kommunernas budget.

Informationssystem och styrning

Ett allmänt resultatmål för sysselsättningspolitiken är att minska antalet personer som får stöd. Detta motsvarar kommunernas ekonomiska incitament. Dessutom kan arbetsministern ha vissa mål och via de indikatorer som utarbetas för systemet kan man följa hur dessa mål uppnås under varje regeringsperiod. Staten tillhandahåller informationstjänster och forskningsdata till stöd för beslutsfattandet. Vidare följer och utvärderar (benchmarking) staten kommunernas framgång i hur de sköter sysselsättningen.

I samband med 2014 års servicereform beviljades det anslag för utveckling av informationssystemen på så sätt att informationssystemen underlättar de kommunala sysselsättningsbyråernas verksamhet i servicen för arbetsgivarkunder och hjälper till att jämka samman arbetssökandena och arbetsgivarnas önskemål. I detta sammanhang blev det de regionala arbetsmarknadsrådens (Regional labour market councils) uppgift att underlätta samarbetet och samordningen mellan kommunerna.

Sedan år 2016 har STAR använt även sådana benchmarkingrapporter som vem som helst kan sammanställa, där den egna kommunens läge kan jämföras med de viktigaste indikatorerna för prestationsförmåga, på riksnivå eller jämfört med dem som har haft störst framgång. Valet av indikatorer utgör alltså en del av måluppställningen och påminner i detta avseende om styrningen inom den decentraliserade modell som används i exempelvis Schweiz, där arbetskraftspolitikens mål utformas av de indikatorer som har valts. Några exempel på indikatorer är antalet kunder som får förmåner, hur snabbt de arbetslösa kommer framåt och kommunernas eventuella stöd för dem som har varit arbetslösa under en lång tid (t.ex. att man följer andelen kommuner som håller minst fyra samtal med arbetssökanden eller deras arbetserbjudanden).

Bakom informationssystemen finns den gemensamma IT-databas (The common IT-based database, DFDG) som används allmänt i Danmark. DFDG är ett nationellt informationssystem som används av staten, kommunerna och arbetslöshetskassorna. Det används i alla ärenden som anknyter till arbetslagstiftningen. Det inbegriper kontroll, statistisk uppföljning av sysselsättningsåtgärder, uppföljning av nationell självbetjäning, uppföljning av frånvaro, anteckning och bevakning av jobbsökningsåtgärder samt registrering av annan viktig information. Informationssystemet bestämmer även betalningscyklerna för de offentliga stöden, som i sin tur bestämmer påminnelserna om intervjuer, uppföljningsintervjuer eller andra aktiva åtgärder. Uppgifterna i informationssystemet är sådan information på personnivå som är nödvändig ur lagstiftningens perspektiv. Viktiga tjänster som grundar sig på denna informationsstruktur är exempelvis Jobnet.dk, JobLog, Planner, Vitas och JobKon. Informationstjänster som stöder kunskapsledningen är JobIndsats och Jobeffekter.dk.

5.2.3 Norge

Norges offentliga förvaltning består av statsförvaltningen, 11 län/landskap (fylke) och 356 kommuner. Kommunerna och landskapen har fullmäktige som har valts genom val och vars verksamhet styrs av en enhetlig kommunallag. Kommunernas och landskapens beskattningsrätt är nominell. År 2006 sammanslogs arbets- och välfärdsförvaltningen till ett enda ämbetsverk, Norges arbets- och socialförvaltning (NAV). Till NAV-förvaltningen sammanfördes arbetsförvaltningen, pensionsanstalten och kommunernas socialväsen.

Organiseringen av arbetskraftsservice

NAV-byråns arbetsförmedlingsverksamhet bedrivs som ett samarbete mellan stat och kommun, där bägge parterna är jämlika partner och erbjuder samordnade tjänster till alla kunder. Förutom att administrera viktiga ekonomiska välfärdssystem har NAV-myndigheten till uppgift att följa verksamheten på arbetsmarknaden och bidra till att den fungerar effektivt. Detta innebär att NAV ger arbetssökandena råd och hjälp oberoende av om de är arbetslösa eller om de bara vill byta arbetsplats. NAV-byråerna på lokal nivå är de verksamhetsställen till vilka kunden först ska anmäla sig när ett servicebehov uppstår. Vid NAV-byråerna arbetar anställda inom olika förvaltningsområden med kunderna och arbetsuppgifterna omfattar bland annat kunduppföljning, rådgivning och styrning. Från NAV-byråerna styrs kunderna till aktiveringsprogram eller andra separata projekt, såsom exempelvis ett program för utvärdering av arbetsförmågan. När det gäller mera utmanande situationer styr de lokala NAV-byråerna kunderna till NAV-myndigheterna på regional nivå, till multiprofessionella expertteam.

Staten och kommunen har gemensamt ansvar för den lokala NAV-byråns verksamhet. Huvudsyftet med den partnerskapsmodell som infördes efter servicestrukturreformen var att de två ägarna, kommunen och den statliga myndigheten, skulle skapa gemensamma operativa lösningar. Enligt verksamhetsprinciperna för partnerskapsmodellen ska partnerskap med stöd av lag vara obligatoriska för alla kommuner. De gemensamma avtalen innehåller bestämmelser om hur staten och kommunen ska sköta myndigheten tillsammans och om vilka kommunala tjänster som ska ingå. Av denna anledning kan de tjänster som en NAV-byrå tillhandahåller variera enligt den lokala myndigheten.

Finansiering

Norska staten har en stark roll i övervakningen av utgifter och styrningen av ekonomin på regional och lokal nivå i och med att riksdagen beslutar om både beviljandet av statsandelar och inkomstskattesatsen. Utdelningen av statsandelar bestäms av olika kriterier, vilka utformas utifrån de regionspecifika kostnaderna. Bestämmande kriterier är exempelvis boendetäthet och olika demografiska och socioekonomiska faktorer. Uppgifterna för Norges landskap finansieras i huvudsak genom egna skatteinkomster samt statsandelar. Även om en stor del av finansieringen samlas in genom skatteinkomster har kommunerna och landskapen mycket begränsad makt vid fastställandet av skattesatsen.

NAV-myndigheterna på landskapsnivå ansvarar för kanaliseringen av finansiering till de regionala NAV-byråerna, som enligt den reform som trädde i kraft år 2020 är 11 stycken. Varje landskap har en egen budget som har beviljats av staten, och beloppet är beroende av landskapets befolkningsmängd, sysselsättningen, sjukligheten och de geografiska avstånden mellan de kommuner som ingår i området. På lokal nivå är NAV-byråerna tillsammans med kommunerna åtgärdsansvariga för den aktiva arbetskraftspolitiken, inbegripet arbetsmarknadsutbildningar och kompetensutveckling. Även om NAV-byråerna och kommunerna har gemensamt åtgärdsansvar för genomförandet av sysselsättningstjänsterna hör de NAV-anställda och de kommunalanställda till olika löneutbetalningssystem. Detta innebär att NAV betalar arbetsinkomst till sina egna anställda och kommunerna till sina egna.

Informationssystem och styrning

Norges digitala agenda, ”vitbok”, ligger till grund för det strategiska arbetet i anslutning till digitala tjänster. I den ställer regeringen upp en enklare vardag och ökad produktivitet som nationella mål för utnyttjandet av informationstekniken. Digitaliseringen, som främjas av Norges

digitaliseringsmyndighet, påverkar även NAV-myndighetens interna verksamhet och ändringarna i fråga om NAV gäller en överföring av resurserna så att de kommer närmare användaren. Ändringarna är övergripande och omfattar både digitala innovationer och omorganiseringar. Digitala självbetjäningslösningar har blivit tillgängliga i allt fler områden och samarbetet med arbetsgivarna har stärkts. Detta har främjat arbetssökningen och förbättrat användarupplevelsen. Digitala tjänster för hanteringen av sysselsättningen grundar sig på att information ges och ärenden sköts via internetsidor, e-post och telefonfjänter.

6 Remissvar

Det ordnades en remissrunda från den 6 maj till den 27 juni 2022. Inom tidsfristen inkom 373 utlåtanden. Utlåtande lämnades bland annat av alla stora städer, ett stort antal andra kommuner, inklusive tvåspråkiga kommuner, landskapsförbunden, arbets- och näringsbyråerna, NTM-centralerna och UF-centret, regionförvaltningsverken, de centrala ministerierna, Justitiekanslersämbetet, Finlands Kommunförbund och Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT, arbetsmarknadsorganisationerna, privata tjänsteleverantörer och företagare.

6.1 Organiseringsansvar

Remissinstanserna understödde överföringen av organiseringsansvaret och ansåg att reformen är motiverad. Kommunerna samt Finlands Kommunförbund och Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna konstaterade att de understöder en överföring av organiseringsansvaret till alla kommuner och att kommunerna sinsemellan kan komma överens om ordnandet av uppgifter i enlighet med kommunallagen. Arbetstagar- och arbetsgivarcentralorganisationernas utlåtanden avviker från kommunernas utlåtanden vad gäller de kriterier som ska fastställas för en instans som har organiseringsansvar. JHL och JUKO konstaterade att områdena för att sköta sysselsättningen ska vara tillräckligt stora för att garantera jämlikheten och tjänsternas kvalitet. FFC ansåg det vara viktigt att ett arbetskraftsunderlag på 20 000 personer är ett minimum och att det ska avvika från det endast i undantagsfall. Finlands näringsliv EK, Centralhandelskammaren och Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA ansåg att ett arbetskraftsunderlag på 20 000 personer är alltför litet. Företagarorganisationerna på landskapsnivå konstaterade att områdena ska vara tillräckligt stora, eftersom man redan nu söker arbetskraft inom ett större område än tidigare.

I organisationernas utlåtanden tog man särskilt upp den jämlika tillgången till tjänster för arbetstagar, tjänsternas kvalitet och frågor gällande kompetens. Vad gäller arbetsgivarna framkommer utöver ovannämnda faktorer den låga rekryteringspotentialen, de ökade kostnaderna samt frågor gällande genomförande av upphandlingar och upphandlingskompetens.

NTM-centralerna uttryckte i sitt utlåtande oro över att i reformen ingår en risk för att en resultatirik sektorsövergripande regional utveckling avbryts, liksom också för att jämlikheten mellan medborgarna inte tillgodoses. Det anses vara en risk att de tjänster som kommunerna eller sysselsättningsområdenas arbetskraftsmyndigheter erbjuder de arbetssökande avviker från varandra till sitt innehåll, sin kvalitet eller sitt antal. Områdena kan vara mycket olika till sitt tjänsteutbud och tjänsternas kvalitet, vilket kan leda till att kunderna söker sig till tjänsterna i ett annat område eller en annan kommun, där utbudet på tjänster är bättre och där tjänsterna bättre motsvarar kundernas servicebehov. I NTM-centralernas utlåtande tas det också upp, att mängden arbetskraftsservice som anskaffas i form av köpta tjänster kan minska, vilket kan påverka företagens möjligheter till affärsverksamhet och på så sätt sysselsättningen.

Man ser också andra risker med överföringen av organiseringsansvaret från staten till kommunerna: utöver frågor som gäller finansieringen tas i remissvaren upp en bibehållen kvalitet på arbetskraftsservicen, en tillräcklig kompetens hos personalen samt tryggheten av tillgången på tjänster också i glesbygden. I vissa utlåtanden ansågs det som särskilt utmanande att i praktiken samordna de uppgifter i anslutning till skötseln av sysselsättningen som överförs från kommunen till välfärdsområdet, de uppgifter som stannar kvar i kommunerna och de sysselsättnings- och närings tjänster som kommunen får ansvar för i samband med arbets- och näringsreformen. Dessutom konstateras det att migrationen, företagens multilokalitet, digitaliseringen av arbetslivet och det allt vanligare distansarbetet är fenomen som delvis strider mot den överföring av uppgifter till lokal nivå som föreslås i förslaget.

Enligt Kommunförbundets och vidare kommunernas utlåtanden är statsrådets behörighet att avvika från kravet på ett arbetskraftsunderlag om 20 000 personer till 17 000 obetydlig och ändrar inte på förslagens helhetsbild. I synnerhet i utlåtandena från svensk- och tvåspråkiga kommuner ansågs möjligheten till undantag på basis av språkliga rättigheter vara nödvändig. Också i utlåtandena från bl.a. Lapplands kommuner och andra glest befolkade kommuner med långa avstånd föreslogs att grunderna för undantag bör utvidgas.

I arbetstagar- och arbetsgivarcentralorganisationernas och andra näringslivsorganisationers utlåtanden förhåller man sig återhållsamt till undantagsgrunderna och ansåg att sådana inte alls eller endast i mycket begränsad omfattning borde finnas.

Kriterierna för undantag från organiseringsansvaret har efter remissrundan ändrats så att den ursprungligen föreslagna gränsen för arbetskraftsunderlaget på 17 000 personer slopades i propositionen. Ett sysselsättningsområde med ett arbetskraftsunderlag på färre än 20 000 personer kunde ansöka om undantag på grund av områdets skärgårdskaraktär, långa avstånd samt tillgodosedande av språkliga och kulturella rättigheter samt vissa särskilda faktorer som hänför sig till ordnandet av tjänster, behovet av dem och kostnaderna.

Alla dispenser omfattas av kravet på att kommunen eller sysselsättningsområdet har anvisat tillräckliga ekonomiska resurser och personalresurser för ordnandet av sysselsättningstjänsterna och att servicenivån inte försämras till följd av dispensen. Kommunen eller sysselsättningsområdet ska ansöka om dispens hos statsrådet och till ansökan foga en plan för ordnande av arbetskraftsservice. För närvarande är de minsta verksamhetsställen som erbjuder största delen av arbets- och närings tjänsterna ca 30 årsverken stora. Ju mer man avviker från detta, desto tyngre grunder för dispens förutsätts.

Till propositionen fogades till följd av remissvaren en ny paragraf om produktion av tjänster. I besluten om produktion av arbetskraftsservice i samarbete mellan kommunerna beaktas den befintliga verksamheten i de kommuner som deltar i samarbetet, befolkningsstrukturen i sysselsättningsområdet, kundernas behov av service och övriga omständigheter som gäller tillhandahållandet av service. Kommuner som är i samarbete kan komma överens om att utöva myndighetsbehörighet med avvikelse från kommunallagen.

En del kommuner föreslog att tidpunkten för överföringen av organiseringsansvaret ska senareläggas. Också finansministeriet föreslog att man skulle ompröva tidpunkten för reformens ikraftträdande. Enligt finansministeriet är det med tanke på statsandelsfinansieringen, kommunens förvaltning samt den ekonomiska planeringen inte ändamålsenligt att genomföra överföringen av organiseringsansvaret och uppgifterna mitt under kommunens räkenskapsperiod. På

grund av remissvaren föreslås det att tidpunkten för ikraftträdandet av överföringen av organiseringsansvaret flyttas till ingången av 2025.

6.2 Statsandelsfinansiering och finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner

Kommunförbundet och kommunerna understödde huvudprinciperna för arbets- och närings-tjänsternas finansieringsmodell och ansåg att det var positivt att staten förbinder sig att ersätta kostnaderna för överföringen av ansvaret för uppgifter till fullt belopp. En stor del av de kommuner som lämnat utlåtande understöder inte att ansvaret för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna inte avbryts när den arbetssökande deltar i servicen. Flera arbets- och näringsbyråer samt bland annat Statens revisionsverk och Labore understödde däremot förslaget. Exempelvis Labore ansåg att incitamenten att koncentrera sig på att överföra kostnaderna till centralförvaltningen som helhet minskar, vilket skulle uppmuntra kommunerna att koncentrera sig på att sys-selsätta arbetslösa där det är effektivast. Flera remissinstanser fäste uppmärksamhet vid att ut-vidgningen av ansvaret för finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa ökar den kommunala ekonomins konjunkturkänslighet. I utlåtandena lyftes det också fram hur kommunerna klarar sig under ett svagt ekonomiskt läge, om det inte finns några faktiska möjligheter att sysselsätta. Dessutom lyftes statens roll som bärare av konjunkturrisken fram. I synnerhet i de stora städernas utlåtanden föreslogs att för ökningen av kostnaderna för utkomstskyddet för arbetslösa i de områden som har organiseringsansvar borde fastställas ett tak, utöver vilket staten skulle ansvara för kostnaderna. Taket kunde fastställas separat för varje organiseringsansvarig, så att en bestämd relativ ökning av arbetslöshetsgraden (t.ex. 40 %) inom organiseringsansvarsområdet i förhållande till tvärsnittstidpunkten utlöser en mekanism. Kommunförbundet och flera kommuner lyfte fram att behovet av tjänster inom statsandelsfinansieringen av arbets- och näringstjänsterna bör beaktas med större vikt och att vikten av omfattande arbetslöshet ska höjas till 50 procent från den 30 procent som föreslås i propositionen. Dessutom ansåg många remissinstanser att det är viktigt att man i samband med reformen och under de närmaste åren ser till att finansieringsprincipen genomförs och följer upp hur finansieringssystemet fungerar.

En del av kommunerna ansåg att tidigareläggningen av finansieringsansvaret var positiv. För närvarande får kommunen kännedom om de personer som blir kunder inom kommunens sysselsättningstjänster först när arbetslösheten redan har varat långt över ett år. Kommunens möjlighet att stöda en arbetslös persons situation i ett tidigare skede ansågs vara positiv.

Flera arbets- och näringsbyråer och arbetsmarknadsorganisationer ansåg att den allmänna statsandelen inte garanterar att kommunen styr en tillräcklig andel av de medel den får till ordnande av arbets- och näringstjänster. Enligt utlåtandena skulle detta äventyra arbets- och näringstjänsterna i kommunerna och leda till att tjänsterna blir mer ojämlika i kommuner som befinner sig i olika ekonomiska situationer. Också i vissa andra utlåtanden föreslogs att statsandelen för arbetskrafts- och företagsservice skulle öronmärkas för skötseln av uppgifterna i fråga. Dessutom ansågs det att finansieringen borde rikta sig till Arbetskraftsmyndigheten. Finansieringsmodellen bör byggas upp så att den tryggar den nuvarande nivån på finansieringen av arbets- och närings-tjänster. Vid fastställandet av den finansiering som överförs till kommunerna bör man i stället för enbart antalet arbetssökande också beakta regionernas olika näringsstrukturer och branschernas konjunkturkänslighet. I annat fall uppstår det ett incitament för kommunerna att huvudsakligen enbart satsa på tjänster för arbetssökande på bekostnad av företags- och arbetsgivartjänster.

På grund av remissvaren ändrades finansieringen av reformen i propositionen vad gäller finansieringen av tjänsterna så att viktningen för begreppet omfattande arbetslöshet ökades från 30 procent till 50 procent och viktningen för personer i arbetsför ålder sänktes från 70 procent till 50 procent. Dessutom kompletterades motiveringarna och konsekvensbedömningarna i fråga om konjunkturkonsekvenserna. Bedömningen av finansieringssystemets funktion fogades till uppgifterna för den nationella delegationen för främjande av sysselsättningen.

I kommunernas utlåtanden kritiserades den så kallade frysningen av kompensationen för kommunens finansieringsansvar för arbetslöshetsskyddet på samma nivå som under tvärsnittsåret. I responsen föreslogs det att kompensationen ska justeras till exempel när antalet personer i arbetsför ålder förändras eller att den statliga finansieringen ska justeras årligen på basis av de faktiska kostnaderna. Lagutkastets svaghet ansågs vara fördelningen av finansieringen av tjänsterna och kostnaderna mellan olika aktörer. Dessutom ansåg en del av remissinstanserna att finansieringen för de uppgifter som överförs kommer att vara otillräcklig. Kommunerna konstaterade i sina utlåtanden att de ändringskostnader som reformen medför bör ersättas till fullt belopp. Flera remissinstanser framförde också sin åsikt om att välfärdsområdena borde vara medansvariga för kostnaderna för långtidsarbetslösa och betala en del av arbetslöshetsskyddets grunddel för långtidsarbetslösas del.

På grund av remissvaren ändrades propositionen så att granskningen av tvärsnittsåret bevaras i kompensationen till kommunerna, men kompensationen höjs årligen enligt folkpensionsindexet, varvid kompensationen inte sjunker reellt under årens lopp. Kriteriet för fastställande av kompensationen slopas så att kompensationen motsvarar den kostnadsökning som direkt orsakas kommunen i en tvärsnittssituation.

6.3 Kommunfakturering

Folkpensionsanstalten konstaterade att den har lång erfarenhet av att ta ut arbetsmarknadsstödet finansieringsandel och att det redan finns ett tekniskt gränssnitt till kommunerna samt förmåga att sköta uppgiften också i fråga om inkomstrelaterad dagpenning. Arbetslöshetskassorna konstaterade å sin sida att det mest ändamålsenliga alternativet skulle vara att arbetslöshetskassorna själva sköter faktureringsuppgiften i anslutning till finansieringen av förtjänstskyddet och att det processekonomiskt sett också skulle vara det mest förnuftiga alternativet. FFC understödde att uppgiften ges till arbetslöshetskassorna. Sysselsättningsfonden konstaterade att den är beredd att verkställa kommunfaktureringen. Av kommunerna var det bara två mindre kommuner som yttrade sig om faktureringsuppgiften och de understödde att faktureringsuppgiften koncentrerades till en aktör.

På grund av remissvaren ansågs det inte nödvändigt att ändra den aktör som genomför kommunfaktureringen. En förstärkning av arbetslöshetskassornas roll som en del av reformen av sysselsättningstjänsterna utreds. I synnerhet främjandet av ett smidigare informationsflöde mellan kassorna och kommunerna.

6.4 Styrning och tillsyn

I allmänhet understöddes i remissvaren förfarandena för styrning, samarbete och tillsyn. Kommunernas åsikter om förslaget var dock delade. Många kommuner och Kommunförbundet ansåg att den föreslagna styrnings- och tillsynshelheten inte är ändamålsenlig med tanke på kommunernas självbestämmanderätt. Å andra sidan understödde många kommuner förfarandena för

styrning och tillsyn och ansåg att dess olika delar var nödvändiga. Många remissinstanser, även städer och kommuner, ansåg det motiverat att Arbetskraftsmyndigheternas verksamhet styrs av de riksomfattande målen för främjande av sysselsättningen.

Med anledning av remissvaren preciserades i motiveringen den strategiska inriktningen för de riksomfattande målen för skötseln av sysselsättningen samt deras innehåll och uppföljningen av deras genomslagskraft.

Den roll som delegationen för främjande av sysselsättningen har ansågs i utlåtandena allmänt vara viktig. Å andra sidan lämnade en del av kommunerna kritiska kommentarer om dess nödvändighet, roll och genomslagskraft. I synnerhet organisationerna betonade sin vilja att vara med i delegationen eller åtminstone bli hörda.

Med anledning av remissvaren stärktes delegationens roll. Servicesystemets funktion och genomslag kommer att bedömas av en utomstående bedömare. På basis av bedömningen kan delegationen lägga fram förslag till utveckling av till exempel lagstiftningen.

I kommunernas utlåtanden finns det en betydande splittring i fråga om behovet av regionala diskussioner för samarbete och uppföljning. En del kommuner anser att regelbundna regionala diskussioner för samarbete och uppföljning är viktiga för att följa upp uppställda mål och säkerställa att kunderna behandlas jämlikt. Enligt en del kommuner finns det inget behov av separata regionala diskussioner för samarbete och uppföljning.

NTM-centralerna framhöll i sina utlåtanden att målet för de regionala diskussionerna för samarbete och uppföljning i syfte att främja sysselsättningen och NTM-centralens roll och befogenheter samt de resurser som behövs bör preciseras och förtydligas. UKM och SHM betonade samordningen av beredningen och genomförandet av de olika diskussions- och förhandlingsförfarandena i samarbete. De stora städerna föreslog att det för de sex största städernas del skulle föreskrivas ett undantag från styrssystemet och att de sex största städerna skulle betraktas som specialuppgiftsområden med en nationell livskraftsuppgift.

Med anledning av remissvaren beaktades i motiveringen och i statsrådsförordningen definitionen av de parter som deltar i diskussionerna för samarbete och uppföljning samt samordningen av beredningen och genomförandet. I det praktiska genomförandet av diskussionerna är det dessutom möjligt att beakta olika regioners behov och genomföra diskussioner med bland annat stora sysselsättningsområden/anordnare på ett ändamålsenligt sätt.

Justitiekanslersämbetet, kommunerna och arbets- och näringsbyråerna konstaterade i sina utlåtanden i stor utsträckning att det i samband med laglighetsövervakningen ska bedömas om ansvaret för en konstaterad brist ligger hos anordnaren eller producenten eller på bägge och om så, hur ansvaret fastställs mellan olika aktörer (separering av organiserings- och finansieringsansvar). En del kommuner ansåg i sina utlåtanden att tillsynsmetoderna är överdimensionerade. Bland annat Justitiekanslersämbetet, Statens revisionsverk och regionförvaltningsverken konstaterade att laglighetsövervakningens resurser bör vara tillräckliga. Justitiekanslersämbetet konstaterade att tillräckligheten vad gäller laglighetsövervakningens resurser måste följas och bedömas noggrant redan från det att reformen inleds. Särskild uppmärksamhet bör också fästas vid laglighetsövervakningens planmässighet och effektivitet samt vid tillsynen på eget initiativ.

6.5 Tjänster

Merparten av responsen om tjänsterna fokuserade på serviceprocessen, arbetsförmedlingen och lönesubventionen. Vissa utlåtanden gavs också om enskilda tjänster.

Responsen på serviceprocessen och arbetsförmedlingen gick i samma riktning som responsen på RP 167/2021 rd, det vill säga att remissinstanserna ansåg att serviceprocessen är alltför mekanisk och belastar den arbetssökande och arbets- och näringsmyndigheten. I utlåtandena betonades också oron för resursernas tillräcklighet och att de fördelas på ett ändamålsenligt sätt. Remissvaren om arbetsförmedlingen och skyldigheten att söka jobb fokuserade särskilt på att skyldigheten att söka jobb är alltför noggrant reglerad och att i den inte har beaktats situationen för olika kundgrupper. Även om man i de flesta utlåtandena ansåg att skyldigheten att söka jobb är ett bra sätt att aktivera den arbetssökande, önskade man att arbets- och näringsmyndigheten skulle ges större prövningsrätt i fråga om när skyldigheten att söka jobb faktiskt stöder arbetssökandens sysselsättning och när den kan anses onödig. Eftersom lagstiftningen om serviceprocessen och skyldigheten att söka jobb vid tidpunkten för utlåtandena hade varit i kraft mindre än två månader, anses det inte ändamålsenligt att göra ändringar i de paragrafer som gäller den.

Remissyttrandena om lönesubventionen gällde den lönesubvention som kommunerna beviljat sig själva. Nästan alla kommuner som yttrat sig lyfte i sina utlåtanden fram beviljandet av lönesubvention till kommunerna och meddelade som sin ståndpunkt att kommunerna borde få antingen lönesubvention eller ersättande stöd för lönesubventionen. I en del utlåtanden lyftes det fram att åtminstone arbetsgivare som är fristående från kommunen (samkommuner eller sammanslutningar som kommuner har bestämmande inflytande över) bör få lönesubvention på samma villkor som andra arbetsgivare. Kommunerna, arbets- och näringsbyråerna, Justitiekanslersämbetet och justitieministeriet konstaterade att om kommunerna inte i fortsättningen har möjlighet att använda lönesubvention för kommunens egna arbetsplatser, skulle detta försvaga ställningen särskilt för svårssysselsatta.

På grund av remissvaren gjordes i propositionen en ändring som gör det möjligt att bevilja lönesubvention i kommunerna på samma villkor som för andra arbetsgivare och där kommunerna fungerar som beviljare. Utvecklingen vad gäller beviljandet av lönesubvention kommer att följas upp särskilt i de regionala diskussionerna för samarbete och uppföljning.

I arbets- och näringsbyråernas och NTM-centralernas utlåtanden tog man upp oron för att arbetskraftsutbildningen i regionerna inte är tillräcklig för att trygga tillgången på kompetent arbetskraft. I utlåtandena betonades att lagen på en tillräcklig nivå bör säkerställa att de studerande behandlas på ett icke-diskriminerande och jämlikt sätt när de söker sig till utbildningar och hur man till exempel kan säkerställa att arbetskraftsmyndigheterna inte riktar sina arbetskraftsutbildningar enbart till arbetssökande i det egna området.

Propositionen ansågs inte ta tillräcklig ställning till hur man vid resursfördelningen för utbildningstjänster kan beakta situationer där det från en arbetskraftsmyndighets område kommer sökande till arbetskraftsutbildning i ett annat område. I propositionen tas det upp att en personkund ska kunna söka sig till arbetskraftsutbildning som ordnas av vilken som helst arbetskraftsmyndighet eller till arbetskraftsutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning, oberoende av vilken arbetskraftsmyndighet som har avtalat om att ordna utbildningen. Hemkommunen är också skyldig att ersätta kostnaderna för utbildningen. Detta tillvägagångssätt anses öka byråkratin

och försvåra för arbetssökande att fritt söka sig till den utbildning de behöver, vilket kan minska rörligheten i yrket.

Tillgodoseendet av jämlikheten ansågs vara utmanande i den nya genomförandemodellen. Arbets- och näringsbyrån i Nyland ansåg det vara problematiskt att kunna garantera ett jämlikt tillhandahållande av tjänster och lika möjligheter för kunderna att få tillgång till arbetskraftsutbildning, då ordnandet och utbudet har koncentrerats till flera olika arbetskraftsmyndigheter. Det finns en risk för att de nya arbetskraftsmyndigheternas serviceutbud splittras och sprids i och med att ansvaret för anskaffning och ordnande av arbetskraftsutbildning överförs, och antalet enskilda små utbildningar på så sätt ökar. Å andra sidan kan den totala mängden arbetskraftsutbildning som erbjuds minska, om arbetskraftsutbildningstjänsternas andel av anslaget för arbetskraftsservice minskar när det finns ett tryck på enskilda arbetskraftsmyndigheter att finansiera andra tjänster. En risk är också deloptimering av serviceutbudet, det vill säga att utbildning endast erbjuds för en enskild kommuns eller serviceproducents behov. Såväl person- som arbetsgivarkundernas behov av utbildningstjänster överskrider regiongränserna.

NTM-centralerna ansåg att det var viktigt att kommunerna eller sysselsättningsområdena förbereder sig på prognostisering, upphandling, urval av studerande, uppföljning av utbildningens kvalitet och en smidig betalning av utbildningarna så att tillräckliga resurser och processer liksom tillräcklig kompetens finns att tillgå genast när reformen träder i kraft. I övergångsskedet antas det finnas ett betydande antal klienter och serviceproducenter som sökt sig till arbetskraftsutbildning och som överförs inom tjänsterna och vars ärendehantering bör skötas utan avbrott.

De utlåtanden som gällde upphandling av arbets- och näringstjänster behandlade upphandlingens transparens och det att arbetskraftsmyndigheterna ska iaktta lagen om offentlig upphandling. Dessutom betonades det i utlåtandena att upphandlingarna ska göras med iakttagande av konkurrensneutralitet så att arbetskraftsmyndigheterna inte gynnar sina egna serviceproducenter.

NTM-centralen i Österbotten påpekade i sitt utlåtande att det i den nuvarande verksamhetsmodellen med 15 NTM-områden har varit möjligt att genomföra upphandlingar som betjänat flera ekonomiska regioner och landskap, vilket i sin tur har gjort det möjligt att bilda utbildningsgrupper med en flexibel tidtabell. Arbetskraftsutbildningarna inom olika yrkesområden har möjliggjorts på ett täckande sätt genom upphandlingar som görs med sysselsättningsanslag. Hotbildningen vad gäller reformen är att det i små sysselsättningsområden tar längre tid att bilda utbildningsgrupper och att starttiderna för utbildningarna kommer att förlängas eller att det inte nödvändigtvis kommer att finnas en deltagargrupp för alla arbetskraftsutbildningar inom olika yrkesområden som skulle vara till nytta för området och som behövs ur näringslivets synvinkel. Från ett större område skulle en sådan utbildningsgrupp kunna bildas.

Utlåtandena om andra tjänster hänförde sig allmänt bland annat till att tjänsterna i fortsättningen bör förnyas så att de är mer flexibla och möjliggörande och bättre stöder skräddarsydda lösningar för enskilda kunder. Remissinstanserna påpekade att kommunens ställning som aktör inom flera verksamhetsområden bör beaktas bättre och också så att arbets- och näringstjänsterna kan samordnas med kommunens övriga tjänster (bland annat informations- och rådgivningstjänster). I fråga om detta ansågs det att regeringens proposition inte ändras. Avsikten är att utveckla tjänsterna i egentlig mening efter det att reformen av arbets- och näringstjänsterna 2024 har trätt i kraft.

6.6 Behandling av kunduppgifter och informationssystemtjänster

I Kommunförbundets och kommunernas utlåtanden betonades i anslutning till förslagen till bestämmelser om kunduppgifternas användningsändamål behovet av att förtydliga förhållandet mellan den föreslagna regleringen och de grunder för behandling som avses i artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen. Dessutom ansåg Kommunförbundet och kommunerna i sina utlåtanden att man måste bereda sig på att justera användningsändamålen för kunduppgifter om och när de visar sig vara begränsande faktorer för tillgången till information i kundsituationen. I Kommunförbundets och kommunernas utlåtanden ansågs det dessutom att regleringen om vilka uppgifter som ska behandlas och om personuppgiftsansvaret är oklar i synnerhet i förhållande till regleringen i den allmänna dataskyddsförordningen.

I justitieministeriets utlåtande konstaterades att utnyttjandet av det handlingsutrymme som dataskyddsförordningen tillåter i huvudsak har beskrivits tydligt, även om användningen av det nationella handlingsutrymmet vad gäller de nya förslagen inte till alla delar har beskrivits och motiverats separat för varje enskild bestämmelse. Justitieministeriet ansåg att det är viktigt att det vid den fortsatta beredningen säkerställs att användningen av handlingsutrymmet vad gäller den föreslagna nya särskilda regleringen om behandling av personuppgifter samt den föreslagna regleringens överensstämmelse med det allmänna intresset och dess proportionalitet i propositionsutkastet beskrivs i fråga om varje enskild bestämmelse, särskilt vad gäller de nya förslag till bestämmelser som föreslås i 13 och 14 kap.

Social- och hälsovårdsministeriet konstaterade i sitt utlåtande att propositionen i fråga om särskilda kategorier av personuppgifter helt verkar sakna en bedömning av vilken behandlingsgrund enligt artikel 9.2 i dataskyddsförordningen det är fråga om.

I fråga om rätten att få uppgifter och utlämnande av information betonades i utlåtandena vikten av ett smidigt informationsutbyte.

I justitieministeriets utlåtande konstaterades att Arbetskraftsmyndighetens rätt att få uppgifter i enlighet med grundlagsutskottets praxis i och för sig på behörigt sätt är bunden till uppgifter som är nödvändiga för ett visst ändamål. Bestämmelsen har dock formulerats som en mycket allmän rätt att få information både i fråga om de uppgifter som den omfattar och i fråga om vilka aktörer som är föremål för rätten att få information. I justitieministeriets utlåtande fästes uppmärksamhet vid att bestämmelsen om rätten att få information måste preciseras, om den också gäller känsliga personuppgifter.

I remissvaren ansågs förslaget till bestämmelse, enligt vilken utlämnande av uppgifter till aktörer utanför Arbetskraftsservicen ska koncentreras till UF-centret, var otydlig. UF-centret ansåg i sitt utlåtande att varje Arbetskraftsmyndighet ska ha möjlighet att lämna ut uppgifter om sina kunder till tredje parter som har rätt att få uppgifterna. I utlåtandet konstaterades att centraliseringen av uppgiften att lämna ut uppgifter endast till UF-centret förutsätter att personer utses särskilt för uppgiften och att UF-centrets resurser ökas. På basis av remissvaren har man vid den fortsatta beredningen på nytt bedömt förfarandet för utlämnande av uppgifter och bestämmelsen om utlämnande av uppgifter har ändrats så att UF-centret och Arbetskraftsmyndigheterna kan lämna ut uppgifter till dem som har rätt att få information.

Utifrån remissvaren finns det inte anledning till betydande innehållsmässiga ändringar i bestämmelserna om behandling av kunduppgifter och rätten att få information. I den fortsatta beredningen har man framför allt på basis av justitieministeriets remissvar preciserat bestämmelserna om rätten att få information samt preciserat specialmotiveringen och motiveringen av lagstiftningsordningen med beaktande av den respons som fåtts.

Ett enhetligt riksomfattande kundinformationssystem och en enhetlig nationell informationsresurs som upprätthålls av staten ansågs i remissvaren i huvudsak vara värda att understöda, liksom att staten svarar för uppgifterna att underhålla och utveckla de riksomfattande informationssystemen. I responsen ansågs det viktigt att Arbetskraftsmyndigheterna är skyldiga att använda den nationella informationsresursen och serviceplattformen. Man understödde också utnyttjandet av riksomfattande informationssystemtjänster för att säkerställa ett smidigt informationsflöde och enhetlighet och jämförbarhet mellan olika kommuner samt med tanke på systemens kostnadseffektivitet. I remissvaren betonades dessutom att den riksomfattande styrningen förutsätter en enhetlig informationsproduktion och informationsresurs som grund för beslutsfattandet.

I responsen understöddes å ena sidan det gemensamma riksomfattande informationssystemet, men särskilt i en del av kommunernas utlåtanden (inklusive utlåtandena från Helsingfors och Tammerfors städer) ansågs det viktigt att kommunerna har möjlighet att använda sina egna kundinformationssystem. I kommunernas utlåtanden konstaterades också att kommunerna bör ges alla möjliga förutsättningar att bygga upp egna lösningar för bättre kundservice, servicematchning och påvisande av genomslag. Å andra sidan ansåg bl.a. Esbo stad i sitt utlåtande att det i praktiken är få framtida Arbetskraftsmyndigheter som har resurser att genomföra ett eget informationssystem, och att största delen även i fortsättningen kommer att förlita sig på de lösningar som staten erbjuder.

I utlåtandena från bland annat Arbets- och näringsbyråerna, NTM-centralerna och vissa landskapsförbund uttrycktes å andra sidan oro över kommunernas möjlighet att använda andra kundinformationssystem än det som staten tillhandahåller. Oron gällde i synnerhet att förfarandena för registrering av kunduppgifter differentieras och blir mer varierande, varvid tillförlitligheten vad gäller uppgifterna om Arbetskraftsservice kan försämrats. Användningen av flera överlappande system ansågs kunna göra serviceprocessen stelare, särskilt om systemen inte kommunicerar med varandra och informationen måste upprepas i olika system. I justitieministeriets utlåtande påpekades det dessutom att behandlingen av kunduppgifter i flera informationssystem kan medföra större risker och hot för den registrerade och det frågades huruvida det under beredningen har övervägts om det för att hantera de sannolika höga riskerna som den registrerade utsätts för finns skäl att binda behandlingen av kunduppgifter inom Arbetskraftsservicen till endast ett informationssystem. Också i social- och hälsovårdsministeriets utlåtande fästes uppmärksamhet vid hur informationssäkerheten i den föreslagna arkitekturen säkerställs.

Också i utlåtandet från Högskoleutbildade samhällsvetare rf ansågs det med tanke på effektiviteten, produktiviteten och kundorienteringen vara bra att det finns planer på ett riksomfattande kundinformationssystem, en nationell informationsresurs och en serviceplattform. I utlåtandet ansågs det att kommunernas möjlighet att själva skaffa sitt kundinformationssystem kan leda till regionalt mycket olika lösningar och på lång sikt försvåra samarbetet i fråga om informationssystemen. Av organisationerna föreslog Fackförbundet Pro och STTK rf i sina utlåtanden att propositionen bör kompletteras med en bestämmelse som förpliktar Arbetskraftsmyndigheten att använda den helhet av kundinformationssystem som staten erbjuder.

Kommunförbundet och kommunerna konstaterade i sina utlåtanden att kommunernas utvecklingsbehov bör beaktas i utvecklingen av informationssystem och att kommunerna ska kunna vara starkt delaktiga i utvecklingen av kundinformationssystemet och dess kontaktytor. I remissvaren fästes dessutom uppmärksamhet vid att tillräckliga resurser reserveras för underhållet och utvecklingen av informationssystemen.

Dessutom konstaterade kommunerna i sina utlåtanden att kommunerna behöver aktuell information och rapportering för att kunna sköta organiseringsansvaret, vilket förutsätter att systemen utvecklas så att de beaktar informationsledningens behov och regionernas olika rapporteringsbehov och prioriteringar.

I flera utlåtanden ansågs det att bestämmelserna om de uppgifter som ska lagras i informationsresursen bör preciseras. UF-centret fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att de uppgifter som ska lagras i informationsresursen ska vara sådana att de möjliggör en uppföljning av hur de riksomfattande mål för främjande av sysselsättningen som avses i 3 kap. 2 § genomförs samt övrig styrning och tillsyn enligt 3 kap. i lagförslaget. UF-centret fäste också uppmärksamhet vid att de uppgifter som ligger till grund för bedömningen av resultaten av arbetskraftsservicen och sysselsättningsfrämjandet bör definieras så tydligt som möjligt. Även enheten för juridiska tjänster vid NTM-centralen i Nyland ansåg i sitt utlåtande att bestämmelsen om uppgifter som ska lagras i den nationella informationsresursen lämnar rum för tolkning i fråga om de uppgifter som omfattas av lagringsskyldigheten och att det finns skäl att föreskriva närmare om de uppgifter som ska lagras åtminstone genom en förordning av statsrådet. I utlåtandet konstaterades dessutom att det rekommenderas att bestämmelsen i fråga preciseras också i fråga om lagring av personuppgifter.

På basis av remissutlåtandena har man vid den fortsatta beredningen på nytt bedömt omfattningen av skyldigheten att använda de riksomfattande informationssystemtjänsterna samt arbetskraftsmyndigheternas möjlighet att i stället för det riksomfattande kundinformationssystemet använda ett eget kundinformationssystem. Efter remissrundan har propositionen ändrats så att arbetskraftsmyndigheterna utöver den nationella informationsresursen och serviceplattformen också är skyldiga att använda den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. Arbetskraftsmyndigheterna ska ha möjlighet att skaffa kompletterande tilläggsdelar (moduler) till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. Användningsskyldigheten ska också gälla den riksomfattande helheten av kundinformationssystem, så att enhetliga förfaranden för registrering av kunduppgifter samt uppgifternas tillförlitlighet och jämförbarhet kan tryggas i synnerhet i början av genomförandet av reformen. Vid den fortsatta beredningen har det dessutom bedömts att man med hjälp av ett gemensamt riksomfattande kundinformationssystem kan stävja de datasäkerhets- och dataskyddsrisiker som hänger samman med behandlingen av kunduppgifter.

Remissinstanserna ansåg i huvudsak att den gemensamma serviceplattformen (Jobbmarknad) är viktig och bör understödjas. Under remissbehandlingen utreddes möjligheten att ändra bestämmelsen om utarbetande av en jobbsökarprofil i fråga om identifiering av användaren så att det är möjligt att göra upp en profil också för utländska experter. Under remissbehandlingen konstaterades det att man vad gäller identifiering av den som utarbetat en jobbsökarprofil kan tillämpa lagen om tillhandahållande av digitala tjänster och att det inte finns något behov av speciallagstiftning om identifieringen. På basis av remissvaren föreslås i detta skede inga större ändringar i bestämmelserna om serviceplattformen, eftersom lagstiftningen om serviceplattformen trätt i kraft våren 2022, då serviceplattformen togs i produktion. Den fortsatta utvecklingen

av serviceplattformen planeras och behovet av författningsändringar kan bedömas närmare i takt med att utvecklingsarbetet framskrider.

6.7 NTM-centralernas och UF-centrets uppgifter

I kommunernas utlåtanden riktades kritik mot UF-centrets växande roll. En del kommuner kritiserade särskilt UF-centrets växande roll inom personkundservicen, som centret inte har tidigare erfarenhet av. Kommunerna konstaterade att den uppgift som föreslås för UF-centret att sköta genomförandet av träningen till stöd för ungas välbefinnande och förutsättningar att klara sig bör överföras på kommunernas organiseringsansvar. En del av kommunerna konstaterade också att de uppgifter i anslutning till utkomstskyddet för arbetslösa som nämns i propositionen i sin helhet kunde överföras till de kommuner som utför Arbetskraftsmyndighetens uppgifter. En del av kommunerna föreslog att man på regional nivå kunde avtala om att koncentrera utkomstskyddet för arbetslösa i fråga om Arbetskraftspolitiska utlåtanden som kräver prövning.

En del av kommunerna konstaterade också att arbets- och näringsbyråerna, NTM-centralerna och UF-centret i genomförandelagen bör styras och åläggas att samarbeta närmare med kommunerna för att överföringen av organiseringsansvaret ska lyckas.

I fråga om de uppgifter som blir kvar vid NTM-centralerna ansåg en del av kommunerna det inte motiverat att det i de tjänster som ordnas som offentlig Arbetskraftsservice och som överförs till kommunerna inte ingår tjänsterna för företagsutveckling, som även i fortsättningen ska höra till närings-, trafik- och miljöcentralernas organiseringsansvar.

Enligt NTM-centralernas gemensamma utlåtande ska 3 § 1 mom. 3 punkten inte upphävas, utan i 3 punkten bör föreskrivas om de uppgifter som återstår hos NTM-centralerna, inklusive utvecklande av arbetslivet, en fungerande arbetsmarknad, tillgång till och matchning av Arbetskraft samt uppföljning av sysselsättningen. Bestämmelserna i den föreslagna 1 mom. 1 punkten och den föreslagna uppgiften i 2 mom. att följa och förutse arbetslivets utbildnings- och kompetensbehov för att främja sysselsättningen täcker inte de ovan nämnda övriga uppgifter som återstår för NTM-centralerna inom främjandet av sysselsättningen och arbetslivet. NTM-centralerna föreslår att deras i lag föreskrivna uppgifter även i fortsättningen ska omfatta en regional sysselsättningsuppgift.

På grund av remissvaren preciserades NTM-lagen genom att i den formulerades en begränsad regional sysselsättningsuppgift som är kopplad till NTM-centralernas mer omfattande uppgift att främja livskraften. Till övriga delar ansågs remissutlåtandena inte ge anledning att ändra propositionen.

6.8 Uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa

I den proposition som var på remiss föreslogs det att Arbetskraftspolitiska utlåtanden som kräver prövning skulle centraliseras till UF-centret. Arbetskraftspolitiska utlåtanden som inte är förenade med prövning eller som endast är förenade med ringa prövning ska ges av Arbetskraftsmyndigheten. De utlåtanden som lämnades i detta avseende var motstridiga. En del remissinstanser ansåg att förslaget var värt att understödja. Bevarandet av i uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning som en nationellt centraliserad funktion på samma sätt som för närvarande ansågs möjliggöra tryggheten av en enhetlig tillämpnings- och

beslutspraxis samt enhetliga behandlingstider. Möjligheterna att främja digitaliseringen och utnyttjandet av automatisering i arbetslöshetsskyddsprocessen sågs som en faktor i samband med centraliseringen av uppgifterna till UF-centret.

Justitiekanslersämbetet fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid kundrådgivning och information om dem som ger arbetskraftspolitiska utlåtanden, eftersom det kan orsaka ovisshet hos kunderna att utträta ärenden och att deras ärenden sköts både hos den kommunala arbetskraftsmyndigheten och hos den statliga myndigheten. Specialmotiveringen till lagen om utkomstskydd för arbetslösa har preciserats i detta avseende. Den arbetssökande ska sköta sina ärenden hos arbetskraftsmyndigheten, från vilken givandet av utlåtande i fråga om ärenden som kräver prövning överförs till UF-centret. Den arbetssökande behöver inte själv på eget initiativ kontakta flera myndigheter, utan kan sköta sina ärenden via arbetskraftsmyndigheten. I vissa situationer kan UF-centret dock begära att den arbetssökande ska lämna en utredning, men även då är det fråga om en begäran från UF-centret. Justitieministeriet fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att behörighetsfördelningen mellan de kommunala och de statliga myndigheterna måste vara entydig.

Enligt bland annat Finlands Kommunförbund och en del av de kommunala aktörer som lämnat utlåtande ska uppgifterna i anslutning till kundservicen överföras till arbetskraftsmyndigheten i sin helhet, också i fråga om uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning. En uppdelning i ärenden som hör till statens respektive kommunernas behörighet ansågs inte vara ändamålsenlig. I samband med detta lyftes som en punkt upp kommunernas kompetens och förmåga att lära sig krävande prövning i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa.

Remissvaren ger inte anledning att ändra förslagen i propositionen till denna del. Syftet med den riksomfattande centraliseringen av de arbetskraftspolitiska utlåtanden som kräver prövning är att trygga tillämpnings- och beslutspraxisen samt en enhetlig behandlingstid, vilket bedöms bli lättare att genomföra i en centraliserad lösning än i en decentraliserad. Fördelningen av uppgifterna i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa som kräver prövning på flera instanser kan leda till olika tolkningar och lösningar samt skillnader i behandlingstiderna. Ur de arbetssökandes synvinkel är det viktigt att praxisen i fråga om avgöranden och tillämpning är enhetlig på riksnivå när det gäller den arbetskraftspolitiska bedömningen av om någon ska beviljas en arbetslöshetsförmån.

De övriga remissyttrandena om utkomstskyddsuppgifter gällde bland annat regleringens detaljnivå, överföringen av arbetslöshetsskyddsprocessen till betalarna, anmälan av uppgifter från betalaren till arbetskraftsmyndigheten, automatiserat beslutsfattande och arbetskraftspolitiska utlåtanden som ges i samband med rådgivning.

Till följd av remissvaren gjordes följande ändringar i propositionen: specialmotiveringen preciserades i fråga om den arbetssökandes ärendehantering och rättegångskostnader, tillsynen och anmälan av uppgifter enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa kompletteras vad gäller frysningen av finansieringskalkylatorn. Dessutom kompletteras specialmotiveringen till lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen vad gäller informationsutbytet parter och ordnandet av kostnadsansvaret samt avsnittet Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning vad gäller behandling av arbetskraftsserviceprocessen utan dröjsmål och genomförandet av en god förvaltning.

6.9 Samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd i sysselsättningsfrämjande syfte och samservicen för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättning av unga

På basis av utlåtandena framkom inga betydande behov av innehållsmässiga ändringar. I den fortsatta beredningen har paragraferna förtydligats innehållsmässigt och motiveringen till paragraferna kompletterats. De viktigaste ändringarna gällde bl.a. lagens namn, kundkriterier, aktörerna i samarbetsmodellen och kommunernas tjänster, organiseringen av samarbetsmodellen, samarbetsavtalet, kostnader och resurser samt kundinformationssystemet.

Flera remissinstanser ansåg att det föreslagna namnet på lagen var stelt och onödigt mångtydigt. I utlåtandena föreslogs att lagens namn skulle vara "Lag om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen" Lagens namn ändrades på basis av utlåtandena.

Alla som yttrat sig om kundkriterierna ansåg att det är bra och värt att understödja att kunden inte längre har en tidsgräns som baserar sig på arbetslöshetens längd för att få tillgång till tjänsten, utan att tillgången baserar sig på kundens servicebehov. En del av remissinstanserna ansåg det dock vara viktigt att närmare definiera behovet av sektorsövergripande service och en del av remissinstanserna föreslog att grunden för styrning av samarbetsmodellen utöver behovet av samordning av tjänsterna kunde vara behovet av sektorsövergripande stöd. Styrningen av samarbetsmodellen har förtydligats genom en komplettering av specialmotiveringen till 3 §.

Kommunförbundet, de flesta kommuner som yttrat sig om förslaget samt en del av landskapsförbunden och organisationerna påpekade i sina utlåtanden att kommunerna inte nämns bland samarbetsmodellens aktörer. Justitiekanslersämbetet fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att endast en liten del av kommunerna själva ordnar arbetskraftsservicen. Förslaget ändrades inte i fråga om de uppgifter som hänför sig till den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. Kommunernas roll som anordnare och producenter av arbetskraftsservice har förtydligats i 13 § i det första lagförslaget. Detta gör det möjligt för en kommun att verka som arbetskraftsmyndighet också i ett område för en arbetskraftsmyndighet som betjänar flera kommuner.

Folkpensionsanstalten påpekade att det inte tydligt framgår av paragrafen att nätverksmässig verksamhet enligt samarbetsmodellen ska finnas inom varje välfärdsområdes verksamhetsområde. Några kommuner påpekade också att det i propositionen talas om både välfärdsområdet och området för den kommun eller samkommun som ansvarar för arbetskraftsservicen när man granskar organiseringen av samarbetsmodellen. I de viktigaste förslagen korrigerades skrivfelet, det vill säga organiseringen av samarbetsmodellen granskas i förslaget med välfärdsområdets verksamhetsområde som utgångspunkt. Paragrafen och motiveringen till den har också precisrats.

En del av organisationerna påpekade att man i organiseringen av samarbetsmodellen borde beakta andra samarbetspartner i större utsträckning. Regleringen har preciserats så att närmare bestämmelser om ledningsgruppens sammansättning utfärdas genom förordning av statsrådet så, att det till ledningsgruppen utöver arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten också kan utses andra behövliga aktörer. Detta förtydligar bl.a. organisationernas och tjänsteproducenternas roll i det lokala genomförandet av samarbetsmodellen.

Flera av de kommuner som lämnat utlåtande, direktörerna för den sektorsövergripande samservicen, Södra Karelens välfärdsområde och Södra Karelens förbund påpekade att det i den föreslagna lagen inte föreskrivs om ingående av samarbetsavtal. Enligt remissinstanserna behövs

det ett avtal bland annat om resurseringen av samarbetet och kostnadsfördelningen. Förslaget har kompletterats så att det i 9 § 2 mom. föreskrivs att ledningsgruppen är skyldig att utarbeta ett samarbetsavtal.

En del av remissinstanserna påpekade att en ändring av kundkriterierna kan öka antalet kunder i samarbetsmodellen och även användningen av tjänster. I flera kommuners utlåtanden uttrycktes också oro över välfärdsområdets resursers tillräcklighet. Social- och hälsovårdsministeriet påpekade att samarbetsmodellens kunder ingår i välfärdsområdenas kundbedömningar och att det således inte är fråga om nya kunder. Inga ändringar gjordes i förslaget på grund av uppskattningarna av antalet kunder.

En del av kommunerna lyfte också fram kommunernas behov av att använda samarbetsmodellens kundinformationssystem. Enligt remissinstanserna bör för kommunerna föreskrivas en rätt att använda kundinformationsresursen och kundinformationssystemet i samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. Enligt de kommuner som uttalat sig i frågan kan det kommunala ekosystemets tjänster inte på något annat sätt samordnas med de tjänster som erbjuds kunden. Förslaget ändrades inte, det vill säga kommunen lades inte till i bestämmelserna som aktör i uppgifter som hänförs till den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. I den föreslagna lagen föreskrivs om den arbetskraftsservice som hör till kommunen i egenskap av arbetskraftsmyndighet, den social- och hälsovårdsservice som hör till välfärdsområdet samt om FPA:s rehabiliteringstjänster. De myndigheter som sköter dessa uppgifter har rätt att använda det gemensamma kundregistret. I den sektorsövergripande sysselsättningsplan som ska utarbetas med den arbetslöse kan också ingå andra tjänster, vilket dock inte förutsätter användarrättigheter till det gemensamma kundregistret.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om ordnande av arbetskraftsservice

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Enligt *1 mom.* innehåller lagen bestämmelser om offentlig arbetskraftsservice som omfattas av kommunernas organiseringsansvar och om de uppgifter som gäller sådan service. Syftet med offentlig arbetskraftsservice anges i paragrafen. Genom offentlig arbetskraftsservice tryggas tillgången på kompetent arbetskraft och möjligheterna för dem som söker arbete att få arbete, uppkomsten av ny företagsverksamhet främjas och företagets verksamhetsförutsättningar och arbetslivet förbättras. Syftet anknyter till skyldigheten för det allmänna enligt grundlagens 18 § att främja sysselsättningen och tillförsäkra var och en rätten till arbete.

Den föreslagna lagen innehåller också bestämmelser om vissa uppgifter som staten har inom offentlig arbetskraftsservice. Staten avses ha hand om den allmänna styrningen av och tillsynen över offentlig arbetskraftsservice samt tillhandahålla därmed sammanhängande riksomfattande informationssystemtjänster.

I *2 mom.* konstateras att bestämmelserna i 143 och 144 § tillämpas på arbetskraftsservice som tillhandahålls av enskilda aktörer.

2 §. Offentlig arbetskraftsservice. I paragrafen anges de tjänster som enligt den föreslagna lagen ska ordnas som offentlig arbetskraftsservice eller som anses ingå i offentlig arbetskraftsservice. Enligt föreslagna *1 mom.* ordnas som offentlig arbetskraftsservice arbetsförmedling, information, rådgivning och vägledning, träning, arbetskraftsutbildning och utbildning inom omställningsskyddet. Denna definition av offentlig arbetskraftsservice motsvarar i huvudsak den offentliga arbetskrafts- och företagservice som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Även i denna ingår utbildning inom omställningsskyddet, en service som träder i kraft från och med 2023.

Enligt föreslagna *2 mom.* omfattar den offentliga arbetskraftsservicen även sakkunnigbedömningar som gäller enskilda kunders serviceprocess, försöksverksamhet enligt den föreslagna lagen, arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån samt stöd, subventioner och ersättningar till arbetsgivare och enskilda kunder. Dessa stöd, subventioner och ersättningar till arbetsgivare och personkunder avser lönesubvention, stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen, startpeng, ersättning för rese- och övernattningskostnader som uppkommer då man söker arbete eller söker sig till service samt kostnadsersättning för deltagande i service. I de stöd som kan beviljas arbetsgivare ingår dessutom sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år, ett stöd som främjar sysselsättningen för personer i denna åldersgrupp.

En skillnad i förhållande till nuläget är förslaget att servicen för utveckling av företagsverksamhet inte ska ingå i den offentliga arbetskraftsservice som avses i lagförslaget, utan utgöra en del av närings-, trafik- och miljöcentralernas företagservice. Bestämmelser om denna service finns i lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028. På grund av det ovannämnda betecknas de tjänster som kommunen har organiseringsansvar för offentlig arbetskraftsservice, ett begrepp som avses omfatta service för både enskilda kunder och arbetsgivare. Servicen för arbetsgivare avses omfatta både företagskunder och andra arbetsgivarkunder.

Inom ramen för sitt allmänna ansvarsområde kan kommunen i syfte att främja sysselsättningen också ordna annan service än den som ingår i lagförslaget. Service som kommunen ordnar inom ramen för sitt allmänna ansvarsområde omfattas inte av kommunens statsandelsåliggande och kostnaden för sådan service beaktas därför inte när statsandelen justeras.

3 §. Definitioner. I den föreslagna paragrafens *1 mom.* definieras de viktigaste begreppen i lagen.

I den föreslagna *1 punkten* i momentet definieras begreppet arbetskraftsmyndighet. Definitionen är ny. Med arbetskraftsmyndighet avses den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice. Kraven som föreslås för myndigheter med organiseringsansvar anges i föreslagna 2 kap. Ansvar för att ordna arbetskraftsservice kan ligga hos en individuell kommun, en av kommunerna i ett sysselsättningsområde dvs. ett samarbetsområde bestående av flera kommuner (ansvarig kommun) eller en samkommun. Enligt föreslagna 13 § kan en organiseringsansvarig kommun eller samkommun genom avtal överföra uppgifter enligt den föreslagna lagen till en kommun inom sysselsättningsområdet. Sådana uppgifter omfattar utövning av myndighetsbefogenheter. Den kommun som sköter myndighetsuppgifter på basis av ett sådant avtal betraktas som arbetskraftsmyndighet.

I den föreslagna *2 punkten* definieras begreppet kund. Kund avser en fysisk person eller en arbetsgivare som ansöker om eller får service, stöd eller ersättning enligt den föreslagna lagen,

För fysiska personer används benämningen enskild kund. I enlighet med nuvarande praxis omfattar definitionen av kund även personer som ämnar bli företagare men inte ännu har några anställda. En arbetsgivarkund kan vara ett företag eller en annan arbetsgivare.

I den föreslagna *3 punkten* definieras begreppet arbetssökande, i *4 punkten* begreppet arbetslös och i *5 punkten* begreppet person som hotas av arbetslöshet. Punkterna har motsvarande innehåll som 1 kap. 3 § 1 mom. 2 och 3 punkten samt 3 a-punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

I 1 mom. *6 punkten* föreslås en ny definition av begreppet lönesubventionerat arbete. Enligt förslaget avser detta både arbete subventionerat med lönesubvention och arbete subventionerat med sysselsättningsstöd för anställning av personer som fyllt 55 år. Bägge stödformer avses som subventioner av arbetsgivares lönekostnader. Bestämmelser om dem föreslås i 10 kap. Som lönesubventionerat arbete betraktas dessutom arbete som kommunen ordnar på basis av sysselsättningsskyldighet, eftersom kommunen har rätt att få subvention för lönekostnaderna för en person som sysselsätts på basis av denna skyldighet.

Enligt *7 punkten* avser sysselsättningsplan en plan som arbetskraftsmyndigheten upprättat tillsammans med den arbetssökande. Bestämmelser om upprättande av sysselsättningsplan finns i föreslagna 4 kap., som gäller serviceprocessen för arbetssökande. Om en kund behöver en aktiveringsplan enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, en integrationsplan enligt lagen om främjande av integration eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen, ska den planen ersätta sysselsättningsplanen. Enligt föreslagna *8 punkten* används för förenämnda planer benämningen plan som ersätter sysselsättningsplan, vilket motsvarar den nuvarande benämningen med en smärre ändring i den svenska språkdräkten.

I 1 mom. *9 punkten* föreslås en definition på jobbsökningskyldighet. Det avser den skyldighet en arbetssökande enligt sysselsättningsplanen har att inom en definierad period söka arbetsmöjligheter som ett villkor för erhållande av arbetslöshetsförmån. Bestämmelser om jobbsökningskyldighet och om när jobbsökningskyldighet föreläggs finns i lagförslagets 5 kap. Definitionen motsvarar 1 kap. 3 § 1 mom. 6 a-punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

I 1 mom. *10 punkten* föreslås en definition av omställningsskydd. Definitionen motsvarar 1 kap. 3 § 1 mom. 7 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

I föreslagna *11 och 12 punkten* definieras två begrepp av relevans vid beviljande av statligt stöd: den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd och de minimis-stöd.

I 1 mom. *13 punkten* föreslås en definition av begreppet ekonomisk verksamhet. Definitionen är ny. Med ekonomisk verksamhet avses tillhandahållande av varor eller tjänster på marknaden. Begreppet har betydelse när det gäller att bedöma om EU:s regler om statligt stöd ska tillämpas.

Enligt föreslagna *2 mom.* likställs tjänsteförhållanden med anställningsförhållanden när lagen tillämpas. Regeln om likställande omfattar även den lagstiftning som gäller tjänsteförhållanden. Bestämmelsen motsvarar 1 kap. 3 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

4 §. Ordnande och tillhandahållande av offentlig arbetskraftsservice. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. ska offentlig arbetskraftsservice ordnas utifrån behoven och med förutseende av förändringarna inom näringslivet och arbetsmarknaden samt utifrån kundernas servicebehov. Med andra ord ska servicen ordnas på ett sätt som beaktar både det nuvarande arbetskraftsbehovet och vilket det kommer att vara. Prognoser ska utnyttjas för att förutse förändringarna. Med hjälp av prognosinformation som gäller behovet av arbetskraft och kompetens kan exempelvis arbetskraftsutbildning inriktas på sådana branscher som i framtiden bedöms erbjuda arbetsmöjligheter eller drabbas av utmaningar i tillgången på arbetskraft. Planeringen av servicen förenas med kravet att den med avseende på innehåll, standard och omfattning uppfyller servicebehoven inom olika kundgrupper.

Enligt 2 mom. ska kundens servicebehov utgöra utgångspunkten för den service kunden får, och arbetskraftsmyndigheten ska bedöma detta servicebehov i samråd med kunden. Kunder ska få sådan service som på bästa sätt tryggar tillgången på kompetent arbetskraft, hjälper enskilda kunder få arbete på den öppna arbetsmarknaden eller bidrar till att företagsverksamhet inleds. Närmare bestämmelser om bedömning av arbetssökandes servicebehov finns i föreslagna 4 kap. som gäller serviceprocessen för arbetssökande.

Föreslagna 3 mom. innehåller en bestämmelse om att offentlig arbetskraftsservice ska tillhandahållas i form av service som kunderna kan använda på egen hand och i form av personlig service. Enligt lagförslaget är det utvecklings- och förvaltningscentret som har hand om e-tjänsterna inom arbetskraftsservice. Den avsedda serviceprocessen för arbetssökande, om vilken det föreslås bestämmelser i 4 kap., förutsätter i viss utsträckning enligt lag att man som arbetssökande besöker arbetskraftsmyndigheten. I övrigt bestäms sättet på vilket arbetssökande utträtt ärenden hos myndigheten utifrån kundens servicebehov. Eftersom serviceprocessen för arbetssökande innefattar besök hos arbetskraftsmyndigheten ska denna när den organiserar sina serviceställen beakta att avstånden till dessa inte blir oskäligt långa.

Den föreslagna paragrafen motsvarar i huvudsak 1 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

5 §. Principer för ordnande och tillhandahållande av service. I den föreslagna paragrafens 1 mom. uppställs krav på jämlikhet och opartiskhet inom offentlig arbetskraftsservice. Med jämlikhet avses till exempel det att arbetssökande som konkurrerar om samma plats ska behandlas lika. Med opartiskhet avses det att en arbetskraftsmyndighet vid en tvist mellan exempelvis en arbetsgivare och en anställd inte får ställa sig på någonsida partens sida.

I bestämmelsen fastställs dessutom att arbetstvister inte får påverka tillhandahållandet av service. Detta innebär att en arbetskraftsmyndighet inte får vägra att tillhandahålla en arbetsgivare service på grund av en arbetstvist, till exempel en strejk eller lockout. Eftersom arbetslösa arbetssökande enligt bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa får vägra att ta emot ett jobb som berörs av strejk, lockout eller blockad utan att gå miste om sin arbetslöshetsförmån, ska arbetskraftsmyndigheten i samband med arbetserbudanden dock informera en sådan arbetssökande om eventuella arbetstvister som myndigheten känner till. Det föreslagna 1 mom. överensstämmer med 1 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs en skyldighet att aktivt främja likabehandling samt jämställdhet mellan könen när offentlig arbetskraftsservice ordnas, tillhandahålls och utvecklas samt när

det informeras om offentlig arbetskraftsservice. Bestämmelsen motsvarar 1 kap. 8 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

Enligt den allmänna bestämmelsen i kommunallagens 8 § svarar kommuner och samkommuner för lika tillgång till de tjänster som de har organiseringsansvar för. Utöver det föreslås bestämmelsen innehålla en uttrycklig skyldighet att främja likabehandling och jämställdhet. Bestämmelsen innefattar även ett förbud mot diskriminering och en skyldighet att aktivt främja verklig likabehandling och jämställdhet.

Skyldigheten att aktivt främja likabehandling inbegriper även positiv särbehandling, som syftar till att främja faktisk jämlikhet och förebygga eller undanröja missförhållanden som beror på diskriminering på arbetsmarknaden. Enligt 1 kap. 5 § i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice ska sysselsättningsanslag användas till att särskilt stödja sysselsättningen för dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Den föreslagna paragrafen innehåller en motsvarande bestämmelse i moderniserad språkdräkt, enligt vilken det när offentlig arbetskraftsservice ordnas ska främjas särskilt att personer i svag ställning på arbetsmarknaden får arbete. I den nuvarande lagstiftningen definieras inte vilka personer som anses vara i svag ställning på arbetsmarknaden, och de definieras inte heller i den föreslagna bestämmelsen. I allmänhet räknas åtminstone personer som varit arbetslösa länge och personer med funktionsnedsättning samt partiellt arbetsföra, äldre, unga och invandrare som grupper i svag ställning på arbetsmarknaden. Den föreslagna bestämmelsen bidrar till tillgodoseendet av det allmännas grundlagsstadgade skyldighet att se till att det i samhället inte uppstår grupper som är utan arbete på ett permanent sätt.

6 §. Avgiftsfrihet. Bestämmelserna i den föreslagna paragrafen gäller avgiftsfrihet för offentlig arbetskraftsservice. Enligt paragrafen ska all offentlig arbetskraftsservice vara avgiftsfri för enskilda kunder. Även arbetsgivare ska i regel få service avgiftsfritt. Endast i 62 § avsedd gemensamt anskaffad utbildning avses vara en service där den arbetsgivare som är med om att ordna utbildningen deltar i anskaffningskostnaden för servicen. Motsvarande bestämmelser finns i 1 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

7 §. Finansiering. För kommunerna utgör det ett nytt statsandelsåliggande att ordna offentlig arbetskraftsservice och sköta de uppgifter som hör samman med den. Paragrafen innehåller en informativ hänvisning till lagen om statsandel för kommunal basservice, i vilken det föreslås bestämmelser om statsandel för ordnande av arbetskraftsservice och om grunderna för bestämmande av statsandelen.

8 §. Hänvisande till en annan serviceanordnare och samordning av servicen. Om en kunds servicebehov gör det nödvändigt med sådan service som inte ingår i arbetskraftsmyndighetens organiseringsansvar ska kunden vid behov informeras om vilka andra servicemöjligheter som finns. Vid behov ska arbetskraftsmyndigheten dessutom hänvisa kunden till en annan myndighets eller serviceanordnare service och, om det behövs, samarbeta med den organiseringsansvariga myndigheten eller aktören när kunden hänvisas till den servicen. Till ovannämnda delar motsvarar bestämmelsen i sak 1 kap. 4 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. I paragrafen föreslås dessutom en skyldighet att vid behov samarbeta med en annan serviceanordnare för att samordna servicen. Den föreslagna bestämmelser ökar skyldigheten att samarbeta med andra serviceanordnare för ändamålet att tjänster som tillhör olika aktörers organiseringsansvar ska kunna tillhandahållas kunden som en samordnad helhet. Bestämmelser om samordning av servicen för arbets sökande i behov av sektorsövergripande stöd som främjar

sysselsättningen föreslås i en egen lag om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen. Denna avses ersätta den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

9 §. Samarbetskyldighet. I den föreslagna paragrafen åläggs kommunerna att vid verkställighet, planering och utveckling av offentlig arbetskraftsservice samarbeta med varandra samt med andra myndigheter och aktörer. Viktiga myndigheter är till exempel närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter, närings-, trafik- och miljöcentralerna, välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten. Kommunerna ska enligt paragrafen även samarbeta med bland annat utbildningsanordnare när det gäller att planera sådan arbetskraftsutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning. Vid internationell arbetsförmedling är samarbetspartnerna det förenämnda utvecklings- och förvaltningscentret samt Business Finland. Det väsentliga är att arbetskraftsmyndigheterna samarbetar brett med de olika intressentgrupper som finns.

10 §. Den arbetssökandes bostad, hemkommun och pendlingsområde. Den föreslagna paragrafen motsvarar i huvudsak 1 kap. 9 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. I 2 mom. föreslås en bestämmelse om vad som avses med en arbetssökandes bostad. Bestämmelsen motsvarar gällande lag. Bostaden och pendlingsområdet, som bestäms baserat på bostaden, har relevans bland annat för beloppet av den kostnadsersättning som betalas under tiden för vissa sysselsättningsfrämjande tjänster och för skyldigheten att ta del av service som en förutsättning för fortsatt arbetslöshetsförmån. Vid tillämpningen av den föreslagna lagen bestäms inte hemkommunen enligt den adress som en arbetssökande uppger utan enligt den hemkommun som förts in i befolkningsdatasystemet. För tydlighetens skull tas denna information in i föreslagna 2 mom.

11 §. Tillämpning av den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd. Paragrafen gäller tillämpning av den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd på sådana stöd som beviljas baserat på den föreslagna lagen. Enligt paragrafen ska tillämpligheten konstateras i bestämmelserna om varje stöd för sig. Paragrafen stämmer i övrigt överens med 1 kap. 3 a § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, men tillämpningen av paragrafen förenas inte med ett villkor om att den som ansöker om stöd ska idka näringsverksamhet. Detta beror på att begreppet näringsverksamhet inte stämmer överens med EU:s regler om statligt stöd.

Enligt artikel 107.1 i FEUF utgör offentliga stöd statligt stöd när statliga medel kanaliseras selektivt till vissa företag, stödet snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna de företagen och stödet påverkar handeln mellan medlemsstaterna. I bestämmelserna om statligt stöd avser företag vilken som helst enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oberoende av enhetens rättsliga form eller hur den finansieras. Som statligt stöd räknas all verksamhet där varor och tjänster tillhandahålls på marknaden. Vilken rättslig form en enhet har eller huruvida verksamheten är vinstdrivande eller inte saknar betydelse för begreppet. Gynnandet anses vara selektivt när den som beviljar stödet kan göra det baserat på egen prövning.

2 kap. **Kommunens organiseringsansvar**

Föreslagna 2 kap. innehåller bland annat bestämmelser om att arbetskraftsservice som omfattas av det kommunala organiseringsansvaret ska ordnas antingen i varje kommun för sig eller i samarbetsområden bestående av flera kommuner, bestämmelser om en upplysningsskyldighet gentemot arbets- och näringsministeriet samt bestämmelser om statsrådets beslutanderätt i situationer där de i kapitlet uppställda kraven avseende ordnandet av service inte har uppfyllts.

12 §. Ordnande av arbetskraftsservice. I paragrafen föreslås bestämmelser om när kommuner kan ordna arbetskraftsservice själva och när de ska bilda samarbetsområden för ändamålet.

Enligt *1 mom.* kan kommuner med en arbetskraft på minst 20 000 personer ordna arbetskraftsservice själva. Genom detta kvantifierade krav säkerställs det att kommunerna har tillräcklig personalkapacitet och ekonomiska resurser att sköta uppgiften i fråga, som överförs från staten och hänförs till de grundläggande fri- och rättigheterna, på så sätt att man kan anta att kraven på jämlik tillgång till servicen uppfylls. Därigenom säkerställs även att arbetskraftsservicen ur kundens synvinkel inte blir splittrad utan alltjämt fungerar på ett sammanhängande sätt.

Om en kommuns arbetskraft är mindre än 20 000 personer ska kommunen i syfte att ordna arbetskraftsservice bilda ett samarbetsområde tillsammans med en eller flera andra kommuner. Den sammanlagda arbetskraften i de kommuner som tillsammans bildar ett sådant sysselsättningsområde ska uppgå till minst 20 000 personer. Sysselsättningsområdet ska utgöra ett geografiskt sammanhängande och i arbetsmarknads- och pendlingshänseende funktionellt område. Med geografisk sammanhängning avses det att varje kommun i sysselsättningsområdet ska angränsa till åtminstone en annan kommun i samma sysselsättningsområde. Att området ska vara funktionellt i arbetsmarknads- och pendlingshänseende betyder att det i området ska vara vanligt att man pendlar mellan kommunerna eller till en tredje kommun. Kravet på funktionalitet ur arbetsmarknadssynvinkel innebär att det i sysselsättningsområdet ska finnas till exempel en centralstad dit pendeltrafiken i huvudsak löper. Ett sysselsättningsområde får bildas oberoende av gränserna mellan landskap, välfärdsområden eller de geografiska verksamhetsområdena inom regionförvaltningen. I den föreslagna lagen om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa andra lagar som har samband med den (*införandelagen*) föreslås en bestämmelse i 4 § om att undantag får göras från kravet på en arbetskraft på 20 000 personer om statsrådet ger tillstånd till detta.

I den föreslagna paragrafens *2 mom.* formuleras en precisering till *1 mom.* enligt vilken kommunens arbetskraft enligt *1 mom.* avser det totala antalet sysselsatta och arbetslösa i kommunen enligt Statistikcentralens sysselsättningsstatistik. Den nämnda statistiken bygger på ett trettiotal administrativa och statistikmässiga datamaterial. Statistiken sammanställs årligen och beskriver situationen den 31 december.

13 §. Samarbete mellan kommuner för att fullfölja organiseringsansvaret. Enligt föreslagna *1 mom.* ska de kommuner som bildar ett i 12 § avsett sysselsättningsområde avtala om hur arbetskraftsservicen i området och de uppgifter som har samband med denna ska organiseras. Enligt kommunallagen kan en kommun antingen själv organisera de uppgifter som åligger den enligt lag eller avtala om att organiseringsansvaret ska överföras på en annan kommun eller en samkommun. Enligt 8 § 1 mom. i den lagen är det vid lagstadgat samarbete dock den andra kommunen eller samkommunen som ansvarar för organiseringen av uppgifterna för kommunens räkning. Eftersom det i föreslagna 12 § föreskrivs kriterier för organiseringsansvar är det här fråga om sådant lagstadgat samarbete som avses i 8 § 1 mom. i kommunallagen. Det innebär att kommunerna i syfte att organisera sysselsättningstjänster ska bilda en sådan samkommun som avses i 55 § i kommunallagen eller avtala i enlighet med 51 § i den lagen att en ansvarig kommun sköter arbetskraftsservicen för de andra kommunernas räkning så att kommunerna har ett gemensamt organ för det ändamålet.

Paragrafens *2 mom.* innehåller en informativ hänvisning till kommunallagen. I momentet föreslås dessutom allmänna bestämmelser om beslut som gäller produktion av arbetskraftsservice i

form av kommunalt samarbete. I sådana beslut ska den befintliga verksamheten i de kommuner som deltar i samarbetet, befolkningsstrukturen i sysselsättningsområdet, kundernas servicebehov och andra omständigheter avseende tillhandahållandet av service beaktas. I momentet föreslås vidare en möjlighet att avvika från 8 § 2 mom. 5 punkten i kommunallagen. Enligt momentet kan de kommuner som samarbetar komma överens om hur myndigheternas befogenheter ska utövas. Enligt 8 § 2 mom. i kommunallagen ska den kommun eller samkommun som ansvarar för organiseringen av uppgifterna i fråga om de tjänster och andra åtgärder som ska organiseras svara för lika tillgång till tjänsterna och åtgärderna, fastställandet av behovet, mängden och kvaliteten i fråga om dem, det sätt som de produceras på, tillsynen över produktionen och utövandet av myndigheternas befogenheter. Inom ett sådant sysselsättningsområde som föreslås är det därmed den ansvariga kommunen eller samkommunen som har ansvar för ovan nämnda uppgifter. Enligt 8 § 3 mom. i kommunallagen svarar kommunen för finansieringen av sina uppgifter, även om organiseringsansvaret har överförts på en annan kommun eller samkommun.

Organiseringsansvaret i sig avgör inte hur tjänsterna ska produceras. I kommunallagens 9 § finns närmare bestämmelser om hur tjänsterna ska produceras. Enligt den paragrafen och motiveringen till den kan en kommun producera de tjänster som omfattas av dess organiseringsansvar antingen själv eller i samverkan med andra kommuner. Kommuner och samkommuner kan också baserat på avtal köpa de tjänster de behöver för att sköta uppgifterna av andra serviceproducenter. Alternativen för hur de här tjänsterna kan produceras är således att kommunen producerar tjänsterna själv, bildar en samkommun, avtalar om produktion i samarbete med en annan kommun eller samkommun, bildar eller är aktieägare i ett aktiebolag eller en annan privaträttslig sammanslutning eller skaffar tjänsten av staten, ett annat offentligt samfund eller en privat tjänsteproducent.

Det finns med andra ord ett brett urval möjligheter för hur tjänsterna kan produceras. Den aktör som har organiseringsansvaret kan ingå avtal om produktion av tjänsterna med till exempel en kommun eller en samkommun. Av allt att döma utgör inte kommunallagen något hinder för att till exempel en samkommun ska kunna ingå avtal med en medlemskommun om produktion av vissa definierade tjänster.

När produktionssättet väljs bör det dock beaktas att samkommuner bildade av samkommuner inte är möjliga enligt gällande lagstiftning av demokratiska skäl. Möjliga former för offentligt samarbete mellan samkommuner är enligt kommunallagens 49 § en gemensam tjänst, ett avtal om skötsel av en myndighetsuppgift och en affärsverkssamkommun. Avtal mellan samkommuner utan att en ny organisation grundas är också möjliga, likaså avtal mellan ansvariga kommuner och avtal mellan samkommuner och ansvariga kommuner.

Kommunallagen gör det också möjligt för den ansvariga kommun eller den samkommun som har organiseringsansvaret att ha till exempel gemensamma tjänsteinnehavare (dvs. ett avtal om gemensam tjänsteinnehavare) med en kommun som deltar i samarbetet.

När en organiseringsansvarig aktör fattar beslut som gäller produktion ska den enligt andra meningen i 2 mom. beakta den befintliga verksamheten i de kommuner som deltar i samarbetet, befolkningsstrukturen i sysselsättningsområdet, kundernas servicebehov och andra omständigheter avseende tillhandahållandet av service. I praktiken betyder detta att det i produktionsbeslut är motiverat att beakta den enskilda medlemskommunens befintliga strukturer för förvaltning av sysselsättningen och det ”kommunala ekosystemet” i anslutning till dessa. Det kan dessutom

finnas situationer där det är motiverat att vissa exakt definierade myndighetsuppgifter sköts av kommuner som deltar i samarbetet i stället för av den kommun eller samkommun som har organiseringsansvaret. Om en kommun som deltar i samarbetet sköter sådana myndighetsuppgifter som avses i lagförslaget, ska kommunen vid behandlingen av kunduppgifter som är nödvändiga för att sköta uppgiften använda de riksomfattande informationssystemtjänsterna för arbetskraftsservice. Närmare bestämmelser om behandlingen av kunduppgifter och om de riksomfattande informationssystemtjänsterna föreslås i 13 kap.

Enligt 8 § 2 mom. 5 punkten i kommunallagen ska den kommun eller samkommun som ansvarar för organiseringen av uppgifterna svara för utövandet av myndigheternas befogenheter. I praktiken innebär detta att myndighetsbefogenheter endast kan utövas av ett organ eller en tjänsteinnehavare i den kommun eller samkommun som har organiseringsansvaret. För att ge utrymme för mer flexibilitet än vad kommunallagen medger föreslås det i 2 mom. en möjlighet att avvika från ovannämnda bestämmelse i kommunallagen. Själva organiseringsansvaret ska dock alltid förbli hos den kommun eller samkommun som har det ansvaret.

I beslut som gäller produktionssättet ska i övrigt grundlagens 124 § beaktas särskilt. Den paragrafen begränsar urvalet av tjänster som får köpas av privata aktörer, vilket t.ex. inbegriper kommunalt ägda aktiebolag. Utgångspunkten är att man av privata aktörer endast får skaffa tjänster där det inte är fråga om utövning av offentlig makt eller skötsel av en offentlig förvaltningsuppgift.

14 §. Bildande av sysselsättningsområden i vissa situationer. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om situationer där arbetskraften i en enskild kommun eller ett enskilt sysselsättningsområde som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice understiger den volym som anges i 12 §. Om arbetskraften i en kommun som självständigt ansvarar för att ordna servicen eller den sammanlagda arbetskraften i kommunerna i ett sysselsättningsområde vid utgången av tre på varandra följande kalenderår understiger 20 000 personer, ska kommunen eller sysselsättningsområdets kommuner vidta åtgärder för att med andra kommuner avtala om ett sådant samarbete som uppfyller villkoren i 12 §. För den enskilda kommunen kan detta innebära till exempel att det bildas ett sysselsättningsområde som består av flera kommuner eller att kommunen ansluter sig till ett befintligt sysselsättningsområde. För de tilltänkta sysselsättningsområdena kan det till exempel bli fråga om att nya kommuner tas in i sysselsättningsområdet eller ett sysselsättningsområde införlivas i ett annat sysselsättningsområde. Det är motiverat att börja förbereda åtgärder av detta slag så fort det konstateras att den i 12 § angivna arbetskraftsvolymen inte förväntas bli uppnådd eller de facto inte har uppnåtts under ett eller två år. Åtgärder ska vidtas senast när arbetskraften har underskridit den angivna gränsen i tre på varandra följande år. Om statsrådet med stöd av 4 § i den föreslagna införandelagen har beviljat ett sysselsättningsområde undantag från det förutsatta arbetskraftsunderlaget på 20 000 personer, ska den fastställda gränsen iakttas också i detta sammanhang.

Det samarbetsavtal genom vilket arbetskraften i en kommun som själv sköter uppgiften eller arbetskraften i kommunerna i ett sysselsättningsområde höjs till en nivå som ligger i linje med 12 § ska beredas så att det är i kraft senast från ingången av det andra året efter den tidpunkt då de lagstadgade kraven inte längre uppfylls. Om till exempel 2030 är det tredje år i följd då arbetskraftsvolymen vid utgången av året har underskridit 20 000 personer, ska samarbetsavtalet vara i kraft senast vid ingången av 2032.

15 §. Upplysningskyldighet. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om kommunernas upplysningskyldighet gentemot arbets- och näringsministeriet. Enligt *1 mom.* ska de kommuner som bildar ett sådant sysselsättningsområde som avses i 12 § till arbets- och näringsministeriet ge in ett avtal om ett sådant gemensamt organ som inrättats för syftet att ordna arbetskraftsservice eller ett grundavtal för en samkommun. Dessa avtal som avses i kommunallagens 52 respektive 56 § ska ges in till ministeriet inom två veckor från det att samarbetsavtalet eller grundavtalet godkänns.

Paragrafens *2 mom.* gäller situationer där en kommun ordnar arbetskraftsservicen självständigt. En sådan kommun ska upplysa arbets- och näringsministeriet om saken eller ge in beslut om saken till ministeriet inom två veckor från det att beslutet antas.

Enligt *3 mom.* ska arbets- och näringsministeriet upplysas om ändringar i medlemskommunerna eller parterna i ett sysselsättningsområde på det sätt som föreskrivs i 1 och 2 mom. Kommunernas upplysningskyldighet omfattar med andra ord också ändringar i organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen och i samarbetet mellan kommuner.

Enligt *4 mom.* ska kommunerna utöver de uppgifter som anges i 1 och 2 mom. även ge in en plan för hur arbetskraftsservice ska ordnas. Enligt det föreslagna momentet får närmare bestämmelser om planen utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §. Statsrådets beslutanderätt. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om en beslutanderätt för statsrådet i situationer där bestämmelserna i 12 och 14 § inte har iakttagits. Syftet är att genom beslut av statsrådet säkerställa att samarbetskyldigheten fullgörs eller service ordnas i situationer där kommunerna inte fullgör eller har kunnat fullgöra dessa skyldigheter genom eget beslut.

Paragrafens *1 mom.* gäller situationer där en kommun blir utanför ett sysselsättningsområde trots att arbetskraften i kommunen understiger den i 12 § angivna gränsen på 20 000 personer, och statsrådet inte har beviljat ett sådant tillstånd som avses i 4 § i införandelagen. I det fallet ska statsrådet fatta beslut om att ett sysselsättningsområde ska bildas eller kommunen höra till ett befintligt sysselsättningsområde. Statsrådet ska också bestämma kostnadsfördelningen, förvaltningsmodellen, principerna enligt vilka tjänsterna och uppgifterna ska organiseras och annat som är nödvändigt för att organisera samarbetet och som kommunerna inte har avtalat om. Innan det fattar beslutet ska statsrådet höra de berörda kommunerna och det berörda sysselsättningsområdet. Statsrådets beslut om villkoren för samarbetet är i kraft tills de berörda kommunerna avtalar något annat.

Enligt den föreslagna paragrafens *2 mom.* har statsrådet den beslutanderätt som avses i 1 mom. också i det fallet att en kommun eller ett sysselsättningsområde inte uppfyller det i 12 § avsedda kravet på att området ska vara geografiskt sammanhängande samt funktionellt i arbetsmarknads- eller pendlingshänseende (*1 punkten*). Statsrådet ska enligt *2 punkten* också ha beslutanderätt i situationer där den kommun som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice hamnar utanför ett sysselsättningsområde i strid med 14 §, trots att dess arbetskraftsmängd under tre på varandra följande år har underskridit gränsen på 20 000 personer. Enligt *3 punkten* har statsrådet motsvarande beslutanderätt i en situation där den sammanlagda arbetskraften i kommunerna i ett sysselsättningsområde under tre på varandra följande år har understigit 20 000 personer och kommunerna inte avtalar om att utöka sysselsättningsområdet eller om att bilda ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren i 12 §. Vidare har statsrådet enligt *4 punkten* rätt att

besluta att ett sysselsättningsområde ska bildas eller att en berörd kommun ska ingå i ett befintligt sysselsättningsområde om en eller flera kommuner meddelar utträde från ett befintligt sysselsättningsområde och kommunen eller sysselsättningsområdet inte uppfyller villkoren i 12 § och det inte heller har avtalats om ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren.

Enligt 5 punkten i det föreslagna momentet ska statsrådet dessutom ha denna beslutanderätt när arbetskraftsmyndighetens kapacitet att ordna i lagen avsedd service har försämrats avsevärt på det sätt som avses i föreslagna 24 § 3 mom. I det fallet gäller statsrådets beslutanderätt en situation där arbets- och näringsministeriet har inlett ett i 24 § avsett samrådsförfarande när de villkor som anges i den paragrafen uppfylls.

Rätten att söka ändring i ett beslut som statsrådet meddelat med stöd av 1 och 2 mom. bestäms enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Enligt 8 § i den lagen ska besvär över beslut som fattats vid statsrådets allmänna sammanträde anföras direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Statsrådets beslut ska iakttas trots besvär, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. På grund av sin karaktär ska sådana beslut verkställas genast för att det inte ska uppstå en situation där det är oklart vilken aktör som ansvarar för att ordna tjänsterna.

17 §. Skyldighet att tillhandahålla service. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om vem kommuner är skyldiga att tillhandahålla offentlig arbetskraftsservice till. Enligt 1 mom. ska den kommun eller samkommun som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice tillhandahålla arbetskraftsservice till enskilda kunder som har sin i lagen om hemkommun avsedda hemkommun i den kommunen eller i sysselsättningsområdet. Enligt föreslagna 27 § kan en utlänning anmäla sig som arbetssökande om den har rätt att arbeta i Finland. Lagförslaget innehåller inte heller några bestämmelser i vilka arbetskraftsservice som allmän regel endast får tillhandahållas till kunder som är arbetssökande. Även andra än arbetssökande kunder har alltså tillgång till sådan service om inte något annat föreskrivs. Om en enskild kund inte har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun i Finland ska servicen tillhandahållas av den kommun där kunden huvudsakligen bor eller vistas. Enligt lagförslaget ska alltså kommuner vara skyldiga att tillhandahålla även sådana enskilda kunder service.

Enligt 18 § 23 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör frågor som gäller främjande av sysselsättningen till Ålands lagstiftningsbehörighet, så den föreslagna lagen tillämpas inte i landskapet Åland. Ålänningar har dock rätt att anmäla sig som arbetssökande och ansöka om arbetskraftsservice även annanstans i Finland än på Åland. Arbetskraftsmyndigheter är med andra ord skyldiga att tillhandahålla service också till personer som har sin hemkommun i landskapet Åland.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om situationer där enskilda kunder huvudsakligen bor eller vistas utanför sin hemkommun. Om en enskild kund på grund av arbete, studier, fritid, en nära anhörigs eller annan närstående persons bosättning eller av någon annan motsvarande orsak regelbundet eller en längre tid bor eller vistas utanför sin hemkommun kan personen enligt lagförslaget välja att använda annan arbetskraftsservice än den som hemkommunen ordnar. Med nära anhörig eller annan närstående person avses här personer som är släkt i rätt upp- eller nedstigande led, syskon, äkta make, maka eller sambo, part i ett registrerat parförhållande eller nära vän. Med regelbundenhet avses det att tidpunkten för vistelsen eller boendet är känd eller förutsägbar samt att vistelsen eller boendet sker upprepat. Med längre tid avses det att vistelsen eller boendet varar åtminstone flera veckor utan avbrott.

I dessa situationer har man enligt lagförslaget rätt att få den arbetskraftsservice man behöver av den kommun där man huvudsakligen vistas. Ansvar för att ordna arbetskraftsservice ligger alltså i dessa fall inte på hemkommunen utan på den kommun där man huvudsakligen vistas eller på den till sysselsättningsområdet hörande arbetskraftsmyndighet som ordnar servicen inom vistelsekommunen. Den som vill byta serviceanordnare ska göra en skriftlig anmälan om saken till hemkommunen och till den kommun eller det sysselsättningsområde vars tjänster personen väljer att anlita. I praktiken ska den som anmäler sig som arbetssökande eller den som är arbetssökande göra anmälan via en webbtjänst. I sådana situationer ligger dock ersättningsansvaret för arbetskraftsservicen kvar hos personens hemkommun. Bestämmelser om ersättningskyldighet mellan kommuner föreslås i 18 §.

Även om det föreslås bestämmelser som begränsar skyldigheten att tillhandahålla service på det sätt som nämns i 1 och 2 mom., är avsikten med bestämmelserna inte att hindra att service tillhandahålls också andra enskilda kunder. Till exempel arbetsförmedling ska vid behov förmedlas över gränserna mellan arbetskraftsmyndigheters verksamhetsområden. I 3 mom. föreslås därtill ett undantag enligt vilket en arbetskraftsmyndighet inte på grundval av hemkommun eller bostads- eller vistelseort får begränsa en enskild kunds möjligheter att delta i arbetskraftsutbildning, om inte något annat följer av särskilda skäl. Detta avser att arbetskraftsmyndigheten i regel inte får fördela utbildningsplatser enbart mellan arbetssökande inom sitt eget verksamhetsområde. Med andra ord ska enskilda kunder få söka till arbetskraftsutbildning som ordnas av vilken arbetskraftsmyndighet som helst och uppgiften om hemkommun beaktas inte som grund på vilken en person inte skulle antas till en utbildning. Av särskilda skäl ska det dock vara möjligt att arbetskraftsutbildning fördelas på ett visst sätt. Ett särskilt skäl kan till exempel vara det att arbetskraftsutbildningen hänförs till ett ESF-projekt som genomförs inom kommunens eller arbetskraftsmyndighetens område och utbildningsplatserna reserveras i förväg för de kunder som kommer via projektet i fråga. Ett särskilt skäl kan också vara att innehållet i utbildningsprogrammet uttryckligen har skräddarsyttts för en viss grupp av arbetssökande inom arbetskraftsmyndighetens verksamhetsområde.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om skyldigheten att tillhandahålla arbetsgivare service. Enligt bestämmelsen ska arbetsgivare kunna ansöka om service hos den arbetskraftsmyndighet de väljer och kommunen ska inte kunna vägra service därför att företagets hemort eller verksamhetsställe inte är beläget inom arbetskraftsmyndighetens verksamhetsområde.

18 §. Ersättning i vissa fall för kostnader för tillhandahållande av arbetskraftsservice. Den föreslagna paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om ersättning för kostnader i situationer där en person med stöd av 17 § 2 mom. får arbetskraftsservice av någon annan arbetskraftsmyndighet än sin hemkommun enligt lagen om hemkommun eller av det sysselsättningsområde som personens hemkommun ingår i. I sådana fall ska hemkommunen ersätta kostnaderna för den arbetskraftsservice som personen fått till den arbetskraftsmyndighet som tillhandahållit servicen. Detsamma gäller kostnaderna för arbetskraftsutbildning som ordnas av någon annan arbetskraftsmyndighet. Hemkommunen har däremot inget ersättningsansvar i fråga om kostnader förorsakade av att en enskild kund deltar i sådan i lagen om yrkesutbildning avsedd arbetskraftsutbildning som en annan arbetskraftsmyndighet har avtalat om att ordna.

Enligt paragrafens 2 mom. ska ersättningen basera sig på den produktifiering eller det produktpris som kommunen använder för att följa upp sin verksamhet eller som samkommunen använ-

der för fakturering till medlemskommunerna. Närmare bestämmelser om grunderna för ersättning för service och om faktureringsförfarandet får enligt förslaget utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

19 §. Servicespråk. Den föreslagna paragrafens 1 mom. innehåller en informativ hänvisning till språklagen. Dessutom innehåller momentet ett undantag till språklagen.

Enligt 6 § 2 mom. i språklagen är en arbetskraftsmyndighet tvåspråkig om den kommun som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice är det eller om det sysselsättningsområde som utgör arbetskraftsmyndighetens verksamhetsområde omfattar kommuner med olika språk eller minst en tvåspråkig kommun. I annat fall är arbetskraftsmyndigheten enspråkig. Enligt språklagen ska tvåspråkiga myndigheter betjäna allmänheten på finska och svenska. I sin service och i annan verksamhet utåt ska de dessutom visa att de använder båda språken.

Som undantag till språklagen ska enskilda kunder alltid ha rätt att utträta egna ärenden hos arbetskraftsmyndigheter på finska eller svenska. Det innebär i praktiken att enskilda kunder har rätt att använda svenska också hos enspråkigt finska myndigheter. Undantaget medför inte någon skyldighet för sådana arbetskraftsmyndigheter att tillhandahålla service på båda språken, utan myndigheten ska vid behov se till att kunden kan utträta ärenden på svenska, till exempel genom att ordna tolkning.

Arbetskraftsservice ska dessutom ordnas med beaktande av samernas språkliga rättigheter, om vilka det finns bestämmelser i samiska språklagen (1086/2003). Enligt 2 § 1 mom. 1 punkten i den lagen tillämpas språklagen på de kommunala organen i Enare, Enontekis, Sodankylä och Utsjoki kommuner samt på organen i sådana samkommuner till vilka någon av dessa kommuner hör.

I 2 mom. föreslås en rätt för enskilda kunder att anlita någon annan arbetskraftsmyndighet än den som är behörig på grundval av hemkommun, om det behövs för att de språkliga rättigheterna ska tillgodoseas. Personens hemkommun står i så fall för kostnaderna för servicen. I fråga om ersättning av kostnaderna gäller bestämmelserna i föreslagna 18 §.

3 kap. **Styrning och tillsyn**

Det föreslagna kapitlet innehåller bestämmelser om att nationella mål för främjande av sysselsättningen ska tas fram och följas upp, om en nationell delegation för främjande av sysselsättningen, om dess uppgifter och sammansättning samt om regionala diskussioner för samarbete och uppföljning i syfte att främja sysselsättningen. Den styrning som arbetskraftsmyndigheterna enligt lagförslaget har till uppgift ska skötas baserat på kunskap, dialog och samarbete. För att staten i sista hand ska ha möjlighet att ingripa i situationer där tillgången till offentlig arbetskraftsservice har försämrats, innehåller kapitlet också bestämmelser om ett samrådsförfarande i syfte att trygga ordnandet av service.

20 §. Allmän styrning av den offentliga arbetskraftsservicen. Enligt 21 § i reglementet för statsrådet (262/2003) omfattar arbets- och näringsministeriets ansvarsområde bland annat sysselsättning, arbetslöshet och offentlig arbetskraftsservice samt arbetstagares, företagares, praktikanter, studerandes och forskares invandring och främjandet av integrationen av invandrare. Mi-

nisteriet svarar för beredningen av lagstiftning och av statsbudgeten enligt sitt förvaltningsområde. Enligt den föreslagna paragrafen ansvarar arbets- och näringsministeriet för den allmänna styrningen och utvecklingen av samt tillsynen över offentlig arbetskraftsservice.

Ministeriet ansvarar för den strategiska planeringen i fråga om tillgång på kompetent arbetskraft och främjande av sysselsättningen samt för annan därtill anknyttande planering på riksnivå. Detta omfattar bland annat att bereda de nationella målen för främjande av sysselsättningen, om vilket det föreslås bestämmelser i 21 §. Enligt förslaget ansvarar arbets- och näringsministeriet dessutom för att följa upp och utvärdera sysselsättningen i kommunerna och hur de ordnar arbetskraftsservice. Ministeriet ska svara för den allmänna tillsynen över arbetskraftsservice. Med det avses att arbets- och näringsministeriet har en styrande roll över tillsynsmyndigheten och kan t.ex. delta i upprättandet av tillsynsmyndighetens tillsynsplan. Tillsynsmyndigheten ska också regelbundet rapportera till ministeriet om de viktigaste observationer som gjorts i samband med tillsynen.

21 §. Nationella mål för främjande av sysselsättningen. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om uppställande av nationella mål för främjande av sysselsättningen, om vad som kan anges i målen samt om uppföljning och justering av målen. Enligt 1 mom. fastställer statsrådet de nationella målen för främjande av sysselsättningen en regeringsperiod åt gången, på föredragning av arbets- och näringsministeriet. Målen uppställs i början av regeringsperioden och är i kraft tills nya mål uppställs.

Staten och särskilt arbets- och näringsministeriet ansvarar för att främja sysselsättningen, för arbetskraften och för att systemet med offentlig arbetskraftsservice fungerar. Arbets- och näringsministeriet ansvarar dessutom för den riksomfattande planeringen, utvecklingen och styrningen av politiken för integrationsfrämjande. I det ansvaret ingår att följa upp och utvärdera integrationsfrämjandet.

Enligt förslaget ska arbets- och näringsministeriet vid ingången av regeringsperioden bereda ett förslag till nationella mål för främjande av sysselsättningen som ges till statsrådet. Målen ska bygga på regeringsprogrammets skrivningar om sysselsättning och främjande av sysselsättningen och bidra till att de uppnås. Avsikten är att målen ska vara av strategisk karaktär. Målen kan vara kvantitativa eller kvalitativa och de kan gälla till exempel den service som olika kundgrupper får eller de administrativa tillvägagångssätt som används för att säkerställa att servicen tillhandahålls effektivt. Målen avses vara riksomfattande, men hur de beaktas och fullföljs regionalt kan följas upp vid de regionala diskussionerna för samarbete och uppföljning.

Eftersom kommunerna är centrala aktörer när det gäller att främja sysselsättningen ska målen beredas i samråd med dem så att deras synpunkter kan beaktas. Andra aktörer som ska delta i beredningen är till exempel undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringslivsorganisationerna, NTM-centralerna och landskapsförbunden. Arbets- och näringsministeriet ska se till att de olika parternas synpunkter och målen inom de olika förvaltningsområdena beaktas när målen bereds. Det är till exempel viktigt att målen i fråga om tillgång på kompetent arbetskraft bereds samordnat med undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och med social- och hälsovårdsministeriets styrning av social- och hälsovårdstjänsterna. I praktiken deltar man i beredningen via den i 22 § avsedda nationella delegationen för främjande av sysselsättningen.

Kommunala och statliga myndigheter ska i sin egen verksamhet beakta de nationella målen för främjande av sysselsättningen. Arbets- och näringsministeriet ska följa hur målen uppnås. Uppföljningen ska ske årsvis. Hur målen har uppnåtts ska diskuteras med Arbetskraftsmyndigheterna i de regionala diskussioner för samarbete och uppföljning som avses i 23 §. Även den nationella delegationen avses vara ett centralt forum för diskussion om hur målen har uppnåtts.

Om situationen på arbetsmarknaden förändras väsentligt kan målen ses över under en pågående regeringsperiod. En översyn av målen kan bli aktuell till exempel i en situation där ett förändrat ekonomiskt läge påverkar arbetsmarknaden på ett sådant sätt att tidigare uppsatta mål inte längre motsvarar den nya verkligheten. Ett annat exempel på faktorer som kan föranleda en översyn av målen är oförutsedda och omfattande tillströmningar av migranter.

I den föreslagna paragrafens 2 mom. preciseras vilka saker som kan definieras i målen. Enligt 2 mom. 1 punkten är syftet med målen bl.a. att säkerställa att Arbetskraftsservice förverkligas och att Arbetskraftsservice finns att få i hela landet samt att servicen är verkningsfull dvs. bidrar till att främja sysselsättningen. Vidare kan målen vara avsedda att säkerställa att servicen är samordnad och tillgodoser de språkliga rättigheterna. Målen kan också vara avsedda att främja jämställdheten mellan könen samt likabehandling i produktionen av Arbetskraftsservice.

Enligt 2 punkten kan målen gälla tillgången på kompetent Arbetskraft och att främja Arbetskraftsinvandring. När det gäller tillgången på kompetent Arbetskraft är det viktigt att målen samordnas särskilt med de mål som uppställts inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Styrningen av anordnare av yrkesutbildning och högskolor baserat på utbildningslagstiftningen sker mellan undervisnings- och kulturministeriet och utbildningsorganisationerna. Också på kommunal nivå måste Arbetskraften som helhet, inklusive dess särskilda grupper, beaktas i arbetet för att främja sysselsättningen. Särskilda grupper är till exempel integrationskunder och andra invandrare, unga, personer över 55 år och partiellt arbetsföra personer.

Enligt 3 punkten kan mål också sättas upp för samarbetet mellan staten, kommunerna, sysselsättningsområdena och andra aktörer. Särskilt i det inledande skedet när reformen genomförs behövs det nya procedurer för dialog och förmedling av erfarenheter och bästa praxis mellan alla inblandade aktörer, samt planer för hur denna verksamhet ska utvecklas systematiskt. På motsvarande sätt kan man enligt 4 punkten definiera utvecklingsmål för sysselsättningsförvaltningen till stöd för verkställigheten av reformen och en systematisk utveckling av sysselsättningsfrämjandet.

Mål som uppsätts enligt föreslagna 5 punkten gäller utveckling av informationshanteringen och digitaliseringen inom Arbetskraftsservice. En central förutsättning för att reformen ska lyckas är att de förvaltningsansvar och processansvar och därmed sammanhängande mål som definieras för verksamheten kunskapsbaserad ledning, att informationssystemen och datamaterialet motsvarar de olika berörda aktörernas behov och att det genom partnerskap och samarbete mellan staten och kommunerna säkerställs att informationssystemen fungerar. Gemensamma mål behövs för att skapa både en rikstäckande och en regional lägesbild i fråga om sysselsättningen och som stöd till dem som ordnar Arbetskraftsservice. Produktionen av information är en nyckelverksamhet i beredningen av ministeriets politik. Enligt 6 punkten kan målen också gälla andra saker som behövs för att främja sysselsättningen.

Paragrafens 3 mom. innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning om beredning och översyn av de nationella målen.

22 §. Nationell delegation för främjande av sysselsättningen och delegationens uppgifter. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om en nationell delegation för främjande av sysselsättningen. Delegationen är avsedd att inrättas i anslutning till arbets- och näringsministeriet. Delegationen avses vara ett samarbetsorgan mellan de centrala aktörerna med ansvar att främja sysselsättningen. Syftet är att möjliggöra kontinuerlig diskussion och en gemensam syn i frågor som gäller sysselsättning och arbetskraftsservice.

I 1 mom. finns bestämmelser om tillsättande av delegationen och utseende av en ordförande samt en allmän bestämmelse om delegationens sammansättning. Tillsättandet ska enligt förslaget höra till statsrådets behörighet. Statsrådet tillsätter delegationen på föredragning från arbets- och näringsministeriet. Eftersom det är fråga om ett nationellt samarbetsorgan inom ett politiskt nyckelområde för regeringen ska statsrådet dessutom utse en ordförande och vice ordförande för delegationen. Avsikten är att ordföranden ska vara från arbets- och näringsministeriet.

I delegationen ska det åtminstone ingå representanter för de ministerier som är relevanta ur sysselsättningssynvinkel, kommunerna, den statliga regionförvaltningen och organisationerna inom arbetslivet och näringslivet. Dessutom kan det ingå representanter för andra relevanta aktörer, till exempel välfärdsområdena och Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning. Utöver arbets- och näringsministeriet ska finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet vara representerade. Alla dessa har för egen del styransvar på området sysselsättning. Kommunernas representanter ska utses från olika stora kommuner samt så att en god geografisk och språklig täckning åstadkoms. Dessutom ska kommunerna kunna företrädas av Kommunförbundet. Även landskapsförbunden ska få ha en representant i delegationen, på grund av det nära samband och samordningsbehov som finns mellan främjandet av sysselsättningen och utvecklandet av regionerna. Statens regionförvaltning ska enligt förslaget vara representerad genom NTM-centralerna, regionförvaltningsverken samt UF-centret. Dessa myndigheter sköter uppgifter inom uppföljning, bedömning och övervakning av sysselsättningen och av behoven i fråga om arbetskraft och kompetens. I sitt arbete kan delegationen vid behov också höra och samarbeta med andra aktörer, till exempel organisationer eller privata tjänsteproducenter.

Det föreslagna 2 mom. innehåller allmänna bestämmelser om delegationens uppgifter. Delegationen stöder arbets- och näringsministeriet i den allmänna styrningen av offentlig arbetskraftsservice. Delegationen har till uppgift att följa och förutse hur systemet med arbetskraftsservice fungerar på riksnivå och behandla utvecklingsbehov som gäller främjande av sysselsättningen. Delegationens uppgifter har beröringspunkter med de riksomfattande uppgifterna inom planering, utveckling och styrning av främjandet av integration.

Delegationen ska stödja arbets- och näringsministeriet i beredningen och uppföljningen av de nationella målen för främjande av sysselsättningen. Delegationen avses också fungera som en kanal via vilken arbetskraftsmyndigheter och andra aktörer kan lämna förslag till arbets- och näringsministeriet på åtgärder som behövs för att främja sysselsättningen. Delegationen avses behandla utvecklingsbehov rörande både lagstiftningen på området sysselsättning och andra åtgärder, inklusive sådana sysselsättningsrelaterade initiativ från Europeiska kommissionen som är av större betydelse. Typiska exempel på mål som kan uppställas på EU-nivå gäller verkställighet av ungdomsgarantin eller främjande av sysselsättningen bland invandrare eller andra grupper med särskilda behov.

Delegationen ska för varje regeringsperiod ge in en redogörelse till statsrådet om hur service-systemet fungerar, om inte något annat följer av särskilda skäl. Redogörelsen kan basera sig på evidensbaserad kunskap och extern utvärdering. Det ändamålsenliga i praktiken är att redogörelsen lämnas i slutet av delegationens mandatperiod. Då kan redogörelsens förslag och ändringsbehov avseende systemet beaktas i den nya regeringens regeringsprogram och föras vidare till beredning i början av dess mandatperiod. I redogörelsen avses delegationen bedöma t.ex. servicesystemets funktion och hur förutsättningarna att ordna service uppfylls, kriterierna för organiseringsansvar, finansieringssystemets funktion inklusive beröringspunkterna med välfärdsområdenas verksamhet och finansiering, samt tillgodoseendet av kundernas grundläggande fri- och rättigheter. Servicesystemets funktion och resultat ska bedömas i förhållande till de uppställda riksomfattande målen för främjande av sysselsättningen. Bedömningen av finansieringssystemets funktion avses gälla kommunens finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner och kompenseringen av dem samt finansieringen av arbetskraftsservice. I redogörelsen ska ställning tas bl.a. till frågan huruvida kommunernas finansiering räcker till för fullgörandet av deras uppgifter och hur finansieringssystemets behov utvecklas. Redogörelsen stöder och kompletterar den årliga utvärdering av hur finansieringsprincipen tillgodoses som görs i anslutning till kommuneconomiprogrammet. Baserat på redogörelsen kan delegationen för statsrådet lägga fram förslag till sådana ändringar i lagstiftningen och andra ändringar som behövs för utvecklandet av servicesystemet.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning. Bemyndigandet gör det möjligt att precisera delegationens uppgifter och tillsätta specifika sektioner för olika uppgifter av mindre eller större omfattning, såsom att utveckla förvaltningen av sysselsättningen eller informationsledning. Inom delegationen kan det tillsättas en sektion med uppgift att på riksnivå styra samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd i syfte att främja sysselsättningen.

23 §. Regionala diskussioner för samarbete och uppföljning i syfte att främja sysselsättningen. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om regionala diskussioner för samarbete och uppföljning som staten och Arbetskraftsmyndigheterna ska föra i syfte att främja sysselsättningen samt om hur diskussionerna ska ordnas och vilket det väsentliga innehållet i dem ska vara. Diskussionerna är avsedda att vara ett stöd för Arbetskraftsmyndigheterna i deras uppgift att ordna Arbetskraftsservice och främja sysselsättningen. Staten har i sista hand ansvaret för Arbetskraften och ansvarar också för att systemet med Arbetskraftsservice fungerar i hela landet. De regionala diskussionerna avses fungera som en kanal via vilken staten fullföljer detta ansvar.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken Arbets- och Näringsministeriet och NTM-centralen ska med Arbetskraftsmyndigheterna föra regelbundna regionala diskussioner för samarbete och uppföljning. Det föreslagna förfarandet utgör en ny form av dialog och informationsstyrning mellan staten och Arbetskraftsmyndigheterna i sysselsättningsfrågor. Ett liknande förfarande mellan staten och kommunsektorn är det förfarande med regionutvecklingsdiskussioner som föreskrivs i 27 § i lagen om utveckling av regionerna och genomförande av Europeiska unionens regional- och strukturpolitik (756/2021). I de diskussionerna företräds kommunerna dock av landskapsförbunden och diskussionerna handlar brett om målen för regionutvecklingen och genomförandet av dem. Kommuner och städer deltar i diskussionerna beroende på vilka teman som behandlas. Dessutom finns det bestämmelser om förhandlingar mellan social- och hälsovårdsministeriet och välfärdsområdena i 24 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021). Enligt den paragrafen förhandlar social- och hälsovårdsministeriet årligen med varje välfärdsområde om genomförandet av de uppgifter inom social- och hälsovården som om-

fattas av välfärdsrådets organiseringsansvar. Samordningen av dessa förenämnda förfaranden för dialog mellan staten och regionerna, deras roll för det genomförande arbetet inom de olika ansvarsområdena samt relevanta gemensamma data och informationsmaterial är viktiga frågor att identifiera och ta till vara fullt ut i fortsättningen. Diskussionerna bör också bygga på analyser och data som gäller riksomfattande och regionala uppföljnings-, utvecklings- och styrningsuppgifter inom främjandet av integration.

Diskussionerna ska sammankallas av NTM-centralen i egenskap av företrädare för staten. Centralens uppgifter föreslås omfatta bl.a. det regionala främjandet av sysselsättningen. Diskussionerna är avsedda att hållas regelbundet, i regel varje år. Sättet på vilket diskussionerna hålls kan variera från år till år efter behov. Sättet på vilket diskussionerna genomförs och vad som diskuteras kan också variera regionalt beroende på hur många Arbetskraftsmyndigheter det finns inom NTM-centralens region och hur stort sysselsättningsläge är i olika delar av regionen. I praktiken kan till exempel behoven hos större och mindre sysselsättningsområden och Arbetskraftsmyndigheter beaktas och diskussionerna genomföras på ändamålsenligt sätt.

I diskussionen med Arbets- och Näringsministeriet och NTM-centralen deltar alla Arbetskraftsmyndigheter inom centralens verksamhetsområde samt UF-centret. Om ett sysselsättningsområde omfattar delar av två eller flera närings-, trafik- och miljöcentralers verksamhetsområden ska Arbetskraftsmyndigheten delta i diskussionerna som ordnas av den NTM-central inom vars verksamhetsområde den ansvariga kommunen finns eller inom vars område samkommunen har sin hemort.

Beroende på region och läget i regionen kan också andra ministerier och statliga myndigheter som är relevanta för främjandet av sysselsättningen, t.ex. regionförvaltningsverket, delta i diskussionerna. Dessutom kan Arbetskraftsmyndigheterna i en region föreslå att till exempel utbildningsanordnare bjuds in att delta i diskussionerna om det är lämpligt med tanke på frågorna att behandla. Tanken är dock att antalet deltagare ska hållas begränsat så att man vid diskussionerna kan ställa frågor om sysselsättning och ordnande av Arbetskraftsservice på ett sätt som är ändamålsenligt för varje område.

I den föreslagna paragrafens 2 mom. finns bestämmelser om vad diskussionerna för samarbete och uppföljning ska vara baserade på och vad som åtminstone ska behandlas i dem. Diskussionerna ska föras baserat på uppföljnings- och analysdata om sysselsättning och Arbetskraftsservice. Parterna ska diskutera hur sysselsättningen har främjats inom varje närings-, trafik- och miljöcentralers verksamhetsområde i förhållande till de nationella målen. Som centralt underlag för diskussionerna framtar UF-centret ett uppföljnings- och analysmaterial av riksomfattande och regional omfattning. Materialet föreslås bygga på informationen i Arbetskraftsservicens nationella informationsresurs och på därpå baserad Arbetsförmedlingsstatistik samt på behövlig officiell statistik framtagen av Statistikcentralen. I underlaget ska även den rikstäckande och regionala information som producerats om främjandet av integration ur övergripande synvinkel och om tjänsterna för främjande av integration beaktas. Som underlag för en regional lägesbild kan man vid diskussionerna även använda kommunernas egna informationsmaterial samt NTM-centralens sakkunskap om det lokala näringslivet och företagens utbildnings- och kompetensbehov samt analysdata om området.

UF-centrets roll som producent av den nationella informationsresursen och av analysdata definieras i 3 a § i lagförslaget om ändring av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna. Enligt den föreslagna paragrafen ska centret följa upp och utvärdera Arbetskraftsservicens resultat och

funktion samt producera information om dessa aspekter. Med hänsyn till dess uppgift är det motiverat att UF-centret deltar i de regionala diskussionerna.

Vid diskussionerna ska parterna åtminstone behandla verkningsfullheten hos arbetskraftsservicen samt behoven av utveckling och samarbete. Diskussionen kan i praktiken handla om de olika arbetskraftsmyndigheternas kundrelaterade behov, produktionen av arbetskraftsservice, graden i vilken kunderna får arbete och därigenom arbetskraftsservicens funktion och verkningsfullhet, både i den egna regionen och i förhållande till andra regioner. Parterna kan tillsammans försöka förutse möjliga ändringar i omvärlden och hur de kan påverka arbetskraftsmyndigheternas verksamhet. Dessutom kan man behandla olika utvecklingsbehov som gäller arbetskraftsservicen samt erfarenheter och bästa praxis från olika regioner där servicen och lösningarna för främjande av sysselsättningen har visat sig vara bra och verkningsfulla. Avsikten är att man i diskussionerna också ska beaktas de uppgifter avseende främjande av integration som arbetskraftsmyndigheterna åläggs i den föreslagna lagen om främjande av integration, samt främjandet av arbetskraftsinvandring och internationell rekrytering.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning.

24 §. Stöd för att trygga förutsättningarna att ordna arbetskraftsservice samt inledande av samrådsförfarande. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om tillvägagångssätten i situationer där en arbetskraftsmyndighets förmåga att ordna arbetskraftsservice har försämrats avsevärt. Enligt 1 mom. ska arbetskraftsmyndigheten och staten tillsammans utreda vilka möjligheter arbetskraftsmyndigheten har att trygga den service som lagstiftningen kräver och vid behov vidta åtgärder för att trygga förutsättningarna för servicen.

Enligt 2 mom. kan arbets- och näringsministeriet inleda ett förhandlingsförfarande med en arbetskraftsmyndighet, om myndighetens kapacitet att ordna arbetskraftsservice har försämrats avsevärt under två på varandra följande år jämfört med andra motsvarande arbetskraftsmyndigheter. Arbets- och näringsministeriet, arbetskraftsmyndigheten och finansministeriet ska överlägga och komma överens om en handlingsplan för att rätta till situationen samt komma överens om hur planen ska följas upp. Arbetskraftsmyndigheten ska upprätta och behandla handlingsplanen utan dröjsmål och delge sitt beslut om planen till arbets- och näringsministeriet och finansministeriet för eventuella vidare åtgärder. Handlingsplanen ska behandlas i det högsta beslutande organet i den kommun eller samkommun som är arbetskraftsmyndighet.

Ett samrådsförfarande kan inledas om den försämrade situationen har pågått i två på varandra följande år. Det är således inte meningen att förfarandet ska kunna inledas lättvindigt, utan det är avsett att vara exceptionellt.

Med samrådsförfarande avses överläggningar mellan arbets- och näringsministeriet, arbetskraftsmyndigheten och finansministeriet i syfte att skapa en gemensam lägesbild och göra upp en handlingsplan för att rätta till situationen. Arbetskraftsmyndigheten avses vara den som gör upp handlingsplanen baserat på överläggningarna och i samråd med kommunerna i sysselsättningsområdet. Arbetskraftsmyndigheten ska utan dröjsmål behandla handlingsplanen och delge sitt beslut om planen till arbets- och näringsministeriet och finansministeriet för eventuella vidare åtgärder.

Handlingsplanen ska innehålla åtgärder som bedöms förbättra läget så att kundernas lagstadgade rättigheter tillgodoses och de får den offentliga arbetskraftsservice som deras servicebehov

förutsätter. Handlingsplanen kan innefatta till exempel en utökning av resurserna inom offentlig arbetskraftsservice. Detta kan vara lämpligt om utsträckningen i vilken service har ordnats är för liten mot bakgrund av kundernas servicebehov eller intervjuer med arbetssökande inte har genomförts i enlighet med lag på grund av knappa personalresurser. Handlingsplanen kan också innehålla en överenskommelse att utöka användningen av sådana lösningar eller tjänster som hos andra Arbetskraftsmyndigheter har visat sig vara fungerande och effektiva sätt att främja sysselsättningen och förebygga långtidsarbetslöshet. Handlingsplanen ska också innehålla en överenskommelse om hur planen ska följas upp. Handlingsplanen bör beakta också de uppgifter som den kommun eller samkommun som är Arbetskraftsmyndighet har enligt lag eller har åtagit sig med stöd av sin självstyrelse, med avseende på fördelningen av resurser och ekonomin i övergripande mening. Finansministeriets deltagande i samrådsförfarandet är motiverat bland annat med tanke på detta.

Det föreslagna 3 mom. innehåller en bestämmelse om situationer där Arbets- och näringsministeriets gemensamma bedömning är att en Arbetskraftsmyndighets kapacitet att ordna Arbetskraftsservice avsevärt har försämrats på ett icke-tillfälligt sätt trots en sådan handlingsplan som avses i 2 mom. I en sådan situation kan statsrådet efter att ha hört Arbetskraftsmyndigheten fatta ett beslut om sysselsättningsområde enligt föreslagna 16 §.

Ett beslut om sysselsättningsområde enligt föreslagna 16 § innebär att statsrådet beslutar att ett sysselsättningsområde bildas eller att kommunen hör till ett befintligt sysselsättningsområde. I praktiken betyder detta att statsrådet fattar beslut om samarbetsavtal som gäller ett sysselsättningsområde. För den enskilda kommunen kan det till exempel innebära att det bildas ett sysselsättningsområde som består av flera kommuner eller att kommunen ansluter sig till ett befintligt sysselsättningsområde. För de tilltänkta sysselsättningsområdena kan det till exempel bli fråga om att nya kommuner tas in i sysselsättningsområdet eller ett sysselsättningsområde införlivas i ett annat sysselsättningsområde.

Det föreslagna 4 mom. innehåller bestämmelser om den bedömning som Arbets- och näringsministeriet och finansministeriet ska utarbeta tillsammans och som gäller huruvida en Arbetskraftsmyndighets kapacitet att ordna Arbetskraftsservice har försämrats avsevärt på det sätt som avses i 3 mom. Bedömningen ska grunda sig på en övergripande utvärdering av ordnandet av service och tillgången på service hos Arbetskraftsmyndigheten. Saker som kan beaktas i utvärderingen är aktiveringsgraden för långtidsarbetslösa eller annan motsvarande sysselsättningsfrämjande verksamhet, det att arbetslösheten i kommunen eller sysselsättningsområdet jämfört med läget hos motsvarande Arbetskraftsmyndigheter har ökat i mer än 12 månader, det huruvida diskussioner som gäller den i 4 kap. avsedda serviceprocessen för arbetssökande har ordnats hos Arbetskraftsmyndigheten samt det att Arbetskraftsmyndighetens kapacitet att ordna i denna lag avsedd Arbetskraftsservice har försämrats avsevärt av någon annan orsak. Frågor som ska ingå i en sådan övergripande utvärdering är hur Arbetskraftsmyndighetens lagstadgade uppgifter samt de uppgifter som kommunen har åtagit sig med stöd av sin självstyrelse har iakttagits, samt ekonomin betraktad som helhet.

I 5 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning.

25 §. Tillsyn. Den föreslagna paragrafen gäller vilken instans som har hand om tillsynen över Arbetskraftsmyndigheterna. Tillsynsmyndighet enligt paragrafen är regionförvaltningsverket. Enligt 1 mom. har regionförvaltningsverket behörighet att behandla förvaltningsklagan som gäller Arbetskraftsmyndigheter. På behandling av förvaltningsklagan tillämpas bestämmelserna om

förvaltningsklagan i 8 a kap. i förvaltningslagen. Bestämmelserna i förvaltningslagen föreslås alltså vara direkt tillämpliga på anförande och behandling av förvaltningsklagan, på administrativ styrning med anledning av förvaltningsklagan och på besvärshänsförbud i ärenden som gäller förvaltningsklagan.

Enligt det föreslagna 2 mom. har regionförvaltningsverket behörighet att utöva tillsyn också på eget initiativ. Det avsedda föremålet för tillsynen är lagenligheten hos de uppgifter och den service som åligger arbetskraftsmyndigheter enligt 1 mom. Tillsynen avses vara aktiv och riskbaserad och utgå från en tillsynsplan. Om grundad anledning föreligger kan regionförvaltningsverket vidta också andra tillsynsåtgärder än sådana som ingår i tillsynsplanen. Det kan till exempel vara fråga om en misstanke som kommit till allmän kännedom om att brister eller lagstridigheter förekommit i ordnandet av arbetskraftsservice. Behovet av tillsyn kan också uppdragas i ett avgörande som gäller förvaltningsklagan.

Enligt förslaget får tillsynen omfatta inspektioner. På tillsyn tillämpas 39 § i förvaltningslagen. I den paragrafen föreskrivs bland en skyldighet för myndigheten att underrätta den berörda parten om tidpunkten då en inspektion inleds, om att parten har rätt att närvara vid inspektionen och om rätten att ställa frågor om omständigheter som har samband med inspektionen. I paragrafen föreskrivs dessutom en skyldighet för inspektören att avfatta en inspektionsberättelse.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning.

26 §. Påföljder inom tillsynen på eget initiativ. Det föreslagna 1 mom. innehåller bestämmelser om påföljder som regionförvaltningsverket vid tillsyn som inletts på eget initiativ kan ålägga arbetskraftsmyndigheten eller en anställd vid arbetskraftsmyndigheten. Om det konstateras att en arbetskraftsmyndighet eller en anställd hos arbetskraftsmyndigheten har förfarit felaktigt eller underlåtit att fullgöra sin skyldighet, kan regionförvaltningsverket göra den övervakade uppmärksam på kraven på god förvaltning eller underrätta den övervakade om sin uppfattning om ett lagenligt förfarande. Om regionförvaltningsverket baserat på en helhetsbedömning anser att detta inte är tillräckligt, kan den övervakade ges en anmärkning, om inte det felaktiga förfarandet eller underlåtenheten är av sådan art eller så allvarlig att det finns orsak att vidta åtgärder för att inleda ett förfarande enligt någon annan lag. Ett sådant förfarande kan t.ex. vara polisanmälan om misstänkt tjänstebrott.

Det föreslagna 2 mom. innehåller bestämmelser om de åtgärder som regionförvaltningsverket kan tillgripa om det upptäcker att arbetskraftsmyndigheten har förfarit lagstridigt eller verket upptäcker väsentliga brister i anordnandet av service. Som väsentlig brist betraktas åtminstone det att arbetskraftsmyndigheten helt försummar att ordna sådan arbetskraftsservice som den har organiseringsansvar för. Som väsentlig brist räknas också det att arbetskraftsmyndigheten försummar att inom föreskrivna tidsfrister ge utlåtanden som gäller utkomstskyddet för arbetslösa.

Regionförvaltningsverket får meddela förelägganden om att brister eller missförhållanden ska avhjälpas. Regionförvaltningsverket ska i så fall sätta ut en tid inom vilken arbetskraftsmyndigheten ska vidta de behövliga åtgärder som verket bestämt. Verket får förena föreläggandet med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990).

4 kap. **Serviceprocessen för arbetssökande**

I kapitlet föreslås bestämmelser om serviceprocessen för arbetssökande. Sakinnehållet i bestämmelserna motsvarar i huvudsak 2 kap. 1 § 3 mom. i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. I bestämmelserna föreslås sådana nödvändiga ändringar som beror på att den behöriga myndigheten ändras och på andra ändringar i lagstiftningen.

27 §. Inledande av jobsökning. Liksom i nuläget är det primära sättet att inleda en jobsökning att använda den för ändamålet avsedda nättjänsten. Dessutom kan en jobsökning inledas genom att kunden personligen begär det hos arbetskraftsmyndigheten. Att begära det personligen avser att kunden besöker arbetskraftsmyndighetens verksamhetsställe eller serviceställe. Eftersom kundens identitet måste kontrolleras för att jobsökning ska kunna inledas är det endast i undantagsfall möjligt att inleda en jobsökning på annat vis än via nättjänsten eller genom personligt besök hos myndigheten. Kunden registreras som arbetssökande i den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice som närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter administrerar. Det föreslås att paragrafens 1 mom. i sak ska motsvara 2 kap. 1 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Ansvaret att tillhandahålla arbetskraftsservice och det därav följande ansvaret för den arbetssökandes serviceprocess ligger hos den arbetssökandes hemkommun eller, om hemkommunen ingår i ett sysselsättningsområde, samkommunen eller den kommun till vilken kommunerna inom sysselsättningsområdet har överfört organiseringsansvaret. I föreslagna 17 § 2 mom. finns bestämmelser om situationer där en person kan anmäla sig som arbetssökande hos någon annan arbetskraftsmyndighet än den som är behörig på basis av personens hemkommun.

Bestämmelser om avtalet finns i 2 mom. och de motsvarar 2 kap. 1 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om förutsättningarna för registrering av utlänningar som arbetssökande. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 2 kap. 1 § 3 mom. i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med den skillnaden att 1 punkten i momentet ändras i enlighet med de ändringar som föreslås i utlänningslagen. Man frågar den nuvarande tvåstegsprocessen för beslut om uppehållstillstånd för arbetstagare och Migrationsverket föreslås bli behörigt att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare. I föreslagna 1 punkten hänvisas det därför inte till en arbetskraftspolitisk prövning utförd av arbets- och näringsbyrån utan till en prövning av tillgången på arbetskraft enligt utlänningslagen, i linje med de bestämmelser som föreslås i den lagen.

Det föreslagna 4 mom. motsvarar 2 kap. 1 § 4 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Bestämmelser om sökande av ändring i beslut om att registrering som arbetssökande avslås finns i föreslagna 146 §.

28 §. När en jobsökning upphör att vara i kraft. Den föreslagna paragrafen överensstämmer med 2 kap. 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten.

29 §. Inledande av jobsökning på nytt. Den föreslagna paragrafen överensstämmer med 2 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten.

30 §. Information till arbetsökande. Den föreslagna paragrafen överensstämmer med 2 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten. I paragrafen används begreppet offentlig arbetskraftsservice i stället för offentlig arbetskrafts- och företagsservice, vilket motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Ändringen påverkar inte bestämmelsens sakinhåll.

31 §. Ordnanade av inledande intervju. Den föreslagna paragrafen överensstämmer med 2 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten. Arbetskraftsmyndigheterna föreslås ha motsvarande skyldighet att ordna en inledande intervju som den arbets- och näringsbyråerna har i nuläget. Inledande intervjuer ska i regel ordnas på plats vid arbetskraftsmyndighetens verksamhetsställe eller något annat serviceställe.

32 §. Ordnanade av samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning. Den föreslagna paragrafen överensstämmer med 2 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten. I föreslagna 2 mom. används i stället för det nuvarande begreppet period med lönesubvention begreppet lönesubventionerat arbete. Med begreppet lönesubventionerat arbete avses arbete som stöds med lönesubvention, arbete som stöds med sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år samt arbete som ordnas på basis av sysselsättningskyldighet i enlighet med definitionen i 3 § 1 mom. 6 punkten i lagförslaget.

33 §. Undantag som gäller samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning. Paragrafens bestämmelser om undantag som gäller samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning motsvarar i huvudsak 2 kap. 7 § i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Med begreppet lönesubventionerat arbete i 1 mom. 4 punkten avses arbete som stöds med lönesubvention, arbete som stöds med sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år samt arbete som ordnas på basis av sysselsättningskyldighet i enlighet med definitionen i 3 § 1 mom. 6 punkten i lagförslaget. Också i föreslagna 2 mom. används i stället för det nuvarande begreppet period med lönesubvention begreppet lönesubventionerat arbete.

34 §. Innehållet i den inledande intervjun. Den föreslagna paragrafen stämmer överens med 2 kap. 8 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten.

35 §. Innehållet i ett samtal om jobbsökning. Den föreslagna paragrafen stämmer överens med 2 kap. 9 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten.

36 §. Innehållet i ett kompletterande samtal om jobbsökning. Den föreslagna paragrafen stämmer överens med 2 kap. 10 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

37 §. Bedömning av den arbetsökandes servicebehov. Den föreslagna paragrafen stämmer överens med 2 kap. 11 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten. Vid tillämpning av 2 mom. ska arbetskraftsmyndigheten beakta att den ansvarar för att bedöma kundens servicebehov och ska besluta om den offentliga arbetskraftsservice som ska tillhandahållas. Arbetskraftsmyndigheten ska inte vara bunden av utomstående sakkunnigas bedömningar eller rekommendationer.

38 §. Sysselsättningsplanens innehåll. Den föreslagna paragrafen stämmer överens med 2 kap. 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten. Enligt *1 mom.* ska sysselsättningsplanen vid behov inkludera en bedömning av målgruppsstillhörighet enligt 4 § i lagen om Jobbkanalen Ab. Arbetskraftsmyndigheter ska motivera sina beslut enligt vad som krävs i förvaltningslagen. Enligt förslaget får inte omprövning av sådana beslut begäras och de får inte heller överklagas. Bestämmelser om detta föreslås i 147 §.

39 §. Den arbetssökandes skyldigheter. Paragraferna har motsvarande innehåll som 2 kap. 13 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten.

40 §. Arbetskraftsmyndighetens skyldigheter. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om arbetskraftsmyndigheters skyldigheter. Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 kap. 14 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Skyldigheten enligt *1 mom.* att erbjuda arbete och utbildning samt ordna sådan service som överenskommit i sysselsättningsplanen ska enligt förslaget inte längre vara bunden till de anslag som myndigheten anvisats. Enligt förslaget anvisas kommunerna anslag för ordnande av arbetskraftsservice via statsandelssystemet för kommunal basservice. Statsandelar är icke-öronmärkta pengar med allmän täckning, och kommunerna får själva besluta om hur de vill fördela pengarna inom kommunen. Kommunen bör sträva efter att allokera resurser för ordnandet av arbetskraftsservice så att arbetssökande får service i enlighet med deras servicebehov. Detta innebär dock inte någon subjektiv rätt till en viss service, om inte något annat föreskrivs särskilt.

41 §. Påminnelse. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om givande av påminnelse till en arbetssökande. Den föreslagna paragrafen stämmer överens med 2 kap. 15 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten.

5 kap. **Arbetsförmedling och jobsökningsskyldighet**

42 §. Mål och allmänna principer för arbetsförmedling. Den föreslagna paragrafen motsvarar i huvudsak 3 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. I *3 mom.* föreslås ett omnämmande av att arbetsförmedling bedrivs både nationellt och internationellt. Bemyndigandet att utfärda förordning i momentet preciseras till att gälla arbetskraftsmyndigheters uppgifter inom internationell arbetsförmedling. Även närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter föreslås ha uppgifter inom internationell rekryteringservice. Bestämmelser om centrets uppgifter finns i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna och i den förordning om centralerna som utfärdats med stöd av den lagen.

43 §. Arbetsförmedlingsservice. I paragrafen föreslås bestämmelser om arbetsförmedlingsservice som erbjuds arbetsgivare och arbetssökande och om publicering av platsanmälningar. Arbetsgivarna publicerar i praktiken största delen av alla lediga platser själva i nättjänsten, utan inblandning av någon sakkunnig inom arbetsförmedling. Därför konstateras det i *1 mom.* att arbetsgivare ska erbjudas möjlighet att publicera platsanmälningar på den nationella serviceplattform som avses i 14 kap. En arbetsgivare kan också ge en arbetskraftsmyndighet i uppdrag att publicera en platsanmälan. Även sådana annonser ska publiceras på den nationella serviceplattformen. Det förutsätts att platsanmälningar publiceras på den nämnda serviceplattformen för att säkerställa att de syns i hela landet. De bedömningar av tillgången på arbetskraft som

föreskrivs i utlänningslagen förutsätter också att man kan kontrollera att det i Finland inte finns arbetskraft för en ledig plats. I övrigt motsvarar bestämmelsen 3 kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Paragrafens 2 mom. motsvarar i sak 3 kap. 2 § 2 och 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. I momentet föreslås en ändring som gäller den behöriga myndigheten.

44 §. *Jobbsökningsskyldighet.* Den föreslagna paragrafen stämmer överens med 3 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten. Med begreppet lönesubventionerat arbete i 2 mom. 3 punkten avses arbete som stöds med lönesubvention, arbete som stöds med sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år samt arbete som ordnas på basis av sysselsättningskyldighet i enlighet med definitionen i 3 § 1 mom. 6 punkten i lagförslaget.

45 §. *Verksamhet som fullgör jobbsökningsskyldigheten.* Den föreslagna paragrafen stämmer överens med 3 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten.

46 §. *Undantag som gäller tidpunkten när jobbsökningsskyldighet inträder.* Den föreslagna paragrafen stämmer överens med 3 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Med begreppet lönesubventionerat arbete i 1 mom. och 3 mom. 3 punkten avses arbete som stöds med lönesubvention, arbete som stöds med sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år samt arbete som ordnas på basis av sysselsättningskyldighet i enlighet med definitionen i 3 § 1 mom. 6 punkten i lagförslaget.

47 §. *Undantag som gäller antal och granskningsperiod i fråga om arbetsmöjligheter som ska sökas.* Den föreslagna paragrafen har motsvarande innehåll som 3 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

48 §. *Situationer där jobbsökningsskyldighet inte föreläggs.* Paragrafen motsvarar 3 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, men i 1 mom. 1 punkten görs ändringar som gäller de behöriga myndigheterna. Mot bakgrund av de ändringar som föreslås i lagförslag 2 i denna proposition hänvisas det i 1 punkten till sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen i stället för sektorsövergripande samservice, och villkoren avseende ålder och tid som arbetslös stryks. Ändringen beror på att det är behovet av sektorsövergripande stöd som utgör grunden för att en person ska hänvisas till att bli kund inom den sektorsövergripande samarbetsmodellen som främjar sysselsättningen. Att bli kund är inte längre förenat med villkor som gäller ålder eller tiden som arbetslös. En förutsättning för att jobbsökningsskyldighet inte ska åläggas i de situationer som avses i 1 punkten är fortfarande att den arbetssökandes situation som helhet betraktad är sådan att sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden inte är möjlig. En bestämmelse om detta ingår i föreslagna 2 mom.

49 §. *Att vägra ta emot en platsanmälan och att ta bort en anmälan.* I 1 mom. föreslås en ny bestämmelse enligt vilken platsanmälningar inte publiceras om de gäller lediga platser som arbetsgivaren endast erbjuder sådana arbetslösa arbetssökande för vilkas lönekostnader arbetsgivaren kan få lönesubvention. Detta motsvarar gängse praxis vid arbets- och näringsbyråerna i nuläget. S.k. lönesubventionsplatser enligt ovan kan anmälas i en för ändamålet avsedd särskild webbtjänst vars synlighet begränsas till sådana arbetslösa med vilka man i sysselsättningsplanen har kommit överens om lönesubvention som möjlighet.

Arbetskraftsmyndigheten kan på de grunder som anges i 2 mom. ta bort en platsanmälan som en arbetsgivare publicerat på serviceplattformen. På samma grunder kan arbetskraftsmyndigheten vägra att publicera en annons som ingår i det uppdrag som kommit från en arbetsgivare eller radera en publicerad annons. Den föreslagna paragrafens 2 och 3 mom. motsvarar i sak 2 kap. 8 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Enligt förslaget innehåller paragrafen emellertid ingen informativ hänvisning till kapitlet om ändringssökande. Enligt 145 § får omprövning begäras i beslut meddelade av arbetskraftsmyndigheter och omprövningsbeslut får överklagas i förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

6 kap. **Information och rådgivning, sakkunnigbedömningar, vägledning avseende yrkesval och karriär samt träning och prövning**

50 §. Information och rådgivning. Den föreslagna paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om de frågor som arbetskraftsmyndigheter ska ge kunder information och rådgivning om. Den information och rådgivning som arbetskraftsmyndigheter enligt förslaget ska tillhandahålla motsvarar i den utsträckning dessa uppgifter övergår till arbetskraftsmyndigheten den information och rådgivning som arbets- och näringsbyråerna, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralerna åläggs att tillhandahålla som offentlig arbetskrafts- och företagservice enligt 4 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. I fortsättningen ska utvecklings- och förvaltningscentret ha hand om vissa riksfattande informations- och rådgivningstjänster; bestämmelser om dem föreslås i 3 a § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Arbetskraftsmyndigheterna ska också ge information och rådgivning om möjligheterna och tjänsterna inom internationell rekrytering samt om lediga arbetsplatser inom internationell rekrytering. Denna information och rådgivning avses ingå i den i 1 och 2 punkten avsedda rådgivningen om lediga jobb och jobsökning samt om tillgång på och rekrytering av arbetskraft.

Arbetskraftsmyndigheter ska dessutom iaktta 8 § i förvaltningslagen, enligt vilka en myndighet inom ramen för sin behörighet och enligt behov ska ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller uträttandet av ärenden. Om ett ärende inte hör till myndighetens behörighet, ska den i den mån det är möjligt hänvisa kunden till den behöriga myndigheten.

51 §. Sakkunnigbedömningar. I paragrafen föreslås bestämmelser om sakkunnigbedömningar. Den föreslagna paragrafen motsvarar i huvudsak 4 kap. 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Till skillnad från gällande lag tas det inte ställning till huruvida bedömningar ska skaffas, utan det konstateras mer allmänt att arbetskraftsmyndigheter ordnar sådana bedömningar. Detta är i samklang med principen i kommunallagen om att den som har organiseringsansvar bestämmer hur servicen ska produceras.

52 §. Vägledning avseende yrkesval och karriär. I paragrafen föreslås bestämmelser om yrkesvägledning och karriärvägledning. Bestämmelserna har i huvudsak motsvarande sakinhåll som 4 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

Som i nuläget avses endast legitimerade psykologer få använda psykologiska bedömningsmetoder som ett led i vägledningen. Bestämmelser om detta föreslås i 2 mom. Yrkesvägledningen

vid arbets- och näringsbyråerna är en service som tillhandahålls av psykologer. Behörighetsvillkor för den tjänsten är enligt 20 § i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna psykologie magisterexamen eller högre högskoleexamen med däri ingående eller särskilt avlagt högsta vitsord i psykologi. Bestämmelser om behörighetskraven föreslås i lagen. Begreppet i bestämmelsen är legitimerad psykolog, varmed avses att personen har tillstånd beviljat av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården att använda titeln psykolog och utöva psykologyrket.

Kravet gäller endast användning av psykologiska bedömningsmetoder som ett led i vägledning. Vägledning avseende yrkesval och karriär kan således också ges av någon annan sakkunnig, men denna får inte använda sådana metoder som är avsedda att användas endast av en legitimerad psykolog. Utöver de nuvarande syftena för psykologiska bedömningsmetoder nämns även klarläggande av arbets- och funktionsförmågan i paragrafen.

I överensstämmelse med internationella avtal som är bindande för Finland bör alla enskilda kunder ha tillgång till vägledning avseende yrkesval och karriär, oberoende av deras ställning på arbetsmarknaden.

53 §. Träning. I paragrafen föreslås bestämmelser om träning. Enligt 1 mom. ska Arbetskraftsmyndigheten ordna jobbsökarträning, karriärträning och arbetsträning för enskilda kunder. Det föreslagna 1 mom. har motsvarande innehåll som 4 kap. 4 § 1 mom. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. Liksom i nuläget avses det vara möjligt att ordna träning både i grupp och individuellt och träningen ska kunna skraddarsys enligt olika kundgruppers behov.

Bestämmelser om avbrytande av träning föreslås i 59 § och bestämmelser om försäkringsskydd som ordnas för personer som deltar i träning föreslås i 60 §. Till skillnad från nuläget föreslås det ingen övre tidsgräns för träningen, utan Arbetskraftsmyndigheten kan bestämma längden för träningen enligt vad som är ändamålsenligt. Utgångspunkten är att träningen är kortvarig.

I paragrafens 2 mom. föreslås bestämmelser om träning för företag. Momentet motsvarar 4 kap. 4 § 2 mom. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice, med de ändringar som gäller den behöriga myndigheten. Som i nuläget avses träningen bestå av kortvarig lätt handledning och stöd som skraddarsys enligt företagarens eller företagets behov.

Till skillnad från gällande lag tas det inte ställning till huruvida träning ska skaffas, utan det konstateras mer allmänt att Arbetskraftsmyndigheter ska ordna sådan träning. Detta är i samklang med principen i kommunallagen om att den som har organiseringsansvar bestämmer hur servicen ska produceras.

54 §. Prövning. Enligt den föreslagna paragrafen kan en Arbetskraftsmyndighet hänvisa enskilda kunder till utbildningsprövning vid en läroanstalt eller arbetsprövning på en arbetsplats. Båda formerna av prövning kan användas för att utreda alternativen i fråga om yrkesval och karriär. Arbetsprövning kan liksom i nuläget också användas för att hjälpa kunden komma in på arbetsmarknaden på nytt. Det föreslagna 1 mom. motsvarar 4 kap. 5 § 1 mom. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice med vissa ändringar i språkdräkten. Momentets sakinhåll ändras inte.

Det föreslagna 2 mom. innehåller bestämmelser om vem som ger arbetsprövning. Enligt momentet får arbetsprövning ges av företag, enskilda näringsidkare, kommuner, samkommuner,

andra sammanslutningar, stiftelser eller statliga ämbetsverk eller inrättningar. Formuleringen ”arbetsprövning kan ordnas”, som används i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, ersätts av ”arbetsprövning får ges”, vilket bättre beskriver rollen för den aktör som erbjuder en arbetsprövningsplats. Arbetsprövning får däremot inte ges av en arbetsgivare till vilken den enskilda kunden står i anställningsförhållande när avtal om arbetsprövning ingås. Paragrafens 2 mom. motsvarar till sitt innehåll 4 kap. 5 § 2 mom. och 7 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Det föreslagna 3 mom. innehåller en ny bestämmelse. I momentet begränsas arbetskraftsmyndighetens möjlighet att hänvisa till service som ges på en arbetsplats där kunden deltar i arbetsuppgifterna. Kunde får hänvisas till sådan service endast om syftet är det som anges i 1 mom. Enbart på basis av sin allmänna behörighet kan en arbetskraftsmyndigheter alltså inte för en enskild kund ordna service som ges på en arbetsplats om det enda syftet till exempel är att kunden ska få arbetserfarenhet. Bestämmelsen hindrar dock inte att sådana perioder med inläring i arbetet som ingår i en arbetskraftsutbildning genomförs på en arbetsplats. Också studiebesök på arbetsplatser är möjliga om man inte deltar i arbetet. Syftet med bestämmelsen är att begränsa arbetsgivares möjligheter att låta utföra arbete utan anställningsförhållande och skyldighet att betala lön.

55 §. Maximitid för arbetsprövning. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om maximitiden för arbetsprövning och om när maximitiden börjar på nytt. Enligt gällande lag får arbetsprövning pågå i högst tolv månader och av dessa högst sex månader hos samma givare, eller om givaren är en kommun, högst sex månader i samma uppgifter. Arbetsprövningens maximala längd förkortas. Enligt 1 mom. kan en enskild kund anvisas arbetsprövning i högst sex månader totalt. Maximitiden på sex månader kan omfatta en eller flera perioder hos samma eller olika givare av arbetsprövning.

Bestämmelserna i 2 mom. motsvarar 4 kap. 6 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

56 §. Begränsningar som gäller arbetsprövning. I paragrafen föreslås bestämmelser om begränsningar som gäller arbetsprövning. Paragrafen har motsvarande innehåll som 4 kap. 7 § 1 mom. 1–3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Språkdräkten ses över i vissa bestämmelser utan att sakinnehållet ändras.

57 §. Avtal om arbetsprövning. Enligt den föreslagna paragrafen ska avtal om arbetsprövning ingås. Parterna i avtalet är den enskilda kund som deltar i arbetsprövningen, den som ger arbetsprövningen och arbetskraftsmyndigheten. I paragrafen föreslås bestämmelser om innehållet i avtalet. Paragrafen har motsvarande sakinnehåll som 4 kap. 9 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Ändringar föreslås i paragrafens uppbyggnad och språkdräkt.

I föreslagna 2 mom. åläggs den som ger arbetsprövning att informera den som betalar arbetslöshetsförmånen om frånvaro som deltagaren har under arbetsprövningen och i 3 mom. att lämna en bedömning av deltagarens lämplighet för yrket eller branschen och, om arbetsprövningen har ordnats till stöd för återinträde på arbetsmarknaden, en bedömning av behovet att utveckla kompetensen. Bestämmelserna medför ingen ändring av nuläget, enligt vilket avtal om arbetsprövning ska innehålla ovannämnda villkor. I bestämmelserna betonas att de skyldigheter som nämns ovan är lagstadgade.

58 §. Rättslig ställning för den som deltar i arbetsprovning samt ansvar för arbetarskydd och dataskydd. Enligt den föreslagna paragrafens *1 mom.* står en person som deltar i arbetsprovning inte i anställningsförhållande till den som ger arbetsprovningen eller till Arbetskraftsmyndigheten. Bestämmelsen motsvarar i sak 4 kap. 8 § 1 mom. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

Enligt *2 mom.* omfattas arbetsprovning liksom i nuläget av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män, diskrimineringslagen, arbetstidslagens bestämmelser om dagliga vilotider och arbetsskiftsförteckning, arbetarskyddslagen, bestämmelserna om arbetarskydd i lagen om unga arbetstagare och vissa angivna bestämmelser i lagen om integritetsskydd i arbetslivet. Bestämmelserna i *2 mom. 1–4 punkten* har motsvarande innehåll som 4 kap. 8 § 2–5 mom. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. I *2 mom. 5 punkten* föreslås dessutom en bestämmelse om att bestämmelserna om tystnadsplikt ska iakttas. Angående tystnadsplikten för den som deltar i arbetsprovning gäller vad som särskilt föreskrivs om hemlighållande av information som arbetstagare och tjänsteinnehavare i motsvarande uppgifter får genom sina arbetsuppgifter.

I *3 mom.* konstateras för tydlighetens skull att vid tillämpning av de lagar som nämns i *2 mom.* jämställs den som ger arbetsprovning med en arbetsgivare och den som deltar i arbetsprovning med en arbetstagare.

I det föreslagna *4 mom.* finns informativa hänvisningar till straffbestämmelser på motsvarande sätt som i 4 kap. 8 § 7 mom. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

59 §. Avbrytande av träning och provning. Bestämmelserna har motsvarande sakinhåll som 4 kap. 10 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. Enligt det föreslagna *1 mom.* ska Arbetskraftsmyndigheten avbryta träningen eller provningen om en enskild kund utan tillstånd har varit frånvarande från träning eller provning i fem tränings- eller provningsdagar utan avbrott eller om kunden annars har så mycket frånvaro att målen för träningen eller provningen inte nås. Arbetskraftsmyndigheten kan också av andra vägande skäl fatta beslut om att träning eller provning avbryts. I bestämmelsen frångås lydelsen beslut om hävande av avtalet om arbetsprovning; i stället föreskrivs det enklare om ett beslut om att provningen avbryts. Ett beslut att avbryta provningen för med sig att avtalet om arbetsprovning hävs.

I *2 mom.* åläggs serviceproducenten, läroanstalten eller den som ger arbetsprovningen samma skyldighet som i gällande lag – att anmäla sådan frånvaro som avses i *1 mom.* till Arbetskraftsmyndigheten. Uppgift om frånvaro behövs för att Arbetskraftsmyndigheten ska kunna vidta åtgärder för att avbryta träningen eller provningen.

Enligt det föreslagna *3 mom.* har parterna i ett avtal om arbetsprovning rätt att häva avtalet genom skriftligt meddelande till de andra parterna. Till skillnad från gällande lag inkluderar bestämmelsen även den som deltar i provningen bland dem som har rätt att häva avtalet. Detta motsvarar nuvarande praxis. För tydlighetens skull konstateras det dock i *4 mom.* att bestämmelser om hur det att träning eller provning avbryts påverkar den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmåner finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Att den som deltar i provningen har rätt att häva avtalet om arbetsprovning betyder med andra ord inte att utkomstskyddet för arbetslösa inte skulle påverkas om avtalet avbryts utan att det har funnits något Arbetskrafts- politiskt sett giltigt skäl till hävningen.

60 §. Försäkringsskydd under träning och prövning. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om försäkringsskydd i anslutning till träning och prövning. Enligt gällande lag ordnar arbets- och näringsministeriet en gruppansvarsförsäkring för personer som deltar i prövning eller träning. Dessutom ersätts sådana personer ur statens medel för olycksfall som inträffat under träning eller prövning, i enlighet med lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Enligt lagförslaget ska det hädanefter vara Arbetskraftsmyndigheterna som ordnar försäkringsskyddet. Arbetskraftsmyndigheter ska se till att personer som deltar i träning och prövning har både en gällande gruppansvarsförsäkring och en gällande olycksfallsförsäkring enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar medan träning eller prövning pågår.

Enligt förslaget ska de förmåner som på basis av en olycksfallsförsäkring betalas till följd av ett olycksfall som skett medan service pågått motsvara de förmåner som betalas på basis av en lagstadgad olycksfallsförsäkring. Enligt 58 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar bestäms dagpenningen för sjukdomstid i högst 28 dagar på basis av lönen för personer i anställningsförhållande. Därefter bestäms dagpenningen enligt 59 § i den lagen på basis av årsarbetsinkomsten. Det föreslagna 2 mom. innehåller ett undantag från de nämnda bestämmelserna. Dagpenningen ska enligt förslaget alltid vara 1/360 av årsarbetsinkomsten. Med årsarbetsinkomst avses enligt 71 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar den skadades arbetsinkomster på årsbasis vid tidpunkten för skadefallet. Enligt 71 och 72 § i den lagen beräknas årsarbetsinkomsten på basis av de arbetsinkomster den skadade hade under det år som föregick skadefallet i de anställningsförhållanden som personen hade vid tidpunkten för skadefallet eller på basis av medeltalet av den årsinkomst som gällde vid tidpunkten för skadefallet och arbetsinkomsterna under de tre kalenderår som föregick skadefallet. I lagens 79 § anges dock ett så kallat minimibelopp av årsarbetsinkomst. Det tillämpas om arbetsinkomsten är lägre än minimibeloppet.

7 kap. **Arbetskraftsutbildning**

61 §. Ordnanande av arbetskraftsutbildning. I paragrafen föreslås bestämmelser om vilken utbildning som Arbetskraftsmyndigheter kan ordna som arbetskraftsutbildning. Enligt 1 mom. ska utbildningen ge större yrkeskompetens och större yrkesfärdigheter, eller större företagarfärdigheter. Arbetskraftsutbildning kan också ordnas i form av integrationsutbildning, dock inte läs- och skrivundervisning. Närmare bestämmelser om vad integrationsutbildning kan bestå av och hur sådan utbildning ska ordnas finns i lagen om främjande av integration.

Arbetskraftsmyndigheten kan inte ordna utbildning som leder till examen eller en del av en examen. En yrkesinriktad examen eller en del av en sådan kan avläggas i form av sådan arbetskraftsutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning. För ordnandet av sådan utbildning svarar de utbildningsanordnare som fått tillstånd att ordna arbetskraftsutbildning enligt den lagen. Dessa bestämmelser föreslås ingå i paragrafens 2 mom.

I 3 mom. konstateras att bestämmelserna i den föreslagna lagen tillämpas på sådan arbetskraftsutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning.

Den föreslagna paragrafen har motsvarande innehåll som 5 kap. 2§ i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. De föreslagna ändringarna i paragrafens uppbyggnad och ordalydelse ändrar inte sakinnehållet i bestämmelserna. Det ska fortfarande vara möjligt att ta med språkstudier i utbildning som förbättrar yrkeskompetensen och yrkesfärdigheterna, förutsatt att språkstudierna inte utgör det huvudsakliga innehållet i utbildningen.

62 §. Gemensam anskaffning av arbetskraftsutbildning. I paragrafen föreslås bestämmelser om arbetskraftsutbildning som en arbetskraftsmyndighet ger i samverkan med en arbetsgivare, en uppdragsgivare till en person som ämnar bli företagare eller ett företag som överlåter företagarrättigheter. Paragrafens 1–2 mom. har motsvarande sakinhåll som 5 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, dock med en översyn av paragrafens uppbyggnad och språkdräkt. Paragrafens 3 mom. innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning om betalningsandelarna för gemensamt anskaffad utbildning.

63 §. Antagning av studerande. I paragrafen föreslås bestämmelser om antagning av studerande till arbetskraftsutbildning. Enligt 1 mom. beslutar den arbetskraftsmyndighet som ordnar en utbildning om vilka studerande som ska antas till utbildningen. För närvarande är det arbets- och näringsbyrån som beslutar om antagningen av studerande. Bestämmelser om detta finns i 5 kap. 3 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Enligt statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice kan sakkunniga anlitas vid antagningen av studerande. Om utbildningen utgör en gemensam anskaffning kan den arbetsgivare som deltar i finansieringen av utbildningen, uppdragsgivaren till den som ämnar bli företagare eller det företag som överlåter företagarrättigheterna delta i antagningen av studerande som medlem i antagningsgruppen. Bestämmelserna om en urvalsgrupp föreslås därför att det är nödvändigt att medlemmarna i gruppen behandlar personuppgifter om kunder som söker till utbildning. Bestämmelser om denna rätt till information föreslås i 117 §.

I 2 och 3 mom. föreslås bestämmelser om kriterierna för antagning till utbildning. Kriterierna motsvarar de antagningskriterier som anges i 5 kap. 3 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Till arbetskraftsutbildning ska det endast gå att anta sådana enskilda kunder vars läroplikt har upphört. Detta konstateras uttryckligen i 2 mom. 1 punkten. En person som har avbrutit fullgörandet av läroplikten kan inte antas. Kriteriet om läroplikt hindrar dock inte antagning av personer som inte har någon sådan plikt i Finland. Till exempel en utlänning under 18 år som har rätt att arbeta på basis av ett tillfälligt uppehållstillstånd kan bli antagen till arbetskraftsutbildning om de övriga villkoren i paragrafen uppfylls. Enligt 2 punkten kräver antagning dessutom ett utbildningsbehov konstaterat av arbetskraftsmyndigheten och enligt 3 punkten att personen är lämplig för utbildningen och de uppgifter som utbildningen ger färdigheter för.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan en person under 20 år antas till utbildning som förbättrar yrkeskompetensen och yrkesfärdigheterna eller företagarfärdigheterna endast om det inte är möjligt eller ändamålsenligt att avlägga utbildningen som frivilliga studier. Arbetskraftsutbildning är huvudsakligen avsedd för vuxna. Utgångspunkten är att unga i första hand skaffar yrkesutbildning som frivilliga studier via det allmänna utbildningssystemet. Att avlägga utbildningen som frivilliga studier kan vara omöjligt eller icke ändamålsenligt till exempel av hälsomässiga eller sociala skäl eller därför att den unga har väldigt få möjligheter att antas till utbildning via ett normalt antagningsförfarande på grund av svaga resultat i tidigare studier.

Bestämmelserna i 4 mom. motsvarar 5 kap. 3 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

64 §. Studerandes rättigheter och skyldigheter. Den föreslagna paragrafen har motsvarande innehåll som 5 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

65 §. Avbrytande av utbildning. Den föreslagna paragrafen stämmer överens med 5 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med ändringar som gäller den behöriga myndigheten. Behörigheten att besluta att en utbildning ska avbrytas hör till den arbetskraftsmyndighet som fattat antagningsbeslutet.

66 §. Inläring i arbetet i anslutning till utbildning. Den föreslagna paragrafen har motsvarande innehåll som 5 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Till skillnad från nuläget föreslås det att begreppet anordnare av en period med inläring i arbetet ersätts med begreppet den som ger perioden med inläring i arbetet, därför att det är arbetskraftsmyndigheten som ordnar arbetskraftsutbildning. Enligt förslaget ska 3 mom. inte innehålla något omnämnande av utbildningsproducentens skyldighet att ordna en gruppansvarsförsäkring för perioden med inläring i arbetet. Bestämmelser om skyldigheten att teckna försäkring föreslås i 67 §.

67 §. Försäkringsskydd under arbetskraftsutbildning. Bestämmelserna om försäkringsskydd under arbetskraftsutbildning motsvarar det försäkringsskydd som föreslås för träning och provning i 60 §. Arbetskraftsmyndigheten ska se till att den studerande har både en gruppansvarsförsäkring och en olycksfallsförsäkring under den tid utbildningen pågår. Arbetskraftsmyndigheten kan teckna försäkring själv eller förutsätta att utbildningsproducenten gör det. Försäkringsskyddet ska omfatta perioder med inläring i arbetet.

8 kap. **Utbildning inom omställningsskyddet**

Det föreslagna 8 kap. innehåller bestämmelser om utbildning inom omställningsskyddet. Bestämmelserna motsvarar de bestämmelser som genom lag 620/2022 fogats till 5 a kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice vilka träder i kraft den 1 januari 2023. I paragraferna görs endast de ändringar som är nödvändiga på grund av överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice. Det ska vara frivilligt för uppsagda att delta i utbildning inom omställningsskyddet. Utbildning inom omställningsskyddet är en ny offentlig arbetskraftsservice. De som har rätt till sådan utbildning har dessutom samma tillgång som andra enskilda kunder till annan offentlig arbetskraftsservice.

Primärt ska utbildning inom omställningsskyddet motsvara de mål och önskemål som en uppsagd person har framfört och som är av väsentlig betydelse för personens yrkeskompetens och möjligheter att hitta nytt arbete. Utbildningen ska dock uppfylla de krav som anges i föreslagna 70 §. I den gällande arbetsavtalslagens 7 kap. 13 § finns bestämmelser om träning eller utbildning som arbetsgivaren ordnar och som främjar sysselsättningen av en uppsagd arbetstagare. Förslaget med utbildning inom omställningsskyddet avser en separat, ny service som endast ska tillhandahållas personer som fyllt 55 år och uppfyller de villkor som anges i föreslagna 69 §. En uppsagd person som uppfyller både villkoren i arbetsavtalslagen och de villkor som föreslås i detta kapitel har rätt både till utbildning eller träning som arbetsgivaren ordnar och till utbildning inom omställningsskyddet.

68 §. Utbildning inom omställningsskyddet. I paragrafen föreslås en bestämmelse om målet med utbildning inom omställningsskyddet. Genom sådan utbildning ges personer som har fyllt 55 år och som har blivit uppsagda från sitt arbete av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker stöd för att de snabbt ska få nytt arbete. Utbildningen ska ge sådana uppsagda personer bättre yrkeskompetens eller bättre företagarfärdigheter. Målet är att underlätta övergången till ny sysselsättning för en uppsagd person så att personen beroende på möjligheterna kan övergå från

ett arbete till ett annat eller från arbete till företagverksamhet, eller så att tiden som arbetslös blir så kort som möjligt. Målet är dessutom att öka tillgången på yrkesskicklig arbetskraft och främja ny företagsverksamhet. Paragrafen överensstämmer med 5 a kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

69 §. Allmänna villkor för utbildningen. I paragrafen föreslås bestämmelser om de allmänna villkoren för att utbildning inom omställningsskyddet ska ordnas. Rätten till sådan utbildning föreslås gälla alla löntagare som uppfyller villkoren, oberoende av arbetsgivarens storlek. Rätten gäller personer uppsagda från ett arbetsavtalsförhållande, tjänsteinnehavare uppsagda av kommuner och välfärdsområden och uppsagda statstjänstemän. Även arbetstagare uppsagda från deltidsarbete och som uppfyller villkoren föreslås ha rätt till utbildning inom omställningsskyddet. Rätten till utbildning förenas inte med krav på omedelbar arbetslöshet efter uppsägning av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker, men det föreslås en tidsfrist inom vilken utbildningen ska ges.

Enligt 1 mom. 1 punkten gäller skyldigheten att ordna utbildning inom omställningsskyddet endast sådana situationer där arbetsgivaren av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker har sagt upp en person i anställningsförhållande. Berättigade till utbildning är arbetstagare som arbetsgivaren har sagt upp på en sådan uppsägningsgrund som anges i 7 kap. 3 § i arbetsavtalslagen eller 8 kap. 3 § i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011). Rätten omfattar även visstidsanställda i ett arbetsavtalsförhållande som kan sägas upp av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker. Arbetsgivaren får säga upp ett arbetsavtal på förenämnda grund om det till buds stående arbetet av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker eller av orsaker i samband med omorganisering av arbetsgivarens verksamhet har minskat väsentligt och varaktigt. Arbetsavtalet får dock inte sägas upp om arbetstagaren kan placeras i eller omskolas för andra uppgifter på det sätt som anges i 4 §. Rätt till utbildning inom omställningsskyddet har också tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden, vilka omfattas av bestämmelserna om uppsägning av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker i 37 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden (304/2003), och statstjänstemän, vilka omfattas av det som i 27 § i statstjänstemannalagen (750/1994) föreskrivs om avslutande av tjänsteförhållande i motsvarande situationer. Med arbetstagare avses nedan både personer som arbetar i ett arbetsavtalsförhållande och personer som gör det i ett tjänsteförhållande.

Enligt de föreslagna bestämmelserna har en uppsagd person vars arbetsavtal för viss tid upphört att gälla på grund av att giltighetstiden gått ut inte rätt till utbildning inom omställningsskyddet. I situationer där ett anställningsförhållande har upphört genom avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren (s.k. fallskärmsavtal), arbetstagaren själv har sagt upp sig eller anställningsförhållandet har upphört på grund av att arbetsgivaren gått i konkurs, inlett företagssanering eller avlidit eller parterna har ingått någon annan form av avgångsavtal, har arbetstagaren inte rätt till utbildning inom omställningsskyddet.

Arbetskraftsmyndigheten kontrollerar orsaken till att arbetsavtalet upphört för att fastställa om villkoret uppfylls. Om en person har sagts upp av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker men senare bestrider uppsägningen behöver den uppsagda inte ersätta utbildning inom omställningsskyddet om sådan har ordnats utan grund, utan arbetskraftsmyndigheten bär den förlusten. Om en arbetsgivare säger upp en arbetstagare på grunder som har samband med arbetstagarens person men den uppsagda bestrider uppsägningen och anser att den de facto berodde på produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker, kan den uppsagda utöver andra eventuella grunder kräva skadestånd av arbetsgivaren för den förverkade rätten till omställningsskydd.

Om den uppsagda personen meddelar eller det på annat sätt kommer till Arbetskraftsmyndighetens kännedom att orsaken till att ett anställningsförhållande sagts upp har ändrats efter det att beslut om rätt till omställningsskydd har meddelats men innan utbildning inom omställningsskyddet har inletts, dvs. att anställningsförhållandet inte har upphört av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker, ska ordnandet av utbildning avbrytas.

Enligt föreslagna 1 mom. 2 punkten måste arbetstagaren ha fyllt 55 år senast den dag arbetstagaren har blivit uppsagd för att vara berättigad till utbildning inom omställningsskyddet. Som uppsägningssdag betraktas enligt förslaget den dag då uppsägningen har verkställts på det sätt som föreskrivs i enlighet med 9 kap. 4 § i Arbetsavtalslagen.

I föreslagna 1 mom. 3 punkten anges den minimilängd på anställningsförhållandet som förutsätts för att utbildning ska ordnas. Förslaget är att utbildning ska ordnas om den uppsagda personen när anställningsförhållandet upphör har varit anställd hos den arbetsgivare som sagt upp personen i minst fem år utan avbrott, eller med avbrott som tillsammans har varat i högst 30 dagar. Kravet på fem års anställning motsvarar den tid i anställning som förutsätts för rätten till tilläggsdagar samt för rätten till sysselsättningsfrämjande träning eller utbildning enligt den gällande Arbetsavtalslagen. Uppgiften om anställningens längd utgår från vad den uppsagda personen själv uppger. Arbets- och näringsbyrån ber alltså inte den arbetssökande om någon skriftlig redogörelse.

Detta villkor i fråga om tid som anställd ska uppfyllas senast på uppsägningssdagen. Tiden som anställd hos samma arbetsgivare får bestå av flera sammanhängande visstidsanställningar efter varandra, men den senaste anställningen ska gälla tills vidare eller, om det är fråga om en visstidsanställning, innehålla en möjlighet till uppsägning av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker. Att tillåta korta avbrott i arbetet på högst 30 dagar totalt är motiverat eftersom det mellan två på varandra följande arbetsavtal kan förekomma avbrott som varar till exempel ett veckoslut eller en eller flera högtidsdagar, fast arbetet i praktiken har pågått utan avbrott. För att underlätta och förenkla tolkningen och tillämpningen av bestämmelsen föreslås det dock en exakt övre gräns för avbrotten.

Under den tid anställningsförhållandet har varat kan arbetstagaren ha övergått från en arbetsgivare till en annan genom överlåtelse av rörelse så som avses i 1 kap. 10 § i Arbetsavtalslagen, 25 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden eller 5 e § i statstjänstemannalagen. När den anställningstid som avses i den föreslagna bestämmelsen beräknas i situationer av överlåtelse av rörelse beaktas den sammanhängande anställningstiden hos överlåtaren på samma sätt som anställningstiden hos förvärvaren av rörelsen. Begreppet samma arbetsgivare ska bedömas enligt det förmella begreppet arbetsgivare. I praktiken är det arbetsgivarens företags- och organisationsnummer, dvs. FO-nummer, som beaktas i begreppet samma arbetsgivare. Inom kommunsektorn är det kommunen som är arbetsgivare även i det fall att arbetstagaren har arbetat inom olika sektorer. Arbete hos olika bolag inom samma koncern ska däremot inte beaktas då man bedömer om kravet på sammanhängande anställningstid uppfylls, eftersom det i sådana fall inte är fråga om anställning hos samma arbetsgivare.

Föreslagna 1 mom. 4 punkten innehåller ett krav på registrering som arbetssökande som förutsättning för att utbildning inom omställningsskyddet ska ordnas. Kravet är att den uppsagda personen ska registrera sig som arbetssökande inom 60 dagar från uppsägningssdagen. En tidsfrist på 60 dagar är motiverad för att Arbets- och näringsbyrån så fort som möjligt ska kunna inleda serviceprocessen och ordnandet av utbildningen, eftersom syftet med utbildningen är att

hjälpa den uppsagda personen att snabbt hitta nytt arbete. När den uppsagda personen har registrerat sig som arbetssökande kan en kartläggning av personens kompetens och arbetsförmåga vid behov göras direkt i början av serviceprocessen. En person som inte anmäler sig inom tidsfristen på 60 dagar förlorar sin rätt till utbildning inom omställningsskyddet, såvida inte förse-ningen beror på ett sådant vägande skäl som avses i 2 mom.

I 2 mom. föreslås ett undantag från kravet på registrering i 1 mom. 4 punkten. En uppsagd person som inte har registrerat sig som arbetssökande inom 60 dagar från uppsägningdagen går inte miste om rätten till utbildning om arbets- och näringsbyrån bedömer att det föreligger vägande skäl till att registreringen inte har gjorts. Som vägande skäl betraktas till exempel situationer där den uppsagda personens hälsotillstånd är så dåligt att den uppsagda personen inte har kunnat registrera sig inom den utsatta tiden. Här avses i praktiken situationer där personen t.ex. ligger på sjukhus och är fysiskt eller psykiskt oförmögen att registrera sig. Däremot kan oaktsamhet eller glömmande av kravet på registrering inte betraktas som vägande skäl enligt detta moment.

Som vägande skäl betraktas även situationer där arbetsgivaren inte har fullgjort sin skyldighet enligt 9 kap. 3 b § i arbetsavtalslagen att informera den uppsagda personen om att denna har rätt till utbildning inom omställningsskyddet. När arbets- och näringsbyrån bedömer detta skäl litar byrån på det som den arbetssökande själv uppger, såvida inte byrån får andra tillförlitliga upp-lysningar som visar att arbetsgivaren har fullgjort sin informationsskyldighet.

Arbets- och näringsbyrån ska meddela beslut om rätten till utbildning inom omställningsskyddet när en uppsagd person meddelar vilja att delta i sådan utbildning. Om beslutet är bifallande, dvs. byrån bedömer att villkoren för omställningsskydd uppfylls, ska beslutet också innehålla uppgift om maximivärdet för den utbildning som personen får och datum då utbildningen senast ska inledas. Om en uppsagd person anser att ett beslut om utbildning inom omställningsskyddet är felaktigt kan personen begära omprövning av beslutet enligt 146 §. En uppsagd kan till exempel begära omprövning av beräkningen av sin tid som anställd eller av det maximivärde som meddelats för utbildningen.

Föreslagna 3 mom. innehåller ett krav på att jobbsökningen ska vara i kraft. Den uppsagda per-sonen ska hålla jobbsökningen i kraft från det att den uppsagda registrerat sig som arbetssökande tills anställningsförhållandet upphör eller, om utbildningen avslutas under uppsägningstiden, tills utbildningen har avslutats. Den uppsagda personen är alltså inte skyldig att vara arbetssö-kande efter att ha avslutat utbildningen som omfattas av omställningsskyddet, om utbildningen har avlagts under uppsägningstiden och slutat innan anställningsförhållandet upphör. När en uppsagd person registrerar sig som arbetssökande ska arbets- och näringsbyrån på eget initiativ anteckna dagen då anställningsförhållandet upphör som sista giltighetsdag för jobbsökningen.

Den som uppfyller villkoren för utbildning inom omställningsskyddet har enligt förslaget en subjektiv rätt till sådan utbildning. Rätten till utbildning kan dock upphöra på de grunder som anges i 72 §. En person som uppfyller villkoren för omställningsskydd är aldrig skyldig att delta i utbildning inom omställningsskyddet och valet att inte delta i sådan utbildning har inga följder för personen. Eftersom offentlig arbetskraftsservice ska tillhandahållas utifrån kundens behov, skulle utbildning inom omställningsskyddet inte nödvändigtvis vara den primära servicen för en person som uppfyller villkoren. Det att en person deltar i sådan utbildning utesluter således inte att personen kan få annan offentlig arbetskraftsservice för arbetssökande. Om en arbetssö-kande deltar i utbildning inom omställningsskyddet och utbildningen inte på eftersträvat sätt

hjälp personerna att få arbete kan personerna också använda arbets- och näringsbyråns övriga utbildningsalternativ och tjänster.

Paragrafen överensstämmer med 5 a kap. 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

70 §. Villkor som gäller utbildningen. I paragrafen föreslås krav för utbildning inom omställningsskyddet. Enligt 1 mom. ska utbildning inom omställningsskyddet öka yrkesfärdigheterna eller stödja företagsverksamhet och bidra till att den uppsagda personen snabbt får nytt arbete. Primärt ska den utbildning som ordnas motsvara de mål och önskemål som den uppsagda personen har framfört och som är av väsentlig betydelse för hans eller hennes yrkeskompetens och möjligheter att hitta nytt arbete. Utbildningen ska dock uppfylla de krav som anges ovan. Det regionala arbetsmarknadsläget ska beaktas när utbildning ordnas för att säkra att den utbildning som väljs verkligen bidrar till att den uppsagda personen snabbt får nytt arbete. Arbets- och näringsbyrån ska bedöma om det framförda utbildningsförslaget med hänsyn till karaktär och innehåll är sådant att det ger personen bättre yrkesfärdigheter eller förutsättningar att arbeta som företagare och bidrar till att personen snabbt får nytt arbete. Det är alltid arbets- och näringsbyrån som bedömer om utbildningen ökar yrkesfärdigheterna eller stöder företagsverksamhet. Detta gäller även i det fall att den uppsagda personen och arbets- och näringsbyrån är av olika uppfattning om saken.

Om den uppsagda personen inte har en klar bild av sitt utbildningsbehov, kan arbets- och näringsbyrån snarast möjligt efter den inledande intervjun erbjuda en kartläggning av kompetens och arbetsförmåga samt andra arbets- och näringsstjänster som stöd till valet av utbildning. Arbets- och näringsbyrån ger den uppsagda personen stöd i valet av utbildning inom omställningsskyddet och tar tillsammans med personen fram en ändamålsenlig kombination av tjänster. Det är arbets- och näringsbyrån som föreslår möjliga utbildningar för den arbetssökande. Handledningen utgår från resultaten av kartläggningen av den uppsagda personens kompetens och arbetsförmåga och från läget på den regionala arbetsmarknaden. Om arbetskraft av en viss typ behövs i regionen, ska arbets- och näringsbyrån presentera lämpliga utbildningsmöjligheter inom branschen i fråga.

Utbildningen kan vara sådan yrkesinriktad påbyggnadsutbildning eller yrkesinriktad fortbildning som ordnas på andra stadiet eller inom den högre utbildningen och som inte leder till en examen eller examensdel. Utbildningen kan också vara annan kortvarig fortbildning eller utbildning som förbereder t.ex. för en yrkesutbildning eller ett yrkesområde om utbildningen motsvarar personens behov, är lämplig med hänsyn till personens färdigheter och bedöms bidra till att personen får nytt arbete. Det kan till exempel vara fråga om utbildning som utvecklar färdigheter som behövs i dagens arbetsliv, såsom digitala färdigheter eller projektkompetens. Utbildningen kan vara inriktad på företagande eller bestå av handledning för personer med intresse och beredskap att starta ett eget företag. Den kan också vara en utbildning som utvecklar sådan företagsverksamhet som den uppsagda personen redan har. Utbildningen får inte ha ett klart samband med hobbyverksamhet eller annan fritidsverksamhet. Den får till exempel inte bestå av grundläggande undervisning inom ett konstområde eller av en motionskurs.

Utbildningstjänsterna kan skaffas från läroanstalter, högskolor och privata tjänsteproducenter inom området kompetensutveckling. Utbildning inom omställningsskyddet är inte geografiskt bunden t.ex. till den uppsagda personens eller den uppsägande arbetsgivarens hemkommun utan

kan ges var som helst, utifrån den uppsagda personens önskemål och de möjligheter som står till buds.

I 1 mom. finns dessutom en bestämmelse om att sysselsättningsplanen ska innehålla en överenskommelse om utbildningen. Innan utbildningen inleds ska parterna i sysselsättningsplanen avtala om utbildningen i tillräcklig detalj för att upphandlingen av utbildningen ska kunna genomföras. Utbildning inom omställningsskyddet kan bestå av flera utbildningsperioder och dessa kan tillhandahållas av olika utbildarorganisationer eller tjänsteleverantörer. Om studierna består av flera olika utbildningar ska dessa bilda en ändamålsenlig helhet tillsammans, dvs. de ska stödja varandra och tillsammans uppfylla de mål som ställs upp i lagen. Om utbildningen består av flera utbildningsperioder ska hela studiehelheten avtalas på en gång innan den första perioden påbörjas. Skälen till detta är dels bestämmelserna i upphandlingslagstiftningen, dels att arbets- och näringsbyrån ska kunna bedöma hur studiehelheten utvecklar yrkesfärdigheterna eller företagarfärdigheterna. Det är alltså inte möjligt att avtala t.ex. att en ny studieperiod ska läggas till studiehelheten efter att den första utbildningsperioden har avslutats eller medan den pågår. Det är inte heller ändamålsenligt att inrätta ett utbildningskonto för en utbildningsrätt som omfattas av omställningsskyddet om kontot ska stödja olika slags utbildningar som inte hänger ihop med varandra. Valet av utbildning överenskomms i sysselsättningsplanen, som både arbets- och näringsbyrån och den uppsagda ska underteckna.

Om den uppsagda personen inte kan ta ställning till de frågor som gäller utbildning inom omställningsskyddet när serviceprocessen börjar, ska den sysselsättningsplan som tas fram vid den inledande intervjun ses över vid samtalen om jobbsökning och de kompletterande samtalen om jobbsökning. En uppsagd person kan inte alltid göra ett slutgiltigt val av utbildning genast, utan kan behöva tid att tänka över alternativen. Orsaken kan vara branschbyte, personens livssituation eller ovisshet om huruvida sådan utbildning som den uppsagda önskar kommer att vara tillgänglig. De delar av sysselsättningsplanen som gäller utbildning inom omställningsskyddet kan uppdateras eller ses över senare. Det kan t.ex. hända att en uppsagd person hellre deltar i arbetskraftsutbildning och inte upplever det nödvändigt att dessutom delta i utbildning inom omställningsskyddet. I det fallet kan man anteckna i sysselsättningsplanen att personen endast deltar i arbetskraftsutbildning. Om en arbetssökande av skäl som är oberoende av honom eller henne inte får delta i den arbetskraftsutbildning som den arbetssökande har valt, eller senare trots allt vill delta i utbildning inom omställningsskyddet och det fortfarande är möjligt att ordna sådan utbildning, ska sysselsättningsplanen uppdateras med överenskommelsen om att utbildning inom omställningsskyddet ordnas.

En uppsagd person kan inte avstå från sin rätt till utbildning inom omställningsskyddet, utan rätten kvarstår så länge som förutsättningarna för anordnande av utbildning uppfylls. Enligt föreslagna 71 § ska arbets- och näringsmyndigheten ordna utbildningen så att den uppsagda personen kan inleda den senast tre månader efter uppsägningstidens slut. Av grundad anledning får utbildningen också ordnas senare, dock så att den uppsagda personen kan inleda utbildningen eller den sista utbildningsperioden senast 12 månader efter det att anställningen upphörde. I praktiken avgörs den bakre tidsgränsen för översynen av sysselsättningsplanen av huruvida arbets- och näringsmyndigheten kan genomföra upphandlingen av utbildningen inom en sådan tid att den uppsagda personen hinner inleda utbildningen inom den tid som anges i 71 §, dvs. inom tre månader eller, om det finns grundad anledning att skjuta upp utbildningen, inom 12 månader från det att anställningsförhållandet upphörde. Om det inte finns tid att genomföra upphandlingen går det inte att ändra på det som överenskommit om utbildning inom omställningsskyddet.

Föreslagna 2 mom. i paragrafen anger den maximala tid som utbildning inom omställningsskyddet får vara. Enligt den föreslagna bestämmelsen får utbildningen vara i högst sex månader. Den utbildning som föreslås kan bestå av en eller flera utbildningar eller handledningar upplagda i en eller flera perioder, vilka sammanlagt pågår i högst sex månader eller kan avläggas inom sex månader. Det är t.ex. möjligt med en utbildning som består av två fyra månader långa utbildningar eller perioder, om dessa åtminstone delvis kan avläggas parallellt så att utbildningen som omfattas av omställningsskyddet pågår i sex månader. Utbildningen kan också bestå av flera utbildningar eller perioder som sammanlagt varar högst sex månader, förutsatt att den uppsagda personen kan inleda den sista delen av studiehelheten antingen inom tre månader eller, om det finns grundad anledning att skjuta upp utbildningen, inom 12 månader från det att anställningsförhållandet upphörde. Utbildningen för en person som sagts upp vid årsskiftet kan alltså t.ex. bestå av en tremånaderskurs som börjar i januari, en tvåveckorskurs som börjar i maj och en tvåmånaderskurs som börjar i juli, om det finns grundad anledning att skjuta upp utbildningen. Arbets- och näringsbyrån ska tydligt informera den uppsagda om att den föreskrivna maximtiden inte får överskridas när det gäller utbildning inom omställningsskyddet, oberoende av om den består av en eller flera studiehelheter.

Föreslagna 3 mom. innehåller bestämmelser om värdet av utbildning inom omställningsskyddet. Värdet av utbildningen får motsvara högst två månaders lön för den uppsagda personen. Värdet får understiga ett belopp motsvarande två månaders lön om utbildningen motsvarar den uppsagda personens preferenser och behov. Värdet ska inkludera alla läromedel och avgifter så att utbildningen är avgiftsfri för den uppsagda personen på samma sätt som arbetskraftsutbildning är avgiftsfri på basis av 105 § 3 mom. i lagen om yrkesutbildning (531/2017). Beloppet av två månaders lön ska bestämmas på samma beräkningsgrunder som de som används för beräkning av omställningsskyddet, som det föreslås bestämmas om i 9 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I lönebeloppet beaktas lön som omfattas av en försäkring och annat vederlag som ska betraktas som förvärvsinkomst vilka den uppsägande arbetsgivaren har betalat som ersättning för arbete under de 12 kalendermånader som föregår uppsägningdagen. Det lönebelopp som priset på utbildningen ska motsvara beräknas så att lönebeloppet för 12 kalendermånader divideras med sex. Resultatet är en genomsnittlig lön för två månader. Med lön som omfattas av försäkring avses sådana inkomster som det finns bestämmelser om i 19 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

För det lönebelopp som avses i momentet beaktas endast löner betalda av den uppsägande arbetsgivaren. Andra löneinkomster som personen eventuellt har och som har betalats av en annan arbetsgivare beaktas inte i den lön som används för att bestämma värdet av utbildning inom omställningsskyddet. I lönebeloppet beaktas endast inkomster som omfattas av arbetslöshetsförsäkringspremie. I praktiken blir priset på utbildningen omställningsskyddet multiplicerat med två. Priset för utbildningen är inklusive mervärdesskatt.

Den genomsnittliga lönen för två månader beräknas på basis av lön betald under hela kalendermånader. Om uppsägningen t.ex. sker i juni är den lön som betalats under maj månad den sista som ska beaktas då man beräknar lönen enligt vilken priset för utbildningen bestäms. Beräkningen ska utgå från betalda löner. Tiden när lönen har tjänats in saknar betydelse. Lönen bestäms baserat på de inkomster som betalats under de 12 kalendermånader som föregår uppsägningen, även om denna tidsperiod innefattar frånvaro utan lön.

Enligt den föreslagna 141 § ska Arbetskraftsmyndigheten fastställa maximivärdet för den utbildning inom omställningsskyddet som ordnas för arbetssökande utifrån uppgifterna i inkomstregistret. För att det ska vara möjligt att skaffa utbildningen inom utsatt tid bör Arbets- och näringsbyrån upplysas om utbildningens maximivärde.

Inkomstlagen ska beakta i den lön som används som beräkningsgrund för utbildningens maximipris avviker delvis från det beräkningssystem för lön som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning. Som sådan lön räknas alla stabiliserade arbetsinkomster som har tjänats in under veckor som räknas in i arbetsvillkoret. Som stabiliserad inkomst räknas t.ex. inte semesterpenning, semesterersättning eller resultatpremier som har tjänats in under en annan period än den period för vilken dagpenningen beräknas. Sådana inkomster beaktas däremot i den lön som används som beräkningsgrund för maximipriset för utbildningen.

När utbildning inom omställningsskyddet väljs och ordnas ska det eftersträvas att utbildningens pris ungefär motsvarar två månaders lön för den uppsagda personen, beräknad på det sätt som anges ovan. Värdet behöver inte vara exakt det samma som två månaders lön, eftersom det i praktiken skulle vara mycket svårt att skaffa utbildning till ett exakt och på förhand bestämt belopp. Utbildningen får inte i någon situation överstiga värdet av två månaders lön. Däremot får den utbildning som bäst bidrar till att den uppsagda personen ska få arbete eller som personen av andra orsaker själv har valt vara förmånligare än det belopp som motsvarar två månaders lön. Med hänsyn till syftet med utbildningen är det motiverat att tillåta en utbildning vars kostnad är lägre än den avsedda.

Ett belopp motsvarande två månaders lön är den absoluta övre gränsen för priset på utbildningen. Om priset på en planerad utbildning överstiger två månaders lön kan den inte ordnas som utbildning inom omställningsskyddet. Arrangemang där den uppsägande arbetsgivaren eller den uppsagda personen själv betalar den överstigande delen av priset är inte möjliga när det är fråga om utbildning inom omställningsskyddet.

Paragrafen överensstämmer med 5 a kap. 3 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagservice.

71 §. Ordnanande av utbildningen. Föreslagna 1 mom. innehåller bestämmelser om tidpunkten när utbildning inom omställningsskyddet ska ges. Arbets- och näringsmyndigheten ska ordna utbildningen så att den uppsagda personen kan inleda den inom tre månader från det att uppsägningstiden har löpt ut. Tidsfristen på tre månader föreslås för att säkerställa att utbildningen ges så snart som möjligt, antingen under uppsägningstiden eller kort efter att anställningen har upphört, eftersom syftet med utbildningen är att den uppsagda snabbt ska få nytt arbete. Utbildningen kan ges under uppsägningstiden om den uppsagda personen inte har någon arbetsplikt under denna tid eller är villig att utbilda sig vid sidan av arbetet.

Av grundad anledning kan utbildningen avläggas senare, antingen i sin helhet eller delvis. Utbildningen ska dock inledas inom 12 månader från den dag då anställningsförhållandet som gav upphov till rätten till utbildning upphör. Tack vare denna flexibilitet kan Arbetskraftsmyndigheten skjuta upp upphandlingen om myndigheten redan i planerings- eller upphandlingsskedet känner till ett skäl som hänför sig till den uppsagda eller någon annan omständighet och som innebär att utbildningen inte kan påbörjas inom tre månader från det att anställningsförhållandet upphörde.

Bestämmelser om när det föreligger grundad anledning att skjuta upp inledandet av utbildningen föreslås i *2 mom.* Villkoren för denna flexibilitet i ordnandet av utbildningen beaktar dels de varierande situationer som uppsagda personer kan befinna sig i, dels tjänsteproducenternas möjligheter att tillhandahålla utbildning. Enligt föreslagna *1 punkten* i momentet föreligger grundad anledning att ordna utbildningen efter tidsfristen på tre månader om den anordnande myndigheten av skäl som beror på upphandlingsförfarandet inte har kunnat ordna utbildningen inom utsatt tid.

I *2 punkten* föreslås som grundad anledning att skjuta upp inledandet av utbildningen att utbildning som den uppsagda personen anser lämplig eller som den uppsagda personen har valt inte finns att tillgå inom utsatt tid. Den uppsagda personen bedömer själv om utbildningen är lämplig eller inte. Arbets- och näringsbyrån bedömer endast huruvida utbildningen ökar yrkesfärdigheterna eller stöder företagsverksamhet och bidrar till att den uppsagda personen snabbt får nytt arbete. Flexibiliteten i fråga om tremånaderskravet är motiverad med tanke på att utbudet av utbildningstjänster varierar beroende på geografiskt område, utbildningsområde och utbildningsstadium samt över tid. Inom sällsynta utbildningsområden kan en lämplig utbildning vara tillgänglig t.ex. bara en gång om året. Distansutbildning medför inga geografiska begränsningar, men alla uppsagda kan inte nödvändigtvis tillgodogöra sig distansundervisning och kan inte heller förpliktas till det.

Enligt den bestämmelse som föreslås i *3 punkten* kan en uppsagd person ta emot arbete för viss tid utan att förlora sin rätt till utbildning inom omställningsskyddet. Rätten till utbildning inom omställningsskyddet går inte förlorad även om det nya anställningsförhållandet för viss tid är hos den arbetsgivare som avses i 69 § 1 mom. 1 punkten. Rätten till omställningsskydd kvarstår efter tidsfristen på tre månader också i det fallet att den uppsagda ingår ett tills vidare gällande arbetsavtal med en ny arbetsgivare men arbetsavtalet upphör inom prövotiden.

Enligt *4 punkten* kan anordnandet av utbildning skjutas upp om Arbetskraftsmyndigheten har blivit upplyst om att den uppsagda personen på grund av sitt hälsotillstånd eller sin arbets- och funktionsförmåga inte kan inleda utbildningen inom utsatt tid. Enligt *5 punkten* har den uppsagda dessutom grundad anledning att inte påbörja utbildningen eller att avbryta den om det finns något annat skäl till detta som gäller ett behov att samordna utbildningen med kompetensutveckling som personen deltar i eller med ett vårdansvar som personen har. Syftet med bestämmelsen är att trygga rätten till utbildning inom omställningsskyddet också i situationer där den uppsagda får utbildning baserat på denna rätt och även får andra sysselsättningsfrämjande tjänster eller till exempel bedriver studier som infaller samtidigt med utbildningen inom omställningsskyddet. Syftet med bestämmelsen är dessutom att trygga denna rätt i situationer där den uppsagda före eller under utbildningen blir ansvarig att vårda till exempel sitt sjuka barn eller sin förälder och därför inte kan inleda eller fortsätta utbildningen. Möjligt vårdansvar som hindrar från att inleda utbildning eller kräver att den avbryts är närståendevård och vårdansvar baserade på bestämmelserna om familjeledighet i arbetsavtalslagen. Med närståendevård avses i detta sammanhang den faktiska skyldigheten för den uppsagda att vårda en anhörig som har nått en hög ålder, är sjuk eller har en funktionsnedsättning i en situation som inte kunde förutses i det skede då utbildningen som omfattas av omställningsskyddet skaffades och överenskommelsen om inledande av utbildning ingicks. Det föreslås inget krav på att den uppsagda personen ska ha ingått avtal om närståendevård enligt lagen om stöd för närståendevård, utan den närståendevård som avses i paragrafen kan också vara informell.

Paragrafen överensstämmer med 5 a kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

72 §. När rätten till utbildning upphör. I paragrafen föreslås bestämmelser om situationer i vilka rätten till utbildning inom omställningsskyddet upphör för en sådan uppsagd person som uppfyller villkoren i detta kapitel. I föreslagna 1 mom. anges situationer där det inte föreligger någon skyldighet för arbets- och näringsmyndigheten att ordna utbildning inom omställningsskyddet eller där myndigheten kan avbryta anskaffandet av utbildningen. I en situation där utbildning anskaffas för en grupp arbets sökande innebär ett avbrytande att myndigheten avbryter anskaffandet av utbildning men endast för personen i fråga, inte för hela gruppen. Enligt föreslagna 1 punkten i momentet ska utbildning inte ordnas eller anskaffandet av utbildning avbrytas, om den uppsagda personen på eget initiativ avslutar jobbsökningen under uppsägningstiden innan utbildningen börjar. Även så kan arbets- och näringsmyndigheten företa ordnandet av utbildning eller fortsätta anskaffningsprocessen, om den uppsagda registrerar sig som arbets sökande på nytt under uppsägningstiden. En annan situation i vilken arbets- och näringsmyndigheten inte ska skaffa utbildning eller ska avbryta anskaffandet av utbildning är om arbetsgivaren tar tillbaka uppsägningen av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker och arbetstagaren fortsätter att arbeta hos samma arbetsgivare. I sådana situationer upphör arbetstagarens rätt till utbildning inom omställningsskyddet därför att anställningsförhållandet inte har upphört, vilket betyder att arbetstagaren inte uppfyller de villkor för ordnande av utbildning som anges i detta kapitel.

Enligt föreslagna 2 punkten avbryts ordnandet eller anskaffandet av utbildning inom omställningsskyddet också i situationer där den uppsagda personens eget agerande leder till att arbetsgivaren under uppsägningstiden avslutar anställningsförhållandet på grunder som har samband med arbetstagarens person. I sådana situationer har arbetstagarens anställningsförhållande de facto inte upphört av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker och därmed uppfylls inte heller förutsättningarna för utbildning inom omställningsskyddet. Situationer som kan komma i fråga är t.ex. om arbetsgivaren under uppsägningstiden har hävt arbetsavtalet med 8 kap. 1 § i arbetsavtalslagen som grund, därför att arbetstagaren på ett väsentligt sätt har brutit mot eller försummat sina skyldigheter, eller om arbetsavtalet anses hävt på basis av 8 kap. 3 § i den lagen därför att arbetstagaren har varit frånvarande från arbetet i minst sju dagar utan att under denna tid ha anmält giltigt skäl till sin frånvaro till arbetsgivaren. Personens rätt till utbildning inom omställningsskyddet upphör också om arbetstagaren och arbetsgivaren under uppsägningstiden kommer överens om att avsluta anställningsförhållandet (ett s.k. fallskärmsavtal). I sådana situationer har anställningsförhållandet de facto inte upphört av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker och därmed uppfylls inte heller förutsättningarna för skyldigheten att ordna utbildning inom omställningsskyddet. Om arbetstagaren har ingått avtal om avslutande av anställningsförhållande ska arbetstagaren upplysa arbets- och näringsbyrån om avtalet.

Föreslagna 2 mom. innehåller bestämmelser om när rätten till utbildning inom omställningsskyddet upphör i situationer där arbets- och näringsmyndigheten redan har skaffat utbildningen men den uppsagda personen låter bli att inleda utbildningen eller avbryter den. Det blir inga påföljder för den uppsagda om den uppsagda låter bli att inleda utbildningen eller avbryter den, men efter det ordnas ingen ny utbildning. Rätten till utbildning upphör dock inte om den uppsagda personen har grundad anledning att inte inleda utbildningen eller att avbryta den. Personen ska dock inleda eller fortsätta med utbildningen inom 12 månader från det att anställningsförhållandet upphörde. Överföringen av utbildning får inte medföra merkostnader för arbets-

kraftsmyndigheten. Med merkostnader avses priset på utbildningen. Kostnaderna av det administrativa extra arbete som uppstår för arbets- och näringsmyndigheten betraktas inte som merkostnader.

Föreslagna 4 mom. innehåller bestämmelser om situationer där den uppsagda personen har grundad anledning att låta bli att inleda eller att avbryta en utbildning inom omställningsskyddet, utan att personen förlorar sin rätt till utbildningen. Som grundade anledningar föreslås skäl som hänför sig antingen till den uppsagda personen eller till tjänsteproducenten. Enligt föreslagna 1 mom. är en grundad anledning nytt arbete, om utbildningen inte kan ordnas vid sidan av arbetet. Syftet med bestämmelsen är att uppmuntra uppsagda att ta emot arbete, om sådant finns. Den uppsagda förlorar rätten till utbildning först i det fallet att den uppsagda inte kan inleda eller fortsätta utbildningen inom 12 månader från den dag då anställningsförhållandet som rätten till utbildning baserar sig på upphör. Enligt föreslagna 2 punkten är det även motiverat att inte inleda utbildningen eller att avbryta den om utbildningen inte lämpar sig för personen på grund av hans eller hennes hälsotillstånd eller på grund av att hans eller hennes arbets- och funktionsförmåga är nedsatt. Den uppsagda personen ska förse arbetskraftsmyndigheten med tillförlitliga uppgifter om sitt hälsotillstånd, till exempel ett läkarintyg. Baserat på de lämnade uppgifterna ska arbetskraftsmyndigheten bedöma om det har funnits en grundad anledning att inte inleda eller att avbryta utbildningen.

Föreslagna 3 och 4 punkten innehåller bestämmelser om orsaker som hänför sig till serviceproducenten och som ger skäl att anse att den uppsagda personen har grundad anledning att låta bli att inleda eller att avbryta utbildningen. Som grundade anledningar räknas att serviceproducenten väsentligen försummar sitt ansvar för arbetarskyddet för deltagaren, eller väsentligen försummar att iakttäta den lagstiftning som gäller anordnandet av utbildningen eller villkoren i det avtal som ingåtts om utbildningen. I praktiken avser dessa bestämmelser situationer där den uppsagda har inlett utbildningen och det under utbildningens gång framgår att tjänsteproducenten handlar lagstridigt, varvid den uppsagda avbryter utbildningen.

Enligt 5 punkten har den uppsagda dessutom grundad anledning att inte inleda utbildningen eller att avbryta den om det finns något annat skäl som kan jämföras med de skäl som anges i 1–4 punkten. Syftet med bestämmelsen är att trygga rätten till utbildning inom omställningsskyddet i sådana oförutsägbara situationer där till exempel den uppsagda personens livssituation eller tjänsteproducentens verksamhet ändras på ett väsentligt sätt som leder till att den uppsagda inte kan inleda utbildningen eller avbryter den. Arbetskraftsmyndigheten bedömer om det är fråga om ett sådant annat skäl som kan jämföras med de grundade anledningar som anges i momentet.

Enligt föreslagna 4 mom. är arbetskraftsmyndigheten inte skyldig att ordna utbildning inom omställningsskyddet i situationer där det inte finns någon sådan utbildning att tillgå som den uppsagda personen vill delta i och som är lämplig för honom eller henne, och personen inte vill delta i någon annan utbildning som arbetskraftsmyndigheten föreslår och som kan inledas senast 12 månader efter det att anställningsförhållandet upphörde. Utbildningens lämplighet bedöms både av den uppsagda och av arbetskraftsmyndigheten. Om den utbildning som den uppsagda har valt inte alls finns att tillgå eller om den inte kan anskaffas inom föreskriven tid, eller om den uppsagda inte uppfyller villkoren för antagning till utbildningen, förfaller arbetskraftsmyndighetens skyldighet att ordna utbildning. Arbetskraftsmyndigheten ska föreslå andra utbildningar för den uppsagda, men om denna vägrar delta i de föreslagna utbildningarna upphör den uppsagdas rätt till utbildning som omfattas av omställningsskyddet. Eftersom det är frivilligt för

uppsagda att delta i utbildning inom omställningsskyddet kan de inte förpliktas att godkänna sådan utbildning som Arbetskraftsmyndigheten föreslår. I en situation där det i praktiken är omöjligt att ordna utbildning av ovan nämnda orsaker måste Arbetskraftsmyndigheten kunna befrias från skyldigheten att ordna utbildning.

Enligt lagförslaget ska utbildning inom omställningsskyddet i första hand visserligen ordnas utifrån den uppsagda personens önskemål, men de begränsningar som följer av upphandlingslagstiftningen kan inte leda till sanktioner för Arbetskraftsmyndigheten. Konkurrensutsättningen av en offentlig upphandling kan till exempel ha den följden att utbildaren blir en annan än den uppsagda personen har önskat. Om den uppsagda då inte godkänner den tjänsteproducent som valts och inte heller någon annan motsvarande utbildning, är Arbetskraftsmyndigheten inte skyldig att ordna någon annan utbildning.

I föreslagna 5 mom. finns bestämmelser om att rätten till utbildning inom omställningsskyddet kan upphöra till följd av den uppsagda personens eget förfarande. Rätten till utbildning föreslås upphöra om utbildningen avbryts eller blir avbruten till följd av den uppsagda personens eget förfarande. De förfaranden som avses här och som ger serviceproducenten skäl att avbryta utbildningen är till exempel väsentligt brott mot villkoren eller reglerna för utbildningen, försummelse av de uppgifter som hör till utbildningen, ogrundad frånvaro eller osakligt eller hotfullt beteende från den uppsagda personens sida. Enligt förslaget är Arbetskraftsmyndigheten inte skyldig att ordna ny utbildning inom omställningsskyddet för den som genom sitt eget förfarande har orsakat att utbildningen har blivit avbruten eller avbrutits. I så fall meddelar Arbetskraftsmyndigheten med stöd av 5 mom. beslut om att rätten till utbildning inom omställningsskyddet upphör. Om en uppsagd person anser att beslutet i ärendet är felaktigt, kan ändring i beslutet sökas i enlighet med föreslagna 146 § hos besvärsnämnden för social trygghet och vidare hos försäkringsdomstolen.

Paragrafen överensstämmer med 5 a kap. 5 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

9 kap. **Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån**

I lagförslagets 9 kap. föreslås bestämmelser om stödjande av arbetssökandes frivilliga studier. Bestämmelserna har motsvarande innehåll som bestämmelserna i 6 kap. i den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. Arbetskraftsmyndigheterna övertar uppgiften att fatta beslut om stödjande av frivilliga studier samt andra stödrelaterade uppgifter vilka för närvarande sköts av Arbets- och näringsbyråerna. Bestämmelser om stödjande av integrationskunders frivilliga studier med arbetslöshetsförmån samt om tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel på sådana studier ska fortsättningsvis finnas i lagen om främjande av integration.

I det föreslagna kapitlet ingår ingen bestämmelse som motsvarar 6 kap. 1 § i den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice, i vilken syftet med stödjandet av frivilliga studier konstateras. Detta innebär dock ingen ändring i syftet med stödet, vilket fortsättningsvis är att förbättra vuxenbefolkningens yrkeskompetens och möjligheter att få arbete eller bevara sitt jobb samt att trygga tillgången på yrkeskunnig Arbetskraft.

73 §. Allmänna villkor för stöd samt stödförmåner. Den föreslagna paragrafen överensstämmer med 6 kap. 2 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice med de ändringar som

gäller behörig myndighet. I stället för villkoret om utbildningsbehov konstaterat av arbets- och näringsbyrån föreslås ett villkor om utbildningsbehov konstaterat av Arbetskraftsmyndigheten.

74 §. Villkor som gäller studierna. Den föreslagna paragrafen motsvarar i huvudsak 6 kap. 3 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. Hänvisningen i 1 mom. 3 punkten till den upphävda gymnasielagen uppdateras så att den motsvarar reviderad gällande lag.

I 1 mom. 4 punkten föreslås möjligheten att utbildning i läs- och skrivfärdigheter genomförd av läroanstalter för fritt bildningsarbete ska kunna stödjas med arbetslöshetsförmån. I bestämmelsen avses utbildning i grundläggande litteracitet för vuxna invandrare. Sådan utbildning ges i enlighet med rekommendationen för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete (2017).

Att studier i läs- och skrivkunskap ska kunna stödjas på basis av den föreslagna lagen är särskilt ändamålsenligt när det gäller invandrare som inte längre har rätt till en integrationsplan och därmed inte heller möjlighet till Arbetskraftsutbildning ordnad som integrationsutbildning eller till frivilliga studier stödda med arbetslöshetsförmån på basis av lagen om främjande av integration. Stödet kan vara ändamålsenligt till exempel för en invandrare som har bott längre i Finland, inte har deltagit i integrationstjänsterna under de första åren i landet och har svårt att få arbete på grund av bristande läs- och skrivkunskaper. Det kan också finnas behov av utbildning om de studier som en invandrare fullgjort inom giltighetstiden för en integrationsplan inte har lett till tillräckliga läs- och skrivfärdigheter med tanke på sysselsättning och delaktighet i samhället, till exempel på grund av sjukdom.

75 §. Överenskommelse om studier i sysselsättningsplanen. Paragrafen har motsvarande innehåll som 6 kap. 4 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

76 §. Stödtid. Den föreslagna paragrafen överensstämmer med 2 kap. 5 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice med de ändringar som gäller behörig myndighet. En arbetssökande som avbryter studierna ska dock underrätta Arbetskraftsmyndigheten i stället för Arbets- och näringsbyrån.

77 §. Den arbetssökandes skyldigheter. Paragrafen har motsvarande innehåll som 6 kap. 6 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

78 §. Uppföljning av studier och indragning av stöd. Den föreslagna paragrafen överensstämmer med 2 kap. 7 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice med de ändringar som gäller behörig myndighet. I stället för Arbets- och näringsbyrån avses det vara Arbetskraftsmyndigheten som följer studier och drar in stöd.

79 §. Den arbetssökandes skyldighet att informera. Den föreslagna paragrafen överensstämmer med 6 kap. 8 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice med de ändringar som gäller behörig myndighet. Den arbetssökande ska visa upp intyg utfärdat av utbildningsproducenten om antagning till utbildningen och ferieperioderna under utbildningen samt en redogörelse för framstegen i studierna. I stället för Arbets- och näringsbyrån är det Arbetskraftsmyndigheten som ska få informationen. Den arbetssökande är dessutom skyldig att underrätta Arbetskraftsmyndigheten om avbrott i studierna och om att studierna avslutas.

80 §. Utbildningsproducentens skyldighet att informera. Den föreslagna paragrafen överensstämmer med 6 kap. 9 § i lagen om arbetskrafts- och företagsservice med de ändringar som gäller behörig myndighet. Utbildningsproducenten föreslås ha skyldighet att underrätta arbetskraftsmyndigheten om avslutade studier och arbetskraftsmyndigheten föreslås vara skyldig att ge utbildningsproducenten namnen för de studerande vars studier stöds.

10 kap. Stöd som beviljas arbetsgivare

Stöd inom offentlig arbetskraftsservice som kan beviljas arbetsgivare föreslås vara lönesubvention, sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år och stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen.

I gällande lag finns bestämmelser om lönesubvention i 7 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Bestämmelserna om lönesubvention i den lagen har föreslagits bli reviderade genom regeringens proposition RP 175/2022 rd. Avsikten är att den reviderade lagstiftningen ska träda i kraft vid ingången av 2023. De bestämmelser om lönesubvention som föreslås i denna proposition har motsvarande innehåll som de bestämmelser som föreslås i ovannämnda proposition. Lagförslaget innehåller dock inte bestämmelser om anvisande av anslag till statliga ämbetsverk eller inrättningar för kostnader för anställning av arbetslösa arbetssökande.

Som ett led i den ovannämnda reformen av bestämmelserna om lönesubvention föreslås det att bestämmelser om sysselsättningsstöd för anställning av personer som fyllt 55 år fogas till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Motsvarande bestämmelser föreslås i det härvid föreslagna kapitlet.

81 §. Lönesubvention. I 1 mom. definieras lönesubvention. Lönesubvention är ett stöd som kan beviljas arbetsgivare för lönekostnader föranledda av anställning av arbetslösa arbetssökande. Syftet med stödet är att främja sysselsättningen av arbetslösa arbetssökande på den öppna arbetsmarknaden genom att förbättra deras yrkeskompetens. Dessutom kan syftet med lönesubventionerat arbete vara att öka möjligheterna för arbetstagare med nedsatt arbetsförmåga och långtidsarbetslösa som fyllt 60 år att få arbete och delta i arbetslivet. I ovannämnda situationer är det inte en bristfällig yrkeskompetens som ligger till grund för lönesubventionen och det primära syftet är därför inte att förbättra yrkeskompetensen, utan att främja möjligheterna för personer med funktionsnedsättning eller sjukdom att få arbete och stanna kvar i arbetet på lika villkor som andra samt att främja att långtidsarbetslösa som fyllt 60 år deltar i arbetslivet.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs att arbetskraftsmyndigheter när de beviljar lönesubvention kan för arbetsgivaren ställa sådana villkor för erhållande av subventionen som är behövliga med avseende på den arbetssökande och syftet med subventionen. Arbetskraftsmyndigheten ska fästa särskild uppmärksamhet vid de mål som ställts upp i fråga om kompetensutvecklingen för den som anställs med subventionen och hur det subventionerade arbetet hjälper personen nå dessa mål. I villkoren kan man till exempel precisera hurdan särskilt stöd eller hurdan handledning arbetsgivaren förutsätts erbjuda arbetstagaren medan det lönesubventionerat arbetet varar för att kompetens ska kunna nås. Med särskilt stöd avses situationer där arbetsgivaren förbinder sig att tillgodose ett större behov av introduktion och handledning än för andra arbetstagare hos den som anställts med subvention samt att bedöma hur arbetstagarens kompetens utvecklas i arbetet. Vid behov ska arbetsgivaren kunna lämna rapporter som gäller kompetensutvecklingen i lönesubventionerat arbete.

Om Arbetskraftsmyndigheten bedömer att det förutom lönesubvention behövs också annan Arbetskraftsservice kan den i beslutet om lönesubvention ställa som villkor att arbetstagaren ska ha rätt att delta i annan Arbetskraftsservice under perioden med lönesubvention så att arbetstiden och den tid som går åt till Arbetskraftsservice tillsammans inte överstiger den ordinarie maximala arbetstiden i branschen. Arbetsgivaren kan dock inte förutsättas delta i kostnaderna för sådana tjänster som en förutsättning för beviljande av lönesubvention, och arbetsgivaren kan inte åläggas en skyldighet att använda arbetstid för att delta i servicen. Arbetsgivaren ska dock, om han eller hon så önskar, ha rätt att delta i kostnaderna för den service som erbjuds utöver lönesubventionen eller att frivilligt erbjuda utbildning vid sidan av arbetet. Arbetsgivaren ska ha rätt att besluta om huruvida arbetstagaren kan använda arbetstid för att delta i sådan service.

Paragrafens 1 mom. motsvarar delvis 7 kap. 1 § i den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagservice. Paragrafens 2 mom. motsvarar 7 kap. 2 § 3 mom. i den nämnda lagen.

82 §. Lönesubvention för förbättring av yrkeskompetensen. I paragrafen föreskrivs det om beviljande av lönesubvention för förbättring av yrkeskompetensen. I paragrafens 1 mom. definieras de grupper av arbetssökande vars sysselsättning kan främjas genom kompetensutveckling i lönesubventionerat arbete. De föreslagna målgrupperna motsvarar i huvudsak de grupper av arbetssökande som definieras i 7 kap. 6 § 1 mom. i den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagservice, för vilkas sysselsättning lönesubvention enligt den lagen för närvarande beviljas som stöd enligt gruppundantagsförordningen när arbetsgivaren bedriver näringsverksamhet. Det att en arbetslös arbetssökande hör till målgruppen innebär inte att den personen eller den anställande arbetsgivaren har rätt till lönesubvention. För att lönesubvention ska beviljas krävs dessutom att de övriga villkoren för lönesubvention uppfylls.

Målgruppen för lönesubvention omfattar enligt 1 mom. 1 punkten personer i åldersgruppen 15–24 år och enligt 2 punkten personer som har fyllt 50 år. Åldersvillkoret avser åldern vid den tidpunkt då lönesubvention beviljas. För att lönesubvention ska kunna beviljas för anställning av en arbetslös arbetssökande i åldern 25–49 år, ska den arbetssökande uppfylla något av villkoren i 3–5 punkten eller vara en sådan arbetssökande som avses i 7 §, det vill säga ha en skada eller sjukdom som gör det svårare att få arbete.

Enligt det föreslagna 1 mom. 3 punkten omfattar målgruppen för lönesubvention arbetssökande som inte har avlagt studentexamen enligt lagen om studentexamen (502/2019) eller en yrkesexamen enligt lagen om yrkesutbildning (531/2017). En person som avlagt en med dessa examina jämförbar utländsk examen på andra stadiet faller också utanför målgruppen. Utbildning ska fortsättningsvis inte utgöra något hinder för lönesubvention om den arbetslösa arbetssökande hör till någon annan målgrupp, till exempel åldersgruppen under 25 år eller över 50 år, förutsatt att arbetssökanden trots utbildningen bedöms ha brister i yrkeskompetensen.

Integrationskunder som enligt lagen om främjande av integration är berättigade till en integrationsplan ingår enligt det föreslagna 1 mom. 4 punkten i målgruppen för lönesubvention.

Enligt den föreslagna 5 punkten kan lönesubvention beviljas för anställning av en sådan arbetslös arbetssökande som inte har förvärvsarbetat under de senaste sex månaderna. Med förvärvsarbete avses både arbete i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och arbete som företagare. Som tid i arbete betraktas inte sådan tid då ett anställningsförhållande är i kraft men arbetsgivaren i verkligheten inte erbjuder något som helst arbete. Till exempel personer som är permitterade på heltid eller som anställts med s.k. nollavtal och inte erbjudits några arbetstimmar betraktas som

personer utan arbete. Däremot anses det inte att en person är utan arbete om det finns ett anställningsförhållande som har varit i kraft och personen på eget initiativ har låtit bli att arbeta. Det ovannämnda är endast relevant för tillämpningen av den föreslagna bestämmelsen och inverkar inte på definitionen av arbetslös i 3 § 1 mom. 4 punkten eller på hur denna ska tolkas.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs villkor för att Arbetskraftsmyndigheten ska kunna bevilja lönesubvention för att hjälpa en sådan arbetslös arbetssökande som avses i 1 mom. att få arbete. Villkoren har motsvarande innehåll som 7 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten samt 2 mom. i den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. En allmän förutsättning för beviljande av lönesubvention är att Arbetskraftsmyndigheten bedömer att den arbetslösa arbetssökandes arbetslöshet beror på brister i yrkeskompetensen och att lönesubventionerat arbete kan förbättra hans eller hennes yrkeskompetens och sysselsättningsmöjligheter på den öppna arbetsmarknaden. Brister i yrkeskompetensen bedöms i förhållande till arbetsmarknaden, möjligheterna att få arbete och den arbetsuppgift som står till buds. Arbetsuppgiften ska vara sådan att den bedöms förbättra den arbetssökandes kompetens och på så sätt främja möjligheterna att få arbete på den öppna arbetsmarknaden. Ett villkor för att lönesubvention ska beviljas är att den som anställs med subventionen är arbetslös enligt vad som avses i 1 kap. 3 § 4 punkten. Det föreslås inga villkor som gäller arbetslöshetens längd. Om den som ska anställas med subventionen har varit arbetslös i mindre än 12 månader, är dock ett villkor för att lönesubvention ska beviljas att personen i Arbetskraftsmyndighetens bedömning sannolikt kommer att vara arbetslös längre än 12 månader om lönesubvention inte beviljas.

83 §. Villkor som gäller arbetsgivaren. I det föreslagna 1 mom. anges de arbetsgivare som kan beviljas lönesubvention. Arbetskraftsmyndigheten kan också bevilja kommuner, samkommuner eller deras anknutna enheter lönesubvention på samma villkor som till andra arbetsgivare.

Bland de andra arbetsgivare som kan få lönesubvention räknas fysiska personer som bedriver ekonomisk verksamhet. Lönesubvention kan således också beviljas fysiska personer som är yrkesutövare eller näringsidkare och som anställer en arbetstagare för sin verksamhet. Eftersom fysiska personer endast kan få lönesubvention för ekonomisk verksamhet kan lönesubvention inte beviljas hushåll för till exempel vård av barn, hushållsarbete eller reparation av hemmet.

I det föreslagna 2 mom. konstateras att den allmänna gruppundantagsförordningen tillämpas på lönesubvention och de situationer definieras där gruppundantagsförordningen inte tillämpas när lönesubvention beviljas. Enligt 1 punkten i momentet ska lönesubvention inte beviljas i form av stöd enligt gruppundantagsförordningen om subventionen beviljas till kommuner eller välfärdsområden för verksamhet som enligt 126 § i kommunallagen eller 131 § i lagen om välfärdsområden inte betraktas som verksamhet på den konkurrensutsatta marknaden. Enligt 2 punkten i momentet ska lönesubvention inte heller beviljas som stöd enligt gruppundantagsförordningen när det är fråga om en subvention på 100 procent enligt 88 §, enligt 3 punkten inte heller när det är fråga om lönesubvention i syfte att främja sysselsättningen för en person som fyllt 60 år och varit arbetslös länge så som avses i 89 § och enligt 4 punkten inte heller när det är fråga om lönesubvention för läroavtalsutbildning. Av dessa ska de två senare beviljas i form av de minimis-stöd, om arbetsgivaren bedriver ekonomisk verksamhet. Subventioner på 100 procent som beviljas föreningar, stiftelser eller registrerade religionssamfund utgör antingen stöd som inte omfattas av EU-reglerna om statligt stöd eller de minimis-stöd, beroende på om arbetsgivarens verksamhet bedöms påverka handeln mellan EU:s medlemsstater.

Det föreslagna 3 mom. innehåller bestämmelser om hinder för beviljande av lönesubvention som gäller arbetsgivaren. Enligt 1 punkten i momentet ska lönesubvention inte beviljas om antalet arbetstagare som står i anställningsförhållande till arbetsgivaren under de 12 månader som föregår ansökan om lönesubvention har minskat till följd av uppsägning av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker. Med avvikelse från bestämmelserna i 7 kap. 3 § 2 mom. 1 punkten och 3 mom. i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice är lönesubvention inte längre beroende av villkoret att en arbetstagare som sagts upp av produktionsorsaker ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker återanställs. Kraven för beviljande av lönesubvention uppfylls, om arbetsgivaren före lönesubvention beviljas har anställt ett antal arbetstagare som motsvarar antalet uppsagda. Ändringen befriar inte arbetsgivaren från den i arbetsavtalslagen föreskrivna skyldigheten att återanställa uppsagda arbetstagare. Om en uppsagd person som omfattas av återanställningsskyldighet enligt arbetsavtalslagen inte tar emot erbjudet arbete, kan arbetsgivaren uppfylla villkoren för lönesubvention genom att anställa någon annan. Det väsentliga är att antalet arbetstagare som står i anställningsförhållande till arbetsgivaren under de 12 månader som föregår ansökan om lönesubvention inte har minskat till följd av uppsägning av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker. Bestämmelsen baserar sig på artikel 32.3 i gruppundantagsförordningen. Villkoret ska tillämpas på alla arbetsgivare, dock inte på kommuner och välfärdsområden i situationer där dessa inte bedriver verksamhet på den konkurrensutsatta marknaden på det sätt som avses i 2 mom. 1 punkten.

De bestämmelser som föreslås i 3 mom. 2 och 3 punkten har motsvarande innehåll som 7 kap. 3 § 2 mom. 2 och 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

Enligt 4 punkten i momentet beviljas lönesubvention inte en arbetsgivare som gjort sig skyldigt till olovligt anlitande av utländsk arbetskraft. Enligt förslaget ska stöd inte beviljas om arbetsgivaren eller en företrädare som avses i strafflagen under det innevarande eller de två föregående åren genom en lagakraftvunnen dom dömts till straff för ett brott som avses i 47 kap. 6 a § i strafflagen eller 186 § i utlänningslagen eller om företagaren eller företaget genom ett lagakraftvunnet beslut har påförts en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen.

I 47 kap. 6 a § i strafflagen föreskrivs om anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd. En arbetsgivare eller dennes företrädare som anställer eller i sin tjänst håller en utlänning som saknar uppehållstillstånd för arbetstagare eller något annat tillstånd som berättigar till att arbeta i Finland ska för anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd dömas till böter eller fängelse i högst ett år. För anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd döms även en entreprenad- eller underentreprenadgivare eller den som låter utföra arbete eller deras företrädare, om han underlåter att försäkra sig om att utländska arbetstagare som antingen arbetar i entreprenad- eller underentreprenadarbete som han har gett till ett utländskt företag eller utgör hyrd arbetskraft som ett utländskt företag har ställt till hans förfogande har uppehållstillstånd för arbetstagare eller något annat tillstånd som berättigar till att arbeta i Finland.

I 186 § i utlänningslagen föreskrivs om utlänningsförseelse av arbetsgivare. Enligt paragrafen ska en arbetsgivare eller dennes företrädare som 1) uppsåtligen eller av oaktsamhet i sin tjänst håller en utlänning som inte har rätt att utföra förvärsarbete, 2) uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar en myndighet oriktig eller vilseledande information om en utlännings villkor i arbetet eller arbetsuppgifter och om de krav som dessa ställer, eller 3) uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar sin skyldighet enligt 86 a § 2 mom., om inte strängare straff för gärningen föreskrivs på något annat ställe i lag, för utlänningsförseelse av arbetsgivare dömas till böter.

Enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen är en arbetsgivare som anställt en i utlänningslagen avsedd tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i landet skyldig att betala en påföljdsavgift på minst 1 000 euro och högst 30 000 euro.

I 7 § 2 mom. i statsunderstödslagen (688/2001), som är en del av det nationella genomförandet av direktivet om sanktioner mot arbetsgivare, förbjuds beviljande av statsunderstöd i ovan nämnda situationer utan synnerligen vägande skäl. Eftersom lönesubventionen uttryckligen riktar sig till lönekostnader och de stöd som arbetskraftsmyndigheterna beviljar inte direkt omfattas av tillämpningsområdet för statsunderstödslagen, tas ett motsvarande förbud in i den föreslagna lagen. I den föreslagna bestämmelsen ingår dock inte prövningsrätt, dvs. en lagakraftvunnen dom eller påföljdsavgift ska utgöra ett hinder för beviljande av stöd. Uppgift om ovan nämnda omständigheter ska begäras i ansökan om stöd. Uppgifterna ska kontrolleras hos Rättsregistercentralen endast om det finns särskilda skäl till det. Ett sådant skäl anses föreligga när det är oklart om de uppgifter som sökanden lämnat är riktiga.

I 5 punkten i momentet föreskrivs det att lönesubvention inte på nytt kan beviljas samma arbetsgivare för att anställa samma person om det har gått mindre än tre år från det att den sista perioden med lönesubvention upphörde. Lönesubvention kan inte heller beviljas, om arbetsgivaren under de tre föregående åren har fått sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år för samma persons lönekostnader. Den gällande lagen innehåller ingen motsvarande rätt att få uppgifter. Bestämmelsen har samband med det att det i fortsättningen inte för beviljande av en ny period med lönesubvention ska krävas att den arbetssökande varit arbetslös arbetssökande i 10 månader efter att maximitiden gått ut. En ny period med lönesubvention kan beviljas en ny arbetsgivare om de övriga förutsättningarna för beviljande av lönesubvention uppfylls och det anses vara ändamålsenligt. Bestämmelsen hindrar inte att arbetsgivaren beviljas lönesubvention för anställning av en annan arbetslös arbetssökande.

Bestämmelsen ska inte tillämpas på lönesubvention som beviljas på grund av skada eller sjukdom, på läroavtalsutbildning eller på lönesubvention som beviljas en person som fyllt 60 år och varit arbetslös länge när det är fråga om en förlängning av en tidigare subventionsperiod. Bestämmelser om dessa frågor finns i 87, 89 och 90 § i den föreslagna lagen. Undantagen gäller situationer där perioden med lönesubvention förlängs hos samma arbetsgivare, men inte situationer där personen tidigare har varit anställd hos samma arbetsgivare med lönesubvention och emellanåt har varit till exempel arbetslös eller arbetat hos en annan arbetsgivare. I de ovan nämnda situationerna där perioden med lönesubvention förlängs ska det fastställas villkor enligt vilka beslut om förlängning kan fattas.

Dessutom fogas till momentet en ny 6 punkt, enligt vilken lönesubvention inte ska beviljas, om den arbetsgivare som ansöker om subvention före beviljandet av lönesubventionen har beviljats annat stöd för lönekostnaderna för den person som anställs med subvention, så att det enligt arbetskraftsmyndighetens bedömning i verkligheten är endast ett litet lönesubventionsbelopp som skulle betalas. Bestämmelser om hur annat stöd påverkar lönesubventionen finns i 93 §. Om lönesubventionen tillsammans med andra stöd som beviljats för lönekostnaderna överstiger det maximibelopp som avses i 1 eller 2 mom., dras den del som överstiger maximibeloppet av från subventionen. Enligt nämnda 93 § kan lönesubventionen tillsammans med andra stöd som beviljats för lönekostnaderna för den som anställts med subvention och tillsammans med utbildningsersättning som betalas på grundval av läroavtal vara högst lika stor som arbetsgivarens i 85 § avsedda lönekostnader eller i fråga om lönesubvention på 100 procent enligt 88 § vara högst 1,23 gånger så stor som de lönekostnader som avses i 85 §. Om arbetskraftsmyndigheten

redan när lönesubventionen beviljas bedömer att lönesubventionen på grund av andra stöd betalas endast till ett litet belopp, ska myndigheten inte bevilja någon lönesubvention alls.

84 §. Villkor som gäller anställningsförhållandet. Enligt *1 mom.* beviljas lönesubvention inte, om det anställningsförhållande för vilket subvention söks har inletts innan subventionen beviljas. Enligt *2 mom.* kan lönesubvention beviljas om arbetsgivaren förbinder sig att betala lön enligt kollektivavtalet eller, om det inte finns något tillämpligt kollektivavtal, skälig och sedvanlig lön för arbetet i fråga. Det föreslagna *1 mom.* har motsvarande innehåll som 7 kap. 4 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice och det föreslagna *2 mom.* som 7 kap. 4 § 1 mom. i den lagen.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs det om beviljande av lönesubvention i situationer där arbetsgivaren byts ut när den som anställts med lönesubvention under en period med lönesubvention övergår i anställning hos en ny arbetsgivare, till exempel till följd av överlåtelse av rörelse eller fusion av en sammanslutning, och blir en så kallad "tidigare arbetstagare". Bestämmelsen motsvarar 7 kap. 4 § 4 mom. i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Längden på den period med lönesubvention som beviljas en ny arbetsgivare ska dock vara bunden till längden på den period med lönesubvention som redan beviljats. Subventionen kan beviljas för den tid som återstår av den ursprungliga subventionsperioden som beviljats den första arbetsgivaren. Om lönesubvention har beviljats för tio månader och den som anställts med subventionen har hunnit vara anställd hos den arbetsgivare som beviljats subvention i två månader innan rörelsen överläts, kan den mottagande arbetsgivaren beviljas lönesubvention för de återstående åtta månaderna, förutsatt att den nya arbetsgivaren ansöker om subvention inom en månad från överlåtelsen. Den nya arbetsgivaren ska i övrigt uppfylla villkoren för beviljande av lönesubvention på normalt sätt. Förutsättningar för lönesubvention i fråga om arbetstagare ska inte omprövas.

Lönesubvention beviljas inte för anställning av vikarier för alterneringslediga. En bestämmelse om detta finns i det föreslagna *4 mom.* och den motsvarar i sak 7 kap. 4 § 5 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

85 §. Lönekostnader som täcks med lönesubvention. I paragrafen föreskrivs det om lönekostnader som täcks med lönesubvention. Till skillnad från den gällande regleringen används i paragrafen på finska begreppet palkkakustannus i stället för begreppet palkkauskustannus (på svenska *lönekostnad* i båda fallen) i överensstämmelse med de föreslagna bestämmelserna i RP 175/2022 rd.

Som lönekostnader som täcks med lönesubvention betraktas enligt *1 mom.* sådan lön som baserar sig på arbetstid eller på utförande av ackordsarbete och som omfattas av förskottsinnehållning, inklusive lönetillägg som hänför sig till den ordinarie arbetstiden och normala förhållanden, såsom tillägg för kvällar och söndagar eller kallområdestillägg. Tillägg som hänför sig till arbetstiden och arbetsförhållandena ska betraktas som lönekostnader som ersätts oberoende av om de baserar sig på arbetslagstiftningen eller det kollektivavtal som ska tillämpas. Det föreslås att lönebikostnader som arbetsgivaren ska betala inte ska betraktas som kostnader som täcks med lönesubvention. Med lönesubvention kan man således inte täcka den pensionsavgift, sjukförsäkringsavgift, arbetslöshetsförsäkringspremie, olycksfallsförsäkringspremie eller den obligatoriska grupplivförsäkringspremien som den för vars anställning subventionen beviljats orsakar arbetsgivaren.

I 2 mom. föreskrivs det om löneposter som inte betraktas som stödberättigande. Enligt 1 punkten i momentet ska semesterpenning, semesterersättning eller motsvarande ersättning inte betraktas som lönekostnader som täcks med lönesubvention.

Semesterpenning eller semesterersättning kan ibland i praktiken vara semesterlön. Till exempel i kollektivavtalet för byggbranschen har semesterersättning, semesterlön och semesterpenning kombinerats till en post som betalas under namnet semesterpenning. Den ersättning som betalas i form av semesterpenning är 18,5 procent av inkomsterna under kvalifikationsåret. I allmänhet är en tredjedel av semesterpenningen inom byggbranschen semesterpenning och två tredjedelar semesterlön eller semesterersättning beroende på om anställningsförhållandet är fortgående eller om det har avslutats. Enligt anvisningarna som gäller inkomstregistret ska semesterpenning inom byggbranschen anmälas som semesterersättning till inkomstregistret.

Eftersom en del av semesterpenningen eller semesterersättningen enligt kollektivavtalet kan vara semesterlön, föreslås det i 1 punkten ett undantag enligt vilket semesterpenning eller semesterersättning enligt kollektivavtalet, som de facto innehåller lön som betraktas som semesterlön, kan beaktas som en kostnad som täcks med lönesubvention oberoende av lörens benämning. Detta förutsätter att semestern har hållits under perioden med lönesubvention. Detta motsvarar nuvarande tillämpningspraxis. Arbetskraftsmyndigheten ska inte vara skyldig att utreda saken på tjänstens vägnar, utan det krävs att arbetsgivaren begär att semesterpenningen eller semesterersättningen ska beaktas som lön för semestertiden. I sådana situationer ska arbetsgivaren för arbetskraftsmyndigheten utreda hur arbetstagaren har tagit ut semester och vilken del av semesterpenningen eller semesterersättningen som är semesterlön.

Enligt 2 punkten räknas inte mertids- eller övertidsersättning eller penningersättning betald ur en arbetstidsbank till de kostnader som täcks med lönesubvention. Med övertidsarbete avses övertidsarbete både per dygn och per vecka. Även ersättning för veckovila betraktas som sådan här avsedd övertidsersättning.

Enligt 3 punkten kan lönesubvention inte täcka lönen för den tid arbetsgivaren med stöd av 7 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) har rätt att få dagpenningförmåner, med stöd av 47 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) rehabiliteringspenning, med stöd av 139 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) ersättning eller med stöd av 82 § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) dagpenning vid smittsam sjukdom för lönekostnaderna för den som anställts med subventionen. Bestämmelsen har motsvarande innehåll som 7 kap. 7 § 2 mom. i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Till bestämmelsen fogas ett omnämnande av rehabiliteringspenning och dagpenning vid smittsam sjukdom som förmåner i fråga om vilka den lön som betalats ut under samma tid inte kan täckas med lönesubvention.

Enligt 4 punkten ska inte lön som baserar sig på arbetstagarens resultat eller lön som baserar sig på företagets resultat omfattas av de kostnader som kan täckas med lönesubvention. Bestämmelsen motsvarar 7 kap. 7 § 2 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Jämfört med nuläget föreslås det att till bestämmelsen fogas ett omnämnande av att det inte heller är ändamålsenligt att med lönesubvention täcka lön som baserar sig på företagets resultat.

Enligt 5 punkten ska inte heller de anställningsförmåner och kostnadsersättningar som arbetsgivaren betalar täckas med subventionen. Med anställningsförmåner och kostnadsersättningar avses till exempel telefonförmåner, resekostnadsersättningar och måltidsersättningar oberoende av om ersättningarna till arbetstagaren är skattefria eller skattepliktiga.

Den lön som betalas till arbetstagaren ska framgå av inkomstregistret. Arbetsgivaren har möjlighet att frivilligt anmäla lönerna till inkomstregistret specificerade enligt löneslag, varvid semesterpenning, semesterersättning och sådan lön som grundar sig på resultat framgår av inkomstregistret. Arbetsgivaren har också möjlighet att anmäla arbetstagarens frånvaro till inkomstregistret. De flesta förmåsuppgifter syns i inkomstregistret, så uppgifter om till exempel dagpenning som betalats till arbetsgivaren med stöd av sjukförsäkringslagen kan fås ur inkomstregistret. Om arbetsgivaren inte meddelar uppgifterna specificerade i inkomstregistret, ska arbetsgivaren lämna uppgifterna till Arbetskraftsmyndigheten genom en utbetalningsansökan. Om arbetsgivaren har anmält alla behövliga uppgifter till inkomstregistret och de uppgifter som arbetsgivaren lämnat i ansökan om lönesubvention avviker från de uppgifter som arbetsgivaren anmält till inkomstregistret, betalar Arbetskraftsmyndigheten lönesubvention för dessa utifrån den mindre lönesumman.

86 §. Lönesubventionens belopp och varaktighet. Paragrafen innehåller bestämmelser om lönesubventionens belopp och varaktighet. Lönesubventionens belopp utgör 50 procent av de lönekostnader som anges i 85 §. De subventionsnivåer på 30 och 40 procent som ingår i den gällande lagstiftningen slopas. Lönesubventionens belopp ska inte heller vara beroende av prövning, dvs. om lönesubvention beviljas, beviljas subventionen enligt det fastställda procenttalet.

I regel ska lönesubventionens belopp inte vara beroende av hur länge den arbets sökande varit arbetslös. I de föreslagna 87 och 88 § föreskrivs dock om sådana undantag i fråga om subventionens belopp som gäller lönesubvention som beviljas för anställning av arbetstagare med funktionshinder samt lönesubvention som beviljas föreningar, stiftelser eller registrerade religionsamfund för anställning av personer som länge varit arbetslösa.

Perioden med lönesubvention varar fem månader från det att anställningsförhållandet inleddes. Om den som anställs med subventionen varit arbetslös i minst 12 av de 14 månader som omedelbart föregår beviljandet av lönesubventionen, varar perioden med lönesubvention dock 10 månader. Perioden med lönesubvention ska dock alltid vara högst lika lång som anställningsförhållandet.

Arbetskraftsmyndigheten har inte heller prövningsrätt i fråga om den ovan angivna varaktigheten för lönesubventionen, utan lönesubvention beviljas enligt den i bestämmelsen angivna tiden när arbetsgivaren erbjuder arbete för minst den tiden. Om arbetsgivaren erbjuder arbete för en kortare tid än ovan angivna 5 eller 10 månader, ska Arbetskraftsmyndigheten överväga om anställningsförhållandet är tillräckligt långvarigt för att främja sysselsättningen för den arbetslösa arbetssökanden. Arbetsgivaren har inte möjlighet att få fortsatt lönesubvention för lönekostnaderna för samma arbetstagare, om anställningsförhållandet som understiger fem eller 10 månader senare fortsätter hos samma arbetsgivare. Arbetskraftsmyndigheten ska fästa särskild uppmärksamhet vid att arbetsgivaren får tillräcklig information om saken, om subvention söks och beviljas för en kortare tid än vad som anges i bestämmelsen. Även i fråga om varaktigheten finns det dock undantag, om vilka det föreskrivs i 87, 89 och 90 §.

När lönesubventionens längd bestäms, ska arbetslöshetens längd för den som anställs med subventionen bedömas enligt 3 § 1 mom. 4 punkten. Detta innebär att till exempel heltidsstudier avbryter arbetslösheten. Andra sysselsättningsfrämjande tjänster som inte är sådana studier som avses i lagen om utkomstskydd inverkar inte på bedömningen av arbetslöshetens längd. Den tid som räknas in i arbetslöshetens längd förutsätter inte heller att jobsökningen har varit i kraft under nämnda tid.

87 §. Lönesubvention för anställning av arbetstagare med funktionshinder. I paragrafen föreskrivs det om beviljande av lönesubvention för anställning av personer med nedsatt arbetsförmåga. Med arbetstagare med funktionshinder avses personer vars långvariga skada eller sjukdom väsentligt försvårar hans eller hennes sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden. Med skada avses en medicinskt diagnostiserad fysisk, psykisk, intellektuell eller sensorisk funktionsnedsättning. En arbetssökande kan ha funktionshinder också när han eller hon har en medicinskt konstaterad långtidssjukdom som väsentligt försvårar hans eller hennes sysselsättning. En skada eller sjukdom som inte är av väsentlig betydelse för den arbetssökandes sysselsättning ska inte utgöra en grund för beviljande av lönesubvention.

Det behöver som villkor för beviljande av lönesubvention på grund av skada eller långvarig sjukdom inte i det inledande skedet bedömas om skadan eller sjukdomen minskar produktiviteten i den erbjudna uppgiften, utan som grund för beviljande av lönesubvention räcker det att skadan eller sjukdomen enligt Arbetskraftsmyndighetens bedömning väsentligt försvårar sysselsättningen. Vid bedömningen av möjligheterna att få ett lämpligt arbete ska Arbetskraftsmyndigheten utöver de omständigheter som tagits upp i läkarutlåtandet beakta arbetssökandens utbildning, arbetshistoria och annan tidigare verksamhet samt ålder, boningsort och andra med dessa jämförbara omständigheter som inverkar på personens möjligheter till sysselsättning.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om beloppet av och varaktigheten för lönesubvention som beviljas på basis av en skada eller långvarig sjukdom. Subventionsbeloppet utgör 70 procent av de i 85 § avsedda lönekostnader som täcks med subventionen. Enligt förslaget ska subventionen beviljas för 10 månader.

Enligt 3 mom. kan lönesubventionstiden förlängas med högst 24 månader åt gången utifrån en minskning av produktiviteten till följd av skada eller sjukdom. Villkoren för fortsatt subvention anges i 1–4 punkten i momentet. Enligt 1 punkten är en förutsättning för förlängning av subventionstiden att ett av en läkare utfärdat intyg över arbets- och funktionsförmågan hos den som anställts med subventionen under perioden med lönesubvention lämnas in till Arbetskraftsmyndigheten, om inte det är uppenbart onödigt. Det är uppenbart onödigt att kräva ett läkarintyg åtminstone i sådana situationer där det av ett tidigare läkarintyg framgår att skadan eller sjukdomen i fråga inte kan förbättras eller avhjälpas med tiden. Av intyget ska det framgå dels hur sjukdomen eller funktionsnedsättningen påverkar utförandet av arbetsuppgifterna, dels andra omständigheter som anknyter till hälsotillståndet och som påvisar personens arbets- och funktionsförmåga samt sjukdomens eller funktionsnedsättningens varaktighet. Intyget kan till exempel vara en omfattande utredning om personens sjukdom, funktions- och arbetsförmåga, det vill säga ett så kallat B-utlåtande, eller ett utlåtande av en företagsläkare med stöd av 12 § 1 mom. 5 punkten i lagen om företagshälsovård (1383/2001).

Enligt 3 mom. 2 punkten förutsätter beviljande av fortsatt subvention att arbetsgivaren har gjort de rimliga anpassningar som företagshälsovården har rekommenderat. Dessutom förutsätter be-

viljande av fortsatt subvention att skadan eller den långvariga sjukdomen enligt arbetskraftsmyndighetens bedömning minskar produktiviteten uttryckligen i den arbetsuppgift för vilken fortsatt subvention söks. Även om det inte är ett villkor för beviljande av lönesubvention att det i det inledande skedet ska bedömas huruvida skadan eller sjukdomen minskar produktiviteten i den erbjudna uppgiften, ska frågan dock granskas vid ansökan om förlängning av subventions-tiden. En förutsättning för beviljande av förlängning är också att stödansökan lämnas in till Arbetskraftsmyndigheten innan den beviljade subventionsperioden upphör. Bestämmelser om detta finns i 1 mom. 4 punkten.

I 4 mom. i paragrafen föreskrivs det om Arbetskraftsmyndighetens möjlighet att använda sig av en sakkunnigbedömning vid bedömningen av om personens skada eller sjukdom minskar produktiviteten i arbetsuppgiften i fråga. Arbetskraftsmyndigheten kan köpa in bedömningen som en köpt tjänst till exempel av en enhet inom hälso- och sjukvården eller av en enskild sakkunnig. Om ansökan om förlängning lämnas in i god tid innan perioden med lönesubvention går ut kan Arbetskraftsmyndigheten även ordna arbetsträning som också kan användas för att etablera anställningsförhållandet. Arbetskraftsmyndigheten kan använda sig av arbetstränarens bedömning av minskningen av produktivitet i arbetsuppgiften. Bedömningen ska inhämtas i en situation där personens arbets- och funktionsförmåga bör utredas närmare eller mer specificerat i förhållande till den arbetsuppgift för vilken ansökan om förlängning av subventions-tiden har gjorts. Om sakkunnigbedömningen konstaterar att skadan eller sjukdomen inte har någon väsentlig inverkan på hur personen klarar av arbetsuppgiften, finns det inga grunder för beviljande av fortsatt lönesubvention.

Arbetsgivaren ska ges anvisningar om att lämna in ansökan om fortsatt subvention i god tid innan subventionsperioden går ut, så att prövningen och en eventuell sakkunnigbedömning hinner göras innan subventionsperioden går ut och subventionen fortsätter utan avbrott. Beloppet av subventionen som beviljas för den förlängda tiden är också 70 procent av lönekostnaderna. Enligt de förutsättningar som anges i paragrafens 3 mom. kan subventionen alltid beviljas på nytt för högst 24 månader åt gången.

88 §. Lönesubvention på 100 procent. Paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om lönesubvention på 100 procent som beviljas föreningar, stiftelser och registrerade religionssamfund. Bestämmelserna har delvis motsvarande innehåll som 7 kap. 9 § 1 mom. i den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. Dessutom ska det göras sådana ändringar som beskrivs nedan i fråga om sådana kostnader som täcks med lönesubvention, och en del av lönesubventionen på 100 procent beviljas som statligt stöd enligt Europeiska unionens regler om statligt stöd. Subvention ska på motsvarande sätt som för närvarande kunna beviljas när en förening, stiftelse eller ett registrerat religionssamfund anställer en person som varit arbetslös i minst 24 månader under de 28 månader som omedelbart föregår beviljandet av lönesubventionen. På motsvarande sätt som för närvarande ska lönesubvention täcka lönekostnaderna till de delar som motsvarar högst 65 procent av arbetstiden. Undantaget gäller subventionsbeloppet, medan de övriga förutsättningarna för beviljande av lönesubvention ska uppfyllas på normalt sätt.

Med lönekostnader avses i 85 § angivna kostnader som täcks med lönesubvention. Eftersom arbetsgivarens lönebikostnader enligt den föreslagna 85 § inte inräknas i de lönekostnader som täcks med lönesubvention ska lönekostnaderna höjas med koefficienten 1,23 för att ersätta lönebikostnaderna för arbetsgivaren. När lönesubvention betalas är det således inte nödvändigt att utreda de bikostnader som de facto medförs för arbetsgivaren. Om till exempel arbetstiden för

den som anställs med subventionen är 65 procent av den maximala arbetstiden i branschen och den lön för ordinarie arbetstid som betalas för denna tid är 1 200 euro i månaden, är lönesubventionens belopp 1 476 euro i månaden (1 200 euro * 1,23). Om en person som anställts med lönesubvention anställs för heltidsarbete, för vilket lönen är 2 400 euro i månaden, kan med lönesubvention täckas 1 560 euro, det vill säga 65 procent av lönen för heltidsarbete. Beloppet i fråga höjs med koefficienten 1,23, varvid lönesubventionen uppgår till 1 918,20 euro.

Enligt det föreslagna 2 *mom.* ska subvention beviljas för 10 månader, dock högst för den tid anställningsförhållandet varar. Om arbetsgivaren ansöker om subvention för ett anställningsförhållande som varar mindre än 10 månader, ska Arbetskraftsmyndigheten överväga om det är ändamålsenligt att bevilja subvention för ett kortare anställningsförhållande, eftersom subventionstiden inte kan förlängas.

Enligt 3 *mom.* beviljas lönesubvention på 100 procent i form av de minimis-stöd när arbetsgivarens verksamhet enligt Arbetskraftsmyndighetens bedömning påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Om Arbetskraftsmyndigheten bedömer att arbetsgivarens verksamhet inte påverkar handeln, beviljas lönesubvention på 100 procent i form av stöd som står utanför Europeiska unionens regler om statligt stöd.

Bedömningen av påverkan på handeln baserar sig på reglerna om statligt stöd och EU-kommissionens beslutspraxis. I kommissionens avgörandep Praxis har starka grunder för att det inte finns några konsekvenser för handeln ansetts vara åtminstone att en tjänst har erbjudits ett begränsat antal kunder inom ett avgränsat område⁴³, att tjänster har erbjudits endast kommuninvånare⁴⁴ eller lokala invånare⁴⁵, att serviceområdet har varit klart lokalt och att det absolut viktigaste kriteriet för val av tjänsteleverantör inom branschen är geografiskt läge⁴⁶ samt att nästan alla som använde tjänsten var bosatta i Finland⁴⁷.

Lindrigare grunder för att det inte finns några konsekvenser för handeln är åtminstone att affärsverksamheten är liten⁴⁸, att kapaciteten att producera tjänster är liten⁴⁹, att marknadsföringen inte riktas till andra än lokala kunder⁵⁰, att den internationella verksamhetens andel är mycket

⁴³ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33149

⁴⁴ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_45220

⁴⁵ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48582 ja https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_43983

⁴⁶ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_39403

⁴⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-FI/TXT/?fromTab=ALL&from=EN&uri=CELEX%3A32004D0114>

⁴⁸ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33149 ja

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_45220

⁴⁹ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33149 ja

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_45220 ja https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48582

⁵⁰ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_45220 ja

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48582

liten och att stödet inte ökar kapaciteten⁵¹, att verksamheten inte bedöms locka utländska användare⁵² eller att den nationella lagstiftningen strängt begränsar den eventuella affärsverksamheten.⁵³

På motsvarande sätt är lindriga grunder för att verksamheten har konsekvenser för handeln mellan medlemsstaterna att kundgruppen inte är begränsad⁵⁴ och att det i någon mån förekommer lokal konkurrens inom branschen⁵⁵. Starka grunder för att verksamheten har konsekvenser för handeln är åtminstone en utländsk konkurrent som är verksam på marknaden⁵⁶, att verksamhetens syfte är att tillhandahålla tjänster för både inhemska och utländska företag som bedriver handel inom EU⁵⁷, att verksamheten bedrivs inom en sektor med konkurrens på unionsnivå⁵⁸, att den produkt som företaget producerar är föremål för handel på unionsnivå eller att verksamheten i regel är gränsöverskridande⁵⁹ och att syftet med verksamheten är att tillhandahålla tjänster för internationella aktörer⁶⁰.

I det föreslagna 3 mom. finns ett bemyndigande att utfärda förordning.

89 §. Lönesubvention för anställning av en person som fyllt 60 år och varit arbetslös länge. Den föreslagna paragrafen motsvarar till sitt innehåll i huvudsak 7 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten och 8 § 3 mom. 1 punkten i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Lönesubvention kan beviljas utan att det finns brister i yrkeskompetensen, om den som anställs har fyllt 60 år och varit arbetslös i minst 12 månader under de 14 månader som omedelbart föregår beviljandet av lönesubventionen. Till skillnad från nuläget behöver arbetslösheten för den som ska anställas med subventionen inte vara oavbruten, utan det kan ha förekommit korta avbrott i arbetslösheten under granskningsperioden på 14 månader. Subventionen kan också beviljas för 24 månader med avvikelse från det som föreskrivs i 86 §. Subventionens belopp är 50 procent av de stödberättigande lönekostnader som avses i 85 § under hela subventionstiden.

Enligt 2 mom. kan arbetskraftsmyndigheten på basis av ansökan förlänga subventionstiden med högst 24 månader åt gången, förutsatt att förutsättningarna enligt 83 § 3 mom. 1–4 punkten i fråga om arbetsgivaren och förutsättningarna enligt 84 § i fråga om anställningsförhållandet

⁵¹ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_39403 och <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-FI/TXT/?from-Tab=ALL&from=EN&uri=CELEX%3A32004D0114>

⁵² https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_45220 ja https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48582 ja https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_34466

⁵³ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48582

⁵⁴ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33952

⁵⁵ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38651 ja

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33149

⁵⁶ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33952

⁵⁷ https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/224028/224028_778201_5_1.pdf

⁵⁸ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38651

⁵⁹ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33797

⁶⁰ https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35606

uppfylls. Beviljande av fortsatt subvention förutsätter att ansökan om subvention har lämnats in till Arbetskraftsmyndigheten före utgången av den föregående subventionsperioden.

I paragrafen avsedd lönesubvention för anställning av en person som fyllt 60 år och varit arbetslös länge beviljas i form av de minimis-stöd, om arbetsgivaren bedriver ekonomisk verksamhet. Bestämmelser om detta finns i 3 mom.

90 §. Lönesubvention för läroavtalsutbildning. I paragrafen föreslås bestämmelser om de undantag som gäller beviljande av lönesubvention för läroavtalsutbildning. Enligt 1 mom. ska det vara möjligt att bevilja lönesubvention för läroavtalsutbildning också för att främja sysselsättningen av arbetslösa arbetssökande som inte hör till de allmänna målgrupper för lönesubvention som anges i 82 § 1 mom. Detta gör det möjligt att bevilja lönesubvention även för läroavtalsutbildning för arbetslösa arbetssökande i åldern 25–49 år utan att de omfattas av tillämpningsområdet för 82 § 1 mom. 3–5 punkten. En förutsättning är dock att de förutsättningar för beviljande av lönesubvention som avses i 82 § 2 mom. uppfylls. Det är ändamålsenligt att bevilja lönesubvention för läroavtalsutbildning för en sådan person till exempel när arbetssökandens möjligheter till sysselsättning med den befintliga kompetensen är svaga. Detta kan till exempel ha att göra med föråldrad utbildning eller till att det inte längre finns något arbete som motsvarar den arbetssökandes kompetens eller att den arbetssökande till exempel av hälsoskäl inte längre kan arbeta i uppgifter som motsvarar den befintliga kompetensen och att den arbetssökandes arbetslöshet annars riskerar att vara över ett år eller redan har varat över ett år.

För att få delta i läroavtalsutbildning krävs det att den utbildningsanordnare som avses i lagen om yrkesutbildning och arbetsgivaren avtalar om läroavtalsutbildningen. Arbetskraftsmyndigheten ska vid behov samarbeta med utbildningsanordnarna och hänvisa arbetslösa arbetssökande till utbildningsanordnare som har till uppgift att kartlägga kunnandet hos den som söker till läroavtalsutbildning och utarbeta en utvecklingsplan för kunnandet för denne. Utbildningsanordnaren och arbetsgivaren avtalar om läroavtalsutbildning, och när lönesubvention söks för läroavtalsutbildning har Arbetskraftsmyndigheten till uppgift att bedöma förutsättningarna för beviljande av lönesubvention. Det är inte ändamålsenligt att bevilja lönesubvention för läroavtalsutbildning, om en arbetslös arbetssökande enligt Arbetskraftsmyndighetens bedömning kan få sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden med sin befintliga kompetens, även om läroavtalsutbildningen skulle förbättra personens yrkesskicklighet och möjligheter till sysselsättning.

Eftersom den som deltar i läroavtalsutbildning inte anses vara arbetslös medan läroavtalet är i kraft, föreskrivs det om ett undantag från den förutsättning för beviljande av lönesubvention som gäller arbetslöshet i situationer där läroavtalet genomförs hos flera arbetsgivare och lönesubvention tidigare har beviljats för samma läroavtalsutbildning. Lönesubvention kan då beviljas för den som under läroavtalsutbildningen övergår i anställning hos en annan arbetsgivare, även om den som deltar i läroavtalsutbildningen inte på grund av läroavtalsutbildningen är arbetslös när arbetsgivaren byts. Undantaget berättigar inte till avvikelse från villkoret om arbetslöshet när lönesubvention beviljas när läroavtalsutbildningen börjar. Om den som deltar i läroavtalsutbildning inte är arbetslös på grund av något annat än läroavtalsutbildning, utan till exempel på grund av ett annat anställningsförhållande som tagits emot under läroavtalsutbildningen, kan undantaget inte tillämpas.

Enligt det föreslagna 2 *mom.* kan lönesubvention för läroavtalsutbildning beviljas för hela utbildningstiden. Till skillnad från den gällande lagen är nivån på lönesubventionen enligt förslaget 50 procent under hela läroavtalsutbildningen. I bestämmelsen tas det in en möjlighet att fatta beslut om fortsatt lönesubvention trots att anställningsförhållandet har börjat. Arbetskraftsmyndigheten ska dimensionera lönesubvention som beviljas för läroavtal för den tid som anses ändamålsenlig. Beslutet om fortsatt subvention kunna fattas endast i situationer där varaktigheten av utbildningen enligt den ursprungliga utbildningsplanen ändras. Bestämmelsen innebär en ändring jämfört med nuläget och förtydligar behandlingen av fortsatta ansökningar.

Det skulle inte finnas något hinder för att bevilja lönesubvention för läroavtalsutbildning på basis av en skada eller sjukdom, men då bestäms förutsättningarna för beviljande av subvention samt beloppet och varaktigheten enligt bestämmelserna som gäller lönesubvention i fall av skada eller sjukdom. Om lönesubvention för läroavtalsutbildning har beviljats på basis av en skada eller sjukdom, förutsätter fortsatt subvention efter det att 10 månader har gått att skadan eller sjukdomen bedöms sänka produktiviteten väsentligt och permanent eller varaktigt.

I det föreslagna 3 *mom.* konstateras det att lönesubvention för läroavtalsutbildning beviljas i form av de minimis-stöd, om arbetsgivaren bedriver ekonomisk verksamhet.

91 §. Överföring av personer anställda med subvention. I det föreslagna 1 *mom.* föreskrivs det om de förutsättningar under vilka arbetskraftsmyndigheten kan godkänna att den som anställts med subventionen överförs till uppgifter hos en annan arbetsgivare, dvs. ett användarföretag. Paragrafen motsvarar i huvudsak 7 kap. 5 § i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Förutsättningarna för överföring av den som anställts med subventionen preciseras jämfört med den gällande lagen.

Kraven för användarföretag ska vara desamma som för arbetsgivare när användarföretaget själv direkt ansöker om lönesubvention. I fråga om användarföretag bedöms dock inte effekterna av andra stöd, eftersom lönesubvention fortfarande betalas till den egentliga arbetsgivaren. De arbetsuppgifter som utförs vid användarföretaget ska vara sådana att de uppnår syftet med lönesubventionen. Om lönesubvention har beviljats den egentliga arbetsgivaren på grund av brister i kompetensen, ska det finnas brister i arbetstagarens kompetens också i fråga om de arbetsuppgifter som arbetstagaren i samband med sysselsättningen sköter vid användarföretaget. En ytterligare förutsättning är att användarföretaget betalar en rimlig ersättning för den överförda arbetstagaren. En rimlig ersättning är en summa som motsvarar minst skillnaden mellan beloppet av den lön som betalas till arbetstagaren och beloppet av lönesubventionen.

Eftersom användarföretaget enligt det föreslagna 2 *mom.* ska avge en försäkran om att villkoren i 1 *mom.* 1 punkten uppfylls, är användarföretaget medvetet om att den egentliga arbetsgivaren får lönesubvention för lönekostnaderna för den anställda. När man kommer överens om ersättningsbeloppet, är det ur användarföretagets synvinkel lönsamt att betala ersättning för en anställd till högst ett belopp som motsvarar skillnaden mellan priset på hyrd arbetskraft i branschen och lönesubventionen, om inte användarföretaget anser att den lönesubvention som kompenserar personens minskade produktivitet är överdimensionerad. I extrema fall skulle ersättningen kunna motsvara det rådande priset på hyrd arbetskraft inom branschen, utan att lönesubvention beaktas. I en sådan situation skulle den egentliga arbetsgivaren som får lönesubvention kunna få hela lönesubventionsbeloppet utöver den så kallade normala vinsten, vilket skulle kunna anses snedvräda konkurrensen och således skulle det inte vara möjligt att godkänna en överföring eller, om ärendet framkommer i efterhand, skulle lönesubvention kunna återkrävas. I praktiken

är det särskilt svårt att utöva tillsyn som baserar sig på marknadspris, så Arbetskraftsmyndigheten kan endast ingripa i de allra klaraste fallen av missbruk. Det ligger dock i användarföretagets intresse att inte betala för stor ersättning för den arbetskraft som anställts med lönesubvention. I samband med ansökan om tillstånd är Arbetskraftsmyndigheten inte skyldig att utreda det exakta ersättningsbeloppet, utan myndigheten ska kunna lita på användarföretagets försäkran om att ersättningen är skälig och att ersättning tas ut.

Enligt det föreslagna 3 mom. är lönesubventionsbeloppet under tiden för överföringen antingen det belopp som användarföretaget skulle kunna beviljas när det själv ansöker om lönesubvention eller det lönesubventionsbelopp som beviljats den egentliga arbetsgivaren, beroende på vilket som är lägre. Således kan överföringen till en annan arbetsgivare aldrig leda till att subventionsbeloppet ökar, och användarföretaget kan aldrig få arbetskraft utan vederlag. Ett undantag är situationer där både den egentliga arbetsgivaren och användarföretaget är berättigade till sådan lönesubvention på 100 procent som avses i 88 §, och där ingendera verksamheten bedöms påverka handeln mellan Europeiska unionens medlemsstater. I sådana fall skulle en nollersättning också kunna betraktas som rimlig ersättning, eftersom ingendera av dem skulle få någon ekonomisk fördel av överföringen. Detta möjliggör en löneutbetalningsmodell för aktörer inom tredje sektorn där en aktör är arbetsgivare för de sysselsatta och således svarar för arbetsgivarförpliktelserna, men överför de sysselsatta vidare till mindre föreningar som inte själva har tillräckliga resurser för att sköta uppgiften. Modellen är möjlig om de eventuella ersättningar som arbetsgivaren tar ut för det administrativa arbetet inte leder till att verksamheten till sin omsättning kan anses vara så omfattande att den anses påverka handeln.

Syftet med de föreslagna ändringarna i fråga om överföring är att minska sådana situationer som kan vara förenade med snedvridning av konkurrensen. Genom de föreslagna ändringarna förhindras dessutom kringgående av villkoren för lönesubvention genom att en lönesubventionerad person överförs till en arbetsgivare som inte alls eller på motsvarande villkor kan få lönesubvention.

92 §. Tillfälligt avbrott. Arbetskraftsmyndigheten ska tillfälligt avbryta utbetalningen av lönesubvention, om arbetet och löneutbetalningen avbryts för minst en månad under perioden med lönesubvention. Bestämmelsen motsvarar 7 kap. 11 § 2 mom. i den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. Om anställningsförhållandet fortsätter efter avbrottet, ska Arbetskraftsmyndigheten fortsätta lönesubventionsperioden med den tid för vilken subvention enligt det ursprungliga beslutet inte betalades ut. Förlängning beviljas dock endast på sin höjd fram till den tidpunkt då det förflutit 12 månader sedan den ursprungliga perioden med lönesubvention inleddes. Den föreslagna övre gränsen på 12 månader baserar sig på artikel 32.2 i den allmänna gruppundantagsförordningen, enligt vilken de stödberättigande kostnaderna är lönekostnaderna för högst 12 månader efter det att arbetstagaren anställts.

Arbetskraftsmyndigheten prövar inte stödets ändamålsenlighet, förutsatt att arbetsuppgifterna och anställningsvillkoren inte har ändrats. En förutsättning för ändring av beslutet är dock att de förutsättningar för beviljande av lönesubvention som gäller arbetsgivaren fortfarande uppfylls, det vill säga att arbetsgivaren inte har obetalda skatter eller andra offentliga avgifter och att arbetsgivaren inte har sagt upp sina anställda av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker.

I det föreslagna 2 mom. finns bestämmelser om att den maximitid på 12 månader som anges i 1 mom. inte tillämpas, om lönesubvention har beviljats med stöd av 87–90 §. Lönesubvention

som beviljas arbetstagare med funktionshinder kan vara i kraft längre än 12 månader, så villkoret tillämpas inte på lönesubvention som beviljats arbetstagare med funktionshinder. Det är inte heller ändamålsenligt att tillämpa villkoret på lönesubvention som beviljas för långtidsarbetslösa som fyllt 60 år eller för läroavtalsutbildning, eftersom subvention i dessa situationer i regel redan kan beviljas för längre tid än 12 månader. Villkoren för lönesubvention på 100 procent behöver inte heller tillämpas, eftersom gruppundantagsförordningen inte tillämpas i fråga om lönesubvention på 100 procent.

93 §. Hur annat stöd påverkar lönesubventionen. Med lönekostnader avses i 85 § avsedda kostnader som täcks med lönesubvention. Enligt den föreslagna 85 § räknas arbetsgivarens bikostnader inte längre in i lönekostnaderna, så lönesubventionen kan tillsammans med annat stöd som betalas för lönekostnaderna inte överstiga den lön som betalas till arbetstagaren. Om annat stöd har beviljats endast för kostnader som inte kan täckas med lönesubvention och det inte är fråga om utbildningsersättning som betalas på basis av läroavtal, inverkar inte det övriga stödet på lönesubventionen. Om annat stöd entydigt har beviljats för till exempel lönebikostnader, behöver stöden inte samordnas. Om arbetsgivaren har beviljats annat stöd för lönekostnaderna för samma arbetstagare utan att stödet uttryckligen har riktats till kostnader som inte kan täckas med lönesubvention, ska stödet anses vara riktat mot samma lönekostnader.

Till paragrafens *1 mom.* fogas en bestämmelse om lönesubvention på 100 procent som beviljas föreningar, stiftelser och registrerade religionssamfund. En separat bestämmelse behövs, eftersom stödbeloppet på 100 procent höjs med en koefficient som beaktar arbetsgivarens bikostnader. Lönesubvention höjd med en bikostnadskoefficient får inte tillsammans med andra stöd som beviljats för lön eller bikostnader överstiga den lön som arbetsgivaren betalat till den som anställts med subventionen förhöjd med en bikostnadskoefficient. Om arbetsgivaren till exempel för 65 procents arbetstid till den som anställts med subventionen betalar 1 300 euro i lön och får 500 euro i annat stöd för samma persons lönekostnader, betalas i lönesubvention 1 300 euro * 1,23 = 500 euro, det vill säga 1 099 euro. Om arbetstagaren anställs för heltidsarbete, för vilket lönen är 2 300 euro i månaden, uppgår lönen för 65 procents arbetstid till 1 495 euro. Utan övriga stöd skulle lönesubventionens belopp vara 1 495 euro * 1,23, det vill säga 1 838,35 euro. Arbetsgivaren skulle få 700 euro i annat stöd för lönekostnaderna för arbetstagaren. Eftersom lönen för den som anställts med subventionen, 2 300, höjt med koefficienten 1,23 är 2829 euro, påverkar beloppet av annat stöd inte lönesubventionens belopp.

Eftersom begreppet ”bedrivande av näringsverksamhet” inte längre används i lagen för att ange att reglerna om statligt stöd ska tillämpas, ska det i *2 mom.* i fortsättningen hänvisas direkt till lönesubvention som betalas i form av stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd i stället för till lönesubvention som betalas till den som bedriver näringsverksamhet.

Den föreslagna paragrafens *3 mom.* har motsvarande innehåll som 7 kap. 13 § 3 mom. i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

94 §. Lönesubventionens maximibelopp och hinder för utbetalning av subvention. I paragrafens *1 mom.* föreskrivs det om lönesubventionens maximibelopp. I 1 punkten föreskrivs det om subventionens maximibelopp när subventionens belopp är 50 procent av lönekostnaderna, i 2 punkten om maximibeloppet när subventionens belopp är 70 procent av lönekostnaderna och i 3 punkten om maximibeloppet för subvention på 100 procent. Maximibeloppet är ett tak i euro som kan betalas i lönesubvention för en kalendermånad.

För närvarande fastställs lönesubventionens maximibelopp i statsbudgeten. Det nuvarande maximibeloppet för en 50 procents stödnivå är 1 400 euro i månaden, vilket motsvarar lönekostnader på 2 800 euro inklusive arbetsgivarens lönebidrag, som enligt gällande lagstiftning ska täckas med lönesubvention. Det föreslagna maximibeloppet för en subvention på 50 procent motsvarar detta med beaktande av att arbetsgivarens lönebidrag inte hör till de kostnader som täcks med subventionen. Dessutom höjs det nämnda maximibeloppet med 10 procent för att motsvara den höjning av den allmänna inkomstnivån som skett efter det att maximibeloppet för subventionen infördes. På motsvarande sätt motsvarar maximibeloppen för subvention på 70 och 100 procent relativt sett den ovan nämnda subventionsnivån på 50 procent, dock med beaktande av att subventionen på 100 procent betalas för en arbetstid på högst 65 procent och att arbetsgivarens lönebidrag beaktas till 23 procent.

I 2 mom. föreskrivs det om situationer där utbetalningsperioden avviker från kalendermånaden. Det maximibelopp som då ska tillämpas på utbetalningsperioden bildas genom att det maximibelopp som ska tillämpas per kalendermånad divideras med 30 och kvoten multipliceras med antalet kalenderdagar som ingår i utbetalningsperioden. Till exempel om utbetalningsperioden för 50 procents subvention är 28 dagar, kan högst 1 176 euro betalas i subvention.

I 2 mom. föreskrivs det dessutom om justering av maximibeloppet vart tredje år genom förordning av statsrådet. Justeringen ska basera sig på förändringarna i förtjänstnivåindexet.

Paragrafens 3 mom. överensstämmer till sitt sakinnehåll med 7 kap. 14 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

95 §. Sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år. Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år. Beviljandet av stöd är inte beroende av prövning, utan Arbetskraftsmyndigheten ska bevilja stödet när de förutsättningar för beviljande av stöd som anges i 1 mom. uppfylls och det inte finns något hinder enligt 2 mom. för beviljande av stöd.

Enligt det föreslagna 1 mom. ska beviljandet av sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år förutsätta att den arbetslösa arbetssökande som anställs i anställningsförhållande har fyllt 55 år vid tidpunkten för beviljandet av stödet och varit arbetslös i minst 24 månader under de 28 månader som omedelbart föregår beviljandet av stödet. Arbetslöshetens längd ska bedömas på motsvarande sätt som i fråga om lönesubvention.

Beviljandet av sysselsättningsstöd förutsätter dessutom att de villkor som gäller arbetstiden och lönen uppfylls. Den ordinarie arbetstiden enligt arbetsavtalet för den som ska anställas med stödet ska vara minst 25 timmar i veckan. Om den ordinarie maximiarbetstiden i branschen enligt kollektivavtalet är mindre än 37,5 timmar i veckan, ska den arbetstid som avtalats i arbetsavtalet vara minst 65 procent av den ordinarie maximiarbetstiden. Till exempel om den ordinarie maximiarbetstiden enligt kollektivavtalet är 36,25 timmar i veckan, ska arbetstiden vara minst 23,56 timmar i veckan. Arbetskraftsmyndigheten behöver inte följa upp arbetstimmarna. Om det framgår att arbetsgivaren inte har erbjudit arbete på det sätt som förutsätts, kan utbetalningen av stödet avbrytas och det utbetalda stödet återkrävas. Beviljande av stöd förutsätter även att arbetsgivaren förbinder sig att betala lön minst enligt det kollektivavtal som tillämpas på anställningsförhållandet, eller, om det inte finns något tillämpligt kollektivavtal, sedvanlig och skälig lön för arbetet i fråga. Lönevillkoret överensstämmer med 84 § 2 mom., som gäller lönesubvention, och det tillämpas på motsvarande sätt.

Det föreslagna 2 mom. innehåller hinder för beviljande av stöd. Enligt 1 punkten i momentet förutsätter beviljande av sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år att antalet arbetstagare under de 12 månader som föregår beviljandet av lönesubvention inte har minskat till följd av uppsägning av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker eller att arbetsgivaren efter uppsägning har anställt arbetstagare i sådan omfattning att antalet arbetstagare som står i anställningsförhållande till arbetsgivaren vid tidpunkten för beviljandet av lönesubventionen är minst lika stort som antalet arbetstagare vid tidpunkten för uppsägningen. Villkoret motsvarar den föreslagna 83 § 3 mom. 1 punkten.

En ytterligare förutsättning för beviljande av sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år är enligt 2 och 3 punkten i momentet att arbetsgivaren inte har försummat sin skyldighet att betala löner, skatter eller lagstadgade avgifter eller gjort sig skyldig till sådana i 83 § 3 mom. 4 punkten avsedda förfaranden som hänför sig till exploatering av utländsk arbetskraft.

Enligt 4 punkten i momentet kan sysselsättningsstöd inte beviljas om arbetsgivaren tidigare har beviljats sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år eller lönesubvention för lönekostnaderna för ett anställningsförhållande för samma person och det har gått mindre än tre år från det att den sista perioden med lönesubvention gått ut, eller enligt 5 punkten om arbetsgivaren har beviljats annat stöd för samma lönekostnader. I 6–8 punkten föreskrivs det på motsvarande sätt som i 84 § om de förutsättningar för lönesubvention som hänför sig till anställningsförhållandet att sysselsättningsstöd inte ska beviljas om anställningsförhållandet har inletts innan stödet beviljas, om personens lön helt och hållet baserar sig på arbetsresultatet eller om det är fråga om en vikarie vid alterneringsledning.

96 §. Beloppet av sysselsättningsstödet och stödets varaktighet. Det stöd som avses i 1 mom. utgör 70 procent av lönekostnaderna för den som anställs med stödet för tio månader från det att anställningsförhållandet började, dock högst för den tid anställningsförhållandet varar. Enligt 2 mom. betraktas som stödberättigande kostnader de i 85 § avsedda lönekostnader som täcks med lönesubvention.

I 3 mom. föreskrivs det om sysselsättningsstödet maximibelopp genom en hänvisning till 94 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom. som gäller lönesubvention.

97 §. Tillämpning av vissa bestämmelser om lönesubvention på sysselsättningsstöd. På sysselsättningsstöd tillämpas bestämmelserna om lönesubvention vid överlåtelse av rörelse, tillfälligt avbrott i lönesubventionen och hinder för utbetalning.

Arbetskraftsmyndigheten avbryter utbetalningen av sysselsättningsstödet tillfälligt, om arbetet och lönebetalningen avbryts för minst en månad under stödperioden. Om anställningsförhållandet fortsätter efter avbrottet, ska arbetskraftsmyndigheten fatta beslut om att stödperioden förlängs med den tid för vilken stöd enligt det ursprungliga beslutet inte betalades ut. På sysselsättningsstöd tillämpas dock inte begränsningen i 92 §, enligt vilken stödtiden inte får överstiga 12 månader från det att anställningsförhållandet inleddes. I stället för förutsättningar för beviljande av lönesubvention som hänför sig till arbetsgivaren tillämpas de förutsättningar som anges i 95 § 2 mom. 1–3 punkten. På sysselsättningsstödet tillämpas hinder för utbetalning av lönesubvention.

98 §. Stöd för specialarrangemang. I paragrafen föreskrivs det om stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen som arbetskraftsmyndigheten kan bevilja arbetsgivare, om en person som ska

anställas eller som är anställd har en skada eller sjukdom som förutsätter anskaffning av arbetsredskap, ändringar på arbetsplatsen eller hjälp som ges av en annan arbetstagare. Paragrafen motsvarar 10 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

Om en arbetsgivare som beviljas stöd för specialarrangemang bedriver ekonomisk verksamhet, beviljas stödet i enlighet med den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd. Med ekonomisk verksamhet avses tillhandahållande av varor och tjänster på marknaden.

11 kap. **Stöd och ersättningar som beviljas enskilda kunder**

99 §. Startpeng. I paragrafen föreslås bestämmelser om startpeng vilka motsvarar 8 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Syftet med startpeng är att trygga företagarens försörjning i det skede när företagsverksamheten startas och etableras. Enligt *1 mom.* kan en arbetskraftsmyndighet bevilja startpeng till enskilda kunder som inleder företagsverksamhet på heltid. Startpeng kan också beviljas enskilda kunder som utvidgar en företagsverksamhet som de bedriver som bisyssla till verksamhet på heltid. Detta ligger i linje med nuvarande praxis men ett omnämmande tas för tydlighetens skull in i bestämmelsen. Vad som utgör inledande av företagsverksamhet, verksamhet på heltid och verksamhet på deltid bedöms i ljuset av 2 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

På motsvarande sätt som enligt gällande lag ska startpeng beviljas i form av de minimis-stöd. En bestämmelse om detta föreslås i *2 mom.*

100 §. Villkor för beviljande av startpeng. För att startpeng ska beviljas krävs det enligt förslaget att arbetskraftsmyndigheten bedömer att den som ansöker om startpeng har tillräckliga färdigheter för att bedriva företagsverksamhet. Dessutom ska företagsverksamheten ha förutsättningar att bli en kontinuerligt lönsam verksamhet. Det föreslagna *1 mom.* innehåller bestämmelser om dessa villkor. Med färdigheter avses i praktiken erfarenhet av att vara företagare eller sådan utbildning som behövs i företagsverksamheten. Om personen inte ännu har färdigheter att vara företagare kan startpeng beviljas om personen åtar sig att skaffa de företagarfärdigheter som behövs.

I *2 mom.* föreslås en rätt för arbetskraftsmyndigheten att ställa behövliga villkor för erhållande av startpeng. Villkoren kan till exempel vara att ordna den finansiering som företagsverksamheten förutsätter, skaffa behövliga tillstånd för näringsverksamheten eller skaffa sådan utbildning eller sådana språkkunskaper som företagsverksamheten kräver. De föreslagna *1 och 2 mom.* har motsvarande innehåll som 8 kap. 2 § 1 och 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

I *3 mom.* föreslås bestämmelser om hinder för beviljande av startpeng. Momentet motsvarar i huvudsak 8 kap. 3 § 1 och 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Enligt *1 punkten* beviljas inte startpeng om arbetskraftsmyndigheten bedömer att företagsverksamheten ger den sökande en rimlig försörjning i det skede när företagsverksamheten på heltid startas och etableras eller att den sökandes försörjning är tryggad på annat vis i det skedet. Om företagsverksamheten är av sådan natur att den kan förväntas ge inkomster direkt, kan den anses trygga försörjningen för den som blir företagare. I det fallet är det inte motiverat att bevilja startpeng. Saker som kan beaktas i denna bedömning är till exempel vilka investeringar som krävs för att inleda företagsverksamheten och huruvida främmande kapital behövs, samt

huruvida inkomsterna av företagsverksamheten kommer eller tillfaller den som ansöker om startpeng med fördröjning.

Enligt den föreslagna 1 punkten ska startpeng inte heller beviljas om Arbetskraftsmyndigheten bedömer att försörjningen för den som ansöker om startpeng är tryggad på något annat sätt och det därför inte är motiverat att bevilja startpeng. Detta tillägg utgör en precisering av gällande lag och föreslås för att förtydliga och understryka startpengens karaktär av stöd som tryggar försörjningen. Att bevilja startpeng är inte ändamålsenligt i situationer där den som ansöker om startpeng har någon annan inkomst som tryggar försörjningen, även om själva företagsverksamheten ännu inte gör det. Försörjningen för den som ansöker om startpeng anses vara tryggad, om sökanden får inkomst eller förmån så att startpeng med beaktande av 101 § inte alls ska betalas under perioden för startpeng. Till exempel stöd för närståendevård hindrar inte beviljande av startpeng, om dess belopp understiger startpengens belopp.

Enligt den föreslagna 2 punkten ska startpeng inte beviljas om den bedöms snedvridda konkurrensen mer än i ringa mån mellan företag som erbjuder samma produkter eller tjänster. En sådan situation kan uppstå till exempel om den avsedda företagsverksamheten tillhör en bransch där det redan finns andra aktörer på samma marknad. Om en blivande företagare får startpeng försätts denna i en bättre ställning än andra företagare. En ringa snedvridning av konkurrensen utgör emellertid inget hinder för att startpeng ska kunna beviljas.

Enligt den föreslagna 3 punkten beviljas startpeng inte om den som ansöker om startpeng har inlett företagsverksamhet på heltid innan stödet har sökts. För närvarande hindras beviljande av startpeng, om verksamheten har bedrivits på heltid innan beslutet om startpeng fattats. I fortsättningen kan den som ansöker om stöd inleda företagsverksamhet på heltid eller utvidga företagsverksamhet på deltid till heltid efter att ansökan lämnats in, utan att detta utgör hinder för beviljande av startpeng. Villkoret att den som ansöker om startpeng ska lämna in sin ansökan till Arbetskraftsmyndigheten innan företagsverksamheten på heltid inleds eller företagsverksamheten på deltid utvidgas till heltid utgör inget hinder för beviljande av en fortsatt period som ingår i maximitiden för startpeng. I fråga om när ansökan anses ha inkommit iaktas bestämmelserna i förvaltningslagen och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

Enligt den föreslagna 4 punkten ska startpeng inte beviljas om den som ansöker om startpeng eller det företag i vilket den sökande börjar som företagare på ett väsentligt sätt har försummat sin skyldighet att betala skatter eller lagstadgade avgifter eller den sökande eller företaget har väsentliga privaträttsliga betalningsstörningar, om inte Arbetskraftsmyndigheten av särskilda skäl anser det lämpligt att bevilja stöd. En granskning av den ekonomiska situationen för en enskild kund som ansöker om startpeng ska särskilt gälla förutsättningarna för den planerade företagsverksamheten att bli kontinuerligt lönsam. Försummelse av egna skatter som den enskilda kunden som ansöker om startpeng har gjort sig skyldig till, försummelse av skatter och lagstadgade avgifter i eventuella tidigare företagsverksamheter samt privaträttsliga betalningsstörningar ska beaktas i granskningen. I granskningen beaktas alltså både försummelse av den sökandes skyldigheter och själva företagets försummelse. De sistnämnda ska beaktas också i fall där företagsverksamhet som bedrivs som bisyssla utvidgas till att vara på heltid.

Ringa obetalda skattebelopp, ringa lagstadgade avgifter eller ringa privaträttsliga betalningsstörningar ska inte utgöra hinder för startpeng, utan försummelserna ska vara väsentliga för att beaktas som hinder. Också i det fallet kan Arbetskraftsmyndigheten enligt egen prövning bevilja

startpeng, om myndigheten av särskilda skäl anser det ändamålsenligt. Bedömningen ska göras med beaktande av beloppet av obetalda skatter, lagstadgade avgifter eller privaträttsliga betalningsstörningar, av de omständigheter som lett till betalningsstörningarna och av huruvida det finns en återbetalningsplan. Dessa omständigheter ska bedömas i förhållande till den tilltänkta företagsverksamhetens lönsamhet och företagarfärdigheterna hos den som ämnar bli företagare. Till exempel är det inte automatiskt så att större än ringa försummelser av skatter eller lagstadgade avgifter i en tidigare företagsverksamhet är ett hinder för att startpeng ska kunna beviljas, om den tidigare företagsverksamheten skulle ha blivit olönsam och upphört på grund av en plötslig förändring i marknadsläget eller av någon annan orsak som inte beror på företagaren och en återbetalningsplan har gjorts upp. Arbetskraftsmyndigheten ska ställa villkoret att betalningsplanen iakttas för att startpeng ska betalas.

101 §. Startpengens belopp och maximitid för startpeng. I paragrafen föreslås bestämmelser om startpengens belopp och maximitiden för startpeng. Enligt 1 mom. är startpengens belopp per dag lika stort som den grunddagpenning som avses i 6 kap. 1 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Startpeng ska enligt momentet betalas för fem dagar per kalendervecka. Det föreslagna 1 mom. överensstämmer till denna del med 8 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

Enligt 2 mom. ska startpeng beviljas för sex månader. Ytterligare sex månader ska kunna beviljas som fortsatt period med startpeng. Därmed kan högst 12 månader med startpeng beviljas totalt. Förslaget att startpeng ska beviljas i perioder motsvarar nuvarande praxis. Antalet fortsatta perioder begränsas inte uttryckligen; huvudsaken är att den sammanlagda maximitiden på 12 månader inte överskrids. Det är dock meningen att arbetskraftsmyndigheten ska pröva hur lång den fortsatta perioden bör vara för att den ska vara ändamålsenlig och bevilja en enda fortsättningsomgång på startpengen. Ansökan om fortsatt period ska lämnas in hos arbetskraftsmyndigheten innan den föregående perioden går ut.

Om företagsverksamheten avbryts av grundad anledning under en period med startpeng, räknas den tid avbrottet varar inte in i den maximitid på 12 månader som avses ovan. Grundad anledning föreligger till exempel om företagaren inleder en föräldraledighet eller långvarig sjukledighet under perioden med startpeng så att det blir ett fullständigt uppehåll i företagsverksamheten under denna tid. Grundad anledning kan också föreligga till exempel om företagsverksamheten är tillfälligt förhindrad på grund av ett myndighetsföreläggande.

Det föreslagna 3 mom. är nytt och ersätter delvis de gällande bestämmelserna om hinder för utbetalning av startpeng i 8 kap. 3 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Om en mottagare av startpeng under perioden med startpeng har inkomster av annat ursprung än företagsverksamheten eller har fått annat offentligt stöd för sina lönekostnader under den perioden, ska beloppet av inkomsterna dras av från startpengens belopp. Andra inkomster som företagaren fått under en period med startpeng utgör alltså inte fullständigt hinder för att startpeng ska kunna betalas ut, utan det belopp av startpengen kan betalas som återstår efter att de övriga inkomsterna dragits av.

Prioriterade inkomster enligt 4 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska dock inte räknas som inkomster. Ovan avsedda prioriterade inkomster är familjepensioner, vårdbidrag för pensionstagare enligt lagen om handikappförmåner (570/2007), menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), livränta och tilläggsränta enligt lagen om

skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), handikappbidrag enligt lagen om handikappförmåner (570/2007), bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) och lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014), barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992), utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997), militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993), kostnadsersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och lagen om skada, ådragen i militärtjänst, partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna samt arbetslöshetsförmån betalad i form av rörlighetsunderstöd.

102 §. *Ersättning av kostnader för att söka arbete eller söka sig till service.* Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om situationer där Arbetskraftsmyndigheten kan bevilja ersättning för en arbetslös arbetssökandes eller en enskild kunds rese- och övernattningskostnader. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 10 kap. 1 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice med ändringar som gäller behörig myndighet.

103 §. *Ersättning av kostnader för deltagande i service.* I paragrafen föreslås bestämmelser om kostnadsersättning, vilket avses vara ersättning för kostnader som föranleds av deltagande i service. I 1 mom. föreslås en motsvarande rätt som i gällande lag för arbetssökande som får arbetslöshetsförmån att få kostnadsersättning för deltagande i Arbetskraftsutbildning, frivilliga studier, jobsökarträning, karriärträning, utbildningsprövning eller arbetsprövning.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska ersättningen betalas av Arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten beroende på vilken av dem som betalar arbetslöshetsförmån. Detta motsvarar gällande reglering. Arbetskraftsmyndigheten ska lämna den som betalar arbetslöshetsförmån de uppgifter som behövs för att betala kostnadsersättning.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om kostnadsersättning som Arbetskraftsmyndigheten enligt prövning kan bevilja enskilda kunder som deltar i sysselsättningsfrämjande service och som inte har rätt till kostnadsersättning med stöd av 1 mom. Bestämmelsen motsvarar den temporära ändring som i 9 kap. 1 § 3 mom. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice föreskrivits för den tid kommunförsöken som gäller främjande av sysselsättningen pågår. Både när det gäller service enligt den föreslagna lagen och när det gäller annan sysselsättningsfrämjande service som kunden enligt sin plan åläggs att delta i är det också i fortsättningen ändamålsenligt att möjliggöra kostnadsersättning baserat på prövning.

Prövningsbaserad kostnadsersättning kan beviljas för deltagande i sådan i planen överenskommen service som är till stöd för att personen ska få arbete. Servicen ska uttryckligen vara sysselsättningsinriktad. Prövningsbaserad kostnadsersättning beviljas till exempel inte för deltagande i service inom social- eller hälsovården. Ersättning ska inte heller beviljas för i 9 kap. avsedda kostnader föranledda av frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller för kostnader föranledda av deltagande i inledande intervjuer, samtal om jobsökning eller kompletterande samtal om jobsökning enligt föreslagna 4 kap. En förutsättning för att prövningsbaserad kostnadsersättning ska beviljas är att kostnaderna som orsakas är nödvändiga och att kunden inte har rätt till kostnadsersättning enligt det föreslagna 1 mom. eller till annan motsvarande ersättning för att ha deltagit i servicen. Nödvändiga kostnader är till exempel resekostnader för deltagande i service som förutsätter närvaro.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning.

104 §. *Kostnadsersättningens belopp.* Den föreslagna paragrafen överensstämmer med 9 kap. 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice med de ändringar som gäller behörig myndighet.

105 §. *Dagar för vilka kostnadsersättning betalas.* Paragrafen har motsvarande innehåll som 9 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

106 §. *Begränsningar som gäller kostnadsersättning samt när kostnadsersättning upphör.* Paragrafen har motsvarande innehåll som 9 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

107 §. *Tillämpning av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om arbetslöshetskassor.* Paragrafen har motsvarande innehåll som 9 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Strukturen i 1 mom. ändras utan att sakinnehållet ändras.

12 kap. **Sysselsättningskyldighet**

108 §. *Ordnanande av sysselsättningsfrämjande service eller möjligheter till arbete.* Paragrafen motsvarar i huvudsak 11 kap. 1 § 1–3 och 5 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. I det föreslagna 1 mom. föreslås en skyldighet för arbetskraftsmyndigheten att för en arbetslös arbetssökande trygga möjligheten till arbetskraftsutbildning eller rehabilitering, om den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare till följd av maximitidens utgång upphör när personen fyllt 57 år, men innan personen fyller 60 år.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska arbetskraftsmyndigheten för en arbetslös arbetssökande som fyllt 60 år ordna möjlighet till en sådan sysselsättningsfrämjande service som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till arbete med lönesubvention i anställning hos någon annan än kommunen innan den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare upphör på grund av maximitiden. Enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är maximitiden för perioder med arbetslöshetsdagpenning 300, 400 eller 500 dagar. Sysselsättningsfrämjande service eller arbete med lönesubvention ska ordnas under minst en så lång tid att den arbetssökande uppfyller det arbetsvillkor som utgör en förutsättning för arbetslöshetsdagpenning.

I 3 mom. föreslås en motsvarande skyldighet som i gällande lag enligt vilken hemkommunen för en arbetslös arbetssökande är skyldig att ordna möjligheter till arbete för den arbetssökande (sysselsättningskyldighet) om denna inte får arbete på den öppna arbetsmarknaden och service enligt 1 eller 2 mom. eller arbete med lönesubvention inte kan ordnas för den arbetssökande. Vid behov ska arbetskraftsmyndigheten upplysa den arbetslösa personens hemkommun om sysselsättningskyldigheten. En sådan situation uppstår när en samkommun eller en ansvarig kommun som inte är den arbetssökandes hemkommun har ansvaret att ordna arbetskraftsservice. Det föreslås en bestämmelse som motsvarar gällande lag om att kommunen ska ordna möjlighet till arbete så att den som sysselsätts kan påbörja arbetet när maximitiden för arbetslöshetsdagpenning går ut.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning.

109 §. *Arbete som ordnas på basis av sysselsättningskyldighet.* Enligt 1 mom. ska arbete som ordnas på basis av sysselsättningskyldighet vara heltidsarbete enligt branschens ordinarie arbetstider. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar gällande lag. För en person som får invalidpension som delpension ska det ordnas deltidarbete som motsvarar personens arbetsförmåga och uppfyller det arbetsvillkor som utgör en förutsättning för arbetslöshetsdagpenning. Det föreslagna 1 mom. motsvarar 11 kap. 1 § 4 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service.

I 2 mom. föreslås det bestämmelser om hur länge arbete ordnat på basis av sysselsättningskyldighet ska vara. Huvudregeln är att arbetet ska vara i sex månader. Syftet är att den arbetssökande ska uppfylla arbetsvillkoret genom arbetet. Arbete eller sysselsättningsfrämjande service som utförts under en i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd granskningsperiod för arbetsvillkoret och som kan inräknas i arbetsvillkoret minskar längden på det arbete som ordnas på grundval av sysselsättningskyldigheten. I sådana fall måste arbetet kunna utföras under granskningsperioden när det samhällsgaranterade arbetet upphör. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 11 kap. 2 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service.

110 §. *Begränsningar av sysselsättningskyldigheten samt när skyldigheten upphör.* I 1 mom. föreslås en bestämmelse som motsvarar gällande lag. Enligt den tillämpas inte 108 § då en person genom att avstå från att ansöka om arbetslöshetsdagpenning eller på något annat sätt skapar en sådan situation att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning inte löper ut före 57 års ålder enligt 108 § 1 mom.

I 2 mom. anges situationer som leder till att sysselsättningskyldigheten upphör. Enligt 1 punkten upphör sysselsättningskyldigheten om den som är berättigad till möjligheter till arbete vägrar utan en i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd giltig orsak att ta emot ett anvisat arbete som med hänsyn till personens arbetsförmåga är lämpligt och som ordnats på basis av sysselsättningskyldighet. Med andra ord upphör inte sysselsättningskyldigheten om det finns en giltig orsak enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa att vägra ta emot arbetet. Enligt 2 punkten upphör sysselsättningskyldigheten om det arbete som anvisats en arbetssökande avbryts av en orsak som beror på den arbetssökande. Sysselsättningskyldigheten upphör således inte om det finns en giltig orsak enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa att avbryta arbetet. Enligt 3 punkten upphör sysselsättningskyldigheten om det efter det att jobbsökningen inte längre är i kraft inte kan ordnas arbete för den arbetssökande inom tre månader efter det att sysselsättningskyldigheten har trätt i kraft.

Det föreslagna 1 mom. motsvarar 11 kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service och det föreslagna 2 mom. motsvarar 3 mom. i den lagen.

111 §. *Stöd för lönekostnader av arbete ordnat på basis av sysselsättningskyldighet.* I paragrafen föreslås bestämmelser om kommunens rätt att få stöd för lönekostnaderna för personer som sysselsatts på basis av sysselsättningskyldighet. Stödbeloppet utgör 50 procent av de i 85 § avsedda lönekostnader som täcks med lönesubvention. Ett villkor för att få stöd är att kommunen förbinder sig att betala lön enligt arbets- eller tjänstekollektivavtalet till den sysselsatta. Stödet beviljas av arbetskraftsmyndigheten.

13 kap. **Behandling av kunduppgifter samt riksomfattande informationssystemtjänster**

Kapitlet innehåller bestämmelser om behandling av kunduppgifter och om riksomfattande informationssystemtjänster. De föreslagna bestämmelserna om behandling av kunduppgifter motsvarar i sak i huvudsak bestämmelserna om behandling av kunduppgifter i 13 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, och när de tillämpas ska förarbetena till lagarna 337/2022 och 447/2020 beaktas (RP 225/2021 rd och AjUB 3/2022 rd samt RP 12/2020 rd och AjUB 8/2020). I bestämmelserna görs de ändringar som följer av det ändrade ansvaret för att ordna arbetskraftsservice och vissa andra ändringar.

112 §. Användningsändamål för kunduppgifter. I artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen anges principer för behandling av personuppgifter. Personuppgiftsansvariga svarar för att principerna enligt artikel 5 följs och ska också kunna påvisa att så är fallet. Enligt artikel 5.1 a ska personuppgifter behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade (principen om laglighet, korrekthet och öppenhet). I artikel 5.1 b föreskrivs en princip om ändamålsbegränsning enligt vilken personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Dessa principer och bestämmelserna om villkor för behandling av personuppgifter i artikel 6 hör ihop med varandra.

I artikel 6.1 i den allmänna dataskyddsförordningen definieras villkor som ska vara uppfyllda för att behandlingen av personuppgifter ska vara laglig. I regeringens proposition med förslag till lagstiftning som kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning (RP 9/2018 rd, s. 35) konstateras det att den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter får fastställas i medlemsstatens lagstiftning när behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller när behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 c och e). Behandlingen av personuppgifter inom den offentliga sektorn ska i regel grunda sig på dessa rättsliga grunder för behandling av personuppgifter. Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen ska grunden för behandlingen av personuppgifter fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av, om behandlingen grundar sig på en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Artikel 6.3 innehåller en skyldighet att i nationell lagstiftning ge bestämmelser om grunden för och syftet med behandlingen.

Den föreslagna paragrafens *1 mom.* innehåller bestämmelser om användningsändamålen för uppgifter om kunder och om serviceproducenter. Användningsändamålen motsvarar i huvudsak 13 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. I momentet införs sådana ändringar som följer av ändringen i fråga om myndighet med organiseringsansvar för arbetskrafts- och företagservice.

På motsvarande sätt som i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice föreslås det som en egen 3 punkt under momentet att användningsändamålen ska omfatta tillsyn, utveckling, uppföljning, statistikföring, prognostisering och styrning med avseende på de uppgifter som avses i 1 och 2 punkten. I den föreslagna 3 punkten ingår dock ett tillägg jämfört med den gällande bestämmelsen, så att uppgifter om kunder och producenter av arbetskraftsservice får användas för de i den gällande lagen nämnda ändamålen tillsyn, utveckling, uppföljning, statistikföring, prognostisering och styrning samt för bedömning. Det är fråga om en precisering – i praktiken utgör bedömning, särskilt av service och av den effekt servicen har, ett väsentlig led i uppföljning och utveckling av arbetskraftsservice. Utan bedömningar av utförda åtgärder

och deras effekt går det inte att genomföra en optimal uppföljning och utveckling av de uppgifter som avses i 1 och 2 punkten i förslaget. Det kan anses att ändamålen i den föreslagna 3 punkten redan ingår i de lagstadgade uppgifter som avses i 1 och 2 punkten, och statistikföring är ett tillåtet användningsändamål med stöd av artiklarna 5.1 och 89.1 i dataskyddsförordningen. Bedömningen är dock att de för tydlighetens skull behöver nämnas separat, mot bakgrund av principen om ändamålsbegränsning enligt artikel 5 i dataskyddsförordningen.

I 2 mom. föreslås en informativ hänvisning till lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen.

Paragrafens 3 mom. innehåller en informativ hänvisning till den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Den allmänna dataskyddsförordningen är direkt tillämplig lagstiftning, och dataskyddslagen som allmän lag tillämpas på behandling av personuppgifter. Hänvisningen till dataskyddsförordningen och dataskyddslagen föreslås ingå i 3 mom. för tydlighetens skull och för att understryka att utöver vad som föreskrivs i den föreslagna lagen ska även bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen och i dataskyddslagen beaktas vid behandlingen av personuppgifter inom arbetskraftsservicen.

113 §. Användning av kunduppgifter i försöket med rekryteringsstöd. I paragrafen föreslås en bestämmelse enligt vilken kunduppgifter utöver vad som föreskrivs i 112 § 1 mom. får användas vid verkställigheten av lagen om ett försök med rekryteringsstöd. Bestämmelsen stämmer överens med 13 kap. 1 a § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och ska tillämpas på det sätt som framgår av förarbetena till lag 21/2022 (RP 160/2021 rd). Paragrafen avses vara temporär och gälla till och med den 31 december 2033. För eventuella återkrav av rekryteringsstöd och utvärdering av försöket krävs det att uppgifterna bevaras i registret jämte åtkomsträttigheter i tio år efter att försöket avslutats.

114 §. Uppgifter som får behandlas. Den föreslagna paragrafens 1–3 mom. innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som får behandlas, uppdelat enligt enskilda kunder, arbetsgivare och tjänsteproducenter. Bestämmelserna har motsvarande innehåll som gällande lag. De uppgifter som får behandlas motsvarar bestämmelserna i 13 kap. 2 § 1–3 mom. i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. I de nämnda momenten föreslås sådana ändringar som är nödvändiga på grund av ändringen i fråga om myndighet med organiseringsansvar för arbetskraftsservice.

De uppgifter som får behandlas enligt den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice har med avseende på dataskyddsförordningen bedömts i regeringens proposition RP 12/2020 rd och de ändringar som gäller dem trädde i kraft den 1 juli 2020. Efter den ovan nämnda lagändringen har det gjorts smärre ändringar i de uppgifter som får behandlas. Ändringarna trädde i kraft den 23 maj 2022 (RP 225/2021 rd).

I 1 mom. 7 punkten föreslås att gällande lag kompletteras. Enligt förslaget ska punkten innefatta offentlig arbetskraftsservice och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd sysselsättningsfrämjande service, vilka nämns i gällande lag, och annan service till stöd för jobbsökning och sysselsättning samt sakkunnigbedömningar. Kompletteringen behövs därför att arbetskraftsmyndigheter enligt lagförslaget kan tillhandahålla också annan service utöver offentlig arbetskraftsservice enligt 2 § och sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Det kan vara fråga om sysselsättnings tjänster som kommuner ordnar inom ramen för sin allmänna kompetens.

I den föreslagna 1 mom. 8 punkten föreskrivs det på motsvarande sätt som i 13 kap. 2 § 1 mom. 7 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice att det i fråga om en enskild kund får behandlas sådana uppgifter och bedömningar om hälsotillståndet och arbets- och funktionsförmågan som är relevanta för sysselsättningen av personen och som är nödvändiga för att ge personen service. Uppgifter och bedömningar som gäller kundens hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga får behandlas när de är nödvändiga för att tillhandahålla kunden offentlig service för rekrytering och kompetensutveckling. Exempelvis med tanke på arbetsförmedling kan det vara nödvändigt att behandla uppgifter om begränsningar som hänför sig till kundens hälsotillstånd och som hindrar utförande av vissa slag av arbetsuppgifter.

De uppgifter som avses i den föreslagna 8 punkten kan grunda sig på bedömningar som gjorts av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Dessutom kan de uppgifter och bedömningar som avses i punkten också ges eller utarbetas av kunden själv. Kundens uppgift om eller bedömning av sin egen arbetsförmåga och hur kunden klarar sig i arbetet kan vara nödvändig för att arbetskraftsservice ska kunna tillhandahållas, för att kunden på bästa sätt ska kunna hänvisas till service som stöder kundens sysselsättning. Det är vanligt att kunden vid en intervju för arbetsökande som ordnas av en myndighet berättar om eventuella hinder eller begränsningar för sysselsättning. Eftersom en bedömning av kundens hälsotillstånd eller arbets- och funktionsförmåga som utarbetats av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården inte alltid finns att tillgå, ska den information eller bedömning som kunden själv ger om hälsotillståndet eller arbets- och funktionsförmågan kunna utnyttjas vid granskningen av vilka tjänster som bäst främjar kundens möjlighet att få jobb. Kundens bedömning kan vara muntlig eller basera sig på en självvärderingsmetod, såsom metoden *Kykyviisari* som utvecklats av Arbetshälsoinstitutet. Utgångspunkten är att andra bedömningar av hälsotillståndet och arbetsförmågan än sådana som personen själv gör ska göras av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

I artikel 9.1 i den allmänna dataskyddsförordningen förbjuds behandling av särskilda kategorier av personuppgifter. Sådana uppgifter är bland annat uppgifter om hälsan. Undantag från behandlingsförbudet anges i artikel 9.2.

Enligt artikel 9.2 b i den allmänna dataskyddsförordningen får särskilda kategorier av personuppgifter behandlas bl.a. om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra sina skyldigheter inom arbetsrätten och på områdena social trygghet och socialt skydd, i den omfattning detta är tillåtet enligt medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder som säkerställer den registrerades grundläggande rättigheter och intressen fastställs. Det nationella handlingsutrymme som denna punkt ger har utnyttjats i 6 § 1 mom. 3 och 5 punkten i dataskyddslagen.

Enligt artikel 9.2 h i den allmänna dataskyddsförordningen får särskilda kategorier av personuppgifter behandlas bland annat om behandlingen är nödvändig av skäl som hör samman med förebyggande hälso- och sjukvård och yrkesmedicin, bedömningen av en arbetstagares arbetskapacitet, medicinska diagnoser, tillhandahållande av hälso- och sjukvård, behandling, social omsorg eller förvaltning av hälso- och sjukvårdstjänster och social omsorg och av deras system, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt eller enligt avtal med yrkesverksamma på hälsoområdet och under förutsättning att de villkor och skyddsåtgärder som avses i artikel 9.3 är uppfyllda.

Enligt artikel 9.3 i den allmänna dataskyddsförordningen får personuppgifter som avses i punkt 1 behandlas för de ändamål som avses i punkt 2 h, när uppgifterna behandlas av eller under

ansvar av en yrkesutövare som omfattas av tystnadsplikt enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt eller bestämmelser som fastställs av nationella behöriga organ eller av en annan person som också omfattas av tystnadsplikt enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt eller bestämmelser som fastställs av nationella behöriga organ.

I fråga om den föreslagna 8 punkten grundar sig behandlingen av uppgifter på artikel 9.2 b och h i den allmänna dataskyddsförordningen. Det går inte entydigt att avgöra vilken av dessa behandlingsgrunder som kommer i fråga. De föreslagna bestämmelserna anses uppfylla de krav som ställs på bägge grunderna för behandling. Det föreskrivs om behandlingen i lag. I lagstiftningen finns också bestämmelser om skyddsåtgärder som säkerställer den registrerades grundläggande rättigheter och intressen, i överensstämmelse med kravet i artikel 9.2 b. Bestämmelser som betraktas som skyddsåtgärder finns förutom i dataskyddslagen, informationshanteringslagen, strafflagen, offentlighetslagen och andra allmänna förvaltningslagar även i den föreslagna lagen. I den föreslagna lagen kan som skyddsåtgärder betraktas åtminstone bestämmelserna om beviljande och upphävande av användarrättigheter och om lagringstider. På den person som behandlar uppgifter ska offentlighetslagen tillämpas, vilket betyder att personen omfattas av en lagstadgad sekretess, på det sätt som krävs i artikel 9.2 h i dataskyddsförordningen.

Den föreslagna 2 mom. 5 punkten ändras jämfört med nuläget så att det till punkten fogas ett omnämnande av det i 10 kap. avsedda sysselsättningsstödet avseende personer som fyllt 55 år och det i 111 § avsedda stödet till kommunen för lönekostnader av arbete ordnat på basis av sysselsättningsskyldighet. I båda fallen är det fråga om stöd som beviljas arbetsgivaren för lönekostnader. Det nämnda sysselsättningsstödet avseende personer som fyllt 55 år är en ny stödform. Det har föreslagits att bestämmelser om den ska fogas till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice i samband med lönesubventionsreformen. Enligt den föreslagna 111 § har kommunen rätt att få stöd för lönekostnaderna för en person som kommunen sysselsatt på basis av sysselsättningsskyldighet, om de villkor som anges i paragrafen uppfylls. På samma sätt som i fråga om lönesubvention är det också när det gäller sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år och stöd enligt 111 § som beviljas för lönekostnader av arbete ordnat på basis av sysselsättningsskyldighet fråga om stöd som beviljas arbetsgivare och också i fråga om dessa behöver arbetskraftsmyndigheten behandla beslut om stöd och tillhörande uppgifter om uppföljning och utbetalning.

I föreslagna 4 mom. föreskrivs det att om en personuppgift som behandlas har erhållits från en annan källa än den registrerade personen, ska det i personens uppgifter antecknas var uppgiften har erhållits och vem som har antecknat den. Momentet har motsvarande innehåll som 13 kap. 5 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Enligt föreslagna 5 mom. har den registrerade inte en rätt baserad på artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen att begränsa behandlingen av de uppgifter som avses i 1 mom. En motsvarande bestämmelse finns i 13 kap. 5 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen gäller den registrerades rätt att begränsa behandlingen. Enligt artikel 18.1 ska den registrerade ha rätt att av den personuppgiftsansvarige kräva att behandlingen begränsas om någon av de situationer som räknas upp i artikeln föreligger. Exempelvis ska enligt led a behandlingen begränsas, om den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet. I en sådan situation ska behandlingen begränsas under en tid som ger den personuppgiftsansvarige möjlighet att kontrollera om personuppgifterna är korrekta. Om

det beslutas att behandlingen ska begränsas i enlighet med artikel 18.1, får enligt artikel 18.2 sådana personuppgifter, med undantag för lagring, endast behandlas med den registrerades samtycke eller för att fastställa, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk eller för att skydda någon annan fysisk eller juridisk persons rättigheter eller för skäl som rör ett viktigt allmänintresse för unionen eller för en medlemsstat. Med stöd av artikel 23 kan denna rätt för den registrerade begränsas när villkoren för begränsning uppfylls.

Genom artikel 23.1 i den allmänna dataskyddsförordningen ges medlemsstaterna en möjlighet att i sin nationella rätt begränsa tillämpningsområdet för de skyldigheter och rättigheter som föreskrivs i artikel 18, om en sådan begränsning sker med respekt för andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna och utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle i syfte att säkerställa till exempel en medlemsstats viktiga mål av generell allmänt intresse, särskilt ett av en medlemsstats viktiga ekonomiska eller finansiella intressen, däribland penning-, budget- eller skattefrågor, folkhälsa och social trygghet (artikel 23.1 e). I artikel 23.2 i förordningen föreskrivs det vad dessa lagstiftningsåtgärder ska innehålla bestämmelser om. Enligt punkt 2 ska det i den nationella lagstiftningen finnas bestämmelser om ändamålen med behandlingen, kategorierna av personuppgifter, omfattningen av begränsningarna, skyddsåtgärder för att förhindra missbruk eller olaglig tillgång eller överföring, specificeringen av den personuppgiftsansvarige och lagringstiden.

Skötseln av en uppgift som anknyter till offentlig arbetskraftsservice, utkomstskydd för arbetslösa eller altemneringsledighet kan inte med beaktande av målen för uppgiften vara beroende av den registrerades beslut att begränsa behandlingen av uppgifter som gäller honom eller henne. Med tanke på förvaltningen av kundinformationssystemet samt utbetalning av utkomstskydd för arbetslösa och altemneringsersättning är det inte möjligt att en person skulle kunna begränsa behandlingen av uppgifter som gäller honom eller henne t.ex. under tiden för utredandet av den rättsliga grunden för den personuppgiftsansvariges behandling av uppgifter eller behandlingen av ett påstående om att uppgifterna eller behandlingen av dem är felaktig. Detta skulle kunna äventyra behandlingen av förmånsärendet och uppgifternas korrekthet. De registerförda uppgifterna ska vara korrekta och fullständiga, och de kan inte vara beroende av behandlingen av invändningar som gäller skydd av personuppgifter tills det har fattats ett beslut med anledning av ovan avsedda invändning. Om en persons uppgifter inte kan behandlas, kan inte heller tjänster ordnas för eller förmåner betalas till personen. Således föreslås att det föreskrivs att den registrerade inte har en i artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen avsedd rätt att begränsa behandlingen av uppgifter i ett register över enskilda kunder. Andra rättigheter som anges i den allmänna dataskyddsförordningen och som med stöd av förordningen ska tillämpas på sådan behandling som behövs för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige ska inte begränsas enligt lagförslaget.

Förutsättningarna för begränsning av den registrerades rättigheter enligt artikel 23.1 i den allmänna dataskyddsförordningen uppfylls, eftersom begränsningen utgör en nödvändig och proportionell åtgärd för att uppfylla medlemsstatens mål gällande främjandet av sysselsättningen, utkomstskyddet för arbetslösa och altemneringsledighet. I begränsningen iaktas till centrala delar de grundläggande fri- och rättigheterna, eftersom det föreskrivs om behandlingen i lag och den registrerade har rätt att söka ändring i besluten. Även övriga garantier för god förvaltning har tillförsäkrats genom lag. Dessutom uppfylls kraven i artikel 23.2 i förordningen. Bestämmelser om ändamålen med behandlingen finns i den föreslagna 112 och 113 §, bestämmelser om personuppgifter som får behandlas finns i den föreslagna 114 §. Som tillämpningsområde för begränsningar anges i det föreslagna 114 § 5 mom. uppgifter som gäller enskilda kunder.

Bestämmelser om skyddsåtgärder finns i föreslagna 122, 123 och 124 §. Dessutom ska bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (offentlighetslagen) om sekretess och dataskyddslagens bestämmelser om tystnadsplikt och sanktioner för brott mot tystnadsplikten samt informationshanteringslagens bestämmelser om säkerställande av informationssäkerheten så väl som tillämpningen av allmänna förvaltningslagar betraktas som skyddsåtgärder för att förhindra missbruk av och olaglig åtkomst till eller överföring av uppgifter. De personuppgiftsansvariga anges i 121 § och lagringstiderna i 122 §. Den registrerade får information om begränsningen genom lagstiftningen. Skyldigheten att ge den registrerade information om behandlingen grundar sig dessutom på artiklarna 13 och 14 i den allmänna dataskyddsförordningen.

115 §. Arbetskraftsmyndigheters rätt till information. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om Arbetskraftsmyndighetens rätt till information i anslutning till Arbetskraftsservice. Bestämmelser om annan rätt att få information föreslås i egna paragrafer. Rätten att få uppgifter gäller sådana uppgifter om en kund hos Arbetskraftsservicen som får behandlas med stöd av den föreslagna 114 §.

Enligt 1 mom. har Arbetskraftsmyndigheten rätt att få sådana sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för att Arbetskraftsservice ska kunna verkställas. I regel får Arbetskraftsmyndigheten de uppgifter som behövs för tillhandahållandet av Arbetskraftsservice direkt av kunden. Enligt 27 § 2 mom. i förslaget förutsätter registrering som arbetsökande att kunden lämnar de uppgifter om sin arbetserfarenhet, arbetsförmåga, utbildning och övriga kompetens som behövs med tanke på sysselsättning och offentlig Arbetskraftsservice. Om en arbetsökande inom den tid som Arbetskraftsmyndigheten satt ut inte lämnar sådana uppgifter om sin arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens samt arbetsförmåga som behövs för att få Arbetskraftsservice och arbete, upphör jobsökningen att vara i kraft med stöd av 28 § 1 mom. 2 punkten i förslaget.

I vissa situationer kan det för att Arbetskraftsservicen ska kunna verkställas vara nödvändigt för Arbetskraftsmyndigheten att få uppgifter direkt av någon annan än kunden själv. Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna sänder uppgifter om antalet dagar som personen har fått arbetslöshetsförmån för. Uppgifterna är nödvändiga för Arbetskraftsmyndigheten till exempel när det gäller att fullgöra myndighetens sysselsättningsskyldighet.

Arbetskraftsmyndigheter kan skaffa sådan offentlig Arbetskraftsservice som avses i lagförslaget av olika serviceproducenter. Vidare kan Arbetskraftsmyndigheter erbjuda annan sysselsättningsfrämjande service, till exempel sysselsättningstjänster ordnade inom ramen för kommunens allmänna kompetens. När offentlig Arbetskraftsservice och annan sysselsättningsfrämjande service skaffas av serviceproducenter är det nödvändigt att Arbetskraftsmyndigheten får uppgifter om hur servicen framskrider och om resultaten, för att kunna planera kundens serviceprocess och säkerställa att den framskrider. Serviceproducenterna har rätt att lämna ut dessa uppgifter direkt till Arbetskraftsmyndigheten utan att de uttryckligen behöver inhämta samtycke av kunden.

Arbetskraftsmyndigheter kan dessutom behöva begära uppgifter direkt av en annan myndighet. Detta gäller situationer där en Arbetskraftsmyndighet måste bedöma om den ska radera eller vägra att ta emot en platsanmälan. Uppgifterna kan behövas i synnerhet för att bedöma om arbetsgivaren på ett väsentligt sätt har försummat sina skyldigheter enligt Arbetsavtalslagen eller sina skyldigheter att betala skatter eller lagstadgade avgifter eller om det på arbetsplatsen even-

tuellt finns sådana problemförhållanden som kan inverka på tillhandahållandet av arbetskrafts-service. Sådana uppgifter som avses ovan kan begäras till exempel av skattemyndigheten, löne-garantimyndigheten eller arbetarskyddsmyndigheten.

I 2 mom. föreskrivs det om en ny rätt att få uppgifter jämfört med den gällande lagstiftningen. Enligt det föreslagna 2 mom. har arbetskraftsmyndigheten rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få uppgifter om sådana domar och beslut som avses i 83 § 3 mom. 4 punkten i den föreslagna lagen, när syftet är att utreda om villkoren uppfylls för beviljande av lönesubvention och sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år. Den föreslagna 83 § innehåller bestämmelser om villkor som gäller arbetsgivare i fråga om lönesubvention. I 3 mom. 4 punkten föreslås en bestämmelse om brott som utgör hinder för beviljande av lönesubvention. I 95 § 2 mom. i lagen finns bestämmelser om hinder för beviljande av sysselsättningsstöd för anställning av personer som fyllt 55 år. Enligt 3 punkten i det momentet beviljas inte sysselsättningsstöd om arbetsgivaren har gjort sig skyldig till ett förfarande som avses i 83 § 4 punkten.

116 §. Andra myndigheters och serviceproducenters rätt till information. I paragrafen föreskrivs det om utvecklings- och förvaltningscentrets, arbets- och näringsministeriets och regionförvaltningsverkets rätt att få uppgifter. I paragrafen föreskrivs dessutom om rätten att få uppgifter för serviceproducenter inom arbetskraftsservice samt producenter av sådan service till stöd för sysselsättning som arbetskraftsmyndigheten ordnar och som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en ersättande plan.

I 1 mom. föreslås en rätt för utvecklings- och förvaltningscentret att få sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för att centret ska kunna sköta de uppgifter som centret har hand om enligt lagförslaget eller någon annan lag när det gäller verkställighet, uppföljning och utvärdering av arbetskraftsservice. Centret har enligt lagförslaget ansvar för de riksomfattande informationssystemtjänsterna för arbetskraftsservice som avses i 13 kap. Centret föreslås även ha uppgifter inom den samlade servicen för internationell rekrytering. Enligt 3 a § 2 mom. 3 punkten i lagförslag 3 ska utvecklings- och förvaltningscentret sköta de nationella tjänster genom vilka invandring av kompetent arbetskraft samt rörlighet inom arbetskraften främjas. Enligt förslaget sköter även Business Finland Ab uppgifter inom den samlade servicen för internationell rekrytering. För att säkerställa att servicen för internationell rekrytering utgör en sammanhängande och fungerande helhet är det viktigt att utvecklings- och förvaltningscentret också av Business Finland Ab få de uppgifter som är nödvändiga för att centret ska kunna sköta sina uppgifter. Närmare bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter i fråga om de riksomfattande informationssystemtjänsterna, såsom att förvalta och utveckla den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice, den nationella serviceplattformen och den riksomfattande helheten av kundinformationssystem, föreslås i detta kapitel. Bestämmelser om centrets övriga uppgifter på området arbetskraftsservice finns dessutom i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna. I lagförslag 3 i denna proposition föreslås det ändringar i centrets uppgifter enligt den lagen. Enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten i lagförslag 3 ska utvecklings- och förvaltningscentret följa upp och utvärdera arbetskraftsservicens resultat och hur servicen fungerar samt producera information om den. Dessutom ska centret framöver sköta uppgifter som rör verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002). Förslag om dessa uppgifter ingår i lagförslag 6 i denna proposition. I 11 kap. 4 a § i lagförslag 6 om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreslås bestämmelser om arbetskraftspolitiska utlåtanden givna av utvecklings- och förvaltningscentret.

I paragrafens 2 *mom.* föreslås en rätt för arbets- och näringsministeriet att få sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för att ministeriet ska kunna sköta de uppgifter som centret har hand om enligt lagförslaget eller någon annan lag och som gäller verkställighet, uppföljning, utvärdering och styrning av arbetskraftsservice. Enligt den föreslagna 20 § har arbets- och näringsministeriet hand om den allmänna ledningen, styrningen och utvecklingen av offentlig arbetskraftsservice. Baserat på den bestämmelsen ansvarar ministeriet bland annat för den strategiska planeringen i fråga om tillgång på kompetent arbetskraft och främjande av sysselsättningen samt för annan därtill anknytande planering på riksnivå. Arbets- och näringsministeriet föreslås också ha ansvar för de diskussioner för samarbete och uppföljning som avses i 3 kap. samt för att följa upp och utvärdera sättet på vilket arbetskraftsservicen och förvaltningen av sysselsättningen ordnas i kommunerna. Dessutom ska ministeriet fortsättningsvis ha till uppgift att ta fram arbetsförmedlingsstatistik.

Enligt föreslagna 3 *mom.* har regionförvaltningsverket oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt av arbetskraftsmyndigheten och utvecklings- och förvaltningscentret få de uppgifter som är nödvändiga för den tillsyn som avses i 25 §. Enligt den föreslagna 25 § behandlar regionförvaltningsverket förvaltningsklagan när den gäller lagenligheten hos sådana uppgifter och sådan offentlig arbetskraftsservice som denna lag ålägger arbetskraftsmyndigheter. Regionförvaltningsverket kan dessutom utöva tillsyn på eget initiativ.

Enligt den föreslagna paragrafens 4 *mom.* ska producenter av arbetskraftsservice och producenter av sådan sysselsättningsfrämjande service som en arbetskraftsmyndighet ordnar och som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter en sysselsättningsplan ha rätt oberoende av sekretessbestämmelserna att avgiftsfritt av arbetskraftsmyndigheter och utvecklings- och förvaltningscentret få de uppgifter om enskilda kunder som är nödvändiga för att producera och ge service. Arbetskraftsmyndigheterna och utvecklings- och förvaltningscentret ska enligt förslaget svara för att rätten till information tillgodoses i fråga om den service de anskaffat. Uppgifter som är nödvändiga för att ordna service är åtminstone kundens namn och kontaktuppgifter, såsom bostadsort, adress, telefonnummer och e-postadress. I övrigt ska det bedömas från fall till fall vilka uppgifter som är nödvändiga för att ordna service. Tonvikten i sådana bedömningar ska ligga på uppgifternas nödvändighet för att service ska kunna ordnas. Bedömningen ska utgå från en snäv tolkning av begreppet nödvändig. Till exempel kan producenter av tränings- eller utbildningstjänster ges uppgifter om kundens utbildning och tidigare anställningar om uppgifterna är nödvändiga för valet av utbildning och tillhandahållandet av utbildningen. Om en kund har hänvisats till en tjänsteproducent till exempel för framtagning av en sådan sakkunnigbedömning som avses i den föreslagna 51 §, kan också uppgifter om kundens hälsotillstånd vara nödvändiga för att service ska kunna ordnas. Uppgifter som gäller en persons hälsotillstånd hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9.1 i den allmänna dataskyddsförordningen. För att sådana ska kunna lämnas ut krävs både att de är nödvändiga och att personen ger ett skriftligt och specificerande samtycke till att de lämnas ut. Samtycket utgör en skyddsåtgärd.

117 §. Rätt till information med avseende på antagning av studerande till arbetskraftsutbildning. I paragrafen föreskrivs det jämfört med den gällande lagstiftningen om en ny rätt att få uppgifter som hänför sig till antagningen av studerande till arbetskraftsutbildning enligt 7 kap. i den föreslagna lagen. Enligt förslaget 63 § 1 *mom.* beslutar den arbetskraftsmyndighet som ordnar utbildningen om antagningen av studerande till arbetskraftsutbildning. I samma 1 *mom.* föreskrivs dessutom att det till stöd för antagningen av studerande kan finnas en urvalsgrupp

som utöver arbetskraftsmyndigheten kan bestå av en företrädare för utbildaren samt av andra sakkunniga. Också en arbetsgivare som är med om att ge sådan gemensamt anskaffad utbildning som avses i 62 §, en uppdragsgivare till en person som ämnar bli företagare eller ett företag som överlåter företagarrättigheterna ska kunna delta som medlem i urvalsgruppen.

Det är nödvändigt att i lag föreskriva om rätten att få uppgifter om antagning av studerande till arbetskraftsutbildning, eftersom informationsutbytet om antagning av studerande för närvarande baserar sig på den sökandes samtycke. Enligt skäl 43 i den allmänna dataskyddsförordningen bör samtycket inte utgöra giltig rättslig grund för behandling av personuppgifter i ett särskilt fall där det råder betydande ojämlikhet mellan den registrerade och den personuppgiftsansvarige. Detta gäller särskilt om den personuppgiftsansvarige är en myndighet och det därför är osannolikt att samtycket har lämnats frivilligt när det gäller alla förhållanden som denna särskilda situation omfattar. Förutom att samtycke enligt den allmänna dataskyddsförordningen inte ska användas som grund för behandling i myndighetsverksamhet, är ett informationsutbyte som grundar sig på samtycke förknippat med en risk för att de som söker till arbetskraftsutbildning försätts i en ojämlik ställning beroende på om de har gett sitt samtycke till att uppgifter om dem lämnas ut eller inte. Alla medlemmar i urvalsgruppen har inte lika rätt att bekanta sig med sökandenas ansökningar, om rätten till information förutsätter att sökanden ger sitt samtycke. Avsaknaden av rätt att få information kan å andra sidan leda till att till exempel parter som är viktiga med tanke på genomförandet av utbildningen, såsom utbildare och i fråga om gemensamt anskaffad utbildning arbetsgivare, inte får sin åsikt hörd.

118 §. *Utlämnande av uppgifter till arbetsgivare för tillsättande av platser och arbetsgivarens rätt till information.* Paragrafens 1–3 mom. har motsvarande innehåll som 13 kap. 9 § 1–3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Ordalydelsen i det föreslagna 1 mom. har dock preciserats så att det i momentet nämns att den som lämnar ut uppgifter är en arbetskraftsmyndighet.

I 4 mom. föreskrivs det om arbetskraftsmyndighetens skyldighet att lämna kommunen sådana uppgifter om den som ska sysselsättas som är nödvändiga för fullgörande av sysselsättningskyldigheten enligt 108 §. De uppgifter som lämnas ut kan också innehålla sådana uppgifter om hälsotillståndet hos den som ska sysselsättas som är nödvändiga för att sysselsättningskyldigheten ska kunna fullgöras och som kan lämnas ut utan personens samtycke.

Den föreslagna bestämmelsen behövs, eftersom sysselsättningskyldigheten gäller hemkommunen för den som ska sysselsättas och den inte nödvändigtvis är en sådan arbetskraftsmyndighet som avses i lagen. Å andra sidan kan fullgörandet av sysselsättningskyldigheten även i en kommun som är arbetskraftsmyndighet fullgöras vid någon annan enhet i kommunen än en enhet som sköter offentlig arbetskraftsservice. Då ska uppgifter om den som ska sysselsättas kunna lämnas ut också inom kommunen till en person som inte sköter sådana uppgifter inom den offentliga arbetskraftsservicen som avses i den föreslagna lagen och som därmed i princip inte har rätt att behandla och få uppgifter om enskilda kunder inom arbetskraftsservicen.

Bestämmelser om den sysselsättningsanmälan som gäller sysselsättningskyldigheten och om utlämnande av uppgifter om den som ska sysselsättas finns för närvarande i statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Eftersom det i de uppgifter som lämnas ut till kommunen för att sysselsättningskyldigheten ska uppfyllas ingår sekretessbelagda personuppgifter om den som ska sysselsättas, är det ändamålsenligt att överföra bestämmelserna om utlämnande av uppgifter från förordningen till lagnivå.

Det föreslagna 5 mom. motsvarar 12 kap. 6 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice i fråga om den rätt att få uppgifter som hänför sig till arbetsgivarens återanställningsskyldighet. Enligt 12 kap. 6 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice har arbetsgivaren för att fullgöra den skyldighet som föreskrivs i 7 kap. 3 § 3 mom. i den lagen rätt att få information om huruvida en person som arbetsgivaren namngett och vars anställningsförhållande upphört under de 12 föregående månaderna finns registrerad som arbetssökande. Enligt 7 kap. 3 § 2 mom. 1 punkten i den lagen ska lönesubvention inte beviljas en arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker har sagt upp en arbetstagare vars uppsägningstid har löpt ut under de 12 månader som föregår ansökan om lönesubvention. Enligt 3 § 3 mom. i det kapitlet kan lönesubvention dock beviljas trots 2 mom. 1 punkten, om arbetsgivaren före ansökan om lönesubvention har återanställt den arbetstagare som sagts upp av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker. Lagförslaget medför en revidering av dessa bestämmelser om lönesubvention. Det i 7 kap. 3 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivna villkoret för beviljande av lönesubvention ska enligt förslaget inte tas med i den föreslagna 83 §, som innehåller bestämmelser om villkor som gäller arbetsgivare i fråga om lönesubvention. Det föreslagna momentet avses således inte innehålla några bestämmelser om en rätt till information med anknytning till villkoren för beviljande av lönesubvention.

119 §. Särskilda bestämmelser om utlämnande av uppgifter. Den föreslagna paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om skyldigheten för utvecklings- och förvaltningscentret att för upprättande av arbetsförmedlingsstatistik lämna ut uppgifter ur den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice till arbets- och näringsministeriet. Uppgifterna ska lämnas ut på eget initiativ och avgiftsfritt. En motsvarande bestämmelse finns i 13 kap. 10 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Det föreslagna 2 mom. innehåller en bestämmelse om beviljande av tillstånd enligt 28 § i offentlighetslagen. En motsvarande bestämmelse finns i 13 kap. 10 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Enligt 28 § i offentlighetslagen kan myndigheter i enskilda fall bevilja tillstånd att ta del av en sekretessbelagd handling för vetenskaplig forskning eller statistikföring eller för ett sådant planerings- eller utredningsarbete som en myndighet utför. Enligt 13 kap. 10 § 2 mom. i den gällande lagen om arbetskrafts- och företagsservice beviljas tillstånd enligt 28 § i offentlighetslagen att lämna ut i 13 kap. 2 § avsedda sekretessbelagda uppgifter för statistikföring, vetenskaplig forskning eller myndigheters planerings- eller utredningsarbete enligt beslut av utvecklings- och förvaltningscentret. Enligt det föreslagna 2 mom. ska tillstånd enligt 28 § i offentlighetslagen beviljas enligt beslut av utvecklings- och förvaltningscentret när begäran gäller den nationella informationsresurs som avses i den föreslagna 120 §. Om begäran om uppgifter för forskning framställs till exempel till en arbetskraftsmyndighet som enligt den föreslagna regleringen inte är behörig att bevilja tillstånd för forskning, ska myndigheten i enlighet med förvaltningslagen överföra begäran till utvecklings- och förvaltningscentret.

I egenskap av personuppgiftsansvarig för arbetsförmedlingsstatistiken är det fortsättningsvis arbets- och näringsministeriet som beviljar tillstånd för forskning, om ansökan uttryckligen gäller arbetsförmedlingsstatistiken.

120 §. Riksomfattande informationssystemtjänster för arbetskraftsservice. I den föreslagna paragrafens 1 mom. föreskrivs det att utvecklings- och förvaltningscentret ansvarar för att utveckla

och förvalta den nationella informationsresurs, den nationella serviceplattform och den riksomfattande helhet av kundinformationssystem som bildar de riksomfattande informationssystemtjänsterna för arbetskraftsservice. Den nationella informationsresursen ska innehålla både data som gäller den operativa verksamheten inom arbetskraftsservice och data som gäller rapportering och statistikföring. Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska föras in i informationsresursen finns i den föreslagna 121 §, närmare bestämmelser om användarrättigheter till kundinformationssystem som ingår i den riksomfattande helheten av kundinformationssystem finns i de föreslagna 124–126 § och närmare bestämmelser om serviceplattformen i det föreslagna 14 kap.

I egenskap av förvaltare av de riksomfattande informationssystemtjänsterna för arbetskraftsservice svarar utvecklings- och förvaltningscentret för den tekniska utformningen av den informationsresurs, den helhet av kundinformationssystem och den serviceplattform som ingår i informationssystemtjänsterna. Med stöd av lagen om informationshantering är det utvecklings- och förvaltningscentret som definierar och uppdaterar beskrivningen av strukturen för information som överförs via ett tekniskt gränssnitt.

I det föreslagna 1 mom. föreskrivs dessutom om samarbete mellan centret och de arbetskraftsmyndigheter som använder de riksomfattande informationssystemtjänsterna när det gäller att utveckla tjänsterna. Samarbetet mellan centret och de arbetskraftsmyndigheter som använder informationssystemtjänsterna är viktigt med tanke på övergången av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice från staten till kommunerna, som medför att de som använder informationssystemtjänsterna till största del är anställda hos de nya arbetskraftsmyndigheterna. Användarnas erfarenheter är en mycket viktig informationskälla när utvecklingsbehoven för informationssystemtjänsterna utreds och utvärderas. Framöver är det dessutom i huvudsak kommunerna som har den kundservicekompetens inom arbetskraftsservice som behövs för att utveckla informationssystemen. När de verkställer arbetskraftsservice får arbetskraftsmyndigheterna med andra ord mycket information som är av nytta för sådant utvecklingsarbete. Utvecklings- och förvaltningscentret ska se till att kommunerna informeras om planerade utvecklingsåtgärder innan de genomförs så att kommunerna har tillräckligt med tid att förbereda sig för ändringarna och anpassa sig till dem. Det samarbete som handlar om att utveckla informationssystemtjänsterna omfattar också samarbete för att ordna användarutbildningar föranledda av systemändringar.

I det föreslagna 2 mom. åläggs arbetskraftsmyndigheter att använda den nationella informationsresursen, serviceplattformen och helheten av kundinformationssystem när de verkställer arbetskraftsservice. Bestämmelser om vilka uppgifter som arbetskraftsmyndigheter ska föra in i den nationella informationsresursen finns i den föreslagna 121 §.

Dessutom föreskrivs det i 2 mom. närmare om innehållet i den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. Helheten av kundinformationssystem ska innehålla ett system för hantering av kundrelationer, ett allmänt stödsystem samt e-tjänster för kunder och sakkunniga. Det allmänna stödsystemet används för behandling av ansökningar, beslut och utbetalningar som gäller lönesubvention och startpeng.

Syftet med skyldigheten att använda de riksomfattande informationssystemtjänsterna är särskilt i början av genomförandet av reformen av arbetskraftsservicen att säkerställa en smidig överföring av organiseringsansvaret från staten till kommunernas arbetskraftsmyndigheter. När arbetskraftsmyndigheterna och utvecklings- och förvaltningscentret använder samma informationsresurs, helhet av kundinformationssystem och serviceplattform, kan man minimera överföringen

av uppgifter mellan olika myndigheter och informationssystem och på så sätt också minimera informationssäkerhetsriskerna i samband med överföringen av uppgifter samt riskerna för skyddet av personuppgifter, såsom risken för dataläckor och dataintrång. Genom gemensamma informationssystemtjänster säkerställs dessutom så enhetliga registreringsätt och enhetliga datastrukturer som möjligt för den information som inflyter från arbetskraftsservicen för att man på riksnivå ska få så jämförbar information som möjligt om genomförandet av arbetskraftsservicen.

Genom skyldigheten att använda de riksomfattande informationssystemtjänsterna kan man också tygla de kostnader som orsakas av informationssystemen och de ändringar som föranleds av överföringen av ansvaret för att ordna arbetskraftsservice som hänför sig till dem. När man använder sig av en riksomfattande helhet av kundinformationssystem är behovet av att bygga upp gränssnitt och integrationer mellan olika system sannolikt mindre än om det byggs en förbindelse mellan flera olika kundinformationssystem och den nationella informationsresursen och serviceplattformen för arbetskraftstjänster.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om arbetskraftsmyndighetens möjlighet att skaffa tillägg, dvs. moduler, som kompletterar den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. Ett sådant tillägg kan till exempel vara ett självvärderingsverktyg för arbetssökande, ett responssystem för tjänster eller något annat system som stöder genomförandet av arbetskraftsservicen. Tillägg kan inte ersätta de informationssystem som ingår i den riksomfattande helheten av kundinformationssystem och som arbetskraftsmyndigheterna med stöd av den föreslagna regleringen är skyldiga att använda.

I 3 mom. föreslås dessutom att de tillägg som arbetskraftsmyndigheterna skaffar vid behov ska vara kompatibla med den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. Kompatibilitet förutsätts till exempel när tillägget behandlar uppgifter som arbetskraftsmyndigheten anser vara nödvändiga att lagra eller som den är skyldig att lagra i den nationella informationsresursen. För tydlighetens skull föreskrivs det i momentet att den föreslagna lagen ska tillämpas i fråga om behandling av personuppgifter i ett tillägg.

121 §. Uppgifter som ska föras in i den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice. Syftet med den nationella informationsresursen är att samla ihop alla uppgifter som uppkommer när arbetskraftsservice ordnas och produceras och som gäller kunder, tjänsteproducenter och tjänster. Den föreslagna paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om de uppgifter som arbetskraftsmyndigheter och utvecklings- och förvaltningscentret är skyldiga att föra in i den nationella informationsresursen. Eftersom arbetskraftsmyndigheterna avses använda uppgifterna i informationsresursen i sitt dagliga kundarbete ska uppgifterna föras in i realtid. Detta innebär att arbetskraftsmyndigheterna också har tillgång i realtid till de data som gäller den operativa verksamheten inom arbetskraftsservice.

I den nationella informationsresursen ska ovannämnda aktörer föra in de uppgifter som behövs för att ordna och producera arbetskraftsservice (1 punkten), de uppgifter som behövs för att ordna, producera och följa upp tjänster för internationell rekrytering (2 punkten) och de uppgifter som behövs för att ordna kundservice över gränserna till andra arbetskraftsmyndigheters ansvarsområden samt för att tillhandahålla rådgivning som gäller arbetskraftsservice (3 punkten). I föreslagna 1–3 punkten avses uppgifter som behövs för att till exempel kundens serviceprocess, arbetsförmedlingen inklusive tjänster som gäller internationell rekrytering och kund-

servicen ska kunna genomföras smidigt. Baserat på förslaget kan kunder inom arbetskraftsservice också ta del av service som ordnas av en annan arbetskraftsmyndighet än den på kundens hemort. Med tanke på detta är det ändamålsenligt att kundens uppgifter förs in i den nationella informationsresursen där de är tillgängliga för de arbetskraftsmyndigheter som har rätt att behandla dem.

I den nationella informationsresursen ska dessutom uppgifter som behövs för allmän styrning, planering och utveckling av arbetskraftsservice (4 punkten), för att följa upp och utvärdera förvaltningen av sysselsättningen (5 punkten) samt för statistikföring och kunskapsbaserad ledning (6 punkten) föras in. I 5 och 6 punkten i förslaget avses uppgifter som behövs för att statliga och kommunala uppgifter som gäller verkställighet av arbetskraftsservice ska kunna skötas på ett resultatrikt sätt. Uppgifterna i den nationella informationsresursen avses bli använda för utredning och uppföljning av förvaltningen av sysselsättningen på både riksnivå och lokal nivå. Dessutom avses arbetskraftsmyndigheterna kunna använda uppgifterna i den nationella informationsresursen för att utveckla sin service.

Enligt föreslagna 2 mom. omfattar i 1 mom. avsedda uppgifter åtminstone sådana uppgifter om kunder och serviceproducenter som avses i 114 §. Det föreslagna momentet gäller alltså uppgifter som arbetskraftsmyndigheten åtminstone är skyldig att föra in i den nationella informationsresursen. I momentet föreslås även ett bemyndigande enligt vilket närmare bestämmelser om uppgifter som ska föras in i den nationella informationsresursen får utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet att utfärda förordning gäller uppgifter som inte är personuppgifter. Bestämmelser om personuppgifter som ska föras in i den nationella informationsresursen föreslås i 114 §.

Enligt föreslagna 3 mom. kan också producenter av arbetskraftsservice föra in uppgifter om hur upphandlad service framskrider och om dess resultat i den nationella informationsresursen. Syftet med bestämmelsen är att underlätta för serviceproducenter att fullgöra sin rapporteringsskyldighet, genom att uppgifter om upphandlad service kan lagras direkt i informationsresursen som alla arbetskraftsmyndigheter har tillgång till. Möjligheten till direkt lagring i resursen gör även behandlingen av uppgifterna säkrare och förbättrar dataskyddet. En förutsättning för tjänsteproducentens möjlighet att föra in uppgifter i den nationella informationsresursen är att den som är anställd hos tjänsteproducenten har beviljats användarrättigheter till ett kundinformationssystem som ingår i den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. En person som är anställd hos en producent av arbetskraftsservice och sköter uppgifter som gäller arbetskraftsservice ska enligt det föreslagna 125 § 3 mom. kunna beviljas användarrättigheter till helheten av kundinformationssystem som ingår i de riksomfattande informationssystemtjänsterna.

122 §. Radering och arkivering av uppgifter införda i den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice. Paragrafens 1 och 2 mom. motsvarar 13 kap. 5 § 3 och 4 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

123 §. Personuppgiftsansvariga för den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice. I artikel 26 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det att om två eller fler personuppgiftsansvariga gemensamt fastställer ändamålen med och medlen för behandlingen ska de vara gemensamt personuppgiftsansvariga. Gemensamt personuppgiftsansvarigas respektive ansvar kan fastställas genom ett inbördes arrangemang mellan dem eller helt eller delvis genom medlemsstatens nationella rätt. Arrangemanget eller den nationella rätten ska på lämpligt sätt återspegla de gemensamt personuppgiftsansvarigas respektive roller och förhållanden gentemot

registrerade. Oberoende av ansvarsfördelningen mellan de gemensamt personuppgiftsansvariga får den registrerade utöva sina rättigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen med avseende på och emot var och en av de personuppgiftsansvariga.

Enligt det föreslagna 1 mom. är utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheterna gemensamt personuppgiftsansvariga för den nationella informationsresurs som avses i den föreslagna 120 §. Ansvarsområdena för centret och Arbetskraftsmyndigheterna i egenskap av gemensamt personuppgiftsansvariga fastställs i lagstiftningen.

De uppgifter som utvecklings- och förvaltningscentret föreslås ha i egenskap av personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen räknas upp i 2 mom. Enligt det momentet svarar centret för

- skyldigheter för personuppgiftsansvariga enligt artikel 12.1 och 12.2 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- inbyggt dataskydd och dataskydd som standard enligt artikel 25 i den förordningen,
- säkerhet i samband med behandlingen enligt artikel 32 i den förordningen,
- konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35 i den förordningen,
- förhandssamråd enligt artikel 36 i den förordningen och sådana andra skyldigheter med anknytning till informationssystemets informationssäkerhet som den personuppgiftsansvarige har enligt den förordningen.

De uppgifter som utvecklings- och förvaltningscentret ansvarar för enligt det föreslagna 2 mom. motsvarar den personuppgiftsansvariges uppgifter enligt 13 kap. 4 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagservice.

Enligt det föreslagna 3 mom. ansvarar Arbetskraftsmyndigheterna för de andra än i 2 mom. avsedda skyldigheter som i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs för personuppgiftsansvariga. Varje Arbetskraftsmyndighet ansvarar för uppgifterna som personuppgiftsansvarig för sina kunder.

Ansaret som personuppgiftsansvarig fördelas mellan utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheterna i huvudsak i överensstämmelse med den ansvarsfördelning som i gällande lag råder mellan centret och Arbets- och näringsbyråerna samt mellan centret och de kommuner som deltar i det kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen. Uppgifter som personuppgiftsansvariga har enligt dataskyddsförordningen och som Arbetskraftsmyndigheterna ansvarar för är till exempel den i artikel 28.1 avsedda skyldigheten att endast anlita sådana personuppgiftsbiträden som ger tillräckliga garantier om att genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder på ett sådant sätt att behandlingen uppfyller kraven i förordningen. Också de uppgifter för personuppgiftsansvariga som hänför sig till tillgodoseendet av den registrerades rättigheter ska, med undantag för de uppgifter som hör till utvecklings- och förvaltningscentret, ska enligt förslaget skötas av Arbetskraftsmyndigheterna. Ansvarsfördelningen mellan Arbetskraftsmyndigheter när det gäller uppgiften som personuppgiftsansvarig bestäms på basis av registrerade kundrelationer. Bestämmelser om Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att tillhandahålla service föreslås i 17 §.

Enligt artikel 26.3 i den allmänna dataskyddsförordningen får den registrerade utöva sina rättigheter enligt den förordningen med avseende på och emot var och en av de personuppgiftsansvariga, oavsett ansvarsfördelningen mellan dem. Med detta avses att den registrerade kan inleda ett ärende oavsett hos vilken av de personuppgiftsansvariga den registrerade framställer begäran. Tillgodoseendet av den registrerades rättigheter förutsätter att en begäran eller förfrågan vid behov förmedlas till den personuppgiftsansvarige som enligt de personuppgiftsansvarigas inbördes ansvarsfördelning svarar för frågan. Om den registrerade till exempel hos UF-centret yrkar på att uppgifter om honom eller henne ska rättas, kan ämbetsverket i enlighet med förvaltningslagen (434/2003) överföra frågan till den Arbetskraftsmyndighet där den registrerade är kund.

I det föreslagna 4 mom. föreskrivs det om ansvarsfördelningen i fråga om uppgifter som lämnas ut ur den nationella informationsresursen. Uppgifter om Arbetskraftsservicens kunder i den nationella informationsresursen lämnas ut av Utvecklings- och Förvaltningscentret eller av respektive Arbetskraftsmyndighet i fråga om dess kunder. Utvecklings- och Förvaltningscentret kan lämna ut uppgifter ur den nationella informationsresursen till aktörer som har rätt att få uppgifter, oberoende av vilken Arbetskraftsmyndighets kund det är fråga om. Syftet med bestämmelsen är att Utvecklings- och Förvaltningscentret centraliserat ska kunna ansvara för att uppgifter lämnas ut för sekundära ändamål, det vill säga till sådana aktörer utanför Arbetskraftsservicen som har lagstadgad rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna få uppgifter om kunder inom Arbetskraftsservicen. Den som har rätt att få uppgifter kan framställa en begäran om information till Utvecklings- och Förvaltningscentret, som kan lämna ut uppgifterna oberoende vilken Arbetskraftsmyndighets kunds uppgifter det är fråga om samt till exempel i situationer där begäran om information gäller kunder hos fler än en Arbetskraftsmyndighet. Den ovannämnda möjligheten att lämna ut uppgifter centraliserat av Utvecklings- och Förvaltningscentret är praktisk för den som har rätt att få uppgifter och ändamålsenlig med tanke på dataskyddet och informationssäkerheten. Möjligheten att lämna ut uppgifter centraliserat är ändamålsenlig endast om Utvecklings- och Förvaltningscentret har den, eftersom centret är administratör för den nationella informationsresursen. Bestämmelsen kompletterar bestämmelsen i 119 § 2 mom., där det föreskrivs att tillstånd enligt 28 § i Offentlighetslagen beviljas enligt beslut av Utvecklings- och Förvaltningscentret när det gäller uppgifter i den nationella informationsresursen.

Om en sådan begäran om information som avses i momentet framställs till någon Arbetskraftsmyndighet som enligt den föreslagna regleringen inte är behörig att lämna ut alla begärda uppgifter, ska Arbetskraftsmyndigheten i enlighet med förvaltningslagen överföra begäran till Utvecklings- och Förvaltningscentret eller den behöriga Arbetskraftsmyndigheten för behandling.

124 §. *Användarrättigheter till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem.* Paragrafens 1 mom. innehåller en hänvisning till 16 och 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen, vilka innehåller bestämmelser om kontroll av användarrättigheter och insamling av logginformation och ska iakttas utöver det som föreskrivs i det föreslagna 13 kap.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom., som motsvarar gällande lag, krävs det personliga användarrättigheter för att använda den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. Enligt 16 § i den lagen ska den systemansvariga myndigheten definiera användarrättigheterna för informationssystem. I den paragrafen föreskrivs det dessutom att användarrättigheterna ska definieras och uppdateras utifrån användarens uppgiftsrelaterade användningsbehov. Utvecklings- och Förvaltningscentret har i enlighet med den föreslagna 120 § ansvaret att utveckla och

förvalta de riksomfattande informationssystemtjänsterna och ska betraktas som systemansvarig myndighet enligt 16 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Således är det utvecklings- och förvaltningscentret som definierar användarrättigheterna till informationssystem.

I 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen finns bestämmelser om insamling av logginformation. Enligt den paragrafen ska en myndighet ombesörja att logginformation insamlas om användning av dess informationssystem och om utlämnande av information från dem, om användningen förutsätter identifiering eller annan registrering. Syftet med logginformationen är uppföljning av användningen och utlämnandet av information från informationssystem samt utredning av tekniska systemfel. Eftersom närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter ansvarar för de kundinformationssystem som hör till de riksomfattande informationssystemtjänsterna är det också centret som ansvarar för att samla in logginformation från dessa system så som avses i 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

Dessutom föreskrivs det i det föreslagna 2 mom. att användarrättigheterna till sitt innehåll, sin omfattning, sina behörigheter och sin varaktighet ska begränsas enligt vad som är nödvändigt för att en person ska kunna sköta sina arbetsuppgifter. Momentet kompletterar bestämmelsen i 16 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen om att användarrättigheter ska definieras utifrån användarens uppgiftsrelaterade användningsbehov.

I 3 mom. föreskrivs det på motsvarande sätt som i 13 kap. 6 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice om begränsning av användningen för den som beviljats användarrättigheter. Enligt den föreslagna bestämmelsen får den som beviljats användarrättigheter behandla endast sådana i 114 § avsedda uppgifter som är nödvändiga för att personen ska kunna sköta sina uppgifter och endast på det sätt som är nödvändigt för att sköta uppgifterna. Bestämmelsen fördelar ansvaret för behandlingen av personuppgifter i enlighet med den i den allmänna dataskyddsförordningen avsedda principen om uppgiftsminimering också till den person som behandlar uppgifterna.

Enligt 17 § i den lagen är syftet med logginformation att följa upp av användningen och utlämnandet av information från informationssystem samt att utreda tekniska systemfel. Baserat på detaljmotiveringen till 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (RP 284/2018 rd) är syftet med och grunden för insamling av logginformation att tillgodose informationssäkerheten i fråga om myndigheternas informationssystem genom att felsituationer kan utredas på basis av logginformation och användningen av systemen övervakas, bland annat i syfte att tillgodose rättssäkerheten och fastställa tjänsteansvar. Syftet med logginformation är också att dokumentera överföringar från informationssystem och samtidigt säkerställa att det funnits en laglig grund för utlämnandet. På detta sätt uppkommer informationssystemens användarloggar och överföringsloggar. Eftersom utvecklings- och förvaltningscentret ansvarar för att samla in logginformation från den helhet av kundinformationssystem som hör till de riksomfattande informationssystemtjänsterna är det också centret som följer upp hur uppgifterna i systemen används och lämnas ut samt reder ut tekniska fel i informationssystemen enligt vad som föreskrivs i 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

Det föreslagna 4 mom. innehåller en bestämmelse enligt vilken utvecklings- och förvaltningscentret utan dröjsmål till arbetskraftsmyndigheten ska anmäla avvikelser som upptäckts i logginformationen för helheten av kundinformationssystem. Om avvikelsen inte beror på ett tekniskt

fel i informationssystemet ska Arbetskraftsmyndigheten utan dröjsmål utreda orsaken till avvikelserna. Om avvikelserna beror på ett felaktigt eller lagstridigt förfarande, till exempel behandling eller utlämnande av sekretessbelagda uppgifter utan laglig grund, ska Arbetskraftsmyndigheten inleda de åtgärder som behövs för att det felaktiga förfarandet inte ska fortsätta eller upprepas. Myndigheten ska dessutom se till att eventuella personuppgiftsincidenter behandlas på behörigt sätt, vid behov tillsammans med utvecklings- och förvaltningscentret.

125 §. Beviljande av användarrättigheter till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. I 1 mom. nämns de myndigheter vars anställda får beviljas användarrättigheter till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. I momentet anges även de arbetsuppgifter för vilka användarrättigheter får beviljas. Enligt det föreslagna momentet får användarrättigheter beviljas personer anställda vid Arbetskraftsmyndigheter, utvecklings- och förvaltningscentret, Arbets- och näringsministeriet eller regionförvaltningsverket. Det har också hittills varit möjligt att bevilja användarrättigheter till tjänstemän vid Arbets- och näringsministeriet med stöd av lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice samt till tjänstemän vid Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland med stöd av 22 § 1 mom. i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen. Enligt 22 § 1 mom. i den lagen utövas tillsynen över försöket att ordna Arbetskrafts- och företagsservice utövas i alla försöksområden av Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland. Den föreslagna 25 § innehåller bestämmelser om regionförvaltningsverkens tillsynsuppgift med avseende på Arbetskraftsservice. Tillsynsuppgiften omfattar bland annat behandling av förvaltningsklagan som gäller lagenligheten hos Arbetskraftsservice samt tillsyn på eget initiativ. Beviljandet av användarrättigheter till personer som är anställda hos regionförvaltningsverket ska alltså även i fortsättningen basera sig på den tillsynsuppgift som föreskrivits för verket.

Enligt det föreslagna 1 mom. kan användarrättigheter beviljas om en person sköter uppgifter som avses i 1 mom. De uppgifter för vilka användarrättigheter kan beviljas motsvarar i huvudsak bestämmelserna i 13 kap. 7 § 2 mom. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

I 2 mom. föreslås aktörer utanför Arbetskraftsservicen vars anställda får beviljas användarrättigheter. Det föreslagna 2 mom. motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 7 § 3 mom. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

Enligt det föreslagna 3 mom. är det antingen Arbetskraftsmyndigheten eller utvecklings- och förvaltningscentret som beviljar användarrättigheter till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. Enligt gällande lag är det utvecklings- och förvaltningscentret som beviljar anställda hos Arbets- och näringsmyndigheter och kommuner som deltar i kommunförsöket som gäller främjande av sysselsättningen användarrättigheter till kundinformationssystem som ingår i den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. Propositionen medför alltså en ändring i nuvarande praxis när det gäller beviljande av användarrättigheter. Det är motiverat att även Arbetskraftsmyndigheter ska kunna bevilja användarrättigheter eftersom de har de bästa förutsättningarna att se till att deras anställda beviljas rättigheter i rätt omfattning, enligt vilka användarrättigheter som är nödvändiga för de uppgifter varje person sköter. Om användarrättigheter ska beviljas enbart av utvecklings- och förvaltningscentret till alla som är anställda hos Arbetskraftsmyndigheterna och statliga myndigheter och använder den riksomfattande helheten för kundinformationssystem förutsätts det att utvecklings- och förvaltningscentret har mer resurser än för närvarande för beviljande av användarrättigheter.

Bestämmelserna i 16 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen begränsar inte kontrollen av användarrättigheter till att skötas enbart av den systemansvariga myndigheten. Baserat på detaljmotiveringen till 16 § i regeringens proposition med förslag till lag om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (RP 284/2018 rd) är det inte nödvändigt att den systemansvariga myndigheten har hand om kontrollen av användarrättigheterna. En myndighet som använder ett informationssystem kan också vara ansvarig för att hålla användarrättigheterna uppdaterade. Enligt den propositionen är det kännetecknande för sådana informationssystem att ansvaret för användarrättigheterna är fördelat inom gemensamma nätverksbaserade informationssystem som flera myndigheter använder. Ett sådant exempel är serviceproduktion organiserad i form av en servicecentral. Det är servicecentralen som definierar användarrättigheterna i egenskap av systemansvarig myndighet, men de myndigheter som använder informationssystemet ska hålla användarrättigheterna uppdaterade. Baserat på det ovan nämnda är det fullt möjligt att inte bara utvecklings- och förvaltningscentret utan också arbetskraftsmyndigheterna ansvarar för att bevilja och förvalta användarrättigheter.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det att i fråga om den riksomfattande helheten av kundinformationssystem beviljar arbetskraftsmyndigheterna användarrättigheter till sina anställda samt till anställda hos i 2 mom. 3 punkten avsedda producenter av arbetskraftsservice när det är fråga om tjänster som arbetskraftsmyndigheten har anskaffat. Utvecklings- och förvaltningscentret beviljar användarrättigheter till sina anställda samt till anställda vid andra statliga myndigheter, dvs. i praktiken arbets- och näringsministeriet och regionförvaltningsverket. Centret beviljar dessutom användarrättigheter till personer anställda hos i 2 mom. avsedda aktörer utför arbetskraftsservicen, när det är fråga om service som centret eller arbets- och näringsministeriet har beställt eller anskaffat.

Enligt det föreslagna 4 mom. svarar utvecklings- och förvaltningscentret för det tekniska aktiverandet av användarrättigheterna på basis av anmälan från den myndighet som beviljat användarrättigheterna. Den som beviljats användarrättigheter kan börja använda helheten av kundinformationssystem efter det att användarrättigheterna har öppnats. Centret ska med andra ord svara för det tekniska aktiverandet av alla användarrättigheter oberoende av om det är en arbetskraftsmyndighet eller centret som beviljat dem. När centret beviljar användarrättigheter ska det i princip inte ha ansvar för att kontrollera eller bedöma huruvida användarrättigheter har beviljats på korrekta grunder.

126 §. Ändring och upphävande av användarrättigheter till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om grunderna för ändring och upphävande av användarrättigheter samt om det förfarande som ska följas när sådana rättigheter ändras eller upphävs. Uppgiften att ändra eller upphäva användarrättigheter åvilar den myndighet som beviljat rättigheterna. Baserat på föreslagna 125 § är det arbetskraftsmyndigheten eller utvecklings- och förvaltningscentret. Den myndighet som beviljat användarrättigheterna ska utan dröjsmål underrätta utvecklings- och förvaltningscentret om att rättigheterna upphävs eller ändras. Centret svarar för det tekniska upphävandet eller ändrandet av användarrättigheterna på basis av anmälan från den myndighet som beviljat användarrättigheterna. Den föreslagna paragrafen överensstämmer i övrigt med 13 kap. 8 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

14 kap **Serviceplattform**

Kapitlet innehåller närmare bestämmelser om den serviceplattform som avses i 120 §. De föreslagna bestämmelserna motsvarar i sak till största delen bestämmelserna i 13 a kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och förarbetena till lag 337/2022 ska beaktas när de tillämpas (RP 225/2021 rd och AjUB 3/2022 rd).

127 §. *Syfte.* Den föreslagna paragrafen stämmer överens med 13 a kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Ordalydelsen i 1 mom. preciseras så att det i momentet konstateras att man via serviceplattformen kan logga in i de e-tjänster som är avsedda för kunder respektive arbetskraftsmyndigheter. Enligt en bestämmelse med motsvarande innehåll i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice omfattar serviceplattformen elektroniska tjänster för kunder och arbets- och näringsmyndigheter.

128 §. *Skapande av en jobbsökarprofil samt uppgifterna i den.* I den föreslagna paragrafens 1 mom. anges vad som krävs för att skapa en jobbsökarprofil. I momentet föreslås en motsvarande bestämmelse som i 13 a kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice om att en person kan skapa en jobbsökarprofil utan att registrera sig som arbetssökande. Det avses alltså inte vara nödvändigt att vara registrerad som arbetssökande eller arbetslös för att man ska kunna skapa en profil. Att skapa en jobbsökarprofil är frivilligt. Skapande av en jobbsökarprofil förutsätter inloggning på serviceplattformen och godkännande av användarvillkoren för plattformen. Dessa krav är de samma som i nuläget.

Enligt gällande lag förutsätter inloggning på serviceplattformen stark autentisering. Kravet på stark autentisering medför dock att en jobbsökarprofil kan skapas endast av personer med tillgång till en metod för stark autentisering, såsom finländska bankkoder eller ett identifieringsverktyg som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden (*eIDAS-förordningen* och *eIDAS-identifiering*) och som utfärdats av en annan EU-medlemsstat. I praktiken kan bland annat utländska arbetssökande från andra länder än EU:s medlemsstater som är intresserade av att arbeta i Finland inte skapa en jobbsökarprofil eller använda matchningsfunktionen på Jobbmarknaden, eftersom de inte har tillgång till lämplig stark autentisering.

Bestämmelser om identifiering av tjänsteanvändare finns i 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster. I 1 mom. i den paragrafen finns bestämmelser om när myndigheterna kan kräva elektronisk identifiering av en användare av digitala tjänster och i 2 mom. bestämmelser om när en person ska identifieras med hjälp av stark autentisering eller någon annan informationssäker identifieringstjänst. Denna allmänna reglering i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster gör det möjligt att identifiera skapare av jobbsökarprofiler på ett informationssäkert sätt. Tack vare den behöver det inte anges särskilt i lag att skapande av en jobbsökarprofil alltid förutsätter stark autentisering. För tydlighetens skull föreslås det dock en informativ hänvisning till lagen om tillhandahållande av digitala tjänster i 1 mom.

Enligt 6 § 2 mom. i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster ska stark autentisering tillämpas om det är möjligt att få se och använda sekretessbelagt datainnehåll i en digital tjänst. Det är frivilligt att skapa en jobbsökarprofil, och den som utarbetat profilen bestämmer vilka uppgifter som ingår i profilen. Eftersom det inte helt och hållet går att utesluta att jobbsökarprofiler i något fall tillfälligt kan innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda, har det bedöms att 6 § 2 mom. i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster i regel ska tillämpas vid identifiering av den som skapar en jobbsökarprofil.

Identifiering av den som skapar jobbsökarprofilen på det sätt som avses i 6 § 2 mom. i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster gör det möjligt att på motsvarande sätt som för närvarande logga in på serviceplattformen med hjälp av stark autentisering för att utarbeta jobbsökarprofilen, men elektronisk identifiering av användaren kan också genomföras på något annat motsvarande informationssäkert sätt. Utländska arbetssökande kan logga in på serviceplattformen för att skapa en jobbsökarprofil och identifiera sig till exempel med hjälp av applikationen Finnish Authenticator eller en eventuell ny digital metod för verifiering av identiteten som har beretts inom ett projekt hos finansministeriet som gäller utveckling av den digitala identiteten och möjligheterna för användning av digital identitet (VM161:00/2020) eller på något annat datasäkert sätt. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om digital identitet (RP 133/2022 rd) har lämnats till riksdagen den 15 september 2022.

Också i fråga om identifiering av andra användare av arbets- och näringsförvaltningens e-tjänster tillämpas också i fortsättningen 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om informationsinnehållet i jobbsökarprofiler och i 3 mom. om redigering och radering av uppgifterna i jobbsökarprofiler samt om radering av jobbsökarprofiler. Bestämmelserna har motsvarande innehåll som 13 a kap. 2 § 2 och 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

129 §. Publicering och sökning av jobbsökarprofiler. I paragrafens 1 mom. föreslås motsvarande bestämmelser om publicering av jobbsökarprofiler som i 13 a kap. 3 § 1 mom. i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Paragrafens 2 mom. motsvarar i huvudsak 13 a kap. 3 § 2 mom. i den lagen. Liksom under nuvarande reglering kan publicerade jobbsökarprofiler alltså sökas och granskas endast av arbetsgivare som loggat in på serviceplattformen. Inloggning kommer också i fortsättningen att förutsätta identifiering av användaren och godkännande av användarvillkoren för plattformen. Momentets ordalydelse ändras dock till att motsvara ordalydelsen i föreslagna 128 § 1 mom. avseende inloggning på serviceplattformen och identifiering av användaren, så att det i fråga om identifieringssättet hänvisas till 6 § 2 mom. i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster. I första hand identifieras arbetsgivare sålunda även i fortsättningen med hjälp av stark autentisering.

Stark autentisering av arbetsgivare som använder plattformen är fortsättningsvis ett viktigt krav för att säkerställa att den person som publicerar en arbetsmöjlighet på plattformen har rätt att representera företaget i fråga. Stark autentisering skapar bättre förutsättningar att vid behov utreda missbruk i användningen av plattformen i efterhand. Stark autentisering av arbetsgivare är motiverat också därför att arbetsgivare kommer åt att söka och granska personuppgifter som gäller andra än dem själva. Jobbsökarprofiler är i princip anonyma men de kan innehålla länkar till exempel till sociala medier eller sammanlänkning av personuppgifter som avslöjar identiteten hos den som skapat profilen. Dessutom går det inte helt och hållet att utesluta att jobbsökarprofiler i något fall, även om det bara skulle vara tillfälligt, kan innehålla uppgifter som är sekretessbelagda, även om jobbsökarprofiler enligt 128 § 2 mom. i förslaget inte får innehålla sådana uppgifter.

Föreslagna 3 mom. innehåller en bestämmelse om att jobbsökarprofiler endast kan sökas genom enskilda sökningar samt om vilka sökkriterier som åtminstone ska användas. Momentet har motsvarande innehåll som 13 a kap. 3 § 3 mom. i den gällande lagen.

130 §. Informationsresurs för jobbsökarprofiler. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om användningsändamålen för uppgifterna i jobbsökarprofiler, radering av sådana uppgifter, möjlighet att kopiera uppgifterna till myndighetstjänster samt personuppgiftsansvar för jobbsökarprofiler. Paragrafens 1, 2 och 4 mom. har motsvarande innehåll som 13 a kap. 4 § 1, 2 och 4 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan en person kopiera uppgifter ur sin jobbsökarprofil så att de kan användas i myndighetstjänster. Momentet motsvarar i huvudsak 13 a kap. 3 § 3 mom. i den gällande lagen. Om en person registreras som arbetssökande på det sätt som avses i 27 § i den föreslagna lagen, blir personen en i 3 § 3 punkten avsedd arbetssökande vars serviceprocess omfattas av bestämmelserna i 4 kap.

För en arbetskraftsmyndighet är grunden för behandling av uppgifter om en arbetssökande de uppgifter som enligt den föreslagna lagen åvilar myndigheten. I 115 § 1 mom. föreslås en rätt till information med stöd av vilken arbetskraftsmyndigheter kan få de uppgifter de behöver. Syftet med den föreslagna paragrafen är att säkerställa en enkel övergång för en person som ska bli kund hos servicen för arbetssökande så att personen inte på nytt behöver uppge de uppgifter som redan ingår i jobbsökarprofilen. När man anmäler sig som arbetssökande ska det dock fortfarande vara möjligt att ange sådana uppgifter som arbetskraftsmyndigheten behöver, så kopiering ur jobbsökarprofilen avses inte vara det enda sättet att förse myndigheten med information. Möjligheten till kopiering begränsas till de uppgifter som enligt det föreslagna 114 § 1 mom. får behandlas om enskilda kunder. Kopiering av uppgifter förutsätter personligt samtycke. När personuppgifter kopieras ur Jobbmarknadens informationsresurs till den informationsresurs som avses i 120 § behandlas de kopierade personuppgifterna på grundval av artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen – för att kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar arbetskraftsmyndigheten – och personens samtycke utgör en skyddsåtgärd.

I 3 mom. föreslås dessutom en informativ hänvisning till 122 §, där det föreskrivs om radering och arkivering av de uppgifter som avses i 114 §. En motsvarande bestämmelse finns i 13 a kap. 4 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

131 §. Övervakning av användningen av serviceplattformen. I det föreslagna 1 mom. föreskrivs det på motsvarande sätt som i 13 a kap. 5 § 1 mom. i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgift att upprätta användarvillkoren för serviceplattformen, övervaka användningen av plattformen samt övervaka att det innehåll som publiceras på plattformen överensstämmer med lagen och användarvillkoren.

I 1 mom. föreskrivs det dessutom närmare om för vilka omständigheter det får ställas närmare villkor i användarvillkoren. Användarvillkoren kan omfatta tjänsteanvändares och tjänsteleverantörers ansvar, tekniska krav avseende användning av serviceplattformen, preciserande genomförandevillkor för datasäkerheten och giltighetsvillkor för användarvillkoren. Med tekniska krav avses till exempel med vilka apparater plattformen fungerar. Dessutom kan användarvillkoren innehålla preciserande villkor för genomförandet av datasäkerheten på plattformen, som kan innehålla bland annat villkor som gäller användningen av kakor samt användarvillkorens giltighet.

I 1 mom. föreslås dessutom ett bemyndigande enligt vilket närmare bestämmelser om innehållet i användarvillkoren får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om de påföljder som utvecklings- och förvaltningscentret kan påföra användare av serviceplattformen. I praktiken är påföljderna avsedda att påföras genom förvaltningsbeslut, vilka är förenade med en rätt att söka ändring. Tillsynen ska utövas i enlighet med förvaltningslagens bestämmelser bland annat om hörande av parter.

Det primära sättet att ingripa i olämplig användning av plattformen är att uppmana användaren att inom utsatt tid ta bort sådant innehåll i sin publikation som strider mot lag eller användarvillkoren. Om användaren inte iakttar uppmaningen inom utsatt tid, får utvecklings- och förvaltningscentret enligt de föreslagna bestämmelserna radera innehållet i fråga. Om innehåll som användaren publicerat på plattformen upprepade gånger strider mot lag eller användarvillkoren, får centret hindra användaren att använda plattformen för viss tid.

Bestämmelser om borttagning av platsanmälningar föreslås i 49 §. I det föreslagna 3 mom. konstateras det också att utvecklings- och förvaltningscentret har behörighet att ta bort en platsanmälan från serviceplattformen. Enligt den föreslagna 49 § kan en platsanmälan tas bort av Arbetskraftsmyndigheten, vilket enligt 3 § 1 punkten avser den myndighet i en kommun eller samkommun som ansvarar för att ordna Arbetskraftsservice. Eftersom utvecklings- och förvaltningscentret är administratör för serviceplattformen är det motiverat att också centret vid behov ska kunna ta bort en platsanmälan som publicerats på serviceplattformen. Utvecklings- och förvaltningscentrets behörighet att ta bort en platsanmälan ska vara parallell med Arbetskraftsmyndighetens behörighet.

15 kap. **Betalning och återkrav av stöd, subventioner och ersättningar**

I kapitlet föreslås bestämmelser som gäller betalning och återkrav av stöd och ersättningar beviljade av Arbetskraftsmyndigheter. På stöd och ersättningar beviljade med stöd av den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice tillämpas statsunderstödslagen. Eftersom stöd, subventioner och ersättningar enligt den föreslagna lagen inte omfattas av statsunderstödslagen, finns det skäl att ta in närmare bestämmelser om utbetalning och återkrav av stöd, subventioner och ersättningar.

132 §. *Ansökan om, beviljande av och betalning av stöd, subventioner och ersättningar.* Enligt 1 mom. beviljar och betalar Arbetskraftsmyndigheten stöd, subventioner och ersättningar enligt den föreslagna lagen. Stöd, subventioner och ersättningar enligt den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice beviljas av Arbets- och näringsbyrån och betalas av utvecklings- och förvaltningscentret. Arbetskraftsmyndigheten sköter utbetalningen av lönesubvention, sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år, stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen, startpeng, ersättning för rese- och logikostnader och kostnadsersättning enligt prövning som myndigheten beviljat. Arbetskraftsmyndigheten ska också bevilja och betala ut det stöd som beviljas för lönekostnaderna för arbete som ordnas på basis av sysselsättningskyldighet. Utbetalningen av den kostnadsersättning som avses i 103 § 1 mom. i lagförslaget ankommer även i fortsättningen på den som betalar ut arbetslöshetsförmånen.

Enligt 2 mom. ska mottagare av stöd eller ersättning lämna Arbetskraftsmyndigheten riktiga och tillräckliga uppgifter för utbetalning av stödet eller ersättningen. Med riktiga och tillräckliga uppgifter avses sådana uppgifter som innehållsmässigt är korrekta och som ger en rättvisande och tillräcklig bild av hur förmånen har använts, hur de villkor och begränsningar som har meddelats i beslutet om beviljande av stöd, subvention eller ersättning har följts och vilka de för villkoren eller begränsningarna relevanta ekonomiska omständigheterna är. Mottagare ska utan

dröjsmål informera om väsentliga förändringar i de omständigheter som utgör en förutsättning för att stöd, subvention eller ersättning ska betalas. Mottagare ska sträva efter att ge informationen omedelbart, dock senast så snart som möjligt efter att själv ha fått kännedom om en väsentlig ändring.

I 3 *mom.* föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning.

133 §. Återbetalning av stöd, subventioner och ersättningar. I paragrafen föreslås att mottagare av stöd, subvention eller ersättning ska betala tillbaka ett sådant stöd eller en sådan ersättning eller sådana delar av dessa som de fått på felaktiga grunder, till för stort belopp eller uppenbart utan grund. Stöd, subventioner eller ersättningar erhållna på felaktiga grunder eller till för stort belopp avser belopp som på grund av tekniskt fel betalats utan grund eller till för stort belopp. Stöd, subventioner eller ersättningar erhållna uppenbart utan grund avser stöd, subventioner eller ersättningar beviljade i strid med villkoren i den föreslagna lagen eller i en förordning utfärdad med stöd av den. Återbetalningsskyldigheten avses också gälla situationer där det beviljade stödet, den beviljade subventionen eller den beviljade ersättningen eller en del av dem inte kan användas i överensstämmelse med det beslut genom vilket de beviljas.

Den som erhållit stöd, subvention eller ersättning på felaktiga grunder, till för stort belopp eller uppenbart utan grund ska utan dröjsmål och på eget initiativ vidta åtgärder för att återbetala förmånen. Återbetalning behövs inte om beloppet att återbetala är högst 100 euro. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 20 § 1 *mom.* i statsunderstödslagen, som tillämpas på stöd och ersättningar beviljade med stöd av den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service.

134 §. Återkrav av stöd, subventioner och ersättningar. I den föreslagna paragrafens 1 *mom.* anges grunder som hänför sig till stödmottagaren och på vilka arbetskraftsmyndigheten ska bestämma att betalningen av beviljat stöd, beviljad subvention eller beviljad ersättning ska avbrytas eller upphöra eller att utbetalda belopp ska återkrävas i sin helhet eller delvis.

Enligt 1 *punkten* ska arbetskraftsmyndigheten bestämma att betalningen av stöd, subvention eller ersättning ska upphöra samt att redan utbetalda stöd-, subventions- eller ersättningsbelopp ska återkrävas om mottagaren inte har betalat tillbaka ett sådant stöd, en sådan subvention eller en sådan ersättning eller sådana delar av dessa som enligt 133 § ska betalas tillbaka. Upphörandet med betalningen och återkravet ska i denna situation oftast begränsas till det belopp som enligt 133 § ska betalas tillbaka.

I 2 *punkten* föreslås som grund för återkrav att stödet, subventionen eller ersättningen använts för ett väsentligen annat ändamål än de har beviljats för. Bestämmelsen avser situationer där mottagaren genom sitt förfarande bryter mot villkoren avseende ändamålet för stödet, subventionen eller ersättningen sådana de lyder i det beslut genom vilket stödet, subventionen eller ersättningen beviljas eller i de bestämmelser som gäller dem. Då blir ändamålet till betydande delar ofullföljt eller fullföljs inte alls.

I 3 *punkten* föreslås som grund för återkrav att felaktiga eller vilseledande uppgifter lämnats om någon omständighet som väsentligt kunnat inverka på erhållandet av stödet, subventionen eller ersättningen, dess belopp eller villkor. Också hemlighållande av en sådan omständighet avses vara en grund på vilken utbetalning ska upphöra och återkrav inledas. Med felaktiga uppgifter

avses uppgifter som inte motsvarar de faktiska omständigheterna vid den tidpunkt då uppgifterna lämnas. Med vilseledande uppgifter avses att uppgifterna och sättet de presenteras på resulterar i att Arbetskraftsmyndigheten till väsentliga delar inte får en korrekt och tillräcklig bild av om grunderna för beviljandet av stödet uppfylls och vad som är stödets användningsändamål.

Enligt 4 punkten kan Arbetskraftsmyndigheten bestämma att betalningen av stöd, subvention eller ersättning ska upphöra och att stöd, subvention eller ersättning som betalats ut ska återkrävas, om stödmottagaren inte har lämnat riktiga och tillräckliga uppgifter för utbetalningen.

I 5 punkten föreslås att försvårande av utbetalning av stöd, subvention eller ersättning samt försvårande av granskning ska utgöra grund för upphörande med utbetalning eller för återkrav. Försvårande avser till exempel hemlighållande av material vid granskning eller vägran eller försvårande av granskning genom vägran att lämna behövliga uppgifter eller genom lämnande av väsentligt felaktiga eller vilseledande uppgifter.

Enligt 6 punkten kan det bestämmas att utbetalning av stöd, subvention eller ersättning ska upphöra och att stöd, subvention eller ersättning som betalats ut ska återkrävas, om stödmottagaren i övrigt väsentligen har brutit mot bestämmelserna om användning eller mot villkoren i beslutet om beviljandet.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan Arbetskraftsmyndigheten också bestämma att betalning av stöd, subvention eller ersättning ska avbrytas eller upphöra samt att belopp som redan betalats ut ska återkrävas i sin helhet eller delvis om det efter att stödet, subventionen eller ersättningen betalats ut framgår att de villkor för beviljande eller betalning som ställts i beslutet om beviljande inte uppfylls.

I det föreslagna 3 mom. finns bestämmelser om verkställighet av beslut om återkrav. Sådana beslut får verkställas i den ordning som anges i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) när de vunnit laga kraft.

135 §. Räkna och dröjsmålsränta. I 1 mom. föreslås en skyldighet att betala årlig ränta på belopp som återbetalas eller återkrävs. I situationer av återbetalning eller återkrav börjar skyldigheten att betala ränta från den dag då stödet, subventionen eller ersättningen eller en del av dessa har betalats till mottagaren. Ränta ska betalas till den dag då stödet, subventionen eller ersättningen betalas tillbaka och högst till den förfallodag som Arbetskraftsmyndigheten har bestämt. Räntesatsen är den ränta som avses i 3 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) ökad med tre procentenheter.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska dröjsmålsränta betalas på återkrävda belopp om mottagaren inte har fullgjort sin återbetalningsskyldighet senast på den förfallodag som Arbetskraftsmyndigheten har satt ut. Räntesatsen för dröjsmålsränta är det allmänna beloppet för dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska ränta eller dröjsmålsränta dock inte tillämpas på stöd, subvention eller ersättning som beviljas enskilda kunder. Ränta och dröjsmålsränta får således inte återkrävas när startpeng, ersättning för rese- och logistikostnader eller kostnadsersättning enligt prövning återkrävs.

136 §. Jämkning. Enligt den föreslagna paragrafen ska den förvaltningsrättsliga skälighets- och proportionalitetsprincipen tillämpas i situationer av återbetalning och återkrav av stöd, subventioner och ersättningar utbetalda enligt den föreslagna lagen. Enligt *1 mom.* kan Arbetskraftsmyndigheten besluta att en del av det belopp som ska återbetalas eller återkrävas eller av räntan eller dröjsmålsräntan på beloppet inte ska tas ut. Jämkning kan tillämpas om återkrav är oskäligt med hänsyn till den ekonomiska situationen och omständigheterna för mottagaren av stödet, subventionen eller ersättningen eller med hänsyn till det förfarande eller den förändring i omständigheter som ligger till grund för återbetalning eller återkrav. I fråga om enskilda kunder kan jämkningsgälla beloppet av det stöd, den subvention eller den ersättning som ska återbetalas eller återkrävas, eftersom det enligt 135 § 3 mom. inte får tas ut ränta av enskilda kunder.

Vid jämkning granskas de individuella förhållanden som råder i situationen i fråga. Syftet är att undvika att konsekvenserna av återbetalning eller återkrav blir oskäligt stränga eller orättvisa för mottagaren av stödet, subventionen eller ersättningen. Vid jämkning beaktas också i vilken utsträckning ett felaktigt förfarande hos mottagaren ligger till grund för återkravet. Jämkning är motiverat om mottagarens förfarande inte har varit felaktigt eller endast ett obetydligt eller oväsentligt fel har skett, eller om det är fråga om en sådan förändring i förhållandena som mottagaren inte genom vanlig omsorgsfullhet har kunnat förutse. Jämkning är också motiverat om förfarandet har påverkats av en myndighets felaktiga förfarande eller felaktiga råd eller en oskäligt utdragen återkravsprocess som beror på myndigheten. Jämkning kommer inte i fråga om återkravet beror på uppsåtligt missbruk hos mottagaren av stödet, subventionen eller ersättningen.

Enligt *2 mom.* kan det bli aktuellt att i sin helhet efterskänka det belopp som ska återbetalas eller återkrävas eller räntan eller dröjsmålsräntan på det endast om det finns särskilt vägande skäl till det. Ett särskilt vägande skäl för att helt och hållet slopa betalningsskyldigheten föreligger när betalningsskyldigheten som helhet ska anses oskälig med beaktande av de omständigheter som nämns i *1 mom.* Tröskeln för att slopa betalningsskyldigheten ska vara hög och den kan komma i fråga endast i undantagsfall.

137 §. Kvittning. I paragrafens *1 mom.* föreslås bestämmelser om kvittning. Det belopp som ska återbetalas eller återkrävas jämte ränta ska kunna indrivnas genom kvittning så att det dras av från stöd, subvention eller ersättning som Arbetskraftsmyndigheten beviljat och som betalas till samma mottagare. Kvittning sker genom beslut av Arbetskraftsmyndigheten.

I det föreslagna *2 mom.* föreskrivs att vid kvittning av ett belopp som ska återkrävas mot stöd, subvention eller ersättning som Arbetskraftsmyndigheten senare betalar iakttas vad som i 4 kap. 48 § i utskottsbalken (705/2007) föreskrivs om skyddat belopp vid utmätning av lön. Momentet motsvarar det nuvarande 12 kap. 8 § 3 mom. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagservice.

138 §. När utbetalning och återbetalningsskyldighet förfaller samt tidsfrist för återkrav. Enligt *1 mom.* förfaller mottagarens rätt att få utbetalning, om denne inte inom utsatt tid har lagt fram en godtagbar utredning som behövs för utbetalningen. Med stöd av det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i 132 § i den föreslagna lagen ska det genom förordning av statsrådet föreskrivas om den tidsfrist inom vilken till exempel utbetalning av lönesubvention ska sökas.

Skyldigheten enligt det föreslagna 2 mom. att helt eller delvis återbetala stöd, subvention eller ersättning förfaller när tio år har förflutit från det att stödet, subventionen eller ersättningen eller dess sista belopp betalades.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska Arbetskraftsmyndigheten fatta beslut om avbrytande av eller upphörande med utbetalning samt om återkrav utan dröjsmål efter att Arbetskraftsmyndigheten har fått kännedom om en sådan omständighet med stöd av vilken utbetalningen ska avbrytas, upphöra eller återkrav inledas. Avbrytande av eller upphörande med utbetalning eller återkrav ska alltid inledas senast inom två år från det att Arbetskraftsmyndigheten fått kännedom om grunden för avbrytandet, upphörandet eller återkravet. Återkrav av stöd, subvention eller ersättning eller av ränta eller dröjsmålsränta på dem får inte inledas när tio år har förflutit från det att förmånen eller det sista beloppet av den betalades ut.

139 §. Granskningsrätt. I det föreslagna 1 mom. föreskrivs att på stöd och ersättningar som Arbetskraftsmyndigheten beviljar tillämpas vad som i 16–18 § i statsunderstödslagen (688/2001) föreskrivs om granskningsrätt, utförande av granskning och handräckning.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska de bestämmelser som avses i 1 mom. dock inte tillämpas på stöd eller ersättning som beviljas enskilda kunder. Ett motsvarande undantag för enskilda kunder föreskrivs i 12 kap. 8 § 2 mom. i den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företags-service.

16 kap. Särskilda bestämmelser

140 §. Arbetskraftsmyndighetens uppgifter för att fullfölja omställningsskyddet. I paragrafen föreslås bestämmelser om Arbetskraftsmyndighetens uppgifter för att genomföra omställningsskyddet. Med omställningsskydd avses en åtgärdsmodell som Arbetskraftsmyndigheten, Arbetsgivaren och arbetstagare genomför i samarbete med varandra, med hjälp av vilken man försöker hjälpa en arbetstagare som blir arbetslös på grund av uppsägning eller permittering eller på grund av att en visstidsanställning upphör att så snabbt som möjligt få arbete på nytt och som består av sådan service enligt den föreslagna lagen som överenskommit i sysselsättningsplanen och eventuell annan service som utvecklar yrkesfärdigheterna.

Enligt 1 § 1 punkten ska Arbets- och näringsbyrån i syfte att fullfölja omställningsskyddet i situationer av uppsägning tillsammans med Arbetsgivaren och personalens företrädare kartlägga behovet av offentlig Arbetskraftsservice samt samordna denna service med träning eller utbildning som Arbetsgivaren betalar. Enligt 2 punkten i momentet ska Arbetskraftsmyndigheten till den del som gäller offentlig Arbetskraftsservice bistå Arbetsgivaren med att utarbeta och genomföra en sådan handlingsplan som föreskrivs för situationer av uppsägning. Bestämmelser om skyldigheten för Arbetsgivare att utarbeta en handlingsplan och om vad planen ska innehålla finns i 21 § i samarbetslagen (1333/2007), 9 § i lagen om samarbete mellan Arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden (449/2007) och 25 § i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (1233/2013). Enligt 3 punkten ska Arbetskraftsmyndigheten dessutom reservera tillräckliga resurser och förbereda sig på behövliga åtgärder efter att av en Arbetsgivare ha fått ett meddelande enligt Arbetsavtalslagen, lagen om sjöarbetsavtal eller lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden om uppsägning av arbetstagare. Arbetskraftsmyndighetens uppgifter för att fullfölja omställningsskyddet motsvarar bestämmelserna i 12 kap. 3 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice om Arbets- och näringsbyråns uppgifter för att genomföra omställningsskyddet.

I paragrafens 2 mom. föreslås en skyldighet för arbetskraftsmyndigheter att samarbeta för att fullfölja omställningsskyddet. Paragrafen är ny. Skyldigheten gäller situationer där en arbetsgivare för omställningsförhandlingar på flera verksamhetsställen och dessa är belägna i olika arbetskraftsmyndigheters verksamhetsområden eller där de som sägs upp har sin hemkommun inom olika arbetskraftsmyndigheters verksamhetsområden. Arbetsgivaren fullgör sin anmälningsskyldighet genom att underrätta en arbetskraftsmyndighet, till exempel arbetskraftsmyndigheten på arbetsgivarens hemort eller verksamhetsställe, om omställningsförhandlingarna. Arbetsgivaren behöver inte underrätta flera arbetskraftsmyndigheter om samarbetsförhandlingarna även om förhandlingarna eller uppsägningarna skulle beröra verksamhetsställen i flera arbetskraftsmyndigheters områden. Den arbetskraftsmyndighet som tar emot anmälan ska inleda behövliga åtgärder efter att ha fått den. Arbetskraftsmyndigheten ska se till att anmälan förmedlas vidare och komma överens med andra berörda arbetskraftsmyndigheter om samarbetet.

Vid alla arbetskraftsmyndigheter ska det finnas sakkunniga specialiserade på omställningsskydd. Dessa sakkunniga ska samarbeta med varandra, vid behov på riksomfattande nivå. De ska handleda arbetsgivare i uppgifter som berör omställningsskydd och informera dem om utbudet av arbetskraftsservice. Efter att en arbetskraftsmyndighet har fått en arbetsgivares förhandlingsframställning om inledande av omställningsförhandlingar i en situation av minskning av arbetskraften, eller på annat sätt har fått kännedom om eventuella uppsägningar, ska myndigheten utan dröjsmål kontakta arbetsgivaren och så snart som möjligt inleda planeringen av uppföljande åtgärder, kartläggningen av behovet av offentlig arbetskraftsservice, utarbetandet av en handlingsplan och avtalandet av principer som ska följas vid tillhandahållande och organisering av service. Vid mer omfattande uppsägningar bör de sakkunniga i omställningsskydd se till att särskilda projekt inleds och att arbetskraftsservice organiseras. Syftet är att arbetskraftsmyndigheternas kunder ska få jämförbar service oberoende av hemkommun.

Under de gemensamma förhandlingarna ska kompetensbehoven hos de arbetstagare som sägs upp diskuteras till stöd för planeringen av arbetskraftsservice och inledandet av ett särskilt projekt om ett sådant blir aktuellt. Dessutom ska parterna diskutera ordnandet av och innehållet i träning, utbildning eller annan service som arbetsgivaren betalar, i syfte att den offentliga arbetskraftsservicen ska kunna samordnas med den och serviceutbudet vara mer relevant för den arbetssökande. Vidare ska parterna komma överens om informationsmöten och om när och hur service ska sättas in för de arbetstagare som hotas av arbetslöshet. Vid behov ska parterna även komma överens om huruvida andra eventuella samarbetspartner, såsom regional företagsservice, nyföretagarcentraler eller läroanstalter ska medverka i ordnandet av service eller i särskilda projekt.

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna ett informationsmöte för anställda hos den uppsägande arbetsgivaren åtminstone i de fall där antalet personer som sägs upp bedöms bli minst tio. Ofta är det motiverat att ordna ett informationsmöte också då färre än tio personer omfattas av uppsägningarna. Till informationsmötet kan vid behov också kallas andra sakkunniga, till exempel företrädare för Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna, pensionsanstalterna, utbildarna, regionala utvecklingsbolag, nyföretagarcentraler samt hälso- och sjukvården.

Målet är att personer som blivit eller riskerar att bli uppsagda får utförlig information om arbets- och utbildningsmöjligheter, tillgängliga tjänster, de rättigheter som omställningsskyddet medför samt andra möjligheter som kan hjälpa dem att få ny sysselsättning, för att de ska kunna göra upp planer. Om möjligt ska jobbsökningsprocessen för dem som sägs upp påbörjas vid informationsmötet. De ska uppmuntras att inleda sin jobbsökning i webbtjänsten Mina e-tjänster.

Efter att informationsmötena har hållits och resultaten av omställningsförhandlingarna har tillkännagivits ska Arbetskraftsmyndigheterna, arbetsgivaren och arbetstagarnas företrädare vid behov föregå inledandet av personlig service med en genomgång av de uppsagda arbetstagarnas dokumenterade yrken och arbetsuppgifter. Genom detta kan även den information om de uppsagda som ska lämnas Arbetskraftsmyndigheten preciseras. Precisare information kan också fås om Arbetskraftsmyndigheten skaffar digitala eller andra kompetenskartläggningar i syfte att få sådan information om de uppsagda som myndigheten kan använda för att genomföra arbetsförmedling och rekryteringsservice.

141 §. Ordnanande av utbildning inom omställningsskyddet. Enligt 1 mom. ska Arbetskraftsmyndigheten för en uppsagd person som uppfyller villkoren såsom utbildning inom omställningsskyddet ordna sådan utbildning för att öka yrkesfärdigheterna eller stödja företagsverksamhet som överenskommit i sysselsättningsplanen. Åtgärderna för att ordna utbildningen ska inledas omedelbart efter det att Arbetskraftsmyndigheten och den uppsagda personen har undertecknat sysselsättningsplanen. Utbildningen ska ordnas så att den uppsagda kan inleda den antingen under uppsägningstiden, om möjligt, eller inom tre månader från det att anställningsförhållandet upphörde. Om en i 71 § avsedd grundad anledning att skjuta upp ordnandet av utbildning föreligger kan utbildningen ordnas så att den uppsagda kan inleda utbildningen inom 12 månader från det att anställningsförhållandet upphörde.

Enligt 2 mom. ska Arbetskraftsmyndigheten utifrån uppgifterna i inkomstregistret bestämma maximivärdet för utbildning inom omställningsskyddet för en uppsagd person som är berättigad till och meddelat vilja att delta i sådan utbildning. Löneuppgifter för sådana personer som är berättigade till utbildning inom omställningsskyddet men som inte vill delta i sådan utbildning kontrolleras inte i inkomstregistret. Arbetskraftsmyndigheten bestämmer utbildningens maximivärde enligt en egen kalkyl baserad på uppgifterna från inkomstregistret, och inte baserat till exempel på beräkningar gjorda av den som betalar ut omställningspenning. Arbetskraftsmyndigheten fakturerar kostnaderna för utbildningar som omfattas av omställningsskyddet kvartalsvis hos Sysselsättningsfonden i efterskott.

Den föreslagna paragrafen har motsvarande innehåll som 12 kap. 8 a § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. När ordnandet av utbildning inom omställningsskyddet överförs till Arbetskraftsmyndigheten har NTM-centralen i fortsättningen ingen roll i anskaffningen av utbildning inom omställningsskyddet och utvecklings- och förvaltningscentret ingen roll när det gäller att fastställa utbildningens maximivärde. I bestämmelsen förutsätts inte heller uttryckligen anskaffning av utbildning, utan Arbetskraftsmyndigheten beslutar utifrån sitt organiseringsansvar på vilket sätt servicen produceras. När Arbetskraftsmyndigheten ordnar utbildning ska den beakta lagen om offentlig upphandling och koncession, även om detta inte särskilt nämns i bestämmelsen.

142 §. Förvägran av offentlig Arbetskraftsservice. Bestämmelsen har motsvarande innehåll som 12 kap. 7 § i den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice med den skillnaden att omnämmandet av service för utveckling av företagsverksamhet stryks ur 1 mom. som onödigt, eftersom lagförslaget inte innehåller några bestämmelser om sådan service.

143 §. Privat Arbetskraftsservice. Paragrafen har motsvarande sakinnehåll som 12 kap. 4 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. I det föreslagna 1 mom. definieras vad pri-

vat arbetskraftsservice är. Med privat arbetskraftsservice avses service med anknytning till arbetsförmedling och jobbsökning som tillhandahålls av fysiska eller juridiska personer och som inte ordnas av kommunerna eller staten i form av offentlig arbetskraftsservice.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska tillhandahållare av privat arbetskraftsservice iaktta jämlikhet när de tillhandahåller i 1 mom. avsedd service, och de får inte bjuda ut minderårig arbetskraft för arbete där anställning av sådan arbetskraft är förbjuden enligt lagen om unga arbetstagare.

Syftet med bestämmelsen om jämlikhet är att till denna del säkerställa att artikel 5 i Internationella arbetsorganisationen ILO:s konvention om privat arbetsförmedling (nr 181) följs. Artikeln kräver att privata arbetsförmedlare behandlar arbetstagare och arbetssökande jämlikt. Konventionen förutsätter att medlemsstaterna främjar tillgången till lika möjligheter och jämlik behandling vid arbetssökande och åtkomsten till vissa yrken. Varje medlemsstat ska säkerställa att de privata arbetsförmedlingsbyråerna behandlar arbetstagarna utan att diskriminera någon på grund av ras, hudfärg, kön, religion, politisk åskådning, nationell härkomst, socialt ursprung eller någon annan grund som faller under nationell lagstiftning eller praxis, såsom ålder eller funktionshinder. Jämlik behandling krävs också i ILO:s sjöarbetskonvention.

Enligt artikel 9 i konventionen om privat arbetsförmedling ska medlemsstaterna säkerställa att privata arbetsförmedlingsbyråer inte använder eller bjuder ut barnarbetskraft. Lagen om unga arbetstagare (998/1993) tillämpas allmänt på arbete som utförs av personer under 18 år i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande. Lagen gäller också privata arbetsförmedlingsbyråer när de anställer arbetstagare för att hyras ut till en tredje part. Det föreslagna 2 mom. ska säkerställa att konventionen efterlevs också när arbetskraft bjuds ut.

I det föreslagna 3 mom. föreslås en rätt för arbets- och näringsministeriets att få uppgifter om privat arbetskraftsservice av aktörer som tillhandahåller servicen eller av sammanslutningar som företräder dem. Bestämmelsen motsvarar 12 kap. 5 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

ILO:s konventioner om arbetsförmedling samt sjöarbetskonventionen förutsätter att privat arbetsförmedling övervakas och följs. Enligt artikel 13 i konventionen om privat arbetsförmedling ska privata arbetsförmedlingsbyråer med regelbundna mellanrum som fastställs av den behöriga myndigheten tillstå myndigheten den information som denna begär och som behövs för att den behöriga myndigheten på det sätt som de nationella villkoren och den nationella praxisen förutsätter ska få en klar bild av de privata arbetsförmedlingarnas uppbyggnad och verksamhet samt för statistiska ändamål. Momentet innehåller ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas, om behandling av uppgifterna och om annat samarbete.

144 §. Förbud att ta ut avgifter för privat arbetsförmedling. I paragrafen föreslås bestämmelser om ett förbud att ta ut avgifter för privat arbetskraftsservice samt om vilken service som omfattas av förbudet. Den föreslagna paragrafen stämmer överens med 12 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Både artikel 7 i konvention nr 181 och artikel 4 i konvention nr 179 samt standard A1.4 5 b) i sjöarbetskonventionen innehåller en bestämmelse om att det inte får tas ut någon avgift av den arbetssökande för arbetsförmedlingsservice. Enligt artikel 6.3 i Europaparlamentets och rådets

direktiv 2008/104/EG (bemanningdirektivet) får bemanningsföretagen inte kräva någon ersättning från arbetstagarna för en placering i ett kundföretag eller för att dessa ingår ett anställningskontrakt med eller ett anställningsförhållande hos ett kundföretag efter det att de har utfört ett uppdrag i det kundföretaget. Liksom i nuläget ska aktörer som tillhandahåller privat arbetskraftsservice inte få ta ut avgifter av enskilda kunder för förmedling av information om lediga jobb, sökning och utbudande av jobb som är lämpliga för den arbetssökande, presentation av den arbetssökande hos en arbetsgivare, rådgivning om lediga arbeten och jobbsökning eller registrering av en enskild kund som arbetssökande. I överensstämmelse med bemanningdirektivet ska förbudet att ta ut avgift dessutom gälla sådana situationer där en person som arbetat som utlyrd arbetstagare får anställning hos användarföretaget efter att uppdraget upphört. Bestämmelser som motsvarar nuläget föreslås om detta i 1 mom.

I 2 mom. konstateras det att förbudet mot att ta ut avgift inte gäller förmedling av unga personer till au pair-arbete. Momentet motsvarar nuvarande 3 mom. Paragrafens 3 mom. avses innehålla en motsvarande informativ hänvisning som i gällande 2 mom. till strafflagens 47 kap. 6 § om brott mot förbudet att ta ut avgifter för arbetsförmedling.

17 kap. **Ändringssökande**

145 §. Omprövningsbegäran och besvär. I paragrafen föreslås en allmän bestämmelse om rätten att söka ändring i beslut som meddelats med stöd av den föreslagna lagen. Enligt 1 mom. får omprövning som huvudregel begäras i ett beslut som en arbetskraftsmyndighet eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter har fattat med stöd av den föreslagna lagen. Bestämmelser om ändringssökande som avviker från denna huvudregel samt om förbud mot ändringssökande finns i föreslagna 146 och 147 §.

Bestämmelser om begäran om omprövning finns i 7 a kap. i förvaltningslagen. Förvaltningslagen tillämpas både när begäran av omprövning gäller beslut av arbetskraftsmyndigheter och när den gäller beslut av närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter. Detta innebär att kommunallagens bestämmelser om begäran om omprövning inte ska tillämpas på beslut som arbetskraftsmyndigheter fattat med stöd av den föreslagna lagen.

Enligt 49 b § i förvaltningslagen får ett beslut i vilket omprövning får begäras inte överklagas genom besvär. Förvaltningslagen innehåller också bestämmelser om hur man begär omprövning, om tidsfristen för omprövningsbegäran, om omprövningsbegärens form och innehåll, om skyndsam behandling samt om omprövningsbeslut och rättelse av fel. Enligt 49 f § 1 mom. i förvaltningslagen får ett beslut i vilket omprövning får begäras inte verkställas innan det har vunnit laga kraft. Den föreslagna 148 § innehåller ett undantag till denna regel.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska lagen om rättegång i förvaltningsärenden tillämpas vid sökande av ändring i förvaltningsdomstol. Även på besvär över en kommunal arbetskraftsmyndighets beslut tillämpas nämnda lag och besvären ska anföras i form av förvaltningsbesvär i stället för kommunalbesvär enligt kommunallagen.

Lagen om rättegång i förvaltningsärenden innehåller bland annat bestämmelser om besvärinstans, överklagbarhet, besvär rätt och anförande av besvär. Beslut meddelade av arbetskraftsmyndigheter och av närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter med anledning av en begäran om omprövning enligt 1 mom. får överklagas i förvaltningsdom-

stol. Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om denna beviljar besvärstillstånd. Ärenden enligt den föreslagna lagen i vilka bestämmelserna om sökande av ändring enligt ovan ska iakttas är till exempel beslut att vägra publicera eller ta bort en platsannons, beslut att avbryta träning, prövning eller arbetskraftsutbildning eller beslut om lönesubvention, till den del beslutet inte omfattas av besvärsförbud.

I den föreslagna 16 § ingår en rätt för statsrådet att besluta om sysselsättningsområden i vissa situationer. Enligt 8 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden får beslut som fattats vid statsrådets allmänna sammanträde överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Det omprövningsförfarande som avses i 1 mom. gäller alltså inte beslut av statsrådet, utan ändring i sådana beslut söks direkt hos högsta förvaltningsdomstolen.

146 §. Ändring i beslut om avslag på registrering, om utbildning inom omställningsskyddet och om kostnadsersättning. För vissa beslut meddelade med stöd av den föreslagna lagen är besvärinstansen en annan än den som följer av huvudregeln i 145 §. Detta gäller beslut om avslag på registrering som arbetssökande enligt 27 §, beslut om utbildning inom omställningsskyddet enligt 8 kap. och beslut om kostnadsersättning enligt 103 § 3 mom. Ovannämnda beslut överklagas hos besvärsnämnden för social trygghet. Ändring i nämndens beslut får sökas hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om detta föreslås i 1 mom.

Besvärsförfarandet för de beslut som avses i paragrafen är ordnat på ovannämnda sätt också i gällande lag. Dessa ärenden har anknytning till ärenden som behandlas av besvärsnämnden för social trygghet, så det är ändamålsenligt att besvärinstansen förblir den samma.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om inlämnande av besvär, besvärstiden, behandlingen av besvär hos arbetskraftsmyndigheten och översändande av besvären till besvärsnämnden. Besvären ska lämnas till den arbetskraftsmyndighet som fattat beslutet inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Myndigheten ska behandla besvären som en begäran om omprövning. Om arbetskraftsmyndigheten inte kan ompröva beslutet, ska den sända besvären till besvärsnämnden inom 30 dagar från utgången av besvärstiden. Arbetskraftsmyndigheten ska foga sitt eget utlåtande i ärendet till besvären som sänds till besvärsnämnden. Paragrafen har motsvarande innehåll som 14 kap. 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

147 §. Förbud mot att söka ändring i vissa beslut. I paragrafen föreslås det specifika bestämmelser om beslut som är uteslutna från möjligheten till omprövning eller besvär. Det är fråga om beslut meddelade av arbetskraftsmyndigheter och baserade på prövning av ändamålsenlighet. Paragrafen motsvarar till sitt sakinnehåll i huvudsak 14 kap. 1 § 3–5 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

I 1 mom. 1 punkten i paragrafen föreslås bestämmelser om förbud mot att söka ändring i fråga om antagning av studerande till arbetskraftsutbildning. Förbud mot att söka ändring gäller arbetskraftsmyndighetens bedömning av utbildningsbehovet. Till exempel i situationer där det finns fler sökande som uppfyller antagningskriterierna för arbetskraftsutbildning än det finns platser inom utbildningen, väljer arbetskraftsmyndigheten de sökande vars utbildningsbehov myndigheten bedömer vara störst. Inte heller i dessa beslut får man söka ändring.

I 1 punkten föreskrivs det dessutom om ett särskilt förbud mot att söka ändring när det gäller gemensam anskaffning av arbetskraftsutbildning. Omprövning får inte heller begäras eller be-

svär anföras till den del beslutet om antagning av studerande grundar sig på en lämplighetsbedömning när det är fråga om gemensam anskaffning av arbetskraftsutbildning. Inom gemensamt anskaffad utbildning deltar arbetsgivaren, uppdragsgivaren till en person som ämnar bli företagare eller det företag som överlåter företagarrättigheterna i finansieringen av utbildningen och lämplighetsbedömningen av sökandena. Arbetsgivarens åsikt om lämpligheten har särskild betydelse i fråga om utbildningar där utbildningen är inriktad på sysselsättning hos arbetsgivaren. Arbetsgivaren kan inte åläggas att anställa en person som arbetsgivaren anser vara olämplig. På grund av det som sägs ovan ska ett beslut om antagning av studerande till gemensamt anskaffad utbildning grundat på en bedömning av lämpligheten inte omfattas av möjlighet att söka ändring. I fråga om andra arbetskraftsutbildningar kan lämplighetsbedömningen utgöra besvärgrund.

I 2 punkten föreskrivs det om förbud mot att söka ändring i beslut som gäller lönesubvention. Ändring får inte sökas i ett beslut genom vilket arbetskraftsmyndigheten har förvägrat lönesubvention på den grunden att den anser att villkoren i 82 § 2 mom. inte uppfylls. På motsvarande sätt omfattar förbudet mot att söka ändring sådana beslut om lönesubvention där lönesubvention har förvägrats på den grunden att de i 87 § 1 mom. eller 3 mom. 3 punkten angivna förutsättningarna för beviljande av lönesubvention för anställning av arbetstagare med funktionshinder inte uppfylls. Bedömningen av de förutsättningar som anges i ovannämnda lagrum baserar sig på arbetskraftsmyndighetens bedömning och prövning, och arbetslösa arbetsökande eller arbetsgivare har alltså inte subjektiv rätt till lönesubvention. Möjligheten att söka ändring gäller inte heller lönesubventionens varaktighet, till den del bestämmelserna om lönesubvention innehåller arbetskraftsmyndighetens prövning. Möjligheten till ändringssökande begränsas inte i fråga om varaktigheten i de situationer där varaktigheten har fastställts i bestämmelserna. Eftersom det inte heller i fortsättningen ingår prövning i fråga om lönesubventionens belopp, gäller förbudet mot att söka ändring inte lönesubventionens belopp.

Enligt 3 och 4 punkten i det föreslagna momentet ska möjligheten att söka ändring inte omfatta förvägran av ersättning för rese- och logikostnader för sökande av arbete eller för att söka sig till service på den grunden att arbetskraftsmyndigheten inte anser det vara ändamålsenligt att bevilja ersättning med tanke på tillgången på arbetskraft och sysselsättningen för den arbetslösa, samt nekande av kostnadsersättning på basis av prövning av ändamålsenligheten.

Enligt 38 § 1 mom. i lagen ska arbetskraftsmyndigheten vid behov i sysselsättningsplanen inkludera ett avgörande om huruvida den arbetssökande uppfyller de förutsättningar för sysselsättning i bolaget som avses i 4 § i lagen om Jobbkanalen Ab. Enligt 5 punkten får omprövning av ett avgörande som avses ovan inte begäras eller besvär anföras över det.

Eftersom det inte föreslås några bestämmelser om utvecklingsservice för företag innehåller inte lagförslaget något förbud mot att söka ändring i beslut som gäller detta. Det i gällande lag föreskrivna förbudet att söka ändring i beslut som gäller förvägran av stöd, förmån eller ersättning av anslagsrelaterade orsaker har inte heller tagits med i lagförslaget. Enligt förslaget ska det alltså vara möjligt att begära omprövning av avslående beslut som gäller stöd eller förmåner också när avslaget beror på anslagsskäl, och sådana beslut ska kunna överklagas hos en besvärinstans.

I 2 mom. i paragrafen föreslås bestämmelser om förbud mot att söka ändring i fråga om sysselsättningsplanen. Arbetskraftsmyndigheten utarbetar tillsammans med arbetssökanden en sysselsättningsplan, i vilken arbetskraftsmyndigheten ålägger arbetssökanden bland annat skyldighet

att söka arbete. Enligt förslaget får omprövning av innehållet i sysselsättningsplanen inte begäras och besvär inte anföras över den. Om den arbetssökande inte iakttar sysselsättningsplanen och detta leder till förlust av arbetslöshetsförmån, kan den arbetssökande överklaga förmånsbetalarens beslut om arbetslöshetsförmånen hos besvärsnämnden för social trygghet. Den arbetssökande kan på detta sätt föra sysselsättningsplanen till besvärsnämnden för bedömning. Bestämmelsen är ny på lagnivå, men den ändrar de facto inte nuläget, eftersom det i praktiken har ansetts att en sysselsättningsplan står utanför möjligheten att söka ändring och det i den gällande lagen finns särskilda bestämmelser om förbud mot att söka ändring i anslutning till åläggande av jobsökningsskyldighet.

Tillhandahållandet av offentlig arbetskraftsservice baserar sig i enlighet med de föreslagna 1 och 4 kap. på kundens servicebehov, och det finns i regel ingen subjektiv rätt till service. I det föreslagna 2 mom. ingår på motsvarande sätt som i nuläget ett förbud mot att begära omprövning eller anföra besvär när det gäller beslut av en arbetskraftsmyndighet att inte tillhandahålla en kund sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval, karriärvägledning, träning eller prövning. Tillhandahållandet av de ovan nämnda tjänsterna baserar sig på arbetskraftsmyndighetens prövning. Förbudet gäller också arbetskraftsmyndighetens beslut att inte stödja den arbetssökandes frivilliga studier eller att inte godkänna ett meddelande om avbrott i studerandet med stöd.

I 3 mom. konstateras ett förbud mot att söka ändring i ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om att rätten till stöd av frivilliga studier upphör. Den som betalar ut arbetslöshetsförmån meddelar beslutet om att förmånen upphör på basis av arbetskraftsmyndighetens utlåtande. Ändring i beslutet får sökas enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Arbetskraftsmyndighetens beslut om att stödet upphör kan således prövas i en besvärinstans genom att det beslut som utbetalaren meddelat överklagas genom besvär. Detta förfarande motsvarar det förfarande som ska följas i fråga om arbetskraftspolitiska utlåtanden givna med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

148 §. *Hur omprövningsbegäran och besvär inverkar på verkställigheten av beslut.* I paragrafen föreslås en bestämmelse om verkställbarheten hos beslut meddelade med stöd av den föreslagna lagen. Ett sådant beslut får verkställas även om omprövning av beslutet har begärts eller besvär har anförts, om inte den myndighet som behandlar omprövningsbegäran eller besvärsmyndigheten bestämmer något agnat.

Bestämmelsen innebär ett undantag från huvudregeln i förvaltningslagen och lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Enligt den regeln får ett beslut i vilket omprövning får begäras eller över vilket besvär får anföras inte verkställas förrän beslutet har vunnit laga kraft. En motsvarande bestämmelse om hur begäran om omprövning samt besvär inverkar på verkställbarheten av beslut meddelade med stöd av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice finns i 14 kap. 3 § i den lagen.

Verkställbarhet oberoende av laga kraft är nödvändig för att till exempel ett beslut om avbrytande av service eller borttagning av en platsannons ska kunna verkställas omedelbart och inte förlora sin faktiska betydelse. Även beslut om till exempel avbrytande av eller upphörande med utbetalning av stöd kan behöva verkställas oberoende av ändringssökande så att stödet inte betalas ut utan grund. Ett beslut av statsrådet om ett sysselsättningsområde ska också få verkställas utan att det har vunnit laga kraft, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

18 kap. **Ikraftträdande**

149 §. Ikraftträdande. Det föreslås att lagen ska träda i kraft genom bestämmelser som utfärdas särskilt. Bestämmelser om ikraftträdandet föreslås i 1 § i lagen om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa andra lagar som har samband med den (lagförslag 4).

7.2 Lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen

1 §. Tillämpningsområde. I denna paragraf anges lagens tillämpningsområde. Denna lag innehåller bestämmelser om en sysselsättningsfrämjande samarbetsmodell för sektorsövergripande stöd och om sysselsättningsfrämjande samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet. Samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd ska ersätta sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen enligt den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Med samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd för unga avses sådant sektorsövergripande samarbete som motsvarar Navigator-verksamheten i nuläget.

2 §. Samarbetsmodell för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen. I paragrafen föreslås bestämmelser om samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. Aktörer inom samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd är på motsvarande sätt som i den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen den som ansvarar för ordnandet av arbetskraftsservice, den som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster och Folkpensionsanstalten (nedan de som deltar i samarbetsmodellen). Enligt lagförslag 1 i propositionen (lagen om ordnande av arbetskraftsservice) ska den kommunala eller samkommunala myndighet som ansvarar för ordnandet av arbetskraftsservice kallas arbetskraftsmyndighet. Ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänster hör till välfärdsområdena. De parter som deltar i samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd ska tillsammans bedöma arbetslösa personers servicebehov på ett sektorsövergripande plan, planera och samordna den service och de tjänster som är av relevans för att de arbetslösa ska få arbete så att de tillsammans bildar en sammanhängande helhet samt ansvara för att serviceprocessen framskrider och följs upp. De aktörer som deltar i samarbetsmodellen ska agera inom ramen för sina egna befogenheter.

Enligt det föreslagna 2 mom. är de tjänster som det föreskrivs att de aktörer som är med i samarbetsmodellen ska samordna sådana arbetskraftstjänster enligt den arbetslösas servicebehov som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice samt sådana socialtjänster, hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster om vilka det föreskrivs i den speciella lag som gäller tjänsten i fråga. Utöver rehabiliteringstjänster kan Folkpensionsanstalten också erbjuda rådgivning om förmåner. Kommunerna kan erbjuda kunder inom sektorsövergripande stöd utöver arbetskraftsservice även andra tjänster som har en sysselsättningsfrämjande effekt.

3 §. Hänvisning till en sektorsövergripande bedömning av servicebehovet. I paragrafen föreskrivs om hänvisning av en arbetslös till sektorsövergripande bedömning av servicebehovet. De i 2 § 2 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avsedda kundkriterier som baserar sig på arbetslöshetens längd ska slopas. Enligt den föreslagna paragrafen kan en arbetslös hänvisas till sektorsövergripande bedömning av servicebehovet, om det bedöms att sysselsättningen av den arbetslösa förutsätter samordning av arbetskraftsservicen samt social-, hälso- och rehabiliteringstjänsterna enligt samarbetsmodellen. Således ska kundrelationen till det sektorsövergripande stödet i högre grad än enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen basera sig på kundens servicebehov. Dessutom ska tillträdet till det sektorsövergripande stödet enligt samarbetsmodellen vid behov försnabbas.

Med arbetslös avses en arbetslös enligt 3 § 4 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Enligt lagrummet avses med arbetslös en person a) som inte står i anställningsförhållande, om han eller hon inte är permitterad i sin helhet eller vars ordinarie arbetstid per vecka understiger fyra timmar i veckan eller den minimiarbetstid som garanteras i ett arbetsavtal om varierande arbetstid understiger fyra timmar i veckan, b) som inte på det sätt som avses i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller eget arbete längre än två veckor utan avbrott, eller som trots företagsverksamhet och sysselsättning i eget arbete har rätt till arbetslöshetsförmåner enligt 2 kap. 5 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och c) som inte är studerande på heltid enligt 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som trots studierna har rätt till arbetslöshetsförmån enligt 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Definitionen av en arbetslös i den föreslagna 3 § motsvarar den som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, och för att en arbetslös ska kunna hänvisas till sektorsövergripande bedömning av servicebehovet förutsätts inte att personen är en sådan arbetssökande som avses i 3 § 3 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Med handledning avses att den myndighet som upptäcker behovet ser till att behövliga sakkunniga sammankallas och att den arbetslösa får anvisningar för bedömningen av servicebehovet. I praktiken sker hänvisningen till en sektorsövergripande bedömning av servicebehovet genom tidsbokning och i regel får den arbetslöse en inbjudan till ett möte där den sektorsövergripande bedömningen av servicebehovet inleds.

Enligt den föreslagna 2 § krävs samordning av service alltid när den arbetslösa personens svårigheter att hitta arbete inte enbart beror på bristerna i öppna arbetsplatser eller yrkeskompetens, utan om hindren för arbete består av sådana begränsningar av arbets- och funktionsförmågan eller problem med livshanteringen som inverkar på möjligheterna att få arbete och som inte kan lösas enbart genom att myndigheterna konsulterar varandra. Ett samtidigt behov av tjänster eller förmåner som tillhandahålls av olika myndigheter innebär dock inte automatiskt ett behov av samordning av servicen. Behovet av myndighetssamarbete bedöms alltid som en del av basservicen och den bilaterala konsultationen görs som en del av basservicen. Arbetslösa som behöver flera tjänster ska således inte kategoriskt hänvisas till sektorsövergripande bedömning av servicebehovet.

I 8 § i den föreslagna lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivs om hänvisning till en annan serviceanordnarens service och om samordning av servicen. I den ovan nämnda paragrafen föreskrivs att om kundens servicebehov förutsätter annan service än offentlig arbetskraftsservice eller om serviceansvaret ligger på en annan myndighet eller aktör, ska kunden informeras om de andra servicemöjligheter som finns och vid behov hänvisas till service ordnad av andra myndigheter eller serviceanordnare, vid behov i samarbete med dessa. Myndigheten med ansvar att ordna arbetskraftsservice ska vid behov samarbeta med en annan serviceanordnare när servicen samordnas.

Den arbetslöse har inte behov av samordning av service enligt den föreslagna samarbetsmodellen till exempel i följande situationer:

- En sjukdom eller skada som påverkar personens hälsotillstånd har identifierats och påverkar inte personens jobbsökning (ansvar för sysselsättningsprocessen hos arbetskraftsmyndigheten).

- En person får på grund av arbetslöshet samtidigt flera förmåner (till exempel arbetslöshetsförmån, utkomststöd och bostadsbidrag), men den arbetslösas servicebehov kan tillgodoses genom offentlig arbetskraftsservice (ansvar för sysselsättningsprocessen hos arbetskraftsmyndigheten).
- Personens arbetslöshet har dragit ut på tiden, men personens kunnande och arbetsmarknadsfärdigheter är uppdaterade och personen har inte behov av social-, hälsovårds- eller rehabiliteringstjänster (ansvar för sysselsättningsprocessen hos arbetskraftsmyndigheten).
- Personen ordnas utbildning för ett nytt yrke som yrkesinriktad rehabilitering, eftersom personen är arbetsoförmögen när det gäller arbetet i det tidigare yrket (ansvaret för processen för yrkesinriktad rehabilitering hos Folkpensionsanstalten eller arbetspensionsanstalten).

I praktiken kommer behovet att samordna servicen oftast att bedömas av arbetskraftsmyndigheten. Behovet av samordning ska bedömas av arbetskraftsmyndigheten i fråga om de arbetslösa som har anmält sig som arbetssökande på det sätt som föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Den arbetslöse kan hänvisas till sektorsövergripande bedömning av sitt servicebehov även när personen inte är arbetssökande. Det har inte heller någon betydelse vilken förmån personen får. Valfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska bedöma behovet av samordning av service i fråga om sådana arbetslösa som inte är arbetssökande och hänvisa till sektorsövergripande bedömning av servicebehovet. Ett valfärdsområde och Folkpensionsanstalten kan i enlighet med lagstiftningen om sina tjänster också bedriva bilateralt samarbete. Då är det dock inte fråga om samarbete enligt den föreslagna lagen och om en sektorsövergripande sysselsättningsplan som utarbetas i samband med det, utan i samarbete enligt samarbetsmodellen deltar alltid också arbetskraftsmyndigheten.

Initiativet till att en arbetslös hänvisas till sektorsövergripande bedömning av servicebehovet kan också komma från den arbetslöse själv. Också t.ex. en serviceproducent eller Brottpåföljdsmyndigheten kan på ett ändamålsenligt sätt hänvisa den arbetslösa till en aktör enligt samarbetsmodellen. Också i dessa situationer ska bedömningen av behovet att hänvisa till sektorsövergripande bedömning av servicebehovet göras av arbetskraftsmyndigheten, valfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten.

4 §. Sektorsövergripande bedömning av servicebehovet och upprättande av en sektorsövergripande sysselsättningsplan. I paragrafen föreskrivs om sektorsövergripande bedömning av servicebehovet och upprättande av en sektorsövergripande sysselsättningsplan. Innehållsmässigt motsvarar de i huvudsak den bedömning av servicebehovet som ingår i den kartläggningsperiod som avses i 3 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen och utarbetandet av en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt 4 § 1 mom. i den lagen. I fortsättningen ska det inte föreskrivas separat om kartläggningsperioden, utan den ska utgöra en del av utarbetandet av den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. Förslaget gör det dock möjligt att för den sektorsövergripande bedömningen av servicebehovet använda en lika lång tid som i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, dvs. högst tre månader.

Bedömningen av servicebehovet enligt 1 mom. är en förutsättning för att en sektorsövergripande sysselsättningsplan kan upprättas. I bedömningen av servicebehovet deltar alla behövliga parter i samarbetsmodellen. Vid bedömningen utreds utöver den arbetslösas yrkesskicklighet och kompetens även den arbetslösas sociala situation, hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga som påverkar sysselsättningen. Bedömningen av servicebehovet ska vara omfattande och i den ska man på ett omfattande sätt beakta och utreda den helhetsituation som påverkar kundens sysselsättning. I bedömningen av servicebehovet kan också utbildningsproducenter delta när deltagandet är till nytta vid bedömningen av den arbetslösas kompetensutveckling.

De sakkunniga som deltar i den sektorsövergripande bedömningen av servicebehovet kan utreda omständigheter som inverkar på den arbetslösas servicebehov genom att intervjua den arbetslösa, utnyttja den information om den arbetslösa som finns tillgänglig i olika aktörers tjänster samt genom olika undersökningar, kartläggningar och andra utredningar. Exempelvis kan sådana uppgifter om en arbetslös som redan tidigare samlats in i enlighet med lagen om ordnande av arbetskraftsservice vara tillgängliga. Om uppgifterna i fråga är tillräckliga och fortfarande aktuella, kan de användas. Eftersom arbetskraftsmyndigheten på ett mångsidigt sätt utreder den arbetslösas situation redan innan den arbetslösa hänvisas till en sektorsövergripande bedömning av servicebehovet, kommer det i praktiken sannolikt vid den sektorsövergripande bedömningen av servicebehovet att betonas att behovet av social- och hälsovårdstjänster och Folkpensionsanstaltens rehabiliteringstjänster ska utredas närmare och att det ska avtalas om tjänsterna.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs om upprättande av en sysselsättningsplan utifrån en bedömning av servicebehovet. Arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och den arbetslösa personen ska tillsammans upprätta en sektorsövergripande sysselsättningsplan. Om den arbetslösa personens servicebehov innefattar tjänster som Folkpensionsanstalten tillhandahåller, ska Folkpensionsanstalten vara med om att upprätta planen.

Den sektorsövergripande sysselsättningsplanen ska även i fortsättningen ersätta den aktiveringsplan som avses i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i fråga om de kunder som uppfyller kriterierna för utarbetande av en aktiveringsplan enligt den lagen.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska en sektorsövergripande sysselsättningsplan upprättas inom tre månader från det att någon av aktörerna i samarbetsmodellen i enlighet med 3 § har hänvisat den arbetslösa till sektorsövergripande bedömning av servicebehovet. Bedömningen av servicebehovet och upprättandet av sysselsättningsplanen ska bilda en intensiv period, där det centrala också är den handledning som ges arbetslösa. Syftet med handledningen är att förbättra den arbetslösas färdigheter och engagemang för att främja den arbetslösas sysselsättning. Handledningen kan också innefatta rådgivning om förmåner som tillhandahålls av Folkpensionsanstalten.

5 §. Innehållet i en sektorsövergripande sysselsättningsplan. I paragrafen föreskrivs det om innehållet i en sektorsövergripande sysselsättningsplan. Paragrafens 1 mom. motsvarar 4 § 1 mom. i den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen i fråga om arbetskraftsservice samt socialtjänster, hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster. Dessutom kan sysselsättningsplanen enligt förslaget vid behov innehålla även andra tjänster som ökar den arbetslösas kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga samt åtgärder som gäller jobsökning. Nämnda tjänster kan till exempel vara sysselsättningsstödande tjänster eller tjänster som förbättrar funktionsförmågan som kommunen eller en serviceproducent ordnar, såsom sysselsättningsstöd som kommunen ordnar

inom ramen för sin allmänna behörighet. Om motsvarande tjänster kan det också avtalas i den sysselsättningsplan som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. I nuläget har man också kommit överens om tjänsterna i den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.

Enligt 2 mom. ska det i sysselsättningsplanen avtalas om uppföljning av hur planen har följts.

I 3 mom. föreskrivs det på motsvarande sätt som i 4 § 1 mom. i den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen om skyldigheten att i sysselsättningsplanen inkludera den jobbsökarskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat följer av 48 § i det kapitlet. I fråga om jobbsökningsskyldigheten tillämpas i överensstämmelse med 4 § 4 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen vad som i 147 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivs om förbud mot omprövning och anförande av besvär.

6 §. Översyn av den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om skyldigheten att se över den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. Paragrafen motsvarar till sitt sakinnehåll i huvudsak bestämmelserna om revidering av sysselsättningsplanen i 4 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

7 §. Skyldigheter i anslutning till en sektorsövergripande sysselsättningsplan. Paragrafen motsvarar 5 § i den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. I paragrafen görs de ändringar som följer av överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice.

8 §. När kundrelationen inom ett sektorsövergripande stöd upphör. I paragrafen föreskrivs om avslutande av kundrelationen inom samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. I överensstämmelse med 6 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska grunden för att kundrelationen upphör vara en bedömning av aktörerna i samarbetsmodellen att det inte längre krävs samordning av service enligt samarbetsmodellen för att den arbetslösa personen ska få sysselsättning. Behovet av samordning av servicen för kunder inom ett sektorsövergripande stöd kan vara långvarigt och till exempel det att en enskild tjänst upphör innebär inte direkt att kundrelationen inom det sektorsövergripande stödet upphör. Servicebehovet för en arbetslös ska således bedömas regelbundet.

I praktiken kan kundrelationen upphöra redan under den sektorsövergripande bedömningen av servicebehovet, om det konstateras att den arbetslösa inte längre har ett sådant behov av samordning av service som avses i 3 §. I en sådan situation överförs ansvaret för kundens serviceprocess till den instans som remitterat kunden till den sektorsövergripande bedömningen av servicebehovet eller så hänvisas kunden till någon annan ändamålsenlig service.

9 §. Organisering av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. I paragrafen föreslås bestämmelser om organiseringen av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. Den lokala organiseringen av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd ska på motsvarande sätt som i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen grunda sig på nätverkssamarbete mellan de aktörer som medverkar i verksamhetsmodellen. Med avvikelse från den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska det i fortsättningen inte föreskrivas om gemensamma verksamhetsställen och en styrgrupp på riksnivå.

I det föreslagna 1 mom. föreskrivs att det inom varje välfärdsområde ska för ändamålet att organisera samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd finnas ett behövligt antal ledningsgrupper för sektorsövergripande stöd. Arbetskraftsmyndigheterna inom välfärdsområdets verksamhetsområde, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska överlägga om antalet ledningsgrupper innan dessa tillsätts. Arbetskraftsmyndigheten inom ledningsgruppens verksamhetsområde ska tillsätta ledningsgruppen efter förhandlingar.

De förhandlingar om antalet ledningsgrupper som baserar sig på välfärdsområdets verksamhetsområde kan innebära att välfärdsområdet kommer överens om organiseringen med flera arbetskraftsmyndigheter, om det finns fler än en arbetskraftsmyndighet inom välfärdsområdet. Om arbetskraftsmyndighetens verksamhetsområde däremot omfattar fler än ett välfärdsområdes verksamhetsområde, ska arbetskraftsmyndigheten förhandla om organiseringen av samarbetsmodellen med flera välfärdsområden. Då kommer välfärdsområdena sinsemellan överens om hur välfärdsområdena ska delta i ledningsgruppsarbetet och organiseringen av samarbetsmodellen.

Arbetskraftsmyndigheten inom ledningsgruppens verksamhetsområde ska utse personer som leder organiseringen av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. Om ledningsgruppen bildas så att flera arbetskraftsmyndigheter inom välfärdsområdets verksamhetsområde hör till ledningsgruppen, kommer arbetskraftsmyndigheterna överens om förfarandet för tillsättande av ledningsgruppen och om hur ledande personer utses.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det i överensstämmelse med 7 § 2 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen om anvisande av personalresurser till samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. Varje aktör som medverkar i verksamhetsmodellen ska med beaktande av antalet kunder som behöver service enligt samarbetsmodellen anvisa en tillräcklig mängd personal för genomförandet av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. Ledningsgruppen ska för varje mandatperiod ingå ett samarbetsavtal om organiseringen av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd och om allokeringen av resurser inom ledningsgruppens verksamhetsområde. Resurserna ska ses över kalenderårsvis. Bestämmelser om detta ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Det anslag som står till förfogande för samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd ska bestå av de anslag som de aktörer som är med i verksamhetsmodellen anvisar för verksamheten.

Med avvikelse från den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska det inte längre krävas verksamhetsställen för att ordna samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. Sättet att organisera modellen kan dock även i fortsättningen vara ett gemensamt verksamhetsställe, men också något annat ändamålsenligt sätt att samordna servicen. Det anslag som står till förfogande för samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd ska bestå av de anslag som de aktörer som är med i verksamhetsmodellen anvisar för verksamheten.

Det ska inte längre tillsättas någon styrgrupp på riksnivå enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Genomförandet av samarbetsmodellen enligt den föreslagna lagen, beredningen och förverkligandet av målen ska stödjas, ska följas upp och utvärderas som en del av sektionens arbete inom den nationella delegationen för främjande av sysselsättningen. Bestämmelser om delegationen ingår i 22 § i lagförslag 1. Närmare bestämmelser om sektionerna ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 3 mom. föreslås att närmare bestämmelser om tillsättandet av en ledningsgrupp för samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd i syfte att främja sysselsättningen, om gruppens sammansättning och uppgifter, om hur den person som leder organiseringen av modellen jämte en ersättare för denna ska utses och om vilka deras uppgifter ska vara utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §. *Hur kostnaderna för samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd fördelas.* I paragrafen föreslås bestämmelser om fördelningen av de kostnader som medförs av samarbetsmodellen. Principen om kostnadsfördelning är densamma som i den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Enligt det föreslagna 1 mom. ska Arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten svara för lönekostnaderna och andra personalkostnader för egna anställda som medverkar i samarbetsmodellen. De personer som arbetar med att genomföra samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd ska vara anställda i sin egen bakgrundsorganisation.

Övriga kostnader för samarbetet ska enligt det föreslagna 2 mom. fördelas mellan Arbetskraftsmyndigheten och välfärdsområdet i proportion till antalet anställda som medverkar i samarbetsmodellen. Övriga kostnader är till exempel kostnader för utveckling av samarbetsmodellens verksamhet, såsom gemensamma utbildningar samt utvecklings- och rekreationsdagar, och eventuella kostnader för lokaler och utrustning. I samarbetsavtalet kan det avtalas något annat om gemensamma kostnader och om fördelningen av dem. Folkpensionsanstalten deltar i de gemensamma kostnaderna i enlighet med samarbetsavtalet.

11 §. *Uppgifter om arbetslösa och uppgifternas användningsändamål* I artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen anges principer för behandling av personuppgifter. Personuppgiftsansvariga svarar för att principerna enligt artikel 5 följs och ska också kunna påvisa att så är fallet. Enligt artikel 5.1 a ska personuppgifter behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade (principen om laglighet, korrekthet och öppenhet). I artikel 5.1 b beskrivs en princip om ändamålsbegränsning enligt vilken personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Dessa principer och bestämmelserna om villkor för behandling av personuppgifter i artikel 6 hör ihop med varandra.

I artikel 6.1 i den allmänna dataskyddsförordningen definieras villkor som ska vara uppfyllda för att behandlingen av personuppgifter ska vara laglig. I regeringens proposition med förslag till lagstiftning som kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning (RP 9/2018 rd, s. 35) konstateras det att den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter får fastställas i medlemsstatens lagstiftning när behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller när behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 c och e). Behandlingen av personuppgifter inom den offentliga sektorn ska i regel grunda sig på dessa rättsliga grunder för behandling av personuppgifter. Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen ska grunden för behandlingen av personuppgifter fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av, om behandlingen grundar sig på en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Artikel 6.3 innehåller en skyldighet att i nationell lagstiftning ge bestämmelser om grunden för och syftet med behandlingen.

I 1 mom. föreskrivs det om användningsändamålen för uppgifterna om en arbetslös person. Användningsändamålet motsvarar det användningsändamål som anges i 9 § 1 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. I momentet införs sådana ändringar som följer av överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs om uppgifter som behandlas. De uppgifter som behandlas motsvarar i huvudsak det som föreskrivs i 9 § 2 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. I 2 punkten föreslås en språklig ändring så att kundrelationen inom den sektorsövergripande samservicen och skötseln av ärenden inom den sektorsövergripande samservicen ersätts med kundrelationen inom samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd och med uträttandet av ärenden inom samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. Punkten motsvarar i övrigt 9 § 2 mom. 2 punkten i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

I föreslagna 2 mom. 4 punkten föreskrivs om sådana uppgifter om personens sociala situation som inverkar på personens möjligheter att få arbete och som är nödvändiga för att personen ska kunna få service. Till sitt sakinnehåll motsvarar bestämmelsen 9 § 2 mom. 4 punkten i den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Punkten i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen preciserar så att uppgifterna i fråga ska dessutom vara nödvändiga för att personen ska erbjudas service.

Det föreslagna 3 mom. ska för tydlighetens skull innehålla en informativ hänvisning till tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen.

12 §. Kunddatamaterial och kundinformationssystem för samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. Paragrafen motsvarar 9 a § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. I paragrafen görs de ändringar som följer av överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice.

I 1 mom. föreskrivs det om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgift att utveckla och förvalta kunddatamaterialet och kundinformationssystemet för ändamålet att genomföra samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. Momentet motsvarar 9 § 1 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

I den första och andra meningen i det föreslagna 2 mom. föreskrivs det på motsvarande sätt som i 9 a § 2 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen om skyldigheten att föra in uppgifter och om begränsningen av när uppgifterna ska börja föras in. Uppgifter om en arbetslös person får föras in i datamaterialet efter att kundrelationen inom samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd har inletts.

I momentets tredje mening föreskrivs om bevaringstiderna för uppgifter om arbetslösa och om att radering av uppgifterna hör till utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs att den registrerade inte har den rätt som avses i artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen att begränsa behandlingen av uppgifter som avses i 11 §. Motsvarande bestämmelse ingår även i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

Artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen gäller den registrerades rätt att begränsa behandlingen. Enligt artikel 18.1 ska den registrerade ha rätt att av den personuppgiftsansvarige kräva att behandlingen begränsas om någon av de situationer som räknas upp i artikeln föreligger. Exempelvis ska enligt led a behandlingen begränsas, om den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet. I en sådan situation ska behandlingen begränsas under en tid som ger den personuppgiftsansvarige möjlighet att kontrollera om personuppgifterna är korrekta. Om det beslutas att behandlingen ska begränsas i enlighet med artikel 18.1, får enligt artikel 18.2 sådana personuppgifter, med undantag för lagring, endast behandlas med den registrerades samtycke eller för att fastställa, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk eller för att skydda någon annan fysisk eller juridisk persons rättigheter eller för skäl som rör ett viktigt allmänintresse för unionen eller för en medlemsstat. Med stöd av artikel 23 kan denna rätt för den registrerade begränsas när villkoren för begränsning uppfylls.

Genom artikel 23.1 i den allmänna dataskyddsförordningen ges medlemsstaten en möjlighet att i sin nationella rätt begränsa bland annat tillämpningsområdet för de skyldigheter och rättigheter som föreskrivs i artikel 18, om en sådan begränsning sker med respekt för andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna och utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle i syfte att säkerställa till exempel en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse, särskilt ett av en medlemsstats viktiga ekonomiska eller finansiella intressen, däribland penning-, budget- eller skattefrågor, folkhälsa och social trygghet. I artikel 23.2 i förordningen föreskrivs det vad dessa lagstiftningsåtgärder ska innehålla bestämmelser om. Enligt punkt 2 ska det i den nationella lagstiftningen finnas bestämmelser om ändamålen med behandlingen, kategorierna av personuppgifter, omfattningen av begränsningarna, skyddsåtgärder för att förhindra missbruk eller olaglig tillgång eller överföring, specificeringen av den personuppgiftsansvarige och lagringstiden. Skötseln av en uppgift som anknyter till offentlig arbetskraftsservice eller utkomstskydd för arbetslösa kan inte med beaktande av målen för uppgiften vara beroende av den registrerades beslut att begränsa behandlingen av uppgifter som gäller honom eller henne.

13 §. Personuppgiftsansvariga. Paragrafen motsvarar 9 b § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. I paragrafen görs de ändringar som följer av överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice.

14 §. Införande av uppgifter om arbetslösa i register hos myndigheter som medverkar i samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. Bestämmelsen motsvarar 10 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. I paragrafen görs de ändringar som följer av överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice.

15 §. Rätt att få sekretessbelagda uppgifter för att kunna anordna service. Paragrafen motsvarar 11 § 2 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. I paragrafen görs de ändringar som följer av överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice.

16 §. Sysselsättningsfrämjande samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet. I paragrafen föreskrivs det om sysselsättningsfrämjande samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet. Med samservice för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen av unga avses sådan service som liknar den nuvarande Navigator-verksamheten och som myndigheter och andra aktörer tillhandahåller unga under 30 år. Den sysselsättningsfrämjande samservicen inbegriper sektorsövergripande rådgivning, vägledning och tjänster i syfte att ge de unga

bättre studiemöjligheter och handlingsfärdigheter, hjälpa dem få arbete och underbygga deras välbefinnande. Syftet med servicen är att stödja den ungas delaktighet, förmåga att klara sig i vardagen och vara aktiv, övergången till utbildning och sysselsättning samt vid behov den sektorsövergripande kundprocessen. Stödet bör byggas upp så att unga på ett målinriktat sätt och med låg tröskel tillhandahålls information, rådgivning och vägledning som stöder utbildning, arbete och livskompetens samt verkningsfulla tjänster utan dröjsmål.

Enligt 1 mom. ska Arbetskraftsmyndigheten ordna med verksamhetsförutsättningar för en samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet i syfte att främja sysselsättning. Inom Arbetskraftsmyndighetens område ska det finnas samservice för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen av unga. Om det i regionen saknas ett samservice-ställe med låg tröskel som främjar sysselsättningen av unga, ska Arbetskraftsmyndigheten ordna lokaler för genomförandet av servicen.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska Arbetskraftsmyndigheten för sina områden ta fram en bedömning av behovet av samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet och utifrån bedömningen arbeta för att samservice genomförs i området. Vid utarbetandet av analysen kan man utnyttja t.ex. den information som produceras av det styrnings- och servicenätverk för sektorsövergripande samarbete mellan myndigheter på lokal nivå som det föreskrivs om i 9 § i ungdomslagen. Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten vid bedömningen höra andra anordnare av samservice och centrala samarbetsparter. I bedömningen bör man åtminstone beakta det allmänna arbetsmarknadsläget för unga i regionen, läget för NEET-unga i regionen och utvecklingen av den strukturella arbetslösheten bland unga (arbetslöshet som varar över 12 månader, övergång från tjänster till tjänster och övergång från tjänster till arbetslöshet), samarbetsstrukturerna inom den offentliga, privata och tredje sektorn samt identifiera centrala aktörer i det regionala ekosystemet för tjänster för unga. Bedömningen ska utarbetas så att Arbetskraftsmyndigheten har tillgång till en uppdaterad bedömning av ekosystemet av tjänster för unga.

Arbetskraftsmyndigheter ska förhandla med dem som anordnar utbildningstjänster, med välfärdsområdena och med andra aktörer i deras områden som är relevanta för anordnandet av samservice för unga för att ordna service-ställen. De parter som deltar i ordnandet av samservicen ska avtala om ordnandet av samservicen inom sitt område och om kostnadsfördelningen.

Den sysselsättningsfrämjande samservicen för unga inom det sektorsövergripande stödet med låg tröskel ska ordnas genom att sammanföra befintliga serviceproducenter, på samma sätt som när Navigator-nätverkets verksamhet organiseras. Avsikten är inte att bilda en ny organisation, utan att stärka basservicen för att genomföra sektorsövergripande arbete med låg tröskel som utgår från ungdomarnas behov. Var och en av de myndigheter och andra aktörer som medverkar i servicen ska agera inom ramen för sina egna befogenheter.

Navigatorerna eller motsvarande samservicekontor skulle kunna vara service-ställen, som kan utgöra en del av något annat existerande verksamhetsställe, t.ex. Arbetskraftsservice eller framtidens social- och hälsocentral. För sektorsövergripande service med låg tröskel för unga krävs ingen egen lokal, utan det är ändamålsenligt att kommunen, det område som ansvarar för Arbetskraftsservicen och välfärdsområdet beslutar om lokalen.

Service-ställena kan samarbeta med de styrnings- och servicenätverk som avses i 9 § i ungdomslagen eller med andra motsvarande samarbetsgrupper.

17 §. Träning till stöd för ungas välbefinnande och livskompetens. Enligt 1 mom. ska utvecklings- och förvaltningscentret tillhandahålla träning till stöd för ungas välbefinnande och livskompetens vid samserviceställena för det sektorsövergripande stödet för unga. Syftet med sådan träning är att öka välbefinnandet och delaktigheten bland unga och undanröja hinder för förankring i utbildning och i arbetslivet. Träningen ska vara frivillig, utgå från de behov som den unga upplever sig ha och bygga på samarbete med den unga. Utvecklings- och förvaltningscentret ska följa upp träningens effekter.

Träning till stöd för ungas välbefinnande och livskompetens ordnas för närvarande som UM-verksamhet vid Navigatorerna. Genom UM-verksamheten strävar man efter att stärka multiprofessionaliteten i samservicen för det sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen av unga, så att samservicen ska kunna svara mot de ungas mångahanda behov. Verksamheten har en årlig finansiering på 2,5 miljoner euro, med vilken man kan tillhandahålla ungdomar träning med en arbetsinsats på cirka 30 årsverken inom samservicen för unga inom det sektorsövergripande stödet. Servicen ska tillhandahållas vid verksamhetsställena i områden där det konstaterats att behovet av service är störst. Träningen kan enligt de ungas behov också ges som distansservice på riksnivå och över Arbetskraftsmyndighetens områdesgränser.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska utvecklings- och förvaltningscentret ha samråd med kommunala aktörer eller välfärdsområden om den träning som ska ges. Ett samråd kan inledas om en part begär det.

18 §. Tillhandahållande av stöd för utveckling av sektorsövergripande service. I paragrafen föreskrivs det om stödet för utveckling av det sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen.

Enligt 1 mom. ska utvecklings- och förvaltningscentret tillhandahålla kommunerna och andra aktörer inom den sysselsättningsfrämjande servicen över sektorsgränserna stödtjänster som omfattar serviceintegration och utveckling av det sektorsövergripande arbetet. Stödtjänsten ska tillgodose de sektorsövergripande tjänsternas stödbehov genom att tillhandahålla riksomfattande stöd för kommunikation, befrämja kollegialt lärande, stödja en enhetligare informationsproduktion och skaffa utbildning.

19 §. Ikraftträdande. Det föreslås att lagen ska träda i kraft genom bestämmelser som utfärdas särskilt. Bestämmelser om ikraftträdandet föreslås i 1 § i lagen om införande av lagen om ordnande av Arbetskraftsservice och vissa andra lagar som har samband med den.

7.3 Lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna

I propositionen föreslås det att ansvaret för att ordna offentlig Arbetskraftsservice överförs till kommunerna. Detta innebär att Arbets- och näringsbyråernas uppgifter överförs i huvudsak till kommunerna. Därför ska de nuvarande Arbets- och näringsbyråerna läggas ner. Överföringen av ansvaret för att ordna den offentliga Arbetskraftsservicen till kommunerna medför också ändringar i närings-, trafik- och miljöcentralernas och utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter. Dessutom ska uppgifter omfördelas inom statsförvaltningen. I lagen görs de ändringar som föranleds av det som sagts ovan.

Lagens rubrik ändras så att den bättre motsvarar de bestämmelser som föreslås.

1 §. Lagens tillämpningsområde. Omnämmanden av arbets- och näringsbyråer stryks i paragrafen. En motsvarande ändring görs också i utvecklings- och förvaltningscentrets namn. I paragrafen ska inte heller utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter nämnas. I 3 § finns bestämmelser om närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhetsområde och uppgifter och i 3 a § bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter. Omnämmandet av att i fråga om övriga myndigheter som sköter uppgifter inom statens region- och lokalförvaltning föreskrivs särskilt, stryks som onödigt.

3 §. Närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhetsområde och uppgifter. I 1 mom. föreskrivs allmänt om de verksamhetsområden inom vilka närings-, trafik- och miljöcentralerna sköter de uppgifter som särskilt föreskrivits för dem. I 2 mom. finns dessutom bestämmelser om vissa uppgifter som hör till närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Det föreslås att 1 mom. 3 punkten upphävs. De uppgifter som hör till verksamhetsområdet i fråga överförs huvudsakligen till kommunerna och utvecklings- och förvaltningscentret.

Ordalydelsen i 1 mom. 5 punkten föreslås bli preciserad. Begreppen ”integration och goda etniska relationer” som nämns i punkten ska ersättas med mer omfattande begrepp ”främjande av integration samt goda befolkningsrelationer”, vilket ligger i linje med den övriga lagstiftningen om invandring och integration. De ändringar som görs i begreppen baserar sig på de förändringar som skett i verksamhetsmiljön, t.ex. i kompetenskraven i samhället och på arbetsmarknaden och i den allmänna mottagligheten.

Dessutom föreslås att 1 mom. 10 punkten upphävs. Lönegarantiuppgifterna ska överföras till utvecklings- och förvaltningscentret.

Det föreslås en ändring av 2 mom. 1 punkten. Eftersom arbets- och näringsbyråerna läggs ner, ska närings-, trafik- och miljöcentralerna inte längre sköta de styrnings- och övervakningsuppgifter som anknyter till arbets- och näringsbyråerna. Närings-, trafik- och miljöcentralerna åläggs en uppgift att främja sysselsättningen och arbetslivet regionalt. Uppgiften anknyter till centralernas verksamhet på verksamhetsområdet främjande av företagsamhet och näringsverksamhet. I uppgiften ingår uppföljning och förutsägelse av näringslivets och företagens utbildnings- och kompetensbehov som en del av en riksomfattande helhet om kunskapsbaserad ledning samt utveckling av arbetslivets kvalitet, upprätthållande av helhetsbilden av den regionala arbetsmarknaden och deltagande i det regionala samarbetet för internationell rekrytering samt vissa andra åtgärder till stöd för sysselsättningen som har samband med närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgift att främja den regionala livskraften. Syftet med de ovan nämnda uppgifterna är dessutom att stöda arbetskraftsmyndigheternas verksamhet vid ordnandet av arbetskraftsservicen i samarbete med utvecklings- och förvaltningscentret och andra aktörer. Nuförtiden sköter närings-, trafik- och miljöcentralerna denna uppgift som en del av verksamhetsområdet fungerande arbetsmarknader, tillgången på arbetskraft och sysselsättningen som avses i 1 mom. 3 punkten i den gällande lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna. Eftersom huvuddelen av uppgifterna inom det nämnda verksamhetsområdet överförs till nya arbetskraftsmyndigheter och till utvecklings- och förvaltningscentret, ska 1 mom. 3 punkten upphävas och bestämmelser om uppgiften att främja sysselsättningen regionalt, som kvarstår hos närings-, trafik- och miljöcentralerna, ska införas i föreslagna 2 mom. 1 punkten. För att sysselsättningen ska kunna främjas är det viktigt att närings-, trafik- och miljöcentralerna samarbetar med kom-

muner, utvecklings- och förvaltningscentret, Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning samt andra aktörer när centralen sköter sin uppgift enligt 1 punkten att främja sysselsättningen och arbetslivet regionalt.

3 a §. Utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter. I 1 mom. föreslås bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter som anknuter till närings-, trafik- och miljöcentralerna. Nuvarande 2 mom. ska slås samman med 1 mom. och uppgifterna räknas upp i en förteckning med punkter.

Till 1 mom. 1 punkten, som motsvarar nuvarande 1 mom., fogas ett omnämnande av utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter inom informationsförvaltningen vilka det sköter också i nuläget. I paragrafen stryks dessutom omnämnanden av arbets- och näringsbyråer. I och med att ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförs till kommunerna kommer också de utbetalningsuppgifter i samband med arbetskraftsservicen som utvecklings- och förvaltningscentret nuförtiden sköter, inklusive efteråtgärder i samband med utbetalningen såsom eventuella åtgärder för återkrav, att överföras till kommunerna. Paragrafens 1 mom. 2 och 3 punkt motsvarar gällande 2 mom.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets övriga uppgifter som delvis är nya uppgifter för centret. I 2 mom. 1 punkten åläggs utvecklings- och förvaltningscentret att ansvara för utvecklingen och förvaltningen av de riksomfattande informations-systemstjänsterna för arbetskraftsservice. Närmare bestämmelser om uppgiften föreslås bli intagna i 13 kap. i propositionens lagförslag 1, som handlar om behandlingen av kunduppgifter och riksomfattande informationssystemtjänster, och i 14 kap. som handlar om serviceplattformen samt i 12 § i lagförslag 2 som gäller kunddatamaterial och kundinformationssystem i samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd. Utvecklings- och förvaltningscentret sköter också nuförtiden motsvarande uppgifter för närings-, trafik- och miljöcentralernas och den sektorsövergripande sysselsättningsfrämjande samservicens del. I fortsättningen ska utvecklings- och förvaltningscentret tillhandahålla motsvarande tjänster för kommunernas och sysselsättningsområdenas arbetskraftsmyndigheter.

Enligt 2 mom. 2 punkten ska utvecklings- och förvaltningscentret följa upp och utvärdera arbetskraftsservicens resultat och funktion samt producera information om den. Information ska produceras för arbets- och näringsministeriet till stöd för diskussionerna för samarbete och uppföljning samt med tanke på ministeriets egen analysverksamhet och beredning av policy. Arbetskraftsmyndigheterna kan dessutom utnyttja den information som utvecklings- och förvaltningscentret producerar vid ordnandet av arbetskraftsservice.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska producera information om efterfrågan på arbetskraft samt om tillsättningen av lediga jobb och tillgången på kompetent arbetskraft. Information behövs dessutom exempelvis om vilka tjänster som tillhandahålls kunderna och om kostnaderna för dem, tjänsternas längd, deras inverkan på sysselsättningen av personer eller andra tjänster som tillhandahålls kunden samt om vilka tjänster som producerats själv eller tillhandahållits som köpta tjänster. Med tanke på uppföljningen och utvärderingen av arbetskraftsservicens funktion behövs uppgifter om bl.a. kundupplevelsen samt om hur de lagstadgade förutsättningarna för serviceprocessen för arbetssökande uppfylls. Information ska produceras bl.a. för riksomfattande uppföljning och utveckling av arbetskraftsservicen samt för utveckling av kommunernas och samkommunernas arbetskraftsservice. Med hjälp av aktuell och jämförbar information samt analyser som gjorts på basis av den kan arbetskraftsmyndigheter jämföra hur väl

deras arbetskraftsservice fungerar och arbetskraftsservices genomslag i förhållande till andra områden, och utveckla sin service i samarbete med utvecklings- och förvaltningscentret.

Enligt 2 mom. 3 punkten ska utvecklings- och förvaltningscentret främja invandringen av kompetent arbetskraft. Utvecklings- och förvaltningscentret ska tillhandahålla tjänster för internationell rekrytering som främjar invandringen av kompetent arbetskraft och den internationella rörligheten av arbetskraft. Utvecklings- och förvaltningscentrets tjänster för internationell rekrytering ska utgöra en del av den s.k. Work in Finland -verksamheten som utvecklings- och förvaltningscentret sköter i samarbete med Business Finland Ab, så att utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter samordnas med Business Finlands uppgifter i anknytning till internationell rekrytering och med Migrationsverkets uppgifter som anknyter till arbetskraftsinvandringen. Utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter ska omfatta även Eures-samordningen och samordningen av plockningen av naturprodukter.

Närmare bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets tjänster för internationell rekrytering får utfärdas genom förordning av statsrådet med stöd av det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i 4 mom. Till utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter hör att förvalta och utveckla informationssystem och plattformar som stöder internationell rekrytering, samla och förutse behovet av utländsk arbetskraft på riksnivå samt att över regiongränserna samla uppgifter om lediga jobb som är öppna för internationell rekrytering. Till utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter ska också höra internationell arbetsförmedling samt rådgivning för arbetsgivare och personkunder i samband med den internationella rekryteringen och att informera om arbetslivet i Finland. Utvecklings- och förvaltningscentret föreslås kunna köpa tjänster för att främja invandringen av kompetent arbetskraft och tillgången på arbetskraft från utlandet. Bland sådana tjänster kan nämnas exempelvis utbildning i ursprungsländerna och testning av yrkeskompetensen i ursprungsländerna.

Enligt 2 mom. 4 punkten ska utvecklings- och förvaltningscentret sköta lönegarantiärendena centraliserat inom hela Finland. Uppgiften överförs från Arbets-, närings- och miljöcentralen i Nyland till utvecklings- och förvaltningscentret. Bestämmelserna om lönegaranti finns i lönegarantilagen (866/1998) och i lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000). Enligt 3 § i lagen om lönegaranti fattar närings-, trafik- och miljöcentralen beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen. I fortsättningen ska beslutet i fråga fattas av utvecklings- och förvaltningscentret som också ska sköta uppgifterna i anslutning till verkställigheten av lagen. Syftet med ändringen är att trygga den smidiga betjäningen av alla kundgrupper och en flexibel användning av resurserna.

Enligt 2 mom. 5 punkten ska utvecklings- och förvaltningscentret i fortsättningen sköta de uppgifter som föreskrivs för centret i 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Uppgifterna omfattar givandet av krävande sakkunnigutlåtanden inom utkomstskyddet för arbetslösa vilket centraliseras nationellt. Uppgiften överförs till utvecklings- och förvaltningscentret från Nylands arbets- och näringsbyrå som sköter uppgiften centraliserat för hela landets del. Sådana arbetskraftspolitiska utlåtanden som inte är förenade med prövning ska ges av den i lagförslag 1 avsedda arbetskraftsmyndighet som ansvarar för ordnandet av arbetskraftsservicen.

Syftet med den nationella centraliseringen är att trygga enhetligheten i fråga om behandlingstider och tillämpningspraxis. Om beslutsfattandet i frågor som kräver prövning decentraliseras till kommunal nivå kunde det resultera i olika slags tolkningar och lösningar samt i skillnader i behandlingstiderna. Genom denna servicehelhet tryggar staten jämställdheten för arbetssökande

i en decentraliserad servicestruktur. Utvecklings- och förvaltningscentret ska dessutom ha till uppgift att ge information och rådgivning om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

Enligt 2 mom. 6 punkten ska utvecklings- och förvaltningscentret sköta information och rådgivning som hänför sig till offentlig arbetskraftsservice och inledande och utveckling av företagsverksamhet. Utvecklings- och förvaltningscentrets rådgivningsuppgifter enligt denna punkt innehåller rådgivningsuppgifter som nuförtiden sköts av arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. Utvecklings- och förvaltningscentret ska ge rådgivning med avseende på utkomstskyddet för arbetslösa och användningen av arbetskraftsservicens riksomfattande e-tjänster. Den helhet av rådgivningstjänster som utvecklings- och förvaltningscentret producerar stöder via flera kanaler och på flera språk mycket olika kundsegment: personkunder, arbetsgivare och företagare samt myndigheter (inkl. kommuner). Utvecklings- och förvaltningscentret ska dessutom inrymma telefonservicen för tjänsterna FöretagsFinland och Företagarens ekonomihjälps vilka också överförs från arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter till utvecklings- och förvaltningscentret. I fråga om nämnda tjänster utgörs den legislativa grunden av EU:s lagstiftning som i stor utsträckning även bestämmer innehållet i de aktuella rådgivningstjänsterna. FöretagsFinlands telefonservice svarar på den allmänna nivån för rådgivningen i fråga om hur företag grundas på det sätt som förutsätts i den ovan nämnda EU-lagstiftningen och hänvisar kunderna från de riksomfattande telefon-tjänsterna till den fördjupade regionala rådgivningen. Tjänsten Företagarens ekonomihjälp är riktad till företagare som har betalnings-svårigheter. Tjänsten består av en riksomfattande telefon-tjänst, webbplats och regionala stöd-tjänster. Utvecklings- och förvaltningscentrets rådgivningsuppgifter kommer att preciseras genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i 4 mom.

Enligt 2 mom. 7 punkten har utvecklings- och förvaltningscentret till uppgift att ge arbetskraftsmyndigheterna stöd när det gäller att utveckla systemet med arbetskraftsservice på riksnivå. Utvecklings- och förvaltningscentret ska dessutom ge arbetskraftsmyndigheterna juridisk rådgivning med avseende på verkställigheten av lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om alterneringsledighet och lagen om främjande av integration.

I utvecklings- och förvaltningscentrets roll föreslås ingå att stöda kompetensutvecklingen genom att på riksnivå ordna utbildning i de elektroniska tjänster och informationssystem som utvecklings- och förvaltningscentret ansvarar för och t.ex. om betydande lagändringar. Utvecklings- och förvaltningscentret föreslås sköta samordningen av ett riksomfattande nätverk av inskolare och utbildare. Utvecklings- och förvaltningscentret ska dessutom enligt förslaget förvalta en riksomfattande inlärningsplattform. Var och en av arbetskraftsmyndigheterna ska svara för inskolningen och kompetensutvecklingen av sin egen personal, och utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter omfattar inte tillgodoseendet av enskilda utbildningsbehov.

Den enhet för rättsligt stöd som finns vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland ska flyttas till utvecklings- och förvaltningscentret. Enligt förslaget ska utvecklings- och förvaltningscentret ge arbetskraftsmyndigheterna råd när det gäller tolkningen av de lagar som nämns i punkten och ge anvisningar om tillämpningen av lagarna. Utvecklings- och förvaltningscentrets anvisningar ska inte vara juridiskt bindande utan de är rekommendationer och deras syfte är att säkerställa en enhetlig tillämpningspraxis.

Enligt 2 mom. 8 punkten ska utvecklings- och förvaltningscentret sköta andra uppgifter som föreskrivs särskilt eller som åläggs av arbets- och näringsministeriet. Sådana uppgifter skulle kunna vara bl.a. informationsförvaltningstjänster som produceras för myndigheterna inom andra förvaltningsområden eller upphandlingstjänster i anslutning till dem. Enligt den föreslagna lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (lagförslag 2) ska utvecklings- och förvaltningscentret ha hand om träningen till stöd för ungas välbefinnande och förutsättningar att klara sig och tillhandahållandet av stöd för utveckling av sektorsövergripande service.

I 3 mom. stryks ett omnämnande av arbets- och näringsbyråer.

Paragrafens 4 mom. motsvarar nuvarande 4 mom.

4 §. *Organisering av närings-, trafik- och miljöcentralerna och av utvecklings- och förvaltningscentret.* Hänvisningarna i 3 mom. ska ändras så att de motsvarar de bestämmelser som föreslås.

7 a §. *Styrningen av utvecklings- och förvaltningscentret.* I 1 mom. stryks hänvisningen till arbets- och näringsbyråer och till momentet fogas ett omnämnande av att utvecklings- och förvaltningscentrets verksamhet tjänar också de riksomfattande målen för främjande av sysselsättningen. Bestämmelser om hur de riksomfattande målen för främjande av sysselsättningen fastställs finns i 21 § i lagförslag 1. Ändringen av paragrafens 1 mom. är en följd av utvecklings- och förvaltningscentrets nya uppgifter enligt 3 a §.

3 kap **Arbets- och näringsbyråer**

Kapitlet upphävs som onödigt.

24 § *Företrädande av staten.* Paragrafens 4 mom. upphävs som onödigt.

25 §. *Avgiftsbelagda prestationer.* I 1 mom. stryks ett omnämnande av arbets- och näringsbyrån. Paragrafens 2 mom. motsvarar nuvarande 2 mom.

26 §. *Ändringssökande.* I 1 mom. stryks ett omnämnande av arbets- och näringsbyrån. Dessutom ska momentets hänvisning till förvaltningsprocesslagen (586/1996) ersättas med en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), vilket motsvarar den ändrade lagstiftningen.

Paragrafens 2 mom. upphävs som onödigt.

7.4 Lagen om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa andra lagar som har samband med den

1 §. *Författningar som träder i kraft.* I paragrafen föreslås bestämmelser om ikraftträdandet av lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen och lagen om ändring av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna. Lagarna ska träda i kraft den 1 januari 2025.

I 2 mom. föreskrivs om avvikande ikraftträdande av 12, 13, 15 och 16 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Bestämmelserna i fråga, som gäller kriterierna för organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen, avtal om de aktörer som ansvarar för ordnandet, anmälningsskyldigheten och statsrådets rätt att fatta beslut, träder i kraft redan den 1 april 2023. Ett tidigare ikraftträdande behövs, eftersom de aktörer som har organiseringsansvaret ska vara kända i god tid innan organiseringsansvaret överförs.

I 2 mom. föreskrivs dessutom om avvikande giltighet för 113 §. Bestämmelsen i fråga som gäller användning av kunduppgifter vid verkställigheten av lag 20/2022 om ett försök med rekryteringsstöd är i kraft fram till den 31 december 2033.

2 §. Lagar som upphävs. I paragrafen föreskrivs om de lagar som ska upphävas. Genom lagen om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice upphävs lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Lagarna upphävs från och med den 1 januari 2025. Då träder de lagar som avses i 1 § i kraft.

3 §. Tidsfrist för lämnande av upplysningar med avseende på organiseringsansvaret för arbetskraftsservice. I paragrafen föreskrivs om en tidsfrist inom vilken kommunerna senast ska lämna upplysningarna om organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen till arbets- och näringsministeriet. Bestämmelser om upplysningsskyldighet finns i 15 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Enligt 1 mom. i den paragrafen ska kommunerna inom ett sysselsättningsområde till arbets- och näringsministeriet ge in ett avtal om ett gemensamt organ eller ett grundavtal för en samkommun inom två veckor från det att avtalet godkändes. Enligt 2 mom. i den paragrafen ska på motsvarande sätt en kommun som har beslutat ordna servicen självständigt ge in beslut om detta till ministeriet inom två veckor från det att beslutet fattas. Upplysningarna ska dock ges in senast den 31 oktober 2023. Samtidigt ska kommunerna meddela om de inte vill ta emot lokaler som är avsedda för ordnandet av tjänsterna.

Om kriterierna för organiseringsansvaret föreskrivs i 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och om kommunernas skyldighet att avtala om sysselsättningsområden i 13 § i den lagen. I praktiken utgör den tidsfrist som avses i denna paragraf en tidsfrist för avtalsförhandlingar mellan kommunerna och för avtal om sysselsättningsområden. Det är nödvändigt att sätta en bakre gräns för förhandlingarna och upplysningarna för att statsrådet ska ha tillräckligt med tid att genomföra det förfarande som föreskrivs i 16 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om kommunerna inte når avtal om sysselsättningsområdena. Bestämmelser om detta tas in i 2 mom.

4 §. Undantag från krav som gäller organiseringsansvar. I paragrafen föreskrivs om möjligheten att avvika från kravet på ett arbetskraftsunderlag på 20 000 personer som i 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice ställs upp för den som ansvarar för ordnandet av arbetskraftsservice. Mängden arbetskraft i kommunen eller sysselsättningsområdet kan underskrida 20 000 personer under de förutsättningar som anges i paragrafen.

Enligt 1 mom. förutsätter undantaget beslut av statsrådet. Enligt 1 mom. 1 punkten är undantag möjliga för det första om det på grund av skärgård eller långa avstånd inte på annat sätt är ändamålsenligt att bilda en sådan funktionell helhet som krävs för att ordna arbetskraftsservice.

Undantag kan göras också när det behövs för att tillgodose de finsk- eller svenskspråkiga invårnarnas språkliga rättigheter eller för att trygga samernas språkliga och kulturella rättigheter. Bestämmelser om dessa föreslås i 2 och 3 punkten.

Enligt 4 punkten är det möjligt att avvika från gränsen för underlaget för organiseringsansvar i en situation där bildandet av ett sysselsättningsområde med en arbetskraftsbas på minst 20 000 personer skulle förutsätta en sammanslagning av flera pendlingsområden. Med pendlingsområde avses pendlingsområden som baserar sig på Statistikcentralens statistiska klassificering och som bildas utifrån pendlingsstatistiken. Pendlingsområdets centralkommun bildas om man minst från en kommun pendlar till den och över 25 procent av kommunens totala sysselsatta arbetskraft inte pendlar till någon annan kommun från centralkommunen. En kommun anses höra till centralkommunens pendlingsområde, om minst 10 procent av den sysselsatta arbetskraften pendlar till centralkommunen. Kommunen kan dock inte höra till mer än ett pendlingsområde. Om minst 10 procent av kommunens sysselsatta arbetskraft pendlar till två kommuner, hör kommunen till det pendlingsområde dit man pendlar mer. En kommun kan också höra till ett pendlingsområde via en annan kommun, om minst 10 procent pendlar till kommunen i fråga, men kommunen inte utgör ett eget pendlingsområde utan hör till en annan kommuns pendlingsområde. En del kommuner hör inte statistiskt till något pendlingsområde.

I 1 mom. 5 punkten finns bestämmelser om ett mer allmänt undantag. Undantag kan dessutom beviljas om beviljandet av undantag är motiverat av något annat särskilt skäl som gäller de geografiska lösningarna för att ordna service, behovet av service eller andra faktorer som hänförs till ordnandet av service, om ett avtal har ingåtts eller ett beslut fattats med avseende på ordnandet av arbetskraftsservice och det finns en plan enligt 15 § 4 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice som tryggar en tillräcklig servicenivå.

Vid bedömningen av de regionala lösningarna för ordnandet av service har helheten av kommunal service betydelse. Vid bedömningen fästs uppmärksamhet vid behovet av service och kostnaderna för ordnandet av servicen. Kostnadsutvecklingen bör följa de mål för dämpande av kostnadsökningen som satts upp för reformen. Dessutom fästs uppmärksamhet bl.a. vid andra särdrag hos området än de som avses i 1–4 punkten, den riktning i vilken pendlingen från området sker, organiseringen av sysselsättnings- och näringsfrågor och etablerade samarbetsstrukturer. Som en omständighet som talar för undantag beaktas dessutom de faktorer med stöd av vilka ett område med fog kan producera service effektivare än det sätt att ordna tjänster som gällde vid ikraftträdandet av lagen. Servicenivåns tillräcklighet bedöms jämfört med de resurser för arbetskraftsservice som fanns tillgängliga när lagen trädde i kraft och med andra arbetskraftsområden av motsvarande storlek och motsvarande servicebehov samt närområdena för det område eller den kommun som ansökt om undantag.

Dessutom förutsätts i 5 punkten att kommunerna med beaktande av regionala förhållanden har ingått ett avtal eller fattat ett beslut om ordnande av arbetskraftsservicen samt upprättat en tillräcklig plan som tryggar servicenivån. Med kommunernas avtal, beslut och planer avses det samma som i 15 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Enligt 2 mom. förutsätter undantag dessutom att kommunen eller de kommuner som utgör ett sysselsättningsområde anvisar tillräckliga ekonomiska resurser och personalresurser för att ordna arbetskraftsservice och att inte servicenivån i området eller i ett annat sysselsättningsområde försämras avsevärt till följd av undantaget.

För närvarande motsvarar de minsta verksamhetsställen som tillhandahåller största delen av arbets- och närings tjänsterna storleksmässigt cirka 30 årsverken. Ju större avvikelse från detta görs, desto mer vägande skäl krävs för undantag. När undantagen bedöms ska särskild uppmärksamhet fästas vid områdets särdrag, på basis av vilka området anses kunna producera service på ett effektivt sätt. Förutsättningen gäller alla punkter i 1 mom. Vid bedömningen av undantag fästs också uppmärksamhet vid om någon annan kommun i området till följd av undantaget håller på att bli utan ett sådant samarbetsavtal som förutsätts i 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

I 3 mom. föreskrivs det om tidsfristen för ansökan till statsrådet. Kommunerna ska komma överens om hur organiseringsansvaret ska fullgöras före den tidpunkt som nämns i 3 § och underrätta arbets- och näringsministeriet om detta i enlighet med 15 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Ansökan om undantag ska lämnas in senast inom den tidsfrist som anges för anmälan, dock senast den 31 oktober 2023. Utöver ansökan ska till arbets- och näringsministeriet lämnas in en sådan plan för ordnande av arbetskraftsservice som avses i 15 § 4 mom. i den föreslagna lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Av ansökan ska det framgå att villkoren i denna paragraf uppfylls.

I 4 mom. finns det bestämmelser om verkställighet av statsrådsbeslut. Enligt momentet får statsrådets beslut verkställas trots besvär, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat. Ändring i statsrådets beslut får i enlighet med 8 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Enligt 122 § 1 mom. i den lagen får ett förvaltningsbeslut inte verkställas förrän det har vunnit laga kraft. I enlighet med 3 mom. i den paragrafen kan ett beslut verkställas innan det har vunnit laga kraft, om så föreskrivs i lag eller om beslutet till sin natur är sådant att det bör verkställas omedelbart eller om ett allmänt intresse kräver att verkställigheten av beslutet inte uppskjuts.

Statsrådets beslut om undantag ska på grund av dess natur kunna verkställas omedelbart med stöd av lag och således också utan att det vunnit laga kraft. Verkställigheten av ett beslut om att ordna arbetskraftsservice är nödvändig för att målen i lagen om ordnande av arbetskraftsservice ska kunna nås och verkställandet påbörjas. Det är fråga om överföring av uppgifter från staten till kommunerna, och vid tidpunkten för överföringen finns det inte någon befintlig anordnare av tjänster, om det inte har bildats någon kommunal anordnare som uppfyller lagens krav. Statsrådets beslut med anledning av ansökan om undantag ska därför verkställas omedelbart för att man ska kunna säkerställa att organiseringsansvaret för servicen överförs och att service kan ordnas för kunderna trots besvär.

Oberoende av om det har anförts besvär över statsrådets beslut om eventuella ansökningar om undantag, ska överföringen av organiseringsansvaret från staten till kommunerna genomföras och åtgärder för servicen vidtas när överföringen av organiseringsansvaret sker den 1 januari 2025. I praktiken innebär detta att om statsrådet godkänner en ansökan om undantag, kan kommunen eller de kommuner som bildar ett sysselsättningsområde vidta åtgärder för att ordna servicen i enlighet med ansökan redan innan statsrådets beslut har vunnit laga kraft. Om statsrådet avslår en ansökan om undantag, ska kommunen eller sysselsättningsområdet vidta åtgärder för att åstadkomma ett sådant organiseringsansvarigt sysselsättningsområde som avses i 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Enligt 123 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden kan förvaltningsdomstolen med stöd av lagen även i sådana fall förbjuda att beslutet verkställs, förordna att verkställigheten ska avbrytas eller förordna om något annat som gäller verkställig-

heten av beslutet. Om besvärmyndigheten inte förbjuder eller avbryter verkställandet av statsrådets beslut om avslag på ansökan om undantag och kommunen eller sysselsättningsområdet inte vidtar åtgärder för att åstadkomma ett sådant sysselsättningsområde som avses i 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, kan statsrådet utöva den beslutanderätt som avses i 16 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

5 §. Övergång av organiseringsansvar. I paragrafen föreskrivs det om överföring av organiseringsansvaret till kommunerna. Överföringen sker den 1 januari 2025.

6 §. Överföring av personal. I paragrafen föreslås bestämmelser om överföring av personal i och med att organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen överförs till kommunerna. De arbetskraftstjänster för enskilda kunder och arbetsgivare som arbets- och näringsbyråerna för närvarande ansvarar för och de rådgivnings- och kundservicefunktioner vid arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter som hänför sig till dem, de utbetalningsuppgifter i anslutning till de uppgifter som överförs och som för närvarande sköts av utvecklings- och förvaltningscentret samt de upphandlingsuppgifter i anslutning till de tjänster som överförs och som sköts av närings-, trafik- och miljöcentralerna överförs på kommunernas organiseringsansvar den 1 januari 2025. Dessutom föreslås det att de förvaltningsuppgifter som anknyter till ovannämnda tjänster överförs från utvecklings- och förvaltningscentret till kommunerna. Med uppgifterna i fråga avses personal- och ekonomiförvaltning, ärendehantering och ämbetsverkstjänster.

Situationer med byte av arbetsgivare regleras i arbets- och tjänstemannarätten av principen om överlåtelse av rörelse, som baserar sig på EU:s direktiv 2001/23/EG om övergång av företag. Det centrala syftet med direktivet när det gäller en partiell harmonisering av det rådande rättsläget i medlemsstaterna är att skydda arbetstagarnas intressen och rättigheter vid omställningar i företagsverksamheten, där arbetsgivaren byts medan affärsverksamhetshelheten kvarstår. Enligt artikel 1 c i direktivet om övergång av företag tillämpas direktivet på offentliga eller privata företag som bedriver ekonomisk verksamhet, oberoende av om de eftersträvar vinst eller inte. Som överlåtelse av rörelse betraktas enligt direktivet varken omorganisering av en förvaltningsmyndighet eller överföring av administrativa uppgifter från ett offentligt samfund till ett annat.

Med överlåtelse av rörelse avses enligt 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen (55/2001) att ett företag, en rörelse, en sammanslutning eller en stiftelse eller en funktionell del därav överlåts till en annan arbetsgivare, om den rörelse som överlåts och som bedrivits som huvud- eller sidoverksamhet eller den överlåtna delen efter överlåtelsen förblir oförändrad eller likartad.

Statstjänstemannalagen och lagen om kommunala tjänsteinnehavare innehåller dock bestämmelser om överlåtelse av rörelse. I fråga om statstjänstemän föreskrivs i 5 § i statstjänstemannalagen om överföring av tjänster inom samma ämbetsverk eller från ett ämbetsverk till ett annat och i 5 a-d § om omstrukturering av funktioner inom statsförvaltningen. När det är fråga om överföring av statsförvaltningens uppgifter till aktörer utanför statsförvaltningen finns bestämmelser om överlåtelse av rörelse i 5 e och 5 f § i statstjänstemannalagen.

Med överlåtelse av arbetsgivarens rörelse avses överlåtelse av en funktionell del av den statliga verksamheten till en annan arbetsgivare, om den del som överlåts förblir oförändrad eller likartad efter överlåtelsen. Bestämmelser om en tjänstemans rätt att säga upp sig och om arbetsgivarens uppsägningsförbud i samband med överlåtelse av rörelse finns på motsvarande sätt som i arbetsavtalslagen i 29 a § i statstjänstemannalagen.

I paragrafen föreslås att när ovan nämnda uppgifter överförs till kommunerna och samkommunerna betraktas överföringen av uppgifter och överföringen av den personal sköter uppgifterna som direkt överlåtelse av rörelse. Sålunda ska statstjänstemannalagens bestämmelser om överlåtelse av rörelse tillämpas på alla arbetsgivarbyten som genomförs med anledning av reformen, oberoende av om de kännetecknas för överlåtelse av rörelse som anges i statstjänstemannalagen uppfylls eller inte. Den personal som sköter de uppgifter som överförs övergår från arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och utvecklings- och förvaltningscentret till anställning hos den kommun eller samkommun till vilken organiseringsansvaret för tjänsterna övergår.

Vid överlåtelse av rörelse övergår personal från överlåtarens tjänst till anställning hos förvärvaren med bibehållande av de rättigheter och skyldigheter enligt tjänstekollektivavtalet som gäller vid tidpunkten för övergång fram till avtalsperiodens utgång. Vid övergång från ett tjänsteförhållande till ett arbetsavtalsförhållande gäller överföringen av rättigheter och skyldigheter dock inte uttryckligen rättigheter och skyldigheter som hör till tjänsteförhållandets rättsliga natur. Förvärvaren är skyldig att iaktta det tjänstekollektivavtal som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen till avtalsperiodens utgång. Förvärvaren av en rörelse får inte säga upp ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande enbart på grund av överlåtelse av rörelse.

Enligt 8 § 3 mom. i den gällande lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn (82/2016) kvarstår rätten till tilläggspensionsandel bl.a. för de arbetstagare som på grund av kommunaliseringen eller förstatligandet av verksamheten har övergått från en anställning hos staten eller kommunen till en kommunal anställning eller från en kommunal anställning till en anställning hos staten. Rätten förutsätter således i samband med kommunaliseringen av statens verksamhet att personens anställning inom statens pensionssystem uppfyller kravet på kontinuitet enligt 9 § i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn fram till tidpunkten för överföringen och att personen därefter uppfyller kravet på kontinuitet inom pensionssystemet för anställda hos Kevas medlemssamfund (s.k. kommunala) fram till tidpunkten för pensionsfallet.

Vid Keva har av hävd tillämpats 8 § 3 mom. i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn på det sätt som beskrivs ovan, dvs. att statens pensionsförmåner kvarstår i samband med kommunaliseringen och vice versa, förutsatt att anställningen uppfyller kravet på kontinuitet. I enlighet med detta bevaras rätten till den tidigare tilläggspensionsandel som tjänats in inom ramen för statens pensionsskydd när arbets- och näringstjänsterna överförs från staten till kommunerna med stöd av lag, dvs. när det är fråga om kommunalisering av statens verksamhet, om förutsättningen att en anställning fortgår oavbrutet uppfylls i fråga om arbets- och näringstjänsterna före överföringen i statens pensionssystem och därefter i det system som man övergår till, dvs. i fråga om överföringen av arbets- och näringstjänsterna i pensionssystemet för anställda hos Kevas medlemssamfund. I enlighet med denna etablerade tillämpningspraxis gick man till väga bl.a. när ekonomi- och skuldrådgivarna överfördes till staten (RP 102/2017 rd), där det inte fanns några särskilda bestämmelser om bevarandet av tilläggsskyddet i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn, utan skyddet bibehölls direkt med stöd av bestämmelserna i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn.

För att kunna verkställa pensionsskyddet behöver Keva i praktiken uppgifter om personer som överförs från ett system till ett annat, varvid det i dessa personers s.k. fribrevsuppgifter görs en anteckning med hjälp av vilken systemen beräknar pensionen på rätt sätt. Tilläggsskyddet kvarstår då, om anställningsförhållandet fortsätter även efter överföringen, efter det att tjänsterna

överförs till kommunerna, och omfattas av pensionssystemet för dem som är anställda hos Kevas medlemsamfund.

I 2 mom. föreskrivs om semesterlöneskuld som hänför sig till den personal som överförs. Semesterlöneskulden för personal som överförs från arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret övergår den 1 januari 2025 till kommunerna och samkommunerna. Staten ersätter den semesterlöneskuld som övergår till kommunerna och samkommunerna.

7 §. Övergång av anhängiga ärenden. Paragrafen innehåller övergångsbestämmelser om ärenden som är anhängiga vid arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret. Enligt bestämmelsen ska de ärenden som är anhängiga vid arbets- och näringsbyrån, närings-, trafik- och miljöcentralen samt utvecklings- och förvaltningscentret och som enligt denna eller någon annan lag i fortsättningen hör till Arbetskraftsmyndigheten övergå till den Arbetskraftsmyndighet i den kommun eller det samarbetsområde till vilken ansvaret för att ordna uppgifterna på basis av organiseringsansvaret överförs, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lagstiftningen.

Ärenden som gäller enskilda kunder överförs till den Arbetskraftsmyndighet inom vars verksamhetsområde personen i fråga har sin hemkommun. Ärenden som gäller arbetsgivarkunder överförs till den Arbetskraftsmyndighet som bestäms antingen enligt arbetsgivarens hemvist eller enligt verksamhetsställe. De i 10 kap. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice avsedda ärenden som gäller stöd som beviljas arbetsgivarkunder (lönesubvention, sysselsättningsstöd för personer som fyllt 55 år och stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen) överförs dock till den Arbetskraftsmyndighet som är behörig på grundval av personkundens hemkommun.

På grund av det stora antalet ärenden som behandlas inom Arbetskraftsservicen och på grund av det stora antalet kunduppgifter ska överföringen av anhängiga ärenden till Arbetskraftsmyndigheterna planeras omsorgsfullt. Den tekniska överföringen av ärenden och kunduppgifter ska således beredas i god tid innan organiseringsansvaret överförs. De statliga myndigheterna och Arbetskraftsmyndigheterna ska samarbeta vid planeringen och det tekniska genomförandet av anhängiga ärenden och överföringen av kunduppgifter. I 14 § föreskrivs det om rätten till information och behandlingen av kunduppgifter när verkställigheten bereds och i 15 § om samarbetet mellan myndigheter.

8 §. Lokaler I paragrafen föreskrivs om övergången av de lokaler som används för Arbetskrafts- och företagsservice i Arbetskraftsmyndigheternas besittning. Enligt 1 mom. övergår lokalerna i Arbetskraftsmyndigheternas besittning den 1 januari 2025 i samband med övergången av organiseringsansvaret. Arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret äger inte själva lokalerna. Lokalerna är i regel hyreslokaler vilka utvecklings- och förvaltningscentret hyr. I allmänhet har uthyrningen genomförts så att uthyraren är Senatfastigheter. De lokaler som hyrts av Senatfastigheter är antingen Senatfastigheters egna objekt eller sådana som ägs av tredje part och som Senatfastigheter hyr i andra hand. Utvecklings- och förvaltningscentret har också lokaler som det har hyrt direkt av tredje part. Räknet enligt värdet på årshyran utgör dock sådana lokaler den minsta delen av hyreslokalerna. Nuvarande uppskattning är cirka 1,7 miljoner euro. Värdet på årshyran för de lokaler som Senatfastigheter hyr ut i andra hand är cirka 6,85 miljoner euro och värdet på årshyran för Senatfastigheters egna lokaler cirka 5,2 miljoner euro.

Enligt 2 mom. ska hyresavtalen överföras till Arbetskraftsmyndigheterna i enlighet med 10 § (överföring av bindande avtal och ansvar). Eftersom hyresavtalen i huvudsak har ingåtts av utvecklings- och förvaltningscentret, överför utvecklings- och förvaltningscentret hyresavtalen till Arbetskraftsmyndigheterna. Därefter kan Arbetskraftsmyndigheten säga upp avtalet eller förhandla om villkoren i avtalet i enlighet med villkoren i hyresavtalet. Om den verksamhet som arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret har organiseringsansvaret för och annan verksamhet vid de ovannämnda ämbetsverken har ordnats i samma lokaler, ska nämnda ämbetsverk samt kommunen och samkommunen avtala om fördelningen av kostnadsansvaret för lokalerna t.ex. i förhållande till de utrymmen som används.

Arbetskraftsmyndigheten och utvecklings- och förvaltningscentret kan även avtala annat än vad som anges i 1 mom. i fråga om överföringen av lokaler. Det är alltså möjligt att till exempel avtala om att en lokal inte ska övergå i Arbetskraftsmyndighetens besittning, om Arbetskraftsmyndigheten redan vet att den inte har behov av lokalen och utvecklings- och förvaltningscentret å sin sida till exempel redan vet att det finns en extern köpare för lokalen eller om det behöver lokalen för något annat ändamål. Enligt 3 § ska Arbetskraftsmyndigheten senast den 31 oktober 2023 i samband med att samarbetsområdena ska anmälas till ministeriet meddela arbets- och näringsministeriet att den inte önskar att ett avtal om en lokal ska överföras. Utvecklings- och förvaltningscentret strävar efter att utifrån dessa anmälningar avsluta alla avtal som behövs. Om det dock inte är möjligt att avsluta avtalet före ingången av 2025, överförs hyresavtalet till Arbetskraftsmyndigheterna, som har möjlighet att säga upp avtalet eller förhandla om ändringar i avtalet inom de gränser som hyresavtalets villkor medger. När kommunerna planerar att ordna och tillhandahålla kunderna offentlig Arbetskraftsservice, ska de beakta riktlinjerna i strategin för den offentliga förvaltningen och verkställandet av den pågående reformen av statens service- och lokalnät.

9 §. Övergång av egendom. I paragrafen föreslås bestämmelser om egendomsarrangemang i samband med överföring av uppgifter från staten till Arbetskraftsmyndigheten. Enligt 1 mom. ska det lösöre, de rättigheter som gäller ägande, besittning och bruk av lös egendom samt de immateriella rättigheter och tillstånd som innehas av närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna och utvecklings- och förvaltningscentret och som behövs för att sköta de uppgifter som avses i denna lag och i anslutande lagar övergå till Arbetskraftsmyndigheterna den 1 januari 2025. Om de uppgifter som avses i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice överförs från närings-, trafik- och miljöcentralen, utvecklings- och förvaltningscentret eller arbets- och näringsbyrån till fler än en Arbetskraftsmyndighet, övergår egendomen i den proportion uppgifterna överförs, om inte staten och kommunerna kommer överens om något annat.

10 §. Överföring av bindande avtal och ansvar I paragrafen föreslås bestämmelser om avtal och förpliktelser som överförs till Arbetskraftsmyndigheterna. Närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna samt utvecklings- och förvaltningscentret överför till Arbetskraftsmyndigheten de avtal som anknyter till skötseln av de i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice avsedda uppgifterna från och med den 1 januari 2025.

Olika avtal som anknyter till upphandling av tjänster ska överföras till Arbetskraftsmyndigheten. Avtal som överförs är till exempel avtal om tillhandahållande av Arbetskraftsservice som skaffats genom konkurrensutsättning, såsom Arbetskraftsutbildning som skaffats för olika målgrupper. Också olika serviceavtal som gäller själva lokalerna, såsom städ-, service- och säkerhetstjänster, överförs till Arbetskraftsmyndigheterna. Om avtalet också anknyter till de uppgifter

som blir kvar hos staten och det inte kan delas, ska staten och kommunen eller samarbetsområdet avtala om hur förpliktelseerna i anslutning till avtalet ska överföras mellan staten och arbetskraftsmyndigheterna. Parterna ska förhandla om en så ändamålsenlig överföring av avtalen som möjligt.

11 §. Lagstiftning som tillämpas på service ordnad eller på beslut fattade med stöd av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. I paragrafen föreskrivs det om den lagstiftning som tillämpas på service som inletts och på stöd, ersättningar och förmåner som beviljats med stöd av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Enligt 1 mom. tillämpas lagen i fråga på service som inletts eller beslut som fattats med stöd av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Enligt 2 mom. svarar arbetskraftsmyndigheten dock även för utbetalningen av ovan avsedda stöd, ersättningar och förmåner när organiseringsansvaret överförs på arbetskraftsmyndigheten. Eftersom det i fortsättningen inte ska föreskrivas om sysselsättningspolitiskt understöd, ska utbetalningarna enligt de beslut som fattats innan lagen upphävdes skötas av utvecklings- och förvaltningscentret.

12 §. Övergångsbestämmelser som gäller ändringssökande. Paragrafen innehåller övergångsbestämmelser om ändringssökande. Ändring i ett beslut som fattats före ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 § ska sökas enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Därmed ska ändring i beslut som fattats innan reformen trätt i kraft sökas enligt det tidigare rättsläget, även om till exempel besvär anförs först efter den 1 januari 2025.

På motsvarande sätt ska vid behandlingen av ärenden som är anhängiga vid en domstol vid ikraftträdandet av de lagar som anges i 1 § vid ändringssökande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Detta innebär att dessa bestämmelser i fortsättningen ska tillämpas vid ändringssökande även i fråga om beslut som grundar sig på de upphävda bestämmelserna.

Om en domstol däremot upphäver ett beslut som har fattats före ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 § och återförvisar ärendet att i sin helhet behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras enligt de bestämmelser som införs genom denna lag. Därmed behandlas till exempel ett beslut av en arbets- och näringsbyrå om en uppgift som överförts till landskapet på nytt i kommunen och enligt den lagstiftning som trätt i kraft den 1 januari 2025.

13 §. Hänvisningar i andra författningar. Paragrafens 1 mom. innehåller en allmän bestämmelse med stöd av vilken hänvisningar någon annanstans i lagstiftningen till de lagar som upphävs ska i fortsättningen avse de lagar som ersätter dessa. I 1 mom. 3 punkten beaktas också ändringen av namnet på lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna och i 2 mom. ändringen av utvecklings- och förvaltningscentrets namn.

14 §. Rätt till information och behandling av kunduppgifter när verkställigheten bereds. I 1 mom. föreskrivs om arbetskraftsmyndighetens rätt att få uppgifter under beredningen av verkställigheten av arbetskraftsservicen. Arbetskraftsmyndigheterna behöver uppgifter av arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret och de kommuner som deltar i kommunförsöket för främjande av sysselsättningen för att kunna trygga inledandet av sin verksamhet, en smidig överföring av ansvaret för att ordna arbetskrafts-service samt kundernas serviceprocess och tillgången till service. Enligt det föreslagna 1 mom.

har Arbetskraftsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att av nämnda myndigheter få de uppgifter som är nödvändiga för beredning av verkställigheten.

Enligt den föreslagna 1 mom. 1 punkten gäller rätten att få uppgifter om de kunder hos Arbetskraftsservicen som överförs till Arbetskraftsmyndigheten. Nödvändiga uppgifter är uppgifter om Arbetskraftsservicens kunder och om kundhistoria. Med uppgifter om kunderna avses nödvändiga uppgifter som behövs för planeringen av produktionen av Arbetskraftsservice och till exempel anskaffningar av service, såsom uppgifter om nuvarande tjänster som tillhandahålls i form av offentlig Arbetskraftsservice och om antalet kunder samt kostnaderna för tjänsterna. Kunduppgifter är dessutom de uppgifter som beredningen av ibruktagandet av de riksomfattande informationssystemtjänsterna förutsätter. Vid beredningen av ibruktagandet av informationssystemtjänsterna är det nödvändigt att också behandla kunduppgifter som innehåller personuppgifter.

Den föreslagna 1 punkten innehåller dessutom en avgränsning av kunduppgifterna inom Arbetskraftsservicen, enligt vilken Arbetskraftsmyndigheten inte har rätt att få kunduppgifter inom Arbetskraftsservicen i större omfattning än vad som krävs för att säkerställa kontinuiteten i kundens serviceprocess och service. Uppgifter om enskilda kunder hos Arbetskraftsservicen är med stöd av 24 § 1 mom. 25 punkten i offentlighetslagen sekretessbelagda och kan innehålla känsliga personuppgifter, såsom uppgifter om en persons hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga. Kunduppgifter om enskilda kunder behövs dock vid beredningen av verkställigheten av Arbetskraftsservicen och i synnerhet vid ordnandet av kundbetjäningen bl.a. så att det för kunderna kan utses ansvariga sakkunniga. Arbetskraftsmyndigheterna måste kunna planera kundernas service både allmänt och individuellt innan organiseringsansvaret överförs, för att det inte ska uppstå onödiga avbrott i kundernas service. På grund av det stora antalet kunder inom Arbetskraftsservicen måste beredningen av överföringen av kunder och kunduppgifter till rätt Arbetskraftsmyndighet inledas i god tid innan organiseringsansvaret överförs.

Fullgörandet av den personuppgiftsansvariges skyldigheter och andra skyldigheter som gäller informationshantering förutsätter planering av behandlingen av uppgifter, skapande av informationshanteringsprocesser samt i synnerhet förtrogenhet med användningen av det riksomfattande kundinformationssystemet som helhet. Användarrättigheterna till kundinformationssystemet ska beviljas och förberedelserna inför det tekniska öppnandet av dem genomföras så att experterna har tillgång till kundinformationssystemet och kunduppgifterna när organiseringsansvaret överförs. Enligt 125 § i lagförslag 1 ska Arbetskraftsmyndigheten bevilja de personer som är anställda hos Arbetskraftsmyndigheten användarrättigheter till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. Överföringen av kundrelationer från arbets- och näringsbyråerna samt försökskommunerna till Arbetskraftsmyndigheterna görs elektroniskt i de riksomfattande informationssystemtjänsterna för Arbetskraftsservice. Behandlingen av personuppgifter innan organiseringsansvaret överförs är nödvändig som en del av de tekniska förberedelserna i anslutning till informationssystemtjänsterna med beaktande av förberedelserna för administreringen av kunduppgifterna och överföringen av kunduppgifter.

I 2 punkten föreskrivs om Arbetskraftsmyndighetens rätt att få uppgifter om den personal vid arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret som övergår i anställning hos kommuner och samkommuner. Bestämmelser om överföring av personal finns i den föreslagna 6 §.

I 3 punkten föreskrivs om Arbetskraftsmyndighetens rätt att få uppgifter om avtal som gäller lokaler och andra avtal som överförs till Arbetskraftsmyndigheten. Närmare bestämmelser om lokaler finns i den föreslagna 8 § och om överföring av bindande avtal och ansvar i den föreslagna 10 §.

I 4 punkten föreskrivs att Arbetskraftsmyndigheten utöver de uppgifter som avses i 1–3 punkten dessutom kan få andra uppgifter som är nödvändiga för beredning av verkställigheten av de myndigheter som avses i 1 mom., dvs. arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret och de kommuner som deltar i kommunförbundet för främjande av sysselsättningen. Bestämmelsen kompletterar det som föreskrivs i 1 mom., eftersom det inte är möjligt att få en uttömmande förteckning över uppgifterna vid beredning av verkställigheten. För klarhetens skull konstateras att Arbetskraftsmyndigheten även utan någon särskild bestämmelse har rätt att av olika myndigheter få sådana offentliga uppgifter som den anser behövliga för beredning av verkställigheten.

I föreslagna 2 mom. föreskrivs med beaktande av den minimeringsprincip som avses i den allmänna dataskyddsförordningen att Arbetskraftsmyndigheten ska ha rätt att behandla personuppgifter som ingår i de uppgifter som avses i 1 mom. endast i den omfattning det är nödvändigt för beredning av verkställigheten. Behandlingen av personuppgifter är nödvändig i samband med genomförandet av ändringar i informationssystemen för kunduppgifter, för beredning av överföringen av kunduppgifter samt för beredning av genomförandet av kundtjänsten och för hänvisande av kunderna till de rätta ansvariga sakkunniga.

15 §. Samarbetet mellan myndigheterna. I 1 mom. föreskrivs det om kommunernas och de statliga myndigheternas skyldighet att samarbeta för att överföringen av Arbetskraftsservicen till kommunerna löper så väl som möjligt och att ändringen inte medför olägenhet för kunderna inom Arbetskraftsservicen, till exempel så att tillträdet till service eller utbetalningen av förmånen fördröjs.

Det samarbete som avses i det föreslagna 1 mom. omfattar planering i anslutning till överföringen av personal, upprättande av planer och avtal om överföring av personal, utredning av den egendom som behövs i Arbetskraftsmyndigheternas verksamhet och åtgärder i anslutning till överföringen av egendom till kommunerna samt utredning av hyresavtal och andra avtal som överförs från staten till kommunerna samt av de rättigheter och skyldigheter som följer av dem. Samarbete mellan de myndigheter som avses i momentet behövs också för planering och beredning av överföringen av anhängiga ärenden och förvaltningsuppgifter samt för utredning av informations- och kommunikationstekniska system och lösningar som stöder förvaltningen av servicesystemet.

I 2 mom. föreskrivs om Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att lämna en redogörelse för hur verkställigheten framskrider. Redogörelsen ska lämnas på uppdrag av arbets- och näringsministeriet. Utgående från redogörelserna kan man på riksnivå följa hur beredningen av verkställandet av Arbetskraftsservicen framskrider. Dessutom kan man på basis av redogörelserna få information om eventuella utmaningar i verkställandet och vid behov stödja Arbetskraftsmyndigheterna när det gäller att lösa utmaningar och främja verkställandet.

16 §. Ikraftträdande. Paragrafen innehåller bestämmelser om tidpunkten för ikraftträdandet samt om stegvis tillämpning av bestämmelserna i fråga om den föreslagna 14 § 1 mom. 1 punkten. En stegvis tillämpning är nödvändig med beaktande av principen om minimering av behandlingen av personuppgifter enligt den allmänna dataskyddsförordningen.

7.5 Lagen om statsandel för kommunal basservice

1 §. Tillämpningsområde. Det utfärdas bestämmelser om att ordnande av arbetskraftsservice är ett statsandelsåliggande för kommunerna. Till 1 mom. fogas en ny punkt om detta. Bestämmelser om de uppgifter som kommunerna ska ansvara för finns i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Det handlar om ett nytt statsandelsåliggande för kommunerna. För nya och mera omfattande statsandelsåligganden är statsandelen 100 procent av de kalkylerade kostnaderna för de nya och mera omfattande åliggandena, om inte åliggandena minskas i motsvarande utsträckning.

2 §. Undantag från tillämpningsområdet. I 1 mom. 12 punkten görs en ändring och till momentet fogas en ny 13 och 14 punkt. I 1 mom. 12 punkten föreskrivs det om de kostnader som föränleds av den kommunala finansieringsandelen av arbetsmarknadsstödet. Kommunens ansvar för finansiering av arbetslöshetsförmåner utökas till att även omfatta grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningen. Någon statsandel ska inte heller beviljas för de kostnader som dessa föränleder kommunen. Ändringar som följer av detta görs i punkten. Särskilda bestämmelser om ersättandet av kommunens utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner utfärdas 31 a §.

Enligt den föreslagna 13 punkten ska statsandel med stöd av statsandelslagen inte beviljas för driftskostnader som föränleds av sådan integrationsutbildning som avses i 20 § i lagen om främjande av integration, till den del utbildningen ordnas för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. i den lagen. Särskild finansiering ska beviljas för ordnandet av den ovan nämnda utbildningen.

Den föreslagna 14 punkten gäller sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Utbildningen inom omställningsskyddet ska finansieras med en omställningsskyddspremie som de uppsägande arbetsgivarna betalar och en arbetslöshetsförsäkringspremie för alla arbetsgivare, som har utökats med en gemensam del som används för att finansiera omställningsskyddet. Arbetskraftsmyndigheten ska fakturera Sysselsättningsfonden för värdet på utbildningen inom omställningsskyddet.

6 §. Kalkylerade kostnader för statsandelen för kommunal basservice. Den i 1 mom. ingående förteckningen över de faktorer på basis av vilka statsandelen bestäms ska preciseras genom att arbetslöshetsgrad ersätts med arbetslöshet. Ordalydelsen täcker sålunda hela den föreslagna 7 § enligt vilken kommunens kalkylerade kostnader på grundval av arbetslösheten består av delfaktorer som avser antalet arbetslösa och arbetslöshetsgraden i kommunen.

Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. där det föreskrivs att grundpriset för de kalkylerade kostnaderna för statsandelen för kommunal basservice bestäms utöver de åldersgrupper som anges i 2 mom. dessutom separat för åldersklassen 18–64 år. De åldersgrupper som ingår i lagen förblir annars oförändrade. Den föreslagna överföringen av ansvaret för ordnande av arbetskraftsservice till kommunerna utgör grunden till den nya bestämmningsfaktorn. Det föreslagna kriteriet styr statsandelen för basservicen enligt den åldersgrupp som använder sig av arbetskraftsservice. De kalkylerade kostnaderna för den åldersgrupp som består av befolkningen i

arbetsför ålder fås genom att det grundpris som fastställts för åldersgruppen multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till den åldersgruppen. Avsikten är att 50 procent av de kalkylerade kostnaderna för de uppgifter som överförs inriktas enligt befolkningen i arbetsför ålder.

7 §. Arbetslöshet. Det föreslås att antalet arbetslösa införs som ny bestämningsfaktor i statsandelssystemet för kommunal basservice. Den föreslagna överföringen av ansvaret för ordnande av arbetskraftsservice till kommunerna utgör grunden till den nya bestämningsfaktorn. Antalet arbetslösa ska beräknas på basis av antal arbetslösa enligt en s.k. bred förståelse av arbetslöshetsbegreppet varvid också de som deltar i sysselsättningservice räknas som arbetslösa. I nuläget inbegriper statsandelssystemet en arbetslöshetskoefficient som ska kvarstå oförändrad. I 1 mom. föreskrivs att kommunens kalkylerade kostnader på grundval av arbetslösheten består av delfaktorer som avser antalet arbetslösa och arbetslöshetsgraden i kommunen. Paragrafens rubrik föreslås också bli ändrad så att den motsvarar innehållet i den föreslagna paragrafen i dess helhet.

I 2 mom. föreskrivs att kommunens kalkylerade kostnader på grundval av antalet arbetslösa beräknas genom att det per invånare bestämda grundpriset för arbetslösheten multipliceras med antalet arbetslösa invånare i kommunen. Ändringarna i antalet arbetslösa arbetssökande och antalet arbetssökande som deltar i service påverkar således totalbeloppet av statsandelarna. Vid beräkningen av de kalkylerade kostnader som avses i momentet ska också de som deltar i arbetskraftsservice räknas in bland arbetslösa, så som ovan har konstaterats. Detta är motiverat eftersom aktiveringen av arbetslösa skulle i annat fall minska kommunens statsandelar.

Kriteriet som baserar sig på antalet arbetslösa och antalet personer som deltar i service styr finansiering till kommunerna i enlighet med servicebehovet. Finansieringen följer sysselsättningsutvecklingen i kommunen och är därför mindre stabil i fråga om årliga variationer än kriteriet med åldersgrupper. Förändringarna i arbetslösheten syns i statsandelarna dock först med två års fördröjning, eftersom man vid beräkning av koefficienten använder utfallet från året före det år som föregått finansåret. Det föreslagna kriteriet är förenat också med negativa stimulanseffekter, varför det inte kan anses motiverat att en betydande del av statsandelen för basservice ska bestämmas på grundval av det. Avsikten är att 50 procent av de kalkylerade kostnaderna för de uppgifter som överförs ska inriktas enligt antalet arbetslösa.

I 3 mom. föreskrivs att för beräkning av kommunens kalkylerade kostnader på grundval av arbetslöshetsgraden fastställs för kommunen en arbetslöshetskoefficient. Kommunens arbetslöshetskoefficient beräknas genom att andelen arbetslösa av arbetskraften i kommunen divideras med motsvarande andel för hela landet. I 4 mom. föreskrivs att kommunens kalkylerade kostnader på grundval av arbetslösheten beräknas genom att det per invånare bestämda grundpriset för arbetslösheten multipliceras med kommunens invånarantal och arbetslöshetskoefficient. När det gäller arbetslöshetskoefficienten motsvarar regleringen bestämmelserna i 7 § 1 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice.

I 5 mom. föreskrivs om det uppgiftsunderlag som används. Vid beräkning av antalet arbetslösa och av arbetslöshetskoefficienten används uppgifter i arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik om antalet arbetslösa, antalet deltagare i sysselsättningservice samt andelen arbetslösa av arbetskraften under året före det år som föregått finansåret. När det gäller arbetslöshetskoefficienten motsvarar förslaget de befintliga bestämmelserna.

31 a §. *Ersättning för kommunens utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner.* I paragrafen föreslås bestämmelser om den ersättning som ska betalas till kommunerna för deras utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner. Bestämmelser om kommunernas finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner finns i 14 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och lagen om arbetslöshetskassor. Ersättningen beviljas kommunerna i form av ett tillägg till statsandelen för kommunal basservice på det sätt som anges i paragrafen.

I det föreslagna *1 mom.* föreskrivs att som ersättning för kommunens utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner läggs till statsandelen för kommunal basservice ett belopp som statsbidragsmyndigheten fastställer i enlighet med 2 mom. I 2 mom. föreskrivs att det sammanlagda beloppet av ersättningarna motsvarar den kostnadsökning som det utvidgade finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner medför för kommunerna på riksnivå.

I 3 *mom.* föreslås att som kompensation för kommunens utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner ökas kommunens statsandel så att den motsvarar den kostnadsökning som det utvidgade finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner medför för kommunen.

I 4 *mom.* finns bestämmelser om hur storleken på de ersättningar som avses i paragrafen ska fastställas. Enligt förslaget bestäms ersättningarna på basis av de uppgifter om utbetalningen av arbetslöshetsförmåner år 2023 som fram till utgången av 2023 samlats hos arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten. År 2023 ska alltså vara jämförelseåret i fråga om kompenserings av det utvidgade finansieringsansvaret. För att förändringarna i kostnadsnivån ska bli beaktade bör de uppgifter om utbetalningar som utgör grunden för fastställandet av ersättningarna justeras enligt nivån för det år då fastställandet sker, dvs. 2024. Det är motiverat att vid justeringen använda samma index som används vid justeringen av de förmåner som omfattas av finansieringsansvaret i stället för prisindexet för basservicen. Av denna anledning föreslås det att storleken på ersättningarna justeras enligt det folkpensionsindex som avses i lagen om folkpensionsindex (456/2001). För att ersättningarna ska motsvara förmånernas verkliga nivå när reformen träder i kraft föreslås det att man i ersättningarna dessutom beaktar de lagstadgade ändringar i grunddelens storlek som träder i kraft år 2024. På detta sätt kommer det sammanlagda beloppet av ersättningar i enlighet med 2 mom. att motsvara den kostnadsökning som orsakas kommunerna på hela landets nivå, också med beaktande av indexjusteringen för ikraftträdandeåret.

Folkpensionsanstalten ska lämna finansministeriet sådana uppgifter om utbetalningen av arbetslöshetsförmåner som behövs för att ersättningarna ska kunna fastställas. Det är fråga om sammanställda uppgifter som inte innehåller några personuppgifter.

Det totala beloppet av ersättningar bör justeras regelbundet så att nivån på ersättningarna kvarstår reellt oförändrad. I 5 *mom.* föreslås att beloppet av de ersättningar som avses i paragrafen justeras årligen på det sätt som anges i folkpensionsindexlagen. Enligt 4 § i den lagen fastställer Folkpensionsanstalten folkpensionsindexets poängtal för det följande kalenderåret före utgången av oktober. Justeringen ska göras första gången för ikraftträdandeåret.

Till övriga delar justeras beloppet av ersättningar inte i efterhand. Den kommunspecifika allokeringen av ersättningarna ändras alltså inte senare. Således kommer en kommun som lyckas minska arbetslösheten att dra ekonomisk nytta av det. Detta utgör ett incitament för kommunerna att arbeta så effektivt som möjligt för att höja sysselsättningen.

I 6 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket närmare bestämmelser om fastställande av beloppet av de ersättningar som avses i den föreslagna paragrafen och om de uppgifter som ska användas vid bestämmandet av dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7.6 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa görs sådana nödvändiga ändringar som följer av ändringen i ansvaret för att ordna arbetskrafts- och företagsservice.

De hänvisningar till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice som ingår i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att de avser lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Hänvisningarna till arbets- och näringsbyrån ändras så att de avser arbetskraftsmyndigheten. Med arbetskraftsmyndighet avses den myndighet vid kommunen eller samkommunen som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och som ansvarar för ordnandet av offentlig arbetskraftsservice.

1 kap. Allmänna bestämmelser

3 §. *Förmånstagarnas allmänna rättigheter och skyldigheter.* I 1 mom. ändras hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att den gäller lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

I 2 mom. ändras hänvisningarna till arbets- och näringsbyrån så att de gäller arbetskraftsmyndigheten. Förmånstagaren ska till i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedda kommuner eller samkommuner som ansvarar för att anordna arbetskraftsservice lämna de uppgifter och utredningar som anges i paragrafen samt fullfölja den i samarbete med parten i fråga utarbetade sysselsättningsplanen.

4 §. *Verkställighet av lagen.* Behörigheten att utfärda ett för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan bindande arbetskraftspolitiskt utlåtande över de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmån ska överföras till arbetskraftsmyndigheten och till utvecklings- och förvaltningscentret.

5 §. *Definitioner.* I 1 mom. 10 och 15 punkten ändras hänvisningarna till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att de gäller lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Dessutom ska den hänvisning till arbets- och näringsbyrån som ingår i 10 punkten ändras så att den avser arbetskraftsmyndigheten och hänvisningen till lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ändras så att den avser lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen. I enlighet med den föreslagna lagen om ordnande av arbetskraftsservice ska sektorsövergripande sysselsättningsplan i fortsättningen ersätta sysselsättningsplanen. Med sysselsättningsplan avses i fortsättningen endast den plan enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice som arbetskraftsmyndigheten utarbetar tillsammans med den arbetssökande.

Till 10 a-punkten fogas dessutom en hänvisning till lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen.

I 1 mom. 11 punkten föreslås en definition på lönesubventionerat arbete.

Till paragrafens 1 mom. fogas en ny *16 punkt* med en definition på Arbetskraftsmyndighet. Med Arbetskraftsmyndighet avses den myndighet vid kommunen eller samkommunen som avses i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice och som ansvarar för att ordna Arbetskraftsservice.

2 kap. **Allmänna Arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner**

1 §. Arbetslös arbetsökande. I paragrafen ändras hänvisningen till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagservice så att den gäller lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Hänvisningarna till Arbets- och näringsbyrån ändras så att de avser Arbetskraftsmyndigheten.

Som arbetsökande betraktas en person som registrerats som arbetsökande i den nationella informationsresursen för Arbetskraftsservice som utvecklings- och förvaltningscentret administrerar, har hållit sin jobbsökning i kraft vid Arbetskraftsmyndigheten och sköter ärenden hos Arbetskraftsmyndigheten på de sätt som myndigheten förutsätter.

2 a kap. **Förfaranden som är Arbetskraftspolitiskt klandervärda**

4 §. Vägran att ta emot arbete. I 4 mom. ändras hänvisningen till Arbets- och näringsbyrån så att den avser Arbetskraftsmyndigheten och till momentet fogas en hänvisning till utvecklings- och förvaltningscentret. Vid bedömning av tidpunkten för vägran att ta emot arbete beaktas den uppgift om arbetssökandes förfarande som Arbetskraftsmyndigheten eller utvecklings- och förvaltningscentret har fått.

6 §. Giltig orsak för vägran att ta emot arbete som beror på arbetet. 9 §. Förfaranden i samband med jobbsökning och Arbetskraftsservice. 10 §. Upprepade förfaranden i samband med jobbsökning och Arbetskraftsservice. 11 §. Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande. 12 §. Giltig orsak att inte fullfölja en sysselsättningsplan. 13 §. Giltig orsak att låta bli att söka arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten. 14 a §. Kostnader för deltagande i service. 16 §. Avvikande tillämpning av kapitlet på personer som fyllt 55 år. De hänvisningar till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagservice som ingår i paragraferna ovan ändras så att de avser lagen om ordnande av Arbetskraftsservice och hänvisningarna till Arbets- och näringsbyrån ändras så att de gäller Arbetskraftsmyndigheten.

I samband med bedömningen av giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande ska den arbetssökande underrätta Arbetskraftsmyndigheten om ett hinder och Arbetskraftsmyndigheten ska godkänna den orsak som arbetssökanden har uppgett. Vid bedömningen av giltig orsak att låta bli att söka arbete ska den arbetssökande underrätta Arbetskraftsmyndigheten om att skyldigheten att söka arbete har fullgjorts eller att Arbetsmöjligheter har sökts.

5 kap. **Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning**

4 a §. Hur lönesubventionerat arbete och sysselsättningsfrämjande service tillgodoses i löntagares arbetsvillkor. 10 §. Arbetsvillkorets giltighet. 11 §. Arbetsvillkoret i vissa situationer. 13 §. Självrisktid. De hänvisningar till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagservice som ingår i paragraferna ovan ändras så att de avser lagen om ordnande av Arbetskraftsservice och hänvisningarna till Arbets- och näringsbyrån ändras så att de gäller Arbetskraftsmyndigheten.

I löntagares arbetsvillkor inräknas sådana fulla kalenderveckor under vilka personen i fråga har omfattats av sådan sysselsättningsfrämjande service som Arbetskraftsmyndigheten ordnar. När det gäller arbetsvillkorets giltighet och självrisktid ska personen i fråga vara arbetslös arbetssökande hos Arbetskraftsmyndigheten.

6 kap. **Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet**

8 §. När dagpenningsperioden börjar från början och lönen räknas om. **9 §.** Rätt till tilläggsdagar. De hänvisningar till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice som ingår i paragraferna ändras så att de avser lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

7 kap. **Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd**

10 §. *Självrisktid.* Den hänvisning till Arbets- och näringsbyrån som ingår i paragrafen ändras så att den avser Arbetskraftsmyndigheten. Vid bedömningen av självrisktid beaktas, enligt de förutsättningar som anges i paragrafen, den tid som den arbetssökande har varit arbetslös arbetssökande hos Arbetskraftsmyndigheten.

9 kap. **Omställningspenning**

1 §. *Rätt till omställningspenning.* Den hänvisning till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice som ingår i paragrafen ändras så att den avser lagen om ordnande av Arbetskraftsservice och hänvisningen till Arbets- och näringsbyrån ändras så att den avser Arbetskraftsmyndigheten. Arbetskraftsmyndigheten ska ge Arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten ett utlåtande om huruvida förutsättningarna för omställningspenning uppfylls.

10 kap. **Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service**

2 §. *Berättigade till arbetslöshetsförmåner.* **6 §.** *Kostnadsersättning.* De hänvisningar till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice som ingår i paragraferna ändras så att de avser lagen om ordnande av Arbetskraftsservice och hänvisningen till Arbets- och näringsbyrån ändras så att den gäller Arbetskraftsmyndigheten. Ett villkor för att arbetslöshetsförmån kan betalas är att personen i fråga är registrerad som arbetssökande på det sätt som anges i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

11 kap. **Bestämmelser om verkställighet**

2 §. *Skyldighet att lämna uppgifter.* Den hänvisning till Arbets- och näringsbyrån som ingår i paragrafen ändras så att den avser Arbetskraftsmyndigheten och utvecklings- och förvaltningscentret. Den som ansöker om arbetslöshetsförmån ska lämna de utredningar som förutsätts i Arbetskraftsmyndighetens och Folkpensionsanstaltens utlåtande till vederbörande parter. Förmånstagaren ska underrätta Arbetskraftsmyndigheten om förändringar i förhållandena.

4 §. *Arbetskraftspolitiskt utlåtande av Arbetskraftsmyndigheten.* I paragrafen föreslås bestämmelser om de Arbetskraftspolitiska utlåtanden som Arbetskraftsmyndigheten ger. Arbetskraftsmyndighetens Arbetskraftspolitiska utlåtanden motsvarar de utlåtanden som nuförtiden ges av samtliga Arbets- och näringsbyråer. I paragrafen föreskrivs dessutom på motsvarande sätt som

nuförtiden om de allmänna förutsättningarna för givande av arbetskraftspolitiskt utlåtande. Närmare bestämmelser om tidsfristen för givande av arbetskraftspolitiskt utlåtande och om uppgifter som antecknas i utlåtandet utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

För att säkerställa ett smidigt verkställande fogas till 2 mom. ett omnämnande av utvecklings- och förvaltningscentret. Ett arbetskraftspolitiskt utlåtande kan ges och kompletteras utan särskild begäran, om den arbetssökande har meddelat arbetskraftsmyndigheten eller utvecklings- och förvaltningscentret att han eller hon ansöker om arbetslöshetsförmån.

4 a §. *Arbetskraftspolitiskt utlåtande av närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter.* Paragrafen är ny till sitt innehåll och innefattar bestämmelser om sådana arbetskraftspolitiska utlåtanden som kräver arbetskraftspolitisk prövning och som utvecklings- och förvaltningscentret ska ge centraliserat på riksnivå. Utvecklings- och förvaltningscentrets arbetskraftspolitiska utlåtanden motsvarar de arbetskraftspolitiska utlåtanden som Nylands arbets- och näringsbyrå nuförtiden ger centraliserat på riksnivå.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska ge arbetskraftspolitiskt utlåtande om rätten till arbetslöshetsförmån i fråga om samtliga arbetssökande som är kunder hos arbetskraftsmyndigheterna och de villkor som gäller inverkan av företagsverksamhet, eget arbete, annat arbete än arbete i anställningsförhållande, studier och förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda på rätten att erhålla arbetslöshetsförmån. Utvecklings- och förvaltningscentret ska dessutom ge arbetskraftspolitiskt utlåtande om förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmån i fråga om unga personer som saknar utbildning.

När utvecklings- och förvaltningscentret sköter uppgifterna i fråga kan centret dessutom ge arbetskraftspolitiskt utlåtande också om andra förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmån än de som anges i paragrafen till samtliga kunder hos arbetskraftsmyndigheter. Syftet med detta är att en arbetssökandes utkomstskyddsfråga ska för de arbetskraftspolitiska förutsättningarnas del kunna avgöras på en gång hos samma myndighet.

Enligt förslaget ska varje arbetskraftsmyndighet inom sitt verksamhetsområde lämna arbetskraftspolitiska utlåtanden om företagsverksamhet som inleds medan man är arbetslös och om kortvariga studier. Varje arbetskraftsmyndighet ska dessutom inom sitt verksamhetsområde ge arbetskraftspolitiska utlåtanden om återfående av rätten till förmåner i fråga om unga personer som saknar utbildning samt om återställande av rätten till förmån efter den skyldighet att vara i arbete som ålagts på grund av upprepade arbetskraftspolitiska förfaranden.

I 3 mom. föreskrivs om varje arbetskraftsmyndighets möjlighet att vid sidan av utvecklings- och förvaltningscentret ge arbetskraftspolitiska utlåtanden om hur en arbetssökandes studier påverkar rätten till arbetslöshetsförmån i situationer som inte är förenade med prövning. Bestämelsen motsvarar den nuvarande behörigheten för varje arbets- och näringsbyrå och kommun inom ett försöksområde att lämna arbetskraftspolitiska utlåtanden om hur en arbetssökandes studier påverkar rätten att få arbetslöshetsförmåner. I fråga om skötseln av de uppgifter med koppling till genomförandet av systemet för utkomstskydd för arbetslösa som hör till utvecklings- och förvaltningscentrets behörighet begär tjänstemännen hos arbetskraftsmyndigheten om behövliga utredningar av kunderna. Utredningarna förmedlas utan dröjsmål via kundinformationssystemet till utvecklings- och förvaltningscentret där besluten om arbetskraftspolitiska förutsättningar fattas. Utvecklings- och förvaltningscentret ska inom ramen för sin behörighet svara för behövliga fortsatta utredningar i anslutning till arbetskraftspolitiska utlåtanden. Både

den Arbetskraftsmyndighet som förmedlar uppgifterna och Utvecklings- och Förvaltningscentret som ger det Arbetskraftspolitiska utlåtandet ska sätta sig in i den arbetssökandes situation och vid behov begära ytterligare utredningar.

Den arbetssökande ska sköta sina ärenden hos Arbetskraftsmyndigheten från vilken givandet av utlåtande i de ärenden som enligt paragrafen hör till Utvecklings- och Förvaltningscentrets behörighet ska överföras till Utvecklings- och Förvaltningscentret. Den arbetssökande behöver inte på eget initiativ kontakta flera myndigheter utan ärendet ska skötas via Arbetskraftsmyndigheten. I vissa situationer ska dock Utvecklings- och Förvaltningscentret kunna begära utlåtande av den arbetssökande, men också i detta fall är det fråga om en begäran som kommer från Utvecklings- och Förvaltningscentret.

4 b §. Underrättelse om sökande av arbete i en annan stat. Paragrafen motsvarar innehållsmässigt gällande 11 kap. 4 a §. I paragrafen föreskrivs om Arbetskraftsmyndighetens underrättelse till Folkpensionsanstalten eller Arbetslöshetskassan om att en arbetssökande, på det sätt som avses i artikel 64 i grundförordningen, har begett sig till en annan stat för att söka arbete där.

Underrättelsen ska innehålla information om avresedagen och om huruvida personen har tillstånd att avvika från villkoret att han eller hon måste stå till Arbetskraftsmyndigheternas förfogande under minst fyra veckor efter det att han eller hon blev arbetslös.

4 c §. Tillsyn. Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om tillsynen över fullgörandet av de uppgifter som i denna lag föreskrivs för Arbetskraftsmyndigheten och Utvecklings- och Förvaltningscentret. I fråga om tillsynen tillämpas bestämmelserna i 25 och 26 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Detta betyder att regionförvaltningsverket ska behandla förvaltningsklagan som gäller Arbetskraftsmyndighetens och Utvecklings- och Förvaltningscentrets uppgifter i anslutning till processen med utkomstskyddet för arbetslösa.

Tillsynen riktas in på övervakningen av att de uppgifter som i denna lag föreskrivs för Arbetskraftsmyndigheten och Utvecklings- och Förvaltningscentret fullgörs. Vid övervakningen fästs uppmärksamhet bl.a. vid behandlingstiderna i samband med givandet av Arbetskraftspolitiska utlåtanden och smidigheten hos den process som gäller utkomstskyddet för arbetslösa. Vid övervakningen tas det inte någon ställning till huruvida enskilda förmånsavgöranden är riktiga eller inte. I 25 och 26 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice föreskrivs om de åtgärder som regionförvaltningsverket kan vidta. I sådana åtgärder ingår bl.a. inspektioner i tillsynssyfte, anmärkningar i samband med tillsynen på eget initiativ samt ålägganden att korrigera bristerna i verksamheten eller att undanröja missförhållanden vilka utfärdas med anledning av lagstridig verksamhet eller väsentliga brister.

12 kap. **Sökande av ändring**

1 §. Rätt att söka ändring. Till 5 mom. fogas ett omnämnande av Utvecklings- och Förvaltningscentret. Ändring i Arbetskraftsmyndighetens eller Utvecklings- och Förvaltningscentrets bindande utlåtande får inte sökas särskilt genom besvär.

9 §. Fördelning av rättegångskostnader. Till paragrafen fogas ett omnämnande av Utvecklings- och Förvaltningscentret. Besvärsnämnden för socialskyddsärenden och försäkringsdomstolen kan under de förutsättningar som anges i paragrafen ålägga Arbetskraftsmyndigheten eller Utvecklings- och Förvaltningscentret att ersätta rättegångskostnader om skyldigheten att betala

rättegångskostnader huvudsakligen eller delvis grundar sig på ett arbetskraftspolitiskt utlåtande som lämnats av arbetskraftsmyndigheten eller av utvecklings- och förvaltningscentret, beroende på vilken myndighet som gett utlåtandet.

På grund av att ansvaret för att ordna arbetskrafts- och företagservice ändras avses med arbetskraftsmyndighet enligt föreslagna 1 kap. 5 § 1 mom. 16 punkten i denna lag i fortsättningen den i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedda myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice.

13 kap. **Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter**

1 §. Rätt att erhålla uppgifter. I 1 mom. ändras hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice så att den gäller lagen om ordnande av arbetskraftsservice och hänvisningen till arbets- och näringsbyrån ändras så att den gäller arbetskraftsmyndigheten och utvecklings- och förvaltningscentret. Vad som i paragrafen föreskrivs om rätten att erhålla uppgifter gäller i fortsättningen arbetskraftsmyndigheten och utvecklings- och förvaltningscentret i stället för arbets- och näringsbyrån.

Det föreslås att ett omnämnande av utvecklings- och förvaltningscentret införs i 2 mom. 1 punkten. Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassans rätt att erhålla arbetskraftspolitiska utlåtanden gäller utöver de arbetskraftspolitiska utlåtanden som arbetskraftsmyndigheten ger dessutom också de arbetskraftspolitiska utlåtanden som utvecklings- och förvaltningscentret ger.

Det föreslås att det till 2 mom. fogas en ny 3 punkt som innehåller bestämmelser om Folkpensionsanstaltens rätt att av arbetskraftsmyndigheten få uppgifter om grunden för uppehållstillstånd och den första anteckningen om hemkommun i fråga om mottagaren av arbetsmarknadsstöd. Arbetskraftsmyndigheten ska lämna uppgifterna till Folkpensionsanstalten utan dröjsmål om det är fråga om en person som avses i 2 § 1 mom. i lagen om främjande av integration, dvs. en invandrare som har beviljats uppehållstillstånd eller uppehållskort eller vars uppehållsrätt har registrerats i enlighet med utlänningslagen. I ovan nämnda situationer finansieras arbetsmarknadsstödet enligt vad som föreslås i denna proposition med statsmedel och den arbetslöshetsförmån som betalats till personen räknas fram till en viss tidpunkt inte in i arbetslöshetsförmånsdagarna. Uppgiften om grunden för uppehållstillstånd och den första anteckningen om hemkommun behövs för att dagar med arbetslöshetsförmån ska kunna beräknas. De aktörer som är verkställare ska bestämma det mest ändamålsenliga sättet att göra informationsöverföringen så att inga luckor uppstår, med beaktande av de möjligheter i fråga om gränssnitt som det nya informationssystemet erbjuder.

Ett nytt 4 mom. ska fogas till paragrafen. I momentet föreskrivs om Folkpensionsanstaltens rätt att av arbetslöshetskassan avgiftsfritt få sådana nödvändiga uppgifter som den behöver när den ger hemkommunen till mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning uppgifter om arbetslöshetsdagpenning innan kommunens finansieringsansvar inträder och när den hos kommunerna månatligen i efterskott uppbär deras finansieringsandel av den inkomstrelaterade dagpenningen. Till följd av det nya 4 mom. blir det nuvarande 4 mom. 5 mom.

3 §. Utlämnande av uppgifter. Till 1 mom. fogas ett omnämnande av utvecklings- och förvaltningscentret. Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan ska ha rätt att under de förutsättningar som anges i paragrafen lämna ut uppgifter också till utvecklings- och förvaltningscentret utöver arbetskraftsmyndigheten.

6 §. Rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ. Det föreslås att 2 mom. i paragrafen ändras. I momentet föreskrivs om Folkpensionsanstaltens rätt att på eget initiativ och trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, till kommunen lämna ut personbeteckningar och andra identifieringsuppgifter i fråga om sådana personer som är mottagare av arbetsmarknadsstöd och som kommer att omfattas av kommunens finansieringsansvar. Eftersom kommunens finansieringsansvar ska utsträckas till att omfatta också grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningen, föreslås det att Folkpensionsanstaltens rätt att på eget initiativ lämna ut identifieringsuppgifter om personerna i fråga utvidgas. Rätten att lämna ut uppgifter ska omfatta också sådana personer till vilka Folkpensionsanstalten betalar grunddagpenning och dessutom sådana personer till vilka arbetslöshetskassan betalar inkomstrelaterad dagpenning för vars grunddel kommunerna föreslås få finansieringsansvaret.

I den senare meningen i momentet föreskrivs det om lämnande av identifieringsuppgifter till personens hemkommun när arbetsmarknadsstöd har betalats för 200 dagar. När kommunen erhåller identifieringsuppgifter förbättras kommunens möjligheter att i tid påverka arbetslösa personers sysselsättning och främja deras möjligheter att hitta arbete, och ger också kommunen möjlighet att uppskatta antalet personer för vilka kommunen i fortsättningen ska ha finansieringsansvar. Kommunala myndigheter har rätt att använda sig av identifieringsuppgifterna till utredning av servicebehovet hos arbetslösa personer och inriktande av den sysselsättningsfrämjande servicen. Det föreslås att kommunens finansieringsansvar tidigareläggs, och att det börjar när arbetslöshetsförmån har betalats för 100 utbetalningsdagar. Därför föreslås det att Folkpensionsanstalten också ska rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan mottagare av arbetsmarknadsstöd, grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning till vilken arbetslöshetsförmån har betalats för sammanlagt 60 dagar på grundval av arbetslöshet.

14 kap. **Särskilda bestämmelser**

3 §. Finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen. Paragrafens 1 mom. motsvarar gällande lag. I 2 mom. föreslås bestämmelser om finansiering av grunddagpenningen. Grunddagpenningen ska enligt förslaget finansieras med intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremien och med statens finansieringsandel och, som en ny finansieringskälla, finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning. Grundpenningens förhöjningsdel, som betalas för s.k. aktiv tid, dvs. på basis av deltagande i sysselsättningsfrämjande service, och den barnförhöjning som betalas till mottagaren av grunddagpenning finansieras på motsvarande sätt som i nuläget med statsmedel och med intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremien. I momentet anges vidare att närmare bestämmelser om finansieringen av grunddagpenning och om finansieringsandelen för mottagarens hemkommun utfärdas i 3 b § som föreslås bli ändrad och som också ska innehålla bestämmelser om att kommunens finansieringsandel inte omfattar barnförhöjningen eller förhöjningsdelen, och i 8 och 23 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner som föreslås bli ändrad. Paragrafens 3 mom. motsvarar gällande lag.

3 a §. Finansieringen av arbetsmarknadsstödet. I paragrafen föreskrivs om kommunens finansieringsansvar för arbetsmarknadsstödet. Paragrafen föreslås bli ändrad eftersom kommunens finansieringsansvar enligt förslaget ska börja tidigare och ska utsträckas till att gälla också det arbetsmarknadsstöd som betalas för s.k. aktiv tid, och dessutom ska den barnförhöjning som betalas till mottagaren av arbetsmarknadsstöd i fortsättningen finansieras helt av staten. I 1 mom. finns bestämmelser om hur finansieringsansvaret för arbetsmarknadsstöd fördelas mellan

staten och hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd. Enligt det föreslagna 1 mom. ska arbetsmarknadsstödet finansieras med statsmedel till dess att personen i fråga har betalats arbetslöshetsförmån för en tid på sammanlagt 100 dagar. Den första meningen i momentet motsvarar gällande lag med undantag av att barnförhöjningen inte längre omfattas av kommunens finansieringsansvar, att antalet dagar för vilka arbetslöshetsförmån betalas ändrats och att när momentet tillämpas i fortsättningen beaktas förutom arbetsmarknadsstödet, också den föregående grunddagpenningen eller inkomstrelaterade dagpenningen, och det att finansieringsansvaret för hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd börjar omedelbart efter det att de angivna betalningsdagarna är uppfyllda och inte först när följande betalningsperiod börjar. I 1 mom. föreskrivs vidare att efter detta ska skillnaden mellan arbetsmarknadsstödet och finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd finansieras med statsmedel. Också till denna del motsvarar förslaget gällande lag, med undantag av inträdandet av finansieringsansvar genast från och med dag 101, ändringen i antalet betalda arbetslöshetsdagar som aktiverar finansieringsansvaret och ändringen av barnförhöjning vid finansieringen av förmånen. Med avvikelse från nuläget ska kommunernas finansieringsansvar utsträckas till att också omfatta grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningen, och att också de arbetslöshetsförmånsdagar som föregår arbetsmarknadsstödet och för vilka mottagaren av arbetslöshetsförmån har erhållit grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning ska beaktas i finansieringsansvaret för hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd. En bestämmelse om detta finns i det föreslagna 3 mom.

I det föreslagna 2 mom. finns bestämmelser om den stegvis ökande finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd. Det föreslås att efter den period som avses i 1 mom. ska hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd finansiera en andel av arbetsmarknadsstödet som är

- 1) 10 procent till dess att personen har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 200 dagar,
- 2) 20 procent för tiden efter den som avses i 1 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 300 dagar,
- 3) 30 procent efter den tid som avses i 2 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 400 dagar,
- 4) 40 procent för tiden efter den som avses i 3 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 700 dagar, och
- 5) 50 procent för tiden efter den som avses i 4 punkten.

På motsvarande sätt som i den gällande lagen ska den förhöjningsdel som hänför sig till arbetsmarknadsstödet finansieras med statsmedel. Utöver detta ska staten, med avvikelse från nuläget, finansiera också den barnförhöjning som betalas till mottagaren av arbetsmarknadsstöd i dess helhet. En bestämmelse om detta finns i det föreslagna 4 mom. I det föreslagna 4 mom. beaktas som särskild grupp de personer som avses i 2 § 1 mom. i lagen om främjande av integration, dvs. invandrare för vilka ett uppehållstillstånd eller uppehållskort har beviljats eller vars uppehållsrätt har registrerats i enlighet med utlänningslagen. Arbetsmarknadsstödet för dessa invandrare och barnförhöjningen i samband med det ska finansieras med statsmedel och den arbetslöshetsförmån som betalats till personen i fråga ska inte fram till en viss tidpunkt räknas in i arbetslöshetsförmånsdagarna.

3 b §. Finansieringsandelen för hemkommunen för mottagare av grunddagpenning. I paragrafen föreskrivs om det finansieringsansvar för grunddagpenning som föreslås bli ålagt hemkommunen för en mottagare av grunddagpenning. I 1 mom. föreskrivs på motsvarande sätt som i fråga om finansieringsansvaret för arbetsmarknadsstöd att hemkommunen inte har något finansieringsansvar fram till dess att personen i fråga har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 100 dagar. Därefter ska hemkommunen för en mottagare av grunddagpenning finansiera den del av grunddagpenningen som motsvarar den finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet för hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd som anges i 3 a § 2 mom. Bestämmelser om kommunens stegvis ökande finansieringsandel finns i 2 mom.

Inga ändringar föreslås i finansieringen av den barnförhöjning och den förhöjningsdel som betalas till mottagaren av grunddagpenning.

Mottagaren av grunddagpenning har kunnat inleda mottagandet av arbetslöshetsdagpenning för maximitiden som en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning, om rätten till inkomstrelaterad dagpenning förloras därför att personen i fråga avstängs från arbetslöshetskassan t.ex. på grund av försummelse att betala medlemsavgift eller svikligt förfarande. Dylika situationer kan leda till att personen utesluts från arbetslöshetskassan. För att kommunens finansieringsansvar i ovan nämnda situationer inte skulle börja från början, utan att betalda inkomstrelaterade dagpenningar och grunddagpenningar ska räknas ihop, föreslås det i det föreslagna 1 mom. att som betalda dagar beaktas arbetslöshetsdagpenningssdagar och inte enbart grunddagpenningssdagar.

I 3 mom. finns bestämmelser om de fall där kommunens finansieringsansvar börjar från början. Enligt förslaget börjar de 100 betalningsdagarna för arbetslöshetsdagpenning räknas från början efter det att personen efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret har blivit berättigad till en ny maximitid enligt 6 kap. 7 §.

3 c §. Förskott som ska betalas för täckande av förmånerna. I paragrafen föreskrivs om det förskott som staten betalar till Folkpensionsanstalten för täckande av förmånsutgifter. Enligt förslaget betalar staten Folkpensionsanstalten månatligen förskott för grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet så att förskottets belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten ska svara för följande månad. För att trygga finansieringen av förmånerna betalar staten dessutom i förskott 12 procent av den uppskattade årliga kostnaden för grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet för att täcka det finansieringsbehov som följer av en fördröjning av kommunernas betalningsdel och som motsvarar differensen mellan inkomsterna och utgifterna (minimibelopp för finansieringen av grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd). Förslaget motsvarar 3 b § i den gällande lagen med undantag av den ändring som baserar sig på kommunernas finansieringsandel av den föreslagna utgiften för grunddagpenningen.

3 d §. Uppbörd av kommunernas finansieringsandel. I paragrafen föreskrivs det om ett förfarande för uppbörd av kommunernas finansieringsandel av utgifterna för grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd och dessutom av utgifterna för inkomstrelaterad dagpenning. Med anledning av kommunens finansieringsandel av grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningen föreslås i paragrafen en teknisk ändring, med stöd av vilken bestämmelsen tillämpas på både grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningen. I 1 mom. föreslås dessutom bestämmelser om att Folkpensionsanstalten ska redovisa de medel som den tagit ut av hemkommunen för mottagaren av arbetslöshetsförmån vidare till Sysselsättningsfonden för att användas som en del av finansieringen av inkomstrelaterad dagpenning. Med undantag för nämnda ändringar motsvarar den föreslagna paragrafen den gällande 3 c §.

3 e §. Övriga bestämmelser om finansieringen. I paragrafens rubrik föreslås en teknisk ändring. I paragrafen föreslås bestämmelser om finansieringen av arbetslöshetsförmåner och av verkställandet av förmånerna och om förfarandet i samband med finansieringen och om bemyndigandet att utfärda förordning. I 1 mom. föreskrivs att det rörlighetsunderstöd och de därtill hörande förhöjningsdelar som avses i lagens 8 kap. finansieras med statsmedel. Detta motsvarar den första delen i gällande 3 d § 1 mom. Paragrafens 2-5 mom. motsvarar gällande 3 d § 2-5 mom., ändrade så att de föreslås bli tilläpade också på kommunernas finansieringsansvar för utgifterna för grunddagpenning och på verkställandet av ansvaret. Det föreslås också att 2 mom. ändras så att närmare bestämmelser om hur den finansieringsandel av den inkomstrelaterade dagpenningen som avses i 3 d § ska redovisas till Sysselsättningsfonden utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om grunddagpenningens förhöjningsdel finns i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och bestämmelser om arbetsmarknadsstödet förhöjningsdel i 3 a § 4 mom.

I gällande 3 d § ändras dessutom hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service så att hänvisningen gäller lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Ikraftträdande. I bestämmelsen föreslås ett ikraftträdandedatum och en övergångsperiod.

7.7 Lagen om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I den temporära 14 a § i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs att en arbetssökande vid tillämpningen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa har giltig orsak att inte fullfölja sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen utan att förlora sin rätt till utkomstskydd för arbetslösa till den del det i planen har avtalats om deltagande i vissa sysselsättningsstödande tjänster, samt en giltig orsak att vägra delta i vissa tjänster och avbryta sådan service, om deltagandet medför nödvändiga kostnader och om han eller hon inte beviljas kostnadsersättning enligt 9 kap. 1 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service eller motsvarande ersättning med stöd av någon annan lag.

I nuläget är bestämmelsen i fråga i kraft till och med den 30 juni 2025 och den tillämpas på tjänster som inleds senast den 31 december 2024. Paragrafens ikraftträdandebestämmelse ska ändras så att den gäller tills vidare. Detta motsvarar vad som i 11 kap. 5 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreslås i fråga om giltighetstiden för bestämmelsen om kostnadsersättning enligt prövning.

7.8 Lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

1 §. Lagens syfte. I 1 mom. finns en allmän bestämmelse om de förmåner om vars finansiering det föreskrivs i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och om de medel som allokeras för finansiering av dem. Kommunerna föreslås ansvara för en del av finansieringen av utgifterna för den inkomstrelaterade dagpenningen. På motsvarande sätt föreslås att det till 1 mom. fogas ett omnämnande av finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av arbetslöshetsdagpenning. Dessutom ändras hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service så att den motsvarar den lagstiftning som föreslås. Paragrafens 2 mom. motsvarar gällande lag.

4 §. Finansiering av inkomstrelaterad dagpenning. I paragrafen föreslås bestämmelser om finansieringen av inkomstrelaterad dagpenning. I *1 mom.* uppräknas enligt förslaget de finansieringskällor som utnyttjas vid finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen. Till dem fogas finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning.

I *2 mom.* föreskrivs om den statsandel som betalas till arbetslöshetskassan. I första meningen i momentet konstateras att till arbetslöshetskassan ska i statsandel betalas för varje inkomstrelaterad dagpenning ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt 6 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 100 dagar.

I den senare delen av momentet föreskrivs om storleken hos kommunens finansieringsandel och den statsandel som överstiger denna, vilka tillsammans används för finansiering av den del av den inkomstrelaterade dagpenningen som motsvarar grunddagpenningen. Enligt förslaget är finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning av varje belopp av grunddagpenning som ingår i den inkomstrelaterade dagpenningen

1) 10 procent till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 200 dagar,

2) 20 procent för tiden efter den som avses i 1 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 300 dagar,

3) 30 procent för tiden efter den som avses i 2 punkten, till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 400 dagar, och

4) 40 procent för tiden efter den som avses i 3 punkten.

Mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning har kunnat inleda mottagandet av arbetslöshetsdagpenning för maximitiden som en mottagare av grunddagpenning, om han eller hon uppfyllt villkoret om medlemskap i arbetslöshetskassan efter det att rätten till grunddagpenning inträtt, vilket är en förutsättning för erhållande av inkomstrelaterad dagpenning. I den inkomstrelaterade dagpenningen beaktas i sådana situationer den självrisktid som ålagts när rätten till grunddagpenning inträdde och de förmånsdagar för vilka grunddagpenning betalats. Av denna anledning föreslås att också i finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning beaktas de dagar med inkomstrelaterad dagpenning och dagar med grunddagpenning som sammanräknas också i maximitiden. Det föreslås därför i *2 mom.* att som betalda dagar beaktas arbetslöshetsdagpenningsdagar och inte enbart dagar med inkomstrelaterad dagpenning.

I *3 mom.* föreslås bestämmelser om statsandelen och finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning i sådana fall där den inkomstrelaterade dagpenningen betalas jämkad eller minskad enligt 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I sådana situationer beräknas statsandelen och finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning så att de tillsammans motsvarar grunddagpenningens relativa andel av varje full inkomstrelaterad dagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Statsandel betalas inte för inkomstrelaterade dagpenningar för permitteringstid, för inkomstrelaterade dagpenningar som grundar sig på väderhinder enligt 1 kap. 5 § 1 mom. 12 punkten och orsak som jämställs med permittering enligt 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och för tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § i den lagen. Enligt det föreslagna 4 mom. ska någon statsandel inte i fortsättningen heller betalas för finansiering av den inkomstrelaterade dagpenningen i sådana fall, och finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning ska inte heller i nämnda situationer användas för finansiering av den inkomstrelaterade dagpenningen. Som Sysselsättningsfondens andel betalas till arbetslöshetskassan för dessa dagpenningar 94,5 procent av utgifterna.

I 5 mom. föreslås bestämmelser om arbetslöshetskassans andel av varje inkomstrelaterad dagpenning. I sak motsvarar bestämmelsen 4 § 3 mom. i gällande lag. I 6 mom. föreslås bestämmelser om Sysselsättningsfondens andel av finansieringen av varje inkomstrelaterad dagpenning i andra fall än sådana som avses i 3 mom. I sak motsvarar bestämmelsen 4 § 4 mom. i gällande lag.

I 6 mom. finns bestämmelser om de fall där kommunens finansieringsansvar börjar från början. Enligt förslaget börjar de 100 utbetalningsdagarna för arbetslöshetsdagpenning räknas från början efter det att personen efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret har blivit berättigad till en ny maximitid enligt 6 kap. 7 §.

Paragrafens 7 mom. motsvarar 4 § 5 mom. i den gällande lagen.

Paragrafens 8 mom. innehåller en bestämmelse av informativ karaktär. Enligt den innehåller lagen om utkomstskydd för arbetslösa bestämmelser om uppbörd av kommunens finansieringsandel genom Folkpensionsanstaltens försorg och om Folkpensionsanstaltens uppgift att till Sysselsättningsfonden redovisa hemkommunens finansieringsandel, som gäller grunddelen av den inkomstrelaterade dagpenningen.

8 §. Finansieringen av grunddagpenningen. I 1 mom. föreslås en allmän bestämmelse om finansieringen av grunddagpenningen. Kommunerna föreslås finansiera en del av utgifterna för grunddagpenning. I enlighet med detta föreslås det att det till 1 mom. fogas ett omnämnande av finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av arbetslöshetsdagpenning. Kommunens finansieringsandel minskar statsandelen. Paragrafens 2 mom. motsvarar gällande lag.

10 §. Sysselsättningsfondens uppgifter. I 1 mom. 1 punkten föreskrivs det om Sysselsättningsfondens finansieringsuppgifter. Det föreslås att till punkten fogas hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning som finansiär vars ansvar minskar Sysselsättningsfondens uppgift som finansiär av den inkomstrelaterade dagpenningen.

14 a §. Uppsägande arbetsgivares omställningsskyddspremie. 14 c §. Rätt att erhålla uppgifter. 14 d §. Skyldighet att lämna uppgifter. 14 e §. Påförande av omställningsskyddspremie i vissa situationer. 14 f §. Meddelande av beslut och uppbörd av omställningsskyddspremie. I paragraferna görs enligt förslaget ändringar som härrör från den föreslagna lagstiftningen.

23 §. Arbetslöshetsförsäkringspremieintäkt som ska redovisas till grundskyddet. I paragrafen finns bestämmelser om det belopp av löntagares inlutna arbetslöshetsförsäkringspremie för finansiering av grunddagpenningens utgifter som ska redovisas till Folkpensionsanstalten. Med

tanke på genomslaget för kommunens föreslagna finansieringsandel av grunddagpenningen föreslås det att kommunens finansieringsandel ska minska löntagarens influtna arbetslöshetsförsäkringspremie som redovisas. Till övriga delar motsvarar föreslagna 1 mom. i gällande lag.

I 2 mom. föreskrivs att utöver det belopp som ska redovisas enligt 1 mom. ska dessutom 50 300 000 euro av influtna arbetslöshetsförsäkringspremiemedel redovisas till Folkpensionsanstalten i syfte att minska statens finansieringsandel. För att det belopp som Sysselsättningsfonden redovisar inte på grund av denna extra redovisning ska överskrida utgiften för grunddagpenningen och för att kommunens finansieringsandel ska beaktas, föreslås det att när det sammanlagda belopp som består av medel som redovisats enligt 1 mom. och enligt detta moment är större än utgiften för grunddagpenningen minskad med finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning, får det totala belopp som redovisas av de influtna arbetslöshetsförsäkringspremiemedlen dock uppgå till högst utgiften för grunddagpenningen minskat med finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning.

Paragrafens 3 mom. motsvarar gällande lag.

26 c §. Rätt att få uppgifter av Folkpensionsanstalten. I 1 mom. föreslås bestämmelser om Sysselsättningsfondens rätt att av Folkpensionsanstalten få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över redovisningen av finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning som tagits ut och redovisats vidare till Sysselsättningsfonden. I 2 mom. föreskrivs det om Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna Sysselsättningsfonden och social- och hälsovårdsministeriet uppgifter om den finansieringsandel av den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel och om grunddagpenningens finansieringsandel som fakturerats kommunerna året innan. Uppgifterna ska lämnas efter det att Folkpensionsanstaltens bokslut har fastställts. Sysselsättningsfonden och social- och hälsovårdsministeriet ska använda uppgifterna för att beräkna statsandelen för följande års utgifter för förtjänstskyddet och för att uppskatta det inflöde av arbetslöshetsförsäkringspremier som ska redovisas till grundskyddet.

Ikraftträdande. I bestämmelsen föreslås ett ikraftträdandedatum och en övergångsperiod.

7.9 Lagen om arbetslöshetskassor

19 §. Medlemsavgifter. I 1 mom. finns en bestämmelse om hur medlemsavgiftens storlek bestäms. Kommunerna föreslås ansvara för en del av finansieringen av utgifterna för den inkomstrelaterade dagpenningen. I enlighet med detta föreslås att det till 1 mom. fogas ett omnämmande av finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av arbetslöshetsdagpenning. Paragrafens 2 mom. motsvarar gällande lag.

25 §. Finansiering av förmåner som betalas av en företagarkassa. I paragrafen föreskrivs om finansieringen av förmåner som betalas av en företagarkassa. På motsvarande sätt som i fråga om löntagares inkomstrelaterade dagpenning ska hemkommunen även finansiera en del av den inkomstrelaterade dagpenning som betalas av en arbetslöshetskassa som försäkrar företagare efter det att den inkomstrelaterade dagpenningen har betalats för 100 dagar. I fråga om kommunens finansieringsandel föreslås det i 1 mom. att när det gäller statens och kommunens finansieringsansvar föreslås samma principer bli iakttagna i fråga om företagares inkomstrelaterade dagpenning som föreslås bli tillämplade på den inkomstrelaterade dagpenning som betalas till löntagare. I detta syfte hänvisas det i fråga om kommunens finansieringsandel till 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om statsandelen och finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning i sådana fall där den inkomstrelaterade dagpenningen betalas jämkad eller minskad enligt 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I sådana situationer beräknas statsandelen och finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning så att de tillsammans motsvarar grunddagpenningens relativa andel av varje full inkomstrelaterad dagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. För inkomstrelaterad dagpenning som med stöd av 2 kap. 7 § 1 mom. 5 och 6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalats för permitteringstid och tiden för avbrott i utförande av arbete betalas dock inte statsandel enligt 25 § 1 mom. i den gällande lagen. I 2 mom. föreslås bestämmelser om att någon statsandel i sådana fall inte heller i fortsättningen ska betalas för finansiering av den inkomstrelaterade dagpenningen, och finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning ska inte heller i nämnda situationer användas för finansiering av den inkomstrelaterade dagpenningen.

Paragrafens 3 mom. motsvarar i huvudsak 3 mom. i den gällande lagen.

Till det nya 4 mom. fogas en informativ hänvisning om att bestämmelser om uppbörd av finansieringsandelen för hemkommunen av en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning och om redovisning av hemkommunens finansieringsandel till Sysselsättningsfonden finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

25 a §. Finansiering av företagarförmåner som betalas av en löntagarkassa. Hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning ska delta också i finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenning som med stöd av det så kallade efterskyddet för företagare betalas av en löntagarkassa. I detta syfte föreslås att till 1 mom. fogas hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning som en part som har finansieringsansvar för grunddelen.

Ikraftträdande. I bestämmelsen föreslås ett ikraftträdandedatum och en övergångsperiod.

7.10 Utlänningslagen

3 §. Definitioner. I 6 punkten föreslås att definitionen på uppehållstillstånd för arbetstagare ändras så att arbets- och näringsbyrån och delbeslutet i anslutning därtill stryks ur punkten. Något delbeslut ska inte längre fattas, men vid prövningen av en arbetstagares uppehållstillstånd ska utredningen av den regionala tillgången på arbetskraft dock beaktas.

Dessutom föreslås att definitionen på annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete i 6 a-punkten ändras, så att en tydlig skillnad görs till uppehållstillståndet för arbetstagare genom att det nämns att den regionala tillgången på arbetskraft inte ska utredas vid tillståndsprövningen.

72 §. Ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och bilagor till den. I 3 punkten görs en ändring som beror på att den behöriga myndigheten ändras. I punkten ersätts arbets- och näringsbyrån med Migrationsverket. I övrigt motsvarar paragrafen gällande 72 §.

73 §. Beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras. Bestämmelserna i 1 och 2 mom. motsvarar gällande 1 och 2 mom. Paragrafens 3 och 4 mom. motsvarar 83 § 3 och 4 mom., ändrade så att det i momenten inte längre föreskrivs om arbets- och näringsbyrån. Paragrafens 5 mom. motsvarar gällande 3 mom.

75 §. Förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare. Det föreslås att paragrafen upphävs. I och med att arbets- och näringsbyråerna läggs ner existerar det inte någon sådan i bestämmelsen avsedd part som kan ge förhandsbesked. Behovet av förhandsbesked ska tillgodoses på annat sätt.

83 §. Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare. Paragrafen upphävs eftersom arbets- och näringsbyråerna läggs ner. Bestämmelserna i 3 och 4 mom. flyttas i ändrad form över till 73 § 3 och 4 mom.

85 §. Behörig arbets- och näringsbyrå. Paragrafen upphävs som onödig, eftersom arbets- och näringsbyråerna läggs ner.

86 a §. Arbetsgivarens skyldigheter. Det föreslås att 2 mom. ändras så att arbetsgivaren ska lämna Migrationsverket den i bestämmelsen avsedda informationen i de situationer som avses i bestämmelsen.

160 §. Behållande av ställning som arbetstagare eller egenföretagare. Omnämmandet av arbetskraftsbyrån i paragrafen föreslås bli ändrat så att det avser arbetskraftsmyndighet. Ändringen görs som en ändring av hela paragrafen.

163 §. Permanent uppehållsrätt för personer som upphört att arbeta eller utöva ett yrke. Paragrafens 3 mom. ändras så att den arbetskraftsbyrå som nämns där byts ut mot arbetskraftsmyndighet.

187 §. Vägran att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare. I och med att arbets- och näringsbyråerna läggs ner föreslås det att 1 mom. ändras så att Migrationsverket ska besluta om att uppehållstillstånd för arbetstagare inte ska beviljas.

190 §. Besvär. I 1 mom. stryks omnämmandet av arbetskraftsbyrån.

191 §. Besvärsförbud. Det föreslås att paragrafens 9 punkt upphävs. Punkten hänför sig till förhandsbeskedet enligt 75 §. Eftersom det föreslås att 75 § ska upphävas, ska också besvärsförbudet i anslutning till den upphävas.

194 §. Arbetsgivarens rätt att anföra besvär. I paragrafen stryks omnämmandet av arbetskraftsmyndighetens avgörande. En arbetsgivare ska dock också i fortsättningen ha rätt att anföra besvär till den del det är fråga om förutsättningar enligt 73 §.

7.11 Lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter

8 §. Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenters uppgifter. I och med att ansvaret för ordnande av arbetskraftsservice överförs till kommunerna läggs de nuvarande arbets- och näringsbyråerna ner. De uppgifter som i paragrafen ålagts arbets- och näringsbyråerna förs över till utvecklings- och förvaltningscentret. Ändringar som följer av detta görs i paragrafen och dess rubrik.

11 §. Rätt att få information och skyldighet att bevara handlingar.

12 §. Ändringsökande. Paragraferna ändras så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.12 Lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

3 §. *Personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelningen i fråga om ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden.* Det föreslås att 1 mom. 11 punkten upphävs som onödig. Arbets- och näringsbyråerna läggs ner och deras uppgifter i anslutning till uppehållstillstånd för arbetstagare överförs till Migrationsverket. Bestämmelser om Migrationsverkets rätt att behandla uppgifter för skötseln av sina lagstadgade uppgifter finns i momentets 1 punkt som också omfattar de uppgifter som överförs från arbets- och näringsbyråerna.

11 §. *Rätt att få uppgifter mellan de personuppgiftsansvariga inom systemet för behandling av utlänningsärenden.* På grund av nedläggningen av arbets- och näringsbyråerna ska i 1 mom. styrkas omnämmandet av en arbets- och näringsbyrå bland de aktörer som Migrationsverket har rätt att få uppgifter från. På motsvarande sätt upphävs 2 mom. 8 punkten som onödig.

13 §. *Annan rätt att få uppgifter.* I 1 mom. stryks ett omnämmande av arbets- och näringsbyråer som onödigt.

7.13 Lagen om främjande av integration

3 §. *Definitioner.* I 1 mom. 6 punkten görs en teknisk ändring när en ny punkt fogas till paragrafen. Det föreslås att till paragrafens 1 mom. fogas en ny 7 punkt. Enligt den föreslagna 1 mom. 7 punkten avses med arbetskraftsmyndighet den myndighet som avses i 3 § 1 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/20).

6 §. *Ordnande av åtgärder som främjar integration.* **8 §.** *Vägledning och rådgivning.* **10 §.** *Inledande kartläggning.* **12 §.** *Rätt till integrationsplan och integrationsplanens varaktighet.* **13 §.** *Utarbetande av integrationsplan.* **14 §.** *Uppgifter för den myndighet som utarbetar integrationsplanen.* **17 §.** *Skyldigheter som följer av integrationsplanen och utarbetandet av den.* **18 §.** *Uppföljning och översyn av integrationsplanen.* I paragraferna föreslås ändringar som gäller den behöriga myndigheten och som beror på att ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförs från arbets- och näringsbyråerna till arbetskraftsmyndigheterna. Dessutom ändras hänvisningarna till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

21 §. *Arrangemang för integrationsutbildning och anvisande av invandrare till utbildning.* I 1 mom. ändras hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen. I paragrafens 2 och 3 mom. görs ändringar som gäller den behöriga myndigheten och som beror på att ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförs till arbetskraftsmyndigheterna.

22 §. *Stöd för frivilliga studier.* I 1 mom. 1 punkten görs en ändring som gäller den behöriga myndigheten och som beror på att ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförs från arbets- och näringsbyråerna till arbetskraftsmyndigheterna. I 2 mom. ändras dessutom hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

25 §. *Tillämpning av lagen om ordnande av arbetskraftsservice på frivilliga studier.* De hänvisningar till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice som finns i paragrafen och paragrafens rubrik ändras så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

31 §. Sektorsövergripande samarbete på lokal nivå. 32 §. Kommunens program för integrationsfrämjande. I paragraferna föreslås en ändring som gäller den behöriga myndigheten och som beror på att ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförs från arbets- och näringsbyråerna till arbetskraftsmyndigheterna.

44 §. Statens ersättning till kommunen. I paragrafens 1 mom. föreslås en ändring av teknisk natur. Namnet på närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ändras i lagförslag 3 till närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter. I denna lag används kortnamnet *utvecklings- och förvaltningscentret*.

82 §. Ändringssökande. I 2 mom. föreslås en ändring som gäller den behöriga myndigheten och som beror på att ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförs från arbets- och näringsbyråerna till arbetskraftsmyndigheterna. I momentet ändras dessutom hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

84 §. Försäkringsskyddet för personer som deltar i integrationsfrämjande åtgärder. I paragrafen görs en teknisk ändring som följer myndighetsansvaret enligt lagförslag 1. Ansvaret för att teckna försäkringsskydd överförs till arbetskraftsmyndigheten på det sätt som föreslås i 60 och 67 § i lagförslag 1. Det föreslås vidare att 2 och 3 mom. upphävs.

87 §. Rätt att få uppgifter. I paragrafen föreslås ändringar som gäller den behöriga myndigheten och som beror på att ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförs från arbets- och näringsbyråerna till arbetskraftsmyndigheterna.

7.14 Lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028

1 §. Tillämpningsområde. Till 1 och 2 mom. fogas ett omnämmande av utvecklingstjänster för företag som en ny form av lagstadgat stöd. I detta sammanhang ändras understödets namn från tjänster för utvecklande av företagsverksamhet till utvecklingstjänster för företag som passar bättre in i den nya regleringsmiljön.

8 a §. Understöd för utvecklingstjänster för företag. I 1 mom. föreskrivs det att som utvecklingstjänster för företag kan det för små och medelstora företag skaffas analystjänster som behövs för bedömning av företagets utvecklingsbehov samt expert- och utbildningstjänster som behövs för utvecklande av verksamheten. Med anskaffning kan i detta sammanhang avses även andra sätt att anskaffa tjänster än de som anges i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016). Innehållet i och sättet att genomföra utvecklingstjänsterna kvarstår huvudsakligen oförändrade trots att författningsgrunden ändras. Av tydlighetsskäl nämns det i momentet att även utvecklingstjänster för företag beviljas enligt prövning. Utvecklingstjänsterna för företag är avsedda för strategisk utveckling av företaget, och de beviljas inte för verksamhet som betraktas som bedrivande av operativ affärsverksamhet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att utvecklingstjänsterna är delvis avgiftsbelagda. Liksom i nuläget ska bestämmelser om tjänstemottagarens betalningsandel (självriskandel) utfärdas genom en förordning av statsrådet som ges med stöd av en lag. Understödet i fråga skiljer sig från andra understöd som beviljas med stöd av lag till den delen att understödet inte ska betalas till stödmottagaren utan det är fråga om en offentlig understödd tjänst. Detta betyder i praktiken

att den myndighet som beviljar understöd betalar huvudparten av tjänstens pris till serviceproducenten och det företag som får service betalar endast den överblivna delen, dvs. självriskandelen.

I 2 mom. konstateras också att den andel (understödsandel) av en utvecklingstjänst som staten betalar betraktas som stöd av mindre betydelse till det företag som använder tjänsten. Till skillnad från övriga understöd som beviljas med stöd av denna lag tillämpas på beviljande av utvecklingstjänster för företag utöver det allmänna stödet av mindre betydelse (Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013) dessutom reglerna om sektorspecifika stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (Kommissionens förordning (EU) nr 707/2014) samt inom jordbrukssektorn (Kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013).

I 3 mom. föreslås bestämmelser om förutsättningar för beviljande av utvecklingstjänster för företag. Förutsättningarna är nya på lagnivå och deras syfte utöver de innehållsmässiga målen är dessutom att samordna kriterierna för beviljande av understöd enligt denna lag. Genom bestämmelserna i paragrafen kompletteras de allmänna förutsättningar för beviljande av statsunderstöd som anges i 7 § i statsunderstödslagen och som enligt vad som föreskrivs i 1 § ska beaktas också när understöd för utvecklande beviljas. Enligt 3 mom. 1 punkten kan utvecklingstjänster för företag beviljas om företaget bedöms ha förutsättningar för fortgående lönsam verksamhet. Med tanke på den samhällsekonomiska nyttan, företagsverksamhetens effektivitet eller en fungerande konkurrens är det inte motiverat att stödja olönsam verksamhet.

Enligt 3 mom. 2 punkten ska det bedömas att den tjänst som beviljas behövs för utredning av företagets utvecklingsbehov eller för utvecklande av verksamheten. Med avvikelse från villkoren för beviljande av understöd för utvecklande av företag enligt 7 § är tröskeln för beviljande av utvecklingstjänster för företag betydligt lägre. Det skulle vara möjligt att bevilja tjänster redan i det skede när beviljandet av tjänsterna bedöms vara behövligt för företaget, och det förutsätts inte heller att tjänsten är i lika hög grad betydande med tanke på utvecklandet av understödssökandens verksamhet som i fråga om beviljande av understöd för utvecklande av företag. Tröskeln för beviljande ska sättas på en lägre nivå eftersom det på grund av utvecklingstjänsternas natur och syfte är ändamålsenligt att de tillhandahålls i stor utsträckning för små och medelstora företag inom olika sektorer för bedömning av utvecklingsbehov och för att uppmuntra dem att utveckla sig, och också för att det belopp av understöd som beviljas är i fråga om utvecklingstjänster typiskt klart lägre än understödet för utvecklande av företag.

I enlighet med 1 punkten i momentet baserar sig bedömningen av verksamhetens lönsamhet på en helhetsprövning i vilken bland annat företagets ekonomiska nyckeltal kan beaktas. I bedömningen kan man dessutom beakta uppgifter om företagets betalningsstörningar samt uppgifter om betalningen av skatter och lagstadgade avgifter som fås från olika offentliga och privata register. Det är naturligt att utgångspunkten för beviljande av understöd enligt prövning är att mottagaren av understöd har skött sina skyldigheter på korrekt sätt. Understöd kan dock beviljas om försummelsen av skyldigheterna endast är liten. Dessutom kan understöd av särskilda skäl beviljas också när försummelsen är väsentlig, men en betalningsplan som redan har följts under en tid har upprättats för skötseln av skyldigheterna. Att understöd beviljas i samband med väsentliga försummelser av skyldigheter är dock extremt exceptionellt och grundar sig alltid på en bedömning från fall till fall.

I 5 mom. finns ett bemyndigande att utfärda förordning.

14 §. Utbetalning av understöd. Till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. där det föreskrivs att med avvikelse från vad som föreskrivs i 1–3 mom. fakturerar producenten av utvecklingstjänster för företag elektroniskt för den avtalsbaserade understödsandelen enligt 8 a § 2 mom. i den för ändamålet avsedda webbtjänsten. I den avgift som betalas till tjänsteproducenten är det fråga om betalning av en privaträttslig fordran som grundar sig på avtalsförhållande.

Med avvikelse från andra former av understöd enligt lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028 betalas understödsandelen av stödet för utvecklingstjänster för företag på basis av fakturering direkt till tjänsteproducenten, liksom också hittills har gjorts. Avsikten med förfarandet är att processen för utvecklingstjänster för företag ska vara funktionellt sett effektiv ur både kundföretagens och myndigheternas synvinkel.

Tjänstens mottagare ska betala självrisikandelen enligt det föreslagna 8 a § 2 mom., på samma sätt som hittills, direkt till tjänsteproducenten.

Noteras bör att rätten till ändringssökande enligt 30 § inte gäller beslutet om den understödsandel som producenten av utvecklingstjänsterna enligt 14 § 4 mom. fakturerar, eftersom det till denna del är fråga om en privaträttslig fordran som grundar sig på ett avtal mellan tjänsteproducenten och myndigheten, och i sådana fall ska eventuella avtalstvister avgöras i en allmän domstol och inte i förvaltningsdomstolen.

Nuvarande 4 mom. överförs som sådant som 5 mom.

28 §. Informationssystem. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. I momentet preciseras bestämmelsen i 1 mom. om den information om beviljande av understöd för utvecklingstjänster för företag som ska föras in i informationssystemet. I momentet konstateras att utöver vad som föreskrivs i 1 mom. registreras i fråga om ärenden som gäller understöd för utvecklingstjänster för företag namn, kontaktuppgifter och personbeteckning för de ansvariga experterna hos tjänsteproducenten i informationssystemet. Enligt 29 § i dataskyddslagen (1050/2018) får personbeteckning behandlas bl.a. när behandlingen regleras i lag. I momentet nämns för tydlighetens skull också sådana övriga uppgifter om den ansvariga experten, dvs. namn och kontaktuppgifter, som ska registreras.

Utvecklingstjänsterna för företag upphandlas hos privata tjänsteproducenter. För att man ska kunna försäkra sig om att endast sådana ansvariga experter som godkänts av närings-, trafik- och miljöcentralen och som nämns i anbudet anlitas för genomförandet av tjänsten ska de ansvariga experterna kunna identifieras. Det mest ändamålsenliga sättet att identifiera experter är med hjälp av personbeteckning. Behandlingen av de ansvariga experternas personbeteckningar och identifieringen av ansvariga experter är nödvändigt för att tjänsteproducenterna kan beviljas tillträde till den e-tjänst som är avsedd för tjänsteproducenter. E-tjänsten används för ansökan om utvecklingstjänster för företag samt för behandling av ansökan och för kontakter och informationsutbyte mellan sökanden, tjänsteproducenten och närings-, trafik- och miljöcentralen i samband med givandet av tjänsten.

Nuvarande 2 mom. överförs som sådant som 3 mom.

7.15 Lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster

3 §. Definitioner. I 2 punkten görs sådana ändringar som följer av de föreslagna ändringarna i lagstiftningen om arbetskraftstjänster. I punkten stryks hänvisningarna till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och till offentliga arbetskrafts- och företagstjänster och de ersätts med en hänvisning till det stöd som ska betraktas som statligt stöd och som beviljas av den arbetskraftsmyndighet som avses i lagen om ordnade av arbetskraftsservice.

4 §. Kundinformationssystemet. Paragrafens 1 mom. ändras så att till momentet fogas de arbetskraftsmyndigheter som avses i propositionens lagförslag 1 bland de aktörer som registrerar kunduppgifter i kundinformationssystemet för företagstjänster. I 1 mom. nämns för tillfället inte särskilt arbets- och näringsbyråerna, men enligt 1 mom. registrerar följande myndigheter uppgifter i systemet: de stödmyndigheter som avses i 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet och som är de statliga myndigheter till vars uppgifter det enligt lagstiftningen hör att sköta ärenden som gäller stöd eller stödprogram eller en sammanslutning eller en stiftelse som beviljar stöd på myndighetens vägnar.

I praktiken ska arbetskraftsmyndigheterna registrera uppgifter i det datamaterial om företagsstöd, dvs. registret över företagsstöd, som ingår i kundinformationsresursen för företagstjänster. I registret över företagsstöd registreras uppgifter om statliga stöd enligt EU:s regler om statligt stöd inklusive stöd som beviljas som stöd av mindre betydelse (*de minimis-stöd*). De uppgifter i anknytning till arbets- och näringsjämnerna som ska registreras i registret över företagsstöd gäller startpeng, lönesubvention och stöd för specialarrangemang på platsen som har beviljats samt avtal om gemensam anskaffning av arbetskraftsutbildning.

I mom. ändras dessutom hänvisningen till lagen om finansiering av regionutveckling och strukturprojekt till en hänvisning till den gällande lagen om finansiering av projekt inom regionutveckling och Europeiska unionens regional- och strukturpolitik (757/2021).

7 a §. De uppgifter om statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som ska registreras i kundinformationssystemet. Till 1 mom. fogas arbetskraftsmyndigheten bland de aktörer som ska registrera i momentet avsedda uppgifter i kundinformationssystemet. För att man också fortsättningsvis ska kunna få behövliga uppgifter om de stöd som anses utgöra statligt stöd och som beviljas av arbetskraftsservicen ska lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster ändras så att de nya arbetskraftsmyndigheter som avses i lagförslag 1 ska vara användare av kundinformationssystemet när det gäller registret över företagsstöd. Arbetskraftsmyndigheterna ska i registret över företagsstöd inom den informationsresurs för kunduppgifter som hör till kundinformationssystemet registrera sådana i momentet avsedda uppgifter om lönesubvention, startpeng och gemensamt anskaffad utbildning inom arbetskraftsutbildningen som de beviljar.

De ärenden och uppgifter som gäller lönesubvention och startpeng förvaltas i dagens läge i det allmänna understödssystemet (YA-systemet) som är separat från arbets- och näringsförvaltningens kundinformationssystem (URA-systemet). De ärenden som gäller arbetskraftsutbildning och därtill hörande avtal om gemensam anskaffning förvaltas i URA-systemet. YA-systemet ska utgöra en del av det riksomfattande kundinformationssystemet för arbetskraftsservice som avses i 13 kap. i lagförslag 1.

När uppgifter om det stöd som betraktas som statligt stöd och som beviljas av arbetskraftsmyndigheterna registreras i registret över företagsstöd utnyttjas de riksomfattande informations-systemtjänsterna för arbetskraftsservice. Arbetskraftsmyndigheterna ska registrera uppgifterna om beslut som gäller lönesubvention, startpeng, stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen och arbetskraftsutbildning i den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice. Utvecklings- och förvaltningscentret ska sörja för att de uppgifter som registrerats i den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice inlämnas i samlad form till registret över företagsstöd för samtliga arbetskraftsmyndigheters del. Registreringen av uppgifter i registret över företagsstöd ska genomföras så att gränssnitten mellan systemen utnyttjas. Utvecklings- och förvaltningscentret sörjer redan i nuläget för inlämnandet av behövliga uppgifter till registret över företagsstöd för arbets- och näringsbyråernas del.

10 §. Utlämnande av uppgifter ur kundinformationssystemet. Paragrafens 1 mom. ska ändras så att i den stryks omnämmandet av arbets- och näringsbyråer eftersom arbets- och näringsbyråerna ska läggas ner när ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförs till kommuner och nya arbetskraftsmyndigheter.

I 1 mom. ändras dessutom hänvisningen till lagen om finansiering av regionutveckling och strukturfondsprojekt till en hänvisning till den gällande lagen om finansiering av projekt inom regionutveckling och Europeiska unionens regional- och strukturpolitik.

I 4 mom. föreslås en ändring så att ett omnämmande av arbetskraftsmyndigheter fogas till momentet. Arbetskraftsmyndigheterna behöver sådana uppgifter som finns i registret över företagsstöd när de beviljar lönesubvention, startpeng eller stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen eller när sådan arbetskraftsutbildning som uppfyller kriterierna för statligt stöd ordnas med stöd från arbetskraftsmyndigheterna. I registret över företagsstöd kan myndigheterna kontrollera uppgifterna om annat statligt stöd som beviljats sökanden och följa ackumuleringen av stödmottagarnas de minimis -stöd.

7.16 Lönegarantilagen

3 §. Myndigheter. 10 §. Ansökan och sökande. 13 §. Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande. 15 §. Betalning enligt lönegarantin. 19 §. Betalningslättnader. 24 §. Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs. 26 §. Förvaltningsbesvär. 28 §. Upplysningar och handräckning. 28 a §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. I propositionen föreslås att lönegarantiärendena ska överföras från närings-, trafik- och miljöcentralen till utvecklings- och förvaltningscentret. I paragraferna görs motsvarande ändringar som beror på att den behöriga myndigheten byts.

I lagens 10 § 1 mom. föreskrivs om inlämnande av lönegarantiänsökan. I nuläget kan ansökan om lönegaranti inlämnas till arbets- och näringsbyrån eller till närings-, trafik- och miljöcentralen. Eftersom arbets- och näringsbyråerna ska läggas ner kan ansökan i fortsättningen inlämnas förutom utvecklings- och förvaltningscentret dessutom till den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för ordnandet av offentlig arbetskraftsservice.

7.17 Lagen om lönegaranti för sjömän

2 §. Myndigheter. 9 §. Ansökan och sökande. 10 §. Hörande. 11 §. Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande. 13 §. Betalning enligt lönegarantin. 17 §. Betalningslättnader. 22 §. Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs och vid exekutiv auktion på fartyg. 24 §. Förvaltningsbesvär. 26 §. Upplysningar och handräckning. 26 a §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. I propositionen föreslås att lönegarantiärendena överförs från närings-, trafik- och miljöcentralen till utvecklings- och förvaltningscentret. I paragraferna görs motsvarande ändringar som beror på att den behöriga myndigheten byts.

I lagens 9 § 1 mom. föreskrivs om inlämnande av lönegarantiansökan. I nuläget kan ansökan om lönegaranti inlämnas till arbets- och näringsbyrån eller till närings-, trafik- och miljöcentralen. Eftersom arbets- och näringsbyråerna ska läggas ner kan ansökan i fortsättningen inlämnas förutom utvecklings- och förvaltningscentret dessutom till den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för ordnandet av offentlig arbetskraftsservice.

7.18 Lagen om Jobbkanalen Ab

4 §. Inriktning av Jobbkanalen Ab:s verksamhet Paragrafens 1 mom. ändras så att den motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Uppgiften att hänvisa arbetssökande till anställning vid Jobbkanalen Ab överförs från arbets- och näringsbyrån till arbetskraftsmyndigheten. Enligt propositionens lagförslag 1 överförs uppgiften att bedöma arbetssökandes servicebehov till arbetskraftsmyndigheten. Arbetskraftsmyndigheten ska, till ett antal som motsvarar antalet lediga jobb, hänvisa sådana arbetslösa arbetssökande som uppfyller villkoren enligt 1 mom. till bolaget Jobbkanalen Ab.

7.19 Lagen om yrkesutbildning

I lagen om yrkesutbildning görs nödvändiga ändringar som beror på att ansvaret för att ordna arbetskrafts- och företagsservice ändras.

3 §. Definitioner. I 3 punkten i den gällande paragrafen definieras vad som i denna lag avses med termen arbetskraftsutbildning. I definitionen hänvisas till den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och arbetskrafts- och näringsmyndigheterna enligt den. På grundval av den nya reglering som föreslås i propositionen föreslås det en ändring av teknisk natur i definitionen i 3 punkten, så att där i stället för arbetskrafts- och näringsmyndigheterna används uttrycket arbetskraftsmyndigheterna och hänvisas till 63 § i den nya lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

23 §. Examina och utbildning som ska anges i anordnartillståndet. Enligt gällande 3 mom. ska utbildningsanordnaren och arbets- och näringsförvaltningen avtala om ordnandet av arbetskraftsutbildning. Det föreslås att momentet ändras så att där i stället för termen arbets- och näringsförvaltningen används termen arbetskraftsmyndigheten på motsvarande sätt som i 3 §.

37 §. Att söka sig till utbildning samt ansökningsförfaranden. I 4 mom. i den gällande paragrafen finns särskilda bestämmelser om antagningen av studerande till arbetskraftsutbildning. Det föreslås att ändringar av teknisk natur görs i momentets ordalydelse. I stället för arbets- och näringsmyndighet ska termen arbetskraftsmyndighet användas och det ska hänvisas till den nya lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Det föreslås att ordalydelsen i bestämmelsen preciseras jämfört med gällande reglering, så att den sysselsättningsmyndighet som beslutar om valet av studerande ska uttryckligen vara den arbetskraftsmyndighet med vilken utbildningsanordnaren har avtalat om anordnande av arbetskraftsutbildning. Enligt 23 § 4 mom. i lagen om yrkesutbildning avtalar utbildningsanordnaren och arbetskraftsmyndigheten om anordnande av arbetskraftsutbildning. Den föreslagna preciseringen behövs eftersom antalet avtalsparter som är arbetskraftsmyndigheter kommer att öka i fortsättningen. I egenskap av arbetskraftsmyndighet ska kommunen eller samkommunen göra det val av studerande som avses i bestämmelsen också i fråga om andra än kommunens eller samkommunens invånare, om dylika personer söker sig till arbetskraftsutbildning.

45 §. Utarbetande och godkännande av den personliga utvecklingsplanen för kunnandet. I paragrafens 2 mom. föreslås en teknisk ändring, så att där i stället för arbets- och näringsmyndighet används termen arbetskraftsmyndighet.

94 §. Studerandes skyldigheter. Det föreslås att hänvisningen till 5 kap. 4 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice stryks i 1 mom. I paragrafen införs en hänvisning till 64 § 2 mom. i den föreslagna nya lagen om ordnande av arbetskraftsservice. I momentet i fråga föreslås bestämmelser som i sak motsvarar bestämmelserna i det nämnda lagrummet i lagen om arbetskrafts- och företagsservice.

98 §. Studierätt inom arbetskraftsutbildning I paragrafen ska enligt förslaget strykas en hänvisning till 5 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. I paragrafen införs en hänvisning till 65 § i den föreslagna nya lagen om ordnande av arbetskraftsservice. I momentet i fråga föreslås bestämmelser som i sak motsvarar bestämmelserna i det nämnda lagrummet i lagen om arbetskrafts- och företagsservice.

109 §. Rätt att få uppgifter i ärenden som gäller studerande. I gällande 1 mom. föreskrivs att arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen samt närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av en utbildningsanordnare som ordnar arbetskraftsutbildning få de uppgifter som är nödvändiga för genomförande av arbetskraftsutbildning. Det föreslås att momentet ändras så att arbetskraftsmyndigheten ska ha rätt att få uppgifter i stället för arbets- och näringsbyråer som läggs ner. Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralerna och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ska inte ha rätt att få uppgifter.

I det gällande 2 mom. föreskrivs att en utbildningsanordnare som ordnar arbetskraftsutbildning har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen få de uppgifter om studerande som är nödvändiga för ordnande av utbildningen. Momentet ändras på motsvarande sätt som 1 mom., så att uppgiftslämnare är arbetskraftsmyndigheten i stället för arbets- och näringsbyråerna.

124 §. Samarbetsskyldighet för utbildningsanordnare. I 3 mom. i den gällande paragrafen föreskrivs att när utbudet av arbetskraftsutbildning planeras ska utbildningsanordnarna samarbeta med arbets- och näringsbyrån samt med närings-, trafik- och miljöcentralen. Momentet ändras

till denna del så att utbildningsanordnarna ska samarbeta med Arbetskraftsmyndigheten. Skyldigheten att samarbeta med Arbets- och näringsbyrån samt närings-, trafik- och miljöcentralen stryks. I enlighet med de bestämmelser som föreslås i propositionen ska Arbets- och näringsbyråerna läggas ner och närings-, trafik- och miljöcentralen ska inte längre ha uppgifter som gäller Arbetskraftsutbildningen.

I det ovan nämnda momentet föreskrivs att en utbildningsanordnare som ordnar Arbetskraftsutbildning i enlighet med sitt anordnartillstånd ska på inbjudan av närings-, trafik- och miljöcentralen delta i diskussioner som gäller planering av utbudet av Arbetskraftsutbildning. Momentet ska ändras till denna del så att inbjudan till diskussioner sker på Arbetskraftsmyndighetens initiativ.

7.20 Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

1 §. Lagens syfte. Det föreslås att omnämmandet av Arbets- och näringsbyrån i paragrafen ändras så att där nämns Arbetskraftsmyndigheten, vilket motsvarar den föreslagna ändringen av behörig myndighet.

2 §. Definitioner. I definitionen på aktiveringsplan i *1 punkten* ersätts Arbets- och näringsbyrån med Arbetskraftsmyndigheten, vilket motsvarar den föreslagna ändringen av behörig myndighet. I definitionen på statlig ersättning i *9 punkten* stryks ordet sysselsättningsanslag. Ersättningen betalas av social- och hälsovårdsministeriets anslag. En särskild bestämmelse om detta införs i 25 § som gäller finansiering.

3 §. Tillämpningsområde. I paragrafen ändras hänvisningarna till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice och lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen så att hänvisningarna motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

4 §. Förhållande till övrig lagstiftning. I *3 mom.* ändras hänvisningen till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

5 §. Utarbetande av aktiveringsplan. De omnämmanden av Arbets- och näringsbyrån som ingår i paragrafen ändras så att de gäller Arbetskraftsmyndigheten, vilket motsvarar den föreslagna ändringen av behörig myndighet. Dessutom ändras hänvisningarna till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7 §. Arbetskraftsmyndighet som deltar i utarbetandet av en aktiveringsplan. Den Arbetskraftsmyndighet hos vilken personen är kund ska delta i utarbetandet av en aktiveringsplan. Enligt 17 § i den föreslagna lagen om ordnande av Arbetskraftsservice är en person i princip kund hos den Arbetskraftsmyndighet inom vars verksamhetsområde personen i fråga har sin hemkommun. I vissa situationer kan en person dock vara kund också hos någon annan Arbetskraftsmyndighet än den som är behörig på grundval av hemkommun, om han eller hon vistas annat än tillfälligt i en annan kommun. I ett sådant fall deltar Arbetskraftsmyndigheten i fråga i utarbetandet av aktiveringsplan. Paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar paragrafens innehåll.

8 §. Planens innehåll. Den hänvisning till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice som ingår i *1 mom. 5 punkten* samt omnämmandet av Arbets- och näringsbyrån i *3 och 5 mom.* ändras så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

9 §. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. 10 §. Skyldighet att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan och i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. De omnämmanden av arbets- och näringsbyrån som ingår i paragraferna ska ändras till Arbetskraftsmyndigheten, vilket motsvarar den föreslagna ändringen av behörig myndighet.

11 §. Aktiveringsplanens rättsverkningar. I den gällande bestämmelsen föreskrivs att personen inom ramen för de anslag som anvisats för arbets- och näringsbyråns bruk har rätt till den offentliga Arbetskraftsservice som specificeras i planen. I fortsättningen ska finansieringen för ordnande av Arbetskraftsservice betalas till kommunerna som en statsandel med allmän täckning och inte som ett anslag som anvisats särskilt för Arbetskraftsservice. Det är alltså inte motiverat att binda rätten till service vid de anslag som står till förfogande. Motsvarande anslagsbundenhet ska slopas också i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Bestämmelsen ska ersättas med en informativ hänvisning till lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

12 §. Rätt till sekretessbelagda uppgifter samt registrering av en aktiveringsplan. Den hänvisning till registret över enskilda kunder i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem som ingår i paragrafen ändras så att den motsvarar den föreslagna regleringen. I den föreslagna lagen om ordnande av Arbetskraftsservice finns bestämmelser om den nationella informationsresursen för Arbetskraftsservice i vilken Arbetskraftsmyndigheterna ska föra in uppgifter.

14 §. Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. I 3 mom. ändras hänvisningen till pendlingsregion som avses i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice, så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

15 §. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i vissa fall. I paragrafen ändras omnämmandet av arbets- och näringsbyrån till Arbetskraftsmyndigheten, vilket motsvarar ändringen av behörig myndighet. Dessutom ändras hänvisningen till sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen så att den motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

25 §. Finansiering. Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. där det föreskrivs om finansiering av den statliga ersättning som avses i 24 §.

27 §. Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter. I 1 mom. ändras den föråldrade hänvisningen till Arbetskraftsbyrån till en hänvisning till Arbetskraftsmyndigheten, vilket motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

28 §. Ändringssökande. I 2 mom. föreslås en teknisk ändring som går ut på att hänvisningen till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice stryks och i momentet införs sådana bestämmelser om sökande av ändring som motsvarar nuläget.

7.21 Lagen om alterneringsledighet

I lagen om alterneringsledighet görs ändringar som är nödvändiga på grund av att ansvaret för att ordna Arbetskrafts- och företagsservice ändras.

3 §. Definitioner. Den hänvisning till arbets- och näringsbyrån som ingår i paragrafen ändras så att den avser Arbetskraftsmyndigheten. Till följd av att 4 punkten upphävts tidigare blir nuvarande 5 och 6 punkten 4 och 5 punkt. Till paragrafen fogas en ny 6 punkt i vilken det ingår en

definition på Arbetskraftsmyndigheten. Med Arbetskraftsmyndighet avses den myndighet vid kommunen eller samkommunen som avses i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice och som ansvarar för att ordna offentlig Arbetskraftsservice.

8 §. Alterneringsavtal. 9 §. Vikarier. 11 §. Verknningar av att vikariens anställning upphör. 17 §. Arbetskraftspolitiskt utlåtande. 18 §. Anmälningsskyldighet och rätt att få uppgifter. I paragraferna ändras hänvisningarna till Arbets- och Näringsbyrån så att de gäller Arbetskraftsmyndigheten. De uppgifter som nuförtiden hör till Arbets- och Näringsbyrån hör i fortsättningen till Arbetskraftsmyndigheten. De anmälningar, uppgifter och utredningar som ska lämnas enligt paragrafen, ska i fortsättningen lämnas till Arbetskraftsmyndigheten.

I fortsättningen ska Arbetskraftsmyndigheten lämna ett för Folkpensionsanstalten och Arbetslöshetskassan bindande utlåtande om de förutsättningar för alterneringsersättning som gäller tiden i arbetet som villkor, övre åldersgräns för den alterneringslediga, alterneringsledighetens längd, förlängning av avtalad alterneringsledighet, alterneringsavtal samt vikarien. Arbetskraftsmyndigheten ska dessutom lämna ett utlåtande om förutsättningarna för återkrav av alterneringsersättning. Utvecklings- och förvaltningscentret ska enligt förslaget lämna ett för Folkpensionsanstalten och Arbetslöshetskassan bindande utlåtande om de förutsättningar för alterneringsersättning som gäller företagsverksamhet som bedrivs av den alterneringslediga.

22 §. Finansiering. I paragrafen föreskrivs om finansieringen av de kostnader som alterneringsersättningen orsakar Arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten. Enligt paragrafen ska kostnaderna för alterneringsersättningen finansieras med iakttagande av vad som i lagen om finansiering av Arbetslöshetsförmåner (555/1998) och 14 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om Arbetslöshetsdagpenning.

När det gäller utgifterna för både grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel föreslås en ny finansieringskälla, kommunens finansieringsandel av förmånsutgifterna. Avsikten är inte att kommunerna deltar i finansieringen av de utgifter som uppstår på grund av alterneringsersättningen, utan staten ska också i fortsättningen finansiera hela den alterneringsersättning som Folkpensionsanstalten betalar, och en finansieringsandel som motsvarar grunddelen av den alterneringsersättning som Arbetslöshetskassan betalar ska också fortsättningsvis betalas med statsmedel och för finansieringen av förtjänstdelen svarar Sysselsättningsfonden och Arbetslöshetskassan själv med intäkterna av medlemsavgifter. I paragrafen föreslås de ändringar som föranleds av detta.

I kraftträdande. I bestämmelsen föreslås ett ikraftträdandedatum och en övergångsperiod.

7.22 Lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen

I lagen görs de ändringar som är nödvändiga på grund av att ansvaret för att ordna Arbetskrafts- och företagsservice ändras. De hänvisningar till Arbets- och Näringsbyråerna som ingår i lagen ska ändras så att de gäller de i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice avsedda myndigheter vid kommuner eller samkommuner som ansvarar för att ordna Arbetskraftsservice.

Utsedda behöriga institutioner i vissa ärenden som gäller arbetssökning är i stället för Arbets- och Näringsbyråerna de i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice angivna myndigheter vid

kommuner eller samkommuner som ansvarar för att ordna offentlig arbetskraftsservice. Kommunen eller samkommunen i fråga ska i stället för arbets- och näringsbyrån utfärda de intyg och andra handlingar om vilka det föreskrivs i 3 kap. 11 §. Till sådana arbetskraftsmyndigheter som avses i grundförordningen och genomförandeförordningen hör i Finland utöver kommuner och samkommuner som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice dessutom utvecklings- och förvaltningscentret på motsvarande sätt som arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter nuförtiden.

Informationsutbytet mellan institutionerna i EU-länderna sker elektroniskt inom EESSI-systemets (Electronic Exchange of Social Security Information) användargränssnitt RINA. Nuförtiden är arbets- och näringsstjänsterna i Finland en av institutionerna inom RINA-användargränssnittet. Samtliga arbets- och näringsbyråer och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter använder sig av samma anläggnings-ID och informationssystemet RINA. Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter har till uppgift att bl.a. förmedla inkomna meddelanden till rätt arbets- och näringsbyrå. Utvecklings- och förvaltningscentret kunde på motsvarande sätt som arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter nuförtiden delta i den ovan angivna processen för informationsöverföring.

De utvecklings- och driftskostnader samt underhålls- och förvaltningskostnader som hänför sig till systemet EESSI fördelas i enlighet med 25 § årligen mellan de myndigheter, institutioner och organisationer som använder systemet. Fördelningen grundar sig på de faktiska totalkostnaderna för det föregående året och årsutfallen. Utvecklings- och förvaltningscentret ska svara för de kostnader som användningen av systemet medför för kommunerna.

7.23 Lag om ändring av 6 och 13 § i lagen om inkomstdatasystemet

6 §. *Inkomstuppgifter och andra uppgifter som införs i inkomstregistret. I 6 mom. 2 punkten görs en teknisk ändring genom att hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras så att hänvisningen gäller lagen om ordnande av arbetskraftsservice.*

13 §. *Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet. I 1 mom. 16 och 23 punkten görs de ändringar som föranleds av överföringen av ansvaret för att ordna arbetskraftsservice. Till 1 mom. fogas dessutom en ny 26 och 27 punkt vilka gäller rätten för de kommuner eller samkommuner som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice samt för arbets- och näringsministeriet att få uppgifter ur inkomstdatasystemet.*

Det föreslås att 1 mom. 16 punkten ändras så att omnämmandet av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och lagen om främjande av integration stryks. När ansvaret för att ordna arbetskraftsservice på det sätt som avses i propositionens lagförslag 1 överförs till kommunerna ska den nya arbetskraftsmyndigheten i fortsättningen ordna försäkringsskyddet för personer som deltar i träning, prövning eller arbetskraftsutbildning, och Statskontoret ska i fortsättningen inte ha någon uppgift att avgöra ersättningsfrågor i samband med arbetskraftsservice. Det föreslås att också lagen om främjande av integration ändras så att det i fortsättningen är kommunen som ska ordna det försäkringsskydd som avses i 84 § i lagen och att Statskontoret inte längre ska behandla sådana ersättningsärenden som avses i lagen om främjande av integration.

För tiden för det pågående försöket med rekryteringsstöd har 1 mom. 23 punkten ändrats temporärt genom lag 22/2022, varefter nämnda temporärt ändrade 23 punkt också har ändrats genom lag 679/2022. Den temporära ändringen gäller till och med den 31 december 2033.

Det föreslås att 1 mom. 23 punkten ändras med beaktande av de ändringar i närings-, trafik- och miljöcentralernas och utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter som föreslås i lagförslagen 1 och 3 i denna proposition. I punkten stryks omnämmandet av arbets- och näringsbyråer samt närings-, trafik- och miljöcentraler, eftersom dessa efter det att ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförts till kommunerna och lagen om ordnande av arbetskraftsservice trätt i kraft inte längre ska sköta de uppgifter som avses i punkten. Enligt propositionens lagförslag 3 ska utvecklings- och förvaltningscentret i fortsättningen sköta de uppgifter i anslutning till verkställandet av lönegaranti som avses i lönegarantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän. Till utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter hör dessutom enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten i lagförslag 3 uppgifter som gäller produktion, utvärdering och uppföljning av information om hur väl arbetskraftsservicen fungerar, om uppnådda resultat och om arbetskraftsservicens effekter. Utvecklings- och förvaltningscentret kommer i fortsättningen att behöva uppgifter också ur inkomstdatasystemet särskilt för utvärdering och uppföljning av informationen om hur arbetskraftsservicen fungerar och om arbetskraftsservicens resultat och effekter. Arbetskraftsservicens resultat och effekter kan utvärderas och följas upp när man får information om hur kundernas inkomster har utvecklats medan arbetskraftsservicen pågår och efter att servicen har avslutats. Med hjälp av de uppgifter som fås ur inkomstdatasystemet blir det möjligt att bättre än nuförtiden bedöma hur arbetskraftsservicen riktats och hur servicen för olika kundgrupper ordnats samt de totala effekterna. Det är möjligt att på basis av de bedömningar som utarbetats med hjälp av uppgifterna i inkomstdatasystemet rikta vissa tjänster till vissa kundgrupper enligt tjänsternas konstaterade effekt.

I 116 § 1 mom. i propositionens lagförslag 1 finns bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets rätt att få uppgifter. Enligt nämnda 1 mom. har utvecklings- och förvaltningscentret oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av andra statliga myndigheter, arbetskraftsmyndigheter, andra kommunala myndigheter, aktiebolaget Business Finland, Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna få de uppgifter som är nödvändiga för att utvecklings- och förvaltningscentret ska kunna sköta de uppgifter som föreskrivs för centret i denna lag eller någon annan lag och som gäller verkställighet, uppföljning och utvärdering av arbetskraftsservice.

I 1 mom. 23 punkten stryks omnämmandet av lönesubvention och startpeng eftersom dessa uppgifter ska överföras till kommunerna. I den nya 26 punkten föreslås bestämmelser om rätten för de kommuner och samkommuner som ansvarar för ordnandet av arbetskraftsservice att få uppgifter ur inkomstdatasystemet.

Till 1 mom. fogas en ny 26 punkt som innehåller bestämmelser om rätten för en kommun eller samkommun som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice att få uppgifter ur inkomstdatasystemet. Enligt propositionens lagförslag 1 ska ansvaret för uppgifter som gäller lönesubvention och startpeng överföras till kommunerna. I 10 kap. i lagförslag 1 föreskrivs dessutom om sysselsättningsstöd för personer som fyllt 55 år och i 111 § om stöd som beviljas för lönekostnader för arbete som ordnas på grundval av sysselsättningskyldigheten. Sysselsättningsstödet för personer som fyllt 55 år är ett stöd som liknar lönesubvention och som beviljas arbetsgivaren för anställning av en person som fyllt 55 år om de villkor som närmare anges i den föreslagna lagen är uppfyllda. Stödet enligt 111 § i lagförslag 1 ska beviljas kommunen för lönekostnader för

personer som sysselsatts på grundval av sysselsättningskyldigheten. På motsvarande sätt som i fråga om lönesubvention och startpeng behövs uppgifter ur inkomstdatasystemet för utredning av hinder för beviljande och utbetalning av det sysselsättningsstöd för personer som fyllt 55 år vilket avses i 111 § 1 mom. i lagförslag 1. Enligt 13 § 1 mom. 23 punkten i den gällande lagen om inkomstdatasystemet har arbets- och näringsbyråer, närings-, trafik- och miljöcentraler och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet bl.a. för verkställighet av lönesubvention och startpeng, och den föreslagna regleringen motsvarar således till denna del den gällande lagen.

Enligt den föreslagna 26 punkten har kommuner eller samkommuner som ansvarar för ordnandet av arbetskraftsservice rätt att ur inkomstdatasystemet få uppgifter också för verkställighet av uppgifter i samband med den utbildning inom omställningsskyddet som avses i propositionens lagförslag 1. Bestämmelserna om utbildning inom omställningsskyddet ingår i 8 kap. i lagförslag 1. Enligt föreslagna 70 § 3 mom. i lagförslag 1 får värdet av utbildningen inom omställningsskyddet motsvara högst två månaders lön för den uppsagda personen. De uppgifter som fås ur inkomstdatasystemet behövs således vid fastställande av det maximala värdet av utbildningen inom omställningsskyddet.

Enligt 3 § 1 punkten i propositionens lagförslag 1 avses med arbetskraftsmyndighet den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice samt den kommun till vilken myndighetsuppgifter enligt ovan nämnda lag har överförts på det sätt som avses i 13 § 2 mom. I 115 § 1 mom. i propositionens lagförslag 1 finns bestämmelser om arbetskraftsmyndighetens rätt att få uppgifter. I ovan nämnda 115 § 1 mom. föreskrivs att arbetskraftsmyndigheten har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av andra arbetskraftsmyndigheter, andra kommunala myndigheter, statliga myndigheter, välfärdsområden, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna, Pensionsskyddscentralen, Sysselsättningsfonden, serviceproducenter inom arbetskraftsservice, andra producenter av sysselsättningsfrämjande service samt av aktörer som genomför sådan arbetsprövning som avses i 6 kap. 4 § få de uppgifter som är nödvändiga för att verkställa arbetskraftsservice.

Till 1 mom. fogas en ny 27 punkt som innehåller bestämmelser om arbets- och näringsministeriets rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet för skötsel av uppgifter i anslutning till ordnandet av den arbetskraftsservice som avses i propositionens lagförslag 1. Enligt 20 § i lagförslag 1 har arbets- och näringsministeriet hand om den allmänna ledningen, styrningen och utvecklingen av offentlig arbetskraftsservice. Enligt 21 § 1 mom. i nämnda lagförslag ska arbets- och näringsministeriet årsvis följa och utvärdera hur de riksomfattande målen för främjande av sysselsättningen har uppnåtts. Ministeriet ansvarar för den strategiska planeringen i fråga om tillgången på kompetent arbetskraft och främjande av sysselsättningen samt för annan därtill anknyttande planering på riksnivå. Arbets- och näringsministeriet behöver uppgifter ur inkomstdatasystemet också för att kunna sköta ovan nämnda uppgifter och till stöd för budget-, policy- och lagberedningen och för att kunna ta fram analyser av arbetskraftsservice.

I 116 § 2 mom. i propositionens lagförslag 1 finns bestämmelser om arbets- och näringsministeriets rätt att få uppgifter. Enligt det ovan nämnda momentet har arbets- och näringsministeriet oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av utvecklings- och förvaltningscenter, andra statliga myndigheter, arbetskraftsmyndigheter och andra kommunala myndigheter få de uppgifter som är nödvändiga för att ministeriet ska kunna sköta de uppgifter som föreskrivs

för ministeriet i denna lag eller någon annan lag och som gäller verkställighet, uppföljning och utvärdering av arbetskraftsservice.

7.24 Lagen om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet

13 §. *Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet.* Det föreslås att 1 mom. 23 punkten ändras så att det ska vara möjligt att till närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter lämna ut uppgifter för verkställigheten av lönegarantilagen (866/1998) och lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) och för skötseln av den i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (897/2009) avsedda uppgift som gäller produktion, utvärdering och uppföljning av information om arbetskraftsservicens funktion, resultat och effekter.

I punkten stryks omnämmandet av arbets- och näringsbyråer samt närings-, trafik- och miljöcentraler, eftersom dessa efter det att ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförs till kommunerna och lagen om ordnande av arbetskraftsservice trätt i kraft inte längre ska sköta de uppgifter som avses i punkten.

I 1 mom. 23 punkten stryks dessutom omnämmandet av lönesubvention och startpeng eftersom dessa uppgifter ska överföras till kommunerna. Bestämmelser om rätten för de kommuner och samkommuner som ansvarar för ordnandet av arbetskraftsservice att få uppgifter ur inkomstdatasystemet föreslås i den nya 26 punkten i 1 mom.

7.25 Arbetsavtalslagen

1 kap. Allmänna bestämmelser

3 a §. *Ingående av arbetsavtal för viss tid med en person som är långtidsarbetslös.* Paragrafens 1 och 2 mom. ses över så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Arbetskraftsmyndigheten ska lämna den i 1 mom. avsedda uppgiften om huruvida en person varit arbetssökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. Enligt propositionens lagförslag 1 avses med arbetskraftsmyndighet den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för att ordna offentlig arbetskraftsservice samt den kommun till vilken myndighetsuppgifter enligt ovan nämnda lag har överförts på det sätt som avses i 13 § 2 mom. i lagförslag 1.

I 2 mom. ändras hänvisningen till definitionen på arbetslös arbetssökande enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att den motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Bestämmelserna i 3 mom. motsvarar de gällande bestämmelserna.

6 kap. Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

6 §. *Återanställande av arbetstagare.* Enligt gällande 1 mom. omfattar skyldigheten att återanställa arbetstagare en tidigare arbetstagare som på grunder som anges i 7 kap. 3 eller 7 § har sagts upp och som fortfarande är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Enligt propositionens lagförslag 1 avses med arbetssökande en enskild kund som är registrerad som arbetssökande i den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice som avses i 13 kap i det lagförslaget. På grund av det som nämnts ovan ska i 1 mom. på det sätt som avses ovan hänvisas till den som är arbetssökande.

Paragrafens 2 mom. motsvarar nuvarande 2 mom.

7 kap. **Grunder för uppsägning av arbetsavtal**

12 §. *Arbetsstagarens rätt till sysselsättningsledighet I 1 mom.* ändras hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

12 a §. *Särskild rätt till sysselsättningsledighet för personer som fyllt 55 år. I 2 mom.* ändras hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

9 kap. **Förfarandet vid upphävande av arbetsavtal**

3 a §. *Arbetsgivarens meddelande till arbetskraftsmyndigheten.* Arbetsgivaren ska i fortsättningen i enlighet med 1 mom. meddela arbetskraftsmyndigheten om uppsägning av arbetstagare. Paragrafens rubrik och 1 mom. ska ändras på grund av detta.

Till de uppgifter som anges i 2 mom. och som ska framgå av det meddelande som avses i 1 mom. fogas hemvisten för den uppsagda. Hemvisten är i fortsättningen en betydelsefull uppgift, eftersom arbetskraftsmyndigheten har skyldighet att ordna arbetskraftsservice för dem som har sin hemvist inom arbetskraftsmyndighetens verksamhetsområde.

3 b §. *Arbetsgivarens skyldighet att informera om viss arbetskraftsservice.* I paragrafen ändras hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

13 kap. **Särskilda bestämmelser**

6 §. *Bestämmelsernas tvingande natur.* I paragrafen föreskrivs om arbetsavtalslagens bestämmelsers tvingande natur. I 2 och 3 mom. ändras hänvisningarna till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att de gäller den föreslagna lagstiftningen.

Det föreslås dessutom att 2 mom. 2 punkten ändras. Enligt den gällande 2 punkten anställer föreningen eller stiftelsen i uppgifter som inte betraktas som näringsverksamhet en person som avses i 7 kap. 8 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Det är fråga om sådana fall där den som anställs med subventionen har varit arbetslös i minst 24 månader under de senaste 28 månaderna omedelbart före beviljandet av lönesubventionen. Bestämmelsen har samband med den 100-procentiga lönesubvention som beviljas föreningar, stiftelser och registrerade religionssamfund och som nämnda arbetsgivare kan få när de anställer en sådan ovan avsedd person som varit arbetslös länge. Avsikten med bestämmelsen har varit att göra det möjligt för nämnda arbetsgivare att oberoende av skyldigheten att erbjuda arbete erbjuda deltidsarbete för flera personer med svag ställning på arbetsmarknaden.

Till nämnda 2 punkt fogas registrerade religionssamfund som arbetsgivarparter som oberoende av skyldigheten att erbjuda arbete enligt 2 kap. 5 §, 5 kap. 2 § samt 6 kap. 6 § kan anställa en i bestämmelsen avsedd arbetslös arbetssökande. Genom ändringen jämföras arbetsgivare som har möjlighet till 100 procents lönesubvention med varandra.

En förutsättning för att den skyldighet att erbjuda arbete som avses i 2 punkten ska kunna frångås är på motsvarande sätt som i nuläget att den som anställs har varit arbetslös i minst 24 månader under de 28 månader som omedelbart föregår beviljandet av lönesubvention. Möjligheten att avvika från skyldigheten ska dock inte längre bindas vid uppgifter som inte betraktas som näringsverksamhet, eftersom begreppet näringsverksamhet inte har någon betydelse i den föreslagna lagstiftningen vid beviljandet av lönesubvention. Vid tillämpningen av bestämmelsen är det av betydelse att arbetsgivaren har beviljats lönesubvention för lönekostnaderna för en sådan arbetslös arbetssökande som har varit arbetslös i minst 24 månader under de 28 månader som omedelbart föregår beviljandet av subventionen. Möjligheten att avvika gäller också situationer där arbetsgivaren har beviljats sysselsättningsstöd för anställning av personer som fyllt 55 år.

7.26 Lagen om sjöarbetsavtal

1 kap. Allmänna bestämmelser

4 a §. *Ingående av arbetsavtal för viss tid med en person som är långtidsarbetslös.* Paragrafens 1 och 2 mom. ses över så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Arbetskraftsmyndigheten ska lämna den i 1 mom. avsedda uppgiften om huruvida en person varit arbetssökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. Enligt propositionens lagförslag 1 avses med arbetskraftsmyndighet den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för att ordna offentlig arbetskraftsservice samt den kommun till vilken myndighetsuppgifter enligt ovan nämnda lag har överförts på det sätt som avses i 13 § 2 mom. i lagförslag 1.

I 2 mom. ändras hänvisningen till definitionen på arbetslös arbetssökande enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att den motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Bestämmelserna i 3 mom. motsvarar de gällande bestämmelserna.

7 kap. Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

9 §. *Återanställande av arbetstagare.* Enligt gällande 1 mom. omfattar skyldigheten att återanställa arbetstagare en tidigare arbetstagare som på grunder som anges i 7 kap. 3 eller 7 § har sagts upp och som fortfarande är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Enligt propositionens lagförslag nummer 1 betraktas som arbetssökande en enskild kund som är registrerad som arbetssökande i den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice som avses i 13 kap. i det lagförslaget. På grund av det som nämnts ovan ska i 1 mom. på det sätt som avses ovan hänvisas till den som är arbetssökande.

Paragrafens 2 mom. motsvarar nuvarande 2 mom.

8 kap. Grunder för uppsägning av arbetsavtal

10 §. *Arbetstagarens rätt till sysselsättningsledighet.* I 1 mom. ändras hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

10 a §. *Särskild rätt till sysselsättningsledighet för personer som fyllt 55 år.* I 2 mom. ändras hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

10 kap. Förfarandet vid upphävande av arbetsavtal

4 §. *Arbetsgivarens meddelande till Arbetskraftsmyndigheten.* Arbetsgivaren ska i fortsättningen i enlighet med 1 mom. meddela Arbetskraftsmyndigheten om uppsägning av arbetstagare. Paragrafens rubrik och 1 mom. ska ändras på grund av detta.

Till de uppgifter som anges i 2 mom. och som ska framgå av det meddelande som avses i 1 mom. fogas hemvisten för den uppsagda. Hemvisten är i fortsättningen en betydelsefull uppgift, eftersom Arbetskraftsmyndigheten har skyldighet att ordna Arbetskraftsservice för dem som har sin hemvist inom Arbetskraftsmyndighetens verksamhetsområde.

5 §. *Arbetsgivarens skyldighet att informera om sysselsättningsplan.* I paragrafen ändras hänvisningen till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.27 Lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden

3 a §. *Anställning av en person som är långtidsarbetslös i anställningsförhållande för viss tid.* Paragrafens 1 och 2 mom. ses över så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Arbetskraftsmyndigheten ska lämna den i 1 mom. avsedda uppgiften om huruvida personen har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott under de föregående 12 månaderna. Enligt propositionens lagförslag 1 avses med Arbetskraftsmyndighet den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för att ordna offentlig Arbetskraftsservice samt den kommun till vilken myndighetsuppgifter enligt ovan nämnda lag har överförts på det sätt som avses i 13 § 2 mom. i lagförslag 1. I 2 mom. ändras hänvisningen till definitionen på arbetslös arbetssökande enligt lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice så att den motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Bestämmelserna i 3 mom. motsvarar de gällande bestämmelserna.

37 a §. Paragrafens 1 mom. motsvarar nuvarande 1 mom. I 2 mom. görs sådana ändringar som härrör från den föreslagna lagstiftningen. Arbetsgivaren ska göra en anmälan till Arbetskraftsmyndigheten i stället för Arbets- och näringsbyrån.

7.28 Statstjänstemannalagen

5 a §. I 3 mom. ändras hänvisningen till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Bestämmelser om pendlingsområde finns i 10 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

9 c §. Paragrafen ses över så att den motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Arbetskraftsmyndigheten ska lämna den i 1 mom. avsedda uppgiften om huruvida personen har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott under de föregående 12 månaderna. Enligt propositionens lagförslag 1 avses med Arbetskraftsmyndighet den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för att ordna offentlig Arbetskraftsservice samt den kommun till vilken myndighetsuppgifter enligt ovan nämnda lag har överförts på det sätt som avses i 13 § 2 mom. i lagförslag 1.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 2 mom. i den gällande lagen. I 3 mom. ändras hänvisningarna till bestämmelserna i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.29 Samarbetslagen

19 §. Förhandlingsframställning och lämnande av uppgifter. Arbetsgivarens skyldighet enligt 4 mom. att ge in en förhandlingsframställning till arbets- och näringsbyrån ändras så att framställningen ges in till Arbetskraftsmyndigheten.

21 §. Handlingsplan och handlingsprinciper. I 3 och 4 mom. görs sådana ändringar som härrör från den föreslagna lagstiftningen. Hänvisningen i 3 mom. ändras så att den i stället för arbets- och näringsmyndigheter gäller Arbetskraftsmyndigheter. De hänvisningar till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice som ingår i momenten ändras så att hänvisningarna motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

38 §. Avtalsrätt. I 1 mom. ändras hänvisningen till arbets- och näringsbyrån så att hänvisningen gäller Arbetskraftsmyndigheten.

7.30 Lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden

8 §. Meddelande till Arbetskraftsmyndigheten. I paragrafen ändras arbetsgivarens skyldighet att lämna en förhandlingsframställning eller den information som framgår av framställningen till arbets- och näringsbyrån så att framställningen eller informationen ska lämnas till Arbetskraftsmyndigheten. Paragrafens rubrik ändras i överensstämmelse med detta.

9 §. Handlingsplan och handlingsprinciper. I paragrafen görs sådana ändringar som härrör från den föreslagna regleringen. Hänvisningen i 1 mom. ändras så att den i stället för arbets- och näringsmyndigheter gäller Arbetskraftsmyndigheter. I 2 och 3 mom. ändras hänvisningarna till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.31 Lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar

24 §. Meddelande till Arbetskraftsmyndigheten. I paragrafen ändras arbetsgivarens skyldighet att lämna en förhandlingsframställning eller den information som framgår av framställningen till arbets- och näringsbyrån så att framställningen eller informationen ska lämnas till Arbetskraftsmyndigheten. Paragrafens rubrik ändras i överensstämmelse med detta.

25 §. Handlingsplan och handlingsprinciper för att främja sysselsättningen. I paragrafen görs sådana ändringar som härrör från den föreslagna regleringen. Hänvisningen i 1 mom. ändras så att den i stället för arbets- och näringsmyndigheter gäller Arbetskraftsmyndigheter. I 2 och 3 mom. ändras hänvisningarna till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.32 Lagen om besvärnämnden för social trygghet

14 §. Behandlingen av ärenden. I 9 mom. görs de ändringar som föranleds av den föreslagna lagstiftningen. I bestämmelsen stryks omnämmandet av arbets- och näringsbyrån och närings-, trafik- och miljöcentralen och i paragrafen införs i stället Arbetskraftsmyndigheten och utvecklings- och förvaltningscentret. Besvärnämnden för social trygghet ska vara besvärsmyndighet enligt 146 § i den föreslagna lagen om ordnande av Arbetskraftsservice i sådana ärenden som

gäller en Arbetskraftsmyndighets beslut om avslag på ansökan om registrering som arbetssökande, utbildning inom omställningsskyddet och kostnadsersättning. Handläggningen av lönegarantiärenden ska överföras från närings-, trafik- och miljöcentralen till utvecklings- och förvaltningscentret. Dessutom ska bestämmelsen uppdateras genom att omnämmandet av Utbildningsfonden och Arbetslöshetsförsäkringsfonden ersätts med Sysselsättningsfonden.

7.33 Lagen om utkomststöd

2 a §. Skyldighet att anmäla sig som arbetssökande. Det föreslås att det inledande stycket i 1 mom. ändras. I det gällande momentet föreskrivs det om skyldigheten att anmäla sig som arbetslös arbetssökande hos Arbetskraftsbyrån. Bestämmelser om anmälan som arbetssökande föreslås i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, till vilken det ska hänvisas när det gäller anmälan som arbetssökande. Den nämnda lagen innehåller ingen bestämmelse om anmälan som arbetslös, och därför stryks också motsvarande omnämmande i bestämmelsen. Den föreslagna ändringen ändrar inte momentets sakinhåll, eftersom det i 1 mom. 1–5 punkten på motsvarande sätt som för närvarande definieras de situationer där det inte krävs att man anmäler sig som arbetssökande. I rubriken stryks också omnämmandet av arbetslös arbetssökande.

I 2 mom. stryks omnämmandet av Arbetskraftsbyrån.

10 §. Sänkt grunddel. I 1 mom. 3 punkten ändras hänvisningen till lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen och i 3 mom. 1 punkten hänvisningen till lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen. I 2 mom. ersätts Arbets- och näringsmyndigheten med begreppet Arbetskraftsmyndighet enligt den föreslagna lagstiftningen. Med Arbetskraftsmyndighet avses enligt propositionens lagförslag 1 den myndighet vid kommunen eller samkommunen som avses i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice och som ansvarar för att ordna offentlig Arbetskraftsservice samt den kommun till vilken myndighetsuppgifter enligt ovan nämnda lag har överförts på det sätt som avses i 13 § 2 mom. i lagförslag 1.

10 a §. Sysselsättningspenning och reseersättning. 11 §. Inkomster som ska beaktas. I gällande 10 a § 1 mom. och 11 § 2 mom. 5 punkten ändras hänvisningarna till reseersättning enligt lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.34 Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

14 §. Prioriterade inkomster. I 1 mom. 10 punkten ändras hänvisningen till reseersättning enligt lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.35 Folkpensionslagen

35 §. Prioriterade inkomster när det gäller fortsättningspensionens kompletteringsbelopp. I 14 punkten ändras hänvisningen till kostnadsersättning enligt lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice så att den motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.36 Sjukförsäkringslagen

8 kap. **Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning**

9 §. *Sjukdagpenning efter maximitiden.* I 2 mom. ändras hänvisningarna till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.37 Militärunderstödslagen

11 §. *Inkomster som skall beaktas.* I 1 mom. 3 punkten ändras hänvisningen till kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att den motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.38 Socialvårdslagen

35 §. *Kontakt med socialvården för bedömning av stödbehovet.* I 1 mom. ändras omnämmandet av en anställd vid arbets- och näringsmyndigheten så att det gäller en anställd vid arbetskraftsmyndigheten.

7.39 Lagen om studiestöd

6 §. *Begränsningar i fråga om studiestödet.* I 1 mom. 6 punkten ändras hänvisningen till arbetskraftsutbildning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att den motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.40 Lagen om genomförande av vissa bestämmelser om uppehållsrätt i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen

6 §. I 1 mom. ändras hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.41 Inkomstskattelagen

92 §. *Skattefria sociala förmåner.* I 11 punkten ändras hänvisningarna till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att de motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Paragrafens 13 punkt upphävs som onödig.

127 a §. *Hushållsavdrag.* I 3 mom. stryks hänvisningen till lönesubvention enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice som onödig.

7.42 Inkomstskattelagen för gårdsbruk

10 f §. I 1 mom. 3 punkten ändras hänvisningen till den lönesubvention som avses i 7 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att den motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Bestämmelser om lönesubvention finns i 10 kap. i den föreslagna lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Till punkten fogas ett omnämmande av sysselsättningsstöd för anställning av personer som fyllt 55 år. Sysselsättningsstödet är ett nytt understöd enligt nämnda lag, det är separat från lönesubventionen och det betalas till arbetsgivaren för täckande av lönekostnader.

7.43 Lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet

56 §. I *1 mom. 3 punkten* ändras hänvisningen till den lönesubvention som avses i 7 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att den motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Bestämmelser om lönesubvention finns i 10 kap. i den föreslagna lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Till punkten fogas ett omnämnande av sysselsättningsstöd för anställning av personer som fyllt 55 år. Sysselsättningsstödet är ett nytt understöd enligt nämnda lag, det är separat från lönesubventionen och det betalas till arbetsgivaren för täckande av lönekostnader.

7.44 Lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

2 §. *Tillämpningsområde.* I *2 mom. 2 punkten* ändras hänvisningen till arbetsprövning enligt 4 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen. Bestämmelser om arbetsprövning föreslås i 54 § i propositionens lagförslag 1.

3 §. *Arbetsgivarens skyldighet att kräva uppvisande av straffregisterutdrag.* I gällande *1 mom.* föreskrivs att vid tillämpningen av lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn jämställs arbets- och näringsbyrån med arbetsgivare när avtal om arbetsprövning ingås. Arbets- och näringsbyrån ersätts med begreppet arbetskraftsmyndighet. Med arbetskraftsmyndighet avses enligt propositionens lagförslag 1 den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för att ordna offentlig arbetskraftsservice.

7.45 Strafflagen

47 kap. **Om arbetsbrott**

6 §. *Brott mot förbudet att ta ut avgift för arbetsförmedling.* I paragrafen ändras hänvisningen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att hänvisningen motsvarar den föreslagna lagstiftningen.

7.46 Straffregisterlagen

4 a §. Paragrafen innehåller bestämmelser med stöd av vilka Rättsregistercentralen kan lämna ut uppgifter ur straffregistret. Till *1 mom.* fogas en ny *5 a-punkt* som innehåller bestämmelser om arbetskraftsmyndighetens rätt att ur straffregistret få uppgifter i ett ärende som gäller lönesubvention och sysselsättningsstöd för personer som fyllt 55 år enligt propositionens lagförslag 1.

Villkor för att lönesubvention eller sysselsättningsstöd för anställning av personer över 55 år ska kunna beviljas är att företagaren eller en företrädare som avses i 47 kap. 8 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen inte under det innevarande eller de två föregående åren genom en lagakraftvunnen dom dömts till straff för ett brott som avses i 47 kap. 6 a § i strafflagen eller 186 § i utlänningslagen och att företagaren eller företaget inte under det innevarande eller de två föregående åren genom ett lagakraftvunnet beslut har påförts en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen.

Rättsregistercentralen får enligt förslaget lämna arbetskraftsmyndigheten uppgifter om ovan nämnda domar med tanke på beviljande av stöd och återkrav av stödet. Detta beaktas i 2 mom.

som gäller temporärt till utgången av 2023. Rätten att få uppgifter är begränsad så att den endast gäller ovannämnda domar.

Utlämnandet av ett straffregisterutdrag ska ske avgiftsfritt. Avsikten är inte att ett straffregisterutdrag ska begäras om alla som ansöker om stöd, utan Arbetskraftsmyndigheten ska i regel lita på de uppgifter som sökanden lämnat i sin ansökan om stöd. För kontroll av uppgifternas riktighet kan Arbetskraftsmyndigheten i enskilda fall vid behov av Rättsregistercentralen begära ett utdrag om den som ansöker om stöd eller om dennes företrädare.

En motsvarande bestämmelse om utlämnande av uppgifter ur straffregistret ingår i 1 mom. 6 punkten där det anges att i ett ärende som gäller statsunderstöd kan motsvarande uppgifter lämnas ut till en i statsunderstödslagen avsedd statsbidragsmyndighet. Eftersom statsunderstödslagen inte ska tillämpas på understöd som beviljas av Arbetskraftsmyndigheterna behövs det separata bestämmelser om saken.

Den föreslagna behandlingen av personuppgifter grundar sig på artikel 6.1 c och artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen. Uppgifterna är nödvändiga för att Arbetskraftsmyndigheten ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter.

7.47 Lagen om ändring av 4 a § i straffregisterlagen

4 a §. I 2 mom. görs en motsvarande ändring som i temporära 2 mom.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I förslaget till lag om ordnande av Arbetskraftsservice (lagförslag 1) ingår flera bemyndiganden att utfärda förordning. En del av dem är helt nya och en del av dem motsvarar de bemyndiganden att utfärda förordning som ingår i den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. Statsrådets förordning om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice ska upphävas och ersättas med en ny förordning av statsrådet.

Föreslagna 15 § innehåller bestämmelser om en plan för hur Arbetskraftsservice ska ordnas som Arbetskraftsmyndigheten ska ge in till Arbets- och näringsministeriet. Enligt 4 mom. i paragrafen får närmare bestämmelser om planen utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning ska det utfärdas bestämmelser om att planen ska innehålla åtminstone uppgift om var Arbetskraftsmyndighetens serviceställen är belägna, uppgift om de ekonomiska resurser och personalresurser som reserverats för skötseln av uppgifterna samt uppgift om hur servicen ska produceras.

I 18 § föreslås bestämmelser om skyldigheten för en persons hemkommun att ersätta Arbetskraftsmyndigheten för kostnaderna, om personen i de situationer som anges i 17 § 2 mom. anlitar service hos annan Arbetskraftsmyndighet än den som är behörig på grundval av hemkommunen. Ersättningen ska basera sig på den produktifiering eller det produktpris som ligger till grund när kommunen följer upp sin verksamhet eller när samkommunen fakturerar sina medlemskommuner. Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om grunderna för ersättning för service och om faktureringsförfarandet utfärdas genom förordning av Arbets- och näringsministeriet.

Med stöd av de bemyndiganden att utfärda förordning som föreslås i 3 kap. får genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser utfärdas om beredning och justering av de nationella målen för främjande av sysselsättningen (21 § 3 mom.), om den nationella delegationen för främjande av sysselsättningen och delegationens sammansättning, sektioner, uppgifter och arbetsmetoder (22 § 3 mom.), om regionala diskussioner för samarbete och uppföljning i syfte att främja sysselsättningen och om innehållet i diskussionerna (23 § 3 mom.), om utarbetande och uppföljning av handlingsplaner samt om grunderna på vilka bedömningar av hur arbetskraftsmyndigheter har ordnat arbetskraftsservice ska göras (24 § 5 mom.). Enligt 25 § 3 mom. får dessutom närmare bestämmelser om tillsyn på eget initiativ och om inspektioners innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet.

Åtminstone delegationens sammansättning ska preciseras genom förordning av statsrådet. Som parter som företräder kommunerna ska delegationen omfatta åtminstone företrädare för kommunerna samt företrädare för Kommunförbundet och landskapsförbunden. Förutom arbets- och näringsministeriet ska social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet och finansministeriet vara representerade i delegationen. Av statens regionförvaltning ska närings-, trafik- och miljöcentralerna samt regionförvaltningsverken vara representerade. Dessutom ska arbetsgivarorganisationer och arbetstagarorganisationer vara lika representerade. I delegationen ska det inrättas en sektion som ska vara nationell styrgrupp för samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen. Företrädare för välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten ska inbjudas till sektionen. Bestämmelser om sammankallande till möten i sektionen ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 38 § 3 mom. och 39 § 2 mom., 42 § 3 mom. och 44 § 3 mom. samt i 63 § 1 mom. föreslås motsvarande bemyndiganden att utfärda förordning som de som ingår i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Enligt de föreslagna bemyndigandena får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om sysselsättningsplanens struktur och om hur planen godkänns och arkiveras, om information om hur sysselsättningsplanen har följts, om arbetsförmedling från Finland till utlandet och från utlandet till Finland och om internationell praktik, om grunderna på vilka jobsökningsskyldighetens omfattning ska minskas och om förfarandet för antagning av studerande till arbetskraftsutbildning. Enligt förslaget ska bestämmelser som motsvarar de nuvarande bestämmelserna, med tillbörliga ändringar som gäller behörig myndighet, utfärdas om ovannämnda frågor.

Ett nytt bemyndigande att utfärda förordning föreslås i 62 § 3 mom. Enligt förslaget ska bestämmelser om betalningsandelar för gemensamt anskaffad arbetskraftsutbildning utfärdas genom förordning av statsrådet. När betalningsandelar fastställs ska den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd beaktas. I förordningen fastställs maximigränser för statligt stöd som beviljas företag. Betalningsandelarna ska fastställas genom förordning så att den andel av priset på utbildningen som arbetskraftsmyndigheten betalar inte överskrider det tillåtna beloppet av stöd.

Med stöd av 88 § 3 mom. ska också bestämmelser om grunderna för bedömning av inverkan på handeln, vilken hänför sig till lönesubvention på 100 procent, utfärdas genom förordning av statsrådet. Arbetsgivarens verksamhet anses påverka handeln mellan EU-medlemsstaterna åtminstone om

1) värdet av de varor och tjänster som har sålts överstiger 200 000 euro per år,

2) det är möjligt att beställa varor och tjänster via nätet eller använda dem på nätet, med undantag för situationer där marknadsföringen sker på nätet men där varan ska hämtas eller tjänsten användas på ett visst ställe,

3) ett större än ringa antal kunder är fysiska personer som är bosatta i Finland eller juridiska personer som är registrerade i Finland, eller

4) varor och tjänster tillhandahålls på ett område som är större än det verksamhetsområde som bildas av en centralkommuns grannkommuner, eller om över 10 procent av kunderna är bosatta utanför verksamhetsområdet.

I 94 § 1 mom. föreslås bestämmelser om lönesubventionens maximibelopp i euro. Enligt 2 mom. i den paragrafen ska lönesubventionens maximibelopp justeras vart tredje år genom förordning av statsrådet så att det motsvarar förändringarna i förtjänstnivåindexet.

I 98 § föreslås bestämmelser om stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen, i 102 § bestämmelser om ersättning för kostnader för att söka arbete eller service och i 103 § bestämmelser om ersättning av kostnader som beror på deltagande i service. De ovan nämnda bestämmelserna är förenade med motsvarande bemyndiganden att utfärda förordning som de som ingår i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Enligt 98 § 2 mom. får närmare bestämmelser om kostnader som kan ersättas med stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen, stödets maximibelopp och maximitid samt om förfarandet när stödet beviljas utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt 102 § 3 mom. ska närmare bestämmelser om vilka resor som ska ersättas och grunderna för ersättning av resekostnader utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt förslaget ska genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser utfärdas om ansökan om kostnadsersättning samt om beviljande och utbetalning av den, med stöd av bemyndigandet att utfärda förordning i 103 § 4 mom., om hur kostnadsersättningen bestäms och om arbetskraftsmyndighetens skyldighet att anmäla uppgifter till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten, med stöd av bemyndigandet i 104 § 4 mom., samt om de ersättningsdagar som berättigar till kostnadsersättning, med stöd av bemyndigandet i 105 § 3 mom. Enligt förslaget ska bestämmelser som motsvarar de nuvarande bestämmelserna, med tillbörliga ändringar som gäller behörig myndighet, utfärdas om ovannämnda frågor.

Enligt 108 § 4 mom. ska närmare bestämmelser om fullgörande av sysselsättningsskyldighet och om tillhörande upplysningar utfärdas genom förordning av statsrådet. Till skillnad från den gällande regleringen ska bestämmelser om de personuppgifter som ska ingå i anmälan finnas i lag i stället för i förordning.

Ett nytt bemyndigande att utfärda förordning ska ingå också i 121 §. I den paragrafen föreslås det ett bemyndigande enligt vilket närmare bestämmelser om uppgifter som ska föras in i den nationella informationsresursen får utfärdas genom förordning av statsrådet. I lagförslagets 121 § finns bestämmelser om de datauppsättningar som ska föras in i den nationella informationsresursen. Detta omfattar åtminstone de uppgifter som avses i lagförslagets 114 §. Genom förordning ska bestämmelser kunna utfärdas om t.ex. vilka uppgifter enligt 121 § 1 mom. arbetskraftsmyndigheter ska föra in i den nationella informationsresursen i fråga om sådan service som arbetskraftsmyndigheten tillhandahåller som inte utgör i lagförslag 1 avsedd arbetskrafts-service.

Enligt 132 § ska närmare bestämmelser om förfarandet vid ansökan om stöd samt om förfarandet vid beviljande och utbetalning av stöd och ersättningar utfärdas genom förordning av statsrådet. Sådana stöd och ersättningar enligt den föreslagna lagen som Arbetskraftsmyndigheten ska bevilja och betala ut är lönesubvention, sysselsättningsstöd för personer som fyllt 55 år, stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen, startpeng, ersättning för rese- och logikostnader och kostnadsersättning enligt prövning. Genom förordning utfärdas bestämmelser om utbetalningsperioderna för lönesubvention och sysselsättningsstöd för personer över 55 år och om tidsfristen för den utredning som utbetalningarna förutsätter. Genom förordning kan det också preciseras till exempel inom vilken tid arbetsgivaren för ändringsarbetena ska ansöka om stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen eller ersättning för rese- och logikostnader. Lagens 143 § ska gälla privat Arbetskraftsservice. Enligt 3 mom. har Arbets- och näringsministeriet rätt att för tillsynen över privat Arbetskraftsservice få uppgifter om servicen av sammanslutningar som tillhandahåller privat Arbetskraftsservice eller företräder dessa. Genom förordning av statsrådet ska närmare bestämmelser utfärdas om de uppgifter som ska lämnas samt bestämmelser om behandling av uppgifterna och annat samarbete. Dessa bestämmelser ska ha motsvarande innehåll som gällande 36 och 37 § i förordningen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. Skyldigheten att lämna uppgifter gäller bland annat antalet förmedlade och hyrda personer, anställningarnas genomsnittliga längd och antalet kunder som använt Arbetsförmedlingstjänster eller hyrt Arbetskraft och andra av privata aktörer tillhandahållna tjänster som stöder jobbsökning.

När lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice upphävs blir statsrådets förordning om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1377/2014), som utfärdats med stöd av den lagen, också upphävd. Ett bemyndigande att utfärda förordning ingår i 9 § 3 mom. i den föreslagna lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (lagförslag 2). Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om tillsättandet av en ledningsgrupp för samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen, om gruppens sammansättning och uppgifter, innehållet i samarbetsavtalet samt om hur den person som leder organiseringen av modellen jämte en ersättare för denna ska utses och om vilka deras uppgifter ska vara.

Rubriken för statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna (1373/2018, nedan även förordningen om NTM-centralerna) ska ändras så att rubriken motsvarar namnet på den föreslagna lagen. Det föreslås att 4 § 1 mom. 2 och 3 punkten i förordningen ska upphävas. Den nämnda paragrafen innehåller bestämmelser om verksamhetsområdet för närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland när det gäller vissa uppgifter. Lönegarantiuppgifterna enligt 2 punkten ska överföras från NTM-centralen till utvecklings- och förvaltningscentret. I momentets 3 punkt finns bestämmelser om den juridiska vägledningen för Arbets- och näringsbyråerna i anslutning till verkställandet av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om altemneringsledighet och lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. Också i förordningens 16 a §, som innehåller bestämmelser om behörigheten för närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland att centraliserat på riksnivå ge Arbetskraftspolitiska utlåtanden, och förordningens 20–23 §, som innehåller bestämmelser om Arbets- och näringsbyråerna (behörighetsvillkor för uppgifter vid Arbets- och näringsbyrån, tillsättning av tjänster vid Arbets- och näringsbyrån, beviljande av tjänstledighet för Arbets- och näringsbyråns tjänstemän och andra stöduppgifter) kommer att upphävas i och med att de bestämmelser i lagen om NTM-centralerna vilka innehåller bemyndiganden att utfärda förordningar om nämnda saker, ska upphävas.

I förordningens övriga paragrafer görs enligt förslaget sådana ändringar som följer av att Arbets- och näringsbyråerna läggs ner och att uppgifterna för närings-, trafik- och miljöcentralernas

ansvarsområde för näringarna, arbetskraften och kompetensen ändras. Till förordningen om närings-, trafik- och miljöcentralerna ska med stöd av bemyndigandet att utfärda förordning i 3 a § 4 mom. i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna fogas en ny 29 a § som innehåller närmare bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter på området internationell rekrytering. Paragrafen innehåller bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter inom Work in Finland-verksamheten och om centrets övriga uppgifter på området internationell arbetsförmedling. Dessutom föreslås förordningens 30 § bli ändrad så att den innehåller bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets informations- och rådgivningsservice i stället för arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter.

I statsrådets förordning om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1330/2002) föreslås sådana nödvändiga ändringar som följer av att ansvaret för att ordna arbetskrafts- och företagsservice ska ändras. Förordningens hänvisningar till arbets- och näringsbyrån och till arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter i samband med tidpunkten för vägran att ta emot arbete ska ändras så att hänvisningarna gäller arbetskraftsmyndigheten.

I arbets- och näringsministeriets förordning om givande av arbetskraftspolitiskt utlåtande och om uppgifter som ska antecknas i utlåtandet (1556/2016) föreslås sådana nödvändiga ändringar som följer av att ansvaret för att ordna arbetskrafts- och företagsservice ändras. Förordningens hänvisningar till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska ändras så att de avser lagen om ordnande av arbetskraftsservice. I förordningen upphävs de närmare bestämmelserna om de arbetskraftspolitiska utlåtanden som utfärdas av arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter.

I förordningen föreskrivs dessutom att på samma sätt som för närvarande ska det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges utan obefogat dröjsmål. I fråga om de arbetskraftspolitiska utlåtanden som förutsätter prövning ska utlåtandet ges inom högst 30 dagar från det att sökanden sände den redogörelse som behövs för utlåtandet eller från det att tidsfristen för lämnandet av redogörelsen gick ut. I fråga om andra arbetskraftspolitiska utlåtanden än sådana som förutsätter prövning ska utlåtandet ges inom sju kalenderdagar från det att sökanden sände den redogörelse som behövs för utlåtandet eller från det att tidsfristen för lämnandet av redogörelsen gick ut, om inte annat följer av ärendets art eller omfattning eller av andra särskilda skäl.

I förordningens 5 kap. föreslås dessutom ändringar som beror på att kommunernas finansieringsansvar utvidgas. Enligt förslaget ska till förordningen fogas bestämmelser om Folkpensionsanstaltens uppgift att redovisa kommunens finansieringsandel, som ska användas för grunddelen av den inkomstrelaterade dagpenningen, till Sysselsättningsfonden.

I statsrådets förordning om finansiering av arbetslöshetsförmåner (1277/2014) föreslås ändringar som följer av kommunernas finansieringsansvar för grunddagpenningen, vilket minskar det belopp av finansiering för grunddagpenningen som härstammar från löntagarnas inlutna arbetslöshetsförsäkringspremier.

I statsrådets förordning om verkställigheten av lagen om arbetslöshetskassor (272/2001) görs de ändringar i bestämmelserna om de förskott som månatligen betalas av Sysselsättningsfonden till arbetslöshetskassorna och av social- och hälsovårdsministeriet till Sysselsättningsfonden på grund av förslaget om indrivning av förmånstagarens hemkommuns andel av arbetslöshetsförmånen.

Arbets- och näringsministeriets förordning om det arbets- och näringsbyråer som är behöriga för uppgifter som föreskrivs med stöd av utlänningslagen (835/2017) blir upphävd. Migrationsverket ska vara den behöriga myndigheten i ärenden som gäller uppehållstillstånd för arbetstagarare.

Enligt föreslagna 8 a § 5 mom. i lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028 får närmare bestämmelser om innehållet i utvecklingstjänsterna för företag, hur tjänsterna upphandlas och vilka förfaranden som ska tillämpas, tjänstens längd, statens finansieringsandel, de tillämpliga reglerna för statligt stöd och förutsättningarna för beviljande av tjänsten utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om dessa ska fogas till statsrådets förordning om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028 (895/2021) eller tas in i en eventuell separat förordning om utvecklingstjänster. Förordningen ska enligt förslaget åtminstone innehålla de bestämmelser som ingår i 19 och 20 § i statsrådets nuvarande förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Upphandlingen av utvecklingstjänster för företag skulle kunna ske även på andra sätt än enligt de förfaranden som anges i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016). Ett sätt skulle kunna t.ex. vara att man fastställer de minimikrav som en tjänsteproducent som tillhandahåller utvecklingstjänster för företag och dess ansvariga expert ska uppfylla. Bestämmelser om ovan nämnda minimikrav, verifieringen av att kraven uppfylls och om andra förfaranden som ska iakttas vid upphandlingen av tjänster får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

I statsrådets förordning om lönegaranti (1276/2009) och i statsrådets förordning om lönegaranti för sjömän (1277/2009) föreslås tekniska ändringar som följer av att de uppgifter som gäller lönegaranti ska överföras till utvecklings- och förvaltningscentret. Dessutom ska 1 och 2 § i de ovan nämnda förordningarna ändras så att blanketterna för ansökan om lönegaranti ska stå till buds hos arbetskraftsmyndigheten i stället för arbets- och näringsbyråerna och att arbetskraftsmyndigheten vid behov ska ge sökanden råd vid ansökan om lönegaranti.

I förslaget till lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice (lagförslag 6) ingår en bestämmelse enligt vilken närmare bestämmelser om fastställande av beloppet av de ersättningar som betalas för kommunernas utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner och om de uppgifter som ska användas vid fastställandet av dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 Ikraftträdande

De lagar som ingår i propositionen föreslås i huvudsak (lagförslagen 1-3, 5–23 och 25–46) träda i kraft den 1 januari 2025. Bestämmelser om ikraftträdandet av lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen och lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna samt närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (lagförslag 1–3) ska utfärdas genom en separat ikraftträdandelag (lag om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa lagar som har samband med den, lagförslag 4), som ska träda i kraft så snart som möjligt efter det att lagarna har stadfästs. Genom införandelagen upphävs lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen från och med den 1 januari 2025.

Eftersom genomförandet av reformen förutsätter att kommunerna avtalar om sysselsättningsområden och om parter som har ansvar för att ordna arbetskraftsservice avses 12, 13, 15 och 16 § i den föreslagna lagen om ordnande av arbetskraftsservice (lagförslag 1) träda i kraft tidigare, den 1 april 2023. Ovannämnda bestämmelser gäller bildandet av aktörer med organiseringsansvar och anmälningsskyldigheten i samband därmed samt statsrådets beslutanderätt. Kommunerna ska bilda sysselsättningsområden och lämna in eventuella ansökningar om undantag senast den 31 oktober 2023. Ansvaret för att ordna arbetskraftsservice och uppgifterna i samband därmed ska överföras till kommunerna den 1 januari 2025 så att dessa har tillräckligt med tid att förbereda verkställandet. Också samarbetsförhandlingarna i samband med personalöverföringar förutsätter att det finns tillräckligt med tid för förhandlingar mellan stadsfästandet och ikraftträdandet av lagarna. Inledandet av ämbetsverksspecifika förhandlingar förutsätter att arbetskraftsmyndigheterna har bildats.

I 13 § i införandelagen finns bestämmelser om hänvisningar i annan lagstiftning till den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna, vilka anses avse lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen och lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna samt lagen om närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter. Paragrafen ska tillämpas först den 1 januari 2025, när de föreslagna lagarna träder i kraft.

Dessutom ska 14 § 1 mom. 1 punkten i införandelagen tillämpas först från och med den 1 augusti 2024. Lagrummet i fråga innehåller en bestämmelse om arbetskraftsmyndighetens rätt att få uppgifter om kunder som överförs till arbetskraftsmyndigheten. För att genomförandet av reformen ska kunna inledas behöver arbetskraftsmyndigheten kunduppgifter redan innan organiseringsansvaret överförs den 1 januari 2025. Vid beredningen har det uppskattats att arbetskraftsmyndigheten inte har något nödvändigt behov av personuppgifter före den 1 augusti 2024.

Lagen om inkomstdatasystemet

I förslaget till lag om ändring av lagen om inkomstdatasystemet (lagförslag 23) föreslås det att 6 och 13 § i lagen om inkomstdatasystemet ändras och att lagen träder i kraft den 1 januari 2025. Bestämmelserna i 13 § 1 mom. 23 punkten i den lagen har ändrats temporärt genom lagarna 22/2022 och 679/2022 och de nämnda temporära lagarna gäller till den 31 december 2033. Således ska också 13 § 1 mom. 23 punkten i lagförslag 23 i denna proposition vara i kraft till den 31 december 2033.

I lagförslag 24 i denna proposition föreslås det att 13 § 1 mom. 23 punkten i lagen om inkomstdatasystemet ändras, sådan punkten lydde innan de temporära lagarna 22/2022 och 679/2022 trädde i kraft. Den föreslagna lagen om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet avses träda i kraft efter det att 13 § 1 mom. 23 punkten i den föreslagna lagen enligt lagförslag 23 i denna proposition upphör att gälla, dvs. den 1 januari 2034.

Straffregisterlagen

I förslaget till lag om ändring av straffregisterlagen (lagförslag 46) föreslås det att 4 a § ändras och att lagen träder i kraft den 1 januari 2025. Paragrafens 2 mom. har ändrats temporärt genom lag 23/2022, som gäller fram till den 31 december 2033. Således ska även 4 a § 2 mom. i lagförslag 46 i denna proposition gälla fram till den 31 december 2033.

I lagförslag 47 i denna proposition föreslås det att 4 a § 2 mom. i straffregisterlagen, sådant det lydde innan den temporära lagen 23/2022 trädde i kraft, ska ändras. Den föreslagna lagen om ändring av 4 a § i straffregisterlagen avses träda i kraft efter det att 4 a § 2 mom. i den föreslagna lagen enligt lagförslag 46 i denna proposition upphör att gälla, dvs. den 1 januari 2034.

Lagen om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

I övergångsbestämmelserna i förslaget till lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice föreslås det att bestämmelser utfärdas om hänförandet av kostnaderna för de uppgifter vars finansieringsansvar överförs till kommunerna i kostnadsunderlaget för statsandelen för basservicen. När grundpriserna för de kalkylerade kostnaderna för 2025 bestäms ska uppgifterna beaktas så att 50 procent av de uppskattade kostnaderna för uppgifterna fördelas på basis av antalet arbetslösa och 50 procent på basis av antalet invånare i åldern 18–64 år. Som ett undantag till det ovan angivna föreslås det att de uppskattade kostnaderna för integrationsutbildning ska fördelas på basis av inslaget av personer med ett främmande språk som modersmål.

Nettoeffekterna av uppgiftsöverföringen varierar från kommun till kommun. När det gäller finansieringen av de uppgifter som ska överföras föreslås det en övergångsperiod på två år under vilken en stegvis övergång till kalkylerad statsandelsfinansiering genomförs. Detta gör det möjligt att anpassa verksamheten efter finansieringsnivån under övergångsperioden. Det föreslås att år 2025 ska 50 procent av de uppskattade kostnaderna för de uppgifter som överförs anvisas utifrån de uppskattade faktiska kostnaderna per kommun år 2023 och år 2026 25 procent av de uppskattade kostnaderna per kommun utifrån de uppskattade faktiska kostnaderna per kommun år 2024. Den andel som anvisas på kalkylmässiga grunder ska på motsvarande sätt vara mindre under de nämnda åren. År 2027 fastställs finansieringen i sin helhet på kalkylmässiga grunder.

Arbets- och näringsministeriet fastställer de uppskattade faktiska kostnaderna per kommun baserat på kostnadsberäkningar för de uppgifter som överförs till kommunerna. Kostnadsberäkningarna framtas av arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna samt närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter på basis av deras arbetstidsuppföljning och bokföring.

Lagen om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Enligt 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska i fråga om sysselsättningsplan som utarbetats tillsammans med arbets- och näringsbyrån samt arbete som erbjuds av arbets- och näringsbyrån och vägran att ta emot sådant arbete tillämpas samma bestämmelser som gäller den sysselsättningsplan som utarbetas tillsammans med Arbetskraftsmyndigheten, arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten och vägran att ta emot sådant arbete. På motsvarande sätt ska det i fråga om sådan service som arbets- och näringsmyndigheten och arbets- och näringsbyrån ordnar tillämpas samma bestämmelser som tillämpas på service som ordnas av Arbetskraftsmyndigheten.

När lagen träder i kraft kan det bli aktuellt att avgöra frågan om den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmån i en situation där den tidpunkt då arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter fått kännedom om den arbetssökandes vägran att ta emot arbete eller förfarandet i samband med den kan vara av betydelse. Enligt övergångsbe-

stämelsen ska denna tidpunkt beaktas trots att 2 a kap. 4 § i lagförslaget innehåller bestämmelser om den tidpunkt då Arbetskraftsmyndigheten eller Utvecklings- och förvaltningscentret fått motsvarande information.

Enligt övergångsbestämmelsen ska bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa tillämpas också på sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagservice, som föreslås bli upphävd. I fråga om sysselsättningsfrämjande service ska den arbetsökande ha samma rättigheter och skyldigheter som under den tidigare lagens giltighetstid, och inga ändringar ska göras i den sysselsättningsfrämjande service som pågår när lagen träder i kraft.

Enligt förslaget ska Arbetskraftsmyndigheten sköta de ärenden som gäller Arbetskraftspolitiska utlåtanden enligt 11 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som vid lagens ikraftträdande är anhängiga vid Arbets- och näringsbyrån och Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. Arbetskraftsmyndigheten ska dessutom sköta de ärenden i fråga om Arbetskraftspolitiska utlåtanden som är anhängiga vid Arbets- och näringsbyråerna vid ikraftträdandet av lagen och som gäller återfående av rätten till förmåner i fråga om unga personer som saknar utbildning samt om återfående av rätten till förmåner efter en skyldighet att vara i arbete ålagd på grund av upprepade Arbetskraftspolitiska förfaranden. Arbetskraftsmyndigheten ska också sköta de åtgärder som följer av ändringssökande i ovan nämnda ärenden.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska sköta de ärenden som gäller Arbetskraftspolitiska utlåtanden och som är anhängiga vid Arbets- och näringsbyråerna vid ikraftträdandet av lagen när det är fråga om inverkan av företagsverksamhet, eget arbete, annat arbete än arbete i anställningsförhållande, studier och förfaranden som är Arbetskraftspolitiskt klandervärda på rätten att erhålla arbetslöshetsförmån. Utvecklings- och förvaltningscentret ska dessutom sköta de åtgärder som följer av ändringssökandet i samband med ovan nämnda ärenden.

Utvecklings- och förvaltningscentret kan åläggas att svara för de rättegångskostnader som avses i 12 kap. 9 § i sådana situationer där skyldigheten att betala huvudsakligen eller delvis grundar sig på ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande av Arbets- och näringsbyrån eller Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. Utvecklings- och förvaltningscentret ska höras i samband med ärendena.

Enligt 7 mom. i den föreslagna ikraftträdandebestämmelsen ska till de dagar för vilka arbetslöshetsförmån betalas och vilka påverkar finansieringsansvaret för staten och Arbetsmarknadsstödet samt finansieringsansvaret för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning räknas de dagar för vilka stödmottagaren betalats Arbetsmarknadsstöd före den föreslagna lagens ikraftträdande, dvs. Arbetsmarknadsstöd på det sätt som motsvarar den gällande lagen, och i enlighet med finansieringsreformens mål dessutom också grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning på grund av arbetslöshet eller, med avvikelse från den gällande lagen, på grund av deltagande i service som främjar sysselsättningen. Eftersom syftet är att det totala antalet betalningsdagar enligt den föreslagna lagen ska omfatta dagar för vilka Arbetsmarknadsstöd betalats före den Arbetsmarknadsstödsreform som genomfördes vid ingången av 2006 och före den finansieringsreform avseende Arbetsmarknadsstöd som genomfördes vid ingången av 2015, föreslås i övergångsbestämmelsen motsvarande bestämmelser som de som finns i övergångsbestämmelserna i lag 1217/2005 och i lag 1370/2014, dock så att också de dagar för vilka förmån betalats på grund av deltagande i service som främjar sysselsättningen räknas in i de dagar för vilka förmån betalats.

Enligt 8 mom. i ikraftträdandebestämmelsen ska bestämmelserna om statens och kommunernas finansieringsansvar tillämpas på de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning betalas och för vilka Folkpensionsanstalten efter lagens ikraftträdande ska betala arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning till stödmottagaren. När det gäller den föreslagna fördelningen av finansieringsansvaret mellan staten och kommunen saknar det således betydelse när den som ansöker om stöd lämnat in sin ansökan om arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning. Betydelse har däremot den tidpunkt till vilken betalningsperiodens arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning hänför sig.

Lagen om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och lagen om ändring av lagen om arbetslöshetskassor

Ikraftträdandebestämmelserna i de ovan nämnda lagarna motsvarar varandra. Enligt 2 mom. i den föreslagna ikraftträdandebestämmelsen ska till de dagar för vilka arbetslöshetsförmån betalas och vilka inverkar på finansieringsansvaret för staten och hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd räknas också de dagar för vilka det före lagens ikraftträdande skulle ha betalats arbetslöshetsförmån till stödmottagaren på grund av samma maximitid.

Enligt 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen ska bestämmelserna om statens och kommunens finansieringsansvar tillämpas på de dagar för vilka inkomstrelaterad dagpenning betalas och för vilka Folkpensionsanstalten efter den föreslagna lagens ikraftträdande har betalat inkomstrelaterad dagpenning till stödmottagaren. När det gäller den föreslagna fördelningen av finansieringsansvaret mellan staten och kommunen saknar det således betydelse när den som ansöker om stöd lämnat in sin ansökan om inkomstrelaterad dagpenning. Betydelse har däremot den tidpunkt till vilken betalningsperiodens inkomstrelaterade dagpenning hänför sig.

Lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028

Till lagens ikraftträdandebestämmelse hänför sig en övergångsbestämmelse enligt vilken lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice ska tillämpas på behandlingen av ett ärende som gäller service för utveckling av företagsverksamhet och som är anhängigt när lagen träder i kraft. Utbetalningarna i samband med tjänster för utveckling av företagsverksamhet ska dock skötas av närings-, trafik- och miljöcentralen, som ska sköta uppgiften enligt den föreslagna lagen.

Lagen om ändring av lagen om alterneringsledighet

Arbetskraftsmyndigheten ska sköta de ärenden ifråga om arbetskraftspolitiska utlåtanden som gäller tid i arbete som villkor, övre åldersgräns för den alterneringslediga, alterneringsledighetens längd, förlängning av avtalad alterneringsledighet, alterneringsavtal, vikarie och förutsättningarna för återkrav, vilka är anhängiga vid arbets- och näringsbyråerna vid ikraftträdandet av lagen. Arbetskraftsmyndigheten ska också sörja för de åtgärder som följer av ändringssökandet i samband med ovan nämnda ärenden.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska sköta de ärenden i fråga om arbetskraftspolitiska utlåtanden som gäller företagsverksamhet som bedrivs av den alterneringslediga och som är an-

hängiga vid arbets- och näringsbyrån vid ikraftträdandet av lagen. Utvecklings- och förvaltningscentret ska dessutom sköta de åtgärder som följer av ändringsökandet i samband med ovan nämnda ärenden.

10 Verkställighet och uppföljning

10.1 Förändringsledning

Förändringsledning förutsätter att ledningen för de ämbetsverk som berörs av reformen har starkt engagemang i reformen, starkt ledarskap och kraftfull kommunikation samt fungerande personalplanering som förutser konsekvenserna av förändringen. Det är viktigt att ämbetsverkens serviceförmåga bevaras under förändringen. För att serviceförmågan ska kunna tryggas ska ledningen för ett ämbetsverk sörja för att det finns med avseende på verksamheten tillräckliga resurser och att kompetensen upprätthålls. När uppgifter överförs från staten till kommunerna ska det i god tid tas reda på om det finns behov att omorganisera uppgifter så att uppgifterna vid övergången till den nya organisationen är så kompakta som möjligt.

Genomförande av ändringen förutsätter också att personalen stöds i de olika faserna av beredning och genomförande. Personalen, cheferna och ledningen ska stödas genom träning, företagshälsovårdstjänster och redskap som kan användas självständigt när beredningen framskrider. De nuvarande arbetsgivarna svarar för att personalen får det förändringsstöd som den behöver. När det gäller personer som arbetar i arbetsledningsuppgifter vid kommunförsöken som gäller främjande av sysselsättningen ska stödåtgärderna i samband med reformen vidtas i nära samarbete med kommunerna inom försöksområdet. Genomförandet av reformen stöds åren 2023–2024 med ett förändringsprogram som staten och kommunerna ska utarbeta tillsammans.

Till stöd för genomförandet av reformen utarbetar arbets- och näringsministeriet i samarbete med centrala aktörer en riksomfattande stöd- och styrningsstruktur med företrädare för alla centrala aktörer och intressentgrupper. Med hjälp av stödstrukturen främjas genomförandet av förändringsprocesser i regionerna och säkerställs ett jämnt flöde av aktuell information till alla aktörer. Förändringsstödet ska införas i ett så tidigt skede som möjligt. Finlands Kommunförbund rf stöder dessutom kommunerna med ett projekt för förändringsstöd.

Ansvar för beredningen av reformen, personalens deltagande och genomförandet av reformen överförs till de nya Arbetskraftsmyndigheterna när tidpunkten för överföring av organiseringsansvaret närmar sig. Ämbetsverken och, i fråga om kommunförsöken som gäller främjande av sysselsättningen, kommunerna inom försöksområdet svarar dock för tillhandahållandet av offentliga Arbetskrafts- och företagstjänster tills organiseringsansvaret överförs, vilket ska beaktas vid genomförandet av förändringsprocessen.

10.2 Personalöverföringar och samarbete

Omorganiseringen av Arbetskraftsservicen föranleder de ändringar som beskrivs i kapitel 4.2.3.4 och 4.2.3.5, inklusive personalöverföringar från statens ämbetsverk till kommuner och mellan statliga ämbetsverk. I huvudsak görs personalöverföringarna i samband med att lagstiftningen träder i kraft. Delvis kan personalöverföringar också göras tidigare. Personalöverföringarna kan göras redan tidigare, om det ämbetsverk som tar emot uppgifterna med stöd av gällande lagstiftning kan sköta de uppgifter som överförs till det.

Personalöverföringarna i samband med omorganiseringen av arbetskraftsservicen genomförs från statens ämbetsverk till kommuner och samkommuner genom överlåtelse av rörelse. Inom statsförvaltningen genomförs personalöverföringarna som omstruktureringar av funktioner inom statsförvaltningen.

Vid omorganiseringen av arbetskraftstjänsterna ska både lagen om samarbete mellan kommunala arbetsgivare och arbetstagare (449/2007) och lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (1233/2013) iakttas.

Överföringen av de uppgifter som kommunerna ska ansvara för och den personal som sköter uppgifterna från arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret till kommuner och samkommuner ska betraktas som överlåtelse av rörelse. Överlåtaren och förvärvaren av en rörelse ska för företrädarna för den personal som berörs av överlåtelsen redogöra för tidpunkten eller den planerade tidpunkten för överlåtelsen, orsakerna till överlåtelsen, överlåtelsens juridiska, ekonomiska och sociala följder för arbetstagarerna och de planerade åtgärder som berör arbetstagarerna. De uppgifter som avses ovan ska lämnas till företrädarna för personalen i god tid innan överlåtelsen genomförs och förvärvaren ska lämna motsvarande uppgifter senast en vecka efter att överlåtelsen har skett.

De arrangemang som omorganiseringen av arbetskraftstjänsterna förutsätter bereds i samarbete med företrädarna för den personal som berörs av omställningen. Omorganiseringen av arbetskraftstjänsterna förutsätter omfattande samarbetsförhandlingar vid närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna och utvecklings- och förvaltningscentret, eftersom deras uppgifter och personal överförs till både kommuner och andra statliga ämbetsverk. När överföringen bereds bör det också beaktas att arbets- och näringsbyråernas personal motsvarande en arbetsinsats på sammanlagt cirka 1 221 årsverken med stöd av 20 § i statstjänstemannalagen (750/1994) arbetar underställda kommunernas arbetsledning i sådana uppgifter som anges i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen. Kommunförsöken som gäller främjande av sysselsättningen har förlängts till utgången av 2024 och därför kommer ett avsevärt antal statsanställda att överföras från kommunförsöksområdena till kommuner i samband med överföringen av uppgifterna. Också i fråga om denna personal kan överföringar ske till flera olika organisationer samt kommuner.

Utöver samarbetsförhandlingarna vid arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret förutsätter omorganiseringen av arbetskraftstjänsterna samarbetsförhandlingar vid Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori och Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning (Palkeet) vilka nuförtiden producerar tjänster för arbets- och näringsbyråer, närings-, trafik- och miljöcentraler och utvecklings- och förvaltningscentret. Samarbetsförhandlingar ska föras också inom de enheter vid arbets- och näringsministeriet vars uppgifter påverkas av reformen. De berörda ämbetsverken svarar för de samarbetsförhandlingar som ska föras med anledning av de förändringar som beror statsanställda.

På grund av att samarbetsförhandlingarna är så omfattande ska tillräcklig tid reserveras för genomförandet av dem så att förhandlingarna kan genomföras i överensstämmelse med bestämmelserna i samarbetslagen och i enlighet med god personalpolitik. De riksomfattande förhandlingar som hör till statens samarbetsförfarande inleds i augusti 2023 och de ämbetsverkspecifika förhandlingarna i november 2023, när kommunernas avtal om samarbetet har lämnats till

arbets- och näringsministeriet. Enligt uppskattning ska samarbetsförfarandet pågå till oktober 2024.

Överföringen av ansvaret för arbetskraftstjänsterna till kommunerna förorsakar ändringar i organiseringen av arbetet inom kommunerna, i kommunernas servicestruktur, samarbete och ordnandet av service, vilket har konsekvenser för personalen. Förändringarna ska behandlas i samarbete i kommunerna på det sätt som lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagar i kommuner och välfärdsområden förutsätter.

10.3 Stöd för genomförandet av reformen

Kommunernas och samkommunernas kompetens i sina blivande uppgifter som arbetskraftsmyndigheter ska säkerställas genom inskolning. Inskolningen ska i första hand tillhandahållas av utvecklings- och förvaltningscentret och av den enhet för rättsligt stöd som finns vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland i god tid innan ansvaret för ordnande av arbetskraftsservice överförs till kommunerna. Inskolningsprogrammet utgör en del av förändringsprogrammet och planeras tillsammans med kommunerna och andra centrala aktörer.

Under övergångsperioden ska utvecklings- och förvaltningscentret tillhandahålla arbetskraftsmyndigheterna rådgivning om tillämpningen av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Rådgivningen ska även omfatta tillämpningen av lagen om främjande av integration.

10.4 Uppföljning av reformen

Beredningen av genomförandet av reformen och framstegen i genomförandet följs i den nationella samordningsgruppen för genomförandet av reformen och i dess undergrupper, i ledningsgruppen för sysselsättning vid arbets- och näringsministeriet och ministerarbetsgruppen för främjande av sysselsättningen samt av andra parter som hör till reformens riksomfattande styrningsstruktur. En regional uppföljning är viktig, särskilt när tidpunkten för överföringen närmar sig och de nya aktörer som ska ansvara för ordnandet av arbetskraftsservice övertar ansvaret för genomförandet av reformen, för personalens delaktighet och för beredningen av omställningen.

Enligt den föreslagna lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna ska utvecklings- och förvaltningscentret producera, följa upp och utvärdera information om hur väl arbetskraftsservicen fungerar, om uppnådda resultat och om arbetskraftsservicens effekter. I förslaget till lag om ordnande av arbetskraftsservice ingår bestämmelser om regionala diskussioner för samarbete och uppföljning som regelbundet ska föras med arbetskraftsmyndigheterna. Vid diskussionerna går man igenom läget i varje region på basis av uppföljnings- och analysdata som utvecklings- och förvaltningscentret har tagit fram.

Uppgifterna för delegationen för främjande av sysselsättningen ska omfatta uppföljning av hur systemet med arbetskraftsservice och dess finansieringssystem fungerar. Enligt förslaget ska delegationen varje regeringsperiod beställa en utredning om nämnda omständigheter.

seuranta. Neuvottelukunta teettäisi edellä mainituista seikoista selvityksen hallituskausittain.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

Regeringen har lämnat regeringens proposition med lagar om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, lagen om främjande av integration och lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (RP 84/2022 rd) till riksdagen. De ändringar som föreslås i den ovan nämnda propositionen avses träda i kraft den 1 januari 2023. I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om främjande av integration. Om riksdagen godkänner de ändringar i lagen om främjande av integration som föreslås i regeringens proposition (RP 84/2022 rd), ska de beaktas vid riksdagsbehandlingen av denna regeringsproposition.

Dessutom har regeringen samtidigt med denna proposition berett en regeringsproposition om en totalreform av lagen om främjande av integration. För att den ovannämnda propositionen ska kunna godkännas i den föreslagna formen förutsätts att riksdagen har godkänt det lagförslag om ordnande av arbetskraftsservice (lagförslag 1) som föreslås i denna proposition. Totalreformen av lagen om främjande av integration och lagförslagen i denna proposition avses huvudsakligen träda i kraft den 1 januari 2025.

Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice och till vissa lagar som har samband med den samt till lag om upphävande av lagen om sociala företag (RP 175/2022 rd), där det föreslås att den temporära och permanenta ordalydelsen i 13 § 1 mom. 23 punkten i lagen om inkomstdatasystemet ändras. Regeringen har dessutom överlämnat en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om inkomstdatasystemet och om upphävande av lagarna om ändring och temporär ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet (RP 123/2022 rd). Också i den propositionen föreslås det att 13 § i lagen om inkomstdatasystemet ändras. Riksdagen ska under riksdagsbehandlingen se till att de nämnda propositionerna samordnas.

I regeringens proposition RP 175/2022 rd föreslås dessutom att i 1 kap 5 § 1 mom. 11 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, 13 kap 6 § 2 mom. 2 punkten i arbetsavtalslagen, 10 f § 1 mom. 3 punkten i inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967), 56 § 1 mom. i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968) och 127 a § 3 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) ändras samt att 92 § 13 punkten i inkomstskattelagen upphävs. De ovannämnda ändringar som föreslås i RP 175/2022 rd avses träda i kraft vid ingången av 2023. Samma bestämmelser som räknas upp ovan föreslås bli ändrade även i denna proposition. Om riksdagen godkänner de föreslagna ändringarna, ska man under riksdagsbehandlingen av denna proposition se till att propositionerna samordnas. Om det förslag till ändring av inkomstskattelagen som ingår i regeringens proposition RP 175/2022 rd godkänns före det lagförslag om inkomstskattelagen som ingår i denna proposition, blir de ändringar som föreslås i 92 § 13 punkten och 127 a § 3 mom. i inkomstskattelagen onödiga.

Regeringen har hösten 2022 lämnat en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om arbetslösas studier och rätt till utkomstskydd (RP 175/2022 rd). I regeringspropositionen om arbetslösas studier och rätt till utkomstskydd föreslås ändringar i bestämmelserna om studier i lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Om riksdagen godkänner propositionen om arbetslösas studier och rätt till utkomstskydd, ska ändringarna enligt den propositionen beaktas i den förevarande regeringspropositionen både

i fråga om lagen om ordnande av arbetskraftsservice och i fråga om lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Regeringen har för avsikt att hösten 2022 lämna en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning för en reform av arbetsvillkoret för löntagare där det föreslås ändringar bl.a. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Om riksdagen godkänner de ändringar som föreslås i propositionen om en reform av arbetsvillkoret för löntagare, ska ändringarna enligt den propositionen beaktas i den förevarande propositionen i fråga om lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av utlänningslagen och till vissa lagar som har samband med den (RP 114/2022 rd). Om riksdagen godkänner de föreslagna ändringarna, bör de ändringar i utlänningslagen som föreslås i denna regeringsproposition vid riksdagsbehandlingen göras i de bestämmelser i utlänningslagen som har godkänts med stöd av RP 114/2022 rd. Dessutom ska 27 § 3 mom. 1 punkten i lagförslag 1 i denna proposition ändras så att omnämmandet av begränsningar som gäller arbetsgivaren i samband med uppehållstillstånd stryks.

Regeringen har lämnat en proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lönegrantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän (RP 173/2022 rd). Om riksdagen godkänner de ändringar som föreslås i den propositionen, ska de ändringar som föreslås i denna proposition vid riksdagsbehandlingen samordnas med de ändringar i lönegrantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän som föreslås i den ovan nämnda propositionen.

Regeringen har överlämnat regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomststöd och till lagar som har samband med den (RP 127/2022 rd). Om riksdagen godkänner de föreslagna ändringarna, ska de ändringar av lagen om utkomststöd som föreslås i denna regeringsproposition göras i de bestämmelser som ingår i regeringens proposition RP 127/2022 rd. I regeringens proposition RP 127/2022 rd föreslås dessutom att 18 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ändras så att det i bestämmelsen hänvisas till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Hänvisningen ska ändras så att den gäller lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den. I budgetpropositionen för 2023 föreslås under moment 32.01.10 (Utveckling av digitaliseringen) ett anslag av engångsnatur på 4 miljoner euro för de kostnader som ändringarna i informationssystemen medför. I budgetpropositionen för 2023 föreslås dessutom under moment 32.01.03 (Arbets- och näringsbyråernas omkostnader) ett anslag på 1,507 miljon euro för övriga ändringskostnader. Enligt uppskattning uppgår de övriga ändringskostnaderna år 2023 till drygt fyra miljoner euro. Den finansiering som saknas ska enligt förslaget täckas i den kompletterande budgetpropositionen för 2023. Det har inte reserverats några anslag för kostnader som överföringen av ansvaret för att ordna arbetskraftsservice medför och de ska i den omfattning som krävs beaktas vid beredningen av planen för de offentliga finanserna för åren 2024–2027.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen föreslås att ansvaret för att ordna offentlig arbetskraftsservice överförs från staten i huvudsak till kommunerna. I den konstitutionella bedömningen av propositionen är bestämmelserna i 6 § (jämlighet), 10 § (skydd för privatlivet) 14 § (rätt till inflytande), 17 § (rätt till eget språk), 18 § (rätt till arbete), 19 § (rätt till social trygghet) och 21 § (rättsskydd) samt 121 § (kommunal självstyrelse) i grundlagen av betydelse. När det gäller det kommunala självstyret är 2 och 14 § i grundlagen av särskild betydelse. Paragraferna gäller demokrati och rättsstatsprincipen samt rösträtt och rätt till inflytande. Det är även motiverat att beakta 124 § (överföring av offentliga förvaltningsuppgifter till någon annan än en myndighet).

Ansvaret för ordnande av arbetskraftsservice

Viktiga bestämmelser med tanke på propositionen är grundlagens 121 § om kommunal självstyrelse samt 18 § som innehåller bestämmelser om det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. I propositionen bör det bl.a. bedömas huruvida inskränkningarna i den kommunala självstyrelsen står i rätt proportion uttryckligen till bestämmelserna i 18 § i grundlagen.

Enligt 121 § 2 mom. i grundlagen utfärdas bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning genom lag. Bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om invånarnas möjligheter att delta och påverka finns i kommunallagen. Samerna har inom sitt hembygdsområde språklig och kulturell autonomi enligt vad som bestäms i lag.

Enligt 121 § 1 mom. i grundlagen är Finland indelat i kommuner, vilkas förvaltning ska grunda sig på självstyrelse för kommunens invånare. Bestämmelsen är baserad på grundlagsutskottets etablerade praxis som utformades redan då regeringsformen var i kraft och enligt den innebär den i grundlagen skyddade kommunala självstyrelsen att kommuninvånarna har rätt att bestämma om sin kommuns förvaltning och ekonomi. Självstyrelsen innebär bl.a. att kommuninvånarna har rätt till förvaltningsorgan som de själva valt (RP 1/1998 rd, s. 175/II). Det går inte att genom vanliga lagar göra sådana ingrepp i självstyrelsens mest centrala särdrag att den urholkas i sak (GrUU 31/1996 rd, s. 1–7, GrUU 65/2002 rd, s. 2/II, GrUU 22/2006 rd, s. 2/I och GrUU 67/2014 rd).

En av propositionens viktigaste konstitutionella frågor gäller kommunernas skyldighet att samarbeta. Det föreslås att kommuner med en arbetskraft på minst 20 000 personer ska kunna anordna arbetskraftsservice självständigt. Om en kommuns arbetskraft är mindre än 20 000 personer ska kommunen i syfte att ordna arbetskraftsservice bilda ett samarbetsområde tillsammans med en eller flera andra kommuner (*sysselsättningsområde*). Sysselsättningsområdet ska bilda ett geografiskt sammanhängande och i arbetsmarknads- och pendlingshänseende funktionellt område. I införandelagen finns bestämmelser om statsrådets rätt att när vissa förutsättningar uppfylls avvika från de krav som uppställts på den part som ansvarar för ordnandet av arbetskraftsservice och ge tillstånd att ordna arbetskraftsservice trots att arbetskraftsunderlaget underskrider det som anges i lag. Samarbetsskyldigheten lindras således av statsrådets rätt att bevilja undantag bl.a. på grund av stora avstånd, områdets karaktär av skärgård eller för att säkerställa att språkliga rättigheter tillgodoses.

Grundlagsutskottet har i sina tidigare utlåtanden ansett det viktigt att reformen verkställs med seriös hänsyn till att invånare i kommuner i olika delar av landet bemöts jämlikt och till deras faktiska möjligheter att få tjänster som är nödvändiga för deras grundläggande fri- och rättigheter. (bl.a. GrUU 37/2006 rd och även utlåtanden om social- och hälsovårdsreformen bl.a. GrUU 67/2014 rd).

Genom detta kvantifierade krav i fråga om arbetskraften säkerställs tillräckligt stor personalkapacitet och ekonomiska resurser att sköta denna från staten överförda uppgift, som hänför sig till de grundläggande fri- och rättigheterna, på så sätt att kraven på jämlik tillgång till servicen kan uppfyllas och att kundernas rättigheter och tillgången på service kan säkerställas också efter överföringen av organiseringsansvar. Därigenom säkerställs även att arbetskraftsservicen ur kundens synvinkel inte blir splittrad utan alltjämt fungerar på ett sammanhängande sätt. Vid bedömningen bör dessutom vikt läggas vid en ändamålsenlig och effektiv användning av både ekonomiska resurser och personalresurser för att kostnaderna för skötseln av uppgiften inte skulle öka betydligt till följd av reformen. Målet är alltså att områdena ska vara tillräckligt stora för att de ska kunna trygga invånarna högklassiga, jämlika och kostnadseffektiva tjänster, med beaktande av den existerande kommunstrukturen och kommunernas olika utgångslägen i fråga om både befolkningsutvecklingen och de ekonomiska resurserna.

Bestämmelser om kommuners skyldighet att samarbeta på olika sätt har utfärdats genom vanlig lagstiftningsordning redan under flera årtionden. I grundlagsutskottets praxis har det ansetts möjligt att genom vanlig lag föreskriva om tvångsbildade samkommuner och om motsvarande kommunala samverkansorgan, trots att utskottet ansett att det i princip i någon mån inkräktar på den kommunala självstyrelsen om kommuner genom lag förpliktas att delta i en samkommun (GrUU 31/1996 rd).

Grundlagsutskottet har bedömt påtvingat kommunalt samarbete med hänsyn till bl.a. samverkansuppgifternas överkommunala karaktär, en rationell förvaltning av uppgifterna och utifrån det faktum att beslutsmekanismen inte ger någon enskild kommun möjlighet att få ensidig bestämmanderätt. (GrUU 32/2001 rd, s. 2/II, GrUU 65/2002 rd, s. 2–3, GrUU 22/2006 rd, s. 2/II och s. 3–4, GrUU 67/2014 rd, s. 5, GrUU 75/2014 rd s. 6.). En annan sak som har tillmätts betydelse är om arrangemanget väsentligt har inskränkt de deltagande kommunernas allmänna verksamhetsområde (GrUU 11/1984 rd, s. 2/II och GrUU 65/2002 rd, s. 3/II).

Grundlagsutskottet har ansett det vara problematiskt att öka uppgifterna för kommunernas samverkansorgan i en sådan utsträckning och på ett sådant sätt att detta väsentligen påverkar medlemskommunernas förvaltning och äventyrar den med den kommunala självstyrelsen sammanhängande principen att kommunens beslutanderätt ska utövas av organ som kommuninvånarna själva har valt (GrUU 11/1984 rd, s. 2 och GrUU 65/2002 rd, s. 3). Utskottet anser att denna synpunkt som har samband med demokratiprincipen gäller och i sista hand inskränker kommunernas möjlighet att enligt kommunallagen överföra sina uppgifter till samkommuner (GrUU 65/2006 rd, s. 3/I, GrUU 22/2006 rd, s. 2).

I propositionen är det fråga om en avgränsad uppgiftshelhet som överförs från staten. En stor betydelse har också det att den uppgiftshelhet som överförs har en stark koppling till en grundläggande rättighet som tryggas i 18 § i grundlagen och därför bör särskild uppmärksamhet fästas vid den jämlika tillgången på service och att servicen tryggas inom samtliga områden. Överföringen av ansvaret för att ordna service från staten till kommunerna leder till en situation där

särskild uppmärksamhet ska fästas vid att existerande, grundlagsbundna tjänster inte försämras på grund av ändringen.

Till följd av propositionen kommer det att ingås ett betydande antal samarbetsavtal mellan kommunerna, om antingen gemensamma organ som avses i 31 § i kommunallagen, dvs. modeller med ansvarig kommun, eller samkommuner som avses i 55 § i kommunallagen. Också bestämmelserna i införelagen kommer att påverka det slutliga antalet samarbetsavtal, eftersom bestämmelserna ger statsrådet rätt att ge en kommun eller ett sysselsättningsområde som inte uppfyller de krav som ställs på en aktör som ansvarar för ordnandet av service, tillstånd att ordna arbetskraftsservice. Reformen har beretts utgående från att det skulle finnas cirka 50 sysselsättningsområden.

Bland annat i sitt utlåtande över social- och hälsovårdsreformen (GrUU 67/2014 rd, s. 8) har grundlagsutskottet fäst uppmärksamhet vid de föreslagna samkommunernas storlek. I den föreslagna modellen skulle samkommunerna inom social- och hälsovården ha blivit exceptionellt stora. Detta å sin sida skulle ha betytt att små kommuners röstandelar i samkommunfullmäktige skulle ha blivit mycket små och invånarnas möjligheter till inflytande svaga. I fråga om finansieringsansvaret skulle förslaget ha inneburit att den genomsnittliga andelen av kommunens budget som ställs under samkommunens beslutanderätt uppgår till strax under hälften.

Även om antalet kommuner som är parter i samarbetsavtalet inte blir särskilt stort, bör i samarbetsavtalen uppmärksamhet fästas vid att samtliga deltagande kommuners och alla kommuninvånarnas möjligheter att påverka förverkligas vid beslutsfattandet. I grundavtalet ska det bestämmas om antalet ledamöter i samkommunfullmäktige eller antalet representanter vid samkommunsstämman eller i något annat organ som utövar den högsta beslutanderätten samt grunderna för fördelning av röstmängden mellan medlemskommunerna. En överenskommelse ska ingås om grunderna för fördelning av rösträtten. I allmänhet har invånartalet, andel av grundkapitalet eller exempelvis användning av samkommunens tjänster under en specifik period använts som grund för fördelning av rösträtten. Eftersom det antal röster som utgör grunderna för rösträtten kan variera med ändrade förhållanden kan man inte direkt i grundavtalet avtala om antalet röster som tillfaller medlemskommunerna. Utgångspunkten är dock att man i grundavtalet kan avtala om begränsningar i rösträtten så att den bestämmande ställning som en stor medlemskommun har i samkommunen kan begränsas i beslutsfattandet. Utan begränsningar i rösträtten kunde det i vissa situationer vara möjligt att en kommun får ett sådant bestämmande inflytande i samkommunen som avses i bokföringslagen (1336/1997) och samkommunen skulle bli en del av den aktuella kommunens kommunkoncern på det sätt som avses i 6 § i kommunallagen (RP 242/2020 rd). Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepaxis under den senaste tiden av hävd ansett att den beslutsmekanism som samkommunerna tillämpar inte får ge någon enskild kommun möjlighet att få ensidig bestämmanderätt (GrUU 67/2014 rd och GrUU 75/2014 rd).

Enligt propositionen ska statsrådet ha bestämmanderätt i fråga om kommunernas samarbetsavtal alltid när en kommun eller ett sysselsättningsområde inte uppfyller de krav som föreskrivits för den eller det eller när arbetskraften i en kommun eller i ett redan bildat sysselsättningsområde underskrider lagstadgade 20 000 invånare och kommunen eller sysselsättningsområdet inte har beviljats undantag enligt införelagen. I det fallet ska statsrådet fatta beslut om att ett sysselsättningsområde ska bildas eller kommunen höra till ett befintligt sysselsättningsområde. Statsrådets beslut om villkoren för samarbetet är i kraft tills de berörda kommunerna avtalar något annat.

Till statsrådets behörighet hör att säkerställa att villkoret om ett arbetskraftsunderlag på 20 000 personer, funktionella sysselsättningsområden och kapacitet att ordna service – åtaganden som är juridiskt bindande för kommunerna – fullgörs. Syftet är att genom beslut av statsrådet säkerställa att samarbetskyldigheten fullgörs eller service ordnas i situationer där kommunerna inte fullgör eller har kunnat fullgöra dessa skyldigheter genom eget beslut.

En liknande bestämmelse om statsrådets behörighet fogades till lagen om en kommun- och servicestrukturereform genom lag 384/2011. Ändringen ansågs inte vara problematisk ur konstitutionell synvinkel och den behandlades i riksdagen utan behandling i grundlagsutskottet. En motsvarande bestämmelse om statsrådets behörighet infördes också i lagen om bildande av räddningsområden (1214/2001). I sitt utlåtande (GrUU 32/2001 rd) konstaterade grundlagsutskottet att statsrådets beslutanderätt spelar en viktig roll med avseende på den kommunala självstyrelsen eftersom kommunernas avtalsrätt ersätts med villkor för samarbetet som ensidigt införs genom ett beslut av statsrådet. Men statsrådets befogenheter skulle begränsas av de föreslagna bestämmelserna, och de generella rättsprinciperna inom förvaltningen medför dessutom väsentliga inskränkningar. Statsrådets beslut ska kunna överklagas. Utskottet ansåg att statsrådets beslutanderätt i denna mening inte strider mot det grundlagsfästa skyddet för den kommunala självstyrelsen. Grundlagsutskottet ansåg dock att en brist med förslaget var att det inte anger vilken typ av villkor statsrådet har rätt att ställa på samarbetet. Dessutom vore det enligt utskottet önskvärt att det klart framgår av arrangemanget att statsrådets föreskrifter bara gäller tills de berörda kommunerna enas om ett avtal.

Grundlagsutskottet har behandlat frågan om statsrådets beslutanderätt och uppkomsten av kommunala samarbetsavtal också i sitt utlåtande över landskapens uppgifter (GrUU 21/2009 rd). På samma sätt som i sitt ovan nämnda utlåtande över bildandet av räddningsområden har grundlagsutskottet ansett att statsrådets bestämmanderätt är en betydelsefull omständighet med tanke på den kommunala självstyrelsen, eftersom den betyder att kommunernas avtalsbefogenhet ersätts av ett beslut av statsrådet. Statsrådets befogenhet begränsas ändå av den föreslagna lagens övriga bestämmelser om samarbete och allmänna administrativa rättsprinciper. Statsrådets beslut är överklagbart. Dessutom gäller beslutet bara tills kommunerna når en överenskommelse om samarbete. En sådan bestämmanderätt för statsrådet står inte i strid med kommunernas självstyrelse enligt grundlagen.

De villkor som grundlagsutskottet uppställt i ovan nämnda utlåtanden har beaktats i de bestämmelser om statsrådets beslutanderätt som föreslås i den förevarande propositionen.

Enligt propositionen ska arbetskraftsmyndigheten och staten tillsammans utreda vilka möjligheter arbetskraftsmyndigheten har att trygga den service som lagstiftningen kräver och vidta åtgärder för att trygga förutsättningarna för servicen. Arbets- och näringsministeriet skulle kunna inleda ett samrådsförfarande med en sådan arbetskraftsmyndighet vars kapacitet att ordna arbetskraftsservice har försämrats avsevärt under två på varandra följande år jämfört med andra motsvarande arbetskraftsmyndigheter som anordnar arbetskraftsservice. Arbets- och näringsministeriet, finansministeriet och arbetskraftsmyndigheten ska överlägga och komma överens om en handlingsplan för att rätta till situationen samt komma överens om hur planen ska följas upp. Om arbetskraftsmyndigheten kapacitet att ordna arbetskraftsservice har försämrats avsevärt på ett icke-tillfälligt sätt, kan statsrådet efter att ha hört arbetskraftsmyndigheten fatta ett i 16 § avsett beslut om sysselsättningsområde. Detta skulle betyda i praktiken att en kommun som uppfyller kriterierna för ansvarig aktör och som ensam sköter uppgiften fräntas uppgiften

och att uppgiften överförs till ett redan bildat sysselsättningsområde eller ett sysselsättningsområde som ska bildas på nytt eller att samarbetsavtalet för ett område som uppfyller kriteriet för arbetskraftsunderlag och de övriga kriterierna i praktiken skulle förfalla och det skulle bli nödvändigt att på nytt avtala om skötsel av uppgiften inom ett större område än det ursprungliga.

En bedömning avseende huruvida arbetskraftsmyndighetens kapacitet att ordna arbetskraftsservice har avsevärt försämrats hos arbetskraftsmyndigheten ska baseras på en övergripande utvärdering av ordnandet av service och tillgången på service i kommunen eller inom sysselsättningsområdet. Saker som kan beaktas i bedömningen är aktiveringsgraden för långtidsarbetslösa eller annan motsvarande sysselsättningsfrämjande verksamhet, det att arbetslöshet som varat i mer än 12 månader ökat i arbetskraftsmyndigheten jämfört med läget i motsvarande kommuner eller sysselsättningsområden, det huruvida diskussioner som gäller den i 4 kap. avsedda serviceprocessen för arbetsökande har ordnats i kommunen eller sysselsättningsområdet samt det att arbetskraftsmyndighetens kapacitet att ordna sådan arbetskraftsservice som avses i den föreslagna lagen avsevärt försämrats av någon annan orsak.

Det föreslagna förhandlingsförfarandet och särskilt statsrådets befogenheter som en sista utväg påverkar kommunens uppgifter och dess självstyrelse. Det föreslagna sättet för reglering är nytt och det har inte tillämpats i fråga om kommunernas övriga uppgifter.

I 118 § i kommunallagen föreskrivs det om utvärderingsförfarandet i fråga om kommuner som har en speciellt svår ekonomisk ställning och i 119 § om utvärderingsförfarandet i en samkommun. Bestämmelserna i kommunallagen utgår från nyckeltalen för kommunens ekonomi och syftet med förfarandet är att utreda kommunens möjligheter att garantera sina invånare de tjänster som lagstiftningen kräver. Utvärderingsförfarandet i fråga om kommuner kan på utvärderingsgruppens förslag till slut leda till särskilda utredningar enligt 16 § i kommunstrukturlagen och eventuellt också till ändring i kommunindelningen.

I sitt utlåtande (GrUU 20/2013 rd) över propositionen med förslag till ändring av kommunindelningenslagen (RP 31/2013 rd) har grundlagsutskottet granskat utvärderingsförfarandet i fråga om kommuner som har en speciellt svår ekonomisk ställning. Grundlagsutskottet ansåg att syftet med bestämmelsen om en s.k. kriskommun är att trygga kommuninvånarnas grundlagsfästa rättigheter. Intressena bakom en tvångssammanslagning väger i så fall enligt utskottets åsikt så tungt att de berättigar ett så pass betydande ingrepp i den kommunala självstyrelsen. I sitt utlåtande ville utskottet ändå i sammanhanget betona ställningen hos de kommuner som är föremål för sammanslagning men har motsatt sig den. Utskottet ansåg det viktigt att enbart det faktum att de ekonomiska kriterier som lett till utvärderingsförfarandet uppfylls inte bör leda till en ändring i kommunindelningen i strid med kommunens vilja, utan ändringen bör vara motiverad som helhet. Dessutom bör utredningen samtidigt eftersträva en ändring i kommunindelningen som alla berörda kommuner kan gå med på. Utskottet fann det också angeläget att ändringen är nödvändig för att trygga den service som förutsätts i lagstiftningen för invånarna i en kommun som befinner sig i en speciellt svår ekonomisk ställning. Konsekvenserna av det förhandlingsförfarande och det statsrådsbeslut som föreslås berör flera kommuner. Konsekvenserna utsträcker sig dock inte till alla verksamheter för kommunerna utan bara till kommunernas samarbetsavtal och till ett uppgiftsområde. I enlighet med förslaget till lag om ordnande av arbetskraftsservice ska förhandlingsförfarandet och statsrådets utövning av sin beslutanderätt vara den sista utvägen att trygga servicen. Den föregås av statlig styrning och övriga förfaranden som anges i lag. Regleringen kan således anses vara befogad som en sista utväg för främjande av sysselsättningen på det sätt som förutsätts i 18 § i grundlagen. Enligt 18 § i grundlagen ska det

allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Å andra sidan tryggar 121 § i grundlagen kommuninvånarnas självstyrelse, dvs. rätt att besluta om kommunens förvaltning och ekonomi. I förhandlingsförfarandet och i statsrådets beslutanderätt som en sista utväg är det således fråga om att man i varje enskild situation betonar två olika grundläggande rättigheter och därmed sammanhängande aspekter.

Kommunernas uppgifter och finansieringsprincipen

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepaxis i fråga om kommunal självstyrelse framhåvt att när kommunerna åläggs uppgifter ska det i enlighet med finansieringsprincipen ses till att kommunerna har faktiska förutsättningar att klara av dem (GrUB 25/1994 rd, s 3, GrUU 18/2001 rd, GrUU 30/2013 rd, s. 5/I, GrUU 12/2011 rd, s. 2/II, GrUU 41/2010 rd, s. 5/II). Utskottet har ansett att finansieringsuppgifter för kommunerna, med hänsyn till att självstyrelsen är skyddad i grundlagen, inte får vara så stora att de försämrar kommunernas verksamhetsvillkor på ett sätt som äventyrar kommunernas möjligheter att självständigt bestämma om sin ekonomi och därmed också om sin förvaltning (se t.ex. GrUU 41/2014 rd, s. 3/II och GrUU 50/2005 rd, s. 2). En liknande definition ingår också i artikel 9 i den europeiska stadgan om lokal självstyrelse, enligt vilken kommunernas ”ekonomiska resurser skall motsvara de uppgifter som tilldelats dem i grundlag och annan lag”.

Beskattningsrätten och kommunernas rätt att bestämma över sin egen ekonomi har ansetts höra till den kommunala självstyrelsens centrala särdrag. Grundlagsutskottet har också flera gånger konstaterat att beskattningsrätten ska spela en reell roll för kommunernas möjligheter att självständigt bestämma över sin ekonomi (t.ex. GrUU 16/2014 rd). Kommunerna har i praktiken mycket olika möjligheter att anpassa sin ekonomi och klara av sina serviceskyldigheter. En anpassning genom att öka kommunens skatteinkomster kan också leda till en ännu större variation i de kommunspecifika inkomstskattesatserna. Även detta bör beaktas när det fattas beslut som gäller kommunernas uppgifter. De stora skillnaderna i kommunernas skattesatser har också ett klart samband med jämlikheten enligt 6 § i grundlagen.

Grundlagsutskottet har i sin praxis angående statsandelssystemet ansett att det med tanke på den grundlagstryggade finansieringsprincipen inte räcker att bedöma hur den förverkligas på hela den kommunala sektorns nivå, eftersom medborgarnas självstyrelse är skyddad i varje kommun. Konsekvenserna ska således bedömas också med tanke på situationen i enskilda kommuner (se t.ex. GrUU 17/2021 rd, GrUU 40/2014 rd, s. 3, GrUU 16/2014 rd, s. 3 och GrUU 41/2002 rd, s. 3/II). Grundlagsutskottet har också förutsatt att när den lagstiftning som påverkar kommunernas ekonomi tillämpas ska seriös hänsyn tas till att invånare i kommuner i olika delar av landet bemöts jämnt och till deras faktiska möjligheter att få tjänster som är nödvändiga för att tillgodose deras grundläggande fri- och rättigheter (se GrUU 67/2014 rd och GrUU 37/2006 rd, s. 2–3).

Enligt etablerad tolkning är ett viktigt syfte med statsandelssystemet att säkerställa att alla kommuner, oavsett skillnader i förhållanden och inkomstbas, har möjligheter att klara av i synnerhet sina lagstadgade uppgifter. Statsandelssystemet främjar regional jämlikhet och är därmed betydelsefullt också med tanke på 6 § i grundlagen. Systemet ska jämna ut skillnader som beror på kommunernas kostnader för och behov av basservice och därigenom främja en jämlik behandling av invånarna i kommuner med olika närings- och befolkningsstruktur och deras faktiska möjligheter att få tjänster som är nödvändiga med tanke på deras grundläggande fri- och rättig-

heter. Sålunda är granskningen av statsandelssystemet viktig också med tanke på genomförandet av finansieringsprincipen (GrUU 16/2014 rd, s. 3/I, GrUU 34/2013 rd, s. 2/I, GrUU 29/2009 rd, s. 2/I).

Trots att statsandelssystemet har en central betydelse för genomförandet av finansieringsprincipen och tryggheten av tjänster i anslutning till de grundläggande fri- och rättigheterna, har lagstiftaren ansetts ha tämligen stor prövningsrätt när den föreskriver om ändringar i statsandelssystemet. Så har det ansetts vara också när ändringarna har stor effekt på enskilda kommuners statsandelar (GrUU 40/2014 rd, s. 3/I-II och GrUU 16/2014 rd, s. 4/II). Grundlagsutskottet har emellertid i sin utlåtandepraxis också påpekat att ändringarna inte får äventyra den regionala jämlikheten (GrUU 16/2014 rd, s. 3–4 och GrUU 12/2011 rd, s. 3). Utskottet har dock också framhållit att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövning går att utläsa ur jämlikhetsprincipen, när en reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (t.ex. GrUU 40/2014 rd, s. 6/II). Grundlagsutskottet har även ansett det viktigt med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna att den ekonomiska anpassningen i kommuner som förlorar statsandelar lindras genom en tillräckligt lång och på objektiva grunder fastställd övergångstid eller genom andra arrangemang (GrUU 16/2014 rd, s. 4/II).

Kommunernas ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna

I den konstitutionella bedömningen ska det dessutom beaktas att enligt 18 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. I den konstitutionella bedömningen av kommunens finansieringsansvar har grundlagsutskottet ansett det vara av betydelse att skyldigheten att främja sysselsättningen enligt 18 § 1 mom. i grundlagen också gäller kommunerna. Grundlagsutskottet har behandlat ansvaret för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna i sina utlåtanden GrUU 50/2005 rd och GrUU 41/2014 rd.

I regeringens proposition RP 164/2005 rd föreslogs bl.a. en reform av fördelningen av finansieringsansvaret för arbetsmarknadsstödet mellan staten och kommunerna. Enligt propositionen skulle staten och stödmottagarens hemkommun finansiera hälften var av en arbetslös persons arbetsmarknadsstöd under arbetslöshetstiden efter att personen fått arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 500 arbetslöshetsdagar. Enligt den då gällande lagen finansierades arbetsmarknadsstödet i sin helhet med statsmedel. Samtidigt föreslogs det att statens andel i finansieringen av utkomststödet ökas betydligt. I propositionen föreslogs att kommunerna skulle ersättas för de merkostnader som följer av finansieringsreformen. I propositionen ingick ett övergångsarrangemang vars syfte var att säkerställa att ändringen sker på ett ungefär kostnadsneutralt sätt för olika slags kommuner i det skede då finansieringsreformen träder i kraft. Syftet var dessutom att höja aktiveringsgraden hos dem som fått arbetsmarknadsstöd för över 500 dagar.

I sitt utlåtande GrUU 50/2005 rd konstaterade grundlagsutskottet att det föreslagna systemet för finansieringsansvar innebär i fråga om arbetsmarknadsstödet att man anvisar kommunerna en ny finansieringsuppgift. I fråga om finansieringen av utkomststödet ökar i stället statens andel betydligt. I samband med beredningen gjordes en kommunspecifik utredning som visar att finansieringsarrangemanget för staten och varje enskild kommun är kostnadsneutralt. Under eller efter övergångsperioden kan enskilda kommuners finansieringsandel enligt motiveringen ändå stiga om kommunen inte lägger ner mer arbete på sysselsättning av långtidsarbetslösa, eller om kommunen har ovanligt höga kostnader för att främja sysselsättningen. Översynen av

finansieringssystemet på det föreslagna sättet äventyrar enligt utskottet inte kommunernas möjlighet att självständigt besluta om sin ekonomi och framstår således inte som problematisk med hänsyn till 121 § i grundlagen.

I RP 183/2014 rd föreslogs det å sin sida att kommunernas ansvar för finansieringen av främjandet av sysselsättningen ska ökas så att kommunerna ska betala hälften av arbetsmarknadsstödet under arbetslöshetstiden till personer som har fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet i minst 300 dagar och 70 procent av stödet till personer som fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet i minst 1000 dagar. Enligt uppskattning skulle förslaget minska statens utgifter för arbetsmarknadsstöd med cirka 160 miljoner euro och öka kommunernas finansieringsandel med motsvarande belopp. Staten kompenserar 75 miljoner euro av den beräknade ökningen av kommunernas utgifter genom att ändra utdelningen av samfundsskatten till förmån för kommunerna och fördelningen av kompensationen korrigerades genom statsandelssystemet. Avsikten var dessutom att arbetskraftsutbildning, träning och provningar samt arbete med lönesubvention skulle ordnas för allt fler personer som omfattades av kommunernas finansieringsansvar.

I regeringspropositionen föreslogs bestämmelser om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen som arbets- och näringsministeriet, kommunerna och Folkpensionsanstalten tillsammans avsågs ansvara för. I samband med bedömningen av konsekvenserna av kommunernas utvidgade finansieringsansvar konstateras det i propositionen att lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ökar kommunernas möjligheter att påverka ordnandet av tjänster och främjandet av sysselsättningen för personer som länge varit arbetslösa. Till denna del har den föreslagna lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen ett nära samband med den föreslagna ändringen i finansieringen av arbetsmarknadsstöd. En del av de kunder som enligt förslaget hänvisas till sektorsövergripande samservice är sådana vars arbetsmarknadsstöd under arbetslösheten delvis betalas av kommunen. Den föreslagna sektorsövergripande samservicen medför att kommunerna får större inflytande över ordnandet av service för personer som varit arbetslösa länge.

I sitt utlåtande GrUU 41/2014 rd påpekade grundlagsutskottet att kommunernas nettoutgifter stiger med ungefär 85 miljoner euro till följd av reformen, men beloppet påverkas dels av det allmänna sysselsättningsläget, dels av kommunernas åtgärder för att främja sysselsättningen och fördelningen av statens sysselsättningsanslag. I samservicemodellen får kommunerna bättre möjligheter att påverka hur de sysselsättningsfrämjande insatserna organiseras och därigenom medverka till att minska sin andel av kostnaderna för arbetsmarknadsstödet. Enligt motiveringen gynnar finansieringsmodellen de kommuner som antingen själva eller tillsammans med andra aktörer lyckas förebygga långtidsarbetslöshet och främja sysselsättningen av långtidsarbetslösa. Utskottet konstaterade att kommunerna i det här fallet inte får helt nya uppgifter, utan att det i första hand handlar om att kommunerna ska finansiera en större andel av arbetsmarknadsstödet. Utskottet hänvisade till sin utlåtandep Praxis i fråga om finansieringsprincipen och konstaterade att förslaget inte utgör något problem i konstitutionellt hänseende om man beaktar att bestämmelserna hänför sig till 18 § 2 mom. i grundlagen om att det allmänna, också kommunerna, ska främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete.

Bedömning av finansieringen av uppgifter och ansvaret för finansieringen av arbetslöshetsförmåner

I den reform som föreslås åläggs kommunerna ansvaret för att ordna arbetskraftsservice och kommunernas finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner utökas. Den arbetskraftsservice för vilken ansvaret överförs till kommunerna ska enligt lagförslaget utgöra sådant statsandelsåliggande som avses i 1 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021, träder i kraft den 1 januari 2023). Det handlar om ett nytt statsandelsåliggande för kommunerna. För nya och mera omfattande statsandelsåligganden är statsandelen 100 procent av de kalkylerade kostnaderna för de nya och mera omfattande åliggandena, om inte åliggandena minskas i motsvarande utsträckning. De statsandelar som betalas till kommunerna utgör med vissa undantag icke öronmärkt finansiering till kommunerna, dvs. kommunerna beslutar om hur finansieringen ska fördelas vid skötseln av uppgifterna. Statsandelen beviljas alltid en enskild kommun, även om uppgifterna ska organiseras i samarbete med andra kommuner. På motsvarande sätt har kommunen ansvaret för finansieringen av arbetslöshetsförmåner.

I finansieringslösningen beaktas den kommunala självstyrelsen och den finansieringsprincip som ingår i den. Enligt 121 § 2 mom. i grundlagen ska bestämmelser om uppgifter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag och i grundlagsutskottets utlåtandep Praxis har det etablerats en tolkning som innebär att det, när det lagstiftas om uppgifter för kommunerna, också ska ses till att kommunerna har faktiska förutsättningar att klara av dem. Ett viktigt syfte med statsandelsystemet är att garantera att alla kommuner, oavsett skillnader i förhållanden och inkomstbas, har möjligheter att klara av i synnerhet sina lagstadgade uppgifter. Den hundra procentiga statsandel som anvisas för skötseln av de nya uppgifterna tryggar genomförandet av finansieringsprincipen för hela kommunsektorns del. Kostnaderna för den arbetskraftsservice som överförs till kommunerna uppgår enligt en grov uppskattning utgående från nivån för 2022 års budget till knappa 700 miljoner euro och inbegriper ett tillägg på 70 miljoner euro för den nya kundservicemodellen (den s.k. nordiska modellen för arbetskraftsservice). Statsandelen för kommunal basservice ska höjas i motsvarande grad i samband med reformen.

Konsekvenserna av finansieringsprincipen bör granskas också för enskilda kommuner, eftersom självstyrelsen ska tryggas för varje kommun. För att få till stånd ett referensvärde för statsandelsberäkningarna har en uppskattning av kostnadsfördelningen mellan kommuner gjorts baserat på nuvarande kostnader. Uppskattningen är kalkylerad och således enbart riktgivande. Om nettoeffekterna (bedömda t.ex. utifrån förändringstrycket i fråga om kommunalskattesatsen) är rimliga kan de anses vara godtagbara. Exempelvis vid social- och hälsovårdsreformen begränsades ändringarna i kommunernas driftsekonomi till cirka +/- 0,6 procentenheter i relation till förändringstrycket i fråga om kommunalskattesatsen. I sitt utlåtande över reformen (GrUU 17/2021 rd) tog grundlagsutskottet inte uttryckligen ställning ur detta perspektiv, men betonade att finansieringsmodellens effekter och funktion noggrant måste bevakas också med tanke på hållbar ekonomi och kapacitet i de enskilda kommunerna och att korrigerande åtgärder måste vidtas om det behövs. Enligt en aktuell provberäkning skulle endast en kommun ha ett beräknat skattehöjningstryck som överskrider 0,6 procentenheter till följd av den föreslagna reformen. Dessutom stannar skattehöjningstrycket strax under 0,6 procentenheter för två andra kommuner. För nämnda kommuners del beror den stora förändringen på de exceptionellt höga kostnaderna i nuläget, vilka uppstår särskilt av användningen av lönesubvention inom den privata sektorn.

Det föreslås dessutom att i fråga om de uppgifter som överförs till kommunerna ska övergången till kalkylerad statsandelsfinansiering ske stegvis. Den stegvisa övergången kommer att lindra väsentligt de största ändringarna jämfört med den nuvarande kostnadsnivån och ge kommunerna en möjlighet att anpassa sig till förändringen. Därför föreslås det en övergångsperiod på två år, varefter man ska övergå till finansiering som i sin helhet bestäms på kalkylerade grunder.

Det föreslås att år 2025 ska 50 procent av de uppskattade kostnaderna för de uppgifter som överförs anvisas utifrån de uppskattade faktiska kostnaderna per kommun år 2023 och år 2026 25 procent utifrån de uppskattade faktiska kostnaderna per kommun år 2024. Den andel som anvisas på kalkylmässiga grunder ska på motsvarande sätt vara mindre under de nämnda åren. Från och med 2027 ska finansieringen i sin helhet fördelas på kalkylmässiga grunder.

Mot bakgrund av det som anförts ovan kan det i fråga om den kommunala självstyrelsen och finansieringsprincipen för denna anses sannolikt att överföringen av serviceansvaret samt den därmed sammanhängande finansieringslösningen inte kommer att äventyra kommunernas rätt att självständigt besluta om sin ekonomi på ett sätt som strider mot grundlagen. Sett till förhöjningstrycket på kommunalskatteprocenten ser konsekvenserna för den enskilda kommunens ekonomi ut att i huvudsak vara rimliga. Det största förändringstrycket beror på exceptionellt höga kostnader för sådana tjänster för vilkas del organiseringen och omfattningen av tjänsterna är beroende av den ansvariga aktörens prövning. Beslutet om tjänsteutbud och om sättet att ordna tjänsterna innefattar överhuvudtaget relativt stora möjligheter till prövning, vilket i viss mån kan bedömas kunna lindra det tryck som propositionen medför för kommunernas ekonomi.

Med tanke på den kommunala självstyrelsen bör den föreslagna reformen också betraktas som en helhet på vilken utvidgningen av finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner har en central inverkan. Utgångspunkten för överföringen av finansieringsansvaret är att överföringen genomförs kostnadsneutralt mellan kommunerna och staten. Kommunerna kompenseras fullt ut för ökningen av finansieringsansvaret genom en ersättning i övergångsskedet vars nivå inte justeras senare. Det hur finansieringsansvaret för arbetsmarknadsstödet utvecklas framöver beror på hur arbetslösheten utvecklas, medan den kompensation som betalas till kommunerna bestäms enligt de grunder som den har fastställts på.

Kompensationen genomförs via statsandelssystemet. Ersättningen för kommunens utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner ska läggas till statsandelen för den kommunala basservicen så att det sammanlagda beloppet av ersättningar motsvarar den kostnadsökning som det utvidgade finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner medför för kommunerna på riksnivå.

Som kompensation för kommunens utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner ökas kommunens statsandel så att den motsvarar den kostnadsökning som det utvidgade finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner medför för kommunen. Det görs ingen justering i efterhand i den kommunspecifika fördelningen av kompensationen. Ersättningens storlek ska dock justeras årligen enligt folkpensionsindexet så att nivån på ersättningarna kvarstår reellt oförändrad.

Vid sidan av de ekonomiska incitamenten bör det bedömas i hur stor utsträckning kommunen genom olika mekanismer i praktiken kan påverka utvecklingen av sina sysselsättningsutgifter. Till följd av reformen beslutar kommunerna om ordnandet av arbetskraftsservice och om mängden resurser som kanaliseras till det. Överföringen av ansvaret för ordnande av arbetskraftsservice till kommunerna kan i princip antas förbättra kommunernas möjligheter att påverka också utvecklingen av förmånsutgifter, under förutsättning att kommunerna faktiskt är kapabla att ordna servicen på ett ändamålsenligt sätt. Visserligen kan det inflytande som en enskild kommun har i samarbetet mellan flera kommuner, t.ex. i en samkommun, i praktiken vara litet i vissa fall. Om en kommuns arbetskraft är mindre än 20 000 personer ska kommunen i syfte att ordna servicen bilda ett samarbetsområde (sysselsättningsområde) tillsammans med en eller

flera andra kommuner så att arbetskraften i de kommuner som ingår i sysselsättningsområdet uppgår till minst 20 000 personer totalt. Detta betyder att majoriteten av kommunerna ska ordna servicen tillsammans med andra kommuner i form av ett lagstadgat samarbete. Det inflytande en kommun har beror exempelvis på det vilka sysselsättningsområden som bildas och hur samarbetet inom ett sysselsättningsområde faktiskt genomförs. Därför är det viktigt att konsekvenserna av reformen och hur väl finansieringsmodellen fungerar följs också ur denna synvinkel.

Bl.a. social- och hälsovårdstjänsterna och bildnings- och utbildningstjänsterna är exempel av betydelse för de kostnader som sysselsättningen och arbetslösheten orsakar. Förändringarna i kommunernas uppgifter måste beaktas. Organiseringsansvaret för social- och hälsovården tas bort från kommunerna vid ingången av 2023, vilket har sin betydelse för kommunernas möjligheter att påverka. I och med detta får också finansieringsansvaret och de ändringar som görs i det ansvaret större betydelse för kommunernas övergripande ekonomi jämfört med nuläget och nuvarande uppgifter.

Samtidigt ökar den kommunala ekonomins konjunkturkänslighet och osäkerheten förenad med kommunernas verksamhet och ekonomi till följd av att ansvaret att ordna arbetskraftsservice överförs på kommunerna och deras finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner ökar. Ansvaret att ordna service och det växande ansvaret för finansieringen av förmåner är ett större incitament för kommunen att förvalta sysselsättningen effektivt. Å andra sidan kommer konjunkturväxlingar inom ekonomin, vilka inte är beroende av den enskilda kommunens agerande, att ha en allt större inverkan på kommunernas ekonomi. Verkningarna kan i vissa situationer vara betydande om utgifterna för skötseln av sysselsättningen och kostnaderna för arbetslöshetsförmånerna ökar samtidigt som kommunens skatteinkomster minskar. Det ska dock noteras att kommunens finansieringsansvar ökar stegvis och att ansvaret inte ökar plötsligt i betydande grad även om det skulle ske en vändning till det sämre i ekonomin. Enligt propositionen börjar kommunens finansieringsansvar efter 100 förmånsdagar och stiger till 50 procent först vid 700 förmånsdagar (vilket motsvarar cirka 2,5 års arbetslöshet). På motsvarande sätt ändras de enskilda kommunernas andelar i redovisningssystemet för skatter med en viss fördröjning vilket bromsar konjunkturväxlingarnas inverkan på skatteintäkterna. Vid behov kan staten vidta separata stödåtgärder, t.ex. införa förhöjd statsandel enligt prövning eller stöd för akuta problem i strukturomvandlingssituationer.

När reformen genomförs ska man se till att finansieringsprincipen tillgodoses och reformens konsekvenser ska betraktas inte bara på övergripande nivå för hela kommunsektorn utan också ur enskilda kommuners synvinkel. Det finns stora skillnader mellan olika kommuner bl.a. när det gäller deras allmänna ekonomiska situation och förmåga att vid behov anpassa sin ekonomi. Också sysselsättningsläget varierar från kommun till kommun. I samband med reformen ska det göras en noggrann analys av kommunernas kapacitet att sköta sina uppgifter. I sista hand har dock lagstiftaren relativt bred prövningsmarginal i fråga om kommunernas uppgifter och åligganden. I sina ovan nämnda utlåtanden har grundlagsutskottet ansett att utvidgningen av kommunernas finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner är relativt oproblematiske ur konstitutionell synvinkel.

Det är ofrånkomligt att det också uppstår osäkerhet kring överföringen av ansvaret för att ordna service och ändringarna i finansieringssystemen. Det är därför viktigt att man i samband med reformerna noggrant följer med konsekvenserna för den kommunala ekonomin och situationen för de enskilda kommunerna och att man vid behov vidtar korrigeringsåtgärder, med beaktande av även andra förändringar som sker i kommunernas uppgiftsfält. Enligt förslaget ska statsrådet

i fortsättningen tillsätta en riksomfattande delegation för främjande av sysselsättningen för en regeringsperiod åt gången. Delegationen ska ha till uppgift att stödja arbets- och näringsministeriet i uppgiften att styra främjandet av sysselsättningen, följa och förutse hur servicesystemet fungerar och behandla utvecklingsbehov som gäller främjande av sysselsättningen. Delegationen ska varje regeringsperiod lämna en redogörelse om läget för servicesystemet till statsrådet. Redogörelsen ska innehålla en bedömning av hur servicesystemet fungerar och hur förutsättningarna att ordna service uppfylls, inbegripet hur finansieringssystemet fungerar och hur ändamålsenliga kriterierna för organiseringsansvar är. I samband därmed kan delegationen även göra framställningar om ändringar i lagstiftningen och andra ändringar. I fråga om finansieringssystemets funktion ska bedömningen gälla kommunens finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner och kompenseringen av dem samt finansieringen av arbetskraftsservice. I redogörelsen ska ställning tas bl.a. till frågan huruvida den finansiering som kommunerna får räcker till för fullgörandet av kommunernas uppgifter och för finansieringssystemets utvecklingsbehov. En uppskattning av hur finansieringsprincipen tillgodoses i kommunsektorn, det vill säga rent konkret hur väl finansieringen räcker till för att fullgöra kommunens uppgifter, ska enligt 12 § 3 mom. i kommunallagen ingå i programmet för kommunernas ekonomi. Enligt 12 § 1 mom. i kommunallagen utgör beredningen av programmet en del av beredningen av planen för de offentliga finanserna. Bedömningen av hur finansieringsprincipen genomförs är således i princip lagstadgad på det sätt som grundlagsutskottet betonat (GrUU 34/2013 rd). Den redogörelse som delegationen för främjande av sysselsättningen avfattar stöder och kompletterar den årliga utvärdering av hur finansieringsprincipen tillgodoses som görs i anslutning till kommunekonomiprogrammet.

Offentlig arbetskraftsservice och serviceprocessen för arbetssökande

Bestämmelserna om offentlig arbetskraftsservice som i fortsättningen ska omfattas av kommunernas organiseringsansvar motsvarar i huvudsak gällande bestämmelser i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice som kommit till med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 32/2012 rd, GrUU 32/2022 rd). I förslaget beaktas dessutom den revidering av bestämmelserna om lönesubvention i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och den reglering om sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år (RP 175/2022 rd) om föreslås träda i kraft vid ingången av 2023. Den konstitutionella bedömningen av lönesubventionsreformen och av sysselsättningsstödet för personer som fyllt 55 år ingår i propositionen i fråga.

Innehållsmässiga ändringar som i denna proposition föreslås i bestämmelserna om offentlig arbetskraftsservice är att den maximitid för träning som avses i 6 kap. 53 § och maximitiden för utbildningsprövning som avses i 54 § slopas, att maximitiden för arbetsprövning begränsas till 12 månader samt att studier i läs- och skrivkunighet inkluderas i de frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Dessutom föreslås det att bestämmelserna om startpeng ändras så att lön eller ersättning för arbete som inte har samband med företagarens företagsverksamhet, andra förmåner eller andra stöd för företagarens lönekostnader inte hindrar att startpeng beviljas eller betalas till fullt belopp, utan att beloppet av förmånerna ska dras av från startpengen. De prioriterade inkomster som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa påverkar inte startpengens belopp. Tack vare ändringen kan t.ex. en närståendevårdare få startpeng om stödet för närståendevård underskrider startpengens belopp. De ovan nämnda ändringarna bedöms inte vara problematiska med avseende på bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna. Den föreslagna ändringen i fråga om startpeng främjar tillgodoseendet av rätten till näringsfrihet enligt 18 § i grundlagen enligt vilket var och en i enlighet med lag har rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt.

Också bestämmelserna om serviceprocessen för arbetssökande och om den skyldighet att söka arbete som åläggs den arbetssökande motsvarar innehållsmässigt nuvarande bestämmelser som har kommit till med grundlagsutskottets medverkan. I riksdagens svar Rsv 212/2021 rd ingår uttalanden som gäller regleringen i fråga.

Språkliga rättigheter

Enligt 17 § 2 mom. i grundlagen ska vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på detta språk tryggas genom lag. Dessutom ska det allmänna enligt 2 mom. tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhällsliga behov enligt lika grunder. Bestämmelsen förutsätter vid sidan av den formellt jämställda behandlingen av språken också att den faktiska jämlikheten mellan finskspråkiga och svenskspråkiga garanteras bland annat när samhällslig service organiseras (GrUU 17/2021 rd, GrUU 21/2009 rd). När förvaltningen organiseras ska enligt 122 § 1 mom. i grundlagen en indelning i sinsemellan förenliga områden eftersträvas så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder.

Enligt 10 § i språklagen (423/2003) har var och en rätt att använda finska eller svenska i kontakter med statliga myndigheter och tvåspråkiga myndigheter i välfärdsområden och välfärds-sammanslutningar samt tvåspråkiga kommunala myndigheter. Hos enspråkiga kommunala myndigheter ska användas kommunens språk och hos enspråkiga myndigheter i välfärdsområden och välfärdssammanslutningar välfärdsområdets eller välfärdssammanslutningens språk, om inte myndigheten på begäran beslutar annorlunda eller något annat föreskrivs på något annat ställe i lag. I ljuset av bestämmelserna i språklagen innebär överföringen av arbetskraftsservice från statliga myndigheter till kommunala aktörer att de språkliga rättigheterna försämras, om ansvaret för att ordna arbetskraftsservice överförs till en enspråkig kommun eller om de kommuner som bildar ett sysselsättningsområde är enspråkiga.

I 19 § i propositionens lagförslag 1 föreslås det bestämmelser om undantag från bestämmelserna i språklagen. Var och en ska ha rätt att i egen sak använda sitt eget språk, finska eller svenska, också hos en enspråkig myndighet. De språkliga rättigheterna vid en enspråkig arbetskraftsmyndighet motsvarar således de språkliga rättigheterna vid en enspråkig arbets- och näringsbyrå. Eftersom de språkliga rättigheterna trots detta skulle kunna försämrats, om det inom området för en nuvarande tvåspråkig arbets- och näringsbyrå bildas enspråkiga arbetskraftsmyndigheter, ska lagrummet i fråga dessutom innehålla bestämmelser om rätten att anlita service hos annan arbetskraftsmyndighet än den som är behörig på grundval av hemkommunen för att de språkliga rättigheterna skulle kunna tillgodoses. Kunden skulle således kunna bli kund hos en tvåspråkig arbetskraftsmyndighet för att få de språkliga rättigheterna tillgodosedda. Syftet med bestämmelserna är att hindra att de språkliga rättigheterna försämrats jämfört med nuläget. I syfte att trygga språkliga rättigheter skulle statsrådet också kunna bevilja dispens att bilda ett sysselsättningsområde vars arbetskraftsunderlag är mindre än 20 000.

Rättssäkerhet

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Enligt 2 mom. ska offentligheten vid

handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag.

Grundlagsutskottet har ansett att formuleringen i 21 § 1 mom. i grundlagen om beslut som gäller en persons rättigheter och skyldigheter hänger samman med omständigheter som enligt finsk rätt betraktas som rättigheter och skyldigheter. Vilken som helst myndighetsåtgärd som är positiv för individen är dock inte ett beslut som gäller individens rätt på det sätt som avses i grundlagen. Grundlagen utgår från att lagstiftningen innefattar ett tillräckligt exakt kriterium för att det uppkommer en relation mellan den enskilde och det allmänna, som kan betraktas som en rättighet. Också bestämmelserna om villkoren för rättigheter eller förmåner som är beroende av prövning och alltså inte omfattas av så kallad subjektiv rätt kan i sig utgöra ett tillräckligt exakt underlag för att det ska uppstå ett förhållande mellan individen och det allmänna som kan betraktas som en rätt i den mening som 21 § 1 mom. i grundlagen avser. Ett sådant underlag uppkommer dock vanligen inte om en förmån eller en tjänst helt och hållet är beroende av myndighetens prövning, disponibla anslag eller till exempel planer. Även då kan det vara relevant att öppna för en möjlighet att överklaga bland annat för att kontrollera att myndigheterna över huvud taget handlar korrekt och opartiskt och för att säkerställa enhetlig tillämpningspraxis (se till exempel GrUB 16/2019 rd och GrUU 50/2018 rd och utlåtanden som nämns i dem).

Bestämmelserna i 21 § i grundlagen hindrar inte att man genom lag föreskriver om mindre undantag från de rättigheter som tryggas i paragrafen, förutsatt att undantagen inte ändrar den aktuella rättsskyddsgarantins ställning som huvudregel och inte i enskilda fall äventyrar individens rättssäkerhet. Trots att lagstiftaren inom ramen för det lagförbehåll som ingår i 21 § 2 mom. i grundlagen har konstitutionell prövningsrätt att reglera de garantier för en rättvis rättegång som avses i 21 § i grundlagen, anser utskottet att huvudregeln enligt grundlagen om att motparten ska bli hörd ska bevaras i till exempel regleringen av rättskipningen om hörande. Grundlagsutskottet anser att det till följd av arten av den rättighet som garanteras i 21 § 1 mom. i grundlagen och lagförbehållet i 2 mom. står klart att regleringen av besvärsrätten och i synnerhet av besvärsförbudet och förbudet mot ändringsökande, men också andra begränsningar av besvärsrätten, omfattas av kravet att det ska finnas bestämmelser i lag (se t. ex. GrUU 17/2021 rd, GrUB 16/2019 rd och GrUU 50/2018 rd och utlåtanden som nämns i dem).

Enligt lagförslag 1 får omprövning som huvudregel begäras i ett beslut som en arbetskraftsmyndighet eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter har fattat med stöd av den föreslagna lagen. I fråga om sökande av ändring i förvaltningsdomstol iakttas lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Också besvär över en kommunal arbetskraftsmyndighets beslut ska anföras i form av förvaltningsbesvär. I fråga om vissa ärenden tillämpas en besvärsväg som avviker från det som anförts ovan. Ändring i beslut som gäller avslag av registrering som arbetssökande, utbildning inom omställningsskyddet och s.k. kostnadsersättning enligt prövning som avses i 103 § 3 mom. får sökas hos besvärsnämnden för social trygghet. De ovan nämnda omständigheterna har samband med sådana ärenden som besvärsnämnden för social trygghet behandlar med stöd av lagen om utkomststöd för arbetslösa.

Lagförslaget innehåller dessutom bestämmelser om besvärsförbud. Liknande bestämmelser ingår redan nu i 14 kap i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. De bestämmelser om ändringsökande som avses ovan har uppkommit huvudsakligen med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 32/2012 rd, GrUU 6/2022 rd).

I 147 § 1 mom. 1 punkten i lagförslag 1 ingår ett förbud mot att söka ändring i beslut om antagning av studerande till arbetskraftsutbildning. I sitt utlåtande över lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (GrUU 32/2012 rd, s. 5/I) ansåg grundlagsutskottet att det vid antagningen av studerande till arbetskraftsutbildning inte handlar om någon subjektiv rätt, men att myndigheten ändå inte prövar enbart ändamålsenligheten när den fattar sitt beslut, åtminstone inte till den del ett eventuellt avslag beror på att personen inte är lämpad. Lämplighetskravet är enligt utskottet i sig ett tillräckligt exakt juridiskt kriterium för att söka ändring. När man dessutom beaktar att beslutet kan ha stor betydelse för den berörda personen såg utskottet det som motiverat att antingen avgränsa besvärsförbudets räckvidd eller stryka förbudet.

I sitt betänkande beaktade arbetslivs- och jämställdhetsutskottet grundlagsutskottets utlåtande så att förbudet mot ändringssökande inte skulle omfatta bedömningen av lämplighet med undantag för gemensamt anskaffad utbildning. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet konstaterade i sitt betänkande (AjUB 7/2012 rd, s.10/II) följande: Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har erfarenhet att det kan uppstå problem om ändringssökandet ska kunna gälla gemensam anskaffning av utbildning som föreslagna 5 kap. 7 § föreskriver om. Gemensamt anskaffad utbildning medfinansieras av arbetsgivaren, uppdragsgivaren för den som vill bli företagare eller det företag som överlåter företagarrättigheterna. Även om det är arbets- och näringsbyrån som fattar det formella antagningsbeslutet deltar arbetsgivaren i lämplighetsbedömningen av de sökande. Resultatet kan bli att det är arbetsgivarens bedömning av den sökandes lämplighet som överklagas. Framför allt gäller problemet så kallad RekryteringsUtbildning, där deltagarna efter avslutad utbildning blir anställda hos arbetsgivaren som deltar i den gemensamma anskaffningen av utbildning. Arbetsgivaren kan inte förpliktas att anställa personer som den anser vara olämpliga eller delta i finansieringen av utbildning för dem. Utskottens ovan nämnda ståndpunkter har beaktats i det förbud mot att söka ändring i beslut om antagning av studerande som ingår i föreslagna 147 § 1 mom.

I sitt utlåtande GrUU 32/2012 rd ansåg grundlagsutskottet också att de förbud mot att söka ändring i beslut om avslag på ersättning för lönesubvention och rese- och logistikostnader som ingick i det lagförslag som behandlades inte var problematiska med tanke grundlagens 21 §, eftersom besluten gällde behovsprövade förmåner. De förbud mot att söka ändring som ingår i 147 § 1 mom. 2 och 3 punkten i lagförslag 1 motsvarar de ovan nämnda förbuden mot att söka ändring. När det gäller lönesubvention ska förbudet mot ändringssökande dock inte omfatta det belopp av lönesubvention som enligt den föreslagna lagstiftningen inte är föremål för myndighetens prövning. Också det förbud mot att söka ändring som föreslås i 147 § 1 mom. gäller en förmån enligt prövning (kostnadsersättning enligt prövning) och motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen. I den nya lagen föreslås inte något förbud som liknar det nuvarande förbudet mot att begära omprövning av eller att överklaga ett avslående beslut som gäller stöd eller ersättning när avslaget beror på anslagsskäl.

I föreslagna 147 § 1 mom. 5 punkten ingår ett förbud mot att söka ändring i ett avgörande där myndigheten har ansett att de villkor för sysselsättning som anges i 4 § i lagen om Jobbkanalen Ab inte uppfylls. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande om Jobbkanalen Ab att det är klart att anvisandet enligt 4 § i lagen om Jobbkanalen Ab ska betraktas som ett beslut enligt 21 § i grundlagen. Utskottet ansåg att om avsikten är att begränsa ändringssökande i ett beslut om hänvisning, ska bestämmelser om detta på grund av 21 § i grundlagen uttryckligen utfärdas genom lag. (GrUU 6/2022 rd, s.5)

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande över lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice konstaterat att arbets- och näringsmyndighetens avgöranden i en fråga om tillhandahållande av tjänster som gäller individen är – till skillnad från själva serviceverksamheten och organiseringen av den – ändå myndighetsbeslut som i princip får överklagas. (GrUU 32/2012 rd, s. 5/I). Utskottet har dock betraktat avgöranden som gäller yrkesvals- och karriärvägledning, träning, prövning, sakkunnigbedömningar och sakkunnigas service för företag som sådana avgöranden som kan omfattas av besvärstjänst, eftersom besluten är beroende av myndighetens prövning och anslagen för verksamheten (GrUU 32/2012 rd).

I sitt ovan nämnda utlåtande konstaterade grundlagsutskottet dessutom att sysselsättningsplaner i hög grad är jämförbara med integrationsplaner. Utskottet ansåg inte att beslut om integrationsplaner är reella förvaltningsåtgärder. Utskottet har också varit av den åsikten att åtminstone en vägran att utarbeta en integrationsplan bör kunna överklagas genom besvär (se GrUU 42/2010 rd). Detsamma gäller sysselsättningsplaner. Utskottet har också konstaterat att om rätten att söka ändring i beslut om sysselsättningsplaner avses bli avgränsad måste det i varje fall uttryckligen lagstiftas om detta (se 83 § i lagen om främjande av integration).

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ansåg det inte nödvändigt att föreslå ändring av det lagförslag som då behandlades, så att det i lagen skulle ha införts ett förbud mot ändringssökande i fråga om sysselsättningsplaner. Utskottet konstaterade i sitt betänkande att besvärstjänsten inte avsetts gälla beslut av arbets- och näringsmyndigheten om att en sysselsättningsplan trots kundens önskemål inte upprättas. Sådana beslut ska alltså kunna överklagas. Däremot ska det inte gå att söka ändring i sysselsättningsplanens innehåll, som har utformats i samverkan mellan kunden och myndigheten, eller i det som krävs i planen (AjUB 7/2012 rd, s. 11/I).

Grundlagsutskottet har sedermera i sitt utlåtande över social- och hälsovårdsreformen (GrUU 15/2018 rd) tagit ställning till den kundplan enligt valfrihetslagen som ingick i reformen. Att belägga beslut om kundplanen med besvärstjänst är enligt grundlagsutskottet ingen ringa inskränkning av besvärstjänsten, som hör till de grundläggande fri- och rättigheterna och utskottet ansåg det därför problematiskt att föreskriva om ett allmänt besvärstjänst i fråga om beslut som gäller kundplaner och skapar rättigheter. Grundlagsutskottet påpekade dock att kundplanerna har olika innebörd när det gäller å ena sidan socialtjänster och å andra sidan hälso- och sjukvårdstjänster. I frågor om socialtjänster fattas det förvaltningsbeslut i vilka ändring kan sökas. Om det vid detta ändringssökande är möjligt att också bedöma kundplanens lagenlighet, är det enligt utskottet trots 21 § i grundlagen möjligt att föreskriva att det i beslut om kundplaner inte särskilt får sökas ändring till denna del.

Det föreslås att det till den förevarande lagen fogas ett förbud mot att söka ändring i sysselsättningsplanen. Förbudet mot att begära omprövning och att anföra besvär gäller innehållet i planen. I en sysselsättningsplan kommer man överens om service enligt den arbetssökandes servicebehov som är beroende av arbetskraftsmyndighetens prövning och som den arbetssökande är skyldig att delta i. I sysselsättningsplanen föreläggs den arbetssökande dessutom jobbsökningsskyldighet, om inte något annat följer av bestämmelserna i lagen. En arbetssökande som inte iakttar sysselsättningsplanen kan förlora sin rätt till arbetslöshetsförmån för viss tid eller tills vidare. Sysselsättningsplanen ska således betraktas som ett myndighetsbeslut, som enligt grundlagsutskottets praxis inte utan någon uttrycklig bestämmelse om saken ska undantas från rätten att söka ändring. Om den arbetssökande skulle förlora arbetslöshetsförmånen på grund av försummelse i anslutning till sysselsättningsplanen, kan innehållet i sysselsättningsplanen föras till besvärstjänsten för prövning som ett utkomstskyddsärende. Den arbetssökande har således

tillgång till rättsmedel trots förbudet att söka ändring när det gäller sysselsättningsplan. Förbudet mot att begära omprövning av eller anföra besvär över planen begränsar inte möjligheten att söka ändring i Arbetskraftsmyndighetens beslut om särskild service eller förmån. Om den arbetssökandes rätt till utbildning inom omställningsskyddet meddelas det exempelvis ett separat överklagbart beslut.

De föreslagna bestämmelserna om ändringsökande kan inte anses vara problematiska med avseende på grundlagen.

Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och överföringen inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Begreppet offentliga förvaltningsuppgifter används i grundlagen i en vidsträckt bemärkelse, så att det omfattar uppgifter som hänför sig t.ex. till verkställigheten av lagar samt beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner (RP 1/1998 rd s. 179/I).

Offentliga förvaltningsuppgifter är ett konstitutionellt begrepp som inbegriper en abstraktionsnivå och som inte ska tolkas med hjälp av bestämmelserna i en vanlig lag. I allmänhet kan det inte genom en vanlig lag föreskrivas om vilka uppgifter som är offentliga förvaltningsuppgifter, utan den frågan bedöms av grundlagsutskottet. Enligt förarbetena (RP 72/2002 rd, s. 53/I) till förvaltningslagen (434/2003) åsyftar begreppet offentlig förvaltningsuppgift verksamhet som sammanhänger med att något allmänt intresse tillgodoses, eller som på något annat sätt har sådana drag som är karakteristiska för ordnandet av offentlig service. Det är också viktigt att åliggandet grundar sig på ett offentligt uppdrag genom eller med stöd av lag.

Offentliga förvaltningsuppgifter kan innebära utövning av offentlig makt eller betydande utövning av offentlig makt. Offentliga förvaltningsuppgifter är ofta förbundna med rätten att utöva offentlig makt, dvs. att fatta förvaltningsbeslut, och de omfattar också berednings- och verkställighetsåtgärder som omedelbart tjänar avgörandet av ett ärende (RP 72/2002 rd). Utövning av offentlig makt kan också omfatta påbud och förbud som riktas mot enskilda. Utövning av betydande offentlig makt, vilket innefattar uppgifter som enligt 124 § i grundlagen inte överhuvudtaget kan anförtros någon instans utanför myndighetsmaskineriet, är t.ex. på självständig prövning baserad rätt att använda maktmedel eller att på något annat konkret sätt ingripa i en enskild persons grundläggande fri- och rättigheter (RP 1/1998 rd).

Med s.k. faktisk förvaltningsverksamhet avses den delen av den offentliga förvaltningsverksamheten som inte innefattar beslutanderätt och inte har några egentliga rättsliga verkningar som syfte (RP 72/2002 rd). Faktisk förvaltningsverksamhet är t.ex. utförande av olika vårduppgifter samt lagbaserad rådgivning som anförtrots åt en myndighet. Myndighetens rådgivning styr förvaltningskundernas agerande, och kunderna ska kunna lita på att de råd som ges är korrekta. Rådgivningen kan också innefatta drag av utövning av offentlig makt när det är fråga om rådgivning i anslutning till beslutsfattande som gäller individens rättsliga ställning. Ju mer rådgivningen i praktiken kan påverka individens rättigheter och skyldigheter, desto betydelsefullare kan dimensionen av offentlig makt anses vara.

I grundlagen definieras inte begreppen offentlig förvaltningsuppgift och utövare av offentlig makt. I Finland kan endast myndigheter och i myndigheternas namn lagligt utnämnda tjänstemän utöva offentlig makt enligt den s.k. författningsrättsliga principen om tjänstemannaförvaltning (RP 1/1998 rd). Ett uttryckligt syfte med 124 § i grundlagen har varit att begränsa överföringen av offentliga förvaltningsuppgifter utanför det egentliga myndighetsmaskineriet. Grundlagens 124 § utgår från att principen om tjänstemannaförvaltning inte innebär något absolut hinder för att i en begränsad omfattning överföra offentlig makt och offentliga uppgifter på andra än myndigheter, såsom på statliga affärsverk och privaträttsliga sammanslutningar. För att förutsättningarna enligt 124 § i grundlagen skulle bli uppfyllda har grundlagsutskottet i sin etablerade tolkningspraxis förutsatt att ska det utfärdas tillräckligt detaljerade bestämmelser om hur uppgifterna ska skötas och om det förfarande som ska tillämpas för att rättsskyddsaspekter ska beaktas och att de som sköter offentliga uppdrag omfattas av straffrättsligt tjänsteansvar. Grundlagsutskottet har i den bemärkelse som avses i 124 § i grundlagen till det egentliga myndighetsmaskineriet räknat de myndigheter som hör till statens och självstyrelsesamfundens normala organisation samt sådana självständiga institutioner som Finlands Bank och Folkpensionsanstalten, liksom också de specialorgan som i regel är gemensamma för alla kommuner, såsom kommunala arbetsmarknadsverket och kommunala pensionsanstalten (GrUU 22/20025 rd).

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna. Vid bedömningen av ändamålsenligheten ska särskilt uppmärksammas dels förvaltningens effektivitet och övriga interna behov, dels enskilda personers och sammanslutningars behov samt också arten av förvaltningsuppgifterna (RP 1/1998 rd och t.ex. GrUU 8/2014 rd, GrUU 6/2013 rd, GrUU 65/2010 rd och GrUU 57/2010 rd). Kravet på ändamålsenlighet kan således när det är fråga om uppgifter i samband med serviceproduktion uppfyllas lättare än till exempel i fråga om beslutsfattande som gäller en enskild persons eller sammanslutnings centrala rättigheter.

Grundlagsutskottet har i sin etablerade utlåtandepraxis betonat att kravet på ändamålsenlighet är ett juridiskt villkor och att det måste bedömas från fall till fall om kravet uppfylls (t.ex. GrUU 44/2016 rd, GrUU 16/2016 rd, GrUU 12/2014 rd, GrUU 8/2014 rd och GrUU 5/2014 rd). Det måste bedömas från fall till fall huruvida kravet på ändamålsenlighet uppfylls i fråga om varje offentlig förvaltningsuppgift som föreslås bli skött utanför myndighetsorganisationen. I sina bedömningar av om kravet på ändamålsenlighet uppfylls har grundlagsutskottet vägt in bland annat den specialkompetens eller de resurser som behövs för uppgifterna, ett ökat servicebehov, regional tillgång till tjänster och flexibilitet samt effektivitet i verksamheten (t.ex. GrUU 16/2016 rd, GrUU 29/2013 rd, GrUU 6/2013 rd och GrUU 37/2010 rd). Utskottet har konstaterat att kravet på ändamålsenlighet inte enbart handlar om ekonomisk ändamålsenlighet, även om det på behörigt sätt måste fästas adekvat hänseende vid de ekonomiska konsekvenserna (GrUU 26/2017 rd och GrUU 11/2006 rd). Också det huruvida myndighetens personella resurser räcker till har haft betydelse (GrUU 23/2013 rd och GrUU 6/2013 rd).

Betydande utövning av offentlig makt innebär i princip ingripande i individens grundläggande fri- och rättigheter. Grundlagsutskottet har ansett att exempelvis befogenhet att utföra inspektioner på hemfridskyddade platser innebär rätt till ett betydande ingrepp i vars och ens grundlagstryggade hemfrid och att en enskild därmed inte kan få en sådan befogenhet genom en vanlig lag (t.ex. GrUU 44/2016 rd). Också alla sådana avgöranden som väsentligen ingriper i den personliga frihet eller integritet som avses i 7 § i grundlagen inbegriper betydande utövning av offentlig makt (GrUU 5/2014 rd). På samma sätt inbegriper påförande av administrativa påföljder enligt utskottet betydande utövning av offentlig makt (t.ex. GrUU 15/2012 rd och GrUU

57/2010 rd). Också beslut om utfärdande av pass inbegriper enligt utskottet helt klart betydande utövning av offentlig makt och den makten kan bara anförtros en myndighet (GrUU 6/2013 rd).

De grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten och kravet på god förvaltning kan i faktisk verksamhet tillgodoses om bestämmelserna generellt sett är exakta och i övrigt tillbörliga och om de involverade är lämpliga och behöriga för sin uppgift (GrUU 26/2017 rd och GrUU 24/2001 rd). Uppgiftens art har betydelse vid bedömningen. Det är viktigt att behörighets- och kvalitetskraven på serviceproducenterna är höga i alla steg i förfarandet och att det utövas ändamålsenlig tillsyn över serviceproducenterna (GrUU 6/2013 rd). Kravet angående lämplig och adekvat utbildning framhävs särskilt i sådana fall där den faktiska förvaltningsverksamheten påverkar tillgodoseendet av de grundläggande rättigheterna eller när offentlig makt utövas i uppgifterna (GrUU 27/2014 rd).

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis av hävd ansett att villkoret enligt 124 § i grundlagen att tilldelningen av en uppgift inte får äventyra de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning, förutsätter att tillgodoseendet av kraven på rättssäkerhet och god förvaltningssed säkerställs genom bestämmelser. Detta innebär bl.a. att de allmänna förvaltningslagarna följs vid behandlingen av ärendet och att de som behandlar ärendena gör det på tjänsteansvar. Som allmänna förvaltningslagar betraktas förvaltningslagen, offentlighetslagen, lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003), EU:s allmänna dataskyddsförordning (2016/679), dataskyddslagen (1050/2018) och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Lagarna i fråga konkretiserar de genom grundlagens bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter skyddade garantierna för god förvaltning och rättssäkerhet samt offentlighetsprincipen och de språkliga rättigheterna. Eftersom de allmänna förvaltningslagarna innehåller bestämmelser om tillämpningsområde, definitionen på myndigheter eller affärsverks och enskildas skyldigheter att ge språklig service, tillämpas de även på enskilda när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter, varför det inte längre än nödvändigt att ta hänvisningen in i lagen.

Grundlagsutskottet har också ansett att skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen förutsätter att de fysiska personer som sköter uppgiften handlar under tjänsteansvar och att de personer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter är utbildade och har sakkunskap samt att den offentliga tillsynen över dem har ordnats på behörigt sätt. Enligt 118 § i grundlagen svarar en tjänsteman för att hans eller hennes ämbetsåtgärder är lagliga, vilket innebär att i tjänstemannens särställning ingår ett större ansvar än andra har för fel som inträffat i arbetet. Tjänsteansvaret har av hävd ansetts omfatta både straffrättsligt och skadeståndsrättsligt ansvar. Det straffrättsliga tjänsteansvaret sträcker sig med stöd av definitionsbestämmelsen i 40 kap. 11 § 5 punkten i strafflagen också till utövning av offentlig makt utanför myndighetsorganisationen. Bestämmelser om skadeståndsrättsligt ansvar finns i skadeståndslagen. Grundlagsutskottet har av hävd ansett att bestämmelserna om tjänsteansvar ska täcka en tilldelad offentlig förvaltningsuppgift i dess helhet.

Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att ordna offentlig arbetskraftsservice utgör en uppgiftshelhet som inbegriper utövning av offentlig makt. Enligt 8 § i kommunallagen ska den kommun som ansvarar för organiseringen av uppgifterna svara för utförandet av myndighetens befogenheter. Enligt propositionens lagförslag 1 kan en kommun som har ansvaret för ordnandet av arbetskraftsservice genom avtal överföra uppgifter till en kommun som hör till sysselsättningsområdet. Också i det fallet är det fråga om att en myndighet svarar för utförandet av uppgiften.

I propositionen ingår inte några förslag om att en kommun eller en samkommun som har ansvaret för ordnandet av arbetskraftsservice skulle kunna överföra offentliga förvaltningsuppgifter till privata aktörer. Kommunen skulle dock kunna skaffa sådan arbetskraftsservice som den ansvarar för, t.ex. arbetskraftsutbildning eller träningstjänster, av privata tjänsteleverantörer eller ge t.ex. ett bolag som kommunen äger i uppdrag att ordna utbildningen eller producera tjänsten.

Organisering av handläggningen av ärenden som gäller utkomstskyddet för arbetslösa

Propositionen anses tillgodose den i 19 § 2 mom. i grundlagen garanterade rätten till grundläggande försörjning vid arbetslöshet, och den i 21 § 1 mom. i grundlagen tryggade rätten att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad genom att främja ordnandet av behandlingen av ärenden på behörigt sätt och utan dröjsmål. Arbetslöshetsförmånerna är sådana förmåner som vid arbetslöshet garanterar rätten till grundläggande försörjning enligt 19 § 2 mom. i grundlagen.

Ändringarna bedöms säkerställa att utkomstskyddsärenden behandlas utan dröjsmål, eftersom behörigheten att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden i sådana fall som inte kräver prövning eller som gör det endast i ringa utsträckning överförs till kommunerna. I dessa fall kan kommunerna ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande utan att ärendet överförs till utvecklings- och förvaltningscentret för utredning och beslut. Detta kommer att minska en oändamålsenlig överföring av uppgifter mellan kommunerna och utvecklings- och förvaltningscentret som centraliserat på hela rikets nivå sköter sådana uppgifter inom utkomstskyddet som kräver prövning.

Att givandet av arbetskraftspolitiska utlåtanden som kräver prövning koncentreras till utvecklings- och förvaltningscentret främjar enhetlig avgörande- och tillämpningspraxis och säkerställer att handläggningstiderna är enhetliga. Detta anses tillgodose den i 6 § i grundlagen reglerade jämlikheten. I en decentraliserad lösning skulle det kunna vara möjligt att små enheter mycket sällan skulle behöva avgöra vissa av sådana ärenden som kräver prövning. Om handläggningen av ärenden som kräver prövning centraliseras, tryggas sakkunskapen när ärenden som kräver prövning behandlas och avgörs i större utsträckning. Tryggandet av sakkunskapen bedöms också säkerställa att avgörandena är motiverade och begripliga.

Centraliseringen av givandet av arbetskraftspolitiska utlåtanden som kräver prövning bedöms också främja snabbare behandling av utkomstskyddsärenden eftersom det att uppgifterna sköts centraliserat kommer att öka möjligheterna att på förhand ha beredskap för förändringar som påverkar behandlingstiderna för utkomstskyddsärendena. Sådana förändringar är till exempel personalbyten och frånvarosituationer.

Den arbetssökande ska sköta sina ärenden hos arbetskraftsmyndigheten. Om det är fråga om ärenden som hör till utvecklings- och förvaltningscentrets behörighet ska arbetskraftsmyndigheten överföra ärendet till utvecklings- och förvaltningscentret för avgörande. Den arbetssökande behöver inte på eget initiativ kontakta flera myndigheter eller ha reda på huruvida det arbetskraftspolitiska utlåtandet ska ges av arbetskraftsmyndigheten eller av utvecklings- och förvaltningscentret, utan ärendet ska skötas via arbetskraftsmyndigheten. Ur kundens synvinkel skulle detta trygga bättre möjligheter att nå myndigheterna. I vissa situationer ska dock utvecklings- och förvaltningscentret kunna begära utlåtande av den arbetssökande, men också i detta fall är det fråga om en begäran som kommer från utvecklings- och förvaltningscentret. Förfarandet vid utvecklings- och förvaltningscentret är huvudsakligen skriftligt. Det ovan nämnda

anses tillgodose den i grundlagen tryggade rätten till likabehandling och behandling av ärenden på behörigt sätt samt ligga i linje med principerna om god förvaltning.

Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag. Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen tryggas vars och ens rätt att utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av behörig myndighet. När arbetskraftspolitiska utlåtanden ges är det fråga om utövning av offentlig makt oberoende av om utlåtandet är förenat med arbetskraftspolitisk prövning eller inte.

Grundlagsutskottet har särskilt när det gäller bestämmelser som har kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna ansett det nödvändigt att den behöriga myndigheten entydigt eller annars exakt ska framgå av lagen eller att åtminstone utgångspunkterna för myndigheternas behörighetsförhållanden och villkoren för att överföra behörighet framgår tillräckligt exakt (se GrUU 2/2012 rd, s.3, GrUU 21/2009 rd s. 4–5, GrUU 19/2009 rd s. 3–4 och utlåtanden som nämns i det).

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 2/2012 rd) över regeringens proposition om påföljdssystemet inom utkomstskyddet för arbetslösa (RP 111/2011 rd) konstaterat att propositionen i fråga inte uppfyllde de ovan nämnda kraven. I det lagförslag som ingick i propositionen föreslogs det på många ställen att arbets- och näringsbyrån ska ersättas med ”arbetskraftsmyndigheten”. Exempelvis föreslogs det att givandet av arbetskraftspolitiska utlåtanden ska anförtros åt ”arbetskraftsmyndigheten” och att förmånstagaren ska göra anmälan till ”arbetskraftsmyndigheten”. Lagförslagen innehöll inga bestämmelser om vilka myndigheter som i praktiken avsågs med ”arbetskraftsmyndigheten”. Grundlagsutskottet förutsatte att lagen om utkomstskydd för arbetslösa skulle preciseras till denna del.

I det förslag som gäller lagen om utkomstskydd för arbetslösa (lagförslag 6) föreslås bestämmelser som innehåller en definition på arbetskraftsmyndigheten i den lagens bemärkelse. I den föreslagna lagen om utkomstskydd för arbetslösa finns dessutom separata bestämmelser om arbetskraftspolitiska utlåtanden som hör till utvecklings- och förvaltningscenters behörighet och utlåtanden som hör till en organisationsansvarig kommun eller samkommuns behörighet. Propositionen anses således till denna del vara tillräckligt noggrant avgränsad med tanke på myndighetens behörighet.

Skydd för privatlivet

Propositionen innehåller förslag till bestämmelser om behandling av personuppgifter inom offentlig arbetskraftsservice. Bestämmelser om behandling av personuppgifter ingår i 13 kap och i 128–130 § i lagförslag 1. Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns också i 11–13 ja 15 § i lagförslag 2 som gäller en samarbetsmodell för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt samma moment utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. När det gäller personuppgifter hänvisar bestämmelsen i grundlagen till behovet att genom lagstiftning trygga den enskildes rättsskydd och integritet i behandlingen, registreringen och användningen av personuppgifter (RP 309/1993 rd, s. 66/II).

Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis begränsas lagstiftarens handlingsutrymme både av den bestämmelse som gäller skyddet för personuppgifter och av att skyddet för personuppgifter

delvis omfattas av skyddet för privatlivet, som tryggas i samma moment. Lagstiftaren ska därför trygga denna rätt till skydd för personuppgifter på ett sätt som kan anses godtagbart med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet. Bestämmelsen hänvisar till behovet att genom lagstiftning trygga individens rättsskydd och skydd för privatlivet i behandlingen av personuppgifter.

Om man ser till skyddet för personuppgifter har utskottet i sin praxis ansett det viktigt att reglera bland annat det tillåtna användningsändamålet för personuppgifter inklusive rätten att lämna ut uppgifter. Det har dessutom krävts att regleringen på lagnivå ska vara omfattande och detaljerad (Se t.ex. GrUU 31/2017 rd, s. 2, GrUU 42/2016 rd, s. 2, GrUU 38/2016 rd, s. 2, GrUU 29/2016 rd s. 4, GrUU 13/2016 rd, s. 3–4).

Grundlagsutskottet har dessutom bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna utifrån skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter har enligt utskottet kunnat gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i de avsedda uppgifterna. Om informationsinnehållen däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på "att informationen är nödvändig" för ett visst ändamål (se t.ex. GrUU 31/2017 rd, s. 2–3 och de utlåtanden som nämns där).

Utskottet har därför ansett att ett särskilt tillåtande av behandling av känsliga uppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter (GrUU 37/2013 rd, s. 2/II), vilket inneburit att inrättandet av register med sådana uppgifter måste bedömas mot villkoren för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna, särskilt lagstiftningens acceptabilitet och proportionalitet (GrUU 29/2016 rd s. 4–5 och till exempel GrUU 21/2012 rd, GrUU 47/2010 rd och GrUU 14/2009 rd). I sina analyser av omfattningen, exaktheten och innehållet i lagstiftning om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretess har utskottet lagt vikt vid att de uppgifter som lämnas ut är av känslig art (se till exempel GrUU 38/2016 rd, s. 3). Grundlagsutskottet har lyft fram riskerna med behandlingen av känsliga uppgifter. Utskottet anser att omfattande databaser med känsliga uppgifter medför allvarliga risker för informationssäkerheten och missbruk av uppgifter. Riskerna kan i sista hand utgöra ett hot mot personers identitet (GrUU 13/2016 rd, GrUU 14/2009 rd, s. 3/I). Dessutom bör i enlighet med skäl 51 i dataskyddsförordningen de särskilda personuppgifter som avses i artikel 9 och som till sin natur är särskilt känsliga med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna åtnjuta särskilt skydd, eftersom behandling av sådana uppgifter kan innebära betydande risker för de grundläggande fri- och rättigheterna. Utskottet har av denna orsak särskilt påpekat att det bör finnas exakta och noggrant avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (se t.ex. GrUU 3/2017 rd). (GrUU 15/2018 rd, s. 37).

Grundlagsutskottet har i sin nyare praxis ansett att det inte finns något hinder för att kraven på räckvidd för, exakthet hos och noggrann avgränsning av bestämmelser om skyddet för personuppgifter till vissa delar kan uppfyllas genom en allmän unionsförordning eller genom en allmän nationell lag (se även GrUU 2/2018 rd, s. 4–8, GrUU 31/2017 rd, s. 3–4, GrUU 5/2017 rd, s. 9 och GrUU 38/2016 rd, s. 4). (GrUU 14/2018 rd, s. 3).

Enligt grundlagsutskottet är det viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri-

och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se GrUU 25/2005 rd). Därför har grundlagsutskottet betonat att det i regeringspropositionen finns skäl att i synnerhet i fråga om reglering som är av betydelse med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna redogöra för området för det nationella handlingsutrymmet GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2/II och GrUU 44/2016 rd, s. 9/II).

Grundlagsutskottet anser att de detaljerade bestämmelserna i förordningen också gör det möjligt att i fråga om myndighetsverksamhet lagstifta betydligt mer generellt om skydd för och behandling av personuppgifter jämfört med vår nuvarande nationella regleringsmodell. Utskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i den allmänna dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (GrUU 14/2018 rd, s. 4–5).

Grundlagsutskottet har efter det konstaterat att bestämmelserna om behandling av känsliga uppgifter fortfarande bör analyseras utifrån praxisen för tidigare bestämmelser på lagnivå i den utsträckning dataskyddsförordningen tillåter. Behovet av lagbestämmelser som är mer detaljerade än den allmänna dataskyddsförordningen bör dock motiveras i varje enskilt fall, också inom ramen för förordningen. I fråga om behovet av reglering bör också det riskbaserade synsättet i förordningen vägas in. Utskottet framhåller att även lagstiftningen om behandling av känsliga personuppgifter bör vara så tydlig och begriplig som möjligt (GrUU 14/2018 rd, s. 6).

Dataskyddsförordningen tillåter alltså att det i nationell lag föreskrivs om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter, förutsatt att de särskilda villkor som nämns i förordningen uppfylls (GrUU 15/2018 rd s. 38). Grundlagsutskottet har noterat att de känsliga uppgifter som avses i 11 § i personuppgiftslagen inte är direkt jämförbara med de särskilda kategorier av personuppgifter som beskrivs i artikel 9 i dataskyddsförordningen. Exempelvis uppgifter som beskriver någons behov av socialvård eller de socialvårdstjänster, stödåtgärder och andra förmåner inom socialvården som någon erhållit hör enligt artikel 9.1 i dataskyddsförordningen inte till de särskilda kategorierna av personuppgifter. Det är dock inte uteslutet att dessa uppgifter kan innehålla uppgifter som hör till de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen. Det kan då exempelvis gälla hälsotillståndet för en klient hos socialvården. Uppgifter om socialvårdstjänster ingår inte heller i de uppgifter som räknas upp i artikel 8.1 i personuppgiftsdirektivet, som genomförts genom personuppgiftslagen. Registrering av dessa uppgifter har dock nationellt ansetts innebära en större risk än normalt för medborgarnas privatliv och rättsskydd. Det är därför motiverat att betrakta dem som känsliga (se även RP 96/1998 rd, s. 4/I) (GrUU 15/2018 rd, s. 38).

Till följd av grundlagens rättshierarkiska ställning står det klart att de uppgifter som i utskottets praxis bedömts vara känsliga, exempelvis på grundval av de risker och hot som behandlingen medför, till sina områden inte helt motsvarar bestämmelserna i personuppgiftslagen. Grundlagsutskottet har konsekvent ansett att exempelvis biometriska identifieringsuppgifter kan jämföras med känsliga uppgifter (se t.ex. GrUU 13/2016 rd). Till följd av att tillämpningen av EU:s dataskyddsförordning inletts och man i dess artikel 9 använder begreppet särskilda kategorier av personuppgifter, ska den nationella lagstiftningen för tydlighetens skull undvika att använda begreppet känsliga uppgifter (se även GrUU 14/2018 rd, s. 9). Likväl menar utskottet att det

fortfarande är motiverat att i konstitutionellt hänseende beskriva vissa grupper av personuppgifter uttryckligen som känsliga. Också i skäl 51 till dataskyddsförordningen understryks att de särskilda kategorierna av personuppgifter är särskilt känsliga. (GrUU 15/2018 rd. s. 38).

Dataskyddsförordningens riskbaserade infallsvinkel innebär enligt grundlagsutskottet att det är möjligt att införa detaljerad och exakt nationell lagstiftning också när behandlingen av uppgifterna utgör en särskild risk på andra grunder än de som anges i artiklarna 9 och 10 i förordningen. Den nationella lagstiftningen ska också då vara förenlig med artikel 6 i förordningen. Enligt utskottets uppfattning är det tillåtet också inom ramen för dataskyddsförordningen att föreskriva detaljerat om behandlingen av personuppgifter som är känsliga i konstitutionellt hänseende. (GrUU 15/2018 rd. s. 38).

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande särskilt lyft fram behovet av reglering i de fall där personuppgifterna behandlas av en myndighet. Enligt artikel 6.1.c i den allmänna dataskyddsförordningen är behandling av personuppgifter tillåten om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Behandlingen av personuppgifter är enligt artikel 6 e laglig om den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (se GrUU 14/2018 rd, s. 4). Utskottet menar att de nämnda leden i artikeln i regel inte kräver och inte ens möjliggör att det skulle finnas en särskild lag för varje enskild behandling. Trots det utgör uppgifter om en persons behov av socialvård eller erhållna socialvårdstjänster, stödåtgärder och andra socialvårdsförmåner eller andra motsvarande uppgifter sådana risker för och hot mot den enskildes grundläggande fri- och rättigheter, att det inom de ramar dataskyddsförordningen tillåter måste föreskrivas om behandling av uppgifterna med samma noggrannhet och exakthet som gäller också för behandlingen av andra känsliga uppgifter. (GrUU 15/2018 rd, s. 38–39.)

Uppgifter om arbetssökande är sådana personuppgifter som omfattas av det skydd för privatlivet som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Detta framgår också av att uppgifterna är sekretessbelagda med stöd av 24 § 1 mom. 25 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (GrUU 43/1998 rd, s. 4). Det kan anses att de uppgifter om en enskild kund hos arbetsförvaltningen som i offentlighetslagen anges som sekretessbelagda är i författningsrättslig mening känsliga personuppgifter. Bestämmelserna om behandlingen av dessa ska således fortsatt uppfylla de villkor som följer av grundlagsutskottets praxis, sådan den utformats före tillämpningen av dataskyddsförordningen.

Enligt artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder enligt artikel 6.1 endast utföras under kontroll av en myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. Enligt 7 § i dataskyddslagen får personuppgifter som rör ovan avsedda fällande domar i brottmål och överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder behandlas om 1) behandlingen behövs för utredning, fastställande, utövande, försvar eller avgörande av rättsliga anspråk eller om 2) uppgifterna behandlas för syften som anges i 6 § 1 mom. 1, 2 eller 7 punkten. Enligt 6 § 1 mom. 2 punkten i dataskyddslagen är behandlingen av uppgifter möjlig när behandlingen av uppgifterna regleras i lag eller föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag. Vid behandlingen av personuppgifter ska det vidtas i 6 § 2 mom. i dataskyddslagen avsedda lämpliga och särskilda åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter.

I 13 kap. i propositionens lagförslag 1 finns bestämmelser om användningsändamålet för kunduppgifter och om behandling av personuppgifter vid den offentliga arbetskraftsservicen. Det nämnda förslagets 128–130 § innehåller dessutom bestämmelser om skapande av en jobbsökarprofil, om uppgifter och deras användningsändamål samt om publicering av jobbsökarprofilen på en nationell serviceplattform och om sökning av profiler. I 11–13 § i lagförslag 2 finns bestämmelser om användningsändamålet för personuppgifter och om uppgifter som får behandlas vid samarbetet inom det sektorsövergripande stödet i syfte att främja sysselsättningen. I 15 § i det nämnda lagförslaget finns dessutom bestämmelser om rätt att få uppgifter för att kunna anordna service.

Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen ska grunden för behandlingen av personuppgifter fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av, om behandlingen grundar sig på en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Artikel 6.3 innehåller en skyldighet att i nationell lagstiftning ge bestämmelser om grunden för och syftet med behandlingen. I 112 och 113 § nämns de lagstadgade uppgifter vars skötsel utgör grunden för användningsändamålet för personuppgifterna. I 11 § i lagförslag 2 finns dessutom bestämmelser om att användningsändamålet för personuppgifter grundar sig på uppgifter i anknytning till det samarbete inom det sektorsövergripande stödet i sysselsättningsfrämjande syfte som avses i lagförslaget. Lagligheten i behandlingen av personuppgifter grundar sig således i enlighet med artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen på fullgörande av en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige.

De föreslagna bestämmelserna om kunduppgifternas användningsändamål i 112 och 113 § i lagförslag 1 motsvarar i huvudsak bestämmelserna i den gällande lagen om arbetskrafts- och företagsservice och bestämmelserna i 11 § i lagförslag 2 bestämmelserna i den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

Bestämmelser om personuppgifter som behandlas finns i 114 § i lagförslag 1 och i 11 § i lagförslag 2. De uppgifter som behandlas motsvarar i huvudsak bestämmelserna i lagen om arbetskrafts- och företagsservice och i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Propositionens lagförslag 1 innehåller en komplettering enligt vilken det ska vara möjligt att i fråga om personkunder behandla utöver den nuvarande offentliga arbetskraftsservicen och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd sysselsättningsfrämjande service dessutom annan service som personen i fråga fått till stöd för jobsökning och sysselsättning. Kompletteringen behövs därför att arbetskraftsmyndigheter kan tillhandahålla kunderna också annan service utöver offentlig arbetskraftsservice enligt 2 § i lagförslag 1 och sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Det kan vara fråga om sysselsättnings-tjänster som kommuner ordnar inom ramen för sin allmänna kompetens.

På motsvarande sätt som den gällande lagstiftningen innehåller både lagförslag 1 och lagförslag 2 en bestämmelse enligt vilken den registrerade inte har en i artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen avsedd rätt att begränsa behandlingen av sina uppgifter. Genom artikel 23.1 i den allmänna dataskyddsförordningen ges medlemsstaterna en möjlighet att i sin nationella rätt begränsa tillämpningsområdet för de skyldigheter och rättigheter som föreskrivs i artikel 18, om en sådan begränsning sker med respekt för andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna och utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle i syfte att säkerställa till exempel en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse,

särskilt ett av en medlemsstats viktiga ekonomiska eller finansiella intressen, däribland penning-, budget- eller skattefrågor, folkhälsa och social trygghet (artikel 23.1 e).

I 13 kap. i lagförslag 1 finns bestämmelser om rätt till information och rätt att lämna ut uppgifter. Dessutom innehåller 15 § i lagförslag 2 bestämmelser om rätten att få uppgifter för ordnande av service vid den sektorsövergripande samverkan för att främja sysselsättning. I lagförslag 1 föreslås att det ska utfärdas separata bestämmelser om rätten till information för varje myndighet som deltar i verkställandet av arbetskraftsservice. I både lagförslag 1 och lagförslag 2 har grundlagsutskottets utlåtandepraxis beaktats och rätten till information har kopplats till uppgifternas nödvändighet. Rätten till information gäller de personuppgifter som myndigheterna får behandla på det sätt som anges i 114 § i lagförslag 1 och i 11 § i lagförslag 2. Rätten omfattar också känsliga personuppgifter, eftersom de uppgifter som behandlas vid arbetskraftsservice och vid samarbetet inom det sektorsövergripande stödet i syfte att främja sysselsättningen kan innehålla uppgifter också om en persons hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga. Dessutom kan man i sysselsättningsfrämjande samarbete inom sektorsövergripande stöd enligt 11 § i lagförslag 2 behandla sådana uppgifter om en persons sociala situation som inverkar på personens sysselsättning och som är nödvändiga för att tillhandahålla service. Behandlingen av nämnda uppgifter har i 114 § i lagförslag 1 och i 11 § i lagförslag 2 kopplats till villkoret att uppgifterna ska ha inverkan på personens sysselsättning och vara nödvändiga för att tillhandahålla personen service.

Lagförslag 1 innehåller två nya bestämmelser om rätt att få uppgifter. I 117 § i det nämnda lagförslaget föreskrivs att medlemmarna i en antagningsgrupp som deltar i antagningen av studerande till arbetskraftsutbildning för planering av utbildningen och antagning av studerande har rätt att ta del av inlämnade ansökningar till utbildningen. För närvarande har utlämnandet av uppgifter i samband med antagningen av studerande grundat sig på den sökandes samtycke. Eftersom samtycke enligt skäl 43 i ingressen till den allmänna dataskyddsförordningen inte ska utgöra giltig rättslig grund för behandling av personuppgifter i en särskild situation där det råder betydande ojämlikhet mellan den registrerade och den personuppgiftsansvarige, har det ansetts nödvändigt att i lagen föreskriva om rätten att få uppgifter för dem som deltar i antagningen av studerande till arbetskraftsutbildning som medlem i antagningsgruppen. Genom den föreslagna bestämmelsen kan man trygga en jämlik behandling av de sökande vid antagningen, när medlemmarna i antagningsgruppen kan bekanta sig med de sökandes ansökningar på lika villkor.

I 118 § i lagförslag 1 föreskrivs om utlämnande av uppgifter till arbetsgivare för tillsättande av en plats och om arbetsgivarens rätt att få uppgifter. Paragrafens 4 mom. innehåller en bestämmelse om utlämnande av uppgifter till en kommun som omfattas av sysselsättningsskyldigheten enligt 108 § i den nämnda lagen. En motsvarande bestämmelse om utlämnande av uppgifter i samband med fullgörande av sysselsättningsskyldigheten ingår för närvarande i statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Eftersom bestämmelsen gäller behandling och utlämnande av sekretessbelagda personuppgifter har det ansetts nödvändigt att i fortsättningen föreskriva om sådant utlämnande av uppgifter på lagnivå.

I propositionen beaktas också de skyddsåtgärder som avses i den allmänna dataskyddsförordningen. För behandlingen av personuppgifter enligt både lagförslag 1 och lagförslag 2 krävs personliga användarrättigheter. För att användarrättigheter kan beviljas förutsätts att rättigheter beviljas i den omfattning som är nödvändigt för de lagstadgade uppgifter som varje person sköter. När det gäller kontrollen av användarrättigheter och insamlingen av logguppgifter iaktas bestämmelserna i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

I 14 kap. i propositionens lagförslag 1 finns bestämmelser om en serviceplattform som ingår i de riksomfattande informationssystemtjänsterna för arbetskraftsservice (Arbetsmarknadstorget). Bestämmelserna i föreslagna 128–130 § om skapande av och information om jobsökarprofiler, användningsändamålet för uppgifterna samt om publicering och sökning av jobsökarprofiler är av betydelse med tanke på skyddet för den personliga integriteten. Bestämmelserna om uppgifterna i jobsökarprofiler och om uppgifternas användningsändamål samt om publicering och sökning av jobsökarprofiler motsvarar till sitt innehåll i huvudsak bestämmelserna i 13 a kap i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice som har kommit till med grundlagsutskottets medverkan (RP 225/2021 rd, GrUU 14/2022 rd).

Enligt den gällande lagen kräver skapande av en jobsökarprofil inloggning på serviceplattformen och för inloggning krävs det stark autentisering. De föreslagna bestämmelserna om skapande av jobsökarprofiler avviker från den gällande regleringen så att när det gäller den elektroniska identifieringen av användaren hänvisas det till 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster. Paragrafen innehåller bestämmelser om elektronisk identifiering av tjänsteanvändarna. I 1 mom. i den paragrafen finns bestämmelser om när myndigheterna kan kräva elektronisk identifiering av en användare av digitala tjänster och i 2 mom. bestämmelser om när en person ska identifieras med hjälp av stark autentisering eller någon annan informationssäker identifieringstjänst.

Denna allmänna reglering i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster gör det möjligt att identifiera skapare av jobsökarprofiler på ett informationssäkert sätt. Inloggning på en serviceplattform för utarbetande av en jobsökningsprofil förutsätter således inte längre enbart stark autentisering, utan användaren kan också identifieras på något annat informationssäkert sätt. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att främja likabehandlingen av kunderna inom den offentliga arbetskraftsservicen så att det ska vara möjligt att utarbeta en jobsökningsprofil för en större kundkrets än för närvarande, inklusive utländska arbetsökande.

Enligt 6 § 2 mom. i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster ska stark autentisering tillämpas om det är möjligt att få se och använda sekretessbelagt datainnehåll i en digital tjänst. Inloggning på serviceplattformen förutsätter även i fortsättningen att de användare som är arbetsgivare identifierar användaren, men bestämmelserna ändras jämfört med bestämmelserna i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice så att det i fråga om identifiering hänvisas till 6 § 2 mom. i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster. Arbetsgivare som loggat in på serviceplattformen får söka och granska andra personuppgifter än sådana som gäller dem själva, och då ska stark autentisering användas i enlighet med 6 § 2 mom. i den lagen eller av vägande och motiverade skäl något annat motsvarande informationssäkert identifieringssätt användas vid identifieringen av användare. I praktiken identifieras de användare som är arbetsgivare också i fortsättningen med hjälp av stark elektronisk autentisering.

De allmänna bestämmelserna om elektronisk identifiering av serviceanvändare i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster reglerar också identifiering av dem som utarbetar en jobsökarprofil och av arbetsgivare som granskar profilerna på ett sätt som är exakt med tanke på skyddet för personuppgifter. Den specialbestämmelse som ingår i den gällande lagen anses därför inte nödvändig med tanke på skyddet för personuppgifter och det har ansetts att den kan slopas utan att skyddet för personuppgifter för dem som utarbetar en jobsökarprofil minskar.

Lagförslag 44 innehåller ett förslag till lag om ändring av straffregisterlagen. Enligt den föreslagna lagen lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden

som gäller i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd lönesubvention eller i den lagen avsett sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år som beviljats av en i den lagen avsedd arbetskraftsmyndighet.

Villkor för att lönesubvention eller sysselsättningsstöd för anställning av personer över 55 år enligt den föreslagna lagen om ordnande av arbetskraftsservice ska kunna beviljas är att företagaren eller en företrädare som avses i 47 kap. 8 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen inte under det innevarande eller de två föregående åren genom en lagakraftvunnen dom dömts till straff för ett brott som avses i 47 kap. 6 a § i strafflagen eller 186 § i utlänningslagen och att företagaren eller företaget inte under det innevarande eller de två föregående åren genom ett lagakraftvunnet beslut har påförts en påföljdsavgift enligt 11 a kap 3 § i arbetsavtalslagen.

Enligt den föreslagna lagstiftningen kan Rättsregistercentralen för beviljande eller återkrav av lönesubvention eller sysselsättningsstöd för personer över 55 år lämna ut uppgifter om ovan nämnda domar till arbetskraftsmyndigheten. Rätten att få uppgifter är begränsad så att den endast gäller ovan nämnda domar. Avsikten är att arbetskraftsmyndigheten i regel ska kunna lita på de uppgifter som den som ansöker om stöd uppgett i sin ansökan. För kontroll av uppgifternas riktighet kan arbetskraftsmyndigheten i enskilda fall vid behov av Rättsregistercentralen begära ett utdrag om den som ansöker om stöd eller om dennes företrädare.

Den ovan nämnda behandlingen av personuppgifter i anknytning till fällande domar i brottmål ska regleras i medlemsstatens nationella lagstiftning på det sätt som förutsätts i artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen. Behandlingen av uppgifterna är nödvändig för att arbetskraftsmyndigheten ska kunna sköta sin lagstadgade uppgift.

Med stöd av vad som anförts ovan kan bestämmelserna om behandling av kunduppgifter och om serviceplattformen anses vara förenliga med det skydd för den personliga integriteten som tryggas i grundlagen.

Bestämmelser på lägre nivå än lag

Regeringspropositionen innehåller flera förslag till bestämmelser genom vilka statsrådet bemyndigas att genom förordning utfärda närmare bestämmelser som kompletterar lagen. I synnerhet lagförslaget om ordnande av arbetskraftsservice (lagförslag 1) ingår flera bemyndiganden att utfärda förordning, av vilka en del motsvarar bemyndigandena att utfärda förordning i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, och en del är nya. Regleringen bör därmed bedömas med tanke på 80 § 1 mom. i grundlagen,

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska dock utfärdas genom lag. När det gäller bemyndiganden att utfärda förordning har det i grundlagsutskottets praxis ställts krav på att bestämmelserna ska vara exakta och noggrant avgränsade (se t.ex. GrUU 24/2021 rd, s. 4, GrUU 45/2016 rd, s. 4 och och GrUU 38/2013 rd, s. 3). Utskottet har understrukit att detta innebär att förordningar endast kan utfärdas med stöd av lagstadgad fullmakt, att bemyndigande att utfärda en förordning inte kan ges i ärenden som enligt grundlagen ska föreskrivas genom lag och att ett bemyndigande att utfärda förordning som tas in i lagen måste formuleras så att innehållet i bemyndigandet tydligt framgår av lagen och så att det avgränsas tillräckligt noggrant (se GrUU 26/2017 rd, s. 27). Utifrån 80 §

i grundlagen är det väsentligt att det finns tillräckligt uttömmande grundläggande bestämmelser i lag om det som ska regleras och att ett bemyndigande i regel bör placeras i samband med den grundläggande bestämmelsen (exempelvis GrUU 10/2016 rd, s. 5 och GrUU 49/2014 rd, s. 6).

Grundlagsutskottet har ytterligare konstaterat att bestämmelserna i grundlagen begränsar tolkningen av bemyndigandebestämmelser och innehållet i bestämmelser som utfärdas med stöd av bemyndigandena. Därmed går det inte att genom förordning utfärda allmänna rättsregler om frågor som hör till området för lag (se t.ex. GrUU 10/2014 rd och GrUU 58/2010 rd). Förordningar ska således alltid utfärdas med beaktande av bemyndigandet enligt lagen men också kraven enligt 80 § 1 mom. i grundlagen, som i praktiken kan begränsa tolkningen av bemyndigandet (se GrUU 26/2017 rd, s. 27). Grundlagsutskottet har betonat att principerna för god lagberedning och en konstitutionell bedömning av bemyndigandet att utfärda förordning kräver att det i propositionsmotiven tillräckligt detaljerat beskrivs syftet med bemyndigandet att utfärda förordning (se GrUU 26/2017 rd, s. 27).

Nya bemyndiganden att utfärda förordning ingår i 15, 18, 21–25, 62, 88, 121 och 131 § i lagförslag 1. I den föreslagna 18 § gäller bemyndigandet arbets- och näringsministeriet och i fråga om andra bestämmelser statsrådet. De bemyndiganden att utfärda förordning som ingår i de föreslagna bestämmelserna beskrivs i kapitel 8 i propositionen. Närmare bestämmelser får utfärdas till exempel om innehållet i planen för hur arbetskraftsservice ska ordnas, om sammansättningen och sektionerna hos samt uppgifterna och arbetsmetoderna för delegationen för främjande av sysselsättningen samt om innehållet i regionförvaltningsverkets tillsyn och inspektioner på eget initiativ.

De bemyndiganden att utfärda förordning som ingår i propositionen innehåller inga bemyndiganden att utfärda bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter eller om frågor som hör till området för lagstiftningen. Bemyndigandet att utfärda bestämmelser genom förordning har på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter begränsats till bestämmelser som preciserar lagen och till omständigheter som exakt och tydligt avgränsas i bemyndigandet.

Regeringen anser att det i propositionen inte ingår något sådant som skulle medföra att den inte kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. På grund av den principiella betydelsen av överföringen av ansvaret för att ordna offentlig arbetskraftsservice och av kommunernas ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmåner, anser regeringen det dock önskvärt att grundlagsutskottet ger sitt utlåtande om propositionen.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ordnande av arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om offentlig arbetskraftsservice som omfattas av kommunernas organiseringsansvar och om de uppgifter som gäller sådan service. Genom offentlig arbetskraftsservice tryggas tillgången på kompetent arbetskraft och möjligheterna för dem som söker arbete att få arbete, uppkomsten av ny företagsverksamhet främjas och företagens verksamhetsförutsättningar och arbetslivet förbättras. Lagen innehåller också bestämmelser om vissa uppgifter som staten har inom offentlig arbetskraftsservice.

Bestämmelserna i 143 och 144 § tillämpas på arbetskraftsservice som tillhandahålls av enskilda aktörer.

2 §

Offentlig arbetskraftsservice

Som offentlig arbetskraftsservice enligt denna lag ordnas

- 1) arbetsförmedling,
- 2) information, rådgivning och vägledning,
- 3) träning,
- 4) arbetskraftsutbildning,
- 5) utbildning inom omställningsskyddet.

I den offentliga arbetskraftsservicen ingår även sakkunnigbedömningar som gäller enskilda kunders serviceprocess, försöksverksamhet enligt denna lag, arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån samt stöd, subventioner och ersättningar till arbetsgivare och enskilda kunder.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *arbetskraftsmyndighet* den myndighet vid en kommun eller samkommun som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice samt den kommun till vilken myndighetsuppgifter enligt denna lag har överförts enligt vad som avses i 13 § 2 mom.

2) *kund* en fysisk person (*enskild kund*) eller en arbetsgivare som ansöker om eller får service, stöd, subvention eller ersättning enligt denna lag,

3) *arbets sökande* en enskild kund som är registrerad som arbets sökande och vars jobbsökning är i kraft på det sätt som avses i 27 och 28 §,

4) *arbetslös* en person som

a) inte står i ett anställningsförhållande; som arbetslös betraktas även den som står i ett anställningsförhållande och som är permitterad på heltid eller vars ordinarie arbetstid per vecka är under fyra timmar eller vars varierande arbetstid per vecka enligt ett arbetsavtal med garanterad minimiarbetstid är under fyra timmar,

b) inte på det sätt som avses i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller i eget arbete mer än två veckor utan avbrott; som arbetslös betraktas även den som utan hinder av sysselsättning i företagsverksamhet eller i eget arbete har rätt till arbetslöshetsförmån enligt 2 kap. 5 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och

c) inte är studerande på heltid enligt 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa; som arbetslös betraktas även den som utan hinder av studier har rätt till arbetslöshetsförmån enligt 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

5) *person som hotas av arbetslöshet* en person som inte är arbetslös och som

a) löper risk att bli arbetslös inom två veckor,

b) är en sådan person som avses i 69 § 1 mom.

6) *lönesubventionerat arbete* arbete där arbetsgivaren för arbetstagarens lönekostnader har beviljats lönesubvention enligt 10 kap. eller sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år, samt i 108 § avsett arbete ordnat på basis av sysselsättningskyldighet,

7) *sysselsättningsplan* en plan som arbetskraftsmyndigheten upprättat tillsammans med den arbets sökande;

8) *plan som ersätter sysselsättningsplan* en aktiveringsplan enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001), en integrationsplan enligt lagen om främjande av integration (1386/2010) eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (/),

9) *jobbsökningsskyldighet* den skyldighet en arbets sökande enligt en i 5 kap. avsedd sysselsättningsplan har att inom en granskningsperiod söka arbetsmöjligheter som ett villkor för erhållande av arbetslöshetsförmån,

10) *omställningsskydd* en åtgärdsmodell som arbetskraftsmyndigheten, arbetsgivaren och arbetstagare genomför i samarbete med varandra, med hjälp av vilken man försöker hjälpa en arbetstagare som blir arbetslös på grund av uppsägning eller permittering eller på grund av att en visstidsanställning upphör att så snabbt som möjligt få arbete på nytt och som består av sådan service enligt denna lag som överenskommit i sysselsättningsplanen och eventuell annan service som utvecklar yrkesfärdigheterna.

11) *den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd* kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget,

12) *de minimis-stöd* stöd som omfattas av kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse, kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre

betydelse inom jordbrukssektorn eller kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn,

13) *ekonomisk verksamhet* tillhandahållande av varor eller tjänster på marknaden.

När det i denna lag hänvisas till anställningsförhållanden och lagstiftning som ska iakttas i anställningsförhållanden, gäller det också tjänsteförhållanden och lagstiftning som ska iakttas i tjänsteförhållanden.

4 §

Ordnanande och tillhandahållande av offentlig arbetskraftsservice

Offentlig arbetskraftsservice ska ordnas utifrån behoven och med förutseende av förändringarna inom näringslivet och arbetsmarknaden samt utifrån kundernas servicebehov. Servicen ska planeras och genomföras så att den med avseende på innehåll, kvalitet och omfattning uppfyller kundens servicebehov.

Offentlig arbetskraftsservice ska tillhandahållas utifrån kundens servicebehov, som arbetskraftsmyndigheten ska bedöma i samråd med kunden. Kunder ska tillhandahållas sådan service som på bästa sätt tryggar tillgången på kompetent arbetskraft, hjälper enskilda kunder få arbete på den öppna arbetsmarknaden och bidrar till att företagsverksamhet inleds. Närmare bestämmelser om bedömning av arbetssökandes servicebehov finns i 4 kap.

Offentlig arbetskraftsservice ska tillhandahållas i form av service som kunderna kan använda på egen hand och i form av personlig service. Hur en kund utträttar ärenden hos arbetskraftsmyndigheten samt hur kontakten mellan kunden och myndigheten ska skötas bestäms utifrån denna lag och det bedömda servicebehovet.

5 §

Principer för ordnanande och tillhandahållande av service

Inom offentlig arbetskraftsservice ska jämlikhet och opartiskhet iakttas, och arbetstvister får inte påverka det huruvida service tillhandahålls. Arbetssökande ska informeras om arbetstvister när arbete erbjuds.

När offentlig arbetskraftsservice ordnas, produceras och utvecklas, när det informeras om offentlig arbetskraftsservice och när personer hänvisas till offentlig arbetskraftsservice ska lika-behandling och jämställdhet på arbetsmarknaden främjas. När offentlig arbetskraftsservice ordnas ska det främjas särskilt att personer i svag ställning på arbetsmarknaden får arbete.

6 §

Avgiftsfrihet

Offentlig arbetskraftsservice är avgiftsfri för enskilda kunder. Offentlig arbetskraftsservice är avgiftsfri för arbetsgivare med undantag av sådan gemensamt anskaffad utbildning som avses i 62 §.

7 §

Finansiering

Kommuner beviljas statsandel för ordnande av sådan offentlig arbetskraftsservice som avses i denna lag och för skötsel av de uppgifter som gäller sådan service. Bestämmelser om beviljande av statsandel finns i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021).

8 §

Hänvisande till en annan serviceanordnare och samordning av servicen

Om en kunds servicebehov gör det nödvändigt med annan service än den som arbetskraftsmyndigheten ordnar, ska kunden informeras om vilka andra servicemöjligheter som finns och vid behov hänvisas till en annan myndighets eller serviceanordnares service, vid behov i samarbete med dessa. Arbetskraftsmyndigheten ska vid behov samarbeta med den andra serviceanordnaren för att samordna servicen.

9 §

Samarbetskyldighet

Vid verkställighet, planering och utveckling av offentlig arbetskraftsservice ska arbetskraftsmyndigheterna samarbeta med varandra samt med närings-, trafik- och miljöcentralerna, närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (*utvecklings- och förvaltningscentret*), välfärdsområdena, Folkpensionsanstalten och andra myndigheter samt utbildningsanordnare, arbetslivsorganisationer och andra intressentgrupper.

10 §

Den arbetssökandes bostad, hemkommun och pendlingsområde

En arbetssökande ska underrätta arbetskraftsmyndigheten om de kontaktuppgifter med hjälp av vilka den arbetssökande kan nås utan dröjsmål och om ändringar i kontaktuppgifterna.

Såvida det inte finns skäl att bedöma saken på annat sätt betraktas som en arbetssökandes bostad vid tillämpningen av denna lag i första hand den adress som den arbetssökande uppger för arbetskraftsmyndigheten och i andra hand den adress som avses i 13 § 1 mom. 3 punkten i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009). Som den arbetssökandes hemkommun betraktas i enlighet med lagen om hemkommun (201/1994) den hemkommun som antecknats i befolkningsdatasystemet.

Pendlingsområdet sträcker sig 80 kilometer från personens faktiska bostad.

11 §

Tillämpning av den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd

Om stöd som avses i denna lag beviljas i form av stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd, tillämpas på stödet utöver villkoren enligt denna lag de villkor som föreskrivs i den förordningen.

Stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd beviljas inte, om

1) den som ansöker om stöd är ett företag i svårigheter enligt artikel 2.18 i den förordningen, eller

2) den som ansöker om stöd är föremål för betalningskrav på grundval av beslut av Europeiska kommissionen så som avses i artikel 1.4 a i den förordningen.

2 kap.

Kommunens organiseringsansvar

12 §

Ordnande av arbetskraftsservice

Kommuner vars arbetskraft uppgår till minst 20 000 personer kan själva ordna den arbetskraftsservice som enligt denna lag omfattas av kommunens organiseringsansvar. Om en kommuns arbetskraft är mindre än 20 000 personer ska kommunen i syfte att ordna servicen bilda ett samarbetsområde (*sysselsättningsområde*) tillsammans med en eller flera andra kommuner så att arbetskraften i de kommuner som ingår i sysselsättningsområdet uppgår till minst 20 000 personer totalt. Sysselsättningsområdet ska utgöra ett geografiskt sammanhängande och i arbetsmarknads- och pendlingshänseende funktionellt område.

Kommunens arbetskraft som avses i 1 mom. avser det totala antalet sysselsatta och arbetslösa i kommunen enligt Statistikcentralens sysselsättningsstatistik.

13 §

Samarbete mellan kommuner för att fullfölja organiseringsansvaret

De kommuner som bildar ett sysselsättningsområde ska avtala om hur arbetskraftsservicen och de uppgifter som har samband med arbetskraftsservicen ska organiseras.

Bestämmelser om kommunens organiseringsansvar och om lagstadgat samarbete finns i 8 § i kommunallagen (410/2015) och bestämmelser om produktion av tjänster i 9 § i den lagen. I beslut som gäller produktion av arbetskraftsservice baserat på samarbete mellan kommuner ska den befintliga verksamheten i de kommuner som deltar i samarbetet, befolkningsstrukturen i sysselsättningsområdet, kundernas servicebehov och andra omständigheter avseende tillhandahållandet av service beaktas. Med avvikelse från 8 § 2 mom. 5 punkten i kommunallagen kan de kommuner som samarbetar komma överens om hur myndigheternas befogenheter ska utövas.

14 §

Bildande av sysselsättningsområden i vissa situationer

Om arbetskraften i en kommun som självständigt ansvarar för att ordna servicen eller den sammanlagda arbetskraften i kommunerna i ett sysselsättningsområde vid utgången av tre på varandra följande kalenderår understiger det som anges i 12 § 1 mom. i denna lag och kommunen eller sysselsättningsområdet inte har beviljats ett sådant tillstånd som avses i 4 § i lagen om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa lagar som har samband med den (/), ska kommunen eller sysselsättningsområdets kommuner vidta åtgärder för att med andra kommuner avtala om ett sådant samarbete som uppfyller villkoren i 12 § i denna lag. Avtalet ska ingås så att det är i kraft senast från ingången av andra året efter tidsfristen.

15 §

Upplyningskyldighet

De kommuner som bildar ett sysselsättningsområde ska till arbets- och näringsministeriet ge in ett avtal om ett gemensamt organ eller ett grundavtal för en samkommun. Avtalet ska ges in till arbets- och näringsministeriet inom två veckor från det att samarbetsavtalet eller grundavtalet godkänns.

En kommun som har beslutat att ordna arbetskraftsservice självständigt ska ge in beslut om detta till arbets- och näringsministeriet inom två veckor från det att beslutet fattas.

Om det sker en ändring i medlemskommunerna eller parterna i ett sysselsättningsområde, ska arbets- och näringsministeriet upplysas om ändringen i överensstämmelse med 1 och 2 mom.

Utöver vad som bestäms i 1 och 2 mom. ska arbets- och näringsministeriet få en plan för hur arbetskraftsservicen kommer att ordnas. Närmare bestämmelser om planen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Statsrådets beslutanderätt

Om den i 12 § avsedda arbetskraften i en kommun understiger 20 000 personer och statsrådet inte har beviljat ett sådant tillstånd som avses i 4 § i lagen om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa andra lagar som har samband med den, och kommunen blir utanför ett sysselsättningsområde, ska statsrådet besluta att ett sysselsättningsområde bildas eller att kommunen ingår i ett sysselsättningsområde samt bestämma kostnadsfördelningen, förvaltningsmodellen, principerna enligt vilka tjänsterna och uppgifterna ska organiseras och annat som är nödvändigt för att organisera samarbetet och som kommunerna inte har avtalat om. Innan statsrådet fattar beslutet ska det höra de berörda kommunerna och det berörda sysselsättningsområdet. Statsrådets beslut om villkoren för samarbetet är i kraft tills de berörda kommunerna avtalar något annat.

Statsrådet har också beslutanderätt enligt 1 mom. om

1) en kommun eller ett sysselsättningsområde i övrigt inte uppfyller de villkor som föreskrivs i 12 § 1 mom.,

2) en kommun som ansvarar för att ordna service och vars arbetskraft under tre på varandra följande år har understigit 20 000 personer blir utanför ett sysselsättningsområde,

3) den sammanlagda arbetskraften i kommunerna i ett sysselsättningsområde under tre på varandra följande år har understigit 20 000 personer och kommunerna inte avtalar om att utöka sysselsättningsområdet eller om att bilda ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren i 12 §,

4) en eller flera kommuner meddelar utträde ur ett sysselsättningsområde varefter kommunen eller sysselsättningsområdet inte uppfyller villkoren i 12 § och det inte har avtalats om ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren,

5) arbetskraftsmyndighetens kapacitet att ordna i denna lag avsedd service avsevärt har försämrats på det sätt som avses i 24 § 3 mom.

17 §

Skyldighet att tillhandahålla service

Arbetskraftsmyndigheten ska tillhandahålla arbetskraftsservice till enskilda kunder som har sin i lagen om hemkommun avsedda hemkommun i kommunen eller sysselsättningsområdet i fråga. Om en person inte har någon hemkommun i Finland eller har sin hemkommun i landskapet Åland, ska servicen tillhandahållas av den kommun där personen huvudsakligen vistas.

Arbetskraftsmyndigheten ska tillhandahålla arbetskraftsservice också till sådana enskilda kunder som på grund av arbete, studier, fritid, en nära anhörig eller annan närstående person som bor i kommunen eller av någon annan motsvarande orsak regelbundet eller en längre tid bor eller vistas i kommunen eller i en kommun i sysselsättningsområdet. En sådan person ska göra en skriftlig anmälan till den arbetskraftsmyndighet som är behörig på grundval av personens hemkommun om att personen blir kund hos den andra arbetskraftsmyndigheten.

Arbetskraftsmyndigheten får inte på grundval av hemkommun eller bostads- eller vistelseort begränsa en enskild kunds möjligheter att delta i arbetskraftsutbildning, om inte något annat följer av särskilda skäl.

Arbetskraftsmyndigheten ska tillhandahålla arbetsgivare arbetskraftsservice oberoende av deras hemort eller verksamhetsställe.

18 §

Ersättning i vissa fall för kostnader för tillhandahållande av arbetskraftsservice

Om en arbetskraftsmyndighet tillhandahåller en i 17 § 2 mom. avsedd enskild kund service, ska kundens hemkommun ersätta den arbetskraftsmyndigheten för kostnaderna för servicen. Hemkommunen ska ersätta kostnaderna också när en enskild kund deltar i arbetskraftsutbildning ordnad av en annan arbetskraftsmyndighet än den som bestäms på grundval av hemkommun.

Ersättningen ska basera sig på den produktifiering eller det produktpris som kommunen använder för att följa upp sin verksamhet eller som samkommunen använder för fakturering till medlemskommunerna. Närmare bestämmelser om grunderna för ersättning för service och om faktureringsförfarandet får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

19 §

Servicespråk

Bestämmelser om rättigheten att använda finska eller svenska, bli hörd och få handlingar på finska eller på svenska samt rätten till tolkning från och till dessa språk i kontakt med myndigheter finns i språklagen (423/2003). Inom sådan offentlig arbetskraftsservice som avses i denna lag har kunden dock rätt att i eget ärende använda sitt eget språk, finska eller svenska.

För att de språkliga rättigheterna ska tillgodoses har kunden rätt att utträta ärenden också hos någon annan arbetskraftsmyndighet än den som är behörig på grundval av kundens hemkommun. På ersättning av kostnaderna för servicen tillämpas 18 §.

3 kap.

Styrning och tillsyn

20 §

Allmän styrning av den offentliga arbetskraftsservicen

Arbets- och näringsministeriet har hand om den allmänna styrningen och utvecklingen av samt tillsynen över offentlig arbetskraftsservice.

21 §

Nationella mål för främjande av sysselsättningen

Statsrådet fastställer de nationella målen för främjande av sysselsättningen en regeringsperiod åt gången, på föredragning av arbets- och näringsministeriet. Arbets- och näringsministeriet ska följa upp och utvärdera hur målen har uppnåtts år för år. Statsrådet kan se över målen om det sker väsentliga förändringar i arbetsmarknadsläget.

I de nationella målen för främjande av sysselsättningen kan följande anges:

1) mål för att säkerställa att arbetskraftsservicen förverkligas, att servicen är verkningsfull och samordnad och tillgodoser de språkliga rättigheterna samt mål för att främja jämställdhet mellan könen och likabehandling,

2) mål som gäller tillgång på kompetent arbetskraft och att främja arbetskraftsinvandring,

3) mål för samarbetet mellan staten, kommunerna, sysselsättningsområdena och övriga aktörer,

4) utvecklingsmål för sysselsättningsförvaltningen,

5) utvecklingsmål för informationshanteringen och digitaliseringen inom arbetskraftsservice, samt

6) andra mål än de som anges i 1–5 punkten och som behövs för att främja sysselsättningen.

Närmare bestämmelser om beredning och översyn av de nationella målen för främjande av sysselsättningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 §

Nationell delegation för främjande av sysselsättningen och delegationens uppgifter

Statsrådet ska på föredragning av arbets- och näringsministeriet tillsätta en nationell delegation för främjande av sysselsättningen och utse en ordförande och en vice ordförande för delegationen. Delegationen ska tillsättas för en regeringsperiod åt gången. I delegationen ska det åtminstone ingå representanter för kommunerna, de relevanta ministerierna, den statliga regionförvaltningen och organisationerna inom arbetslivet och näringslivet.

Delegationen har till uppgift att ge arbets- och näringsministeriet stöd när ministeriet styr främjandet av sysselsättningen, följa och förutse hur servicesystemet fungerar och behandla utvecklingsbehov som gäller främjandet av sysselsättningen. Delegationen ska varje regeringsperiod lämna en redogörelse om läget för servicesystemet till statsrådet. Redogörelsen ska innehålla en bedömning av hur servicesystemet fungerar och hur förutsättningarna att ordna service uppfylls, inbegripet hur finansieringssystemet fungerar och hur ändamålsenliga kriterierna för organiseringsansvar är. I samband därmed kan delegationen även göra framställningar om ändringar i lagstiftningen och andra ändringar.

Närmare bestämmelser om delegationens sammansättning, sektioner, uppgifter och arbetsmetoder får utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §

Regionala diskussioner för samarbete och uppföljning i syfte att främja sysselsättningen

Arbets- och näringsministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralen ska med Arbetskraftsmyndigheterna regelbundet föra regionala diskussioner för samarbete och uppföljning i syfte att främja sysselsättningen. Också andra aktörer som är viktiga med tanke på främjandet av sysselsättningen kan delta i diskussionerna.

Diskussionerna ska bygga på uppföljnings- och analysdata om sysselsättning och Arbetskraftsservice. Parterna ska diskutera hur sysselsättningen har främjats inom varje närings-, trafik- och miljöcentralens verksamhetsområde mot bakgrund av de nationella målen och de lokala villkoren för främjande av sysselsättningen. Vid diskussionerna ska parterna behandla åtminstone vilken effekt den Arbetskraftsservice som Arbetskraftsmyndigheterna ordnat har haft och behoven i fråga om utveckling och samarbete, samt stödja utbyte av erfarenheter och spridning av bästa exempel på Arbetskraftsservice i olika regioner som har visat sig vara bra och verkningsfull.

Närmare bestämmelser om ordnande av regionala diskussioner för samarbete och uppföljning i syfte att främja sysselsättningen och om innehållet i diskussionerna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 §

Stöd för att trygga förutsättningarna att ordna Arbetskraftsservice samt inledande av samrådsförfarande

Arbetskraftsmyndigheten och staten ska tillsammans utreda vilka möjligheter Arbetskraftsmyndigheten har att trygga den service som lagstiftningen kräver. Vid behov ska Arbetskraftsmyndigheten och staten vidta åtgärder för att trygga förutsättningarna för servicen.

Arbets- och näringsministeriet kan inleda ett samrådsförfarande med en sådan Arbetskraftsmyndighet vars kapacitet att ordna Arbetskraftsservice har försämrats avsevärt under två på varandra följande år jämfört med andra motsvarande Arbetskraftsmyndigheter som anordnar Arbetskraftsservice. Arbets- och näringsministeriet, Arbetskraftsmyndigheten och finansministeriet ska överlägga och komma överens om en handlingsplan för att rätta till situationen samt komma överens om hur planen ska följas upp. Arbetskraftsmyndigheten ska utan dröjsmål upprätta och behandla handlingsplanen och delge sitt beslut om planen till arbets- och näringsministeriet och finansministeriet för eventuella vidare åtgärder.

Om Arbetskraftsmyndighetens kapacitet att ordna i denna lag avsedd Arbetskraftsservice trots den handlingsplan som avses i 2 mom. avsevärt har försämrats på ett icke-tillfälligt sätt, kan statsrådet efter att ha hört Arbetskraftsmyndigheten fatta ett i 16 § avsett beslut om sysselsättningsområde.

Arbets- och näringsministeriets och finansministeriets gemensamma bedömning av huruvida Arbetskraftsmyndighetens kapacitet att ordna Arbetskraftsservice avsevärt har försämrats på det sätt som avses i 2 mom. hos ska grunda sig på en övergripande utvärdering av ordnandet av service, tillgången på service och kommunens eller samkommunens ekonomi. Saker som kan beaktas i utvärderingen är aktiveringsgraden för långtidsarbetslösa eller annan motsvarande sysselsättningsfrämjande verksamhet, det att arbetslösheten i kommunen eller sysselsättningsområdet jämfört med läget hos motsvarande Arbetskraftsmyndigheter har ökat i mer än 12 månader, det huruvida diskussioner som gäller den i 4 kap. avsedda serviceprocessen för arbetssökande har ordnats i kommunen eller sysselsättningsområdet samt det att Arbetskraftsmyndighetens kapacitet att ordna i denna lag avsedd Arbetskraftsservice avsevärt har försämrats av någon annan orsak.

Närmare bestämmelser om samrådsförfarandena för sysselsättningsförvaltning, om upprättande och uppföljning av handlingsplaner samt om grunderna för bedömning av hur arbetskraftsmyndigheter har ordnat arbetskraftsservice får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om samrådsförfarandena för sysselsättningsförvaltning, om upprättande och uppföljning av handlingsplaner samt om grunderna för bedömning av hur arbetskraftsmyndigheter har ordnat arbetskraftsservice får utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Tillsyn

Regionförvaltningsverken behandlar förvaltningsklagan som gäller lagenligheten hos sådana uppgifter och sådan offentlig arbetskraftsservice som denna lag ålägger arbetskraftsmyndigheter. Bestämmelser om förvaltningsklagan finns i 8 a kap. i förvaltningslagen (434/2003).

Ett regionförvaltningsverk kan också på eget initiativ utöva tillsyn över de uppgifter och den service som avses i 1 mom. Tillsynen får omfatta inspektioner. På inspektioner tillämpas 39 § i förvaltningslagen.

Närmare bestämmelser om tillsyn på eget initiativ och om inspektioners innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

26 §

Påföljder inom tillsynen på eget initiativ

Om det till följd av tillsyn på eget initiativ konstateras att en arbetskraftsmyndighet eller en anställd hos arbetskraftsmyndigheten har förfarit felaktigt eller underlåtit att fullgöra sin skyldighet, kan regionförvaltningsverket göra den övervakade uppmärksam på kraven på god förvaltning eller underrätta den övervakade om sin uppfattning om ett lagenligt förfarande. Anses detta inte vara tillräckligt med beaktande av de omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av saken, kan den övervakade ges en anmärkning, om inte det felaktiga förfarandet eller underlåtenheten är av sådan art eller så allvarlig att det finns orsak att vidta åtgärder för att inleda ett förfarande enligt någon annan lag.

Om väsentliga brister som gäller ordnandet av i denna lag avsedd service upptäcks eller om verksamheten i övrigt strider mot lag, får regionförvaltningsverket meddela arbetskraftsmyndigheten ett föreläggande om att bristerna eller missförhållandena ska avhjälpas. När ett föreläggande meddelas ska det sättas ut en tid inom vilken behövliga åtgärder ska vidtas. Föreläggandet får förenas med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990).

Regionförvaltningsverket ska regelbundet underrätta arbets- och näringsministeriet om vidtagna tillsynsåtgärder och om brister som upptäckts genom tillsyn. När det är fråga om väsentliga brister i en arbetskraftsmyndighets verksamhet ska regionförvaltningsverket dock underrätta arbets- och näringsministeriet omedelbart.

4 kap.

Serviceprocessen för arbetssökande

27 §

Inledande av jobbsökning

En enskild kunds jobbsökning inleds den dag då kunden elektroniskt begär det via den för ändamålet avsedda nättjänsten eller personligen hos Arbetskraftsmyndigheten och kunden registreras som arbetssökande i den i 120 § avsedda nationella informationsresursen för Arbetskraftsservice. Arbetskraftsmyndigheten kan också godkänna en begäran som framförts på annat sätt.

Förutsättningen för att en enskild kund ska registreras som arbetssökande är att personen

- 1) lämnar de uppgifter om sin arbetserfarenhet, arbetsförmåga, utbildning och övriga kompetens som behövs med tanke på sysselsättning och offentlig Arbetskraftsservice,
- 2) meddelar sin adress och andra kontaktuppgifter för att utan dröjsmål kunna nås, och
- 3) vidtar de övriga åtgärder som serviceprocessen för arbetssökande kräver.

Om inte något annat följer av internationella avtal som är förpliktande för Finland, förutsätter registreringen av en utländsk medborgare eller statslös person som arbetssökande dessutom att denna

1) på basis av internationella avtal om Arbetskraftens fria rörlighet som är förpliktande för Finland har rätt att komma till Finland för att söka arbete och förvärvsarbeta utan den prövning av tillgången på Arbetskraft som avses i utlänningslagen (301/2004), eller

2) har rätt att förvärvsarbeta med stöd av ett uppehållstillstånd och tillståndet inte är förenat med några begränsningar som gäller arbetsgivaren.

Om en enskild kund inte kan registreras som arbetssökande, meddelar Arbetskraftsmyndigheten beslut om att registrering avslås.

28 §

När en jobbsökning upphör att vara i kraft

En jobbsökning upphör att vara i kraft om den arbetssökande

1) meddelar Arbetskraftsmyndigheten att den arbetssökande inte längre önskar hålla sin jobbsökning i kraft eller inte förnyar sin jobbsökning,

2) inte inom den tid som Arbetskraftsmyndigheten har satt ut lämnar de redogörelser om sin arbetserfarenhet, arbetsförmåga, utbildning och övriga kompetens som behövs med tanke på sysselsättning och offentlig Arbetskraftsservice,

3) upprepade gånger under en granskningsperiod på 12 månader underlåter att inom den tid som Arbetskraftsmyndigheten har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter vara i kontakt med myndigheten.

Med att vara i kontakt med myndigheten i enlighet med 1 mom. 3 punkten anses också att anlända till en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning och ett kompletterande samtal om jobbsökning vid den tidpunkt som personen själv har reserverat via den för ändamålet avsedda nättjänsten.

Jobbsökningen för utländska medborgare eller statslösa personer som är arbetssökande upphör också att vara i kraft om den arbetssökande inte längre uppfyller de i 27 § 3 mom. angivna förutsättningarna för registrering som arbetssökande.

29 §

Inledande av jobbsökning på nytt

När en jobsökning har upphört att vara i kraft kan den inledas på nytt med iakttagande av vad som föreskrivs i 27 §. Om jobsökningen har upphört att vara i kraft med stöd av 28 § 1 mom. 2 punkten krävs det dessutom att den enskilda kunden i samband med begäran om att jobsökning inleds lämnar de upplysningar som Arbetskraftsmyndigheten begär.

Om jobsökningen har upphört att vara i kraft med stöd av 28 § 1 mom. 2 eller 3 punkten kan Arbetskraftsmyndigheten begränsa personens rätt att på elektronisk väg inleda jobsökning i den för ändamålet avsedda nättjänsten.

30 §

Information till arbetssökande

Arbetskraftsmyndigheten ska i samband med att en person registreras som arbetssökande eller utan dröjsmål därefter informera den arbetssökande om den jobsökningsskyldighet som ingår i sysselsättningsplanen och om andra omständigheter som gäller jobsökningen, om den offentliga Arbetskraftsservice som står till buds, om villkoren för att jobsökningen ska vara i kraft och om omställningsskyddet.

Vid behov ska Arbetskraftsmyndigheten dessutom informera den arbetssökande om annan service till stöd för den arbetssökandes jobsökning och sysselsättning samt om hur man ansöker om arbetslöshetsförmån och om de viktigaste Arbetskraftspolitiska förutsättningarna för att få förmånen.

31 §

Ordnanande av inledande intervju

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna en inledande intervju eller ett kompletterande samtal om jobsökning med en arbetssökande inom fem vardagar från jobsökningens början. Om ett kompletterande samtal om jobsökning ordnas, ska en inledande intervju ordnas snarast möjligt därefter.

En ny inledande intervju ordnas endast om det har förflutit minst sex månader sedan jobsökningen har upphört och personen registreras som arbetssökande på nytt.

Den inledande intervjun ordnas vid Arbetskraftsmyndigheten verksamhetsställe eller något annat serviceställe, om det inte finns vägande skäl som gör det mer ändamålsenligt att ordna intervjun på annat sätt.

32 §

Ordnanande av samtal om jobsökning och kompletterande samtal om jobsökning

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna

1) för en arbetssökande som är arbetslös eller hotas av arbetslöshet, fem kompletterande samtal om jobsökning under de tre månader som följer på den inledande intervjun; om ett kompletterande samtal om jobsökning har föregått den inledande intervjun ska myndigheten dock ordna fyra kompletterande samtal om jobsökning,

2) för en arbetssökande som är arbetslös eller hotas av arbetslöshet eller som antingen är anställd på deltid eller permitterad genom förkortad arbetstid, ett samtal om jobsökning alltid när tre månader har förflutit från den inledande intervjun eller det senaste samtalet om jobsökning enligt denna punkt,

3) för en arbetssökande som är arbetslös, två kompletterande samtal om jobsökning inom en månads tid när sex månader har förflutit från den inledande intervjun eller det senaste kompletterande samtalet om jobsökning enligt denna punkt,

4) för enskilda kunder, utöver vad som föreskrivs i 1–3 punkten, kompletterande samtal om jobsökning enligt vad servicebehovet förutsätter.

Samtal om jobsökning och kompletterande samtal om jobsökning enligt 1 mom. 1 punkten ska också ordnas för arbetssökande som deltar i arbetskraftsutbildning, för arbetssökande som deltar i studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 22–24 § i lagen om främjande av integration och för arbetssökande som är i lönesubventionerat arbete eller deltar i rehabilitering, även om personen i fråga inte är arbetslös eller hotas av arbetslöshet, om arbetskraftsutbildningen eller de studier som stöds med arbetslöshetsförmån, de frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller arbetet med lönesubvention eller rehabiliteringen utan avbrott beräknas fortgå i högst en månad.

Samtal om jobsökning och kompletterande samtal om jobsökning ska ordnas på det sätt som med beaktande av den arbetssökandes servicebehov och av omständigheterna är mest ändamålsenligt. Samtal om jobsökning och kompletterande samtal om jobsökning enligt 1 mom. 3 punkten ordnas inte om den arbetssökandes jobsökning kommer att upphöra inom en månad. Om den arbetssökande är permitterad ordnas de kompletterande samtal om jobsökning som avses i 1 mom. 1 punkten endast om den arbetssökandes begär det.

33 §

Undantag som gäller samtal om jobsökning och kompletterande samtal om jobsökning

Även om en arbetssökande är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ordnas inte samtal om jobsökning eller kompletterande samtal om jobsökning enligt 32 § 1 mom. 1 och 3 punkten, om den arbetssökande

1) deltar i en arbetskraftsutbildning som beräknas fortgå längre än en månad,

2) deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 22–24 § i lagen om främjande av integration och som beräknas fortgå längre än en månad,

3) deltar i en sådan i 6 kap. avsedd arbetsprövning som beräknas fortgå längre än en månad,

4) är i lönesubventionerat arbete som beräknas fortgå längre än en månad, eller

5) är i sådan rehabilitering utan avbrott som beräknas fortgå längre än en månad.

I situationer som avses i 1 mom. ska ett samtal om jobsökning ordnas för den arbetssökande en månad före det att arbetskraftsutbildningen, de studier som stöds med arbetslöshetsförmån, arbetsprövningen, det lönesubventionerade arbetet eller rehabiliteringen beräknas upphöra. Inom en månad efter samtalet om jobsökning ska ett kompletterande samtal om jobsökning ordnas, såvida det inte är uppenbart onödigt.

För en arbetssökande som deltar i arbetskraftsutbildning ordnad tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning ordnad på motsvarande sätt ordnas samtal om jobsökning och kompletterande samtal om jobsökning endast om det finns ett vägande skäl för detta som gäller den arbetssökandes möjligheter att få arbete eller den arbetssökandes servicebehov.

34 §

Innehållet i den inledande intervjun

Vid den inledande intervjun ska Arbetskraftsmyndigheten bedöma den arbetssökandes förutsättningar att söka och få arbete samt den arbetssökandes behov av service till stöd för jobbsökning och sysselsättning. Utifrån bedömningen upprättas en sysselsättningsplan, såvida den arbetssökande inte har fått en plan som ersätter en sådan plan.

Vid den inledande intervjun vägleder Arbetskraftsmyndigheten dessutom den arbetssökande till att söka arbetsmöjligheter som är lämpliga för den personen och hänvisar personen till behövlig service. Vid intervjun presenteras den service som den arbetssökande kan få och parterna kommer överens om hur kunden utträttar ärenden och hur kontakten mellan myndigheten och den arbetssökande i övrigt ska skötas.

35 §

Innehållet i ett samtal om jobbsökning

Vid ett samtal om jobbsökning ska Arbetskraftsmyndigheten vägleda den arbetssökande till att söka arbetsmöjligheter som är lämpliga för den personen och ge personen stöd i jobbsökningen. Myndigheten ska även hänvisa den arbetssökande till behövlig service.

Vid samtalet ska bedömningen av den arbetssökandes servicebehov kontrolleras och en sysselsättningsplan upprättas eller planen revideras.

36 §

Innehållet i ett kompletterande samtal om jobbsökning

Ett kompletterande samtal om jobbsökning ska, baserat på bedömningen av den arbetssökandes servicebehov, inriktas på att stödja jobbsökningen eller på att fortsätta utreda servicebehovet och hänvisa den arbetssökande till behövlig service.

Om ett kompletterande samtal om jobbsökning ordnas före en inledande intervju, upprättas en sysselsättningsplan vid det kompletterande samtalet om jobbsökning, såvida det inte har upprättats en ersättande plan för den arbetssökande. Vid ett kompletterande samtal om jobbsökning som ordnas senare kan en sysselsättningsplan utarbetas eller planen revideras.

I stället för ett kompletterande samtal om jobbsökning kan den arbetssökande tillhandahållas annan motsvarande personlig service som är till stöd för jobbsökningen eller bidrar till den arbetssökandes förutsättningar att få arbete.

37 §

Bedömning av den arbetssökandes servicebehov

Arbetskraftsmyndigheten ska beakta åtminstone följande när den bedömer vilken service en arbetssökande person behöver:

- 1) personens kompetens, yrkesskicklighet och egna mål för att utveckla kompetensen och yrkesskickligheten,
- 2) personens arbets- och funktionsförmåga med avseende på hur den påverkar jobbsökningen och förutsättningarna att få arbete,
- 3) personens jobbsökningsfärdigheter samt övriga omständigheter som inverkar på personens möjligheter att få arbete,
- 4) hur sannolikt de är att personen blir arbetslös och att arbetslösheten förlängs.

För ändamålet att klarlägga servicebehovet kan den arbetssökande hänvisas till undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan samt till andra sakkunnigbedömningar. Frågor som gäller den arbetssökandes kompetensutveckling kan bedömas i samarbete med utbildningsproducenter, och den arbetssökandes arbets- och funktionsförmåga kan bedömas i samarbete med producenter av social- och hälsovårdstjänster.

38 §

Sysselsättningsplanens innehåll

Sysselsättningsplanen ska innehålla en jobbsökningsskyldighet och andra åtgärder som gäller jobbsökning eller utvecklande av företagsverksamhet och som syftar till att den arbetssökande snabbt ska få arbete på den öppna arbetsmarknaden. Dessutom ska sysselsättningsplanen vid behov innehålla offentlig arbetskraftsservice enligt den arbetssökandes servicebehov och annan service som förbättrar den arbetssökandes kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga samt åtgärder för klarläggande av om arbets- eller funktionsförmågan eller hälsotillståndet påverkar jobbsökningen, utvecklandet av företagsverksamhet eller förutsättningarna att få arbete. Vid behov ska ett beslut av Arbetskraftsmyndigheten om uppfyllande av de i 4 § i lagen om Jobbkanalen Ab (242/2022) avsedda förutsättningarna för sysselsättning hos bolaget tas in i sysselsättningsplanen.

I sysselsättningsplanen ska parterna komma överens om hur genomförandet av planen ska övervakas och sätta ut en tidsfrist inom vilken den arbetssökande ska informera om hur planen har följts. Om Arbetskraftsmyndigheten kräver något annat bevis på att planen har följts än de upplysningar som den arbetssökandes ger, ska detta skrivas in i planen.

Arbetskraftsmyndigheten och den arbetssökande ska godkänna sysselsättningsplanen. Närmare bestämmelser om sysselsättningsplanens struktur och om hur planen godkänns och arkiveras utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Den arbetssökandes skyldigheter

En arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån ska aktivt söka arbete och utbildning. Den arbetssökande ska också medverka i bedömningen av servicebehovet och i upprättandet och revideringen av sysselsättningsplanen samt delta i service som är till stöd för jobbsökningen och förbättrar arbetsmarknadsfärdigheterna och förutsättningarna att få arbete.

En arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån är skyldig att på det sätt som Arbetskraftsmyndigheten bestämmer informera denna om hur sysselsättningsplanen har följts. Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den arbetssökande ska informera Arbetskraftsmyndigheten om ändringar i sina kontaktuppgifter. Den arbetssökande ska bevara de dokument som bevisar att den arbetssökande har fullgjort jobbsökningsskyldigheten och på begäran visa upp dem för Arbetskraftsmyndigheten.

40 §

Arbetskraftsmyndighetens skyldigheter

Arbetskraftsmyndigheten ska erbjuda arbete och utbildning samt ordna service som ingår i sysselsättningsplanen.

Arbetskraftsmyndigheten ska också följa hur sysselsättningsplanen genomförs och bidra till att serviceprocessen framskrider.

41 §

Påminnelse

Arbetskraftsmyndigheten ska skriftligt påminna den arbetssökande om hur dennas förfarande påverkar förutsättningarna att få arbete och en eventuell rätt till arbetslöshetsförmån om den arbetssökande

1) uteblir från en inledande intervju, ett samtal om jobsökning eller ett kompletterande samtal om jobsökning eller en sådan inledande kartläggning som avses i 9 § i lagen om främjande av integration,

2) på annat sätt underlåter att sköta ärenden hos Arbetskraftsmyndigheten inom den tid som myndigheten har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter,

3) underlåter att på det sätt som Arbetskraftsmyndigheten förutsätter informera myndigheten om hur den arbetssökande har följt sysselsättningsplanen eller en ersättande plan,

4) underlåter att inleda service som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan, eller om servicen avbryts av orsaker som beror på den arbetssökande, eller

5) på något annat sätt underlåter att fullfölja sysselsättningsplanen eller en ersättande plan.

5 kap.

Arbetsförmedling och jobsökningsskyldighet

42 §

Mål och allmänna principer för arbetsförmedling

Arbetsförmedling ska vara inriktad på att utbud och efterfrågan på arbetskraft möts så att lediga platser tillsätts och arbetssökande snabbt får arbete.

Arbetsförmedling bygger på avtalsfrihet och valfrihet för arbetsgivare och arbetstagare.

Arbetsförmedling bedrivs nationellt och internationellt. Närmare bestämmelser om Arbetskraftsmyndigheters uppgifter när det gäller arbetsförmedling från Finland till utlandet och från utlandet till Finland samt om internationell praktik får utfärdas genom förordning av statsrådet.

43 §

Arbetsförmedlingsservice

Arbetsgivare ska erbjudas möjlighet att publicera information om lediga platser på den serviceplattform som avses i 14 kap. En Arbetskraftsmyndighet kan publicera information om lediga platser på serviceplattformen enligt uppdrag från en arbetsgivare, om inte något annat följer av 49 §. Arbetskraftsmyndigheten ska förmedla information om ledigförklarade platser och presentera sådana arbetssökande som är lämpliga för en ledig plats för arbetsgivaren, på det sätt som överenskommit med denna.

En arbetssökande ska erbjudas möjlighet att på den i 1 mom. avsedda serviceplattformen publicera en presentation skapad av den arbetssökande (*jobsökarprofil*) som stöder jobsökningen.

Arbetskraftsmyndigheten ska vägleda den arbetssökande till att söka jobb som är lämpliga för den arbetssökande. Arbetskraftsmyndigheten ska bedöma arbetets lämplighet för den arbetssökande med beaktande av den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens och arbetsförmåga.

44 §

Jobsökskyldighet

Om inte något annat följer av 46–48 §, ska sysselsättningsplanen för en arbetslös arbetssökande eller en person som hotas av arbetslöshet omfatta tre granskningsperioder på en månad, under vilken den arbetssökande ska söka fyra arbetsmöjligheter. Om det ligger i den arbetssökandes intresse kan en granskningsperiod sättas ut så att den börjar retroaktivt. Av vägande skäl kan flera granskningsperioder sammanslås utan att det påverkar antalet arbetsmöjligheter som ska sökas.

Även om en arbetssökande inte är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ska jobsökskyldighet föreläggas om den personen

- 1) deltar i en arbetskraftsutbildning,
- 2) deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 22–24 § i lagen om främjande av integration, eller
- 3) är i lönesubventionerat arbete.

Om arbetskraftsmyndigheten bedömer att det under en granskningsperiod med beaktande av den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens, arbetsförmåga och eventuella skydd för yrkesskicklighet enligt 2 a kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte kommer att finnas fyra sådana arbetsmöjligheter som den arbetssökande kan få, ska antalet arbetsmöjligheter som ska sökas under perioden minska; om det inte finns några som helst arbetsmöjligheter att söka ska det inte ingå någon jobsökskyldighet i sysselsättningsplanen. Närmare bestämmelser om grunderna på vilka jobsökskyldighetens omfattning ska minskas utfärdas genom förordning av statsrådet.

45 §

Verksamhet som fullgör jobsökskyldigheten

Jobsökskyldigheten kan fullgöras genom att den arbetssökande

- 1) söker ett arbete i anställningsförhållande som den arbetssökande med fog kan förvänta sig att få och som varar minst två veckor,
- 2) söker ett sådant specifikt jobb som arbetskraftsmyndigheten har erbjudit den arbetssökande,
- 3) söker mertidsarbete hos den egna arbetsgivaren,
- 4) söker arbetsmöjligheter avsedda för sådana företagare som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och vilka den arbetssökande med fog kan förvänta sig att få,
- 5) publicerar en sådan presentation som avses i 43 § 2 mom.,
- 6) vidtar andra åtgärder som motsvarar åtgärderna i 1–5 punkten i syfte att få arbete.

46 §

Undantag som gäller tidpunkten när jobsökskyldighet inträder

Jobsökningskyldighet inträder från det att anställningsförhållandet upphör, om den arbetsökande är i arbete som varar längre än två veckor och inte utgör lönesubventionerat arbete och arbetstiden överstiger 80 procent av den maximala arbetstid för heltidsanställda som tillämpas i branschen.

För permitterade inträder jobsökningskyldighet när det samtal om jobsökning som avses i 32 § 1 mom. 2 punkten har ordnats och tre månader har förflutit sedan permitteringen började.

Jobsökningskyldighet inträder från och med att ett i 33 § 2 mom. avsett samtal om jobsökning har ordnats, om den arbetssökande

- 1) deltar i en arbeidskraftsutbildning som beräknas fortgå längre än en månad,
- 2) deltar i en sådan i 6 kap. avsedd arbetsprövning som beräknas fortgå längre än en månad,
- 3) är i annat än i 47 § 2 mom. avsett lönesubventionerat arbete som med avseende på arbetstiden beräknas fortgå längre än en månad, eller
- 4) är i sådan rehabilitering utan avbrott som beräknas fortgå längre än en månad.

47 §

Undantag som gäller antal och granskningsperiod i fråga om arbetsmöjligheter som ska sökas

Om inte något annat följer av 44 § 3 mom. eller 48 §, ska det i sysselsättningsplanen för en arbetssökande som är deltidsanställd i minst två veckor eller vars permittering genomförs i form av förkortad arbetstid anges granskningsperioder på tre månader under vilka den arbetssökande ska söka en arbetsmöjlighet.

Det som föreskrivs i 1 mom. ska tillämpas om den arbetssökandes ordinarie arbetstid är högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximiarbetstiden för arbetstagare i heltidsarbete. Hur den faktiska arbetstiden inverkar på jobsökningskyldigheten anges i 2 a kap. 12 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Om inte något annat följer av 1 mom., 44 § 3 mom. eller 48 §, ska sysselsättningsplanen för en arbetssökande som på i 9 kap. i denna lag eller i 22–24 § i lagen om främjande av integration avsett sätt deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån omfatta under studierna infallande granskningsperioder på tre månader var, under vilka den arbetssökande ska söka tre arbetsmöjligheter. Det som föreskrivs i 1 mom. och i 44 och 48 § tillämpas på jobsökningskyldigheten från det att ett i 33 § 2 mom. avsett samtal om jobsökning har ordnats för den arbetssökande.

48 §

Situationer där jobsökningskyldighet inte föreläggs

Jobsökningskyldighet föreläggs inte om

1) arbeidskraftsmyndigheten, välfärdsområdets social- och hälsovårdsmyndighet eller Folkpensionsanstalten har konstaterat att den arbetssökande behöver sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen,

2) den arbetssökande enligt en medicinsk utredning som betraktas som tillförlitlig saknar arbetsförmåga för sådant arbete som motsvarar den arbetssökandes arbetserfarenhet och utbildning under den tid skyddet för yrkesskicklighet enligt 2 a kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa varar och, efter det att skyddet för yrkesskicklighet upphört, för allt slags arbete, och den arbetssökande följer sysselsättningsplanen eller en ersättande plan till den del det enligt

planen har avtalats att den arbetssökande ska ansöka om förmån som beviljas på grund av arbetsförmåga och söka sig till rehabilitering som förbättrar arbets- och funktionsförmågan,

3) den arbetssökande på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 22–24 § i lagen om främjande av integration bedriver frivilliga studier i läs- och skrivkunighet som stöds med arbetslöshetsförmån och studierna på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bedrivs på heltid,

4) den arbetssökande deltar i arbetskraftsutbildning som ordnas tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning som ordnats på motsvarande sätt,

5) den arbetssökande är förhindrad att vara på arbetsmarknaden på det sätt som avses i 3 kap. 1 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) den arbetssökandes arbetslöshet upphör eller den arbetssökande inleder bevarings- eller civiltjänst eller familjeledighet inom en månad; jobbsökningsskyldigheten uteblir i fråga om den granskningsperiod med jobbsökningsskyldighet då arbetslösheten upphör eller bevarings- eller civiltjänsten eller familjeledigheten inleds,

7) den arbetssökande har fått anställning i det bolag som avses i lagen om Jobbkanalen Ab med stöd av 4 § 1 mom. i den lagen.

I sådana situationer som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten är ett ytterligare villkor att den arbetssökandes situation som helhet betraktad är sådan att sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden inte är möjlig.

Det som föreskrivs i 1 mom. 3 punkten tillämpas tills ett i 33 § 2 mom. avsett samtal om jobbsökning har ordnats för den arbetssökande. Det som föreskrivs i den förstnämnda bestämmelsen tillämpas även efter samtalet om jobbsökning, om det i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan har avtalats att studierna i läs- och skrivkunighet fortsätter inom en månad efter det att sysselsättningsplanen eller den ersättande planen upprättades eller reviderades.

49 §

Att vägra ta emot en platsanmälan och att ta bort en anmälan

Platsanmälningar för vilka arbetsgivaren endast anställer sådana arbetslösa arbetssökande vars lönekostnader berättigar till lönesubvention enligt 10 kap. 81 § eller sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år enligt 95 § publiceras inte som lediga platser på den serviceplattform som avses i 14 kap.

Arbetskraftsmyndigheten kan vägra ta emot en platsanmälan som gäller en ledig plats och kan ta bort en anmälan från serviceplattformen om det utifrån anmälan är uppenbart eller utifrån arbetsgivarens tidigare handlande eller i övrigt finns grundad anledning att misstänka att

1) arbetsgivaren bryter mot ett lagstadgat diskrimineringsförbud,

2) arbetsgivaren söker arbetstagare för lagstridiga arbetsuppgifter eller för arbetsuppgifter i fråga om vilka det är förbjudet att anställa den som söks,

3) arbetsgivaren väsentligt försummar sina skyldigheter enligt 2 kap. i arbetsavtalslagen eller 2 och 3 kap. i lagen om sjöarbetsavtal eller sin skyldighet att betala skatter och lagstadgade avgifter,

4) det på arbetsplatsen föreligger ett uppenbart hot om våld eller förekommer trakasserier eller annat osakligt bemötande som medför olägenhet eller risk för arbetstagarens hälsa, eller

5) det på grund av uppgiftens natur eller av annan motsvarande orsak inte är ändamålsenligt att stödja tillsättningen genom arbetsförmedling.

En förutsättning för att arbetskraftsmyndigheten ska få vägra ta emot en anmälan eller för att myndigheten ska få ta bort en anmälan i de situationer som avses i 2 mom. 1 och 2 punkten är

att arbetsgivaren trots uppmaning av Arbetskraftsmyndigheten inte har rättat sin platsanmälan. Arbetskraftsmyndigheten ska meddela ett skriftligt beslut om att den vägrar ta emot en anmälan eller tar bort en anmälan.

6 kap.

Information och rådgivning, sakkunnigbedömningar, vägledning avseende yrkesval och karriär samt träning och prövning

50 §

Information och rådgivning

Arbetskraftsmyndigheter ska ge information och rådgivning om

- 1) lediga platser och jobsökning,
- 2) tillgång på och skaffande av arbetskraft,
- 3) utbildningsmöjligheter och andra möjligheter till kompetensutveckling,
- 4) arbetsmarknaden, branscher och yrken,
- 5) inledande av företagsverksamhet och möjligheterna att utveckla sådan verksamhet, och
- 6) service, stöd och ersättningar som står till buds för fullföljande av omställningsskyddet.

51 §

Sakkunnigbedömningar

För att utreda enskilda kunders kompetens, yrkesskicklighet, lämplighet samt valmöjligheter i fråga om arbete, företagsverksamhet och utbildning ska arbetskraftsmyndigheter ordna

- 1) kartläggningar av kompetens och yrkesskicklighet,
- 2) undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan,
- 3) bedömningar av företagarfärdigheter och av förutsättningar för företagsverksamhet,
- 4) inledande kartläggningar enligt 9 § i lagen om främjande av integration, och
- 5) andra sakkunnigbedömningar.

52 §

Vägledning avseende yrkesval och karriär

Arbetskraftsmyndigheter ska ordna vägledning för att ge enskilda kunder stöd när det gäller yrkesval, yrkesmässig utveckling, placering i arbetslivet och livslångt lärande.

Som ett led i vägledningen får en legitimerad psykolog med kundens samtycke använda psykologiska bedömningsmetoder för att klarlägga kunden yrkes- och karriäralternativ, kompetens, lämplighet och arbets- och funktionsförmåga.

53 §

Träning

Arbetskraftsmyndigheter ska för enskilda kunder ordna träning i

- 1) jobsökning (*jobsökarträning*),
 - 2) klarläggande av alternativen i fråga om yrkesval och karriär, i sökande till yrkesutbildning och i utveckling av arbetslivsfärdigheterna (*karriärträning*), och
 - 3) placering i arbete och deltagande i utbildning som sker på arbetsplatsen (*arbetsträning*).
- Arbetskraftsmyndigheten kan för företag ordna träning i anställning av arbetstagare och i arbetsgivarfärdigheter. Priset på servicen betraktas som de minimis-stöd till företaget.

54 §

Prövning

Arbetskraftsmyndigheter kan hänvisa enskilda kunder till prövning

1) vid en läroanstalt, för utredning av alternativen i fråga om yrkesval och karriär (*utbildningsprövning*), eller

2) på en arbetsplats, för utredning av alternativen i fråga om yrkesval och karriär eller som stöd för att hjälpa kunden komma in på arbetsmarknaden på nytt (*arbetsprövning*).

Arbetsprövning får ges av företag, enskilda näringsidkare, kommuner, samkommuner, andra sammanslutningar, stiftelser eller statliga ämbetsverk eller inrättningar. Arbetsprövning får däremot inte ges av en arbetsgivare till vilken den enskilda kunden står i anställningsförhållande när avtal om arbetsprövning ingås.

En enskild kund får inte hänvisas till service som ges på en arbetsplats så att kunden deltar i arbetsuppgifterna, om inte syftet är det som anges i 1 mom. 2 punkten. Detta moment utgör dock inget hinder för sådan inläring i arbetet som ingår i arbetskraftsutbildning. Om någon annan service innefattar deltagande i arbetsuppgifter, tillämpas på den service eller den del av servicen som ges på en arbetsplats vad som i denna lag föreskrivs om arbetsprövning.

55 §

Maximitid för arbetsprövning

Enskilda kunder kan hänvisas till totalt högst sex månader arbetsprövning.

Den maximitid för arbetsprövning som avses i 1 mom. börjar om när personen efter en avslutad arbetsprövningsperiod har varit arbetslös utan avbrott i minst 12 månader eller när en person under 25 år har varit arbetslös utan avbrott i minst tre månader efter det att maximitiden för arbetsprövning har uppnåtts.

56 §

Begränsningar som gäller arbetsprövning

Enskilda kunder ska inte hänvisas till arbetsprövning, om

1) den som ger arbetsprövning genom denna får sådana fördelar som snedvrider konkurrensen mellan företag eller enskilda näringsidkare,

2) det är fråga om sådana uppgifter för vilka den som ger arbetsprövning kräver ett i 6 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004) avsett intyg över narkotikatest och den enskilda kunden inte vill uppvisa ett sådant intyg,

3) det är fråga om sådana uppgifter som avses i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) och den enskilda kunden inte vill ta emot sådana uppgifter.

57 §

Avtal om arbetsprövning

Den enskilda kunden, den som ger arbetsprövning och Arbetskraftsmyndigheten ska ingå ett tidsbegränsat skriftligt avtal om arbetsprövningen. Följande ska framgå av avtalet:

- 1) målen för arbetsprövningen,
- 2) när och var arbetsprövningen genomförs,
- 3) arbetsprövningens längd per dag och vilken tid på dygnet arbetsprövningen sker; längden per dag ska vara minst fyra timmar och får vara högst åtta timmar,
- 4) arbetsprövningens längd per vecka och vilka veckodagar arbetsprövningen sker; längden per vecka får vara högst fem dagar,
- 5) vilka uppgifter som den som deltar i arbetsprövningen ska utföra under den tid arbetsprövningen pågår,
- 6) vem på arbetsplatsen som ansvarar för att handleda och övervaka den som deltar i arbetsprövningen.

Den som ger arbetsprövning ska informera den som betalar arbetslöshetsförmånen om frånavaro som deltagaren har under prövningen. Vem som betalar arbetslöshetsförmånen ska framgå av avtalet.

Efter arbetsprövningen ska den som ger arbetsprövning till Arbetskraftsmyndigheten ge in en bedömning av den enskilda kundens lämplighet för arbetet, yrket eller branschen och, om arbetsprövningen har ordnats till stöd för återinträde på arbetsmarknaden, en bedömning av kundens utvecklingsbehov när det gäller arbetslivsfärdigheter och kompetens. Ett villkor om detta ska tas in i avtalet. I avtalet får Arbetskraftsmyndigheten dessutom för den som ger arbetsprövning ställa upp behövliga villkor med avseende på prövningen eller den som deltar i prövningen.

Den som ger arbetsprövning får inte överföra skyldigheterna enligt avtalet på någon annan. Den som ger arbetsprövning ska i fråga om den enskilda kund som deltar i prövningen meddela namn och i 1–3 mom. avsedda uppgifter till förtroendemannen eller till någon annan som företräder personalen hos den som ger arbetsprövning.

58 §

Rättslig ställning för den som deltar i arbetsprövning samt ansvar för arbetarskydd och dataskydd

Den som deltar i arbetsprövning står inte i anställningsförhållande till den som ger arbetsprövningen eller till Arbetskraftsmyndigheten.

- Den som deltar i arbetsprövning omfattas av
- 1) lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) och diskrimineringslagen (1325/2014),
 - 2) bestämmelserna om dagliga vilotider i 24 § och bestämmelserna om arbetsskiftförteckning i 30 § i arbetstidslagen (872/2019),
 - 3) arbetarskyddslagen (738/2002) och bestämmelserna om arbetarskydd i lagen om unga arbetstagare (998/1993),
 - 4) 3 §, 4 § 1 och 2 mom., 5 § 1, 2 och 4 mom., 6 §, 7 § 1–3 mom., 9, 10, 14 och 15 §, 5 och 6 kap., 21 § 2 mom., 22 och 24 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet,
 - 5) bestämmelserna om tystnadsplikt i fråga om sådan information som arbetstagare och tjänsteinnehavare i motsvarande uppgifter får genom sina arbetsuppgifter.

Vid tillämpning av de lagar som nämns i 2 mom. jämställs den som ger arbetsprovning med en arbetsgivare och den som deltar i provningen med en arbetstagare.

Bestämmelser om straff för arbetarskyddsförseelser finns i 63 § i arbetarskyddslagen. Bestämmelser om straff för arbetstidsförseelser finns i 44 § i arbetstidslagen. Bestämmelser om straff för brott mot lagen om integritetsskydd i arbetslivet finns i 24 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet. Bestämmelser om straff för diskriminering, diskriminering i arbetslivet, ockerliknande diskriminering i arbetslivet, arbetarskydsbrott, personregisterbrott, dataintrång, olovlig observation, olovlig avlyssning, kränkning av kommunikationshemlighet, sekretessbrott och tjänstebrott finns i strafflagen (39/1889).

59 §

Avbrytande av träning och provning

Om en enskild kund utan tillstånd har varit frånvarande från träning eller provning i fem tränings- eller provningsdagar utan avbrott eller om kunden annars har så mycket frånvaro att målen för träningen eller provningen inte nås, ska Arbetskraftsmyndigheten fatta beslut om att träningen eller provningen avbryts. Arbetskraftsmyndigheten kan också av andra vägande skäl fatta beslut om att träning eller provning avbryts.

Serviceproducenten eller den som ger arbetsprovning är skyldig att anmäla sådan frånvaro som avses 1 mom. till Arbetskraftsmyndigheten.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. har parterna i ett avtal om arbetsprovning rätt att häva avtalet genom skriftligt meddelande till de andra parterna. Avtalet får dock inte hävas baserat på en diskrimineringsgrund som förbjuds i lag eller på någon annan ogrundad orsak.

Bestämmelser om hur det att träning eller provning avbryts påverkar den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmåner finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

60 §

Försäkringsskydd under träning och provning

Arbetskraftsmyndigheten ska se till att en personkund som deltar i träning och provning försäkras med en försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) samt med en gruppansvarsförsäkring. Med avvikelse från 58 och 59 § i den lagen är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten.

7 kap.

Arbetskraftsutbildning

61 §

Ordnanande av arbetskraftsutbildning

Arbetskraftsmyndigheter ska ordna arbetskraftsutbildning i form av

- 1) utbildning som förbättrar yrkeskompetensen och yrkesfärdigheterna,
- 2) utbildning som förbättrar företagarfärdigheterna

3) sådan integrationsutbildning som avses i 20 § i lagen om främjande av integration, med undantag av läs- och skrivundervisning.

En arbetskraftsmyndighet kan dock inte ordna utbildning vars syfte är att kunden avlägger en examen eller en del av en examen. Bestämmelser om ordnande av examensutbildning som arbetskraftsutbildning finns i lagen om yrkesutbildning (531/2017).

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på sådan arbetskraftsutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning med iakttagande av bestämmelserna i den lagen. Vad som i övrigt föreskrivs om arbetskraftsutbildning i denna lag tillämpas också på arbetskraftsutbildning ordnad på basis av lagen om yrkesutbildning.

62 §

Gemensam anskaffning av arbetskraftsutbildning

En arbetskraftsmyndighet kan ordna en arbetskraftsutbildning tillsammans med en arbetsgivare, en uppdragsgivare till en person som ämnar bli företagare eller ett företag som överlåter företagarrättigheter så att den aktören deltar i finansieringen av utbildningen (*gemensamt anskaffad utbildning*). Gemensamt anskaffad utbildning kan ordnas

1) för personer som anställs av eller redan arbetar som anställda eller hyrda arbetstagare hos den arbetsgivare som deltar i finansieringen av utbildningen, eller

2) för personer som ämnar bli företagare och som skulle ha få uppdragsgivare eller som är i färd att skaffa sig företagarrättigheter från ett annat företag.

Den andel av utbildningen som arbetskraftsmyndigheten finansierar betraktas som

1) stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd, om utbildningen genomförs tillsammans med en arbetsgivare som bedriver ekonomisk verksamhet så att anställda eller inhyrda arbetstagare hos arbetsgivaren deltar i utbildningen och målet för utbildningen är att de arbetstagarna ska fortsätta hos arbetsgivaren efter utbildningen,

2) de minimis-stöd, till den del en i 1 kap 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd företagare deltar i utbildningen.

Närmare bestämmelser om betalningsandelarna för gemensamt anskaffad utbildning utfärdas genom förordning av statsrådet.

63 §

Antagning av studerande

Den arbetskraftsmyndighet som ordnar en arbetskraftsutbildning beslutar om vilka studerande som antas till utbildningen. Arbetskraftsmyndigheten kan stödas av en antagningsgrupp som kan bestå av en företrädare för utbildaren, av andra sakkunniga samt av den arbetsgivare som är med om att ge gemensamt anskaffad utbildning, uppdragsgivaren till personen som ämnar bli företagare eller företaget som överlåter företagarrättigheterna. Närmare bestämmelser om antagningsförfarandet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Som studerande kan en sådan enskild kund antas

1) vars läroplikt har upphört,

2) som har ett av arbetskraftsmyndigheten konstaterat behov av utbildning, och

3) som är lämplig för utbildningen och för de uppgifter som utbildningen ger färdigheter för.

En person under 20 år kan antas till utbildning som förbättrar yrkeskompetensen och yrkesfärdigheterna eller företagarfärdigheterna endast om det inte är möjligt eller ändamålsenligt att avlägga utbildningen som frivilliga studier.

Själva antagningstillfället och de lämplighetsprov som ingår i antagningsförfarandet är avgiftsfria för den som söker till arbetskraftsutbildning.

64 §

Studerandes rättigheter och skyldigheter

Studerande som deltar i arbetskraftsutbildning har rätt att få sådan undervisning och handledning som ingår i genomförandeplanen för utbildningen och rätt att avlägga studier under den tid utbildningen pågår.

Den studerande ska delta regelbundet i undervisningen och studierna ska framskrida i enlighet med genomförandeplanen för utbildningen.

På arbetskraftsutbildning tillämpas vad som i lagen om yrkesutbildning föreskrivs om

- 1) rätten till en trygg studiemiljö i 80 § 1 och 2 mom.,
- 2) narkotikatest i 84 §,
- 3) disciplin i 85 § och disciplin på internatboenden i 86 §,
- 4) avlägsnande av en studerande som uppför sig störande eller äventyrar säkerheten i 87 §,
- 5) verkningarna av ett anhängigt åtal eller ett domstolsavgörande på ett disciplinärt förfarande i 88 §,
- 6) förfarandet i disciplinären i 93 § 3–6 mom.,
- 7) tystnadsplikt för studerande i 95 §,
- 8) sökande av ändring i utbildningsanordnarens beslut i 12 kap.

65 §

Avbrytande av utbildning

Om en studerande inte gör framsteg i studierna på det sätt som avses i 64 § 2 mom. eller olovligen har varit frånvarande i fem utbildningsdagar utan avbrott, ska den arbetskraftsmyndighet som beslutat om antagningen av den studerande fatta beslut om att utbildningen avbryts.

Utbildningsproducenten är skyldig att till den arbetskraftsmyndighet som beslutat om antagningen meddela att de i 1 mom. avsedda villkoren för avbrytande av utbildning uppfylls. Innan beslutet fattas ska arbetskraftsmyndigheten ge den studerande tillfälle att bli hörd. Den studerande ska utan dröjsmål informeras om beslutet.

66 §

Inläring i arbetet i anslutning till utbildning

Under en period med inläring i arbetet i anslutning till arbetskraftsutbildning står den studerande inte i anställningsförhållande till den arbetsgivare hos vilken inläringen i arbetet sker eller till utbildningsproducenten, om inte den studerande och den som ordnar inlärningsperioden har kommit överens om något annat. Om det har avtalats att inläringen ska ske i ett anställningsförhållande, ska 2 och 3 mom. inte tillämpas.

Utbildningsproducenten, den som ger perioden med inläring i arbetet och den studerande ska ingå ett tidsbegränsat skriftligt avtal om perioden. På avtalet och på utbildningsproducentens uppgifter tillämpas vad som i 57 § föreskrivs om avtal om arbetsprövning och arbetskraftsmyndighetens uppgifter. I avtalet ska parterna dessutom komma överens om vilken lärare som ansvarar för handledningen samt hur och under vilken tid handledningen genomförs.

Den som ger en period med inlärnin g i arbetet ansvarar för arbetarskyddet för den studerande under den perioden, i enlighet med arbetarskyddslagen.

67 §

Försäkringsskydd under arbetskraftsutbildning

På arbetskraftsmyndighetens skyldighet att se till försäkringsskyddet för den som deltar i arbetskraftsutbildning tillämpas vad som i 60 § föreskrivs om försäkringsskydd för träning och prövning.

8 kap.

Utbildning inom omställningsskyddet

68 §

Utbildning inom omställningsskyddet

Genom utbildning inom omställningsskyddet ges personer som har fyllt 55 år och som har blivit uppsagda från sitt arbete av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker bättre yrkeskompetens eller bättre företagarfärdigheter som stöd för att de snabbt ska få nytt arbete.

69 §

Allmänna villkor för utbildningen

Arbetskraftsmyndigheter ska ordna utbildning inom omställningsskyddet för uppsagda personer

- 1) som arbetsgivaren har sagt upp från ett anställningsförhållande av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker,
- 2) som har fyllt 55 år senast den dag de blivit uppsagda,
- 3) som senast på uppsägningdagen har varit anställda hos den arbetsgivare som avses i 1 punkten i minst fem år utan avbrott eller med avbrott som tillsammans har varat i högst 30 dagar, och
- 4) som inom 60 dagar från den dag de blivit uppsagda har registrerat sig som arbetssökande vid arbetskraftsmyndigheten.

Om en uppsagd person av vä gande skäl inte ha registrerat sig som arbetssökande inom den tid som anges i 1 mom. 4 punkten, kan utbildningen ordnas under förutsättning att den uppsagda personen i övrigt uppfyller villkoren i 1 mom.

Den uppsagda personen ska hålla jobbsökningen i kraft från och med det att personen registrerar sig som arbetssökande tills anställningsförhållandet upphör eller, om utbildningen avslutas under uppsägningstiden, tills utbildningen har avslutats.

70 §

Villkor som gäller utbildningen

Utbildning som ordnas i form av utbildning inom omställningsskyddet ska bestå av sådan utbildning för att öka yrkesfärdigheterna eller stödja företagsverksamhet som bidrar till att den uppsagda personen snabbt får nytt arbete. Sysselsättningsplanen ska innehålla en överenskommelse om utbildningen.

Utbildningen eller studiehelheten får vara i högst sex månader. Utbildningen eller studiehelheten kan ordnas oavbrutet eller bestå av flera olika perioder.

Värdet av utbildningen får motsvara högst två månaders lön för den uppsagda personen. Beloppet av två månaders lön ska bestämmas på samma beräkningsgrunder som de som används för beräkning av omställningspenning enligt 9 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

71 §

Ordnande av utbildningen

Utbildning inom omställningsskyddet ska ordnas så att den uppsagda personen kan inleda utbildningen inom tre månader från det att anställningsförhållandet upphörde. Av grundad anledning får utbildningen också ordnas senare, dock så att den uppsagda personen kan inleda den sista perioden i utbildningen eller studiehelheten inom 12 månader från det att anställningsförhållandet upphörde.

Grundad anledning för att utbildningen ska ordnas efter den tidsfrist på tre månader som anges i 1 mom. föreligger, om

- 1) arbetskraftsmyndigheten av skäl som beror på upphandlingsförfarandet inte har kunnat ordna utbildningen inom utsatt tid,
- 2) utbildning som lämpar sig för den uppsagda personen eller som den uppsagda personen har valt inte finns att tillgå inom utsatt tid,
- 3) den uppsagda personen har börjat eller ska börja arbeta,
- 4) den uppsagda personen på grund av sitt hälsotillstånd eller sin arbets- och funktionsförmåga inte kan inleda utbildningen inom utsatt tid, eller
- 5) det finns något skäl till att ordnandet av utbildningen fördröjts som gäller ett behov att samordna utbildningen med kompetensutveckling som personen deltar i eller med ett vårdansvar som personen har.

72 §

När rätten till utbildning upphör

Utbildning inom omställningsskyddet ordnas inte eller upphandlingen av utbildningen avbryts om

- 1) den uppsagda personens jobbsökning upphör att vara i kraft under uppsägningstiden och innan utbildningen börjar, eller
- 2) den uppsagda personens anställningsförhållande till följd av förändringar under uppsägningstiden fortsätter hos samma arbetsgivare eller upphör på grunder som har samband med arbetstagarens person.

Om den uppsagda personen inte inleder den upphandlade utbildningen eller avbryter den, upphör den uppsagda personen att ha rätt till utbildning inom omställningsskyddet. Rätten till utbildning upphör dock inte om den uppsagda personen har grundad anledning att inte inleda utbildningen eller att avbryta den. Personen ska dock inleda eller fortsätta med utbildningen inom 12 månader från det att anställningsförhållandet upphörde. Att utbildningen skjuts upp får inte medföra merkostnader för arbetskraftsmyndigheten.

En uppsagd person har grundad anledning att låta bli att inleda eller att avbryta utbildningen, om

1) personen ska börja eller har börjat arbeta och utbildningen inte kan ordnas vid sidan av arbetet,

2) utbildningen inte lämpar sig för personen på grund av personens hälsotillstånd eller arbets- och funktionsförmåga,

3) serviceproducenten väsentligen försummar sitt ansvar för arbetarskyddet för deltagaren,

4) serviceproducenten väsentligen försummar att iakttäta den lagstiftning som gäller anordnandet av utbildningen eller villkoren i det avtal som ingåtts om utbildningen, eller

5) det finns något skäl till att utbildningen inte har inletts eller till att den har avbrutits som kan jämföras med de skäl som anges i 1–4 punkten.

Om det inte finns någon sådan utbildning att tillgå som den uppsagda personen vill delta i, uppfyller villkoren i detta kapitel och lämpar sig för den uppsagda personen, och den uppsagda personen inte vill delta i någon annan av Arbetskraftsmyndigheten föreslagen utbildning som personen kan inleda inom 12 månader från det att anställningsförhållandet upphörde, är Arbetskraftsmyndigheten inte skyldig att ordna utbildning inom omställningsskyddet, och den uppsagda personen upphör att ha rätt till sådan utbildning.

Om utbildningen avbryts eller blir avbruten till följd av den uppsagda personens eget förfarande upphör personens rätt till utbildningen. För den som genom sitt eget förfarande orsakat att utbildningen avbrutits eller blivit avbruten ordnas ingen ny utbildning.

9 kap.

Arbets sökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

73 §

Allmänna villkor för stöd samt stödförmåner

En arbetssökande som har fyllt 25 år och som studerar frivilligt har rätt till arbetslöshetsförmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa på de villkor som där anges, om

1) Arbetskraftsmyndigheten har konstaterat att den arbetssökande har behov av utbildning och myndigheten gör den bedömningen att stödjande av frivilliga studier är det Arbetskraftsmyndigheten mest ändamålsenliga sättet att förbättra den arbetssökandes yrkesskicklighet och möjligheter att få arbete eller behålla sitt arbete,

2) studierna på ett väsentligt sätt anses förbättra den arbetssökandes möjligheter att hitta arbete på den öppna arbetsmarknaden,

3) det i en sysselsättningsplan eller en ersättande plan har överenskommit om studierna på det sätt som anges i 75 §, och

4) övriga villkor som anges i detta kapitel uppfylls.

74 §

Villkor som gäller studierna

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på studier som betraktas som heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och

1) som det finns bestämmelser om i lagen om yrkesutbildning, yrkeshögskolelagen eller universitetslagen och som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen eller till lägre eller högre högskoleexamen som avläggs vid universitet eller yrkeshögskola, eller som syftar till att studeranden avlägger delar av nämnda examina, genomför tilläggsutbildning eller fortbildning enligt nämnda lagar eller deltar i öppen undervisning vid universitet eller yrkeshögskola,

2) som utgör annan yrkesinriktad utbildning anordnad i Finland eller anordnad utomlands av en utbildningsproducent som är verksam i Finland,

3) som omfattas av lagen om grundläggande utbildning (628/1998) eller gymnasielagen (714/2018), i det fall att avsaknaden av utbildning utgör ett hinder för yrkesmässig utveckling, eller

4) som omfattas av lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), i det fall att utbildningen ger större yrkeskompetens och yrkesbehörighet eller bättre läs- och skrivkunskap och en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas.

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på studier som den arbetssökande har bedrivit tidigare endast om studierna bevisligen har avbrutits minst ett år tidigare. Begränsningen gäller inte studier som inletts under ett anställningsförhållande eller under tiden för en periodiserad ekonomisk förmån enligt 3 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som bedrivits som arbetskraftsutbildning.

När övriga förutsättningar uppfylls tillämpas detta kapitel också på studier på Åland motsvarande i 1 mom. 1, 2 och 4 punkten avsedda studier.

75 §

Överenskommelse om studier i sysselsättningsplanen

Studier som stöds ska innan studierna inleds överenskommas i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan.

Även efter att studierna inletts kan det i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan avtalas om studier som stöds, om det finns vägande skäl till detta, den arbetssökande har inletts studierna i ett anställningsförhållande eller under tiden för en periodiserad ekonomisk förmån enligt 3 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller studierna har bedrivits som arbetskraftsutbildning.

76 §

Stödtid

Stöd för studier som utgör en sammanhängande helhet kan under de förutsättningar som föreskrivs i detta kapitel ges för högst 24 månader.

Med avvikelse från 1 mom. kan stöd för en sådan studiehelhet ges för högst 48 månader, om målet med studierna är att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs.

Den arbetssökande får underrätta arbetskraftsmyndigheten om avbrott i studerandet med stöd i form av arbetslöshetsförmån. Arbetskraftsmyndigheten ska underrättas utan dröjsmål efter avbrottet. Tiden för avbrottet räknas inte in i den maximitid som anges i 1 mom., om det finns en giltig orsak till avbrottet. Läroanstaltens ferieperiod betraktas inte som en giltig orsak.

Om den arbetssökandes studierätt har dragits in och senare återställs, anses studierna ha varit avbrutna under den tid den arbetssökande inte har haft studierätt.

77 §

Den arbetssökandes skyldigheter

Den arbetssökande ska regelbundet delta i undervisning enligt utbildnings- eller studieplanen. För att den arbetssökande ska få arbetslöshetsförmån krävs det att den arbetssökande gör framsteg i studierna. Som tillräckliga framsteg i högskolestudier anses att den arbetssökande får i genomsnitt fem studiepoäng per studiemånad för studieprestationer som ingår i den studiehelhet som stöds. I fråga om andra studier förutsätts det att studierna framskrider i enlighet med utbildnings- eller studieplanen.

78 §

Uppföljning av studier och indragning av stöd

Arbetskraftsmyndigheten ska följa hur den arbetssökande gör framsteg i studierna på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan.

Om den arbetssökande inte gör tillräckliga framsteg i studierna eller underlåter att underrätta arbetskraftsmyndigheten om studieframgången på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan, upphör rätten till arbetslöshetsförmån räknat från den tidpunkt från vilken den arbetssökande inte kan anses ha gjort tillräckliga framsteg i studierna eller den tidpunkt då den arbetssökande borde ha underrättat arbetskraftsmyndigheten om studieframgången.

Om den arbetssökande utan godtagbart skäl har uteblivit från utbildning enligt utbildnings- eller studieplanen så att det är uppenbart att den arbetssökande inte kan avlägga de planliga studierna eller om den arbetssökande annars på ett väsentligt sätt har försummat studierna, upphör rätten till arbetslöshetsförmånen vid den tidpunkt då frånvaron eller försummelsen börjat.

Arbetskraftsmyndigheten fattar beslut om ett i 2 och 3 mom. avsett upphörande av rätten till arbetslöshetsförmån i ett arbetskraftspolitiskt utlåtande. Bestämmelser om givande av arbetskraftspolitiskt utlåtande finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Den arbetssökande ska ges tillfälle att bli hörd innan det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges.

79 §

Den arbetssökandes skyldighet att informera

Den arbetssökande ska för arbetskraftsmyndigheten visa upp intyg utfärdat av utbildningsproducenten om antagning till utbildningen och ferieperioderna under utbildningen. Den arbetssökande ska dessutom för arbetskraftsmyndigheten visa upp en sådan redogörelse för framstegen i studierna som myndigheten behöver.

Den arbetssökande ska underrätta arbetskraftsmyndigheten om sådana avbrott i studierna som avses i 76 § 3 mom. och om att studierna avslutats.

80 §

Utbildningsproducentens skyldighet att informera

Utbildningsproducenten ska ge den studerande intyg om antagning till utbildningen, ferieperioder under utbildningen och framsteg i studierna.

Utbildningsproducenten ska utan dröjsmål underrätta Arbetskraftsmyndigheten om avslutade studier och om de omständigheter som avses i 78 § 3 mom. För att producenter ska kunna fullgöra denna skyldighet ska Arbetskraftsmyndigheten ge dem namnen och personbeteckningarna för de studerande vars studier stöds på det sätt som avses i detta kapitel.

10 kap.

Stöd som beviljas arbetsgivare

81 §

Lönesubvention

Lönesubvention är ett stöd som är avsett för att främja sysselsättningen av arbetslösa arbetsökande och som Arbetskraftsmyndigheter kan bevilja arbetsgivare för lönekostnader. Syftet med lönesubventionerat arbete är att främja sysselsättning av arbetslösa arbetsökande på den öppna arbetsmarknaden genom att förbättra deras yrkeskompetens. Med lönesubvention stöds också möjligheterna för arbetstagare med funktionshinder och långtidsarbetslösa som fyllt 60 år att få arbete och delta i arbetslivet.

När Arbetskraftsmyndigheter beviljar lönesubvention kan de ställa sådana villkor för erhållande av subventionen som är behövliga med avseende på den arbetsökande och syftet med subventionen.

82 §

Lönesubvention för förbättring av yrkeskompetensen

Arbetskraftsmyndigheten kan bevilja lönesubvention för förbättring av yrkeskompetensen, när en arbetslös arbetsökande som anställs i anställningsförhållande

- 1) är 15–24 år,
- 2) har fyllt 50 år,
- 3) inte har avlagt studentexamen, en i lagen om yrkesutbildning avsedd examen eller en med dessa jämförbar utländsk examen på andra stadiet,
- 4) är berättigad till en integrationsplan enligt lagen om främjande av integration, eller
- 5) inte har förvärvat arbetat under de senaste sex månaderna.

För att lönesubvention ska beviljas för förbättring av yrkeskompetensen krävs det att Arbetskraftsmyndigheten bedömer att den arbetsökandes arbetslöshet beror på brister i yrkeskompetensen och att det lönesubventionerade arbetet kan förbättra den arbetsökandes yrkeskompetens och möjligheter att få arbete på den öppna arbetsmarknaden. Om den som anställs med lönesubvention har varit arbetslös en kortare tid än 12 månader utan avbrott omedelbart före beviljandet av subventionen, krävs det för att lönesubvention ska beviljas dessutom att personen sannolikt kommer att vara arbetslös längre än 12 månader om lönesubvention inte beviljas.

83 §

Villkor som gäller arbetsgivaren

Lönesubvention kan beviljas kommuner, samkommuner, välfärdsområden samt andra sammanslutningar och arbetsgivare, dock inte statliga ämbetsverk eller inrättningar. Fysiska personer kan beviljas lönesubvention endast för ekonomisk verksamhet.

Lönesubvention beviljas i form av stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd. Det som föreskrivs ovan tillämpas dock inte vid beviljande av lönesubvention

1) till kommuner eller välfärdsområden för verksamhet som enligt 126 § i kommunallagen eller 131 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) inte betraktas som verksamhet på den konkurrensutsatta marknaden,

2) i form av subvention på 100 procent enligt 88 §,

3) i syfte att främja sysselsättningen för en person som fyllt 60 år och varit arbetslös länge så som avses i 89 §, eller

4) för läroavtalsutbildning.

Lönesubvention beviljas inte, om

1) arbetsgivaren under de 12 månader som föregår ansökan om lönesubvention har sagt upp arbetstagare av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker och inte har anställt arbetstagare därefter i sådan omfattning att antalet arbetstagare som står i anställningsförhållande till arbetsgivaren vid tidpunkten för beviljandet av lönesubvention är minst lika stort som antalet arbetstagare vid tidpunkten för uppsägningen; detta tillämpas inte när lönesubvention beviljas en sådan arbetsgivare som avses i 2 mom. 1 eller 2 punkten,

2) subventionen skulle snedvrída konkurrensen mellan aktörer som erbjuder samma produkter eller tjänster,

3) arbetsgivaren på ett väsentligt sätt har försummat sin skyldighet att betala lön, skatter eller lagstadgade avgifter, om inte Arbetskraftsmyndigheten av särskilda skäl som gäller den person som anställs med lönesubvention anser det vara lämpligt att bevilja subventionen,

4) arbetsgivaren eller en i 47 kap. 8 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen avsedd företrädare för arbetsgivaren under det år då lönesubvention beviljas eller de två föregående åren genom en lagakraftvunnen dom dömts till straff för ett sådant brott som avses i 47 kap. 6 a § i den lagen eller i 186 § i utlänningslagen eller arbetsgivaren under det år då lönesubvention beviljas eller de två föregående åren genom ett lagakraftvunnet beslut har påförts en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001).

5) arbetsgivaren tidigare har beviljats lönesubvention eller i 95 § avsett sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år för lönekostnaderna av ett anställningsförhållande för samma person och en kortare tid än tre år har förflutit från det att subventionen upphörde,

6) arbetsgivaren innan lönesubvention beviljas har beviljats annat stöd för lönekostnaderna för den som anställs med subvention, så att det enligt Arbetskraftsmyndighetens bedömning är endast ett litet lönesubventionsbelopp som skulle betalas i enlighet med 93 § 3 mom.

84 §

Villkor som gäller anställningsförhållandet

Lönesubvention beviljas inte om det anställningsförhållande som subventionen är avsett för har börjat innan beslut om beviljande av subvention har fattats.

Lönesubvention kan beviljas om arbetsgivaren förbinder sig att betala lön minst enligt det kollektivavtal som tillämpas på anställningsförhållandet, eller, om det inte finns något tillämpligt kollektivavtal, sedvanlig och skälig lön för arbetet i fråga. Lönesubvention kan dock inte beviljas, om lönen enbart ska bestämmas utifrån arbetsresultatet.

Om den som anställts med subvention till följd av överlåtelse av rörelse, fusion eller delning av en sammanslutning eller sammanslagning av sammanslutningar övergår till anställning hos

en annan arbetsgivare under perioden med lönesubvention, kan lönesubvention trots 1 mom. beviljas den mottagande arbetsgivaren för den tid som återstår av den period med lönesubvention som beviljats den överlåtande arbetsgivaren. Den mottagande arbetsgivaren ska lämna in ansökan om lönesubvention till Arbetskraftsmyndigheten inom en månad efter det att den som anställts med subvention har övergått till anställning hos förvärvaren av rörelse eller hos den mottagande sammanslutningen.

Lönesubvention beviljas inte för anställning av i 9 § i lagen om alterneringsledighet (1305/2002) avsedda vikarier.

85 §

Lönekostnader som täcks med lönesubvention

Med lönekostnader som täcks med lönesubvention avses lön som utifrån arbetstid eller utförande av entreprenad betalas till en arbetstagare och på vilken förskottsinnehållning ska verkställas.

Som lönekostnader räknas dock inte

1) semesterpenning, semesterersättning eller motsvarande ersättning; om semesterlönen betalas i form av semesterpenning enligt det kollektivavtal som anställningsförhållandet omfattas av, kan på arbetsgivarens begäran den andel semesterpenning som motsvarar den under lönesubventionsperioden uttagna semestern räknas som lönekostnad,

2) mertids- eller övertidsersättning, eller penningersättning betald ur en arbetstidsbank,

3) lön för sådan tid för vilken arbetsgivaren för att täcka lönekostnaderna för den som anställts med subvention har rätt till dagpenningförmåner med stöd av 7 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004), rehabiliteringspenning med stöd av 47 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning med stöd av 139 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) eller i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) avsedd dagpenning vid smittsam sjukdom med stöd av 8 kap. 1 a § 2 mom. i sjukförsäkringslagen,

4) den del av lönen som bestäms utifrån resultatet av det arbete som den som anställts med subvention utför eller som baserar sig på arbetsgivarens resultat, eller

5) kostnadsersättningar eller anställningsförmåner.

86 §

Lönesubventionens belopp och varaktighet

Om inte något annat föreskrivs nedan är lönesubventionens belopp 50 procent av de i 85 § avsedda lönekostnaderna för den som anställs med subvention i fem månader från det att anställningsförhållandet började, dock högst den tid anställningsförhållandet varar. Om den som anställs med subvention har varit arbetslös i minst 12 månader under de 14 månader som omedelbart föregår beviljandet av lönesubventionen, beviljas lönesubvention för 10 månader från det att anställningsförhållandet började, dock högst för den tid anställningsförhållandet varar.

87 §

Lönesubvention för anställning av arbetstagare med funktionshinder

Trots bestämmelserna i 82 § kan Arbetskraftsmyndigheten bevilja lönesubvention, när en arbetslös arbetssökandes möjligheter att få ett lämpligt arbete har minskat avsevärt till följd av skada eller sjukdom.

Lönesubventionen för anställning av arbetstagare med funktionshinder är 70 procent av de i 85 § avsedda lönekostnaderna för den som anställs med subvention i 10 månader från det att anställningsförhållandet började, dock högst den tid anställningsförhållandet varar.

Trots bestämmelserna i 83 § 3 mom. 5 punkten och 84 § 1 mom. kan Arbetskraftsmyndigheten förlänga den subventionstid som avses i 2 mom. med högst 24 månader åt gången. Förutsättningarna för att subventionstiden ska kunna förlängas är att

1) Arbetskraftsmyndigheten får ett läkarintyg utfärdat under perioden med lönesubvention över arbets- och funktionsförmågan hos den som anställts med subvention, om det inte är uppenbart onödigt,

2) Arbetsgivaren har gjort de rimliga anpassningar som företagshälsovården har rekommenderat,

3) Arbetskraftsmyndigheten bedömer att produktiviteten hos den som anställts med subvention trots utförda anpassningar har blivit väsentligt och permanent eller varaktigt nedsatt på grund av skadan eller sjukdomen,

4) Ansökan om fortsatt subvention har lämnats in till Arbetskraftsmyndigheten innan den föregående subventionsperioden har löpt ut, och

5) De i 83 § 3 mom. 1–4 punkten och 84 § 2–4 mom. föreskrivna villkoren uppfylls när beslut om fortsatt subvention fattas.

Arbetskraftsmyndigheter får använda sig av sakkunnigbedömningar för att bedöma om det villkor som avses i 3 mom. 3 punkten uppfylls.

88 §

Lönesubvention på 100 procent

Med avvikelse från 86 och 87 § kan beloppet av den lönesubvention som beviljas en förening, en stiftelse eller ett registrerat religionssamfund vara 100 procent av de i 85 § avsedda lönekostnaderna för den som anställs med subvention förhöjt med koefficienten 1,23, om den som anställs med subvention har varit arbetslös i minst 24 månader under de 28 månader som omedelbart föregår beviljandet av lönesubventionen. Till lönekostnaderna räknas lönekostnader som motsvarar högst 65 procents arbetstid enligt den ordinarie maximiarbetstiden i branschen.

Subvention beviljas för 10 månader från det att anställningsförhållandet började, dock högst för den tid anställningsförhållandet varar.

Om lönesubvention på 100 procent beviljas för verksamhet som enligt Arbetskraftsmyndighetens bedömning påverkar handeln mellan medlemsstaterna, ska stödet beviljas i form av de minimis-stöd. Bestämmelser om grunderna för en bedömning av konsekvenserna för handeln utfärdas genom förordning av statsrådet.

89 §

Lönesubvention för anställning av en person som fyllt 60 år och varit arbetslös länge

Trots bestämmelserna i 82 § 2 mom. om brister i yrkeskompetensen och bestämmelserna i 86 § om lönesubventionens varaktighet kan lönesubvention beviljas för 24 månader från det att anställningsförhållandet börjar, dock högst för den tid anställningsförhållandet varar, när den arbetssökande

- 1) har fyllt 60 år vid tidpunkten när lönesubventionen beviljas, och
- 2) har varit arbetslös i minst 12 månader under de 14 månader som omedelbart föregår beviljandet av subventionen.

Trots bestämmelserna i 83 § 3 mom. 3 punkten och 8 § 1 mom. kan Arbetskraftsmyndigheten förlänga den subventionstid som avses i 1 mom. med högst 24 månader åt gången, förutsatt att de i 83 § 3 mom. 1–4 punkten och 84 § 2–4 mom. angivna villkoren gällande arbetsgivaren och anställningsförhållandet alltfjämt uppfylls och ansökan om fortsatt subvention har lämnats in till Arbetskraftsmyndigheten innan den föregående subventionsperioden har löpt ut.

Till arbetsgivare som bedriver ekonomisk verksamhet beviljas i 1 och 2 mom. avsedd lönesubvention i form av de minimis-stöd.

90 §

Lönesubvention för läroavtalsutbildning

Lönesubvention kan beviljas för läroavtalsutbildning för att täcka lönekostnader också för arbetslösa arbetssökande som inte är sådana arbetslösa arbetssökande som avses i 82 § 1 mom. Om lönesubvention har beviljats för läroavtalsutbildning innan läroavtalsutbildningen börjar och läroavtalsutbildningen genomförs i anställning hos flera arbetsgivare, kan lönesubvention beviljas även om den person som anställts med subvention inte är arbetslös när personen under utbildningstiden övergår till anställning hos en annan arbetsgivare.

När lönesubvention beviljas för läroavtalsutbildning ska längden på subventionen dimensioneras för hela den tid som Arbetskraftsmyndigheten anser vara ändamålsenlig. Trots bestämmelserna i 83 § 3 mom. 5 punkten och 84 § 1 mom. kan subventionstiden dock förlängas, om läroavtalsutbildningens längd enligt den personliga utvecklingsplanen för kunnandet ändras under utbildningstiden. Ansökan om fortsatt subvention ska lämnas in till Arbetskraftsmyndigheten innan den föregående subventionsperioden har löpt ut.

I fråga om arbetsgivare som bedriver ekonomisk verksamhet beviljas lönesubvention för läroavtalsutbildning i form av de minimis-stöd.

91 §

Överföring av personer anställda med subvention

Den som får lönesubvention får överföra den som anställts med subvention till arbete hos någon annan arbetsgivare (*användarföretag*) i enlighet med 1 kap. 7 § 3 mom. i Arbetsavtalslagen, om Arbetskraftsmyndigheten har beviljat tillstånd för överföringen. Villkoren för överföring är

- 1) att användarföretaget uppfyller de villkor för beviljande av lönesubvention som gäller arbetsgivare och som avses i 83 § 3 mom. 1 och 3–5 punkten,
- 2) att Arbetskraftsmyndigheten bedömer att arbetsuppgifterna hos användarföretaget är sådana att de uppnår det syfte med lönesubvention som anges i 81 §, och
- 3) användarföretaget betalar gängse ersättning för arbetstagaren.

Arbetsgivaren ska till ansökan foga en försäkran av användarföretaget om att de villkor som avses i 1 mom. 1 punkten uppfylls.

Under överföringen kan lönesubventionens belopp vara högst det belopp som användarföretaget skulle kunna beviljas om företaget ansökte om lönesubvention, dock inte större än det belopp som beviljats arbetsgivarföretaget.

92 §

Tillfälligt avbrott

Om utförandet av det lönesubventionerade arbetet och lönebetalningen avbryts för minst en månad under subventionsperioden, ska Arbetskraftsmyndigheten avbryta utbetalningen av lönesubventionen. Om anställningsförhållandet fortsätter efter avbrottet ska Arbetskraftsmyndigheten fatta beslut om att subventionstiden förlängs med den tid som motsvarar avbrottet, dock inte längre än den subventionstid som återstod när avbrottet började. Förlängning kan på sin höjd beviljas fram till den tidpunkt då det förflutit 12 månader sedan perioden inleddes. En förutsättning för att subventionstiden ska kunna förlängas är att arbetsgivaren uppfyller de villkor som anges i 83 § 3 mom. 1–4 punkten.

Den maximitid på 12 månader som anges i 1 mom. tillämpas inte, om lönesubvention har beviljats med stöd av 87–90 §.

93 §

Hur annat stöd påverkar lönesubventionen

Lönesubventionen kan tillsammans med andra stöd som beviljats för lönekostnaderna för den som anställts med subvention och tillsammans med utbildningsersättning som betalas på grundval av läroavtal vara högst lika stor som arbetsgivarens i 85 § avsedda lönekostnader för den som anställts med subvention. Den lönesubvention på 100 procent som avses i 88 § får dock tillsammans med andra stöd som beviljats för lönekostnaderna för den som anställts med subvention samt stöd för arbetsgivarens bikostnader vara högst 1,23 gånger så stor som de lönekostnader som avses i 85 §.

I fråga om maximibeloppet av lönesubvention som beviljas enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd tillämpas vad som i den förordningen föreskrivs om kumulering av stöd.

Om lönesubventionen tillsammans med andra stöd som beviljats för lönekostnaderna överstiger det maximibelopp som avses i 1 eller 2 mom., dras den del som överstiger maximibeloppet av från subventionen.

94 §

Lönesubventionens maximibelopp och hinder för utbetalning av subvention

Lönesubvention betalas till ett belopp på högst

- 1) 1 260 euro i månaden, när det är fråga om stöd beviljat på grundval av 86 §,
- 2) 1 770 euro i månaden, när det är fråga om stöd beviljat på grundval av 87 §,
- 3) 2 020 euro per månad, när det är fråga om stöd beviljat på grundval av 88 §.

Om utbetalningsperioden för lönesubvention avviker från en kalendermånad, betalas i lönesubvention högst det belopp som fås genom att det maximibelopp som avses i 1 mom. divideras med 30 och multipliceras med antalet kalenderdagar i utbetalningsperioden. Det maximibelopp för lönesubvention som anges i 1 mom. 1–3 punkten justeras genom förordning av statsrådet vart tredje år så att det motsvarar förändringarna i förtjänstnivåindexet.

Lönesubvention betalas inte, om

- 1) den som får subventionen inte följer de villkor som ställs i beslutet om lönesubvention,

- 2) det efter att lönesubvention beviljats framgår att villkoren enligt 83 § som gäller arbetsgivaren, villkoren enligt 84 § som gäller anställningsförhållandet eller villkoren enligt 91 § som gäller överföring av den som anställts med subvention inte uppfylls,
- 3) lönesubvention har beviljats felaktigt, till ett för stort belopp eller utan grund.

95 §

Sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år

Arbetskraftsmyndigheten ska bevilja sysselsättningsstöd till en i 83 § 1 mom. avsedd arbetsgivare som anställer en arbetssökande som fyllt 55 år och varit arbetslös i minst 24 månader under de 28 månader som omedelbart föregår beviljandet av subventionen. För att stöd ska kunna beviljas krävs dessutom att personen som anställs enligt arbetsavtalet har en garanterad minimiarbetstid på 25 timmar i veckan eller, om den ordinarie maximiarbetstiden i branschen är mindre än 37,5 timmar i veckan, minst 65 procent av den ordinarie maximiarbetstiden. Arbetsgivaren ska dessutom förbinda sig att betala lön minst enligt det kollektivavtal som tillämpas på anställningsförhållandet eller, om det inte finns något tillämpligt kollektivavtal, sedvanlig och skälig lön för arbetet i fråga.

Sysselsättningsstöd beviljas inte om

- 1) arbetsgivaren under de 12 månader som föregår ansökan om stöd har sagt upp arbetstagare av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker och inte har anställt arbetstagare därefter i sådan omfattning att antalet arbetstagare som står i anställningsförhållande till arbetsgivaren vid tidpunkten för beviljandet av stödet är minst lika stort som antalet arbetstagare vid tidpunkten för uppsägningen,
- 2) arbetsgivaren har försummat sin skyldighet att betala lön, skatter eller lagstadgade avgifter,
- 3) arbetsgivaren har gjort sig skyldig till ett sådant förfarande som avses i 83 § 3 mom. 4 punkten,
- 4) arbetsgivaren tidigare har beviljats sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år eller lönesubvention enligt 87 kap. 1 § för lönekostnaderna av ett anställningsförhållande för samma person och en kortare tid än tre år har förflutit från det att stödet eller subventionen upphörde,
- 5) arbetsgivaren har beviljats annat stöd för lönekostnaderna för samma person,
- 6) lönen för den som anställs med stödet bestäms enbart utifrån arbetsresultatet,
- 7) det anställningsförhållande som stödet är avsett för har börjat innan beslut om beviljande av stöd har fattats, eller
- 8) den som anställs är en sådan vikarie som avses i 9 § i lagen om alterneringsledighet.

96 §

Beloppet av sysselsättningsstödet och stödets varaktighet

Sysselsättningsstödet utgör 70 procent av lönekostnaderna för den som anställs med stödet i tio månader från det att anställningsförhållandet började, dock högst den tid anställningsförhållandet varar.

Vid beräkning av stödbeloppet tillämpas på lönekostnaderna vad som i 85 § föreskrivs om lönekostnader som täcks med lönesubvention.

I fråga om maximibeloppet av sysselsättningsstödet tillämpas vad som i 94 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom. föreskrivs om maximibeloppet av lönesubvention.

97 §

Tillämpning av vissa bestämmelser om lönesubvention på sysselsättningsstöd

På sysselsättningsstöd tillämpas vad som i 84 § 3 mom. föreskrivs om lönesubvention vid överlåtelse av rörelse, vad som i 92 § föreskrivs om tillfälligt avbrott i lönesubvention och vad som i 94 § 3 mom. föreskrivs om hinder för utbetalning av lönesubvention. Med avvikelse från 92 § kan sysselsättningsstödet dock förlängas oberoende av tidsgränsen på 12 månader och i stället för 83 § 3 mom. 1–4 punkten tillämpas då på hinder för beviljande av stöd 95 § 2 mom. 1–3 punkten.

98 §

Stöd för specialarrangemang

Arbetskraftsmyndigheten får bevilja i 83 § 1 mom. avsedda arbetsgivare stöd för specialarrangemang som gäller arbetet (*stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen*), om en person som ska anställas eller som är anställd har en skada eller sjukdom som förutsätter anskaffning av arbetsredskap eller ändringar på arbetsplatsen, och de kostnader som arbetsgivaren orsakas av anskaffningarna eller ändringarna ska anses betydande med beaktande av arbetsgivarens ekonomiska situation. Stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen kan också beviljas som ersättning för den hjälp en annan arbetstagare ger. Arbetsgivare som bedriver ekonomisk verksamhet beviljas stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen i form av stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd.

Bestämmelser om vilka kostnader som kan ersättas med stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen samt om stödets maximibelopp och maximitid utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 kap.

Stöd och ersättningar som beviljas enskilda kunder

99 §

Startpeng

En arbetskraftsmyndighet kan bevilja startpeng till enskilda kunder som inleder i 2 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd företagsverksamhet på heltid eller utvidgar en företagsverksamhet som de bedriver som bisyssla till att bedrivas på heltid. Syftet med startpeng är att trygga företagarens försörjning i det skede när företagsverksamheten startas och etableras.

Startpeng beviljas i form av de minimis-stöd.

100 §

Villkor för beviljande av startpeng

Villkoret för att startpeng ska beviljas är att arbetskraftsmyndigheten bedömer att

1) den som ansöker om startpeng har eller skaffar sig tillräckliga färdigheter för att bedriva företagsverksamhet, och

2) företagsverksamheten har förutsättningar att bli en kontinuerligt lönsam verksamhet.

Arbetskraftsmyndigheten kan när startpeng beviljas ställa behövliga villkor för erhållande av startpeng.

Startpeng ska inte beviljas, om

1) arbetskraftsmyndigheten bedömer att företagsverksamheten ger den sökande en rimlig försörjning i det skede när företagsverksamheten på heltid startas och etableras eller att den sökandes försörjning är tryggad på annat vis i det skedet,

2) startpengen bedöms snedvrída konkurrensen mer än i ringa mån mellan företag som erbjuder samma produkter eller tjänster,

3) den som ansöker om startpeng har inlett företagsverksamhet på heltid eller utvidgat en företagsverksamhet som den sökande bedrivit som bisyssla till verksamhet på heltid innan stödansökan har nått arbetskraftsmyndigheten; detta villkor utgör dock inget hinder för att en fortsatt period med startpeng som ingår i maximitiden för startpeng ska kunna beviljas, eller

4) den som ansöker om startpeng eller det företag i vilket den sökande börjar som företagare på ett väsentligt sätt har försummat sin skyldighet att betala skatter eller lagstadgade avgifter eller den sökande eller företaget har väsentliga privaträttsliga betalningsstörningar, om inte arbetskraftsmyndigheten av särskilda skäl anser det lämpligt att bevilja stöd.

101 §

Startpengens belopp och maximitid för startpeng

Startpengens belopp per dag är lika stort som den grunddagpenning som avses i 6 kap. 1 § 1 mom. i lagen om utkomtskydd för arbetslösa. Startpeng betalas för fem dagar per kalendervecka.

Startpeng beviljas för sex månader från det att företagsverksamhet inleds på heltid eller företagsverksamhet bedriven som bisyssla utvidgas till verksamhet på heltid. En fortsatt period med startpeng kan beviljas så att den totala längden för perioderna med startpeng är högst 12 månader. Om företagsverksamheten avbryts av grundad anledning under en period med startpeng, räknas den tid avbrottet varar inte in i den maximitid som avses ovan.

Om en mottagare av startpeng under perioden med startpeng har inkomster av annat ursprung än företagsverksamheten eller har fått annat offentligt stöd för sina lönekostnader under den perioden, ska beloppet av inkomsterna dras av från startpengens belopp. Prioriterade inkomster enligt 4 kap. 7 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa räknas dock inte som inkomster.

102 §

Ersättning av kostnader för att söka arbete eller söka sig till service

Arbetskraftsmyndigheten kan bevilja ersättning för rese- och logikostnader till en arbetslös arbetssökande som söker arbete och till en arbetslös enskild kund som söker sig till arbetskraftsutbildning, träning eller prövning eller deltar i en i 51 § avsedd sakkunnigbedömning.

Ett villkor för att de resekostnader som avses i 1 mom. ska ersättas är att det med tanke på tillgången på arbetskraft och sysselsättningen av den arbetslösa ska anses ändamålsenligt att kostnaderna ersätts.

Ersättning för resekostnader som orsakas av kundbesök vid arbetskraftsmyndigheten kan beviljas en arbetslös enskild kund som på grund av skada eller sjukdom behöver färdtjänst för att

kunna besöka Arbetskraftsmyndigheten. Ett villkor för att resekostnaderna ska ersättas är att ett personligt besök hos Arbetskraftsmyndigheten är nödvändigt för att serviceprocessen ska framskrida.

Ett villkor för att logikostnader ska ersättas är att övernattningen under en resa som avses i 1 mom. har varit nödvändigt på grund av trafikförhållandena och att den har orsakat kostnader.

Närmare bestämmelser om vilka resor som ska ersättas och grunderna för ersättning av resekostnader utfärdas genom förordning av statsrådet.

103 §

Ersättning av kostnader för deltagande i service

En arbetssökande som får arbetslöshetsförmån har rätt att få stöd (*kostnadsersättning*) för resekostnader och andra kostnader som uppkommer i samband med att den arbetssökande deltar i

- 1) Arbetskraftsutbildning,
- 2) frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration,
- 3) jobbsökarträning,
- 4) karriärträning,
- 5) utbildningsprövning,
- 6) arbetsprövning.

Kostnadsersättning enligt 1 mom. till en arbetssökande som ansöker om inkomstrelaterad dagpenning beviljas av arbetslöshetskassan och till en arbetssökande som ansöker om grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd av Folkpensionsanstalten.

Arbetskraftsmyndigheten kan bevilja kostnadsersättning till en enskild kund

1) som deltar i sådan service till stöd för sysselsättning som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en ersättande plan; som service till stöd för sysselsättning betraktas inte det att kunden deltar i en sådan inledande intervju eller ett sådant samtal om jobbsökning eller kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 4 kap. och inte heller i 9 kap. avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån,

2) för vilken deltagandet i servicen medför oundvikliga kostnader, och

3) som inte har rätt till kostnadsersättning med stöd av 1 mom. eller rätt till motsvarande ersättning med stöd av någon annan lag för de kostnader som deltagandet i servicen medför.

104 §

Kostnadsersättningens belopp

I kostnadsersättning betalas 9 euro per dag. Kostnadsersättning betalas dock till ett belopp av 18 euro per dag, om

1) personen deltar i service som anordnas utanför personens i 10 § avsedda pendlingsområde,

2) personen deltar i service som ordnas inom personens i 10 § avsedda pendlingsområde men utanför personens hemkommun och deltagandet bevisligen medför logikostnader för personen.

En studerande som deltar i Arbetskraftsutbildning utomlands har rätt att i ersättning för logikostnader och andra kostnader under utbildningstiden få 50 procent av det dagtraktamente som en statstjänsteman får i ersättning för reskostnader för en tjänsteresa till landet i fråga.

Till en arbetssökande som deltar i Arbetskraftsutbildning som ordnas av Stiftelsen Utbildning Nordkalotten betalas 16,82 euro per dag i kostnadsersättning. Inkvarteringen är gratis för arbetssökande som deltar i sådan Arbetskraftsutbildning.

Närmare bestämmelser om hur den kostnadsersättning som avses i 1 mom. bestäms och om Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att anmäla uppgifter som inverkar på bestämmandet av kostnadsersättningen till Arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten utfärdas genom förordning av statsrådet.

105 §

Dagar för vilka kostnadsersättning betalas

Kostnadsersättning betalas för högst fem dagar per kalendervecka. Till dem som deltar i Arbetskraftsutbildning utomlands betalas kostnadsersättning för högst sju dagar per kalendervecka.

Under den tid jobbsökarträning, karriärträning, utbildningsprövning och arbetsprövning pågår och när kostnadsersättning beviljas på basis av 103 § 3 mom. betalas kostnadsersättning endast för de dagar då servicen ordnas och den arbetssökande deltar i servicen.

Närmare bestämmelser om de ersättningsdagar som berättigar till kostnadsersättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

106 §

Begränsningar som gäller kostnadsersättning samt när kostnadsersättning upphör

Kostnadsersättning betalas inte för ferieperioder under Arbetskraftsutbildning och frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration. Ersättning betalas dock för den tid under vilken en arbetssökande som får Arbetslöshetsförmån under en ferieperiod deltar i inläring i arbetet eller praktik som hör till utbildningen.

Utbetalningen av kostnadsersättning upphör räknat från den dag då den arbetssökande har avbrutit servicen. Utbetalningen av kostnadsersättning upphör också om man har beslutat att avbryta servicen.

107 §

Tillämpning av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om Arbetslöshetskassor

På i 103 § 1 mom. avsedd kostnadsersättning som Arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten beviljar tillämpas lagen om Arbetslöshetskassor (603/1984) och 11 kap. 2, 3, 5, 6, 10, 13–15 och 15 a §, 12 kap. och 13 kap. 1, 3–8 och 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Om Folkpensionsanstalten eller Arbetslöshetskassan betalar ut en Arbetslöshetsförmån utan beslut så som avses i 11 kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och mottagaren av förmånen har rätt att få kostnadsersättning, kan Folkpensionsanstalten eller Arbetslöshetskassan på motsvarande sätt betala även denna ersättning utan beslut. Kostnadsersättningen betalas då till fullt belopp.

12 kap.

Sysselsättningskyldighet

108 §

Ordnande av sysselsättningsfrämjande service eller möjligheter till arbete

En arbetslös arbetssökande ska tryggas möjlighet till sysselsättningsfrämjande rehabilitering eller arbetskraftsutbildning, om den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare till följd av maximitidens utgång upphör när personen fyllt 57 år, men innan personen fyller 60 år.

Arbetskraftsmyndigheten ska för en arbetslös arbetssökande som fyllt 60 år ordna möjlighet till en sådan sysselsättningsfrämjande service som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till arbete med lönesubvention i anställning hos någon annan än kommunen innan den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare upphör på grund av maximitiden. Sysselsättningsfrämjande service eller arbete med lönesubvention ska ordnas under minst en så lång tid att den arbetssökande uppfyller det arbetsvillkor som utgör en förutsättning för arbetslöshetsdagpenning.

Om en sådan arbetslös arbetssökande som avses i 1 eller 2 mom. inte får arbete på den öppna arbetsmarknaden och det inte går att så som avses i 1 och 2 mom. ordna lämplig sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, rehabilitering eller anställning med lönesubvention hos någon annan än kommunen för personen i fråga, är hemkommunen skyldig att för den arbetssökande ordna möjligheter till arbete i sex månader (*sysselsättningskyldighet*). Arbetskraftsmyndigheten ska vid behov upplysa den arbetssökandes hemkommun om sysselsättningskyldigheten. Hemkommunen ska ordna möjligheterna till arbete så att den som sysselsätts kan påbörja arbetet när maximitiden för arbetslöshetsdagpenning går ut.

Närmare bestämmelser om fullgörande av sysselsättningskyldighet och om tillhörande upplysningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

109 §

Arbete som ordnas på basis av sysselsättningskyldighet

Arbete som ordnas på basis av sysselsättningskyldighet ska vara heltidsarbete enligt branschens ordinarie arbetstider. För en person som får invalidpension som delpension ska det ordnas deltidarbete som motsvarar personens arbetsförmåga och uppfyller det arbetsvillkor som utgör en förutsättning för arbetslöshetsdagpenning.

Arbete som ordnas på basis av sysselsättningskyldighet ska vara så länge att den arbetssökande när arbetet upphör uppfyller det arbetsvillkor som utgör en förutsättning för att få arbetslöshetsdagpenning. Arbete utfört under granskningsperioden för arbetsvillkoret och som räknas in i arbetsvillkoret samt deltagande i sysselsättningsfrämjande service som räknas in i arbetsvillkoret förkortar den tid under vilken arbete ska ordnas på basis av sysselsättningskyldighet.

110 §

Begränsningar av sysselsättningskyldigheten samt när skyldigheten upphör

Bestämmelserna i 108 § tillämpas inte om en person genom att avstå från att ansöka om arbetslöshetsdagpenning eller på något annat sätt har åstadkommit en sådan situation att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning inte uppnås före den ålder på 57 år som avses i 108 § 1 mom.

Sysselsättningskyldigheten upphör om

1) den som är berättigad till möjligheter till arbete vägrar, utan en i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd giltig orsak, att ta emot ett anvisat arbete som med hänsyn till personens arbetsförmåga är lämpligt och som ordnats på basis av sysselsättningskyldighet,

2) det arbete som anvisats en arbetssökande avbryts av en orsak som beror på den arbetssökande, eller

3) det efter det att jobsökningen inte längre är i kraft inte kan ordnas arbete för den arbetssökande inom tre månader efter det att sysselsättningskyldigheten har trätt i kraft.

111 §

Stöd för lönekostnader av arbete ordnat på basis av sysselsättningskyldighet

För lönekostnaderna för personer som de sysselsatt på basis av sysselsättningskyldighet har kommuner rätt till ett stöd på 50 procent av de i 85 § avsedda lönekostnader som täcks med lönesubvention, om de villkor som anges i 84 § 2 mom. uppfylls.

13 kap.

Behandling av kunduppgifter samt riksomfattande informationssystemtjänster

112 §

Användningsändamål för kunduppgifter

Uppgifter om kunder och om producenter av arbetskraftsservice får användas

1) för ordnande och produktion av sådan service och sådana uppgifter som avses i denna lag,
2) för skötsel av de uppgifter som i lagen om främjande av integration, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om altemneringsledighet, lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lagen om yrkesutbildning och lagen om Jobbkanalen Ab föreskrivs för arbetskraftsmyndigheter eller för utvecklings- och förvaltningscentret,

3) för tillsyn, utveckling, uppföljning, utvärdering, statistikföring, prognostisering och styrning med avseende på de uppgifter som avses i 1–2 punkten.

Bestämmelser om användningsändamålet för kunduppgifter och om uppgifter som får behandlas inom samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen finns i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen.

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (*allmän dataskyddsförordning*) och i dataskyddslagen (1050/2018).

113 §

Användning av kunduppgifter i försöket med rekryteringsstöd

Utöver vad som föreskrivs i 112 § 1 mom. får uppgifter om kunder och om producenter av arbetskraftsservice användas vid verkställighet av lagen om ett försök med rekryteringsstöd (20/2022).

114 §

Uppgifter som får behandlas

Följande uppgifter som gäller enskilda kunder får behandlas:

- 1) personbeteckning,
- 2) namn och kontaktuppgifter,
- 3) uppgifter som gäller kundrelationen inom arbetskraftsservice, utträttandet av ärenden hos arbetskraftsmyndigheten och eventuella specialarrangemang som krävs för att kunden ska kunna utträtta ärenden,
- 4) uppgifter om utbildning, anställningar och yrkeskompetens samt andra uppgifter som används vid arbetsförmedling,
- 5) uppgifter om servicebehov samt om planer och genomförandet av dessa,
- 6) uppgifter om arbets- och utbildningserbjudanden och presentationer för arbetsgivare,
- 7) uppgifter om offentlig arbetskraftsservice, i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd sysselsättningsfrämjande service, annan service till stöd för jobbsökning och sysselsättning samt sakkunnighbedömningar,
- 8) sådana uppgifter och bedömningar om hälsotillståndet och arbets- och funktionsförmågan som är relevanta för sysselsättningen av personen och som är nödvändiga för att ge personen service,
- 9) utredningar och arbetskraftspolitiska utlåtanden som gäller utkomstskydd för arbetslösa eller alterneringsledighet,
- 10) uppgifter om förmåner som hör till den offentliga arbetskraftsservicen.

Följande uppgifter som gäller arbetsgivare som ansöker om eller får arbetskraftsservice får behandlas:

- 1) identifierande uppgifter,
- 2) uppgifter som gäller kundrelationen inom arbetskraftsservice och hur arbetsgivaren utträttar ärenden hos arbetskraftsmyndigheten,
- 3) uppgifter om verksamheten och servicebehovet,
- 4) uppgifter om lediga platser och tillsättande av dem, inklusive platser tillsatta genom internationell rekrytering,
- 5) beslut om lönesubvention, sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år och i 111 § avsett stöd samt tillhörande uppgifter om uppföljning och utbetalning,
- 6) avtal om arbetsprövning,
- 7) andra uppgifter som behövs för planering, ordnande, verkställighet och uppföljning av offentlig arbetskraftsservice än de som avses i 1–6 punkten.

Följande uppgifter som gäller producenter av arbetskraftsservice får behandlas:

- 1) identifierande uppgifter om serviceproducenten,
- 2) uppgifter som gäller hur producenten utträttar ärenden hos arbetskraftsmyndigheten,
- 3) upphandlingsavtal som ingåtts med serviceproducenten och tillhörande uppgifter om utbetalning,
- 4) uppgifter om den service som upphandlas,
- 5) uppgifter om ansökning och antagning till service samt uppgifter om uppföljning av servicen,
- 6) andra uppgifter som behövs för planering, ordnande, verkställighet och uppföljning av arbetskraftsservice än de som avses i 1–5 punkten,
- 7) uppgifter om arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning och om utbildningsanordnaren samt sådana uppgifter om ansökan, antagning och uppföljning som gäller utbildningen.

Den registrerade har inte den rätt som föreskrivs i artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen att begränsa behandlingen av i 1 mom. avsedda uppgifter.

Arbetskraftsmyndigheters rätt till information

En arbetskraftsmyndighet har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som är nödvändiga för att verkställa arbetskraftsservice av andra arbetskraftsmyndigheter, andra kommunala myndigheter, statliga myndigheter, välfärdsområden, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassor, Pensionsskyddscentralen, Sysselsättningsfonden, serviceproducenter inom arbetskraftsservice, andra producenter av sådan service till stöd för sysselsättning som arbetskraftsmyndigheten ordnar och som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en ersättande plan samt av aktörer som ger sådan arbetsprövning som avses i 54 §.

När syftet är att utreda om villkoren uppfylls för beviljande av sådan lönesubvention och sådant sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år som avses i 10 kap. har arbetskraftsmyndigheten dessutom rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få uppgifter om sådana domar och beslut som avses i 83 § 3 mom. 4 punkten i denna lag.

116 §

Andra myndigheters och serviceproducenters rätt till information

Utvecklings- och förvaltningscentret har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av andra statliga myndigheter, arbetskraftsmyndigheter, andra kommunala myndigheter, aktiebolaget Business Finland, Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna få de uppgifter som är nödvändiga för att centret ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter enligt denna lag eller någon annan lag när det gäller verkställighet, uppföljning och utvärdering av arbetskraftsservice.

Arbets- och näringsministeriet har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av utvecklings- och förvaltningscentret, andra statliga myndigheter, arbetskraftsmyndigheter och andra kommunala myndigheter få de uppgifter som är nödvändiga för att ministeriet ska kunna sköta de uppgifter som föreskrivs för ministeriet i denna lag eller någon annan lag och som gäller verkställighet, uppföljning, utvärdering och styrning av arbetskraftsservice.

Regionförvaltningsverken har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av arbetskraftsmyndigheter och av utvecklings- och förvaltningscentret få de uppgifter som är nödvändiga för den tillsyn som avses i 25 §.

Producenter av arbetskraftsservice och producenter av sådan service till stöd för sysselsättning som en arbetskraftsmyndighet ordnar och som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en ersättande plan har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av arbetskraftsmyndigheter och av utvecklings- och förvaltningscentret få de uppgifter om enskilda kunder som är nödvändiga för att producera och ge service. Uppgifter om en kunds hälsotillstånd får lämnas ut till en serviceproducent endast om kunden skriftligt och specifikt samtycker till detta.

117 §

Rätt till information med avseende på antagning av studerande till arbetskraftsutbildning

I fråga om 63 § som gäller antagning av studerande till arbetskraftsutbildning har medlemmarna i sådan antagningsgrupp som avses i 1 mom. i den paragrafen för planering av utbildningen och antagning av studerande rätt att ta del av inlämnade ansökningar till utbildningen jämte bilagor.

118 §

Utlämnande av uppgifter till arbetsgivare för tillsättande av platser och arbetsgivarens rätt till information

En arbetskraftsmyndighet får till en arbetsgivare lämna ut sådana uppgifter om en arbetssökande som behövs för att tillsätta en plats endast med den arbetssökandes skriftliga samtycke. Samtycket eller vägran att ge samtycke ska antecknas i den enskilda kundens uppgifter.

Uppgifter som behövs för att tillsätta en plats är

- 1) den arbetssökandes namn och kontaktuppgifter, modersmål, övriga språkkunskaper och medborgarskap,
- 2) den arbetssökandes utbildning och avlagda yrkesexamina och till behövliga delar deras innehåll och vitsord,
- 3) tidigare anställningar jämte tillhörande uppgifter i arbetsintyg,
- 4) fullgjord värnplikt,
- 5) specialkompetens, arbets- och utbildningsönskemål samt en jobbsökarpresentation som den arbetssökande själv tagit fram och som är avsedd för arbetsgivare,
- 6) information om att personen har varit arbetslös arbetssökande under de senaste 12 månaderna utan avbrott i syfte att utreda de förutsättningar för att ingå arbetsavtal för viss tid som avses i 1 kap. 3 a § i arbetsavtalslagen och i 1 kap. 4 a § i lagen om sjöarbetsavtal,

Till en arbetsgivare får uppgifter om en arbetssökandes hälsotillstånd lämnas endast om den arbetssökande specifikt och skriftligt samtycker till detta och om uppgifterna är nödvändiga för att en ledig plats ska kunna tillsättas eller särskilda krav uppfyllas som gäller hälsotillståndet inom branschen i fråga, eller för att en arbetssökande med en skada eller sjukdom som gör det svårare att få arbete lättare ska få arbete.

För fullgörande av sysselsättningsskyldigheten enligt 108 § ska arbetskraftsmyndigheten till den kommun som sysselsättningsskyldigheten gäller lämna ut uppgifter om grunden för skyldigheten och om den sysselsattas utbildning och arbetserfarenhet samt övriga i 2 och 3 mom. avsedda uppgifter som är nödvändiga med tanke på sysselsättandet.

För att fullgöra skyldigheten enligt de lagar som gäller arbetsavtals- och tjänsteförhållanden att återanställa uppsagda arbetstagare, tjänstemän och tjänsteinnehavare har arbetsgivare, oberoende av sekretessbestämmelserna och av andra begränsningar av rätten att få uppgifter, rätt att avgiftsfritt av arbetskraftsmyndigheterna få information om huruvida en person som arbetsgivaren namngett är arbetssökande vid arbetskraftsmyndigheten.

119 §

Särskilda bestämmelser om utlämnande av uppgifter

Utöver vad som föreskrivs i 115 § är utvecklings- och förvaltningscentret oberoende av sekretessbestämmelserna skyldigt att på eget initiativ lämna ut uppgifter ur den informationsresurs som avses i 120 § till arbets- och näringsministeriet för upprättande av arbetsförmedlingsstatistik. Uppgifterna ska lämnas ut avgiftsfritt.

Tillstånd enligt 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet att lämna ut i 114 § avsedda sekretessbelagda uppgifter för statistikföring, vetenskaplig forskning eller myndigheters planerings- eller utredningsarbete beviljas enligt beslut av utvecklings- och förvaltningscentret när det gäller uppgifter i den nationella informationsresurs som avses i 120 §.

120 §

Riksomfattande informationssystemtjänster för arbetskraftsservice

Utvecklings- och förvaltningscentret ansvarar för att utveckla och förvalta den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice, den nationella serviceplattformen för arbetskraftsservice och den riksomfattande helheten av kundinformationssystem för arbetskraftsservice. Utveckling av de riksomfattande informationssystemtjänsterna för arbetskraftsservice ska ske i samarbete med centret och de arbetskraftsmyndigheter som använder tjänsterna.

Arbetskraftsmyndigheter är skyldiga att använda den nationella informationsresursen, den nationella serviceplattformen och den riksomfattande helheten av kundinformationssystem när de verkställer arbetskraftsservice. I helheten av kundinformationssystem ingår ett system för hantering av kundrelationer, ett allmänt stödsystem och e-tjänster. Bestämmelser om vilka uppgifter som ska föras in i den nationella informationsresursen finns i 121 § och närmare bestämmelser om serviceplattformen i 14 kap.

Arbetskraftsmyndigheter kan skaffa tillägg som kompletterar den i 2 mom. avsedda helheten av kundinformationssystem. Ett tillägg ska vid behov vara kompatibelt med den helheten av kundinformationssystem. Utvecklings- och förvaltningscentret ska definiera de tekniska krav och de krav avseende datasäkerhet som tillägg ska uppfylla för att de ska kunna tas in i denna helhet av kundinformationssystem. I fråga om behandling av personuppgifter i ett tillägg tillämpas denna lag.

121 §

Uppgifter som ska föras in i den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice

Arbetskraftsmyndigheter och utvecklings- och förvaltningscentret är skyldiga att i den nationella informationsresursen föra in de uppgifter som behövs

- 1) för att ordna och producera arbetskraftsservice,
- 2) för att ordna, producera och följa upp tjänster för internationell rekrytering,
- 3) för att ordna kundservice över kommungränserna eller gränserna mellan sysselsättningsområden samt för rådgivning som gäller arbetskraftsservice,
- 4) för allmän styrning, planering och utveckling av arbetskraftsservice,
- 5) för att följa upp och utvärdera hur sysselsättningsförvaltningen är organiserad samt
- 6) för statistikföring och kunskapsbaserad ledning.

De uppgifter som avses i 1 mom. omfattar åtminstone de uppgifter som avses i 114 §. Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om uppgifter som inte är personuppgifter och som ska föras in i den nationella informationsresursen.

Producenter av arbetskraftsservice kan i den nationella informationsresursen föra in uppgifter om hur upphandlad service framskrider och om dess resultat.

122 §

Radering och arkivering av uppgifter införda i den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice

Utvecklings- och förvaltningscentret ska radera alla uppgifter om en kund eller serviceproducent ur den nationella informationsresursen när fyra år har förflutit från den dag då kundrelationen eller avtalsförhållandet upphörde. En uppgift behöver dock inte raderas om den behövs för att sköta ett uppdrag baserat på lagstiftningen eller ett ärende som fortfarande är anhängigt.

Bestämmelser om arkivering av uppgifter finns i arkivlagen (831/1994).

123 §

Personuppgiftsansvariga för den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice

Utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheterna är gemensamt personuppgiftsansvariga för den nationella informationsresurs som avses i 120 §.

I fråga om den nationella informationsresursen svarar utvecklings- och förvaltningscentret för följande:

- 1) skyldigheter för personuppgiftsansvariga enligt artikel 12.1 och 12.2 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- 2) inbyggt dataskydd och dataskydd som standard enligt artikel 25 i den förordningen,
- 3) säkerhet i samband med behandlingen enligt artikel 32 i den förordningen,
- 4) konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35 i den förordningen,
- 5) förhandssamråd enligt artikel 36 i den förordningen och sådana andra skyldigheter med anknytning till informationssystemets informationssäkerhet som den personuppgiftsansvarige har enligt den förordningen.

Arbetskraftsmyndigheterna ansvarar för de andra än i 2 mom. avsedda skyldigheter som i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs för personuppgiftsansvariga. Varje Arbetskraftsmyndighet är personuppgiftsansvarig när det gäller kunderna.

Utvecklings- och förvaltningscentret eller Arbetskraftsmyndigheten ansvarar för sina egna kunders del att uppgifter lämnas ut ur den nationella informationsresursen till sådana aktörer som oberoende av sekretessbestämmelserna enligt lag har rätt att få uppgifter om kunder inom Arbetskraftsservice.

124 §

Användarrättigheter till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem

Utöver vad som föreskrivs i 16 och 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) ska bestämmelserna nedan i detta kapitel iakttas i fråga om kontroll av användarrättigheter och insamling av logginformation.

Användning av den riksomfattande helheten av kundinformationssystem förutsätter personliga användarrättigheter. Användarrättigheterna ska till sitt innehåll, sin omfattning, sina behörigheter och sin varaktighet begränsas till vad som är nödvändigt för att användaren ska kunna sköta sina uppgifter.

Den som beviljats användarrättigheter får behandla endast sådana i 114 § avsedda uppgifter som är nödvändiga för att personen ska kunna sköta sina uppgifter och endast på det sätt som är nödvändigt för att sköta uppgifterna.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska utan dröjsmål anmäla avvikelser som upptäckts i logginformationen för helheten av kundinformationssystem till den Arbetskraftsmyndighet vars personal har de användarrättigheter som avvikelserna har samband med. Arbetskraftsmyndigheten ska utan dröjsmål utreda vad de upptäckta avvikelserna beror på och, om avvikelserna beror på felaktigt eller lagstridigt förfarande, vidta behövliga åtgärder.

125 §

Beviljande av användarrättigheter till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem

Användarrättigheter till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem får beviljas personer anställda vid Arbetskraftsmyndigheter, Utvecklings- och Förvaltningscentret, Arbets- och Näringsministeriet eller regionförvaltningsverk som sköter

- 1) uppgifter enligt denna lag,
- 2) sådana uppgifter enligt lagen om främjande av integration som gäller Arbetskraftsservice,
- 3) uppgifter som gäller i lagen om yrkesutbildning avsedd Arbetskraftsutbildning,
- 4) uppgifter enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
- 5) uppgifter enligt lagen om alterneringsledighet,
- 6) uppgifter inom tillsyn, utveckling, uppföljning, statistikföring, prognostisering eller styrning och som hänför sig till sådana tjänster, stöd eller kundprocesser som avses i 1–3 punkten, till systemet för utkomstskydd för arbetslösa eller till systemet för alterneringsledighet,
- 7) uppgifter för personuppgiftsansvariga eller uppgifter som gäller kontroll av användarrättigheter eller insamling av logginformation.

Användarrättigheter får dessutom beviljas den som

- 1) är anställd hos en aktör som på uppdrag av Arbets- och Näringsministeriet eller Utvecklings- och Förvaltningscentret utför särskild utvärdering, granskning eller utredning och där sköter utvärderings-, gransknings- eller utredningsuppgifter,
- 2) är anställd hos en aktör som på uppdrag av Utvecklings- och Förvaltningscentret utför utvecklings- eller förvaltningsuppgifter inom i 120 § avsedda informationssystemtjänster och där sköter sådana utvecklings- eller förvaltningsuppgifter,
- 3) är anställd hos en producent av Arbetskraftsservice och där sköter uppgifter som gäller Arbetskraftsservice.

I fråga om den riksomfattande helheten av kundinformationssystem beviljar Arbetskraftsmyndigheter användarrättigheter till sina anställda samt till anställda hos i 2 mom. 3 punkten avsedda producenter av Arbetskraftsservice när det är fråga om tjänster som Arbetskraftsmyndigheten har upphandlat. Utvecklings- och Förvaltningscentret beviljar användarrättigheter till sina anställda samt till anställda vid Arbets- och Näringsministeriet och vid regionförvaltningsverken. Centret beviljar dessutom användarrättigheter till personer anställda hos en i 2 mom. avsedd aktör som inte är verksam inom Arbetskraftsservice, när det är fråga om service som centret eller Arbets- och Näringsministeriet har beställt eller upphandlat.

Utvecklings- och Förvaltningscentret svarar för det tekniska aktiverandet av användarrättigheterna på basis av anmälan från den myndighet som beviljat användarrättigheterna.

126 §

Ändring och upphävande av användarrättigheter till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem

Den myndighet som beviljat användarrättigheter ska upphäva användarrättigheterna om

- 1) förutsättningarna enligt 125 § för beviljande av användarrättigheter inte längre uppfylls,
- 2) det är nödvändigt att upphäva användarrättigheterna av något annat vägande skäl som hänför sig till skyddet av personuppgifter eller datasäkerheten för helheten av kundinformationssystem.

Den myndighet som beviljat användarrättigheter kan upphäva dem, om i 114 § avsedda uppgifter har behandlats i strid med 124 § 3 mom., den allmänna dataskyddsförordningen eller dataskyddslagen.

Den myndighet som beviljat användarrättigheter ska ändra dem, om de beviljade användarrättigheterna inte längre till sitt innehåll, sin omfattning, sina behörigheter eller sin varaktighet motsvarar det syfte för vilka de beviljades.

Den myndighet som beviljat användarrättigheterna ska utan dröjsmål underrätta utvecklings- och förvaltningscentret om att rättigheterna upphävs eller ändras. Statliga myndigheter som avses i 125 § 1 mom. och i 125 § 2 mom. avsedda aktörer som inte är verksamma inom arbetskraftsservice ska utan dröjsmål underrätta den myndighet som beviljat deras anställda användarrättigheter om grunderna på vilka användarrättigheterna upphävs eller ändras. Utvecklings- och förvaltningscentret ansvarar för det tekniska upphävandet eller ändrandet av användarrättigheter på basis av anmälan från den myndighet som beviljat användarrättigheterna.

14 kap.

Serviceplattform

127 §

Syfte

På den nationella serviceplattform som avses i 120 § ska det tillhandahållas sådan arbetskraftsservice som avses i denna lag. Via serviceplattformen kan man logga in i de e-tjänster som är avsedda för kunder respektive arbetskraftsmyndigheter. Serviceplattformen kan användas för att tillhandahålla även annan myndighetsservice till stöd för arbetsmarknaden och andra arbetslivs- och utbildningstjänster.

Serviceplattformen är en öppen tjänst där en person till stöd för sin jobbsökningsprocess kan skapa och publicera en jobbsökarprofil.

128 §

Skapande av en jobbsökarprofil samt uppgifterna i den

En person kan skapa en jobbsökarprofil utan att registrera sig som arbetssökande. Skapande av en jobbsökarprofil förutsätter inloggning på serviceplattformen. Inloggning förutsätter att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. Bestämmelser om identifiering av tjänsteanvändare finns i 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019).

Den som skapar en jobbsökarprofil bestämmer vilka uppgifter den ska innehålla. Jobbsökarprofilen kan innehålla uppgifter om personens utbildning, arbetserfarenhet, övriga kompetenser och arbetsönskemål. Dessutom kan den innehålla en fritt formulerad presentation av den som skapat profilen och länkar till tjänster utanför serviceplattformen. Profilen får inte innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda. Innan en fritt formulerad presentation och länkar läggs till ska administratören för plattformen informera den som skapat profilen om begränsningarna med avseende på uppgiftsinnehållet i presentationen och länkarna och konsekvenserna av dessa uppgifter med avseende på skyddet av personens personuppgifter.

En person kan när som helst redigera eller radera uppgifter i sin jobbsökarprofil, eller radera jobbsökarprofilen.

129 §

Publicering och sökning av jobbsökarprofiler

Det är frivilligt att publicera en jobbsökarprofil. Den som skapar en profil kan bestämma vilka delar av jobbsökarprofilen som publiceras och för hur lång tid. Ett slutdatum för den tid profilen är publicerad ska anges. Den som skapat profilen kan när som helst återkalla publiceringen.

Publicerade jobbsökarprofiler kan sökas och granskas endast av arbetsgivare som loggat in på serviceplattformen. Inloggning på serviceplattformen förutsätter att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. På identifiering av arbetsgivare som använder tjänsten tillämpas 6 § 2 mom. i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster.

Jobbsökarprofiler kan sökas endast genom enskilda sökningar där åtminstone yrkesbeteckning, kompetens eller geografiskt arbetsområde anges som sökvillkor.

130 §

Informationsresurs för jobbsökarprofiler

Uppgifterna i jobbsökarprofilerna används för att främja sysselsättningen och förbättra arbetsmarknaden samt för statistikföring.

I 128 § avsedda uppgifter i jobbsökarprofiler registreras i en egen informationsresurs för jobbsökarprofiler som inte ingår i den informationsresurs som avses i 120 §. Uppgifter raderas från informationsresursen för jobbsökarprofiler när en person raderar sin jobbsökarprofil från serviceplattformen, eller senast när det har gått ett år sedan personen sist loggade in på serviceplattformen.

Om den som skapat en jobbsökarprofil registreras som arbetssökande, kan i 114 § avsedda uppgifter i jobbsökarprofilen med den arbetssökandes samtycke kopieras till den nationella informationsresurs som avses i 120 §. På radering och arkivering av kopierade uppgifter tillämpas 122 §.

Utvecklings- och förvaltningscentret är personuppgiftsansvarig för informationsresursen för jobbsökarprofiler.

131 §

Övervakning av användningen av serviceplattformen

Utvecklings- och förvaltningscentret ska upprätta användarvillkoren för serviceplattformen och övervaka användningen av plattformen samt övervaka att det innehåll som publiceras på plattformen överensstämmer med lag och användarvillkoren. Användarvillkoren kan omfatta tjänsteanvändares och tjänsteleverantörers ansvar, tekniska krav avseende användning av serviceplattformen, preciserande genomförandevillkor för datasäkerheten och giltighetsvillkor för användarvillkoren. Närmare bestämmelser om innehållet i användarvillkoren får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Centret kan uppmana den som använder serviceplattformen att inom utsatt tid radera sådana delar av det innehåll som användaren publicerat som strider mot lag eller mot användarvillkoren. Om användaren inte iakttar uppmaningen inom utsatt tid, får centret radera innehållet i fråga. Om innehåll som användaren publicerat på plattformen upprepade gånger strider mot lag eller mot användarvillkoren, får centret förhindra användaren från att använda plattformen för viss tid.

Utöver vad som föreskrivs i 49 § får även centret ta bort en platsanmälan från serviceplattformen.

15 kap.

Betalning och återkrav av stöd, subventioner och ersättningar

132 §

Ansökan om, beviljande av och betalning av stöd, subventioner och ersättningar

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, beviljar och betalar Arbetskraftsmyndigheten stöd och ersättningar enligt denna lag.

Mottagaren av stöd, subvention eller ersättning ska lämna Arbetskraftsmyndigheten riktiga och tillräckliga uppgifter för utbetalning av stödet, subventionen eller ersättningen. Mottagare ska utan dröjsmål informera om väsentliga förändringar i de omständigheter som utgör villkor för att stödet, subventionen eller ersättningen ska betalas.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid ansökan om, beviljande av och betalning av stöd, subvention och ersättning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

133 §

Återbetalning av stöd, subventioner och ersättningar

En mottagare av stöd, subvention eller ersättning ska utan dröjsmål betala tillbaka ett sådant stöd, en sådan subvention eller ersättning eller sådana delar av dessa som mottagaren fått på felaktiga grunder, till för stort belopp eller uppenbart utan grund. Mottagaren ska också betala tillbaka stöd, subvention eller ersättning eller delar av dessa om de inte kan användas på det sätt som förutsätts i beslutet. Om det belopp som ska återbetalas är högst 100 euro, behöver det inte betalas tillbaka.

134 §

Återkrav av stöd, subventioner och ersättningar

Arbetskraftsmyndigheten ska bestämma att betalning av stöd, subvention eller ersättning som beviljats i enlighet med denna lag ska avbrytas eller upphöra samt att redan utbetalda stöd-, subventions- eller ersättningsbelopp ska återkrävas i sin helhet eller delvis, om mottagaren

1) inte har betalat tillbaka ett sådant stöd, en sådan subvention eller ersättning eller sådana delar av dessa som enligt 133 § ska betalas tillbaka,

2) har använt stödet, subventionen eller ersättningen för ett väsentligen annat ändamål än vad de har beviljats för,

3) har till Arbetskraftsmyndigheten lämnat felaktiga eller vilseledande uppgifter om någon omständighet som väsentligt kunnat inverka på erhållandet av stödet, subventionen eller ersättningen, dess belopp eller villkor eller hemlighållit en sådan omständighet,

4) inte har lämnat riktiga och tillräckliga uppgifter för utbetalning av stödet, subventionen eller ersättningen,

5) har vägrat att lägga fram underlag som behövs för utbetalning eller i 139 § avsedd granskning eller att på annat sätt bistå vid betalning eller granskning, eller

6) i övrigt väsentligen har brutit mot bestämmelserna om användning av stödet, subventionen eller ersättningen eller mot villkoren i beslutet om beviljande av stöd, subvention eller ersättning.

Arbetskraftsmyndigheten ska också bestämma att betalning av stöd, subvention eller ersättning ska avbrytas eller upphöra samt att redan utbetalda stöd-, subventions- eller ersättningsbelopp ska återkrävas i sin helhet eller delvis om det framgår att de villkor för beviljande eller betalning som ställs i det beslut i vilket stödet, subventionen eller ersättningen beviljas inte uppfylls.

Ett lagakraftvunnet beslut om återkrav får verkställas i den ordning som anges i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

135 §

Ränta och dröjsmålsränta

På belopp som återbetalas eller återkrävs ska från och med den dag då stödet eller ersättningen betalats årlig ränta betalas enligt 3 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) utökad med tre procentenheter.

Om ett återkrävt belopp inte betalas senast på förfallodagen, ska på beloppet betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas inte på stöd, subvention eller ersättning som beviljats enskilda kunder.

136 §

Jämkning

Arbetskraftsmyndigheten kan i de fall som avses i 133 och 134 § besluta att en del av det belopp som ska återbetalas eller återkrävas eller av räntan eller dröjsmålsräntan på det ska efterskänkas, om återbetalning eller återkrav till fullt belopp vore oskäligt med hänsyn till den ekonomiska ställningen och omständigheterna för mottagaren av stöd, subvention eller ersättning eller med hänsyn till det förfarande eller den förändring i omständigheter som ligger till grund för återbetalning eller återkrav.

Av särskilt vägande skäl kan arbetskraftsmyndigheten besluta att det belopp som ska återbetalas eller återkrävas eller räntan eller dröjsmålsräntan på det beloppet ska efterskänkas i sin helhet.

137 §

Kvittning

Belopp som ska återbetalas eller återkrävas jämte ränta får indrivas genom kvittning så att de dras av från stöd, subvention eller ersättning som arbetskraftsmyndigheten beviljat samma mottagare.

Om det har beslutats att stöd eller ersättning som betalats till en enskild kund ska återkrävas, ska det vid kvittning av det belopp som enligt beslutet ska återkrävas mot stöd eller ersättning som arbetskraftsmyndigheten senare betalar iakttas vad som i 4 kap. 48 § i utsökningsbalken (705/2007) föreskrivs om skyddat belopp vid utmätning av lön. Med samtycke av den enskilda kunden kan kvittning dock ske till ett större belopp.

138 §

När utbetalning och återbetalningsskyldighet förfaller samt tidsfrist för återkrav

Rätten att få utbetalning av ett beviljat stöd eller av en beviljad subvention eller ersättning förfaller, om den som beviljats stödet, subventionen eller ersättningen inte har lämnat sådana för utbetalningen nödvändiga godtagbara uppgifter inom den tid som utsatts i en förordning.

Skyldigheten enligt 133 § att återbetala stöd, subvention eller ersättning eller delar av dessa förfaller när tio år har förflutit från det att stödet, subventionen eller ersättningen eller det sista stöd-, subventions- eller ersättningsbeloppet har betalats ut.

Arbetskraftsmyndigheten ska fatta ett i 134 § avsett beslut om avbrytande av utbetalning, upphörande med utbetalning eller återkrav utan dröjsmål; av särskilda skäl kan beslutet fattas inom två kalenderår efter det att myndigheten har fått kännedom om en sådan omständighet med stöd av vilken utbetalning bör avbrytas eller upphöra eller återkrav inledas. Åtgärder för återkrav av stöd, subvention eller ersättning eller av ränta eller dröjsmålsränta på dessa får inte inledas efter att tio år har förflutit från det att det sista stöd-, subventions- eller ersättningsbeloppet betalades ut.

139 §

Granskningsrätt

På stöd och ersättning som arbetskraftsmyndigheten beviljar i enlighet med denna lag tillämpas vad som i 16–18 § i statsunderstödslagen (688/2001) föreskrivs om granskningsrätt, utförande av granskning och handräckning.

Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte på stöd eller ersättning som beviljats enskilda kunder.

16 kap.

Särskilda bestämmelser

140 §

Arbetskraftsmyndighetens uppgifter för att fullfölja omställningsskyddet

För att fullfölja omställningsskyddet ska arbetskraftsmyndigheten

1) i situationer av uppsägning kartlägga tillsammans med arbetsgivaren och personalens företrädare behovet av offentlig arbetskraftsservice samt samordna denna service med träning eller utbildning som arbetsgivaren betalar,

2) i det som gäller offentlig arbetskraftsservice bistå arbetsgivaren med att upprätta och genomföra en handlingsplan enligt 21 § i samarbetslagen (1333/2021), 9 § i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden (449/2007) och 25 § i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (1233/2013),

3) reservera tillräckliga resurser och förbereda sig på behövliga åtgärder efter att av en arbetsgivare ha fått ett meddelande enligt 9 kap. 3 a § i arbetsavtalslagen, 10 kap. 4 § i lagen om sjöarbetsavtal eller 37 a § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden (304/2003).

Om omställningsförhandlingarna gäller en arbetsgivares verksamhetsställen i två eller flera arbetskraftsmyndigheters verksamhetsområden eller om de som sägs upp hos arbetsgivaren har

sin hemkommun i olika Arbetskraftsmyndigheters verksamhetsområden, ska Arbetskraftsmyndigheterna samarbeta för att fullfölja det som anges i 1 mom.

141 §

Ordnanande av utbildning inom omställningsskyddet

Om en arbetssökande enligt 69 § är berättigad till utbildning inom omställningsskyddet, ska Arbetskraftsmyndigheten såsom utbildning inom omställningsskyddet för personen ordna sådan utbildning för att öka yrkesfärdigheterna eller stödja företagsverksamhet som överenskommit i sysselsättningsplanen.

Arbetskraftsmyndigheten ska för en uppsagd som har rätt till utbildning inom omställningsskyddet och meddelar vilja att delta i sådan utbildning fastställa maximibeloppet för utbildningen med hjälp av de uppgifter som anmälts till det inkomstregister som avses i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018), samt årligen fakturera Sysselsättningsfonden i efterskott för kostnaderna av i 8 kap. avsedda utbildningar.

142 §

Förvägran av offentlig Arbetskraftsservice

Arbetskraftsmyndigheten kan av orsaker som nämns i 49 § 2 mom. vägra att

- 1) tillhandahålla en Arbetsgivarkund Arbetsförmedlingsservice,
- 2) hänvisa en enskild kund till Arbetsprövning,
- 3) anskaffa Arbetskraftsutbildning som gemensamt anskaffad utbildning, eller
- 4) bevilja lönesubvention eller startpeng.

Arbetskraftsmyndigheten ska fatta ett skriftligt beslut om förvägran av i 1 mom. avsedd service.

143 §

Privat Arbetskraftsservice

Med privat Arbetskraftsservice avses i denna lag Arbetsförmedling och annan service med anknytning till jobbsökning som är oberoende av Arbetskraftsmyndigheterna och som tillhandahålls av fysiska eller juridiska personer samt uthyrning av Arbetskraft.

Aktörer som tillhandahåller privat Arbetskraftsservice ska när de tillhandahåller i 1 mom. avsedd service iaktta jämlikhet och får inte bjuda ut minderåriga arbetstagare för arbete där anställning av minderåriga är förbjuden enligt lagen om unga arbetstagare.

Arbets- och näringsministeriet har rätt att för tillsynen över privat Arbetskraftsservice få uppgifter om servicen av aktörer som tillhandahåller privat Arbetskraftsservice eller av sammanslutningar som företräder dem. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas samt bestämmelser om behandling av uppgifterna och annat samarbete.

144 §

Förbud att ta ut avgifter för privat Arbetsförmedling

Aktörer som erbjuder privat arbetskraftsservice får inte ta ut avgifter av enskilda kunder för sådan service som motsvarar arbetsförmedlingsservice enligt 43 §, information och rådgivning om lediga platser och jobbsökning enligt 50 § eller registrering som arbetssökande enligt 27 § (*förbud att ta ut avgifter för arbetsförmedling*). Avgift får inte heller tas ut av hyrda arbetstagare som efter uppdragets slut anställs av ett i 1 kap. 7 § i arbetsavtalslagen avsett användarföretag.

Förbudet att ta ut avgifter för arbetsförmedling gäller inte verksamhet där finländska ungdomar utomlands och utländska ungdomar i Finland erbjuds en möjlighet till utlandsvistelse i utbyte mot hemarbete i familjer.

Bestämmelser om påföljder vid överträdelse av förbudet att ta ut avgifter för arbetsförmedling finns i 47 kap. 6 § i strafflagen.

17 kap.

Ändringssökande

145 §

Omprövningsbegäran och besvär

Om inte något annat föreskrivs i denna lag får omprövning begäras i ett beslut som en arbetskraftsmyndighet eller utvecklings- och förvaltningscentret har fattat med stöd av denna lag. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Vid sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), om inte något annat föreskrivs nedan i denna lag.

146 §

Ändring i beslut om avslag på registrering, om utbildning inom omställningsskyddet och om kostnadsersättning

I beslut av en arbetskraftsmyndighet om avslag på registrering, om utbildning inom omställningsskyddet och om sådan kostnadsersättning som avses i 103 § 3 mom. får ändring sökas hos besvärsnämnden för social trygghet. Bestämmelser om sökande av ändring i försäkringsdomstolen finns i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).

Besvärsskriften i ett 1 mom. avsett ärende ska lämnas till den arbetskraftsmyndighet som fattat beslutet inom 30 dagar från dagen då den ändringssökande har fått del av beslutet. Arbetskraftsmyndigheten ska behandla besvären som begäran om omprövning. Om arbetskraftsmyndigheten inte kan ompröva beslutet, ska den inom 30 dagar från att besvärstiden upphört sända besvärsskriften och sitt utlåtande till den behöriga besvärinstansen.

147 §

Förbud mot att söka ändring i vissa beslut

Omprövning av beslut får inte begäras eller besvär över beslut anföras till den del

1) ett beslut om antagning av studerande till arbetskraftsutbildning grundar sig på en sådan bedömning av utbildningsbehovet som avses i 63 § 2 mom. 2 punkten; omprövning får inte heller begäras eller besvär anföras till den del beslutet om antagning av studerande grundar sig

på en sådan lämplighetsbedömning som avses i 3 punkten i den paragrafen när det är fråga om gemensam anskaffning av arbetskraftsutbildning enligt 62 §,

2) lönesubvention har nekats på basis av prövning gjord av arbetskraftsmyndigheten enligt 82 § 2 mom., 87 § 1 mom. eller 87 § 3 mom. 3 punkten; omprövning av beslut om lönesubvention får inte heller begäras eller besvär över beslutet anföras till den del beslutet baserar sig på prövning gjord av arbetskraftsmyndigheten av lönesubventionens varaktighet enligt 87 § 3 mom., 89 § 2 mom. eller 90 § 2 mom.,

3) ersättning enligt 102 § för kostnader för sökande av arbete eller för att söka sig till service har nekats på den grunden att ett i 2 mom. i den paragrafen angivet villkor inte uppfylls,

4) en i 103 § 3 mom. avsedd kostnadsersättning har nekats på basis av arbetskraftsmyndighetens prövning av ändamålsenligheten,

5) ett avgörande meddelats om att de villkor för sysselsättning som anges i 4 § i lagen om Jobbkanalen Ab inte uppfylls.

Omprövning av en sysselsättningsplan som avses i denna lag får inte begäras eller besvär anföras över planen. Omprövning får inte heller begäras eller besvär anföras när det gäller beslut av en arbetskraftsmyndighet att inte tillhandahålla en kund sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval, karriärvägledning, träning eller prövning eller att inte stödja den arbetssökandes frivilliga studier eller att inte godkänna ett meddelande om avbrott i studerandet med stöd.

Omprövning får inte begäras och besvär får inte anföras när det gäller ett av arbetskraftsmyndigheten på grundval av 78 § lämnat arbetskraftspolitiskt utlåtande om att rätten till arbetslöshetsförmån upphör. Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa meddelat på basis av ett arbetskraftspolitiskt utlåtande finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

148 §

Hur omprövningsbegäran och besvär inverkar på verkställigheten av beslut

Ett beslut meddelat med stöd av denna lag får verkställas även om omprövning av beslutet har begärts eller besvär har anförts, om inte den myndighet som behandlar omprövningsbegäran eller besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

18 kap.

Ikraftträdande

149 §

Ikraftträdande

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom en särskild lag.

2.

Lag

om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om en samarbetsmodell för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen och om sysselsättningsfrämjande samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet.

2 §

Samarbetsmodell för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen

Samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen är en modell där Arbetskraftsmyndigheten, Velfärdsområdet och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer en arbetslös persons servicebehov på ett sektorsövergripande plan, planerar och samordnar den service som är ändamålsenlig för att arbetslösa ska få arbete så att den bildar en sammanhängande helhet samt ansvarar för att serviceprocessen framskrider och följs upp.

Service som ska samordnas inom modellen är sådan Arbetskraftsservice, sådana social- och hälsovårdstjänster samt sådana rehabiliteringstjänster som omfattas av de i 1 mom. avsedda aktörernas organiseringsansvar. Bestämmelser om hur sådan service ska tillhandahållas utfärdas separat.

3 §

Hänvisning till en sektorsövergripande bedömning av servicebehovet

Om Arbetskraftsmyndigheten, Velfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten bedömer att det krävs samordning av service enligt den samarbetsmodell som avses i 2 § 2 mom. för att ge en i 3 § 4 punkten i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice (/) avsedd arbetslös bättre förutsättningar att få arbete ska de hänvisa den arbetslösa till en sektorsövergripande bedömning av servicebehovet.

Samordning av service baserat på samarbetsmodellen krävs för att den arbetslösa ska få arbete, om hindren för arbete består av sådana begränsningar av arbets- och funktionsförmågan eller problem med livshandlingen som inverkar på möjligheterna att få arbete och som inte kan lösas enbart genom att myndigheterna konsulterar varandra.

4 §

Sektorsövergripande bedömning av servicebehovet och upprättande av en sektorsövergripande sysselsättningsplan

I en sektorsövergripande bedömning av servicebehovet ska Arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten tillsammans med den arbetslösa personen utreda den kompetens och yrkesskicklighet samt personens sociala situation, hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga i den mån dessa inverkar på personens möjligheter att få arbete. Utvecklingsbehoven med avseende på personens kompetens kan bedömas i samråd med utbildningsproducenter.

Arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och den arbetslösa personen ska tillsammans upprätta en sektorsövergripande sysselsättningsplan som utgår från det bedömda servicebehovet. Om den arbetslösa personens servicebehov innefattar tjänster som Folkpensionsanstalten tillhandahåller, ska Folkpensionsanstalten vara med om att upprätta planen.

Den sektorsövergripande sysselsättningsplanen ska vara klar inom tre månader från det att den arbetslösa personen hänvisas till en bedömning av servicebehovet i enlighet med 3 §. Under denna tid ska den arbetslösa personen också få handledning inriktad på att ge personen bättre färdigheter att föra processen mot sysselsättning framåt och göra personen mer engagerad i den.

5 §

Innehållet i en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Den sektorsövergripande sysselsättningsplanen ska omfatta Arbetskraftsservice, socialtjänster, hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster i enlighet med den arbetslösas servicebehov. Dessutom kan planen vid behov omfatta andra tjänster som ökar den arbetslösas kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga samt åtgärder som gäller jobbsökning.

Planen ska innehålla en överenskommelse om hur den ska följas upp.

Sysselsättningsplanen ska innefatta en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, om inte något annat följer av 48 § i den lagen. I fråga om jobbsökningsskyldigheten tillämpas vad som i 147 § i den lagen föreskrivs om förbud mot omprövning och anförande av besvär.

6 §

Översyn av den sektorsövergripande sysselsättningsplanen

Arbetskraftsmyndigheten ska se till att sysselsättningsplanen ses över enligt vad som är nödvändigt mot bakgrund av den arbetslösa personens servicebehov, dock minst var tredje månad, samt när personen särskilt begär det, såvida det inte med hänsyn till personens situation är uppenbart onödigt.

Välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska delta i översynen av sysselsättningsplanen i fråga om sådana i planen avtalade tjänster som de har organiseringsansvar för och på det sätt som den arbetslösas servicebehov förutsätter.

7 §

Skyldigheter i anslutning till en sektorsövergripande sysselsättningsplan

En arbetslös person är skyldig att delta i upprättandet av en sektorsövergripande sysselsättningsplan och i översynen av planen, genomföra planen samt ansöka om och delta i den service som ingår i planen. Den arbetslösa personen är också skyldig att inom den tid och på det sätt som överenskommits i planen informera de myndigheter som var med om att upprätta sysselsättningsplanen om hur personen har genomfört planen. Personen ska bevara de dokument som bevisar att personen har fullgjort den jobbsökningsskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och på begäran visa upp dem för arbetskraftsmyndigheten.

Bestämmelser om hur arbetslösa personers rätt att få arbetslöshetsförmåner påverkas vid försummelse av de skyldigheter som avses i 1 mom. finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), och bestämmelser om hur rätten att få utkomststöd påverkas i sådana fall finns i lagen om utkomststöd (1412/1997).

Arbetskraftsmyndigheten och välfärdsområdet är skyldiga att upplysa den arbetslösa om den arbetslösas skyldigheter enligt 1 mom.

8 §

När kundrelationen inom ett sektorsövergripande stöd upphör

En kundrelation inom ett sektorsövergripande stöd upphör när den arbetslösa personen enligt arbetskraftsmyndighetens, välfärdsrådets och Folkpensionsanstaltens gemensamma bedömning inte längre har ett sådant behov av samordning av service som avses i 3 §.

9 §

Organisering av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd

Inom verksamhetsområdet för varje välfärdsområde ska det för organisering av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd finnas minst en ledningsgrupp för sektorsövergripande stöd. Arbetskraftsmyndigheterna inom välfärdsrådets verksamhetsområde, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska överlägga antalet ledningsgrupper innan dessa tillsätts. Arbetskraftsmyndigheten i ledningsgruppens verksamhetsområde ska tillsätta ledningsgruppen och utse de personer som ska leda organiseringen av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd inom de ramar som ledningsgruppen anger. Ledningsgruppen ska godkänna ledande personer innan de utses.

Arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska anvisa tillräckligt med personal för samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd med beaktande av antalet personer som behöver sådan service. Ledningsgruppen ska ingå ett samarbetsavtal som gäller organisering av samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd och allokering av resurser inom ledningsgruppens verksamhetsområde.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om tillsättandet av en ledningsgrupp för samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen, om gruppens sammansättning och uppgifter, om samarbetsavtalets innehåll, om hur den person som leder organiseringen av modellen jämte en ersättare för denna ska utses och om vilka deras uppgifter ska vara.

10 §

Hur kostnaderna för samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd fördelas

Arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska svara för lönekostnaderna och andra personalkostnader för egna anställda som medverkar i samarbetsmodellen.

Övriga kostnader för samarbetet ska fördelas mellan arbetskraftsmyndigheten och välfärdsområdet i proportion till antalet anställda som medverkar i samarbetsmodellen, om inte arbetskraftsmyndigheten och välfärdsområdet kommer överens om något annat. Folkpensionsanstalten deltar i kostnaderna i enlighet med samarbetsavtalet.

11 §

Uppgifter om arbetslösa och uppgifternas användningsändamål

Arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten får behandla uppgifter som gäller en arbetslös person för att sköta sina uppgifter enligt denna lag samt för tillsyn, utveckling, uppföljning, bedömning, statistikföring, prognostisering och styrning som hänför sig till dessa uppgifter.

Följande uppgifter som gäller en arbetslös person får behandlas:

- 1) namn, personbeteckning och kontaktuppgifter,
- 2) uppgifter som gäller kundrelationen inom samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd, hur personen utträtt ärenden hos myndigheterna och eventuella specialarrangemang som krävs för att personen ska kunna utträta ärenden,
- 3) uppgifter om utbildning, anställningar och yrkeskompetens,
- 4) sådana uppgifter om personens sociala situation som inverkar på personens möjligheter att få arbete och som är nödvändiga för att personen ska kunna få service,
- 5) sådana uppgifter om personens hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga som inverkar på personens möjligheter att få arbete och som är nödvändiga för att personen ska kunna få service,
- 6) sådana uppgifter om personens servicebehov som inverkar på personens möjligheter att få arbete,
- 7) uppgifter som gäller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen samt genomförande, uppföljning och översyn av planen.

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (*allmän dataskyddsförordning*) och i dataskyddslagen (1050/2018).

12 §

Kunddatamaterial och kundinformationssystem för samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd

Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (*utvecklings- och förvaltningscentret*) utvecklar och förvaltar ett kunddatamaterial och ett kundinformationssystem för samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd för ändamålet att genomföra modellen.

Arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska föra in i 9 § avsedda uppgifter i kunddatamaterialet med hjälp av samarbetsmodellens kundinformationssystem. Uppgifter om en arbetslös person får föras in i datamaterialet efter att kundrelationen inom samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd har inletts. Utvecklings- och förvaltningscentret ska radera alla uppgifter om den arbetslösa personen när fyra år har förflutit från den dag då

kundrelationen inom samarbetsmodellen upphörde. En uppgift behöver dock inte raderas om den behövs för att sköta ett uppdrag som baserar sig på bestämmelser eller ett ärende som fortfarande är anhängigt.

Den registrerade har inte den rätt som avses i artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen att begränsa behandlingen av uppgifter som avses i 11 §.

Användning av kundinformationssystemet förutsätter personliga användarrättigheter. Utvecklings- och förvaltningscentret får bevilja användarrättigheter till personer som är anställda hos en Arbetskraftsmyndighet, ett välfärdsområde eller en samkommun och sköter i denna lag avsedda uppgifter.

13 §

Personuppgiftsansvariga

Utvecklings- och förvaltningscentret, Arbetskraftsmyndigheterna, välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten är gemensamt personuppgiftsansvariga för de uppgifter som avses i 11 §.

I fråga om den nationella informationsresursen svarar utvecklings- och förvaltningscentret för följande:

- 1) inbyggt dataskydd och dataskydd som standard enligt artikel 25 i den förordningen,
- 2) säkerhet i samband med behandlingen enligt artikel 32 i den förordningen,
- 3) konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35 i den förordningen,
- 4) förhandssamråd enligt artikel 36 i den förordningen,
- 5) den personuppgiftsansvariges andra i artikel 12.1 och 12.2 i den förordningen avsedda skyldigheter som gäller informationssystemets och datamaterialets informationssäkerhet.

Arbetskraftsmyndigheterna, välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten ansvarar i fråga om uppgifter som de har fört in i kunddatamaterialet för sådana i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivna skyldigheter som inte anges i 2 mom.

14 §

Införande av uppgifter om arbetslösa i register hos myndigheter som medverkar i samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd

Arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska i sina register föra in uppgifter om den offentliga Arbetskraftsservice, den socialservice samt de hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster som en kund har fått medan samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd har fortgått och om förmåner relaterade till denna service på det sätt som anges i de lagar som gäller servicen och förmånerna i fråga.

Arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten får i sina register föra in sådana i 11 § 2 mom. avsedda uppgifter som behövs för att myndigheterna ska kunna tillhandahålla arbetslösa den service som de är skyldiga att ordna.

15 §

Rätt att få sekretessbelagda uppgifter för att kunna anordna service

Oberoende av den arbetslösas samtycke har Arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten till information rätt att av varandra få och för att utföra uppgifter enligt denna lag använda de i 11 § 2 mom. avsedda uppgifter om den arbetslösa som är nödvändiga för att de för den arbetslösa ska kunna ordna service enligt samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen.

16 §

Sysselsättningsfrämjande samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna med verksamhetsförutsättningar för sysselsättningsfrämjande samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet. Med sysselsättningsfrämjande samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet avses sektorsövergripande rådgivning, vägledning och tjänster som myndigheter och andra aktörer tillhandahåller unga under 30 år i syfte att ge dem bättre studiemöjligheter och handlingsfärdigheter, hjälpa dem få arbete och underbygga deras välbefinnande.

När Arbetskraftsmyndigheten ordnar med verksamhetsförutsättningar ska den ta fram en bedömning av behovet i myndighetens område av samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet. För ändamålet att ordna serviceställen ska Arbetskraftsmyndigheten ha samråd med dem som ordnar utbildningstjänster, med välfärdsområdena och med andra aktörer i myndighetens område som är relevanta för anordnandet av samservice för unga. Servicen ska vara lättillgänglig för unga.

Arbetskraftsmyndigheten ska säkerställa att det inom samservicen i myndighetens verksamhetsområde finns en överenskommen samordningsansvarig för servicen och verksamheten. Parterna i samservicen ska komma överens om hur den ska organiseras och hur kostnaderna ska fördelas.

17 §

Träning till stöd för ungas välbefinnande och livskompetens

Utvecklings- och förvaltningscentret ska tillhandahålla träning till stöd för ungas välbefinnande och livskompetens. Syftet med sådan träning är att öka ungas välbefinnande och delaktighet och undanröja hinder för deras förankring i utbildning och i arbetslivet. Träningen ska vara frivillig, utgå från de behov som den unga upplever sig ha och bygga på samarbete med den unga. Utvecklings- och förvaltningscentret ska följa vilken effekt träningen ger.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska ha samråd med kommunala aktörer eller välfärdsområden om den träning som ska ges. Ett samråd kan inledas om en part begär det.

18 §

Tillhandahållande av stöd för utveckling av sektorsövergripande service

Utvecklings- och förvaltningscentret har hand om stödtjänsterna inom serviceintegration och utveckling av det sektorsövergripande arbetet för kommuner och andra aktörer inom sektorsövergripande service som främjar sysselsättningen.

19 §

Ikraftträdande

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilt genom lag.

3.

Lag

om ändring av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) 3 § 1 mom. 3 och 10 punkten, 3 kap. och 24 § 4 mom., av dem 3 § 1 mom. 3 och 10 punkten sådana de lyder i lag 933/2013 och 24 § 4 mom. sådant det lyder i lag 31/2015, och

ändras lagens rubrik, 1 §, 3 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom. 1 punkten, 3 a §, 4 § 3 mom., 7 a § 1 mom., 25 och 26 §, av dem 1 §, 7 a § 1 mom. och 25 § sådana de lyder i lag 1131/2014, 3 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom. 1 punkten sådana de lyder i lag 933/2013, 3 a § sådan den lyder i lagarna 1131/2014 och 1626/2015 och 26 § sådan den lyder i lag 1017/2015, som följer:

Lag

om närings-, trafik- och miljöcentralerna samt om närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om närings-, trafik- och miljöcentralerna och om närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (*utvecklings- och förvaltningscentret*).

3 §

Närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhetsområde och uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna sköter inom följande verksamhetsområden de uppgifter som särskilt föreskrivits för dem:

5) invandring, främjande av integration samt goda befolkningsrelationer,

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska dessutom
1) främja sysselsättningen och arbetslivet regionalt,

3 a §

Utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter

Utvecklings- och förvaltningscentret sköter närings-, trafik- och miljöcentralernas

1) gemensamma personalförvaltnings- och ekonomiförvaltningsuppgifter och andra motsvarande serviceuppgifter, allmänna förvaltningsuppgifter och uppgifter inom informationsförvaltning samt ger allmänna administrativa anvisningar och styr tillämpningen av dem vid närings-, trafik- och miljöcentralerna,

2) uppgifter i enlighet med 12, 19, 21 och 22 § i statsunderstödslagen (688/2001) i fråga om utbetalning och återkrav av statsunderstöd som närings-, trafik- och miljöcentralen beviljat direkt med stöd av statsunderstödslagen samt tillsynsuppgifter i enlighet med 15 § i statsunderstödslagen utöver de tillsynsuppgifter enligt den paragrafen som närings-, trafik- och miljöcentralen sköter,

3) uppgifter som gäller utbetalning, övervakning av användningen och återkrav i fråga om understöd som beviljats med stöd av speciallagstiftning samt uppgifter som gäller statliga ersättningar på det sätt som det föreskrivs om särskilt i fråga om uppgifterna.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska dessutom

1) svara för de riksomfattande informationssystemtjänsterna för arbetskraftsservice,

2) följa upp och utvärdera arbetskraftsservicens resultat och hur servicen fungerar samt producera information om den,

3) sköta de nationella tjänster genom vilka invandring av kompetent arbetskraft samt rörlighet inom arbetskraften främjas (*tjänster för internationell rekrytering*),

4) sköta de uppgifter avseende verkställighet av lönegaranti som föreskrivs i lönegarantilagen (866/1998) och i lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000),

5) sköta de uppgifter som föreskrivs för centret i 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002),

6) sköta riksomfattande information och rådgivning som hänför sig till offentlig arbetskraftsservice och inledande och utveckling av företagsverksamhet,

7) ge arbetskraftsmyndigheterna stöd när det gäller att utveckla systemet med arbetskraftsservice och ge dem juridisk rådgivning med avseende på verkställigheten av lagen om ordnande arbetskraftsservice (/), lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om alterneringsledighet (1305/2002) och lagen om främjande av integration (1386/2010), och

8) sköta sådana andra än i 1–7 punkten avsedda uppgifter som föreskrivs särskilt eller åläggs av arbets- och näringsministeriet.

En tjänsteman vid utvecklings- och förvaltningscentret ska för närings-, trafik- och miljöcentralen föredra för avgörande förvaltningsärenden som närmare bestämts genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Organisering av närings-, trafik- och miljöcentralerna och av utvecklings- och förvaltningscentret

Skötseln av närings-, trafik- och miljöcentralernas tillsynsuppgifter enligt 3 § 2 mom. 3 punkten och utvecklings- och förvaltningscentrets tillsynsuppgifter enligt 3 a § 2 mom. 3 punkten ska ordnas så att en opartisk behandling av ärendena tryggas.

7 a §

Styrningen av utvecklings- och förvaltningscentret

Utvecklings- och förvaltningscentrets verksamhet tjänar närings-, trafik- och miljöcentralernas strategiska mål samt de riksomfattande målen för främjande av sysselsättningen.

25 §

Avgiftsbelagda prestationer

I fråga om närings-, trafik- och miljöcentralens samt utvecklings- och förvaltningscentrets avgiftsbelagda prestationer och storleken på avgifterna gäller lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

I fråga om avgifterna för närings-, trafik- och miljöcentralernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets prestationer föreskrivs genom förordning av statsrådet.

26 §

Ändringsökande

Vid sökande av ändring i ett beslut av en närings-, trafik- och miljöcentral eller av utvecklings- och förvaltningscentret iakttas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilt genom lag.

4.

Lag

om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa andra lagar som har samband med den

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Författningar som träder i kraft

Följande lagar träder i kraft den 1 januari 2025:

- 1) lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/),
- 2) lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (/);
- 3) lagen om ändring av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (/).

Med avvikelse från det som anges i 1 mom. träder 12, 13, 15 och 16 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice i kraft den 1 april 2023. Bestämmelserna i 113 § i den lagen gäller till och med den 31 december 2033.

2 §

Lagar som upphävs

Genom denna lag upphävs den 1 januari 2025

- 1) lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012),
- 2) lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014).

3 §

Tidsfrist för lämnande av upplysningar med avseende på organiseringsansvaret för arbetskraftsservice

Kommuner ska upplysa arbets- och näringsministeriet om sitt organiseringsansvar med avseende på arbetskraftsservice i överensstämmelse med 15 § 1 och 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, dock senast den 31 oktober 2023. Denna tidsfrist gäller också sådana planer som avses i 4 mom. i den paragrafen samt sådana upplysningar som avses i 8 § 2 mom. i denna lag.

Om upplysningar inte lämnas inom den tidsfrist som avses i 1 mom. ska arbets- och näringsministeriet inleda det förfarande för bildande av sysselsättningsområde som avses i 16 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

4 §

Undantag från krav som gäller organiseringsansvar

Statsrådet får med avvikelse från 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice ge ett sysselsättningsområde i vilket arbetskraftsunderlaget understiger 20 000 personer tillstånd att ordna arbetskraftsservice. Undantag från den paragrafen får göras om minst ett av följande villkor uppfylls:

1) det på grund av skärgård eller långa avstånd inte på något annat sätt är ändamålsenligt att bilda en sådan funktionell helhet som krävs för att ordna arbetskraftsservice,

2) det behövs för att trygga de finsk- eller svenskspråkiga invånarnas språkliga rättigheter,

3) det behövs för att trygga de rättigheter som gäller samernas språk och kultur,

4) bildandet av ett sysselsättningsområde skulle förutsätta en sammanslagning av flera i Statistikcentralens klassificering angivna pendlingsområden, eller

5) att bevilja undantag är motiverat av något annat särskilt skäl som gäller de geografiska lösningarna för att ordna service, behovet av service, kostnaden för servicen eller andra faktorer som hänför sig till ordnandet av service, om ett avtal har ingåtts eller ett beslut fattats med avseende på ordnandet av arbetskraftsservice och det finns en plan enligt 15 § 4 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice som tryggar en tillräcklig servicenivå.

Undantag förutsätter dessutom att kommunen eller de kommuner som utgör ett sysselsättningsområde anvisar tillräckliga ekonomiska resurser och personalresurser för att ordna arbetskraftsservice och att inte servicenivån i området eller i ett annat sysselsättningsområde försämrats avsevärt till följd av undantaget.

Sysselsättningsområdet ska lämna in ansökan till statsrådet inom den tid som anges i 3 § 1 mom. Ansökan ska åtföljas av en sådan plan för ordnande av arbetskraftsservice som avses i 15 § 4 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och intyg över att minst ett av de villkor som avses i 1 mom. 1–5 punkten uppfylls.

Statsrådets beslut får verkställas trots besvär, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

5 §

Övergång av organiseringsansvar

Ansvar för att ordna arbetskraftsservice och uppgifterna inom det ansvaret övergår från arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna samt närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (*utvecklings- och förvaltningscentret*) till de arbetskraftsmyndigheter som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice den 1 december 2025.

6 §

Överföring av personal

Överföringen från arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret till kommuner och samkommuner av de uppgifter som kommunerna i och med omorganiseringen av arbetskrafts- och företagsservicen får organiseringsansvaret för samt överföringen av den personal som sköter uppgifterna ska betraktas som överlåtelse av rörelse.

Med avvikelse från vad som i 4 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden (304/2003) föreskrivs om offentligt ansökningsförfarande får en kommun eller samkommun anställa en arbetstagare som vid ikraftträdandet av lagen om ordnande av arbetskraftsservice är anställd hos kommunen eller samkommunen i arbetsavtalsförhållande i ett motsvarande

tjänsteförhållande utan offentligt ansökningsförfarande. Anställning i tjänsteförhållande utan offentligt ansökningsförfarande förutsätter att personens anställningsförhållande har fortgått utan avbrott efter ikraftträdandet av den lagen. Anställning i tjänsteförhållande enligt ovan nämnda undantag är möjlig fram till utgången av 2025.

Semesterlöneskulden för personal som övergår från arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret övergår den 1 januari 2025 till kommunerna och samkommunerna. Staten ersätter den semesterlöneskuld som övergår till kommunerna och samkommunerna.

7 §

Övergång av anhängiga ärenden

De ärenden som enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller någon annan lag i fortsättningen ska höra till Arbetskraftsmyndigheterna och som vid ikraftträdandet av de lagar som anges i 1 § 1 mom. i denna lag är under behandling hos arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret eller en sådan försökskommun som avses i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020) ska övergå till den Arbetskraftsmyndighet som baserat på organiseringsansvaret övertar uppgifterna, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

8 §

Lokaler

De lokaler avsedda för ordnande av arbetskraftsservice som arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret förfogar övergår i Arbetskraftsmyndigheternas besittning den 1 januari 2025. Utvecklings- och förvaltningscentret överför hyresavtalen för lokalerna till Arbetskraftsmyndigheterna.

Om en Arbetskraftsmyndighet meddelar att den inte vill ta emot hyresavtalet och utvecklings- och förvaltningscentret inte kan avsluta avtalet innan organiseringsansvaret överförs, överförs de skyldigheter som gäller lokalen på Arbetskraftsmyndigheten. Därefter kan Arbetskraftsmyndigheten säga upp eller överföra hyresavtalet i enlighet med avtalsvillkoren. Arbetskraftsmyndigheten och utvecklings- och förvaltningscentret får också avtala annat än vad som anges i denna paragraf i fråga om besittningen av de lokaler som avses i 1 mom. samt i fråga om överföring och giltighet av de hyresavtal som gäller besittningen av lokalerna.

9 §

Övergång av egendom

Det lösöre, de rättigheter som gäller ägande, besittning och bruk av lös egendom samt de immateriella rättigheter och tillstånd som behövs för att sköta de uppgifter som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice övergår vederlagsfritt från arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret till Arbetskraftsmyndigheterna den 1 januari 2025. Om de uppgifter som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice överförs till fler än en Arbetskraftsmyndighet, övergår egendomen i den proportion uppgifterna överförs, om inte staten och Arbetskraftsmyndigheterna kommer överens om något annat.

10 §

Överföring av bindande avtal och ansvar

Arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret ska till Arbetskraftsmyndigheterna överföra de avtal som gäller skötsel av i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice avsedda uppgifter med verkan från och med den 1 januari 2025. Om ett avtal inte går att överföra eller delas, ska staten och Arbetskraftsmyndigheterna avtala om övergången av de ansvar som bygger på avtalet.

11 §

Lagstiftning som tillämpas på service ordnad eller på beslut fattade med stöd av lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice

På service, stöd, subvention, ersättning eller understöd enligt lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice tillämpas de bestämmelser som var i kraft vid ikraftträdandet av lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, om servicen har börjat eller stödet, subventionen, ersättningen eller understödet har beviljats före ikraftträdandet av den lagen.

Arbetskraftsmyndigheten sköter de åtgärder som gäller utbetalning och återkrav av i 1 mom. avsedda stöd, subventioner eller ersättningar, med undantag för sysselsättningspolitiskt understöd, i fråga om vilket utvecklings- och förvaltningscentret sköter utbetalning och återkrav.

12 §

Övergångsbestämmelser som gäller ändringssökande

Ändring i ett beslut som har meddelats före ikraftträdandet av lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen och lagen om ändring av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna ska sökas enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet av de lagarna.

På behandlingen av ärenden som vid ikraftträdandet av lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen och lagen om ändring av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna är anhängiga vid domstol tillämpas vid sökande av ändring de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

Om en domstol upphäver ett beslut meddelat före ikraftträdandet av lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen och lagen om ändring av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna, och återförvisar ärendet att i sin helhet behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras enligt de bestämmelser som införs genom denna lag.

13 §

Hänvisningar i andra författningar

Om det i någon annan författning hänvisas till

1) lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice, ska hänvisningen anses avse lagen om ordnande av Arbetskraftsservice,

2) lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, ska hänvisningen anses avse lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen,

3) lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna, ska hänvisningen anses avse lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna samt närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till utvecklings- och förvaltningscentret, ska hänvisningen anses avse närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter.

14 §

Rätt till information och behandling av kunduppgifter när verkställigheten bereds

En Arbetskraftsmyndighet har trots sekretessbestämmelserna rätt att av arbets- och näringsbyrå, närings-, trafik- och miljöcentralen, utvecklings- och förvaltningscentret och en kommun som deltar i kommunförsöket för främjande av sysselsättningen få för beredning av verkställigheten av Arbetskraftsservicen nödvändiga

1) uppgifter om de kunder som överförs till Arbetskraftsmyndigheten, dock inte kunduppgifter inom Arbetskraftsservice i större omfattning än vad som krävs för att säkerställa kontinuiteten i kundens serviceprocess och service,

2) uppgifter om i 6 § avsedd personal,

3) uppgifter om i 8 och 10 § avsedda avtal,

4) andra uppgifter än de som avses i 1–3 punkten.

När den bereder verkställigheten får Arbetskraftsmyndigheten endast i den omfattning det är nödvändigt för beredningen behandla de personuppgifter som ingår i de i 1 mom. avsedda uppgifterna.

15 §

Samarbete mellan myndigheter

Arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret samt Arbetskraftsmyndigheterna ska samarbeta för att säkerställa att överföringen av Arbetskraftsservicen löper väl.

Arbetskraftsmyndigheter ska på begäran av arbets- och näringsministeriet lämna en redogörelse för hur verkställigheten framskrider.

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den dd mmm 20 .

Bestämmelserna i 14 § 1 mom. 1 punkten tillämpas dock från och med den 1 augusti 2024 och bestämmelserna i 13 § från och med den 1 januari 2025.

5.

Lag

om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) 1 § 1 mom. 20 punkten, 2 § 1 mom. 12 punkten, 6 § 1 mom. och 7 §, samt
fogas till 1 § 1 mom. en ny 21 punkt, till 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 1116/2021, nya 13 och 14 punkter, till 6 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 31 a § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på statsandel som beviljas för driftskostnader i fråga om sådana uppgifter för kommunerna (*statsandelsåliggande*) om vilka det föreskrivs i

-
- 20) 5 § i lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015),
21) lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/).
-

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Med stöd av denna lag beviljas statsandel inte för driftskostnader som föranleds av

-
- 12) den kommunala finansieringsandel som avses i 14 kap. 3 a och 3 b § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) och 25 § i lagen om arbetslöshetskassor (608/1984),
13) sådan integrationsutbildning som avses i 20 § i lagen om främjande av integration, till den del utbildningen ordnas för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. i den lagen,
14) sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.
-

6 §

Kalkylerade kostnader för statsandelen för kommunal basservice

De kalkylerade kostnaderna för statsandelen för kommunal basservice fås genom addition av de produkter som fås när grundpriserna, angivna enligt åldersklass, multipliceras med antalet invånare i kommunen i respektive åldersklass. Till den på så sätt erhållna summan läggs kommunens kalkylerade kostnader som fastställts på grundval av arbetslöshet, inslaget av personer med främmande språk som modersmål, tvåspråkighet, karaktär av skärgård, befolkningstäthet och utbildningsbakgrund.

Grundpriset för de kalkylerade kostnaderna för statsandelen för kommunal basservice bestäms dessutom separat för åldersklassen 18–64 år.

7 §

Arbetslöshet

Kommunens kalkylerade kostnader på grundval av arbetslösheten består av delfaktorer som avser antalet arbetslösa och arbetslöshetsgraden i kommunen.

Kommunens kalkylerade kostnader på grundval av antalet arbetslösa beräknas genom att det per invånare bestämda grundpriset för arbetslösheten multipliceras med antalet arbetslösa invånare i kommunen. Vid beräkningen av de kalkylerade kostnader som avses i detta moment räknas även personer som deltar i arbetskraftsservice som arbetslösa.

För beräkning av kommunens kalkylerade kostnader på grundval av arbetslöshetsgraden fastställs för kommunen en arbetslöshetskoefficient. Kommunens arbetslöshetskoefficient beräknas genom att andelen arbetslösa av arbetskraften i kommunen divideras med motsvarande andel för hela landet.

Kommunens kalkylerade kostnader på grundval av arbetslösheten beräknas genom att det per invånare bestämda grundpriset för arbetslösheten multipliceras med kommunens invånarantal och arbetslöshetskoefficient.

Vid beräkning av antalet arbetslösa och av arbetslöshetskoefficienten används uppgifter i arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik om antalet arbetslösa, antalet deltagare i sysselsättningservice samt andelen arbetslösa av arbetskraften under året före det år som föregått finansåret.

1 a §

Ersättning för kommunens utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner

Som ersättning för kommunens utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner läggs till statsandelen för kommunal basservice ett belopp som statsbidragsmyndigheten fastställer i enlighet med 2 mom.

Det sammanlagda beloppet av ersättningarna motsvarar den kostnadsökning som det utvidgade finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner medför för kommunerna på riksnivå.

Som kompensation för kommunens utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner ökas kommunens statsandel så att den motsvarar den kostnadsökning som det utvidgade finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner medför för kommunen.

Ersättningarna enligt denna paragraf bestäms på basis av de uppgifter om utbetalningen av arbetslöshetsförmåner år 2023 som fram till utgången av 2023 samlats hos arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten. Ersättningarna justeras till nivån för 2024 på det sätt som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex (456/2001). I ersättningarna beaktas dessutom de ändringar i storleken på utkomstskyddets grunddel som träder i kraft 2024. Folkpensionsanstalten ska lämna finansministeriet sådana uppgifter om utbetalningen av arbetslöshetsförmåner som behövs för att ersättningarna ska kunna fastställas.

Beloppet av de ersättningar som avses i denna paragraf justeras årligen på det sätt som anges i lagen om folkpensionsindex.

Närmare bestämmelser om bestämmande av beloppet av de ersättningar som avses i denna paragraf och om de uppgifter som ska användas vid bestämmandet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De uppgifter som avses i 1 § 1 mom. 21 punkten beaktas vid fastställandet av grundpriserna för de kalkylerade kostnaderna för 2025 så att 50 procent av de uppskattade kostnaderna för uppgifterna fördelas på basis av antalet arbetslösa medan 50 procent fördelas på basis av antalet invånare i åldern 18–64 år. De uppskattade kostnaderna för integrationsutbildning fördelas dock på basis av inslaget av personer med ett främmande språk som modersmål.

Utöver vad som föreskrivs i 2 mom. anvisas år 2025 50 procent av de uppskattade kostnaderna per kommun för de uppgifter som avses i det momentet utifrån de uppskattade faktiska kostnaderna per kommun år 2023 och år 2026 25 procent av de uppskattade kostnaderna per kommun för de uppgifter som avses i momentet utifrån de uppskattade faktiska kostnaderna per kommun år 2024. Den andel som fördelas på kalkylmässiga grunder är på motsvarande sätt mindre under de nämnda åren.

Arbets- och näringsministeriet bestämmer de i 3 mom. avsedda uppskattade faktiska kostnaderna per kommun utifrån beräkningar av kostnaden för de uppgifter som överförs till kommunerna gjorda vid arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter baserat på arbetstidsuppföljning och bokföring.

6.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 3 §, 4 § 3 mom., 5 § 1 mom. 10, 10 a, 11 och 15 punkten, 2 kap. 1 § 3 mom. och 10 § 5 mom., 2 a kap. 4 § 4 mom., 6 § 4 punkten, 9 § 1 mom. 1 och 6 punkten, 7 punkten underpunkt a samt 9 och 12 punkten, 9 § 2 mom., 10 § 3 mom. 1 punkten, det inledande stycket i 11 § 1 mom. och 11 § 1 mom. 3 punkten, 12 § 1 och 4 punkten, rubriken för 13 § samt 13 § 3 och 4 punkten, 14 a och 16 §, 5 kap. 4 a §, 10 § 2 mom., 11 § och 13 § 1 mom., 6 kap. 8 § 4 mom. och 9 § 3 mom., 7 kap. 10 § 1 mom., 9 kap. 1 §, 10 kap. 2 § 2 mom. och 6 § 1 mom., 11 kap. 2 § 2 och 3 mom. samt 4 och 4 a §, 12 kap. 1 § 5 mom. och 9 §, i 13 kap. det inledande stycket i 1 § 1 mom., 1 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom., 3 § 1 mom. och 6 § 2 mom. samt 14 kap. 3, 3 a, 3 b, 3 c och 3 d §,

sådana de lyder, 1 kap. 3 § i lagarna 313/2010 och 918/2012, 1 kap. 4 § 3 mom., det inledande stycket i 13 kap. 1 § 1 mom. och 13 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten i lag 1554/2015, 1 kap. 5 § 1 mom. 10 punkten i lag 1370/2014 och 10 a-punkten i lag 1388/2010, 1 kap. 5 § 1 mom. 11 punkten, 5 kap. 11 §, 10 kap. 6 § 1 mom. och 13 kap. 3 § 1 mom. i lag 918/2012, 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten i lag 1267/2018, 2 kap. 1 § 3 mom., 2 a kap. 4 § 4 mom., 6 § 4 punkten, 9 § 1 mom. 6 punkten, 7 punkten underpunkt a samt 9 och 12 punkten, 9 § 2 mom. och 10 § 3 mom. 1 punkten, det inledande stycket i 11 § 1 mom., 11 § 1 mom. 3 punkten, 12 § 1 och 4 punkten, rubriken för 13 §, 13 § 3 och 4 punkten samt 14 a § i lag 1380/2021, 2 kap. 10 § 5 mom., 2 a kap. 16 § samt 9 kap. 1 § i lag 669/2022, 2 a kap. 9 § 1 mom. 1 punkten i lag 684/2022, 5 kap. 4 a § och 10 § 2 mom. samt 13 kap. 6 § 2 mom. i lag 1457/2016, 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. i lag 1138/2017, 6 kap. 8 § 4 mom. i lag 857/2015 och 9 § 3 mom. i lag 1049/2013, 10 kap. 2 § 2 mom. i lag 1451/2016, 11 kap. 2 § 2 mom. i lag 1053/2008, 11 kap. 2 § 3 mom. och 4 a § samt 12 kap. 1 § 5 mom. och 9 § i lag 288/2012, 11 kap. 4 § i lagarna 1457/2016 och 340/2022, 13 kap. 1 § 2 mom. i lag 254/2020, 14 kap. 3 § i lagarna 1048/2014 och 916/2020, 3 a § i lagarna 1370/2014 och 1457/2016, 3 b § i lag 916/2020, 3 c § i lagarna 1217/2005 och 1195/2019 samt 3 d § i lagarna 1217/2005, 906/2017 och 916/2020,

fogas till 1 kap. 5 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 344/2009, 1199/2009, 1388/2010, 1439/2011, 918/2012, 1001/2012, 1370/2014, 1374/2014, 550/2017, 1267/2018, 1380/2021 och 555/2022, en ny 16 punkt, till 11 kap. nya 4 b och 4 c §, till 13 kap. 1 §, sådan den lyder i lagarna 857/2015, 1554/2015, 254/2020 och 555/2022, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., samt till 14 kap. en ny 3 e § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Förmånstagarnas allmänna rättigheter och skyldigheter

En arbetssökande har rätt till en sysselsättningsplan på det sätt som bestäms i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/).

En förmånstagare har en allmän skyldighet att aktivt söka arbete och utbildning, att till arbetskraftsmyndigheten lämna uppgifter och redogörelser om sitt yrkeskunnande, sin arbetshistoria, utbildning och arbetsförmåga, att fullfölja den i samarbete med arbetskraftsmyndigheten utarbetade sysselsättningsplanen samt vid behov söka sig till och delta i sysselsättningsfrämjande service och åtgärder.

4 §

Verkställighet av lagen

Arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter ger för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna bindande utlåtanden enligt 11 kap. om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

10) *sysselsättningsplan* en plan enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice som arbetskraftsmyndigheten utarbetat tillsammans med den arbetssökande,

10 a) *plan som ersätter sysselsättningsplanen* en aktiveringsplan enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001), en integrationsplan enligt lagen om främjande av integration (1386/2001) eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (/),

11) *lönesubventionerat arbete* sådant arbete som avses i 3 § 6 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

15) *sysselsättningsfrämjande service* jobbsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice, prövning enligt 54 § 1 mom. 1 och 2 punkten i den lagen, arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning, frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

16) *arbetskraftsmyndighet* den myndighet vid kommunen eller samkommunen som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice.

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

1 §

Arbetslös arbetssökande

Som arbetssökande betraktas de som på det sätt som föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice

- 1) är registrerade som arbetssökande i den nationella informationsresurs som avses i 120 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,
 - 2) har hållit sin jobsökning i kraft vid arbetskraftsmyndigheten,
 - 3) sköter ärenden hos arbetskraftsmyndigheten så som myndigheten förutsätter.
-

10 §

Studier

Deltagande i utbildning som arbetsgivaren ordnat eller anskaffat med stöd av 7 kap. 13 § i arbetsavtalslagen eller 8 kap. 11 § i lagen om sjöarbetsavtal betraktas inte som heltidsstudier. Om arbetsgivaren helt eller delvis betalar utbildning som arbetstagaren själv har skaffat, anses utbildningen inte vara ordnad eller anskaffad av arbetsgivaren vid tillämpningen av denna paragraf. Som heltidsstudier betraktas inte heller sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

4 §

Vägran att ta emot arbete

Om det inte finns anledning till någon annan bedömning anses den arbetssökande ha vägrat ta emot arbete den dag arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter får kännedom om att den arbetssökande har förfarit på det sätt som avses i 1 eller 2 mom. eller den dag då den arbetssökande har förfarit på det sätt som avses i 1 eller 2 mom. Närmare bestämmelser om den tidpunkt då den arbetssökande anses ha vägrat ta emot arbete utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Giltig orsak för vägran att ta emot arbete som beror på arbetet

En person har giltig orsak att vägra ta emot arbete, om

- 4) den lön som betalas för ett arbete som anvisats den arbetssökande med stöd av 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, efter avdrag av eventuella kostnader för arbetsresor

och övriga kostnader som beror på att han eller hon tar emot arbetet, blir mindre än den lön som betalas till honom eller henne för annat arbete och en eventuell arbetslöshetsförmån,

9 §

Förfaranden i samband med jobsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande har under sju dagar efter en underlåtelse eller ett annat förfarande inte rätt till arbetslöshetsförmån, om han eller hon som arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som mottagare av arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. utan sådan orsak som avses i 11–14 § eller en med dessa jämförbar giltig orsak under en period på 12 månader en andra gång

1) uteblir från en inledande intervju eller ett samtal om jobsökning som avses i 31 § eller 32 § 1 eller 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

6) låter bli att söka arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten eller genom sitt eget förfarande är orsak till att jobsökningen inte leder till sysselsättning, under förutsättning att minst sex månader har förflutit sedan en i 31 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd inledande intervju senast ordnades,

7) vägrar delta i eller genom sitt eget förfarande är orsak till att för honom eller henne inte kan ordnas någon av följande serviceformer:

a) jobbsökarträning, karriärträning, Arbetskraftsutbildning, utbildningsprövning eller arbetsprövning enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

9) vägrar delta i annan än sådan i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan överenskommen av Arbetskraftsmyndigheten eller serviceproducenten ordnad i 7 punkten avsedd service som stöder jobsökningen eller sysselsättningen eller genom sitt eget förfarande är orsak till att för honom eller henne inte kan ordnas sådan service,

12) underlåter att iaktta vad som i en sektorsövergripande sysselsättningsplan har överenskommit om förbättrande av de allmänna förutsättningarna för jobsökning och sysselsättning, om han eller hon inte har ålagts jobsökningsskyldighet enligt 48 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Ett sådant förfarande som avses i 1 mom. 5 och 6 punkten bedöms i dess helhet under varje granskningsperiod för jobsökningsskyldigheten enligt 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

10 §

Upprepade förfaranden i samband med jobsökning och arbetskraftsservice

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs också efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete, om

1) den arbetssökande inom tre månader efter en i 31 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice avsedd inledande intervju rättar ett i 9 § 1 mom. 1–12 punkten i denna lag avsett förfarande som lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete; skyldigheten att vara i arbete gäller dock alltid i minst 14 dagar, eller

11 §

Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande

En arbetssökande har giltig orsak att utebli från en inledande intervju, ett samtal om jobsökning eller ett kompletterande samtal om jobsökning som avses i 31 och 32 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, en inledande kartläggning enligt 9 § i lagen om främjande av integration eller ett möte där en plan som ersätter sysselsättningsplanen ska utarbetas eller revideras, om

3) den arbetssökande i förväg har underrättat arbetskraftsmyndigheten om att han eller hon är förhindrad att närvara och arbetskraftsmyndigheten godkänner den orsak personen har uppgett för att den inledande intervjun, samtalet om jobsökning, det kompletterande samtalet om jobsökning eller den inledande kartläggningen ska senareläggas.

12 §

Giltig orsak att inte fullfölja en sysselsättningsplan

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att fullfölja en sysselsättningsplan och en plan som ersätter sysselsättningsplanen till den del

1) den jobsökningsskyldighet som ingår i planen inte motsvarar det som föreskrivs i 44 och 46–48 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

4) den arbetssökande på grund av arbetsoförmåga inte har kunnat fullgöra den jobsökningsskyldighet som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice i enlighet med planen.

13 §

Giltig orsak att låta bli att söka arbete som erbjuds av arbetskraftsmyndigheten

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att söka arbete som erbjuds av arbetskraftsmyndigheten, om

3) den arbetssökande under den i 4 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedda granskningsperioden för jobsökningsskyldigheten har sökt möjliga jobb på det sätt som förutsätts och meddelat arbetskraftsmyndigheten att jobsökningsskyldigheten har fullgjorts innan arbetskraftsmyndigheten lämnar erbjudandet om arbete eller den arbetssökande på något annat tillförlitligt sätt visar att möjliga jobb har sökts före erbjudandet om arbete,

4) mottagandet av arbete som erbjuds leder till att arbetskraftsutbildning eller den arbetssökandes i 9 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller i 22–24 § i lagen om främjande av integration avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån avbryts av orsaker som är oberoende av personen själv.

14 a §

Kostnader för deltagande i service

Vid tillämpningen av 9 och 10 § har en person en giltig orsak att inte fullfölja sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den också till den del det i planen har avtalats om deltagande i annan service än sysselsättningsfrämjande service, samt en giltig orsak att vägra delta i annan service än sysselsättningsfrämjande service och att avbryta servicen, om han eller hon orsakas oundvikliga kostnader för deltagandet i servicen och inte betalas kostnadsersättning enligt 103 § 3 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller motsvarande ersättning med stöd av någon annan lag.

16 §

Avvikande tillämpning av kapitlet på personer som fyllt 55 år

Det som föreskrivs i 9 § 1 mom. 9 och 10 punkten och i 10 § tillämpas inte på sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Det som föreskrivs i 9 § 1 mom. 6 punkten tillämpas på personer som uppfyller de krav som anges i 69 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice från den dag då sex månader har förflutit sedan anställningsförhållandet upphörde.

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 a §

Hur lönesubventionerat arbete och sysselsättningsfrämjande service tillgodoräknas i löntagares arbetsvillkor

Vid lönesubventionerat arbete inräknas i arbetsvillkoret 75 procent av de kalenderveckor då löntagaren har varit i arbete enligt 4 §. En eventuell avrundning görs nedåt till närmaste fulla kalendervecka. Om lönesubventionerat arbete har ordnats med stöd av 108 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, ska dock alla kalenderveckor som uppfyller arbetsvillkoret inräknas i arbetsvillkoret.

I arbetsvillkoret inräknas även sådana fulla kalenderveckor under vilka personen i fråga sedan han eller hon fyllt 60 år har omfattats av sådan sysselsättningsfrämjande service som arbetskraftsmyndigheten ordnar med stöd av 108 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

10 §

Arbetsvillkorets giltighet

En person anses ha varit på arbetsmarknaden om han eller hon har varit i arbete som inräknas i arbetsvillkoret eller i arbete som inte inräknas i arbetsvillkoret på grund av den begränsning som anges i 4 a § 1 mom., varit sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete eller har deltagit

i sysselsättningsfrämjande service eller varit arbetslös arbetssökande vid Arbetskraftsmyndigheten. Som godtagbart skäl till frånvaro från arbetsmarknaden betraktas en persons sjukdom, institutionsvård, rehabilitering, värnplikt, civiltjänstgöring, heltidsstudier, stipendieperiod, barnafödelse, vård av barn som är högst 3 år eller någon annan orsak som kan jämföras med dessa.

11 §

Arbetsvillkoret i vissa situationer

Till den som har fått arbetslöshetsdagpenning enligt denna lag i enlighet med förordningen om social trygghet eller grundförordningen för den tid under vilken han eller hon har sökt arbete i en annan medlemsstat och som inte återvänt som arbetssökande till Finland inom tre månader från det att han eller hon lämnade landet ska arbetslöshetsdagpenning börja betalas på nytt först när han eller hon i fyra veckor har varit i arbete eller deltagit i Arbetskraftsutbildning enligt 7 kap. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice eller under motsvarande tid på det sätt som avses i 9 kap. i den lagen bedrivit arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån.

13 §

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas ut efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid Arbetskraftsmyndigheten en tid som motsvarar sammanlagt fem fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 §.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

8 §

När dagpenningsperioden börjar från början och lönen räknas om

Om den arbetssökandes arbetsvillkor har uppfyllts i arbete där han eller hon sysselsatts på grundval av skyldigheten enligt 108 § 3 mom. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice eller om arbetsvillkoret har uppfyllts efter det att den arbetssökande har fyllt 58 år, räknas inte den lön som ligger till grund för arbetslöshetsdagpenningen om, ifall inte den lön som räknats ut på grundval av de nya inkomstuppgifterna är större än den lön som bestämts tidigare. Om det i arbetsvillkoret för den arbetssökande har räknats in den tid under vilken han eller hon deltagit i sysselsättningsfrämjande service, räknas inte den lön som ligger till grund för arbetslöshetsdagpenningen om.

9 §

Rätt till tilläggsdagar

Löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterade dagpenning betalas trots maximitiden enligt 7 § till en arbetssökande under tiden för sysselsättningsfrämjande service, om servicen har ordnats med stöd av skyldigheten enligt 108 § 1 eller 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

10 §

Självrisktid

Arbetsmarknadsstöd betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid Arbetskraftsmyndigheten en tid som motsvarar sammanlagt fem hela arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor.

9 kap.

Omställningspenning

1 §

Rätt till omställningspenning

Den som omfattas av omställningsskyddet enligt 69 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice har rätt till omställningspenning.

Arbetskraftsmyndigheten ger ett utlåtande till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten om huruvida personen uppfyller de villkor som avses i 1 mom. och 3 §. På utlåtandet tillämpas vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om arbetskraftspolitiskt utlåtande.

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

2 §

Berättigade till arbetslöshetsförmåner

Arbetslöshetsförmånen betalas endast för den tid då personen i fråga är i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd arbetssökande vid arbetskraftsmyndigheten. Om personen är sysselsatt på heltid i över två veckor har han eller hon inte rätt till arbetslöshetsförmån.

6 §

Kostnadsersättning

Bestämmelser om ersättning för resekostnader och andra kostnader för uppehälle till arbetsökande som deltar i sysselsättningsfrämjande service finns i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

2 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Den som ansöker om en arbetslöshetsförmån ska på det sätt som arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter bestämmer för arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter förete de utredningar som förutsätts enligt myndighetens och centrets utlåtande och som berör honom eller henne personligen.

Om en sådan förändring inträffar i en förmånstagares omständigheter som kan påverka rätten att få en förmån eller minska förmånsbeloppet, ska han eller hon omedelbart underrätta den som betalar ut arbetslöshetsförmånen om förändringen. Förmånstagaren ska omedelbart underrätta arbetskraftsmyndigheten om en förändring i förhållanden som avses i 4 §.

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande av arbetskraftsmyndigheten

Arbetskraftsmyndigheten ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om

1) sådana i 2 kap. angivna allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för att få förmåner som enligt 4 a § inte omfattas av närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenters behörighet att ge utlåtande, när detta behövs,

2) sådana förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service och om vilka föreskrivs i 10 kap. 2 § 2 mom. och 3 mom. 1–3 punkten samt 5 § 1 och 3 mom.,

3) huruvida sysselsättningsfrämjande service ingår i den sysselsättningsplan som utarbetats med den arbetssökande eller i en plan som ersätter den planen,

4) bevisligen avbrutna studier enligt 74 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice samt förutsättningar för arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 76–78 § i den lagen,

5) stöd tid för studier, invandrarens skyldigheter samt uppföljning av och avbrott i studier enligt 25 § i lagen om främjande av integration.

Ett arbetskraftspolitiskt utlåtande ges på begäran av Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan. Utlåtandet ska på begäran av Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan kompletteras utan dröjsmål. Om en arbetssökande har meddelat arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter att han eller hon ansöker om arbetsmarknadsstöd eller arbetslöshetsdagpenning, kan det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges och kompletteras utan särskild begäran.

Det arbetskraftspolitiska utlåtandet ska delges den arbetssökande i samband med ett beslut enligt 3 §. Den arbetssökande har rätt att på begäran få uppgift om utlåtandet från arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter.

Närmare bestämmelser om lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden och om innehållet i utlåtandena får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

4 a §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande av närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter

Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om de förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmåner som avses i följande bestämmelser i denna lag:

- 1) 2 kap. 4 § 2 mom. (arbete som inte utförs i anställningsförhållande),
- 2) 2 kap. 5 § (sysselsättning som företagare eller på motsvarande sätt i eget arbete längre än två veckor utan avbrott), dock inte om tillämpningen av 2 kap. 5 a § eller om förutsättningarna enligt den paragrafen för erhållande av arbetslöshetsförmåner,
- 3) 2 kap. 6 § (upphörande med arbete i företag),
- 4) 2 kap. 7 § (företagares familjemedlemmars upphörande med arbete),
- 5) 2 kap. 8 § (upphörande med företagsverksamhet),
- 6) 2 kap. 9 § (upphörande med eget arbete),
- 7) 2 kap. 10 1–4 mom. och 11 § (studier och upphörande med heltidsstudier), dock inte om tillämpningen av 2 kap. 10 a § och de förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmåner som avses i den paragrafen,
- 8) 2 kap. 13 § 1–3 mom. samt 14 och 15 § (förutsättningar som gäller unga personer som saknar utbildning),
- 9) 2 a kap. (förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda), dock inte om ett i 2 a kap. 10 § 2 och 3 mom. avsett återställande av rätten till förmån.

Vid skötseln av uppgifter enligt denna paragraf får närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter dessutom inom verksamhetsområdena för samtliga arbetskraftsmyndigheter ge arbetskraftspolitiska utlåtanden också om andra än i 1 mom. avsedda förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 7 punkten får varje arbetskraftsmyndighet inom sitt eget verksamhetsområde ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande i fråga om följande studier enligt 2 kap. 10 § 2 mom.:

- 1) studier som avses i 1–4 och 6 punkten i det momentet,

2) studier som avses i 5 punkten i det momentet och vars omfattning enligt studieplanen är mindre än fem studiepoäng, tre studieveckor eller 4,5 kompetenspoäng,

3) studier som avses i 7 punkten i det momentet och vars omfattning enligt undervisningsprogrammet är mindre än 25 veckotimmar.

Bestämmelserna i 4 § 2, 3 och 4 mom. om lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden ska tillämpas också på arbetskraftspolitiska utlåtanden som ges av närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter.

4 b §

Underrättelse om sökande av arbete i en annan stat

Arbetskraftsmyndigheten ska underrätta Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan om att en arbetssökande, enligt artikel 64 i grundförordningen, har begett sig till en annan stat för att söka arbete där.

4 c §

Tillsyn

På tillsynen över de uppgifter som föreskrivs för arbetskraftsmyndigheten och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter tillämpas 25 och 26 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

12 kap.

Sökande av ändring

1 §

Rätt att söka ändring

Ändring i arbetskraftsmyndighetens eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenters bindande utlåtanden får inte sökas särskilt genom besvär.

9 §

Fördelning av rättegångskostnader

Besvärsnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen kan ålägga arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter att helt eller delvis ersätta Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa för rättegångskostnaderna i ett ärende där Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan åläggs att betala en parts rättegångskostnader och skyldigheten att betala rättegångskostnader huvudsakligen eller delvis grundar sig på ett arbetskraftspolitiskt utlåtande som avses i 1 kap. 4 § 3 mom. Arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter ska höras om fördelningen av ersättningsansvaret.

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §

Rätt att erhålla uppgifter

Folkpensionsanstalten, Arbetskraftsmyndigheten, närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter, arbetslöshetskassorna och besvärinstanser enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få sådana uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som behandlas eller annars för att verkställa uppdrag enligt denna lag eller en för Finland bindande överenskommelse om social trygghet eller annan internationell rättsakt som gäller social trygghet

3) av arbetsgivare, uppdragsgivare eller någon annan som låter utföra arbete, arbetslöshetskassor, arbetsplatskassor och utbildningsproducenter enligt lagen om ordnande av Arbetskrafts-service och andra läroanstalter,

Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna har rätt att avgiftsfritt för skötseln av sina uppgifter enligt denna lag eller andra lagar få

1) Arbetskraftspolitiska utlåtanden enligt 1 kap. 4 § 3 mom. av Arbetskraftsmyndigheten och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter,

2) Uppgifter om när straff börjar och slutar av straffanstalter; straffanstalten ska lämna uppgifterna omedelbart när en person tas in till anstalten,

3) Uppgifter om grunden för uppehållstillstånd och den första anteckningen om hemkommun i fråga om mottagare av arbetsmarknadsstöd av Arbetskraftsmyndigheter; Arbetskraftsmyndigheten ska lämna uppgifterna till Folkpensionsanstalten utan dröjsmål om det är fråga om en person som avses i andra meningen i 14 kap. 3 a § 4 mom.

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av arbetslöshetskassan avgiftsfritt få den information som är nödvändig för skötseln av den uppgift som avses i 6 § 2 mom. och 14 kap. 3 d §.

3 §

Utlämnande av uppgifter

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna rätt att lämna ut uppgifter som de erhållit i samband med sina uppdrag till Arbetskraftsmyndigheten och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter när det är fråga om omständigheter som påverkar de Arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

6 §

Rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan mottagare av arbetsmarknadsstöd, grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning till vilken arbetsmarknadsstöd, grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning betalas av kommunens medel med stöd av 14 kap. 3 a och 3 b § i denna lag, 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner eller 25 § i lagen om arbetslöshetskassor, samt uppgifter om beloppet av utbetald arbetslöshetsförmån under den föregående månaden. Folkpensionsanstalten har också rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan mottagare av arbetsmarknadsstöd, grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning till vilken på grundval av arbetslöshet har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 60 dagar.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

3 §

Finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen

Bestämmelser om finansieringen av löntagares inkomstrelaterade dagpenning finns i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och bestämmelser om finansieringen av företagares inkomstrelaterade dagpenning i lagen om arbetslöshetskassor.

Grunddagpenningen och den därtill hörande barnförhöjningen samt förhöjningsdelen finansieras med intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremien och med statens finansieringsandel och finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning enligt vad som föreskrivs i 3 b § i denna lag samt i 8 och 23 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

Kostnaderna enligt artiklarna 69 och 70 i förordningen om social trygghet finansieras med statsmedel. De ersättningar som Folkpensionsanstalten betalar till bosättningsstaten i enlighet med artikel 65.6 och 65.7 i grundförordningen finansieras med statsmedel.

3 a §

Finansieringen av arbetsmarknadsstödet

Arbetsmarknadsstödet finansieras med statsmedel för en tid på sammanlagt 100 dagar för vilka arbetslöshetsförmån betalas. Efter detta finansieras med statsmedel skillnaden mellan arbetsmarknadsstödet och den i 2 mom. avsedda finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd.

Efter den period som anges i 1 mom. finansierar hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd en andel av arbetsmarknadsstödet som är

- 1) 10 procent till dess att personen har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 200 dagar,
- 2) 20 procent för tiden efter den som avses i 1 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 300 dagar,

- 3) 30 procent för tiden efter den som avses i 2 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 400 dagar,
- 4) 40 procent för tiden efter den som avses i 3 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 700 dagar, och
- 5) 50 procent för tiden efter den som avses i 4 punkten.

Vid beräkningen av antalet dagar för vilka arbetslöshetsförmån betalas beaktas de dagar för vilka stödmottagaren har fått arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning före arbetsmarknadsstödet.

Den barnförhöjning och den förhöjningsdel som hänför sig till arbetsmarknadsstödet finansieras med statsmedel. Det arbetsmarknadsstöd som betalas till en person som avses i 2 § 1 mom. i lagen om främjande av integration finansieras med statsmedel, och den arbetslöshetsförmån som betalats till personen räknas inte in i arbetslöshetsförmånsdagarna

1) under de tre år som följer efter den första anteckningen om hemkommun, om det är fråga om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. i den lagen,

2) under det år som följer efter den första anteckningen om hemkommun, om det är fråga om någon annan än en person som avses i 1 punkten.

3 b §

Finansieringsandelen för hemkommunen för mottagare av grunddagpenning

Grunddagpenningen finansieras med intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremien och med statsmedel till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 100 dagar.

Efter den period som anges i 1 mom. finansierar hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning en andel av grunddagpenningen som är

1) 10 procent till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 200 dagar,

2) 20 procent för tiden efter den som avses i 1 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 300 dagar,

3) 30 procent för tiden efter den som avses i 2 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 400 dagar,

4) 40 procent för tiden efter den som avses i 3 punkten.

Den barnförhöjning och den förhöjningsdel som hänför sig till grunddagpenningen finansieras med intäkterna av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremier och med statsmedel.

De 100 betalningsdagarna för arbetslöshetsdagpenningen börjar räknas från början efter det att personen efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret har blivit berättigad till en ny maximitid enligt 6 kap. 7 §.

3 c §

Förskott som ska betalas för täckande av förmånerna

Staten betalar Folkpensionsanstalten månatligen förskott för grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet så att förskottets belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten ska svara för följande månad. Staten betalar dessutom för att trygga finansieringen av förmånerna i förskott 12 procent av den uppskattade årliga kostnaden för grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet för att täcka det finansieringsbehov som följer av en fördröjning av kommunernas betalningsdel och som motsvarar differensen mellan inkomsterna och utgifterna (*minimibelopp för finansieringen grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet*).

3 d §

Uppbörd av kommunernas finansieringsandel

Folkpensionsanstalten uppbär hos kommunerna månatligen i efterskott deras finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet, grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningen. Folkpensionsanstalten använder kommunernas finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen som en del av det arbetsmarknadsstöd och den grunddagpenning den betalar ut, och redovisar finansieringsandelen av den inkomstrelaterade dagpenningen vidare till Sysselsättningsfonden för att användas som en del av finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel.

Om en kommun inte har betalt sin finansieringsandel senast på den förfallodag som anges genom förordning, uppbärs för dröjsmålstiden en dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Som hemkommun betraktas den kommun som i det befolkningsdatasystem som avses i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009) är antecknad

1) som hemkommun för en mottagare av arbetsmarknadsstöd på den utbetalningsdag för arbetsmarknadsstödet som anges i 3 a § 1 och 2 mom.,

2) som hemkommun för en mottagare av grunddagpenning på den utbetalningsdag för arbetslöshetsdagpenningen som anges i 3 b § 1 och 2 mom., och

3) som hemkommun för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning på den utbetalningsdag för den inkomstrelaterade dagpenningen som anges i 4 § 2 mom. i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner eller 25 § 1 mom. i lagen om arbetslöshetskassor.

3 e §

Övriga bestämmelser om finansieringen

Det rörlighetsunderstöd och de därtill hörande förhöjningsdelar som avses i 8 kap. i denna lag samt de kostnadsersättningar som avses i 10 kap. 6 § i denna lag och i 103 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice finansieras med statsmedel.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om förfarandet för förskott och slutlig finansiering till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna, om uppbörden av kommunens i 3 a och 3 b § avsedda finansieringsandel till Folkpensionsanstalten, om det i 3 c § avsedda minimibeloppet för finansieringen av grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet och om det i 3 d § avsedda redovisandet av den inkomstrelaterade dagpenningens finansieringsandel till Sysselsättningsfonden.

De förvaltningskostnader som Folkpensionsanstalten förorsakas av verksamhet enligt denna lag hänförs till anstaltens förvaltningskostnader.

Staten ska till Folkpensionsanstalten för tryggheten av finansieringen av arbetslöshetsförmåner betala ett så stort belopp att Folkpensionsanstaltens likviditet för betalning av grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (*likviditetsbelopp*). Likviditetsbeloppet ska återbetalas till staten när det inte längre behövs för att trygga likviditeten för grunddagpenningen eller arbetsmarknadsstödet.

Folkpensionsanstalten ska årligen senast den 15 maj lämna social- och hälsovårdsministeriet en beräkning av de arbetslöshetsförmåner som staten ska svara för det följande året. En beräkning av kommunernas finansieringsandel och av minimibeloppet för finansieringen av grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet ska lämnas i samband med denna beräkning.

1. Denna lag träder i kraft den 20 .

2. De bestämmelser om arbets- och näringsbyråer, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och arbets- och näringsmyndigheter som gällde vid ikraftträdandet av denna lag ska tillämpas på Arbetskraftsmyndigheter och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter i ärenden som gäller sådant arbete, en sådan sysselsättningsplan eller sådan service till stöd för sysselsättning som myndigheten i fråga tillhandahållit en person.

Bestämmelserna om sysselsättningsfrämjande service i denna lag ska också tillämpas på sysselsättningsfrämjande service som avses i den lag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

3. Arbetskraftsmyndigheten sköter de ärenden som gäller i 11 § 4 mom. avsedda Arbetskraftspolitiska utlåtanden och som är anhängiga vid arbets- och näringsbyråerna och vid arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter vid ikraftträdandet av denna lag samt de åtgärder som följer av ändringsökande.

4. Med avvikelse från 4 mom. sköter närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter de ärenden som gäller i 11 kap. 4 § avsedda Arbetskraftspolitiska utlåtanden och är anhängiga vid arbets- och näringsbyråerna vid ikraftträdandet av denna lag samt de åtgärder som följer av ändringsökande, till den del de omfattas av en arbets- och näringsbyrås behörighet enligt förordning utfärdad med stöd av 15 § 2 mom. i den lag om närings-, trafik- och miljöcentralerna som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter svarar för de rättegångskostnader som avses i 12 kap. 9 § i sådana situationer där skyldigheten att betala i huvudsak eller delvis grundar sig på ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande av arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter.

5. Till de dagar för vilka arbetslöshetsförmån betalas och vilka inverkar på det i denna lag avsedda finansieringsansvar som staten och hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning har räknas också de dagar för vilka stödmottagaren har fått arbetslöshetsförmån före ikraftträdandet av denna lag. Till de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd betalas räknas dessutom de dagar före den 1 januari 2006 och före den 1 januari 2015 för vilka stödmottagaren har fått arbetsmarknadsstöd. Som dagar för vilka arbetsmarknadsstöd betalas betraktas också dagar före den 1 januari 2006 för vilka arbetsmarknadsstöd betalats för tid i sådan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som avses i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001).

6. Bestämmelserna i 14 kap. 3 a och 3 b § i denna lag tillämpas på de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning betalas och för vilka Folkpensionsanstalten efter ikraftträdandet av denna lag har betalat arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning till stödmottagaren.

7.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1380/2021) ikraftträdandebestämmelsen, sådan den lyder i lag 289/2022, som följer:

Denna lag träder i kraft den 2 maj 2022.

På en arbetssökandes förfarande som ägt rum före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Vid bedömning av om en arbetssökandes förfarande är upprepat på det sätt som avses i 2 a kap. 9 och 10 § ska förfaranden som ägt rum före ikraftträdandet av denna lag inte beaktas.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

8.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 1, 4 och 8 §, 10 § 1 mom. 1 punkten, 14 a § 1 mom., 14 c §, 14 d § 3 mom., 14 e § 4 mom., 14 f § 1 mom. och 23 §, sådana de lyder, 1 § i lagarna 1189/2009 och 678/2022, 4 § i lagarna 1301/2002, 1049/2014, 522/2018 och 1312/2019, 8 § i lagarna 1049/2014 och 522/2018, 10 § 1 mom. 1 punkten, 14 a § 1 mom., 14 c §, 14 d § 3 mom., 14 e § 4 mom. och 14 f § 1 mom. i lag 678/2022 och 23 § i lagarna 1049/2014, 1076/2018 och 914/2020, samt *fogas* till lagen en ny 26 c §, i stället för den 26 c § som upphävts genom lag 970/2013, som följer:

1 §

Lagens syfte

Arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) finansieras genom en statsandel, genom en finansieringsandel för hemkommunen för mottagaren av arbetslöshetsdagpenning, genom arbetslöshetsförsäkringspremier och arbetsgivares självriskpremier för utkomstskyddet för arbetslösa (självriskpremier) enligt denna lag samt genom medlemsavgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) så som föreskrivs i denna lag. Alternativeringsersättning enligt lagen om alternativeringsledighet (1305/2002) finansieras genom en statsandel, genom arbetslöshetsförsäkringspremier enligt denna lag och genom medlemsavgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) så som föreskrivs i denna lag. I arbetspensionslagstiftningen avsedda arbetspensionstillägg och försäkringspremier, i lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000) avsedda vuxenutbildningsstöd i fråga om andra än företagare och yrkesexamensstipendier i fråga om andra än i tjänste- eller anställningsförhållande till staten varande personer, i lönegarantilagen (866/1998) och lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) avsedd lönegaranti, i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd omställningspenning och i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd utbildning inom omställningsskyddet finansieras med avgifter enligt denna lag så som föreskrivs i denna lag.

Bestämmelser om finansieringen av arbetslöshetskassorna finns i lagen om arbetslöshetskassor.

4 §

Finansiering av inkomstrelaterad dagpenning

Löntagares inkomstrelaterade dagpenning finansieras genom en statsandel och en finansieringsandel för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning, en andel från Sysselsättningsfonden och en finansieringsandel från arbetslöshetskassan.

I statsandel betalas till arbetslöshetskassan för varje inkomstrelaterad dagpenning ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt 6 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 100 dagar. Efter denna

period betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningen minskat med finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning, där finansieringsandelen i fråga om varje belopp av grunddagpenning som ingår i den inkomstrelaterade dagpenningen är

1) 10 procent till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 200 dagar,

2) 20 procent för tiden efter den som avses i 1 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 300 dagar,

3) 30 procent för tiden efter den som avses i 2 punkten, till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 400 dagar, och

4) 40 procent för tiden efter den som avses i 3 punkten.

Om inkomstrelaterad dagpenning betalas jämkad eller minskad enligt 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, beräknas statsandelen och finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning så att de motsvarar grunddagpenningens relativa andel av varje full inkomstrelaterad dagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

För inkomstrelaterade dagpenningar för permitteringstid, för inkomstrelaterade dagpenningar som grundar sig på väderhinder enligt 1 kap. 5 § 1 mom. 12 punkten och orsak som jämställs med permittering enligt 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och för tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § i den lagen betalas inte statsandel eller finansieringsandel för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning. Som Sysselsättningsfondens andel betalas till arbetslöshetskassan för dessa dagpenningar 94,5 procent av utgifterna.

Arbetslöshetskassans andel av varje inkomstrelaterad dagpenning är 5,5 procent, om inte något annat följer av 2 och 3 mom. Om förhöjd inkomstrelaterad dagpenning betalas enligt 6 kap. 2 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, beräknas arbetslöshetskassans andel dock av inkomstrelaterad dagpenning som bestäms enligt 1 mom. i den paragrafen.

För andra än i 3 mom. avsedda inkomstrelaterade dagpenningar betalas som Sysselsättningsfondens andel till arbetslöshetskassan för varje inkomstrelaterad dagpenning skillnaden mellan den betalda inkomstrelaterade dagpenningen och beloppen enligt 2 och 4 mom.

De 100 dagarna för vilka arbetslöshetsdagpenning betalas börjar räknas från början efter det att personen efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret har blivit berättigad till en ny maximitid enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Bestämmelser om finansieringen av förmåner som betalas av en företagarkassa, om finansieringen av företagarförmåner som betalas av en löntagarkassa, om statsandel till en arbetslöshetskassas förvaltningskostnader, om Sysselsättningsfondens andel samt om betalningen av statsandelen och Sysselsättningsfondens andel finns i lagen om arbetslöshetskassor.

Bestämmelser om uppörd av finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning och om redovisning av hemkommunens finansieringsandel till Sysselsättningsfonden finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

8 §

Finansieringen av grunddagpenningen

Sysselsättningsfonden betalar genom förmedling av social- och hälsovårdsministeriet till Folkpensionsanstalten den andel för finansieringen av grunddagpenningarna enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, de därtill hörande barnförhöjningarna samt förhöjningsdelarna

som anges i 23 §. Till övriga delar finansieras utgifterna med den statsandel och den finansieringsandel för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning som betalas till Folkpensionsanstalten.

Bestämmelser om betalningen av statsandelen, om användningen av förskott på statsandelen och om förvaltningskostnaderna för Folkpensionsanstaltens arbetslöshetsförmåner finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

10 §

Sysselsättningsfondens uppgifter

Sysselsättningsfonden har till uppgift att

1) finansiera de förmåner som avses i 1 § till den del staten, hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning och de enskilda arbetslöshetskassorna inte svarar för dem,

14 a §

Uppsägande arbetsgivares omställningsskyddspremie

Uppsägande arbetsgivares omställningsskyddspremie utgår från den omställningspenning som Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan betalar och dess belopp är omställningspenningen multiplicerad med 0–2,9. Uppsägande arbetsgivares omställningsskyddspremie betalas för sådana arbetstagare som avses i 69 § 1 mom. 1–3 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

14 c §

Rätt att få uppgifter

För fastställande och verkställande av den betalningsskyldighet som föreskrivs i 14 a § och oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Sysselsättningsfonden och den besvärinstans som avses i denna lag rätt att utan avgift få nödvändiga uppgifter om arbetsgivaren och arbetstagaren av

- 1) Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och arbetskraftsmyndigheterna,
- 2) övriga statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt övriga offentligrättsliga samfund, och
- 3) arbetsgivaren.

Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och arbetskraftsmyndigheterna har den rätt som avses i 1 mom. att av arbetsgivaren få de uppgifter som är nödvändiga för att fullgöra skyldigheten att lämna uppgifter enligt 14 d §.

14 d §

Skyldighet att lämna uppgifter

Oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter ska Arbetskraftsmyndigheter före utgången av april och oktober månad upplysa Sysselsättningsfonden om de utlåtanden som avses i 9 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

14 e §

Påförande av omställningsskyddspremie i vissa situationer

Om uppsägande arbetsgivares omställningsskyddspremie tas ut i en situation där en sådan arbetstagare som avses i 69 § 1 mom. 1–3 punkten i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice inte har fått omställningspenning, fastställer Sysselsättningsfonden den lön som ska ligga till grund för omställningspenningen med iakttagande av bestämmelserna i 9 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

14 f §

Meddelande av beslut och uppbörd av omställningsskyddspremie

Sysselsättningsfonden meddelar beloppet av uppsägande arbetsgivares omställningsskyddspremie i ett skriftligt beslut när den har blivit upplyst av Folkpensionsanstalten eller Arbetslöshetskassan om att omställningspenning har betalats eller av Arbetskraftsmyndigheten om att rätt till utbildning föreligger. Innan beslutet meddelas ska Sysselsättningsfonden bereda arbetsgivaren tillfälle att framlägga en skriftlig anhållan om befrielse från omställningsskyddspremie samt eventuella uppgifter som grund för befrielse.

23 §

Arbetslöshetsförsäkringspremieintäkt som ska redovisas till grundskyddet

Sysselsättningsfonden redovisar genom förmedling av social- och hälsovårdsministeriet av löntagares inbetalda arbetslöshetsförsäkringspremie till Folkpensionsanstalten för finansiering av grunddagpenningen ett belopp, som i genomsnitt motsvarar beloppet av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för arbetstagare som inte hör till arbetslöshetskassorna, dock så att det redovisade beloppet uppgår till högst utgiften för grunddagpenningen minskat med den finansieringsandel för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning som avses i 14 kap. 3 b §. Det belopp som årligen ska redovisas fastställs av social- och hälsovårdsministeriet sedan det begärt utlåtande av Sysselsättningsfonden. Det belopp som ska redovisas kan vid behov justeras under redovisningsåret på initiativ av Folkpensionsanstalten eller social- och hälsovårdsministeriet.

Utöver det belopp som avses i 1 mom. redovisar Sysselsättningsfonden årligen 50 300 000 euro till Folkpensionsanstalten för finansiering av grunddagpenningen. Om det sammanlagda redovisade beloppet enligt 1 mom. och detta moment är större än utgiften för grunddagpenningen minskad med finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning, uppgår det totala belopp som ska redovisas dock till högst utgiften för grunddagpenningen minskad med finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning.

Närmare bestämmelser om beräkningen och betalningen av det belopp som ska redovisas utfärdas genom förordning av statsrådet.

26 c §

Rätt att få uppgifter av Folkpensionsanstalten

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Sysselsättningsfonden rätt att avgiftsfritt av Folkpensionsanstalten få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över redovisningen av finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning.

Folkpensionsanstalten ska årligen efter fastställt bokslut delge Sysselsättningsfonden och social- och hälsovårdsministeriet den faktiska finansieringsandel för inkomstrelaterad dagpenning och grunddagpenning året innan som fakturerats av kommunerna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Till de dagar för vilka arbetslöshetsdagpenning betalas och vilka inverkar på det i denna lag avsedda finansieringsansvar som staten och hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning har räknas också de dagar för vilka stödmottagaren har fått arbetslöshetsdagpenning före ikraftträdandet av denna lag.

Bestämmelserna i 4 § i denna lag tillämpas på de dagar för vilka inkomstrelaterad dagpenning betalas och för vilka arbetslöshetskassan har betalat inkomstrelaterad dagpenning till stödmottagaren efter lagens ikraftträdande.

9.

Lag

om ändring av lagen om arbetslöshetskassor

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) 19 § 1 mom., 25 § och 25 a §, 1 mom., sådana de lyder, 19 § 1 mom. i lag 722/2020, 25 § i lagarna 1190/2009, 971/2013 och 1313/2019 och 25 a § 1 mom. i lag 1190/2009, som följer:

19 §

Medlemsavgifter

Medlemsavgifterna ska bestämmas så att de i löntagarkassor jämte statsandelen, finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning och Sysselsättningsfondens andel och i företagarkassor jämte statsandelen och finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning kan anses vara tillräckliga för att kassan ska kunna fullgöra sina förbindelser. Medlemsavgifterna fastställs av Finansinspektionen på framställning av kassan med beaktande av vad som i 20 § föreskrivs om utjämningsfonder och i 20 a § om arbetslöshetskassans plan för återställande av en sund finansiell ställning.

25 §

Finansiering av förmåner som betalas av en företagarkassa

För de av företagarkassan med stöd av 5 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna betalas i statsandel för varje inkomstrelaterad dagpenning ett belopp som motsvarar grunddagpenningen och barnförhöjningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 100 dagar. Därefter betalas som statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningen minskat med den finansieringsandel för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning som avses i 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

Om inkomstrelaterad dagpenning betalas jämkad eller minskad enligt 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, beräknas statsandelen och finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning så att de motsvarar grunddagpenningens relativa andel av varje full inkomstrelaterad dagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. För inkomstrelaterad dagpenning som med stöd av 2 kap. 7 § 1 mom. 5 och 6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalats för permitteringstid och tiden för avbrott i utförande av arbete betalas dock inte statsandel eller finansieringsandel för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning.

Vid finansieringen av de av företagarkassan med stöd av 5 kap. 10 a § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna iaktas i tillämpliga delar det som i 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner föreskrivs om finansiering av inkomstrelaterad dagpenning.

Bestämmelser om uppbörd av finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning och om redovisning av hemkommunens finansieringsandel till Sysselsättningsfonden finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

25 a §

Finansiering av företagarförmåner som betalas av en löntagarkassa

För de av en löntagarkassa med stöd av 5 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda arbetslöshetsdagpenningarna betalas i statsandel och i finansieringsandel för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning den andel som bestäms i 25 § 1 och 2 mom. i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Till de dagar för vilka arbetslöshetsdagpenning betalas och vilka inverkar på det i denna lag avsedda finansieringsansvar som staten och hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning har räknas också de dagar för vilka stödmottagaren har fått arbetslöshetsdagpenning före ikraftträdandet av denna lag.

Bestämmelserna i 25 och 25 a § i denna lag tillämpas på de dagar för vilka inkomstrelaterad dagpenning betalas och för vilka arbetslöshetskassan har betalat inkomstrelaterad dagpenning till stödmottagaren efter lagens ikraftträdande.

10.

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i utlänningslagen (301/2004) 75, 83 och 85 § samt 191 § 9 punkten,
sådana de lyder, 75 och 85 § samt 191 § 9 punkten i lag 1218/2013 och 83 § i lagarna
501/2016, 437/2019 och 1218/2013, samt
ändras 3 § 6 och 6 a-punkten, 72 och 73 §, 86 a § 2 mom., 160 §, 163 § 3 mom., 187 § 1
mom., 190 § 1 mom. och 194 §,
sådana de lyder, 3 § 6 punkten i lag 501/2016, 3 § 6 a-punkten, 72 och 73 §, 86 a § 2 mom.
och 194 § i lag 1218/2013, 160 och 163 § 3 mom. i lag 360/2007, 187 § 1 mom. i lag 554/2021
och 190 § 1 mom. i lag 850/2019, som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *uppehållstillstånd för arbetstagare* ett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som beviljas
utlänningar och vid prövningen av vilket den regionala tillgången på arbetskraft utreds,
6 a) *annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete* ett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som
beviljas utlänningar och vid prövningen av vilket den regionala tillgången på arbetskraft inte
utreds,

72 §

Ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och bilagor till den

Bestämmelser om ansökan om uppehållstillstånd finns i 60 §. Till en ansökan om uppehålls-
tillstånd för arbetstagare ska arbetsgivaren föga

- 1) sådan information om de centrala villkoren i arbetet som avses i 2 kap. 4 § i arbetsavtals-
lagen (55/2001),
- 2) en försäkran om att villkoren stämmer överens med gällande bestämmelser och kollektiv-
avtalet i fråga eller, om det inte finns något kollektivavtal som ska tillämpas, svarar mot den
praxis som gäller arbetstagare som är verksamma i motsvarande uppgifter på arbetsmarknaden,
- 3) om Migrationsverket kräver det, en utredning om att arbetsgivaren har uppfyllt och i fort-
sättningen förmår uppfylla sina förpliktelser som arbetsgivare.

73 §

Beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare

Beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare baserar sig på en prövning där man ska

- 1) utreda möjligheten att inom en rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

- 2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete,

- 3) säkerställa att uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas endast personer som uppfyller villkoren, om det för arbetet krävs särskild kompetens eller ett godkänt hälsotillstånd,

- 4) säkerställa att de utredningar, den information och den försäkran arbetsgivaren fogat till ansökan stämmer överens med vad som föreskrivs i 72 §.

När beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare prövas ska de riktlinjer som avses i 71 § beaktas.

Om en ny ansökan gäller samma bransch som det uppehållstillstånd för arbetstagare som var gällande när ansökan gjordes, görs ingen sådan prövning som avses i 1 mom. 1–3 punkten.

Om en ny ansökan inte gäller samma bransch som det uppehållstillstånd för arbetstagare som var gällande när ansökan gjordes och utlänningen har arbetat minst ett år med stöd av uppehållstillstånd för arbetstagare, görs ingen sådan prövning som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten.

Utlänningens försörjning ska vara tryggad genom inkomster från förvärvsarbete under den tid som uppehållstillståndet gäller.

86 a §

Arbetsgivarens skyldigheter

En arbetsgivare som anställer en icke-unionsmedborgare, en därmed jämförbar person eller en familjemedlem till någon av dessa ska utan dröjsmål lämna Migrationsverket den information och utredning och den försäkran som avses i 72 § samt för förtroendemannen, den förtroendevalda och arbetarskyddsfullmäktigen på arbetsplatsen uppge utlänningens namn och det kollektivavtal som ska tillämpas.

160 §

Behållande av arbetstagares eller självständiga yrkesutövares ställning

I de fall som avses i 158 a § 1 mom. 1 punkten behåller en unionsmedborgare som inte längre är arbetstagare eller egenföretagare ställningen som arbetstagare eller egenföretagare även om han eller hon

- 1) tillfälligt blir arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall,

- 2) oavsiktligt blir arbetslös efter att ha arbetat över ett år och Arbetskraftsmyndigheten registrerar honom eller henne som arbetssökande,

- 3) oavsiktligt blir arbetslös efter att ett anställningsförhållande för viss tid som varat mindre än ett år har upphört eller under de tolv första månaderna och Arbetskraftsmyndigheten registrerar honom eller henne som arbetssökande, då behåller han eller hon sin ställning som arbetstagare i sex månader, eller

- 4) inleder en yrkesutbildning som anknyter till hans eller hennes tidigare arbete eller, om han eller hon är ofrivillig, någon annan yrkesutbildning.

163 §

Permanent uppehållsrätt för personer som upphört att arbeta eller utöva sitt yrke

För förvärv av permanent uppehållsrätt med stöd av 1 mom. 1 eller 2 punkten räknas även arbete i en annan medlemsstat till godo. Arbetslöshetsperioder som är oberoende av personens egen vilja och som Arbetskraftsmyndigheten har antecknat, eller avbrott i yrkesutövningen som beror på orsaker som inte beror på sökanden samt frånvaroperioder som beror på sjukdom eller olycksfall betraktas som perioder i arbete.

187 §

Vägran att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare

Migrationsverket kan besluta att uppehållstillstånd för arbetstagare inte beviljas i fråga om anställning hos en sådan arbetsgivare eller i fråga om ett avtalsförhållande till en sådan uppdragsgivare som själv eller via en företrädare har lämnat en myndighet oriktig eller vilseledande information om ärenden som avses i 72, 86 a eller 86 b §. Beslutet ska fattas utan obefogat dröjsmål efter det att Migrationsverket har fått kännedom om grunden för beslutet.

190 §

Besvär

I beslut som fattats av Migrationsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten, en finsk beskikning eller undervisnings- och kulturministeriet och som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

194 §

Arbetsgivarens rätt att anföra besvär

En arbetsgivare har rätt att anföra besvär över beslut om uppehållstillstånd för arbetstagare till den del det är fråga om förutsättningar enligt 73 §.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

11.

Lag

om ändring av lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter (487/2021) 8, 11 och 12 § som följer:

8 §

Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenters uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (*utvecklings- och förvaltningscentret*) bedömer om en aktör inom naturproduktplockningsbranschen är tillförlitlig på det sätt som avses i 5 §. Bedömningen ska göras för ett år åt gången på ansökan av aktören.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska övervaka att de villkor som anges i 5 och 7 § uppfylls och ge ett utlåtande om saken till en beskickning eller en arbetarskyddsmyndighet som begär att få ett sådant.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska tillsammans med arbetarskyddsmyndigheterna ge råd om tillämpningen av 4–7 §.

11 §

Rätt att få information och skyldighet att bevara handlingar

Utvecklings- och förvaltningscentret och arbetarskyddsmyndigheterna har trots sekretessbestämmelserna rätt att av aktörer inom naturproduktplockningsbranschen få sådana uppgifter och handlingar som är nödvändiga för den övervakning och tillsyn som föreskrivs i denna lag.

Utvecklings- och förvaltningscentret och arbetarskyddsmyndigheterna har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag få uppgifter om fullgörandet av registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter, uppgifter om verksamhet, ekonomi och kopplingar eller uppgifter om fullgörandet av skyldigheter enligt denna lag, om uppgifterna är nödvändiga för att klargöra den tillförlitlighet som avses i 5 §.

En aktör inom naturproduktplockningsbranschen ska bevara de uppgifter som hänför sig till fullgörandet av skyldigheterna enligt denna lag så att en arbetarskyddsmyndighet vid behov kan granska uppgifterna utan svårigheter. Aktören ska bevara uppgifterna i två år efter utgången av plockningsåret.

12 §

Ändringssökande

I fråga om utvecklings- och förvaltningscentrets beslut om tillförlitligheten hos en aktör inom naturproduktsplockningsbranschen får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

12.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020) 3 § 2 mom. 11 punkten och 11 § 1 mom. 8 punkten, och
ändras 3 § 2 mom. 10 punkten, 11 § 1 mom. 1 och 7 punkten samt 13 § 1 mom. som följer:

3 §

Personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelningen i fråga om ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden

För att utföra sina lagstadgade uppgifter får varje myndighet behandla de uppgifter den registrerat på följande sätt:

10) närings-, trafik- och miljöcentraler för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 och 5 punkten.

11 §

Rätt att få uppgifter mellan de personuppgiftsansvariga för ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden

Vid behandlingen av uppgifter i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden har

1) Migrationsverket rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1–5 punkten av polisen, skyddspolisen, Gränsbevakningsväsendet, förläggningar, flyktinglussar, förvarsheter, utrikesministeriet, beskickningar och närings-, trafik- och miljöcentraler få uppgifter som är nödvändiga för att Migrationsverket ska kunna sköta sina uppgifter enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen (359/2003), lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (907/2017), nedan *säsongsarbetslagen*, lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (908/2017), nedan *ICT-lagen*, lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018), nedan *forskar- och studerandelagen*, lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011), nedan *mottagningslagen*, lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsheter (116/2002), nedan *förvarslagen* och lagen om främjande av integration (1386/2010), nedan *integrationslagen*,

7) en närings-, trafik- och miljöcentral rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 och 5 punkten av Migrationsverket, polisen, Gränsbevakningsväsendet, förläggningar, flyktingslussar, beskickningar och välfärdsområdesmyndigheter få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av centralens uppgifter enligt utlänningslagen och integrationslagen.

13 §

Annan rätt att få uppgifter

Migrationsverket har för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1–5 punkten, förläggningar för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 3 punkten, flyktingslussar för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 och 3 punkten, försvarsenheter för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 4 punkten och närings-, trafik- och miljöcentralerna, utrikesministeriet och beskickningar för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 punkten rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för skötseln av uppgifter enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen, säsongarbetslagen, ICT-lagen, forskar- och studerandelagen, mottagningslagen, förvarslagen och integrationslagen få nödvändiga uppgifter om fysiska och juridiska personer av de aktörer som anges i 4 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt av privata tjänsteproducenter och av företrädare som förordnats för barn utan vårdnadshavare.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

13.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om främjande av integration (1386/2010) 37 § 1 mom. 3 och 4 punkten och 40 §, av dem 37 § 1 mom. 4 punkten och 40 § sådana de lyder i lag 919/2012, och
ändras 3 § 1 mom. 6 punkten, 6, 8 och 10 §, 12 § 1 mom., 13 § 1, 2 och 4 mom., 14 § 1 mom., 17 § 1–3 mom., 18 §, 21 § 1–3 mom., 22 och 25 §, 31 § 1 och 3 mom., 32 § 2 mom., 44 § 1 mom., 82 § 2 mom., 84 § och 87 § 1–3 mom.,
sådana de lyder, 10 § 1 mom., 12 § 1 mom., 13 § 4 mom., 18 § 2 mom., 21 § 1–3 mom. och 25 § i lag 919/2012, 10 § 2 mom., 14 § 1 mom. och 17 § 3 mom. i lag 1382/2021, 22 § delvis ändrad i lagarna 919/2012 och 1376/2014, 44 § 1 mom. i lag 1134/2014, 82 § 2 mom. i lag 1015/2015, 84 § i lagarna 1251/2011 och 472/2015, 87 § 1 mom. i lag 1192/2019 och 87 § 3 mom. i lag 618/2020, och
fogas till 3 § 1 mom. en ny 7 punkt, som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *person i behov av särskilda åtgärder* invandrare som behöver intensifierade integrationsfrämjande åtgärder i synnerhet på grund av nedsatt funktionsförmåga till följd av sjukdom eller skada eller av någon annan orsak eller på grund av ålder, familjesituation eller analfabetism eller av någon annan motsvarande orsak,

7) *arbetskraftsmyndighet* en sådan myndighet som avses i 3 § 1 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

6 §

Ordnande av åtgärder som främjar integration

Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservice och arbetskraftsmyndighetens service samt i form av andra åtgärder som främjar integration.

8 §

Vägledning och rådgivning

Kommunen, arbetskraftsmyndigheten och andra myndigheter ska ge invandrare lämplig vägledning och rådgivning om integrationsfrämjande åtgärder och tjänster samt om arbetslivet.

10 §

Arrangemang för inledande kartläggning

Arbetskraftsmyndigheten ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som är arbetslös arbetssökande enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Kommunen ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997). Arbetskraftsmyndigheten eller kommunen kan inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det. Den inledande kartläggningen ska påbörjas inom två månader från det att klientrelationen inleddes eller begäran om inledande kartläggning lämnades.

Åtgärder som ingår i den inledande kartläggningen kan ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobsökning som avses i 32 § 1 mom. 1 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Den arbetskraftsmyndighet eller kommun som har ordnat den inledande kartläggningen ska vid behov hänvisa invandraren till tjänster som ordnas av någon annan myndighet eller anordnare av tjänster. Hänvisande ska ske i samarbete med den som anordnar tjänsterna.

Utifrån den inledande kartläggningen bedömer arbetskraftsmyndigheten eller kommunen om invandraren behöver en sådan integrationsplan som avses i 11 §. Vid bedömningen av behovet av integrationsplan ska uppmärksamhet fästas vid om invandraren behöver integrationsutbildning, frivilliga studier eller andra åtgärder som avses i detta kapitel till stöd för sin integration.

12 §

Rätt till integrationsplan och integrationsplanens varaktighet

En invandrare har rätt till integrationsplan, om han eller hon är arbetslös arbetssökande enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. En integrationsplan kan utarbetas även för en annan invandrare, om han eller hon med stöd av den inledande kartläggningen bedöms vara i behov av en plan för att integrationen ska främjas.

13 §

Utarbetande av integrationsplan

Kommunen och arbetskraftsmyndigheten gör upp en integrationsplan tillsammans med invandraren. Av grundad anledning får kommunen och invandraren eller arbetskraftsmyndigheten och invandraren dock göra upp planen sinsemellan.

Kommunen eller arbetskraftsmyndigheten inleder utifrån den inledande kartläggningen utarbetandet av integrationsplanen inom två veckor från det att den inledande kartläggningen har gjorts.

På en integrationsplan i vars utarbetande arbetskraftsmyndigheten deltar tillämpas dessutom 33 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

14 §

Uppgifter för den myndighet som utarbetar integrationsplanen

Arbetskraftsmyndigheten ska i integrationsplanen tillsammans med invandraren komma överens om utbildning, jobbsökning och dess mål samt om åtgärder och tjänster som stöder jobbsökningen och främjar sysselsättningen. I integrationsplanen ska ingå en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat följer av 48 § i den lagen.

17 §

Skyldigheter som följer av integrationsplanen och utarbetandet av den

Den kommun eller arbetskraftsmyndighet som tillsammans med invandraren utarbetar en integrationsplan ska skriftligen, och på invandrarens begäran muntligen, redogöra för vilka rättigheter och skyldigheter som följer av planen och de anknytande åtgärderna. Redogörelsen ska ges så att invandraren förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Den kommun eller arbetskraftsmyndighet som utarbetat integrationsplanen ska aktivt tillhandahålla invandraren de åtgärder och tjänster som ingår i hans eller hennes integrationsplan inom ramen för anvisade anslag.

Invandraren är skyldig att delta i utarbetandet och revideringen av integrationsplanen, fullfölja den plan som utarbetats tillsammans med honom eller henne samt söka sig till och regelbundet delta i den undervisning i finska eller svenska som ingår i planen och i andra åtgärder och tjänster som överenskommit i planen. Invandraren är också skyldig att inom den tidsfrist och på det sätt som överenskommit i planen underrätta de myndigheter som deltagit i utarbetandet av planen om hur han eller hon har genomfört den. Invandraren ska förvara de utredningar som gäller fullgörandet av den jobbsökningsskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och visa upp dem för arbetskraftsmyndigheten på begäran.

18 §

Uppföljning och översyn av integrationsplanen

Kommunen och arbetskraftsmyndigheten ska följa genomförandet av integrationsplanen.

Kommunen ska se över integrationsplanen enligt invandrarens behov av tjänster eller minst en gång om året. Arbetskraftsmyndigheten ska se över integrationsplanen på det sätt som föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Planen kan även ses över om parterna begär detta särskilt.

21 §

Arrangemang för integrationsutbildning och anvisande av invandrare till utbildning

Integrationsutbildningen genomförs i regel som arbetskraftsutbildning enligt vad som föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Integrationsutbildning kan också ordnas i form av frivilliga studier.

Arbetskraftsmyndigheten svarar inom sitt verksamhetsområde för arrangemangen för integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning.

Arbetskraftsmyndigheten ska anvisa invandraren till integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning eller att söka sig till frivilliga studier.

22 §

Stöd för frivilliga studier

En invandrare som deltar i frivillig utbildning har rätt till arbetslöshetsförmån under de förutsättningar som anges i denna lag och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, om

- 1) arbetskraftsmyndigheten har konstaterat att invandraren har behov av utbildning och myndigheten bedömer att frivilliga studier stöder invandrarens integration och sysselsättning,
- 2) studierna har överenskommit i integrationsplanen, och
- 3) övriga villkor som anges i detta kapitel uppfylls.

Bestämmelser om rätten till kostnadsersättning under tiden för studierna finns i 103–107 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

25 §

Tillämpning av lagen om ordnande av arbetskraftsservice på frivilliga studier

På överenskommelse om frivilliga studier, stödtiden, invandrarens skyldigheter, uppföljning av och avbrott i studier samt invandrarens och utbildningsproducentens informationskyldighet tillämpas 75–80 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

31 §

Sektorsövergripande samarbete på lokal nivå

De lokala myndigheterna ska utveckla integrationen som ett sektorsövergripande samarbete. I samarbetet deltar kommunen, arbetskraftsmyndigheten och polisen samt organisationer, föreningar och sammanslutningar som anordnar integrationsfrämjande åtgärder och tjänster.

Kommunen och arbetskraftsmyndigheten svarar tillsammans för anordnandet av integrationsfrämjande och stödjande åtgärder och tjänster, anvisandet till dessa samt uppföljningen av dessa. De kan dessutom göra upp lokala eller regionala samarbetsavtal om anordnandet av åtgärder och tjänster inom sitt område.

32 §

Kommunens program för integrationsfrämjande

Närings-, trafik- och miljöcentralen, arbetskraftsmyndigheten, Folkpensionsanstalten och övriga myndigheter på kommunens område ska inom sitt eget ansvarsområde på kommunens initiativ delta i utarbetandet och genomförandet av programmet och i uppföljningen av dess verkställighet. Lokala invandrar-, frivillig-, arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer och religiösa samfund kan i behövlig omfattning delta i utarbetandet och genomförandet av programmet samt i uppföljningen av dess verkställighet.

44 §

Statens ersättning till kommunen

Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (*utvecklings- och förvaltningscentret*) ersätter inom ramen för statsbudgeten kommunen för kostnaderna för anordnandet av de åtgärder som avses i denna lag enligt vad som föreskrivs i detta kapitel.

82 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut som Arbetskraftsmyndigheter meddelat enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice finns i 17 kap. i den lagen.

84

Försäkringsskyddet för personer som deltar i integrationsfrämjande åtgärder

Arbetskraftsmyndigheten ska se till att en försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) samt en gruppansvarsförsäkring tecknas för den som får arbetslöshetsförmån och deltar i sådana integrationsfrämjande frivilliga studier för invandrare som avses i 22 § och för den som får arbetsmarknadsstöd och deltar i andra individuellt överenskomna åtgärder för personer som får sådant stöd. Med avvikelse från 58 och 59 § i den lagen är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten.

87 §

Rätt att få uppgifter

Arbets- och näringsministeriet, regionförvaltningsverk, närings-, trafik- och miljöcentraler, utvecklings- och förvaltningscentret, Arbetskraftsmyndigheter, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har trots sekretessbestämmelserna rätt att av varandra, Migrationsverket, förläggningar och flyktingslussar, dem som tillhandahåller åtgärder och tjänster som stöder integration och företrädare som förordnats för barn utan vårdnadshavare avgiftsfritt få den information som är nödvändig för att utföra uppgifterna enligt 2, 5 och 6 kap.

Den som tillhandahåller åtgärder och tjänster som stöder integration och som en invandrare hänvisas till som kund har trots sekretessbestämmelserna rätt att av Arbetskraftsmyndigheter och kommunala myndigheter avgiftsfritt få den information som är nödvändig för att ordna åtgärder och tjänster enligt 2 kap. i denna lag.

En företrädare som förordnats för ett barn utan vårdnadshavare har trots sekretessbestämmelserna rätt att av Arbetskraftsmyndigheter, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten, Migrationsverket och förläggningar och flyktingslussar avgiftsfritt få den information som är nödvändig för att sköta uppgifterna enligt 57 §.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

14.

Lag

om ändring av lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028 (758/2021) 1 § 1 och 2 mom. och rubriken för 2 kap., samt
fogas till lagen en ny 8 a §, till 14 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., och till 28 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

1 §

Tillämpningsområde

De statsunderstöd som beviljas för utvecklande av företagsverksamhet är understöd för utvecklande av företag, understöd för utvecklande av verksamhetsmiljön och understöd för utvecklingstjänster för företag.

Denna lag tillämpas när understöd för utvecklande av företag, understöd för utvecklande av verksamhetsmiljön och understöd för utvecklingstjänster för företag beviljas någon annanstans i Finland än i landskapet Åland.

2 kap.

Understöd för utvecklande av företag och understöd för utvecklingstjänster för företag

8 a §

Understöd för utvecklingstjänster för företag

Som utvecklingstjänster för företag kan det för små och medelstora företag skaffas analys- tjänster som behövs för bedömning av företagets utvecklingsbehov samt expert- och utbildningstjänster som behövs för utvecklande av verksamheten. Tjänsterna beviljas enligt prövning.

Utvecklingstjänsterna för företag är delvis avgiftsbelagda för företagen (självriskandel). Den andel som staten betalar (understödsandel) för en utvecklingstjänst betraktas som stöd till det företag som använder tjänsten baserat på kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse, kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn eller kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn.

Utvecklingstjänster för företag kan beviljas om

1) den sökande bedöms ha förutsättningar för fortgående lönsam verksamhet, och
2) det bedöms att den tjänst som beviljas behövs för utredning av företagets utvecklingsbehov eller för utvecklande av verksamheten.

Utvecklingstjänster för företag beviljas dock inte om den sökande väsentligen har försummat sin skyldighet att betala skatter eller lagstadgade avgifter eller har väsentliga betalningsstörningar, om inte beviljandet av understöd av särskilda skäl anses ändamålsenligt.

Närmare bestämmelser om innehållet i utvecklingstjänsterna för företag, hur tjänsterna skaffas och vilka förfaranden som ska tillämpas, tjänstens längd, statens finansieringsandel, de tillämpliga reglerna för statligt stöd och förutsättningarna för beviljande av tjänsten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Utbetalning av understöd

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1–3 mom. fakturerar producenter av utvecklingstjänster för företag sådana avtalsbaserade understödsandelar som avses i 8 a § 2 mom. elektroniskt i den för ändamålet avsedda webbtjänsten.

28 §

Informationssystem

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. registreras i fråga om ärenden som gäller understöd för utvecklingstjänster för företag namn, kontaktuppgifter och personbeteckning för de ansvariga experterna hos tjänsteproducenten i informationssystemet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På behandlingen av ärenden som gäller utvecklingstjänster för företag och som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Utbetalningar som gäller utvecklingstjänster för företag sköts dock av närings-, trafik- och miljöcentralen.

15.

Lag

om ändring av lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017) 3 § 2 punkten.,
4 § 1 mom., 7 a § 1 mom. och 10 § 1 och 4 mom., sådana de lyder i lag 799/2020, som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *företagstjänster* understöd, finansiering samt utvecklings- och rådgivningstjänster som tillhandahålls, beviljas och betalas av staten, en kommun, statens specialfinansieringsbolag, Business Finland Ab, ett förmedlande organ enligt 2 § 13 punkten i lagen om finansiering av regionutveckling och strukturfondsprojekt eller av en stödmyndighet enligt 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet (429/2016) samt sådant stöd beviljat av en i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd arbetskraftsmyndighet som ska betraktas som statligt stöd.

4 §

Kundinformationssystemet

Kundinformationssystemet för företagstjänster är arbets- och näringsministeriets datasystem i vilket myndigheter som tillhandahåller företagstjänster, arbetskraftsmyndigheter, statens specialfinansieringsbolag, Business Finland Ab, de förmedlande organ som avses i 4 § 13 punkten i lagen om finansiering av projekt inom regionutveckling och Europeiska unionens regional- och strukturpolitik och de stödmyndigheter som avses i 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet registrerar kunduppgifter för att utnyttjas gemensamt och för de ändamål som avses i 5 § i denna lag. Dessutom kan andra myndigheter registrera offentliga kunduppgifter i kundinformationssystemet och behandla dem.

7 a §

De uppgifter om statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som ska registreras i kundinformationssystemet

Utöver vad som föreskrivs i 7 § är den stödmyndighet som avses i 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet och arbetskraftsmyndigheterna skyldiga att i kundinformationssystemet registrera uppgifter om beviljande och betalning av sådant stöd som uppfyller de förutsättningar för statligt stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Registreringsskyldigheten gäller dock inte uppgifter om sådana skattestöd som skyldigheten att offentliggöra uppgifter och att iakttäcka öppenhet inte gäller, och inte heller uppgifter om stöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket eller fiskerinäring.

10 §

Utlämnande av uppgifter ur kundinformationssystemet

I 7 § 2 och 3 mom. avsedda uppgifter som är behövliga för tillhandahållande av företagstjänster, dock inte de uppgifter som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, får oberoende av sekretessbestämmelserna och andra bestämmelser om användningen av uppgifter lämnas ut till arbets- och näringsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, utrikesministeriet, beskickningar som hör till Finlands utrikesrepresentation, närings-, trafik- och miljöcentraler, Innovationsfinansieringsverket Business Finland, Business Finland Ab, statens specialfinansieringsbolag, Livsmedelsverket och i enlighet med 28 § i lagen om finansiering av projekt inom regionutveckling och Europeiska unionens regional- och strukturpolitik till sådana förmedlande organ som avses i 4 § 13 punkten i den lagen.

Uppgifter som avses i 7 a § och som är behövliga med tanke på ett ändamål enligt 5 § 4 mom. får oberoende av sekretessbestämmelserna och andra bestämmelser om användningen av uppgifter lämnas ut till de stödmyndigheter som avses i 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet och till arbetskraftsmyndigheter. Utöver det som föreskrivs i 14 och 15 § i statistiklagen (280/2004) får uppgifter som avses i 7 a § i denna lag och som är nödvändiga för upprättandet av statistik lämnas ut till Statistikcentralen oberoende av sekretessbestämmelserna och andra bestämmelser om användningen av uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

16.

Lag

om ändring av lönegarantilagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lönegarantilagen (866/1998) 3 §, 10 § 1 mom., 13 §, 15 § 3 mom., 19 §, 24 § 2 mom., 26 § 1 mom., 28 och 28 a §,
av dem 3 §, 10 § 1 mom., 13 §, 15 § 3 mom., 19 §, 24 § 2 mom. och 28 a § sådana de lyder i lag 1633/2009, 26 § 1 mom. sådant det lyder i lag 841/2019 samt 28 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1633/2009 och 1157/2016, som följer:

3 §

Myndigheter

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt svarar för lönegarantisystemets utveckling. Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (*utvecklings- och förvaltningscentret*) fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter som gäller verkställigheten av lagen.

10 §

Ansökan och sökande

Ansökan ska inlämnas till utvecklings- och förvaltningscentret eller till den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för att ordna offentlig arbetskraftsservice. En lönegarantiansökan som gäller arbete utomlands kan utomlands också inlämnas till en finsk beskickning.

13 §

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande

Konkursboets boförvaltare ska utan dröjsmål efter det att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande. Boförvaltaren ska i samarbete med utvecklings- och förvaltningscentret reda ut vilka av fordringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren ska ge arbetstagarna eller deras företrädare möjlighet att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

15 §

Betalning enligt lönegarantin

Av den betalning enligt lönegarantin som erläggs till arbetstagaren får utvecklings- och förvaltningscentret för kvittning av statens motfordran som avses i denna lag använda högst den del som enligt lag får utmätas av arbetstagarens lön.

19 §

Betalningslättnader

Arbets- och näringsministeriet och, till ett belopp som bestäms genom förordning, utvecklings- och förvaltningscentret kan av orsaker som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskäligen med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja uppskov för betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i arbets- och näringsministeriets och utvecklings- och förvaltningscentrets beslut i ett ärende som gäller betalningslättnad får inte sökas genom besvär.

24 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs

Utvecklings- och förvaltningscentret har rätt att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

26 §

Förvaltningsbesvär

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 21 och 22 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för social trygghet genom skriftliga besvär. Besvaren ska sändas till utvecklings- och förvaltningscentret inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Utvecklings- och förvaltningscentret ska utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för social trygghet.

28 §

Upplysningar och handräckning

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till utvecklings- och förvaltningscentret, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Utvecklings- och förvaltningscentret har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av denna lag av skattemyndigheterna, utökningsmyndigheterna, arbe-

tarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalterna, arbetslöshetskassorna och Arbetskraftsmyndigheterna. Centret har rätt att få uppgifterna också med hjälp av en teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg.

Utvecklings- och förvaltningscentret har rätt att inhämta uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

28 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Utvecklings- och förvaltningscentret har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande eller utlämnande av uppgifter rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som har inletts där.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

17.

Lag

om ändring av lagen om lönegaranti för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) 2 §, 9 § 1 mom., 10 § 2 mom., 11 §, 13 § 2 mom., 17 §, 22 § 3 mom., 24 § 1 mom., 26 och 26 a §, sådana de lyder, 2 § i lag 1553/2015, 9 § 1 mom., 10 § 2 mom., 11 §, 13 § 2 mom., 17 §, 22 § 3 mom., 26 och 26 a § i lag 1634/2009 samt 24 § 1 mom. i lag 842/2019, som följer:

2 §

Myndigheter

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt ansvarar för utvecklandet av lönegarantisystemet. Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (*utvecklings- och förvaltningscentret*) fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

9 §

Ansökan och sökande

Ansökan ska inlämnas till utvecklings- och förvaltningscentret eller till den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för att ordna offentlig arbetskraftsservice. En ansökan kan utomlands också inlämnas till en finsk beskickning.

10 §

Hörande

Om arbetsgivaren inte äger fartyget där det arbete har utförts på vilket de fordringar i fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin grundar sig, ska ansökan också delges fartygets ägare, om utvecklings- och förvaltningscentret känner till ägaren och delgivningen kan ske utan svårighet.

11 §

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande

Konkursboets boförvaltare ska utan dröjsmål efter det att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande. Boförvaltaren ska i samarbete med utvecklings- och förvaltningscentret reda ut vilka av fordringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren ska ge arbetstagarna eller deras företrädare möjlighet att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

13 §

Betalning enligt lönegarantin

Av den betalning enligt lönegarantin som erläggs till arbetstagaren får utvecklings- och förvaltningscentret för kvittning av statens motfordran som avses i denna lag eller i lönegarantilagen (866/1998) använda högst den del som enligt lag får utmätas av arbetstagarens lön.

17 §

Betalningslättnader

Arbets- och näringsministeriet och, till ett belopp som bestäms genom förordning av statsrådet, utvecklings- och förvaltningscentret kan av orsaker som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av andra därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskäligen beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja uppskov med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i ministeriets och utvecklings- och förvaltningscentrets beslut i ett ärende som gäller betalningslättnad får inte sökas genom besvär.

22 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs och vid exekutiv auktion på fartyg

Utvecklings- och förvaltningscentret har rätt att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs eller vid en exekutiv auktion på fartyg bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

24 §

Förvaltningsbesvär

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 19 och 20 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden genom skriftliga besvär. Besvaren ska sändas till utvecklings- och förvaltningscentret inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Utvecklings- och förvaltningscentret ska utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för social trygghet.

26 §

Upplysningar och handräckning

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till utvecklings- och förvaltningscentret, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Utvecklings- och förvaltningscentret har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av denna lag av skattemyndigheterna, utökningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalterna, arbetslöshetskassorna och arbetskraftsmyndigheterna. Centret har rätt att få uppgifterna också med hjälp av en teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg.

Utvecklings- och förvaltningscentret har rätt att inhämta uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

26 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Utvecklings- och förvaltningscentret har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande eller utlämnande av uppgifter rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som har inletts där.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

18.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om Jobbkanalen Ab

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Jobbkanalen Ab (242/2022) 4 § som följer:

4 §

Inriktning av Jobbkanalen Ab:s verksamhet

Jobbkanalen Ab sysselsätter endast arbetssökande som Arbetskraftsmyndigheten har hänvisat till bolaget för anställning där. Arbetskraftsmyndigheten ska, till ett antal som motsvarar antalet lediga jobb, hänvisa sådana arbetslösa arbetssökande till bolaget som avses i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice (/) och vilkas möjligheter att få ett lämpligt arbete har minskat väsentligt på grund av en sjukdom eller en funktionsnedsättning. Dessutom förutsätts det att personerna vill få arbete, men att de inte har lyckats med det trots hjälp av de tjänster som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning eller att det annars vid tidpunkten för bedömningen är uppenbart att personens möjligheter att få arbete inte kan förbättras väsentligt med hjälp av dessa tjänster och att det inte är sannolikt att personen får arbete hos en annan arbetsgivare. Sjukdomen eller funktionsnedsättningen kan påvisas genom läkarintyg eller annat medicinskt utlåtande av vilket det ska framgå dels hur sjukdomen eller funktionsnedsättningen påverkar utförandet av arbetsuppgifterna, dels andra omständigheter som anknyter till hälsotillståndet och som påvisar personens arbets- och funktionsförmåga samt sjukdomens eller funktionsnedsättningens varaktighet. Vid bedömningen av huruvida Jobbkanalen Ab är det enda återstående alternativet kan personens utbildning, arbetshistoria och annan tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra motsvarande omständigheter som påverkar personens möjligheter att bli sysselsatt beaktas.

Hela personalen hos Jobbkanalen Ab är anställd i arbetsavtalsförhållande.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

19.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om yrkesutbildning (531/2017) 3 § 3 punkten, 23 § 3 mom., 37 § 4 mom., 45 § 2 mom., 94 § 1 mom., 98 §, 109 § 1 och 2 mom. samt 124 § 3 mom., som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

3) *arbetskraftsutbildning* utbildning till vilken de studerande, utifrån det utbildningsbehov som arbetskraftsmyndigheten konstaterar, väljs i enlighet med 63 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/),

23 §

Examina och utbildning som ska anges i anordnartillståndet

Anordnartillståndet innehåller bestämmelser om rätten att ordna examina och utbildning som avses i 1 och 2 mom. som arbetskraftsutbildning. Ett anordnartillstånd kan också avgränsas till att enbart gälla arbetskraftsutbildning. Undervisnings- och kulturministeriet ska höra arbets- och näringsministeriet innan beslut fattas om sådan rätt som avses i detta moment. Utbildningsanordnaren och arbetskraftsmyndigheten ska avtala om ordnandet av arbetskraftsutbildning.

37 §

Att söka sig till utbildning samt ansökningsförfaranden

Med avvikelse från det som anges i detta kapitel fattas beslut om val av studerande till arbetskraftsutbildning av den arbetskraftsmyndighet med vilken utbildningsanordnaren har avtalat om anordnande av arbetskraftsutbildning, i samarbete med utbildningsanordnaren. Vid ansökan om att bli antagen som studerande och vid antagning som studerande tillämpas det som föreskrivs i 63 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen samt i 38, 40 och 41 § i denna lag. Bestämmelser om sökande av ändring i arbetskraftsmyndighetens beslut finns i 17 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Om ett beslut som gäller antagning som studerande grundar sig på de förutsättningar som fastställs i 38, 40 eller 41 §, tillämpas på sökande av ändring dock 12 kap. i denna lag.

45 §

Utarbetande och godkännande av den personliga utvecklingsplanen för kunnandet

Arbetsgivaren eller någon annan företrädare för arbetsplatsen deltar i utarbetandet och uppdateringen av den personliga utvecklingsplanen för kunnandet, om utbildningen ordnas som läroavtalsutbildning eller som utbildning som grundar sig på utbildningsavtal eller om kunnandet ska visas på arbetsplatsen. Om det i arbetskraftsutbildning ingår att förvärva kunnande på en arbetsplats, kan också en företrädare för arbetskraftsmyndigheten delta i utarbetandet av planen.

94 §

Studerandes skyldigheter

En studerande ska i enlighet med den personliga utvecklingsplanen för kunnandet delta i undervisning och yrkesprov samt visa sitt kunnande på andra sätt, om det inte finns grundad anledning till hans eller hennes frånvaro. Inom arbetskraftsutbildning tillämpas dessutom det som i 64 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivs om en studerandes skyldighet att delta i undervisningen och göra framsteg i sina studier.

98 §

Studierätt inom arbetskraftsutbildning

Bestämmelserna i 96 § 1 mom. om när studierätten börjar och i 3 mom. om studerandens rätt att tillfälligt avbryta sina studier tillämpas inte inom arbetskraftsutbildning. Inom arbetskraftsutbildning börjar och upphör studierätten vid en tidpunkt som utbildningsanordnaren och arbetskraftsmyndigheten kommer överens om. På studierättens upphörande inom arbetskraftsutbildning tillämpas dessutom 65 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

109 §

Rätt att få uppgifter i ärenden som gäller studerande

Arbetskraftsmyndigheten har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av en utbildningsanordnare som ordnar arbetskraftsutbildning få de uppgifter som är nödvändiga för genomförande av arbetskraftsutbildning.

En utbildningsanordnare som ordnar arbetskraftsutbildning har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av arbetskraftsmyndigheten få de uppgifter om studerande som är nödvändiga för ordnande av utbildningen.

124 §

Samarbetskyldighet för utbildningsanordnare

När utbudet av arbetskraftsutbildning planeras ska utbildningsanordnarna samarbeta med arbetskraftsmyndigheterna. En utbildningsanordnare som ordnar arbetskraftsutbildning i enlighet med sitt anordnartillstånd ska på inbjudan av arbetskraftsmyndigheten delta i diskussioner som gäller planering av utbudet av arbetskraftsutbildning.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

20.

Lag

om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 1 §, 2 § 1 och 9 punkten, 3 § 1 mom., det inledande stycket i 3 § 2 mom. samt paragrafens 5 mom., 4 § 3 mom., 5 § 1, 2 och 4–6 mom., 7 §, 8 § 1 mom. 5 punkten samt paragrafens 3 och 4 mom., 9 § 2 och 3 mom., 10 § 1 mom., 11 och 12 §, 14 § 3 mom., 15 §, 27 § 1 mom. samt 28 § 2 och 3 mom.,

sådana de lyder, 1, 7, 11 § och 28 § 2 mom. i lag 937/2012, 2 § 1 och 9 punkten, 5 § 1 och 4–6 mom., 8 § 3 och 4 mom., 9 § 2 mom., 10 § 1 mom., 12 samt 15 § i lag 591/2022, 3 § 1 mom. och det inledande stycket i 3 § 2 mom., 8 § 1 mom. 5 punkten, 9 § 3 mom. och 28 § 3 mom. i lag 1384/2021, 3 § 5 mom. i lag 1372/2014, 4 § 3 mom. i lag 1222/2014, 5 § 2 mom. i lag 314/2010 och 14 § 3 mom. i lag 1453/2016, och

fogas till 25 §, sådan den lyder i lag 591/2022, ett nytt 2 mom. som följer:

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs det om åtgärder med vilka förutsättningarna att få arbete på den öppna arbetsmarknaden och möjligheterna att delta i utbildning samt att få offentlig arbetskraftsservice som tillhandahålls av Arbetskraftsmyndigheten förbättras för den som får arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd på grund av långvarig arbetslöshet. I lagen föreskrivs också om rättigheter och skyldigheter för den som deltar i åtgärderna.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *aktiveringsplan* en plan som syftar till förbättring av sysselsättningsförutsättningarna och livskompetensen för långtidsarbetslösa och som utarbetas av Arbetskraftsmyndigheten och välfärdsområdet tillsammans med personen i fråga,

9) *statlig ersättning* som betalas till välfärdsområdet för kostnader för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som inte har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och

1) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar under de senaste tolv kalendermånaderna,

2) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och som har fått arbetslöshetsdagpenning under arbetslöshetsdagpenningperioden enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa, eller

3) för vilken det har ordnats ett samtal om jobsökning enligt 32 § 1 mom. 2 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vars huvudsakliga försörjning de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

Denna lag tillämpas dessutom på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och för vilken det tidigare har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och

Denna lag tillämpas på anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för personer som avses i 1 och 2 mom. och som på det sätt som anges i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (/) har hänvisats till samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd och tillsammans med vilka det utarbetas en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt 4 § i den lagen. Den sektorsövergripande sysselsättningsplanen ersätter aktiveringsplanen enligt denna lag.

4 §

Förhållande till övrig lagstiftning

Utöver vad som i denna lag bestäms om utarbetandet av en aktiveringsplan och anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), socialvårdslagen (710/1982) och lagen om ordnande av arbetskraftsservice också tillämpas.

5 §

Utarbetande av aktiveringsplan

Arbetskraftsmyndigheten och välfärdsområdet ska utarbeta en aktiveringsplan i samarbete med en person som avses i 3 §. Aktiveringsplanen ska revideras till dess att personen i fråga uppfyller arbetsvillkoret i 5 kap. 3 eller 7 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa.

Arbetskraftsmyndigheten ska utan dröjsmål efter meddelande från Folkpensionsanstalten vidta åtgärder för utarbetande av en aktiveringsplan för den som uppfyller villkoren i 3 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller 2 mom. 1 eller 2 punkten.

Innan arbetskraftsmyndigheten vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att en sysselsättningsplan enligt 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice har utarbetats tillsammans med personen i fråga. Innan välfärdsområdet vidtar åtgärder ska det försäkra sig om att arbetskraftsmyndigheten tillsammans med personen i fråga har utarbetat en sysselsättningsplan enligt 38 §

i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller att myndigheten har gett den som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i denna lag tillfälle att delta i ett samtal om jobsökning enligt 32 § 1 mom. 2 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Om det inte har varit möjligt att utarbeta en sysselsättningsplan eller bereda personen i fråga tillfälle att delta i ett samtal om jobsökning på grund av att hans eller hennes jobsökning inte är i kraft, ska välfärdsområdet vidta åtgärder för att utarbeta en aktiveringsplan.

Välfärdsområdet, arbetskraftsmyndigheten och personen i fråga kommer överens om aktiveringsplanens varaktighet, ändringar som gäller planen och återupptagandet av en avbruten plan. Kunden har möjlighet att få assistans av en stödperson för att utarbeta och revidera aktiveringsplanen.

Arbetskraftsmyndigheten eller välfärdsområdet beslutar om huruvida planen ska anses avbruten. Planen kan anses avbruten en månad från det att personen i fråga har fått sysselsättning i arbete eller företagsverksamhet eller inlett studier på heltid som leder till ett yrke eller en examen. Arbetskraftsmyndigheten eller välfärdsområdet ska höra personen i fråga innan den fattar beslut om avbrott.

7 §

Arbetskraftsmyndighet som deltar i utarbetandet av en aktiveringsplan

Den arbetskraftsmyndighet inom vars verksamhetsområde personen i fråga har sin hemkommun eller den arbetskraftsmyndighet hos vilken personen är kund på basis av 17 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice ska delta i utarbetandet av en aktiveringsplan.

8 §

Planens innehåll

I en aktiveringsplan ska ingå

5) jobsökningsskyldighet enligt 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat följer av 48 § i den lagen.

Om arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och personen tillsammans bedömer att personen till följd av begränsningar i arbets- och funktionsförmågan inte kan delta i offentlig arbetskraftsservice eller arbete, ska arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller i enlighet med speciallagar sådan socialservice, samt sådana hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster som förbättrar personens arbets- och funktionsförmåga ingå i aktiveringsplanen.

Aktiveringsplanen ska undertecknas av arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och personen i fråga.

9 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen

Innan planen undertecknas ska Arbetskraftsmyndigheten och välfärdsområdet informera personen i fråga om de förmåner och ersättningar som betalas för deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Aktiveringsplanen ska revideras vid behov. Arbetskraftsmyndigheten ska dock se till att aktiveringsplanen revideras minst var tredje månad.

10 §

Skyldighet att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan och i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Den som uppfyller villkoren i 3 § är skyldig att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan tillsammans med Arbetskraftsmyndigheten och välfärdsområdet.

11 §

Aktiveringsplanens rättsverkningar

Personen i fråga har rätt till den social-, hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningsservice samt de åtgärder som ingår i aktiveringsplanen enligt vad som särskilt bestäms i de lagar som gäller dem. Bestämmelser om rätten till offentlig Arbetskraftsservice finns i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

12 §

Rätt till sekretessbelagda uppgifter samt registrering av en aktiveringsplan

De som i enlighet med 5 § 1 mom. deltar i utarbetandet av en aktiveringsplan har trots sekretessbestämmelserna rätt att av varandra få och till varandra lämna ut sådana uppgifter om personen i fråga som är nödvändiga för utarbetandet av planen. Aktiveringsplanen registreras i socialvårdens personregister i välfärdsområdet och i den nationella informationsresurs för Arbetskraftsservice som avses i 120 kap. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

14 §

Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska ordnas inom personens 10 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice avsedda pendlingsområde. Med personens samtycke kan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ordnas också utanför pendlingsområdet.

15 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i vissa fall

För den som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller vars huvudsakliga inkomst består av utkomststöd på grund av arbetslöshet eller som får arbetslöshetsdagpenning kan på begäran ordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte före de tider som anges i 3 § 1 och 2 mom., om välfärdsområdet och Arbetskraftsmyndigheten, efter att ha gett personen i fråga tillfälle att bli hörd, bedömer att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bäst stöder personens livskompetens och sysselsättningsförutsättningar. Innan verksamheten ordnas ska en aktiveringsplan om arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte utarbetas så som bestäms i 3 kap. eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas enligt vad som bestäms i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen. Personen i fråga ska framställa begäran om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hos Arbetskraftsmyndigheten eller välfärdsområdet.

25 §

Finansiering

Statlig ersättning enligt 24 § betalas av social- och hälsovårdsministeriets anslag.

27 §

Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter

Folkpensionsanstalten ska lämna Arbetskraftsmyndigheten uppgifter om personer som i fråga om de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd och arbetslöshetsdagpenning har betalats uppfyller de i 3 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller 2 mom. 1 eller 2 punkten fastställda villkoren för utarbete av en aktiveringsplan. Uppgifterna ska lämnas före utgången av kalendermånaden efter den då villkoren uppfyllts.

28 §

Ändringssökande

I ett beslut om statlig ersättning som avses i 24 § får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I fråga om den jobbsökningsskyldighet som ska tas in i aktiveringsplanen tillämpas vad som i 147 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice föreskrivs om förbud mot att begära omprövning och anföra besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

21.

Lag

om ändring av lagen om alterneringsledighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om alterneringsledighet (1305/2002) 3 och 8 §, 9 § 1, 2 och 4 mom., 11 § 2 punkten, 17 § 1 mom., 18 och 22 §,
av dem 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1127/2007, 659/2014 och 1660/2015 samt 8 §, 9 § 1, 2 och 4 mom., 11 § 2 punkten, 17 § 1 mom. och 18 § sådana de lyder i lag 659/2014, som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *alterneringsledighet* ett arrangemang genom vilket en anställd, i överensstämmelse med ett alterneringsavtal som han eller hon ingått med sin arbetsgivare, för viss tid befrias från de uppgifter som hör till anställningen och arbetsgivaren samtidigt, för motsvarande tid, förbinder sig att anställa en i 2 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd arbetslös arbetssökande vid en Arbetskraftsmyndighet,
- 2) *alterneringsledig* den som tar ut alterneringsledighet,
- 3) *vikarie* en person som har anställts för den tid alterneringsledigheten varar,
- 4) *förlängning av alterneringsledighet* att alterneringsledigheten fortsätts omedelbart efter att avtalad alterneringsledighet upphört,
- 5) *tillfällig återgång till arbetet* tillfälligt arbete hos den arbetsgivare som den alterneringslediga är ledig från, och
- 6) *arbetskraftsmyndighet* den myndighet vid kommunen eller samkommunen som avses i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice (/) och som ansvarar för att ordna Arbetskraftsservice.

8 §

Alterneringsavtal

Arbetsgivaren ska med den alterneringslediga ingå ett skriftligt alterneringsavtal i vilket arbetsgivaren förbinder sig att anställa en vikarie. Alterneringsavtalet ska lämnas till Arbetskraftsmyndigheten innan alterneringsledigheten börjar. Dessutom ska ett arbetsavtal eller någon annan tillförlitlig utredning om att en vikarie har anställts för tiden för alterneringsledigheten lämnas till Arbetskraftsmyndigheten innan alterneringsledigheten börjar eller utan dröjsmål efter det att alterneringsledigheten har börjat. En motsvarande behövlig utredning ska lämnas till Arbetskraftsmyndigheten då alterneringsledigheten periodiseras eller förlängs på det sätt som avses i 7 § 1 och 2 mom.

9 §

Vikarier

Som vikarie ska en sådan person anställas som under de 14 månader som föregått alterneringsledigheten har varit arbetslös arbetssökande vid en Arbetskraftsmyndighet i minst 90 kalenderdagar antingen utan avbrott eller periodvis. Den som anställs som vikarie ska vara arbetslös arbetssökande omedelbart före alterneringsledighetens början.

Oberoende av 1 mom. kan som vikarie anställas en arbetslös arbetssökande vid en Arbetskraftsmyndighet, om arbetssökanden inte fyllt 30 år och högst ett år har förflutit sedan denne avlagt yrkes- eller högskoleexamen, eller en arbetslös arbetssökande som antingen är under 25 år eller över 55 år när alterneringsledigheten börjar.

Arbetstiden för vikarien ska vara minst lika lång som den ordinarie arbetstiden för den alterneringslediga. Om en deltidsanställd hos arbetsgivaren är arbetslös arbetssökande vid en Arbetskraftsmyndighet och söker heltidsarbete via den myndigheten, och om denna person anställs för det arbete som blivit ledigt på grund av alterneringsledigheten, kan alterneringsledigheten trots 2 kap. 5 § i Arbetsavtalslagen ordnas så att den personen anställs för det arbete som på detta sätt blir ledigt. Ökningen av den sammantagna arbetstiden för dessa anställda ska då vara minst lika lång som den ordinarie arbetstiden för den alterneringslediga.

11 §

Verkningar av att vikariens anställning upphör

Om vikariens anställning upphör före utgången av alterneringsledigheten, ska anställningens upphörande inte anses stå i strid med alterneringsavtalet i det fall att

2) Arbetskraftsmyndigheten inte kan anvisa någon som är lämplig som vikarie i stället för den tidigare.

17 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbetskraftsmyndigheten lämnar ett för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan bindande utlåtande om de förutsättningar för alterneringsersättning som avses i 5–9 § samt om de förutsättningar för återkrav som avses i 19 § 1 mom. Utlåtande om de förutsättningar för alterneringsersättning som avses i 14 § 1 mom. 5 punkten lämnas av närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter.

18 §

Anmälningsskyldighet

Arbetsgivaren ska utan dröjsmål underrätta Arbetskraftsmyndigheten om anställandet av en vikarie för den tid alterneringsledigheten varar samt om väsentliga ändringar i dennas anställning.

22 §

Finansiering

De kostnader som altemneringsersättningen orsakar arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten finansieras med iakttagande av vad som i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) och 14 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om arbetslöshetsdagpenning, med undantag för de bestämmelser som gäller kommunens finansieringsandel av utgifterna för arbetslöshetsförmåner.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Arbetskraftsmyndigheten sköter de ärenden anhängiga vid arbets- och näringsbyråerna vid ikraftträdandet av denna lag som gäller arbetskraftspolitiska utlåtanden som avses i första meningen i 17 § 1 mom. samt de åtgärder som följer av ändringssökande.

Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter sköter de ärenden anhängiga vid arbets- och näringsbyråerna vid ikraftträdandet av denna lag som gäller arbetskraftspolitiska utlåtanden som avses i andra meningen i 17 § 1 mom. samt de åtgärder som följer av ändringssökande.

22.

Lag

om ändring av 6 och 11 § i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen (352/2010) 6 § och 11 § 5 mom., av dem 6 § sådan den lyder i lag 1557/2015, som följer:

6 §

Utsedda behöriga institutioner för vissa fall av sökande av arbete

I grundförordningens artikel 1 q led iii avsedda behöriga institutioner i Finland som utses av den behöriga myndigheten är de i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedda myndigheter vid kommuner eller samkommuner som ansvarar för att ordna offentlig arbetskraftsservice, när artikel 55.4 i tillämpningsförordningen och artikel 64.1 led a i grundförordningen tillämpas.

I Finland är de i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedda myndigheter vid kommuner eller samkommuner som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice samt närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter de arbetsförmedlingar som avses i grundförordningen och tillämpningsförordningen.

11 §

Hur intyg och andra portabla handlingar ska utfärdas

De i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedda myndigheter vid kommuner eller samkommuner som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice ska utfärda följande intyg:

- 1) intyg enligt första stycket i artikel 55.4 i tillämpningsförordningen om att den berörda personen har anmält sig som arbetssökande,
- 2) intyg enligt andra stycket i artikel 55.4 i tillämpningsförordningen om faktorer som kan påverka rätten till förmåner,
- 3) intyg enligt tredje stycket i artikel 55.4 i tillämpningsförordningen om uppföljningen av den arbetslösa personens situation, om personen fortfarande är registrerad hos arbetsförmedlingen och om personen följer de kontrollförfaranden som fastställts.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

23.

Lag

om ändring av 6 och 13 § i lagen om inkomstdatasystemet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) 6 § 6 mom. 2 punkten och 13 § 1 mom. 16, 23 och 25 punkten, av dem 13 § 1 mom. 16 och 25 punkten sådana de lyder i lag 176/2019 och 13 kap. 1 § 23 punkten sådan den lyder i lag 679/2022, och
fogas till 13 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 176/2019, 1206/2020, 922/2021, 539/2022 och 679/2022, nya 26 och 27 punkter som följer:

6 §

Inkomstuppgifter och andra uppgifter som införs i inkomstregistret

I fråga om prestationer som förmånsbetalare har betalat införs dessutom följande uppgifter som en förmånsbetalare med stöd av bestämmelser i någon annan lag är skyldiga att lämna uppgiftsanvändarna:

2) uppgifter om kostnadsersättningar som betalats enligt lagen om ordnande av arbetskrafts-service (/) eller lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

13 §

Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgiftsanvändare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgiftsanvändare, som följer:

16) till Statskontoret för avgörande av ett ersättningsärende enligt trafikförsäkringslagen, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016), lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete, lagen om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016), räddningslagen (379/2011), lagen om olycksfallsersättning i vissa fall åt den som lämnat bistånd vid fullgörandet av tjänsteåliggande (625/1967), sjöräddningslagen (1145/2001), beredskapslagen (1552/2011), polislagen (872/2011), lagen om nämndemän vid tingsrätterna (675/2016), lagen om mottagande av personer som söker internationellt

skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) eller brottskadelagen (1204/2005) som är under handläggning,

23) till närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter för verkställighet av lönegarantilagen (866/1998), lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) och lagen om ett försök med rekryteringsstöd (20/2022) och för skötseln av den i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (897/2009) avsedda uppgift som gäller produktion, utvärdering och uppföljning av information om arbetskraftsservicens funktion, resultat och effekter,

25) till landskapet Åland och dess myndigheter och kommuner för utförande av uppdrag enligt en i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) avsedd landskapslag, med iakttagande av vad som i den föreskrivs om landskapets, myndigheternas eller kommunens rätt till information,

26) till i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedda kommuner eller samkommuner vilka ansvarar för att ordna arbetskraftsservice, för verkställighet av uppgifter som gäller sådan utbildning inom omställningsskyddet, sådan lönesubvention, sådant sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år, sådan startpeng och sådant stöd för lönekostnader för arbete ordnat på basis av sysselsättningskyldighet som avses i den lagen,

27) till arbets- och näringsministeriet för skötsel av de i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivna uppgifter som gäller ledning, styrning och utveckling av offentlig arbetskraftsservice samt uppföljning och utvärdering av sysselsättningsförvaltningen och ordnandet av arbetskraftsservice i kommunerna.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

24.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) 13 § 1 mom. 23 punkten, sådan den lyder
i lag 680/2022, som följer:

13 §

Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgiftsanvändare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgiftsanvändare, som följer:

23) till närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter för verkställighet av lönegarantilagen (866/1998) och lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) och för skötseln av den i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (897/2009) avsedda uppgift som gäller produktion, utvärdering och uppföljning av information om arbetskraftsservicens funktion, resultat och effekter,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

25.

Lag

om ändring av arbetsavtalslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 kap. 3 a §, 6 kap. 6 §, 7 kap. 12 § 1 mom. och 12 a § 2 mom., 9 kap. 3 a och 3 b § samt 13 kap. 6 § 2 och 3 mom., sådana de lyder, 1 kap. 3 a § och 6 kap. 6 § i lag 1448/2016, 7 kap. 12 § 1 mom. i lag 920/2012, 7 kap. 12 a § 2 mom. och 9 kap. 3 b § i lag 672/2022, 9 kap. 3 a § i lag 163/2020 samt 13 kap. 6 § 2 och 3 mom. i lag 1458/2016 som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 a §

Ingående av arbetsavtal för viss tid med en person som är långtidsarbetslös

Ingående av arbetsavtal för viss tid förutsätter inte en sådan grundad anledning som avses i 3 § 2 mom., om den som anställs är en person som enligt uppgift från Arbetskraftsmyndigheten har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. En anställning på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten. Det att arbetsgivarens behov av arbetskraft är permanent på det sätt som avses i 3 § 3 mom. utgör inget hinder för att avtalet ingås för viss tid.

Bestämmelser om när en person betraktas som arbetslös arbetssökande finns i 3 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice (/).

Den maximala längden för arbetsavtalet för viss tid är ett år. Avtalet kan förnyas högst två gånger inom ett år från det att det första avtalet för viss tid började löpa. Den sammanräknade totala längden för avtalen får dock inte överskrida ett år.

6 kap.

Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

6 §

Återanställande av arbetstagare

En arbetsgivare ska erbjuda arbete åt en tidigare arbetstagare som på grunder som anges i 7 kap. 3 eller 7 § har sagts upp och är arbetssökande i enlighet med lagen om ordnande av arbets-

kraftsservice, om arbetsgivaren inom fyra månader från det att anställningsförhållandet upphörde behöver arbetstagare för samma eller liknande uppgifter som den uppsagda arbetstagaren utförde. Om anställningsförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott minst 12 år, är tiden för återanställande emellertid sex månader.

Med avvikelse från 1 kap. 10 § 2 mom. gäller denna skyldighet på motsvarande sätt även en sådan förvärvare av rörelse som avses i 1 kap. 10 §, om överlåtaren har sagt upp arbetstagarens arbetsavtal så att det upphör att gälla före överlåtelsen.

7 kap.

Grunder för uppsägning av arbetsavtal

12 §

Arbetstagarens rätt till sysselsättningsledighet

Har inte arbetsgivaren och arbetstagaren, sedan arbetsgivaren sagt upp arbetsavtalet på de grunder som avses i 7 kap. 3 och 4 eller 7 §, kommit överens om annat, har arbetstagaren rätt till ledighet med full lön för att under uppsägningstiden delta i utarbetandet av en sysselsättningsplan enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice, i arbetskraftsutbildning och därtill ansluten praktik eller inläring i arbetet enligt planen eller i arbetssökande på eget eller myndigheternas initiativ och i anställningsintervjuer eller omplaceringsträning.

12 a §

Särskild rätt till sysselsättningsledighet för personer som fyllt 55 år

Utöver vad som föreskrivs i 12 § 1 mom. får sysselsättningsledighet också användas för i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd utbildning inom omställningsskyddet, och för att göra en kartläggning av kompetens och arbetsförmåga.

9 kap.

Förfarandet vid upphävande av arbetsavtal

3 a §

Arbetsgivarens meddelande till arbetskraftsmyndigheten

En arbetsgivare ska utan dröjsmål meddela arbetskraftsmyndigheten om uppsägning av arbetstagare, om minst tio arbetstagare sägs upp av sådana ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker som avses i 7 kap. 3, 4, 7 eller 8 §.

Av det meddelande som avses i 1 mom. ska framgå antalet arbetstagare som sägs upp, deras hemvist, deras yrke eller arbetsuppgifter samt tidpunkterna när anställningsförhållandena upphör.

3 b §

Arbetsgivarens skyldighet att informera om viss arbetskraftsservice

Arbetsgivaren är skyldig att informera en arbetstagare som vid delgivning av uppsägningen har fyllt 55 år och vars anställningsförhållande har varat i minst fem år utan avbrott eller med avbrott som sammanlagt har varat i högst 30 dagar om att denne har rätt till sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och till sådan omställningspenning som avses i 9 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetsgivaren är i de fall som avses i 3 a § skyldig att informera arbetstagaren om dennes rätt till en sysselsättningsplan enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

13 kap.

Särskilda bestämmelser

6 §

Bestämmelsernas tvingande natur

Oberoende av skyldigheten att erbjuda arbete enligt 2 kap. 5 §, 5 kap. 2 § och 6 kap. 6 §

1) får en kommun för att fullgöra den sysselsättningskyldighet som anges i 108 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice anställa en person, dock inte för sådana uppgifter i fråga om vilka kommunen samtidigt har permitterat sina arbetstagare eller i fråga om vilka kommunen har gett en arbetstagare ett meddelande om permittering,

2) får en förening, stiftelse eller ett registrerat religionssamfund anställa en i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd arbetslös person som varit arbetslös i minst 24 månader under de 28 månader som omedelbart föregår beviljandet av i den lagen avsedd lönesubvention eller sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år,

3) får en kommun, samkommun, förening eller stiftelse i en verkstad eller motsvarande träningsenhet anställa en person i lönesubventionerat arbete som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice för sådana uppgifter som annars inte utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden.

Oberoende av det som föreskrivs i 5 kap. 2 § får en kommun, samkommun, förening eller stiftelse i en verkstad eller motsvarande träningsenhet ordna sådan arbetsprövning som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice för sådana uppgifter som annars inte utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

26.

Lag

om ändring av lagen om sjöarbetsavtal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) 1 kap. 4 a §, 7 kap. 9 §, 8 kap. 10 § 1 mom. och 10 a § 2 mom. samt 10 kap. 4 och 5 §, sådana de lyder, 1 kap. 4 a § i lag 1449/2016, 7 kap. 9 § i lag 390/2017, 8 kap. 10 § 1 mom. i lag 921/2012, 8 kap. 10 a § 2 mom. och 10 kap. 5 § i lag 673/2022 samt 10 kap 4 § i lag 164/2020, som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

4 a §

Ingående av arbetsavtal för viss tid med en person som är långtidsarbetslös

Ingående av arbetsavtal för viss tid förutsätter inte en sådan grundad anledning som avses i 4 § 1 mom., om den som anställs är en person som enligt uppgift från Arbetskraftsmyndigheten har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. En anställning på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten. Det att arbetsgivarens behov av arbetskraft är permanent på det sätt som avses i 4 § 2 mom. utgör inget hinder för att avtalet ingås för viss tid.

Bestämmelser om när en person betraktas som arbetslös arbetssökande finns i 3 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice (/).

Den maximala längden för arbetsavtalet för viss tid är ett år. Avtalet kan förnyas högst två gånger inom ett år från det att det första avtalet för viss tid började löpa. Den sammanräknade totala längden för avtalen får dock inte överskrida ett år.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

9 §

Återanställande av arbetstagare

En arbetsgivare ska erbjuda arbete åt en tidigare arbetstagare som på grunder som anges i 8 kap. 3 eller 6 § har sagts upp och som fortfarande är arbetssökande i enlighet med lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, om arbetsgivaren inom fyra månader från det att anställnings-

förhållandet upphörde behöver arbetstagare för samma eller liknande uppgifter som den uppsagda arbetstagaren hade utfört. Om anställningsförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott minst 12 år, är tiden för återanställande emellertid sex månader.

Med avvikelse från 1 kap. 10 § 2 mom. gäller denna skyldighet på motsvarande sätt även en sådan förvärvare av rörelse som avses i 1 kap. 10 §, om överlåtaren har sagt upp arbetstagarens arbetsavtal så att det upphör att gälla före tidpunkten för överlåtelsen.

8 kap.

Grunder för uppsägning av arbetsavtal

10 §

Arbetstagarens rätt till sysselsättningsledighet

Har inte arbetsgivaren och arbetstagaren, sedan arbetsgivaren sagt upp arbetsavtalet på de grunder som avses i 3 och 4 eller 6 §, kommit överens om annat, har arbetstagaren rätt till ledighet med full lön för att under uppsägningstiden delta i utarbetandet av en sysselsättningsplan enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice, i arbetskraftsutbildning och därtill ansluten praktik eller inläring i arbetet enligt planen eller i arbetsökande på eget eller myndigheternas initiativ och i anställningsintervjuer eller omplaceringsträning.

10 a §

Särskild rätt till sysselsättningsledighet för personer som fyllt 55 år

Utöver vad som föreskrivs i 10 § 1 mom. får sysselsättningsledighet också användas för i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd utbildning inom omställningsskyddet, och för att göra en kartläggning av kompetens och arbetsförmåga.

10 kap.

Förfarandet vid upphävande av arbetsavtal

4 §

Arbetsgivarens meddelande till arbetskraftsmyndigheten

En arbetsgivare ska utan dröjsmål meddela arbetskraftsmyndigheten om uppsägning av arbetstagare, om minst tio arbetstagare sägs upp av sådana ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker som avses i 8 kap. 3, 4, 6 eller 7 §.

Av det meddelande som avses i 1 mom. ska framgå antalet arbetstagare som sägs upp, deras hemvist, deras yrken eller arbetsuppgifter samt tidpunkterna för när anställningsförhållandena upphör.

5 §

620

Arbetsgivarens skyldighet att informera om viss arbetskraftsservice

Arbetsgivaren är skyldig att informera en arbetstagare som vid delgivning av uppsägningen har fyllt 55 år och vars anställningsförhållande har varat i minst fem år utan avbrott eller med avbrott som sammanlagt har varat i högst 30 dagar om att denne har rätt till sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och till sådan omställningspenning som avses i 9 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetsgivaren är i de fall som avses i 4 § skyldig att informera arbetstagaren om dennes rätt till en sysselsättningsplan enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

27.

Lag

om ändring av 3 a och 37 a § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden (304/2003) 3 a och 37 a §, sådana de lyder, 3 a § i lag 1063/2018 och 37 a § i lag 677/2022, som följer:

3 a §

Anställning av en person som är långtidsarbetslös i anställningsförhållande för viss tid

En tjänsteinnehavare kan anställas för viss tid utan en sådan grund som anges i 3 § 2 mom. och trots vad som föreskrivs i 3 § 3 mom., om personen enligt uppgift från Arbetskraftsmyndigheten har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. Ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten.

Med arbetslös arbetssökande avses en i 3 § 1 mom. 4 punkten i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice (/) avsedd person vars jobbsökning är giltig på det sätt som föreskrivs i 27 och 28 § i den lagen.

Den maximala längden för ett tjänsteförhållande för viss tid är ett år. Personen kan anställas i högst två nya tjänsteförhållanden för viss tid inom ett år från det att det första tjänsteförhållandet för viss tid började. Den sammanräknade totala längden för tjänsteförhållandena får inte överstiga ett år.

37 a §

Sysselsättningsledighet och arbetsgivares skyldighet att lämna meddelande

Tjänsteinnehavare har samma rätt till sysselsättningsledighet som arbetstagare har enligt Arbetsavtalslagen.

Arbetsgivares skyldighet att meddela Arbetskraftsmyndigheten om uppsägning av tjänsteinnehavare av ekonomiska orsaker och av produktionsorsaker samt deras skyldighet att informera tjänsteinnehavare om rätt till sysselsättningsplan, utbildning inom omställningsskyddet och omställningspenning bestäms enligt Arbetsavtalslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

28.

Lag

om ändring av 5 a och 9 c § i statstjänstemannalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i statstjänstemannalagen (750/1994) 5 a § 3 mom. och 9 c §, sådana de lyder, 5 a § 3 mom. i lag 1454/2016 och 9 c § i lag 1062/2018, som följer:

5 a §

I de situationer som avses i 1 och 2 mom. får tjänsten överföras utan det samtycke från tjänstemannen som avses i 5 §, om tjänsten överförs inom eller till tjänstemannens pendlingsområde. Med pendlingsområde avses ett område enligt 10 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/).

9 c §

Utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid på högst ett år förutsätter inte ett sådant skäl som avses i 9 § 1 mom., om den som utnämns till tjänsteförhållandet enligt uppgift från arbetskraftsmyndigheten har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. Ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten.

En person kan utnämnas till högst två nya tjänsteförhållanden för viss tid inom ett år från det att det första tjänsteförhållandet för viss tid började. Den sammanräknade totala längden för tjänsteförhållandena för viss tid får dock inte överskrida ett år.

Med arbetslös arbetssökande avses en i 3 § 1 mom. 4 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd person vars jobbsökning är giltig på det sätt som föreskrivs i 27 och 28 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

29.

Lag

om ändring av samarbetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i samarbetslagen (1333/2021) 19 § 4 mom., 21 § 3 och 4 mom. samt 38 § 1 mom. som följer:

19 §

Förhandlingsframställning och lämnande av uppgifter

En förhandlingsframställning som gäller ärenden som avses i 2 mom. ska ges in även till Arbetskraftsmyndigheten senast när omställningsförhandlingarna inleds.

21 §

Handlingsplan och handlingsprinciper

Vid beredningen av handlingsplanen ska arbetsgivaren i ett så tidigt skede som möjligt tillsammans med Arbetskraftsmyndigheten utreda den i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice (/) avsedda offentliga Arbetskraftsservice med hjälp av vilken uppsagda arbetstagares sysselsättning stöds.

Om arbetsgivaren överväger att säga upp färre än tio arbetstagare, ska arbetsgivaren när omställningsförhandlingarna inleds föreslå handlingsprinciper för hur arbetstagarna under uppsägningstiden stöds i att på eget initiativ söka sig till annat arbete eller utbildning och för deltagandet i sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

38 §

Avtalsrätt

Arbetsgivarnas och arbetstagarnas riksomfattande föreningar får genom avtal avvika från vad som föreskrivs i 2 och 3 kap. Genom avtal får avvikelser dock inte göras från vad som föreskrivs i 19 § 2 och 4 mom. om de uppgifter som ska ingå i förhandlingsframställningen eller om anmälningsskyldigheten till Arbetskraftsmyndigheten, till den del bestämmelserna gäller uppsägning av minst tio arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

30.

Lag

om ändring av 8 och 9 § i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden (449/2007) 8 och 9 §, sådana de lyder, 8 § i lag 209/2017 och 9 § i lag 928/2012, som följer:

8 §

Meddelande till arbetskraftsmyndigheten

Då arbetsgivaren föreslår samarbetsförhandlingar om åtgärder som kan leda till att en arbetstagare sägs upp, permitteras eller överförs till anställning på deltid, ska en i 7 § 1 mom. avsedd förhandlingsframställning eller de uppgifter som framgår av den också meddelas skriftligen till arbetskraftsmyndigheten senast när samarbetsförhandlingarna inleds, om inte uppgifterna har meddelats arbetskraftsmyndigheten tidigare i något annat sammanhang.

9 §

Handlingsplan och handlingsprinciper

Efter att ha gjort en förhandlingsframställning om sin avsikt att säga upp minst tio arbetstagare av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker ska arbetsgivaren när samarbetsförhandlingarna inleds lämna företrädarna för personalen ett förslag till en sysselsättningsfrämjande handlingsplan. Vid beredningen av planen ska arbetsgivaren utan dröjsmål tillsammans med arbetskraftsmyndigheterna utreda den offentliga arbetskraftsservice som främjar möjligheterna att få arbete.

Av handlingsplanen, som ska utarbetas med beaktande av vad som föreskrivs eller till vad som avtalats genom arbets- och tjänstekollektivavtal i fråga om minskande av arbetskraften, ska framgå den planerade tidtabellen för samarbetsförhandlingarna, förfarandet vid förhandlingarna och de planerade handlingsprinciper som under uppsägningstiden kommer att iakttas vid användningen av service enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) och vid främjande av arbetssökande och utbildning.

Om de uppsägningar som övervägs av arbetsgivaren gäller färre än tio arbetstagare, ska arbetsgivaren när samarbetsförhandlingarna inleds föreslå handlingsprinciper dels för att under uppsägningstiden stödja arbetstagarna i att på eget initiativ söka sig till annat arbete eller utbildning, dels för att främja arbetstagarnas sysselsättning genom den service som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

31.

Lag

om ändring av 24 och 25 § i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (1233/2013) 24 och 25 § som följer:

24 §

Meddelande till Arbetskraftsmyndigheten

Om arbetsgivaren föreslår att åtgärder som kan leda till att tjänstemän sägs upp, permitteras eller överförs till anställning på deltid ska behandlas vid samarbetsförhandlingar, ska den förhandlingsframställning som avses i 21 § eller den information som framgår av framställningen skriftligen lämnas till Arbetskraftsmyndigheten senast då samarbetsförhandlingarna inleds, om de inte har lämnats till Arbetskraftsmyndigheten tidigare i något annat sammanhang.

25 §

Handlingsplan och handlingsprinciper för att främja sysselsättningen

Efter att ha gjort en förhandlingsframställning beträffande sin avsikt att säga upp minst tio tjänstemän av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker ska arbetsgivaren när samarbetsförhandlingarna inleds ge företrädarna för personalen ett förslag till en sysselsättningsfrämjande handlingsplan. Vid beredningen av planen ska arbetsgivaren utan dröjsmål tillsammans med Arbetskraftsmyndigheterna utreda den offentliga Arbetskraftsservice som främjar möjligheterna att få arbete.

Handlingsplanen ska utarbetas med beaktande av vad som föreskrivs eller genom tjänste- och Arbetskollektivavtal avtalas om minskning av Arbetskraften. Av planen ska också framgå den planerade tidtabellen för samarbetsförhandlingarna, förfarandet vid förhandlingarna och de planerade handlingsprinciper som under uppsägningstiden ska iakttas vid anlita av tjänster enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice (/) samt vid främjande av arbetssökande och utbildning.

Om arbetsgivaren överväger uppsägningar som gäller färre än tio tjänstemän, ska arbetsgivaren när samarbetsförhandlingarna inleds föreslå handlingsprinciper dels för att under uppsägningstiden stödja arbetstagarna i att på eget initiativ söka sig till annat arbete eller utbildning, dels för att främja arbetstagarnas sysselsättning genom sådana tjänster som avses i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

32.

Lag

om ändring av 14 § i lagen om besvärsnämnden för social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006) 14 § 9 mom., sådant det
lyder i lag 1062/2017, som följer:

14 §

Behandlingen av ärenden

Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassor, Sysselsättningsfonden, närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter samt Arbetskraftsmyndigheter är skyldiga att avgiftsfritt sända besvärsnämnden handlingar i den form som besvärsnämnden kräver.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

33.

Lag

om ändring av lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomststöd (1412/1997) 2 a §, 10 § 1 mom. 3 punkten, 10 § 2 mom. och 10 § 3 mom. 1 punkten, 10 a § 1 mom. samt 11 § 2 mom. 5 punkten,
sådana de lyder, 2 a § i lagarna 1294/2002 och 1278/2016, 10 § 1 mom. 3 punkten i lag 1373/2014, 10 § 2 mom. i lag 815/2015, 10 § 3 mom. 1 punkten och 10 a § 1 mom. i lag 939/2012 samt 11 § 2 mom. 5 punkten i lag 1107/2016, som följer:

2 a §

Skyldighet att anmäla sig som arbetsökande

En person i åldern 17–64 år som ansöker om utkomststöd är skyldig att anmäla sig som arbetsökande på det sätt som föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/), om han eller hon inte

- 1) arbetar som löntagare eller företagare,
- 2) studerar på heltid,
- 3) är en sådan person som avses i 3 kap. 3 § 1 mom. eller 4 § 1–6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002),
- 4) på grund av anstaltsvård eller på grund av sjukdom som en läkare konstaterat är förhindrad att ta emot arbete, eller
- 5) på grund av någon annan godtagbar och med ovan nämnda orsaker jämförbar orsak är förhindrad att ta emot arbete.

Om den som ansöker om utkomststöd inte anmäler sig som arbetsökande vid arbetskraftsmyndigheten, kan utkomststödet grunddel sänkas med iakttagande av bestämmelserna i 10 §.

10 §

Sänkt grunddel

Grunddelens belopp kan sänkas med högst 20 procent i fråga om en sådan person vars behov av utkomststöd föranleds av att

3) en person som avses i 3 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) har vägrat delta i utarbetandet av en aktiveringsplan enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (/),

I samband med sänkningen av grunddelen ska det alltid, om möjligt tillsammans med den som ansöker om utkomststöd och vid behov i samarbete med arbetskraftsmyndigheterna och andra

myndigheter, upprättas en handlingsplan för att hjälpa klienten att klara sig på egen hand. Folkpensionsanstalten ska informera sökanden om kommunens skyldighet att upprätta en plan och hänvisa sökanden till kommunens socialväsande för att som klient få planen upprättad. Folkpensionsanstalten ska också omedelbart sända beslutet om sänkt grunddel till kommunens socialväsande för kännedom och meddela sökanden att beslutet sänts till kommunen.

Grunddelens belopp kan sänkas med ett större belopp än vad som nämns i 1 mom., dock sammanlagt med högst 40 procent,

1) om det av en persons upprepade förfarande enligt 1 mom. kan dras den slutsatsen att han eller hon inte vill ta emot arbete eller delta i åtgärder som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om främjande av integration eller lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, eller

10 a §

Sysselsättningspenning och reseersättning

Till den som får utkomststöd och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas för varje dag som personen deltar i verksamheten en sysselsättningspenning som är lika stor som kostnadsersättningen enligt 103 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Sysselsättningspenning betalas dock inte för de dagar för vilka personen får kostnadsersättning enligt 10 kap 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

11 §

Inkomster som skall beaktas

Som inkomster beaktas dock inte:

5) kostnadsersättning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om ordnande av arbetskraftsservice, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), förhöjningsdel enligt 6 kap. 3 b § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, skillnaden mellan förhöjd förtjänst del som avses i den paragrafen och förtjänst del som avses i 2 § 1 mom. i det kapitlet samt arbetsmarknadsstödet förhöjningsdel enligt 7 kap. 5 § i den lagen,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

34.

Lag

om ändring av 14 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) 14 § 1 mom. 10 punkten,
sådan den lyder i lag 933/2012, som följer:

14 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas skall som årsinkomst inte beaktas sökandens och sökandens
makes, makas eller sambos

10) ersättningar för kostnader, kostnadsersättning enligt lagen om ordnande av arbetskrafts-
service (/) eller någon annan motsvarande ersättning,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

35.

Lag

om ändring av 35 § i folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen (568/2007) 35 § 14 punkten, sådan den lyder i lag 934/2012, som följer:

35 §

Prioriterade inkomster när det gäller fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

När kompletteringsbeloppet beräknas beaktas inte som årsinkomst följande till den efterlevande maken utgående betalningar:

14) ersättningar för kostnader, kostnadsersättning enligt lagen om ordnande av arbetskrafts-service (/) eller någon annan motsvarande ersättning,

Denna lag träder i kraft den 20 .

36.

Lag

om ändring av 8 kap. 9 § i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 8 kap. 9 § 2 mom., sådant det lyder i lag 535/2019,
som följer:

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

9 §

Sjukdagpenning efter maximitiden

Med den arbetsförhållningstid som avses i 1 mom. jämföras den tid för vilken den försäkrade enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller arbetspensionslagarna har fått rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd eller har fått ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i trafikförsäkringslagen, lagen om skada, ådragen i militärtjänst, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringssuppdrag eller den tid den försäkrade har varit arbetslös arbetssökande vid Arbetskraftsmyndigheten eller deltagit i service enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice (/) eller bedrivit studier som avses i 9 kap. i den lagen. Med arbetsförhållningstid jämföras också den tid under vilken den försäkrade med stöd av 3 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har varit berättigad till en förmån enligt den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

37.

Lag

om ändring av 11 § i militärunderstödslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militärunderstödslagen (781/1993) 11 § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag
963/2017, som följer:

11 §

Inkomster som skall beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till sökandens och dennes i 4 §
avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. När understöd beviljas med
stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomster beaktas inte

3) kostnadsersättning enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/),

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

38.

Lag

om ändring av 35 § i socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i socialvårdslagen (1301/2014) 35 § 1 mom., sådant det lyder i lag 589/2022, som följer:

35 §

Kontakt med socialvården för bedömning av stödbehovet

Om en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), en socialkurator eller en anställd hos socialväsendet, undervisningsväsendet, idrottsväsendet, barndagvården, räddningsverket, Nödcentralsverket, Tullen, polisen, Brottsåtgärdsmyndigheten, Arbetskraftsmyndigheten, Folkpensionsanstalten eller utsökningsmyndigheten i sitt arbete har fått kännedom om en person vars behov av socialvård är uppenbart, ska han eller hon styra personen till att söka socialservice eller om personen samtycker till det kontakta den myndighet som ansvarar för välfärdsområdets socialvård, så att stödbehovet kan bedömas.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

39.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 6 § 1 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag 932/2012,
som följer:

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

5) deltar i arbetskraftsutbildning enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/),

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

40.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om genomförande av vissa bestämmelser om uppehållsrätt i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om genomförande av vissa bestämmelser om uppehållsrätt i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (666/2020) 6 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 685/2022, som följer:

6 §

Sökanden jämställs med personer som avses i 27 § 3 mom. 1 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/).

Sökanden har rätt att arbeta och bedriva företagsverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

41.

Lag

om ändring av 92 och 127 a § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i inkomstskattelagen (1535/1992) 92 § 13 punkten sådan den lyder i lag 929/2012,
och
ändras 92 § 11 punkten och 127 a § 3 mom., sådana de lyder, 92 § 11 punkten i lag 929/2012
och 127 a § 3 mom. i lag 1132/2021, som följer:

92 §

Skattefria sociala förmåner

Skattepliktig inkomst är inte

11) i 102 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd ersättning för kostnader
som betalas till arbetslösa som söker arbete eller service samt kostnadsersättning enligt 103 § i
den lagen,

127 a §

Hushållsavdrag

Hushållsavdrag beviljas inte, om direkt för samma arbetsprestation har erhållits stöd för när-
ståendevård, servicesedel som beviljats av kommunen för social- och hälsovård eller stöd som
avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn. Avdrag beviljas heller inte med
anledning av arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av en bostad, om reparationsunder-
stöd för reparation av bostaden har beviljats av statens eller något annat offentligt samfunds
medel.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

42.

Lag

om ändring av 10 f § i inkomstskattelagen för gårdsbruk

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) 10 f § 1 mom., sådant det lyder i lag 1362/2021, som följer:

10 f §

Arbetsgivaren får utöver vad som föreskrivs i 6 § för utbildning av en arbetstagare som arbetat inom jordbruket göra ett utbildningsavdrag enligt 2–4 mom. i denna paragraf när utbildningen baserar sig på en i 9 § i samarbetslagen (1333/2021) avsedd utvecklingsplan eller en i 3 § i lagen om ekonomiskt understödd utveckling av yrkeskompetensen (1136/2013) avsedd utbildningsplan, om

- 1) utbildningen pågår oavbrutet i minst en timme,
- 2) arbetsgivaren betalar lön till arbetstagaren för utbildningstiden, och
- 3) ingen i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd lönesubvention och inget i den lagen avsett sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år har beviljats under skatteåret för kostnaderna för avlöning av arbetstagaren.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

43.

Lag

om ändring av 56 § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968) 56 § 1 mom.,
sådant det lyder i lag 1361/2021, som följer:

56 §

Arbetsgivaren får utöver vad som föreskrivs i 7 § för utbildning av en arbetstagare som arbetat inom näringsverksamheten göra ett utbildningsavdrag enligt 2–4 mom. i denna paragraf när utbildningen baserar sig på en i 9 § i samarbetslagen (1333/2021) avsedd utvecklingsplan eller en i 3 § i lagen om ekonomiskt understödd utveckling av yrkeskompetensen (1136/2013) avsedd utbildningsplan, om

- 1) utbildningen pågår oavbrutet i minst en timme,
- 2) arbetsgivaren betalar lön till arbetstagaren för utbildningstiden, och
- 3) ingen i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd lönesubvention och inget i den lagen avsett sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år har beviljats under skatteåret för kostnaderna för avlöning av arbetstagaren.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

44.

Lag

om ändring av 2 och 3 § i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) 2 § 2 mom. 2 punkten och 3 § 1 mom., sådana de lyder i lag 926/2012, som följer:

2 §

Tillämpningsområde

På de villkor som anges i 1 mom. tillämpas lagen även på

2) arbete som en person som deltar i arbetsprövning enligt 54 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) utför på en arbetsplats,

3 §

Arbetsgivarens skyldighet att kräva uppvisande av straffregisterutdrag

Arbetsgivaren ska kräva att en person visar upp ett straffregisterutdrag enligt 6 § 2 mom. i straffregisterlagen (770/1993) när personen första gången anställs i eller utnämns till ett anställnings- eller tjänsteförhållande som omfattar uppgifter som avses i 2 § eller första gången tilldelas sådana uppgifter. Med arbetsgivare avses i denna lag även civiltjänstcentralen enligt 7 § i civiltjänstlagen och en arbetskraftsmyndighet som ingår avtal om arbetsprövning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

45.

Lag

om ändring av 47 kap. 6 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 47 kap. 6 §, sådan den lyder i lag 927/2012, som följer:

47 kap.

Om arbetsbrott

6 §

Brott mot förbudet att ta ut avgift för arbetsförmedling

Den som av en enskild kund tar ut avgift i strid med det förbud att ta ut avgift för arbetsförmedling som föreskrivs i 144 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/), ska för *brott mot förbudet att ta ut avgift för arbetsförmedling* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

46.

Lag

om ändring av 4 a § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 4 a § 2 mom., sådant det lyder i lag 23/2022, samt
fogas till 4 a § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 1093/1999, 733/2014, 1114/2018, 75/2021
och 23/2022, en ny 5 a-punkt som följer:

4 a §

Utöver vad som bestäms i 4 §, lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden som gäller

5 a) sådan lönesubvention eller sådant sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år som en i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd arbetskraftsmyndighet har beviljat i enlighet med den lagen,

De uppgifter som avses i 1 mom. 5 a-punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 83 § 3 mom. 4 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, de uppgifter som avses i 6 punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 7 § 2 mom. och 22 § 2 mom. i statsunderstödslagen och de uppgifter som avses i 8 punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 6 § 2 mom. 3 punkten i lagen om ett försök med rekryteringsstöd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

47.

Lag

om ändring av 4 a § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 4 a § 2 mom., sådant det lyder i lag 1114/2018, som följer

4 a §

De uppgifter som avses i 1 mom. 5 a-punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 83 § 3 mom. 4 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och de uppgifter som avses i 6 punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 7 § 2 mom. och 22 § 2 mom. i statsunderstöds-lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 6 oktober 2022

Statsminister

Sanna Marin

Arbetsminister Tuula Haatainen

3.

Lag

om ändring av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) 3 § 1 mom. 3 och 10 punkten, 3 kap. och 24 § 4 mom., av dem 3 § 1 mom. 3 och 10 punkten sådana de lyder i lag 933/2013 och 24 § 4 mom. sådant det lyder i lag 31/2015, och

ändras lagens rubrik, 1 §, 3 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom. 1 punkten, 3 a §, 4 § 3 mom., 7 a § 1 mom., 25 och 26 §, av dem 1 §, 7 a § 1 mom. och 25 § sådana de lyder i lag 1131/2014, 3 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom. 1 punkten sådana de lyder i lag 933/2013, 3 a § sådana den lyder i lagarna 1131/2014 och 1626/2015 och 26 § sådana den lyder i lag 1017/2015, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag

Lag

om närings-, trafik- och miljöcentralerna

**om närings-, trafik- och miljöcentralerna
samt om närings-, trafik- och miljöcentralernas
utvecklings- och förvaltningscenter**

1 §

1 §

Lagens tillämpningsområde

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om närings-, trafik- och miljöcentralerna och om *arbets- och näringsbyråerna som lyder under dem. Dessutom föreskrivs i denna lag om närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, som sköter närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas gemensamma utvecklings- och serviceuppgifter och andra allmänna administrativa uppgifter. I fråga om övriga myndigheter som sköter uppgifter inom statens region- och lokalförvaltning föreskrivs särskilt.*

I denna lag föreskrivs om närings-, trafik- och miljöcentralerna och om *närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (utvecklings- och förvaltningscentret).*

Gällande lydelse

3 §

Närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhetsområde och uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna sköter inom följande verksamhetsområden de uppgifter som särskilt föreskrivits för dem:

3) fungerande arbetsmarknader, tillgången på arbetskraft och sysselsättningen,

5) invandring, integration och goda etniska relationer,

10) lönegarantiärenden,

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska dessutom

1) styra och övervaka de arbets- och näringsbyråer som avses i 3 kap.,

3 a §

Utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter

Utvecklings- och förvaltningscentret sköter närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas gemensamma personalförvaltnings- och ekonomiförvaltningsuppgifter och andra motsvarande serviceuppgifter och allmänna förvaltningsuppgifter samt ger allmänna administrativa anvisningar och styr tillämpningen av dem vid närings-, trafik- och miljöcentralerna samt arbets- och näringsbyråerna.

Utvecklings- och förvaltningscentret sköter sådana uppgifter i enlighet med 12, 19, 21 och 22 § i statsunderstödslagen (688/2001) som gäller utbetalning och återkrav av statsunderstöd som närings-, trafik- och miljöcentralen beviljat direkt med stöd av statsunderstödslagen. Utvecklings- och förvaltningscentret

Föreslagen lydelse

3 §

Närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhetsområde och uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna sköter inom följande verksamhetsområden de uppgifter som särskilt föreskrivits för dem:

3) *upphävs*

5) 5) *invandring, främjande av integration samt goda befolkningsrelationer,*

10) *upphävs*

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska dessutom

1) *främja sysselsättningen och arbetslivet regionalt,*

3 a §

Utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter

Utvecklings- och förvaltningscentret sköter närings-, trafik- och miljöcentralernas

1) gemensamma personalförvaltnings- och ekonomiförvaltningsuppgifter och andra motsvarande serviceuppgifter, allmänna förvaltningsuppgifter och uppgifter inom informationsförvaltning samt ger allmänna administrativa anvisningar och styr tillämpningen av dem vid närings-, trafik- och miljöcentralerna,

2) uppgifter i enlighet med 12, 19, 21 och 22 § i statsunderstödslagen (688/2001) i fråga om utbetalning och återkrav av statsunderstöd som närings-, trafik- och miljöcentralen beviljat direkt med stöd av statsunderstödslagen samt utöver närings-, trafik- och miljöcentralen även tillsynsuppgifter i enlighet med 15 § i statsunderstödslagen,

Gällande lydelse

sköter utöver närings-, trafik- och miljöcentralen även tillsynsuppgifter i enlighet med 15 § i statsunderstödslagen. Utvecklings- och förvaltningscentret kan dessutom sköta uppgifter som gäller utbetalning, övervakning av användningen och återkrav av understöd som beviljats av närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna med stöd av speciallagstiftning samt uppgifter som gäller statliga ersättningar på det sätt som särskilt föreskrivs om uppgifterna.

En tjänsteman vid utvecklings- och förvaltningscentret ska för närings-, trafik- och mil-

Föreslagen lydelse

3) uppgifter som gäller utbetalning, övervakning av användningen och återkrav i fråga om understöd som beviljats med stöd av speciallagstiftning samt uppgifter som gäller statliga ersättningar på det sätt som det föreskrivs om särskilt i fråga om uppgifterna.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska dessutom

1) svara för arbetskraftsservicens riksomfattande informationssystemtjänster,

2) följa upp och utvärdera arbetskraftsservicens resultat och hur servicen fungerar samt producera information om den,

3) sköta de nationella tjänster genom vilka invandring av kompetent arbetskraft samt rörlighet inom arbetskraften främjas (**tjänster för internationell rekrytering**),

4) sköta de uppgifter avseende verkställighet av lönegaranti som föreskrivs i lönegarantilagen (866/1998) och i lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000),

5) sköta de uppgifter som föreskrivs för centret i 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002),

6) sköta riksomfattande information och rådgivning som hänför sig till offentlig arbetskraftsservice och inledande och utveckling av företagsverksamhet,

7) ge arbetskraftsmyndigheterna stöd när det gäller att utveckla systemet med arbetskraftsservice och ge dem juridisk rådgivning med avseende på verkställigheten av lagen om ordnande arbetskraftsservice (/), lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om alterneringsledighet (1305/2002) och lagen om främjande av integration (1386/2010), och

8) sköta sådana andra än i 1–7 punkten avsedda uppgifter som föreskrivs särskilt eller åläggs av arbets- och näringsministeriet.

En tjänsteman vid utvecklings- och förvaltningscentret ska för närings-, trafik- och mil-

Gällande lydelse

jöcentralen samt *arbets- och näringsbyrån* föredra för avgörande förvaltningsärenden som närmare bestämts genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Organisering av närings-, trafik- och miljöcentralerna och av utvecklings- och förvaltningscentret

Skötseln av närings-, trafik- och miljöcentralernas tillsynsuppgifter enligt 3 § 1 mom. 10 punkten och 2 mom. 3 punkten ska ordnas så att en opartisk behandling av ärendena tryggas.

7 a §

Styrningen av utvecklings- och förvaltningscentret

Utvecklings- och förvaltningscentrets verksamhet tjänar närings-, trafik- och miljöcentralernas *samt arbets- och näringsbyråernas* strategiska mål.

25 §

Avgiftsbelagda prestationer

I fråga om närings-, trafik- och miljöcentralens, utvecklings- och förvaltningscentrets *samt arbets- och näringsbyråns* avgiftsbelagda prestationer och storleken på avgifterna gäller lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

I fråga om avgifterna för närings-, trafik- och miljöcentralernas samt utvecklings- och

Föreslagen lydelse

jöcentralen föredra för avgörande förvaltningsärenden som närmare bestämts genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Organisering av närings-, trafik- och miljöcentralerna och av utvecklings- och förvaltningscentret

Skötseln av närings-, trafik- och miljöcentralernas tillsynsuppgifter enligt 3 § 2 mom. 3 punkten och utvecklings- och förvaltningscentrets tillsynsuppgifter enligt 3 a § 2 mom. 3 punkten ska ordnas så att en opartisk behandling av ärendena tryggas.

7 a §

Styrningen av utvecklings- och förvaltningscentret

Utvecklings- och förvaltningscentrets verksamhet tjänar närings-, trafik- och miljöcentralernas strategiska mål *samt de riksomfattande målen för arbetskraftsservicen.*

25 §

Avgiftsbelagda prestationer

I fråga om närings-, trafik- och miljöcentralens *samt* utvecklings- och förvaltningscentrets avgiftsbelagda prestationer och storleken på avgifterna gäller lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

I fråga om avgifterna för närings-, trafik- och miljöcentralernas samt utvecklings- och

Gällande lydelse

förvaltningscentrets prestationer föreskrivs genom förordning av statsrådet.

26 §

Ändringssökande

I ett beslut av en närings-, trafik- och miljöcentral, av utvecklings- och förvaltningscentret och av *en arbets- och näringsbyrå* får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Föreslagen lydelse

förvaltningscentrets prestationer föreskrivs genom förordning av statsrådet.

26 §

Ändringssökande

I ett beslut av en närings-, trafik- och miljöcentral eller av *utvecklings- och förvaltningscentret* får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i *lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019)*, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilt genom lag.

5.

Lag

om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) 1 § 1 mom. 20 punkten, 2 § 1 mom. 12 punkten, 6 § 1 mom. och 7 §, samt
fogas till 1 § 1 mom. en ny 21 punkt, till 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 1116/2021, nya 13 och 14 punkter, till 6 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 31 a § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på statsandel som beviljas för driftskostnaderna i fråga om sådana av kommunernas uppgifter (*statsandelsåliggande*) som det föreskrivs om i

20) 5 § i lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015).

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Med stöd av denna lag beviljas statsandel inte för driftskostnader som föranleds av

12) den kommunala finansieringsandel som avses i 14 kap. 3 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

6 §

Kalkylerade kostnader för statsandelen för kommunal basservice

De kalkylerade kostnaderna för statsandelen för kommunal basservice fås genom addition av de produkter som fås när grundpriserna, angivna enligt åldersklass, multipliceras med antalet invånare i kommunen i respektive åldersklass. Till den på så sätt erhållna summan läggs kommunens kalkylerade kostnader som fastställts på grundval av arbetslöshetsgrad,

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på statsandel som beviljas för driftskostnader i fråga om sådana uppgifter för kommunerna (*statsandelsåliggande*) om vilka det föreskrivs i

20) 5 § i lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015),
21) *lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/).*

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Med stöd av denna lag beviljas statsandel inte för driftskostnader som föranleds av

12) den kommunala finansieringsandel som avses i 14 kap. 3 a *och 3 b* § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), *4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) och 25 § i lagen om arbetslöshetskassor (608/1984),*

13) sådan integrationsutbildning som avses i 20 § i lagen om främjande av integration, till den del utbildningen ordnas för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. i den lagen,

14) sådan utbildning inom omställningskyddet som avses i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

6 §

Kalkylerade kostnader för statsandelen för kommunal basservice

De kalkylerade kostnaderna för statsandelen för kommunal basservice fås genom addition av de produkter som fås när grundpriserna, angivna enligt åldersklass, multipliceras med antalet invånare i kommunen i respektive åldersklass. Till den på så sätt erhållna summan läggs kommunens kalkylerade kostnader som

Gällande lydelse

inslaget av personer med främmande språk som modersmål, tvåspråkighet, karaktär av skärgård, befolkningstäthet och utbildningsbakgrund.

Föreslagen lydelse

fastställts på grundval av *arbetslöshet*, inslaget av personer med främmande språk som modersmål, tvåspråkighet, karaktär av skärgård, befolkningstäthet och utbildningsbakgrund.

Grundpriset för de kalkylerade kostnaderna för statsandelen för kommunal basservice bestäms dessutom separat för åldersklassen 18–64 år.

7 §

Arbetslöshetskoefficient

Kommunens arbetslöshetskoefficient beräknas genom att andelen arbetslösa av arbetskraften i kommunen divideras med motsvarande andel för hela landet. Vid beräkning av koefficienten används uppgifter i arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik om andelen arbetslösa av arbetskraften under året före det år som föregått finansåret.

Kommunens kalkylerade kostnader på grundval av arbetslösheten beräknas genom att det per invånare bestämda grundpriset för arbetslösheten multipliceras med kommunens invånarantal och arbetslöshetskoefficient.

7 §

Arbetslöshet

Kommunens kalkylerade kostnader på grundval av arbetslösheten består av delfaktorer som avser antalet arbetslösa och arbetslöshetsgraden i kommunen.

Kommunens kalkylerade kostnader på grundval av antalet arbetslösa beräknas genom att det per invånare bestämda grundpriset för arbetslösheten multipliceras med antalet arbetslösa invånare i kommunen. Vid beräkningen av de kalkylerade kostnader som avses i detta moment räknas även personer som deltar i arbetskraftsservice som arbetslösa.

För beräkning av kommunens kalkylerade kostnader på grundval av arbetslöshetsgraden fastställs för kommunen en arbetslöshetskoefficient. Kommunens arbetslöshetskoefficient beräknas genom att andelen arbetslösa av arbetskraften i kommunen divideras med motsvarande andel för hela landet.

Kommunens kalkylerade kostnader på grundval av arbetslösheten beräknas genom att det per invånare bestämda grundpriset för arbetslösheten multipliceras med kommunens invånarantal och arbetslöshetskoefficient.

Vid beräkning av antalet arbetslösa och av arbetslöshetskoefficienten används uppgifter i arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik om antalet arbetslösa, antalet deltagare i sysselsättningservice samt andelen arbetslösa av arbetskraften under året före det år som föregått finansåret.

Ersättning för kommunens utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner

Som ersättning för kommunens utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner läggs till statsandelen för kommunal basservice ett belopp som statsbidragsmyndigheten fastställer i enlighet med 2 mom.

Det sammanlagda beloppet av ersättningarna motsvarar den kostnadsökning som det utvidgade finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner medför för kommunerna på riksnivå.

Som kompensation för kommunens utvidgade finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner ökas kommunens statsandel så att den motsvarar den kostnadsökning som det utvidgade finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner medför för kommunen.

Ersättningarna enligt denna paragraf bestäms på basis av de uppgifter om utbetalningen av arbetslöshetsförmåner år 2023 som fram till utgången av 2023 samlats hos arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten. Ersättningarna justeras till nivån för 2024 på det sätt som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex (456/2001). I ersättningarna beaktas dessutom de ändringar i storleken på utkomstskyddets grunddel som träder i kraft 2024. Folkpensionsanstalten ska lämna finansministeriet sådana uppgifter om utbetalningen av arbetslöshetsförmåner som behövs för att ersättningarna ska kunna fastställas.

Beloppet av de ersättningar som avses i denna paragraf justeras årligen på det sätt som anges i lagen om folkpensionsindex.

Närmare bestämmelser om bestämmande av beloppet av de ersättningar som avses i denna paragraf och om de uppgifter som ska användas vid bestämmandet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De uppgifter som avses i 1 § 1 mom. 21 punkten beaktas vid fastställandet av grundpriserna för de kalkylerade kostnaderna för

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2025 så att 50 procent av de uppskattade kostnaderna för uppgifterna fördelas på basis av antalet arbetslösa medan 50 procent fördelas på basis av antalet invånare i åldern 18–64 år. De uppskattade kostnaderna för integrationsutbildning fördelas dock på basis av inslaget av personer med ett främmande språk som modersmål.

Utöver vad som föreskrivs i 2 mom. anvisas år 2025 50 procent av de uppskattade kostnaderna per kommun för de uppgifter som avses i det momentet utifrån de uppskattade faktiska kostnaderna per kommun år 2023 och år 2026 25 procent av de uppskattade kostnaderna per kommun för de uppgifter som avses i momentet utifrån de uppskattade faktiska kostnaderna per kommun år 2024. Den andel som fördelas på kalkylmässiga grunder är på motsvarande sätt mindre under de nämnda åren.

Arbets- och näringsministeriet bestämmer de i 3 mom. avsedda uppskattade faktiska kostnaderna per kommun utifrån beräkningar av kostnaden för de uppgifter som överförs till kommunerna gjorda vid arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter baserat på arbetstidsuppföljning och bokföring.

6.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 3 §, 4 § 3 mom., 5 § 1 mom. 10, 10 a, 11 och 15 punkten, 2 kap. 1 § 3 mom. och 10 § 5 mom., 2 a kap. 4 § 4 mom., 6 § 4 punkten, 9 § 1 mom. 1 och 6 punkten, 7 punkten underpunkt a samt 9 och 12 punkten, 9 § 2 mom., 10 § 3 mom. 1 punkten, det inledande stycket i 11 § 1 mom. och 11 § 1 mom. 3 punkten, 12 § 1 och 4 punkten, rubriken för 13 § samt 13 § 3 och 4 punkten, 14 a och 16 §, 5 kap. 4 a §, 10 § 2 mom., 11 § och 13 § 1 mom., 6 kap. 8 § 4 mom. och 9 § 3 mom., 7 kap. 10 § 1 mom., 9 kap. 1 §, 10 kap. 2 § 2 mom. och 6 § 1 mom., 11 kap. 2 § 2 och 3 mom. samt 4 och 4 a §, 12 kap. 1 § 5 mom. och 9 §, i 13 kap. det inledande stycket i 1 § 1 mom., 1 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom., 3 § 1 mom. och 6 § 2 mom. samt 14 kap. 3, 3 a, 3 b, 3 c och 3 d §,

sådana de lyder, 1 kap. 3 § i lagarna 313/2010 och 918/2012, 1 kap. 4 § 3 mom., det inledande stycket i 13 kap. 1 § 1 mom. och 13 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten i lag 1554/2015, 1 kap. 5 § 1 mom. 10 punkten i lag 1370/2014 och 10 a-punkten i lag 1388/2010, 1 kap. 5 § 1 mom. 11 punkten, 5 kap. 11 §, 10 kap. 6 § 1 mom. och 13 kap. 3 § 1 mom. i lag 918/2012, 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten i lag 1267/2018, 2 kap. 1 § 3 mom., 2 a kap. 4 § 4 mom., 6 § 4 punkten, 9 § 1 mom. 6 punkten, 7 punkten underpunkt a samt 9 och 12 punkten, 9 § 2 mom. och 10 § 3 mom. 1 punkten, det inledande stycket i 11 § 1 mom., 11 § 1 mom. 3 punkten, 12 § 1 och 4 punkten, rubriken för 13 §, 13 § 3 och 4 punkten samt 14 a § i lag 1380/2021, 2 kap. 10 § 5 mom., 2 a kap. 16 § samt 9 kap. 1 § i lag 669/2022, 2 a kap. 9 § 1 mom. 1 punkten i lag 684/2022, 5 kap. 4 a § och 10 § 2 mom. samt 13 kap. 6 § 2 mom. i lag 1457/2016, 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. i lag 1138/2017, 6 kap. 8 § 4 mom. i lag 857/2015 och 9 § 3 mom. i lag 1049/2013, 10 kap. 2 § 2 mom. i lag 1451/2016, 11 kap. 2 § 2 mom. i lag 1053/2008, 11 kap. 2 § 3 mom. och 4 a § samt 12 kap. 1 § 5 mom. och 9 § i lag 288/2012, 11 kap. 4 § i lagarna 1457/2016 och 340/2022, 13 kap. 1 § 2 mom. i lag 254/2020, 14 kap. 3 § i lagarna 1048/2014 och 916/2020, 3 a § i lagarna 1370/2014 och 1457/2016, 3 b § i lag 916/2020, 3 c § i lagarna 1217/2005 och 1195/2019 samt 3 d § i lagarna 1217/2005, 906/2017 och 916/2020,

fogas till 1 kap. 5 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 344/2009, 1199/2009, 1388/2010, 1439/2011, 918/2012, 1001/2012, 1370/2014, 1374/2014, 550/2017, 1267/2018, 1380/2021 och 555/2022, en ny 16 punkt, till 11 kap. nya 4 b och 4 c §, till 13 kap. 1 §, sådan den lyder i lagarna 857/2015, 1554/2015, 254/2020 och 555/2022, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., samt till 14 kap. en ny 3 e § som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Gällande lydelse

Förmånstagarnas allmänna rättigheter och skyldigheter

En arbetssökande har rätt till en sysselsättningsplan på det sätt som bestäms i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012).

En förmånstagare har en allmän skyldighet att aktivt söka arbete och utbildning, att till arbets- och näringsbyrån lämna uppgifter och redogörelser om sitt yrkeskunnande, sin arbetshistoria, utbildning och arbetsförmåga, att fullfölja den i samarbete med arbets- och näringsbyrån utarbetade sysselsättningsplanen samt vid behov söka sig till och delta i sysselsättningsfrämjande service och åtgärder.

4 §

Verkställighet av lagen

Arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter ger för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna bindande utlåtanden enligt 11 kap. 4 § om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

10) *sysselsättningsplan* en plan enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice som arbets- och näringsbyrån utarbetat tillsammans med arbetssökanden och en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014),

Föreslagen lydelse

Förmånstagarnas allmänna rättigheter och skyldigheter

En arbetssökande har rätt till en sysselsättningsplan på det sätt som bestäms i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/).

En förmånstagare har en allmän skyldighet att aktivt söka arbete och utbildning, att till *arbetskraftsmyndigheten* lämna uppgifter och redogörelser om sitt yrkeskunnande, sin arbetshistoria, utbildning och arbetsförmåga, att fullfölja den i samarbete med *arbetskraftsmyndigheten* utarbetade sysselsättningsplanen samt vid behov söka sig till och delta i sysselsättningsfrämjande service och åtgärder.

4 §

Verkställighet av lagen

Arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter ger för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna bindande utlåtanden enligt 11 kap. om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

10) *sysselsättningsplan* en plan enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice som *arbetskraftsmyndigheten* utarbetat tillsammans med den arbetssökande,

Gällande lydelse

10 a) *plan som ersätter sysselsättningsplanen* en aktiveringsplan som avses i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) och en integrationsplan som avses i lagen om främjande av integration (1386/2010),

11) *högsta förhöjda lönesubvention* den subvention som avses i 7 kap. 7 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice,

15) *sysselsättningsfrämjande service* jobbsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, prövning enligt 4 kap. 5 § 1 mom. 1 och 2 punkten i den lagen, arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning, frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

1 §

Arbetslös arbetssökande

Som arbetslös betraktas också den som är arbetsledig och själv har ansökt om ledighet, om

Föreslagen lydelse

10 a) *plan som ersätter sysselsättningsplanen* en aktiveringsplan enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001), en integrationsplan enligt lagen om främjande av integration (1386/2001) *eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen* (/),

11) *lönesubventionerat arbete* sådant arbete som avses i 3 § 6 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

15) *sysselsättningsfrämjande service* jobbsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*, prövning enligt 54 § 1 mom. 1 och 2 punkten i den lagen, arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning, frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

16) *arbetskraftsmyndighet* den myndighet vid kommunen eller samkommunen som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice.

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

1 §

Arbetslös arbetssökande

Som arbetssökande betraktas de som på det sätt som föreskrivs i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*

Gällande lydelse

1) är registrerade som arbetssökande i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem,

2) har hållit sin jobbsökning i kraft vid *arbets- och näringsbyrån*,

3) sköter ärenden hos arbets- och näringsbyrån så som byrån förutsätter.

10 §

Studier

Deltagande i utbildning som arbetsgivaren ordnat eller anskaffat med stöd av 7 kap. 13 § i arbetsavtalslagen eller 8 kap. 11 § i lagen om sjöarbetsavtal betraktas inte som heltidsstudier. Om arbetsgivaren helt eller delvis betalar utbildning som arbetstagaren själv har skaffat, anses utbildningen inte vara ordnad eller anskaffad av arbetsgivaren vid tillämpningen av denna paragraf. Som heltidsstudier betraktas inte heller sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 5 a kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

4 §

Vägran att ta emot arbete

Om det inte finns anledning till någon annan bedömning anses den arbetssökande ha vägrat ta emot arbete den dag arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter får kännedom om att den arbetssökande har förfarit på det sätt som avses i 1 eller 2 mom. eller den dag då den arbetssökande har förfarit på det sätt

Föreslagen lydelse

1) är registrerade som arbetssökande i den nationella informationsresurs som avses i 120 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

2) har hållit sin jobbsökning i kraft vid *arbetskraftsmyndigheten*,

3) sköter ärenden hos *arbetskraftsmyndigheten* så som myndigheten förutsätter.

10 §

Studier

Deltagande i utbildning som arbetsgivaren ordnat eller anskaffat med stöd av 7 kap. 13 § i arbetsavtalslagen eller 8 kap. 11 § i lagen om sjöarbetsavtal betraktas inte som heltidsstudier. Om arbetsgivaren helt eller delvis betalar utbildning som arbetstagaren själv har skaffat, anses utbildningen inte vara ordnad eller anskaffad av arbetsgivaren vid tillämpningen av denna paragraf. Som heltidsstudier betraktas inte heller sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

4 §

Vägran att ta emot arbete

Om det inte finns anledning till någon annan bedömning anses den arbetssökande ha vägrat ta emot arbete den dag *arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter* får kännedom om att den arbetssökande har förfarit på det sätt som avses i 1

Gällande lydelse

som avses i 1 eller 2 mom. Närmare bestämmelser om den tidpunkt då den arbetssökande anses ha vägrat ta emot arbete utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Giltig orsak för vägran att ta emot arbete som beror på arbetet

En person har giltig orsak att vägra ta emot arbete, om

4) den lön som betalas för ett arbete som anvisats den arbetssökande med stöd av 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, efter avdrag av eventuella kostnader för arbetsresor och övriga kostnader som beror på att han eller hon tar emot arbetet, blir mindre än den lön som betalas till honom eller henne för annat arbete och en eventuell arbetslöshetsförmån,

9 §

Förfaranden i samband med jobsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande har under sju dagar efter en underlåtelse eller ett annat förfarande inte rätt till arbetslöshetsförmån, om han eller hon som arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som mottagare av arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. utan sådan orsak som avses i 11–14 § eller en med dessa jämfällbar giltig orsak under en period på 12 månader en andra gång

1) uteblir från en inledande intervju eller ett samtal om jobsökning som avses i 2 kap. 5 § eller 6 § 2 mom. i lagen om arbetskrafts- och företagsservice,

6) låter bli att söka arbete som erbjuds av arbets- och näringsbyrån eller genom sitt

Föreslagen lydelse

eller 2 mom. eller den dag då den arbetssökande har förfarit på det sätt som avses i 1 eller 2 mom. Närmare bestämmelser om den tidpunkt då den arbetssökande anses ha vägrat ta emot arbete utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Giltig orsak för vägran att ta emot arbete som beror på arbetet

En person har giltig orsak att vägra ta emot arbete, om

4) den lön som betalas för ett arbete som anvisats den arbetssökande med stöd av 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, efter avdrag av eventuella kostnader för arbetsresor och övriga kostnader som beror på att han eller hon tar emot arbetet, blir mindre än den lön som betalas till honom eller henne för annat arbete och en eventuell arbetslöshetsförmån,

9 §

Förfaranden i samband med jobsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande har under sju dagar efter en underlåtelse eller ett annat förfarande inte rätt till arbetslöshetsförmån, om han eller hon som arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som mottagare av arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. utan sådan orsak som avses i 11–14 § eller en med dessa jämfällbar giltig orsak under en period på 12 månader en andra gång

1) uteblir från en inledande intervju eller ett samtal om jobsökning som avses i 31 § eller 32 § 1 eller 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

6) låter bli att söka arbete som erbjuds av arbetskraftsmyndigheten eller genom sitt

Gällande lydelse

eget förfarande är orsak till att jobbsökningen inte leder till sysselsättning, under förutsättning att minst sex månader har förflutit sedan en i 2 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avsedd inledande intervju senast ordnades,

7) vägrar delta i eller genom sitt eget förfarande är orsak till att för honom eller henne inte kan ordnas någon av följande serviceformer:

a) jobbsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning, utbildningsprövning eller arbetsprövning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice,

9) vägrar delta i annan än sådan i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan överenskommen av arbets- och näringsmyndigheten, kommunen eller serviceproducenten ordnad i 7 punkten avsedd service som stöder jobbsökningen eller sysselsättningen eller genom sitt eget förfarande är orsak till att för honom eller henne inte kan ordnas sådan service,

12) underlåter att iaktta vad som i en sektorsövergripande sysselsättningsplan har överenskommit om förbättrande av de allmänna förutsättningarna för jobbsökning och sysselsättning, om han eller hon inte har ålagts jobbsökningsskyldighet enligt 3 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

10 §

Upprepade förfaranden i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete när den

Föreslagen lydelse

eget förfarande är orsak till att jobbsökningen inte leder till sysselsättning, under förutsättning att minst sex månader har förflutit sedan en i 31 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd inledande intervju senast ordnades,

7) vägrar delta i eller genom sitt eget förfarande är orsak till att för honom eller henne inte kan ordnas någon av följande serviceformer:

a) jobbsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning, utbildningsprövning eller arbetsprövning enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

9) vägrar delta i annan än sådan i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan överenskommen av *arbetskraftsmyndigheten* eller serviceproducenten ordnad i 7 punkten avsedd service som stöder jobbsökningen eller sysselsättningen eller genom sitt eget förfarande är orsak till att för honom eller henne inte kan ordnas sådan service,

12) underlåter att iaktta vad som i en sektorsövergripande sysselsättningsplan har överenskommit om förbättrande av de allmänna förutsättningarna för jobbsökning och sysselsättning, om han eller hon inte har ålagts jobbsökningsskyldighet enligt 48 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Ett sådant förfarande som avses i 1 mom. 5 och 6 punkten bedöms i dess helhet under varje granskningsperiod för jobbsökningsskyldigheten enligt 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

10 §

Upprepade förfaranden i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice

Gällande lydelse

arbetssökande i sammanlagt minst tolv kalenderveckor har

1) den arbetssökande inom tre månader efter en i 2 kap. 5 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avsedd inledande intervju rättar ett i 9 § 1 mom. 1–12 punkten i denna lag avsett förfarande som lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete; skyldigheten att vara i arbete gäller dock alltid i minst 14 dagar, eller

11 §

Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande

En arbetssökande har giltig orsak att utebli från en inledande intervju, ett samtal om jobsökning eller ett kompletterande samtal om jobsökning som avses i 2 kap. 5 och 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, en inledande kartläggning enligt 9 § i lagen om främjande av integration och ett möte där en plan som ersätter sysselsättningsplanen ska utarbetas eller revideras, om

3) den arbetssökande i förväg har underrättat arbets- och näringsbyrån om att han eller hon är förhindrad att närvara och arbets- och näringsbyrån godkänner den orsak personen har uppgett för att den inledande intervjun, samtalet om jobsökning, det kompletterande samtalet om jobsökning eller den inledande kartläggningen ska senareläggas.

12 §

Giltig orsak att inte fullfölja en sysselsättningsplan

Föreslagen lydelse

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs också efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete, om

1) den arbetssökande inom tre månader efter en i 31 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd inledande intervju rättar ett i 9 § 1 mom. 1–12 punkten i denna lag avsett förfarande som lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete; skyldigheten att vara i arbete gäller dock alltid i minst 14 dagar, eller

11 §

Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande

En arbetssökande har giltig orsak att utebli från en inledande intervju, ett samtal om jobsökning eller ett kompletterande samtal om jobsökning som avses i 31 och 32 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, en inledande kartläggning enligt 9 § i lagen om främjande av integration eller ett möte där en plan som ersätter sysselsättningsplanen ska utarbetas eller revideras, om

3) den arbetssökande i förväg har underrättat *arbetskraftsmyndigheten* om att han eller hon är förhindrad att närvara och *arbetskraftsmyndigheten* godkänner den orsak personen har uppgett för att den inledande intervjun, samtalet om jobsökning, det kompletterande samtalet om jobsökning eller den inledande kartläggningen ska senareläggas.

12 §

Giltig orsak att inte fullfölja en sysselsättningsplan

Gällande lydelse

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att fullfölja en sysselsättningsplan och en plan som ersätter sysselsättningsplanen till den del

1) den jobsökningsskyldighet som ingår i planen inte motsvarar det som föreskrivs i 3 kap. 3 och 5–7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice,

4) den arbetssökande på grund av arbetsförmåga inte har kunnat fullgöra den jobsökningsskyldighet som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice i enlighet med planen.

13 §

Giltig orsak att låta bli att söka arbete som erbjuds av arbets- och näringsbyrån

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att söka arbete som erbjuds av arbets- och näringsbyrån, om

3) den arbetssökande under den i 2 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avsedda granskningsperioden för jobsökningsskyldigheten har sökt möjliga jobb på det sätt som förutsätts och meddelat arbets- och näringsbyrån att jobsökningsskyldigheten har fullgjorts innan arbets- och näringsbyrån lämnar erbjudandet om arbete eller den arbetssökande på något annat tillförlitligt sätt visar att möjliga jobb har sökts före erbjudandet om arbete,

4) mottagandet av arbete som erbjuds leder till att arbetskraftsutbildning eller den arbetssökandes i 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- eller företagsservice eller i 22–24 § i lagen om främjande av integration avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån avbryts av orsaker som är oberoende av personen själv.

Föreslagen lydelse

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att fullfölja en sysselsättningsplan och en plan som ersätter sysselsättningsplanen till den del

1) den jobsökningsskyldighet som ingår i planen inte motsvarar det som föreskrivs i 44 och 46–48 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

4) den arbetssökande på grund av arbetsförmåga inte har kunnat fullgöra den jobsökningsskyldighet som avses i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* i enlighet med planen.

13 §

Giltig orsak att låta bli att söka arbete som erbjuds av arbetskraftsmyndigheten

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att söka arbete som erbjuds av *arbetskraftsmyndigheten*, om

3) den arbetssökande under den i 4 kap. i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* avsedda granskningsperioden för jobsökningsskyldigheten har sökt möjliga jobb på det sätt som förutsätts och meddelat arbetskraftsmyndigheten att jobsökningsskyldigheten har fullgjorts innan *arbetskraftsmyndigheten* lämnar erbjudandet om arbete eller den arbetssökande på något annat tillförlitligt sätt visar att möjliga jobb har sökts före erbjudandet om arbete,

4) mottagandet av arbete som erbjuds leder till att arbetskraftsutbildning eller den arbetssökandes i 9 kap. i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* eller i 22–24 § i lagen om främjande av integration avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån avbryts av orsaker som är oberoende av personen själv.

Gällande lydelse

14 a §

Kostnader för deltagande i service

Vid tillämpningen av 9 och 10 § har en person en giltig orsak att inte fullfölja sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den också till den del det i planen har avtalats om deltagande i annan service än sysselsättningsfrämjande service, samt en giltig orsak att vägra delta i annan service än sysselsättningsfrämjande service och att avbryta servicen, om han eller hon orsakas oundvikliga kostnader för deltagandet i servicen och inte betalas kostnadsersättning enligt 9 kap. 1 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice eller motsvarande ersättning med stöd av någon annan lag.

16 §

Avvikande tillämpning av kapitlet på personer som fyllt 55 år

Det som föreskrivs i 9 § 1 mom. 9 och 10 punkten och i 10 § 1 mom. tillämpas inte på sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 5 a kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

Det som föreskrivs i 9 § 1 mom. 6 punkten tillämpas på personer som uppfyller de krav som anges i 5 a kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice från den dag då sex månader har förflutit sedan anställningsförhållandet upphörde.

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 a §

Hur lönesubventionerat arbete och sysselsättningsfrämjande service tillgodoräknas i löntagares arbetsvillkor

Föreslagen lydelse

14 a §

Kostnader för deltagande i service

Vid tillämpningen av 9 och 10 § har en person en giltig orsak att inte fullfölja sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den också till den del det i planen har avtalats om deltagande i annan service än sysselsättningsfrämjande service, samt en giltig orsak att vägra delta i annan service än sysselsättningsfrämjande service och att avbryta servicen, om han eller hon orsakas oundvikliga kostnader för deltagandet i servicen och inte betalas kostnadsersättning enligt 103 § 3 mom. i lagen om ordnande av arbetskrafts-service eller motsvarande ersättning med stöd av någon annan lag.

16 §

Avvikande tillämpning av kapitlet på personer som fyllt 55 år

Det som föreskrivs i 9 § 1 mom. 9 och 10 punkten och i 10 § tillämpas inte på sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskrafts-service.

Det som föreskrivs i 9 § 1 mom. 6 punkten tillämpas på personer som uppfyller de krav som anges i 69 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskrafts-service från den dag då sex månader har förflutit sedan anställningsförhållandet upphörde.

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 a §

Hur lönesubventionerat arbete och sysselsättningsfrämjande service tillgodoräknas i löntagares arbetsvillkor

Gällande lydelse

Vid lönesubventionerat arbete inräknas i arbetsvillkoret 75 procent av de kalenderveckor då löntagaren har varit i arbete enligt 4 §. En eventuell avrundning görs nedåt till närmaste fulla kalendervecka. Om lönesubventionerat arbete har ordnats med stöd av 11 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, ska dock alla kalenderveckor som uppfyller arbetsvillkoret inräknas i arbetsvillkoret.

I arbetsvillkoret inräknas även sådana fulla kalenderveckor under vilka personen i fråga sedan han eller hon fyllt 60 år har omfattats av sådan sysselsättningsfrämjande service som arbets- och näringsbyrån ordnar med stöd av 11 kap. 1 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

10 §

Arbetsvillkorets giltighet

En person anses ha varit på arbetsmarknaden om han eller hon har varit i arbete som inräknas i arbetsvillkoret eller i arbete som inte inräknas i arbetsvillkoret på grund av den begränsning som anges i 4 a § 1 mom., varit sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete eller har deltagit i sysselsättningsfrämjande service eller varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Som godtagbart skäl till frånvaro från arbetsmarknaden betraktas en persons sjukdom, institutionsvård, rehabilitering, värnplikt, civiltjänstgöring, heltidsstudier, stipendieperiod, barnafödelse, vård av barn som är högst 3 år eller någon annan orsak som kan jämföras med dessa.

11 §

Arbetsvillkoret i vissa situationer

Föreslagen lydelse

Vid lönesubventionerat arbete inräknas i arbetsvillkoret 75 procent av de kalenderveckor då löntagaren har varit i arbete enligt 4 §. En eventuell avrundning görs nedåt till närmaste fulla kalendervecka. Om lönesubventionerat arbete har ordnats med stöd av 108 § i lagen om ordnande av arbetskrafts-service, ska dock alla kalenderveckor som uppfyller arbetsvillkoret inräknas i arbetsvillkoret.

I arbetsvillkoret inräknas även sådana fulla kalenderveckor under vilka personen i fråga sedan han eller hon fyllt 60 år har omfattats av sådan sysselsättningsfrämjande service som arbetskraftsmyndigheten ordnar med stöd av 108 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskrafts-service.

10 §

Arbetsvillkorets giltighet

En person anses ha varit på arbetsmarknaden om han eller hon har varit i arbete som inräknas i arbetsvillkoret eller i arbete som inte inräknas i arbetsvillkoret på grund av den begränsning som anges i 4 a § 1 mom., varit sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete eller har deltagit i sysselsättningsfrämjande service eller varit arbetslös arbetssökande vid *arbetskraftsmyndigheten*. Som godtagbart skäl till frånvaro från arbetsmarknaden betraktas en persons sjukdom, institutionsvård, rehabilitering, värnplikt, civiltjänstgöring, heltidsstudier, stipendieperiod, barnafödelse, vård av barn som är högst 3 år eller någon annan orsak som kan jämföras med dessa.

11 §

Arbetsvillkoret i vissa situationer

Gällande lydelse

Till den som har fått arbetslöshetsdagpenning enligt denna lag i enlighet med förordningen om social trygghet eller grundförordningen för den tid under vilken han eller hon har sökt arbete i en annan medlemsstat och som inte återvänt som arbets sökande till Finland inom tre månader från det att han eller hon lämnade landet ska arbetslöshetsdagpenning börja betalas på nytt först när han eller hon i fyra veckor har varit i arbete eller deltagit i arbetskraftsutbildning enligt 5 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller under motsvarande tid på det sätt som avses i 6 kap. i den lagen bedrivit arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån.

13 §

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas ut efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt fem fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 §.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

8 §

När dagpenningsperioden börjar från början och lönen räknas om

Om den arbetssökandes arbetsvillkor har uppfyllts i arbete där han eller hon sysselsatts på grundval av skyldigheten enligt 11 kap. 1 § 3 mom. i lagen om offentlig arbets-

Föreslagen lydelse

Till den som har fått arbetslöshetsdagpenning enligt denna lag i enlighet med förordningen om social trygghet eller grundförordningen för den tid under vilken han eller hon har sökt arbete i en annan medlemsstat och som inte återvänt som arbets sökande till Finland inom tre månader från det att han eller hon lämnade landet ska arbetslöshetsdagpenning börja betalas på nytt först när han eller hon i fyra veckor har varit i arbete eller deltagit i arbetskraftsutbildning enligt 7 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller under motsvarande tid på det sätt som avses i 9 kap. i den lagen bedrivit arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån.

13 §

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas ut efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid *arbetskraftsmyndigheten* en tid som motsvarar sammanlagt fem fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 §.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

8 §

När dagpenningsperioden börjar från början och lönen räknas om

Om den arbetssökandes arbetsvillkor har uppfyllts i arbete där han eller hon sysselsatts på grundval av skyldigheten enligt 108 § 3 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller om arbetsvillkoret har

Gällande lydelse

krafts- och företagsservice eller om arbetsvillkoret har uppfyllts efter det att den arbetssökande har fyllt 58 år, räknas inte den lön som ligger till grund för arbetslöshetsdagpenningen om, ifall inte den lön som räknats ut på grundval av de nya inkomstuppgifterna är större än den lön som bestämts tidigare. Om det i arbetsvillkoret för den arbetssökande har räknats in den tid under vilken han eller hon deltagit i sysselsättningsfrämjande service, räknas inte den lön som ligger till grund för arbetslöshetsdagpenningen om.

9 §

Rätt till tilläggsdagar

Löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterade dagpenning betalas trots maximitiden enligt 7 § till en arbetssökande under tiden för sysselsättningsfrämjande service, om servicen har ordnats med stöd av skyldigheten enligt 11 kap. 1 § 1 eller 2 mom. i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

10 §

Självrisktid

Arbetsmarknadsstöd betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt fem hela arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor.

Föreslagen lydelse

uppfyllts efter det att den arbetssökande har fyllt 58 år, räknas inte den lön som ligger till grund för arbetslöshetsdagpenningen om, ifall inte den lön som räknats ut på grundval av de nya inkomstuppgifterna är större än den lön som bestämts tidigare. Om det i arbetsvillkoret för den arbetssökande har räknats in den tid under vilken han eller hon deltagit i sysselsättningsfrämjande service, räknas inte den lön som ligger till grund för arbetslöshetsdagpenningen om.

9 §

Rätt till tilläggsdagar

Löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterade dagpenning betalas trots maximitiden enligt 7 § till en arbetssökande under tiden för sysselsättningsfrämjande service, om servicen har ordnats med stöd av skyldigheten enligt 108 § 1 eller 2 mom. i lagen om ordnande av arbeidskraftsservice.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

10 §

Självrisktid

Arbetsmarknadsstöd betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid *arbetskraftsmyndigheten* en tid som motsvarar sammanlagt fem hela arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor.

Gällande lydelse

9 kap.

Omställningspenning

1 §

Rätt till omställningspenning

Den som omfattas av omställningsskyddet enligt 5 a kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice har rätt till omställningspenning.

Arbets- och näringsbyrån ger ett utlåtande till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten om huruvida personen uppfyller de villkor som avses i 1 mom. och 3 §. På utlåtandet tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om arbetskraftspolitiskt utlåtande.

Föreslagen lydelse

9 kap.

Omställningspenning

1 §

Rätt till omställningspenning

Den som omfattas av omställningsskyddet enligt 69 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice har rätt till omställningspenning.

Arbetskraftsmyndigheten ger ett utlåtande till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten om huruvida personen uppfyller de villkor som avses i 1 mom. och 3 §. På utlåtandet tillämpas vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om arbetskraftspolitiskt utlåtande.

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

2 §

Berättigade till arbetslöshetsförmåner

Arbetslöshetsförmånen betalas endast för den tid då personen i fråga är i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avsedd arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Om personen är sysselsatt på heltid i över två veckor har han eller hon inte rätt till arbetslöshetsförmån.

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

2 §

Berättigade till arbetslöshetsförmåner

Arbetslöshetsförmånen betalas endast för den tid då personen i fråga är i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* avsedd arbetssökande vid *arbetskraftsmyndigheten*. Om personen är sysselsatt på heltid i över två veckor har han eller hon inte rätt till arbetslöshetsförmån.

6 §

Kostnadsersättning

Bestämmelser om ersättning för resekostnader och andra kostnader för uppehälle till

6 §

Kostnadsersättning

Bestämmelser om ersättning för resekostnader och andra kostnader för uppehälle till

Gällande lydelse

arbetssökande som deltar i sysselsättningsfrämjande service finns i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

2 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Den som ansöker om en arbetslöshetsförmån ska på det sätt som arbets- och näringsbyrån bestämmer för arbets- och näringsbyrån förete de utredningar som förutsätts enligt arbets- och näringsbyråns utlåtande och som berör honom eller henne personligen.

Om en sådan förändring inträffar i en förmånstagares omständigheter som kan påverka rätten att få en förmån eller minska förmånsbeloppet, ska han eller hon omedelbart underrätta den som betalar ut arbetslöshetsförmånen om förändringen. Förmånstagaren ska omedelbart underrätta arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter om en förändring i förhållanden som avses i 4 §.

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbetskraftsmyndigheten ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om

1) de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för att få förmåner som anges i 2 kap., när detta behövs,

Föreslagen lydelse

arbetssökande som deltar i sysselsättningsfrämjande service finns i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

2 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Den som ansöker om en arbetslöshetsförmån ska på det sätt som *arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter bestämmer för arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter* förete de utredningar som förutsätts enligt myndighetens och centrets utlåtande och som berör honom eller henne personligen.

Om en sådan förändring inträffar i en förmånstagares omständigheter som kan påverka rätten att få en förmån eller minska förmånsbeloppet, ska han eller hon omedelbart underrätta den som betalar ut arbetslöshetsförmånen om förändringen. Förmånstagaren ska omedelbart underrätta *arbetskraftsmyndigheten* om en förändring i förhållanden som avses i 4 §.

4 §

*Arbetskraftspolitiskt utlåtande av **arbetskraftsmyndigheten***

Arbetskraftsmyndigheten ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om

1) *sådana* i 2 kap. angivna allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för att få

Gällande lydelse

2) *förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda enligt 2 a kap.,*

3) sådana förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service och om vilka föreskrivs i 10 kap. 2 § 2 mom. och 3 mom. 1–3 punkten samt 5 § 1 och 3 mom.,

4) huruvida sysselsättningsfrämjande service ingår i den sysselsättningsplan som utarbetats med den arbetssökande eller i en plan som ersätter den planen,

5) bevisligen avbrutna studier enligt 6 kap. 3 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt förutsättningar för arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 6 kap. 5–7 § i den lagen,

6) stöd tid för studier, invandrarens skyldigheter samt uppföljning av och avbrott i studier enligt 25 § i lagen om främjande av integration.

Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter kan

1) *ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningarna för att få förmåner enligt 2 kap. utan en arbetskraftspolitisk prövning,*

2) *ändra ett arbetskraftspolitiskt utlåtande från arbets- och näringsbyrån till att gälla en arbetslöshetsförmån av annat slag,*

3) *föra över ett arbetskraftspolitiskt utlåtande från arbets- och näringsbyrån till någon annan inrättning som betalar ut arbetslöshetsförmån,*

4) *rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel i arbets- och näringsbyråns arbetskraftspolitiska utlåtande.*

Ett arbetskraftspolitiskt utlåtande ges på begäran av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan. Utlåtandet ska på begäran

Föreslagen lydelse

förmåner som enligt 11 kap. 4 a § inte omfattas av närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenters behörighet att ge utlåtande, när detta behövs,

2) sådana förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service och om vilka föreskrivs i 10 kap. 2 § 2 mom. och 3 mom. 1–3 punkten samt 5 § 1 och 3 mom.,

3) huruvida sysselsättningsfrämjande service ingår i den sysselsättningsplan som utarbetats med den arbetssökande eller i en plan som ersätter den planen,

4) bevisligen avbrutna studier enligt 74 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice samt förutsättningar för arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 76–78 § i den lagen,

5) stöd tid för studier, invandrarens skyldigheter samt uppföljning av och avbrott i studier enligt 25 § i lagen om främjande av integration.

Gällande lydelse

av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan kompletteras utan dröjsmål. Om en arbetssökande har meddelat arbetskraftsmyndigheten att han eller hon ansöker om arbetsmarknadsstöd eller arbetslöshetsdagpenning, kan det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges och kompletteras utan särskild begäran.

Det arbetskraftspolitiska utlåtandet ska delges den arbetssökande i samband med ett beslut enligt 3 §. Den arbetssökande har rätt att på begäran få uppgift om utlåtandet från arbetskraftsmyndigheten.

Ett arbetskraftspolitiskt utlåtande ges på begäran av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan. Utlåtandet ska på begäran av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan kompletteras utan dröjsmål. Om en arbetssökande har meddelat arbetskraftsmyndigheten att han eller hon ansöker om arbetsmarknadsstöd eller arbetslöshetsdagpenning, kan det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges och kompletteras utan särskild begäran.

Det arbetskraftspolitiska utlåtandet ska delges den arbetssökande i samband med ett beslut enligt 3 §. Den arbetssökande har rätt att på begäran få uppgift om utlåtandet från arbetskraftsmyndigheten.

Genom förordning av arbets- och näringsministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden, om innehållet i utlåtandena och om rätten för *arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter* att ge *arbetskraftspolitiska utlåtanden enligt 2 mom. 1 punkten*.

Föreslagen lydelse

Ett arbetskraftspolitiskt utlåtande ges på begäran av Folkpensionsanstalten *eller* arbetslöshetskassan. Utlåtandet ska på begäran av Folkpensionsanstalten *eller* arbetslöshetskassan kompletteras utan dröjsmål. Om en arbetssökande har meddelat *arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter* att han eller hon ansöker om arbetsmarknadsstöd eller arbetslöshetsdagpenning, kan det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges och kompletteras utan särskild begäran.

Det arbetskraftspolitiska utlåtandet ska delges den arbetssökande i samband med ett beslut enligt 3 §. Den arbetssökande har rätt att på begäran få uppgift om utlåtandet från arbetskraftsmyndigheten *eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter*.

Ett arbetskraftspolitiskt utlåtande ges på begäran av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan. Utlåtandet ska på begäran av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan kompletteras utan dröjsmål. Om en arbetssökande har meddelat *arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter* att han eller hon ansöker om arbetsmarknadsstöd eller arbetslöshetsdagpenning, kan det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges och kompletteras utan särskild begäran.

Det arbetskraftspolitiska utlåtandet ska delges den arbetssökande i samband med ett beslut enligt 3 §. Den arbetssökande har rätt att på begäran få uppgift om utlåtandet från *arbetskraftsmyndigheten eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter*.

Närmare bestämmelser om lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden och om innehållet i utlåtandena får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Arbetskraftspolitiskt utlåtande av närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter

Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om de förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmåner som avses i följande bestämmelser i denna lag:

1) 2 kap. 4 § 2 mom. (arbete som inte utförs i anställningsförhållande),

2) 2 kap. 5 § (sysselsättning som företagare eller på motsvarande sätt i eget arbete längre än två veckor utan avbrott), dock inte om tillämpningen av 2 kap. 5 a § eller om förutsättningarna enligt den paragrafen för erhållande av arbetslöshetsförmåner,

3) 2 kap. 6 § (upphörande med arbete i företaget),

4) 2 kap. 7 § (företagares familjemedlemmars upphörande med arbete),

5) 2 kap. 8 § (upphörande med företagsverksamhet),

6) 2 kap. 9 § (upphörande med eget arbete),

7) 2 kap. 10 1–4 mom. och 11 § (studier och upphörande med heltidsstudier), dock inte om tillämpningen av 2 kap. 10 a § och de förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmåner som avses i den paragrafen,

8) 2 kap. 13 § 1–3 mom. samt 14 och 15 § (förutsättningar som gäller unga personer som saknar utbildning),

9) 2 a kap. (förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda), dock inte om ett i 2 a kap. 10 § 2 och 3 mom. avsett återställande av rätten till förmån.

Vid skötseln av uppgifter enligt denna paragraf får närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter dessutom inom verksamhetsområdena för samtliga arbetskraftsmyndigheter ge arbetskraftspolitiska utlåtanden också om

Gällande lydelse

4 a §

Underrättelse om sökande av arbete i en annan stat

Arbetskraftsmyndigheten ska underrätta Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan om att en arbetssökande, enligt artikel 64 i grundförordningen, har begett sig till en annan stat för att söka arbete där.

Föreslagen lydelse

andra än i 1 mom. avsedda förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 7 punkten får varje arbetskraftsmyndighet inom sitt eget verksamhetsområde ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande i fråga om följande studier enligt 2 kap. 10 § 2 mom.:

1) studier som avses i 1–4 och 6 punkten i det momentet,

2) studier som avses i 5 punkten i det momentet och vars omfattning enligt studieplanen är mindre än fem studiepoäng, tre studieveckor eller 4,5 kompetenspoäng,

3) studier som avses i 7 punkten i det momentet och vars omfattning enligt undervisningsprogrammet är mindre än 25 veckotimmar.

Bestämmelserna i 4 § 2, 3 och 4 mom. om lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden ska tillämpas också på arbetskraftspolitiska utlåtanden som ges av närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter.

4 b §

Underrättelse om sökande av arbete i en annan stat

Arbetskraftsmyndigheten ska underrätta Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan om att en arbetssökande, enligt artikel 64 i grundförordningen, har begett sig till en annan stat för att söka arbete där.

4 c §

Tillsyn

På tillsynen över de uppgifter som föreskrivs för arbetskraftsmyndigheten och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter tillämpas 25 och 26 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Gällande lydelse

12 kap.

Sökande av ändring

1 §

Rätt att söka ändring

Ändring i Arbetskraftsmyndighetens bindande utlåtande får inte sökas särskilt genom besvär.

9 §

Fördelning av rättegångskostnader

Besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden och försäkringsdomstolen kan ålägga Arbetskraftsmyndigheten att helt eller delvis ersätta Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa för rättegångskostnaderna i ett ärende där Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan åläggs att betala en parts rättegångskostnader och skyldigheten att betala rättegångskostnader huvudsakligen eller delvis grundar sig på ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande som avses i 1 kap. 4 § 3 mom. Arbetskraftsmyndigheten ska höras om fördelningen av ersättningsansvaret.

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §

Rätt att erhålla uppgifter

Föreslagen lydelse

12 kap.

Sökande av ändring

1 §

Rätt att söka ändring

Ändring i Arbetskraftsmyndighetens *eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenters* bindande utlåtanden får inte sökas särskilt genom besvär.

9 §

Fördelning av rättegångskostnader

Besvärsnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen kan ålägga Arbetskraftsmyndigheten *eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter* att helt eller delvis ersätta Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa för rättegångskostnaderna i ett ärende där Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan åläggs att betala en parts rättegångskostnader och skyldigheten att betala rättegångskostnader huvudsakligen eller delvis grundar sig på ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande som avses i 1 kap. 4 § 3 mom. Arbetskraftsmyndigheten *eller närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter* ska höras om fördelningen av ersättningsansvaret.

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §

Rätt att erhålla uppgifter

Gällande lydelse

Folkpensionsanstalten, arbets- och näringsbyråerna, arbetslöshetskassorna och besvärinstanser enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få sådana uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som behandlas eller annars för att verkställa uppdrag enligt denna lag eller en för Finland bindande överenskommelse om social trygghet eller annan internationell rättsakt som gäller social trygghet

3) av arbetsgivare, uppdragsgivare eller någon annan som låter utföra arbetet, arbetslöshetskassor, arbetsplatskassor och utbildningsproducenter enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice och andra läroanstalter,

Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna har rätt att avgiftsfritt för skötseln av sina uppgifter enligt denna lag eller andra lagar få

1) arbetskraftspolitiska utlåtanden enligt 1 kap. 4 § 3 mom. av Arbetskraftsmyndigheten,

Föreslagen lydelse

Folkpensionsanstalten, *arbetskraftsmyndigheten, närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter*, arbetslöshetskassorna och besvärinstanser enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få sådana uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som behandlas eller annars för att verkställa uppdrag enligt denna lag eller en för Finland bindande överenskommelse om social trygghet eller annan internationell rättsakt som gäller social trygghet

3) av arbetsgivare, uppdragsgivare eller någon annan som låter utföra arbete, arbetslöshetskassor, arbetsplatskassor och utbildningsproducenter enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* och andra läroanstalter,

Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna har rätt att avgiftsfritt för skötseln av sina uppgifter enligt denna lag eller andra lagar få

1) arbetskraftspolitiska utlåtanden enligt 1 kap. 4 § 3 mom. av *Arbetskraftsmyndigheten och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter*,

3) *uppgifter om grunden för uppehållstillstånd och den första anteckningen om hemkommun i fråga om mottagare av arbetsmarknadsstöd av Arbetskraftsmyndigheter; Arbetskraftsmyndigheten ska lämna uppgifterna till Folkpensionsanstalten utan dröjsmål om det är fråga om en person som avses i andra meningen i 14 kap. 3 a § 4 mom.*

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av arbetslöshetskassan avgiftsfritt få den information som är nödvändig för skötseln av den uppgift som avses i 6 § 2 mom. och 14 kap. 3 d §.

Gällande lydelse

3 §

Utlämnande av uppgifter

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna rätt att lämna ut uppgifter som de erhållit i samband med sina uppdrag till Arbetskraftsmyndigheten när det är fråga om omständigheter som påverkar de Arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

6 §

Rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan mottagare av arbetsmarknadsstöd till vilken arbetsmarknadsstöd betalas av kommunens medel med stöd av 14 kap. 3 a § samt uppgifter om beloppet av utbetalt arbetsmarknadsstöd under den föregående månaden. Folkpensionsanstalten har också rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan mottagare av arbetsmarknadsstöd till vilken på grundval av arbetslöshet har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 200 dagar. Dessutom har Folkpensionsanstalten rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan person vars rätt till arbetsmarknadsstöd börjar

Föreslagen lydelse

3 §

Utlämnande av uppgifter

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna rätt att lämna ut uppgifter som de erhållit i samband med sina uppdrag till Arbetskraftsmyndigheten och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter när det är fråga om omständigheter som påverkar de Arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

6 §

Rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan mottagare av arbetsmarknadsstöd, grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning till vilken arbetsmarknadsstöd, grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning betalas av kommunens medel med stöd av 14 kap. 3 a och 3 b § i denna lag, 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner eller 25 § i lagen om arbetslöshetskassor, samt uppgifter om beloppet av utbetald arbetslöshetsförmån under den föregående månaden. Folkpensionsanstalten har också rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan mottagare av arbetsmarknadsstöd, grunddagpenning

Gällande lydelse

omedelbart efter det att maximitiden enligt 6 kap. 7 § har uppnåtts.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

3 §

Finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen

Bestämmelser om finansieringen av löntagares inkomstrelaterade dagpenning finns i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och bestämmelser om finansieringen av företagares inkomstrelaterade dagpenning i lagen om arbetslöshetskassor.

Grunddagpenningen och den därtill hörande barnförhöjningen samt förhöjningsdelen finansieras med intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremien och statens finansieringsandel enligt vad som föreskrivs i 8 och 23 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

Kostnaderna enligt artiklarna 69 och 70 i förordningen om social trygghet finansieras med statsmedel. De ersättningar som Folkpensionsanstalten betalar till bosättningsstaten i enlighet med artikel 65.6 och 65.7 i grundförordningen finansieras med statsmedel.

3 a §

Finansieringen av arbetsmarknadsstödet

Arbetsmarknadsstödet och den därtill anslutna barnförhöjningen finansieras

1) med statens medel till utgången av den betalningsperiod under vilken det till personen på grundval av arbetslöshet har betalats

Föreslagen lydelse

eller inkomstrelaterad dagpenning till vilken på grundval av arbetslöshet har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 60 dagar.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

3 §

Finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen

Bestämmelser om finansieringen av löntagares inkomstrelaterade dagpenning finns i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och bestämmelser om finansieringen av företagares inkomstrelaterade dagpenning i lagen om arbetslöshetskassor.

Grunddagpenningen och den därtill hörande barnförhöjningen samt förhöjningsdelen finansieras med intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremien och med statens finansieringsandel och finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning enligt vad som föreskrivs i 3 b § i denna lag samt i 8 och 23 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

Kostnaderna enligt artiklarna 69 och 70 i förordningen om social trygghet finansieras med statsmedel. De ersättningar som Folkpensionsanstalten betalar till bosättningsstaten i enlighet med artikel 65.6 och 65.7 i grundförordningen finansieras med statsmedel.

3 a §

Finansieringen av arbetsmarknadsstödet

Arbetsmarknadsstödet finansieras med statsmedel för en tid på sammanlagt 100 dagar för vilka arbetslöshetsförmån betalas. Efter detta finansieras med statsmedel skillnaden mellan arbetsmarknadsstödet

Gällande lydelse

arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 300 dagar,

2) till hälften med statens medel och till hälften med medel från hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd, för arbetslöshetstid efter den betalningsperiod som avses i 1 mom. till utgången av den betalningsperiod, under vilken arbetsmarknadsstöd har betalats till personen på grundval av arbetslöshet för sammanlagt 1 000 dagar, och

3) för arbetslöshetstid efter den betalningsperiod som avses i 2 punkten så att hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd svarar för 70 procent och staten för 30 procent av finansieringen av det arbetsmarknadsstöd som betalats för att trygga försörjningen för en arbetslös arbetssökande.

De 300 utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd börjar räknas från början efter det att personen på nytt blivit berättigad till arbetsmarknadsstöd efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret och maximitiden för arbetslöshetsdagpenningen gått ut. Det arbetsmarknadsstöd och den därtill anslutna barnförhöjning samt den förhöjningsdel enligt 7 kap. 4 § som betalats ut för tiden för sysselsättningsfrämjande service finansieras dock alltid med statsmedel, och arbetsmarknadsstöd som betalats ut för den tiden räknas inte in i de 300 utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd

Föreslagen lydelse

och den i 2 mom. avsedda finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd.

Efter den period som anges i 1 mom. finansierar hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd en andel av arbetsmarknadsstödet som är

1) 10 procent till dess att personen har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 200 dagar,

2) 20 procent för tiden efter den som avses i 1 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 300 dagar,

3) 30 procent för tiden efter den som avses i 2 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 400 dagar,

4) 40 procent för tiden efter den som avses i 3 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsförmån för sammanlagt 700 dagar, och

5) 50 procent för tiden efter den som avses i 4 punkten.

Vid beräkningen av antalet dagar för vilka arbetslöshetsförmån betalas beaktas de dagar för vilka stödmottagaren har fått arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning före arbetsmarknadsstödet.

Den barnförhöjning och den förhöjningsdel som hänför sig till arbetsmarknadsstödet finansieras med statsmedel. Det arbetsmarknadsstöd som betalas till en person som avses i 2 § 1 mom. i lagen om främjande av integration finansieras med statsmedel, och den arbetslöshetsförmån som betalats till personen räknas inte in i arbetslöshetsförmånsdagarna

1) under de tre år som följer efter den första anteckningen om hemkommun, om det är fråga om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. i den lagen,

2) under det år som följer efter den första anteckningen om hemkommun, om det är fråga om någon annan än en person som avses i 1 punkten.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 b §

**Finansieringsandelen för hemkommunen
för mottagare av grunddagpenning**

Grunddagpenningen finansieras med intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremien och med statsmedel till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 100 dagar.

Efter den period som anges i 1 mom. finansierar hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning en andel av grunddagpenningen som är

1) 10 procent till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 200 dagar,

2) 20 procent för tiden efter den som avses i 1 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 300 dagar,

3) 30 procent för tiden efter den som avses i 2 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 400 dagar,

4) 40 procent för tiden efter den som avses i 3 punkten.

Den barnförhöjning och den förhöjningsdel som hänför sig till grunddagpenningen finansieras med intäkterna av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremier och med statsmedel.

De 100 betalningsdagarna för arbetslöshetsdagpenningen börjar räknas från början efter det att personen efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret har blivit berättigad till en ny maximitid enligt 6 kap. 7 §.

3 b §

Förskott som ska betalas för täckande av
förmånerna

3 c §

Förskott som ska betalas för täckande av
förmånerna

Gällande lydelse

Staten betalar Folkpensionsanstalten månatligen förskott för grunddagpenningen så att förskottets belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten ska svara för följande månad och att *förskottet räcker till för att täcka utgifterna under följande månad.*

Staten betalar Folkpensionsanstalten månatligen förskott för arbetsmarknadsstödet så att förskottets belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten ska svara för följande månad. Staten betalar dessutom för att trygga finansieringen av förmånerna i förskott 12 procent av den uppskattade årliga kostnaden för arbetsmarknadsstödet för att täcka det finansieringsbehov som följer av en fördröjning av kommunernas betalningsdel och som motsvarar differensen mellan inkomsterna och utgifterna (minimibelopp för finansieringen av arbetsmarknadsstödet).

3 d §

Uppbörd av kommunernas finansieringsandel

Folkpensionsanstalten uppbär hos kommunerna månatligen i efterskott deras finansieringsandel, som Folkpensionsanstalten använder som en del av det arbetsmarknadsstöd den betalar ut. Om en kommun inte har betalt sin finansieringsandel senast på den förfallodag som anges genom förordning, uppbärs för dröjsmålstiden en dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.

Som hemkommun för en mottagare av arbetsmarknadsstöd betraktas den kommun som den dag för utbetalning av arbetsmarknadsstödet som nämns i 3 a § 1 mom. är anecknad som mottagarens hemkommun i det befolkningsdatasystem som avses i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009).

Föreslagen lydelse

Staten betalar Folkpensionsanstalten månatligen förskott för grunddagpenningen och *arbetsmarknadsstödet* så att förskottets belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten ska svara för följande månad. Staten betalar dessutom för att trygga finansieringen av förmånerna i förskott 12 procent av den uppskattade årliga kostnaden för *grunddagpenningen* och arbetsmarknadsstödet för att täcka det finansieringsbehov som följer av en fördröjning av kommunernas betalningsdel och som motsvarar differensen mellan inkomsterna och utgifterna (*minimibelopp för finansieringen grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet*).

3 d §

Uppbörd av kommunernas finansieringsandel

Folkpensionsanstalten uppbär hos kommunerna månatligen i efterskott deras finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet, grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningen. Folkpensionsanstalten använder kommunernas finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen som en del av det arbetsmarknadsstöd och den grunddagpenning den betalar ut, och redovisar finansieringsandelen av den inkomstrelaterade dagpenningen vidare till Sysselsättningsfonden för att användas som en del av finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel.

Om en kommun inte har betalt sin finansieringsandel senast på den förfallodag som anges genom förordning, uppbärs för dröjsmålstiden en dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Som hemkommun betraktas den kommun som i det befolkningsdatasystem som avses i

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myn-digheten för digitalisering och befolknings-data (661/2009) är antecknad

1) som hemkommun för en mottagare av arbetsmarknadsstöd på den utbetalningsdag för arbetsmarknadsstödet som anges i 3 a § 1 och 2 mom.,

2) som hemkommun för en mottagare av grunddagpenning på den utbetalningsdag för arbetslöshetsdagpenningen som anges i 3 b § 1 och 2 mom., och

3) som hemkommun för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning på den utbet-alningsdag för den inkomstrelaterade dag-penningen som anges i 4 § 2 mom. i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner eller 25 § 1 mom. i lagen om arbetslöshets-kassor.

3 e §

3 e §

Övriga bestämmelser om finansieringen

Övriga bestämmelser om finansieringen

Det rörlighetsunderstöd och de därtill hö-rande förhöjningsdelar som avses i 8 kap. i denna lag samt de kostnadsersättningar som avses i 10 kap. 6 § i denna lag och i 9 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och före-tagsservice finansieras med statsmedel.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om förfarandet för förskott och slut-lig finansiering till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna, om uppbörden av kommunens finansieringsandel till Folk-pensionsanstalten enligt 3 a § och om betal-ningen av det i 3 b § avsedda minimibelop-pet för finansieringen av arbetsmarknadsstö-det.

De förvaltningskostnader som Folkpens-ionsanstalten förorsakas av verksamhet en-ligt denna lag hänförs till anstaltens förvalt-ningskostnader.

Det rörlighetsunderstöd och de därtill hö-rande förhöjningsdelar som avses i 8 kap. i denna lag samt de kostnadsersättningar som avses i 10 kap. 6 § i denna lag och i 103 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskrafts-service finansieras med statsmedel.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om förfarandet för förskott och slut-lig finansiering till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna, om uppbörden av kommunens i 3 a och 3 b § avsedda finansie-ringsandel till Folkpensionsanstalten, om det i 3 c § avsedda minimibeloppet för finansie-ringen av *grunddagpenningen* och arbets-marknadsstödet och om det i 3 d § avsedda redovisandet av den inkomstrelaterade dag-penningens finansieringsandel till Syssel-sättningsfonden.

De förvaltningskostnader som Folkpens-ionsanstalten förorsakas av verksamhet en-ligt denna lag hänförs till anstaltens förvalt-ningskostnader.

Gällande lydelse

Staten ska till Folkpensionsanstalten för trygghand av finansieringen av arbetslöshetsförmåner betala ett så stort belopp att Folkpensionsanstaltens likviditet för betalning av grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (*likviditetsbelopp*). Likviditetsbeloppet ska återbetalas till staten när det inte längre behövs för att trygga likviditeten för grunddagpenningen eller arbetsmarknadsstödet.

Folkpensionsanstalten ska årligen senast den 15 maj lämna social- och hälsovårdsministeriet en beräkning av de arbetslöshetsförmåner som staten ska svara för det följande året. En beräkning av kommunernas finansieringsandel och minimibeloppet för finansieringen av arbetsmarknadsstödet ska lämnas i samband med denna beräkning.

Föreslagen lydelse

Staten ska till Folkpensionsanstalten för trygghand av finansieringen av arbetslöshetsförmåner betala ett så stort belopp att Folkpensionsanstaltens likviditet för betalning av grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (*likviditetsbelopp*). Likviditetsbeloppet ska återbetalas till staten när det inte längre behövs för att trygga likviditeten för grunddagpenningen eller arbetsmarknadsstödet.

Folkpensionsanstalten ska årligen senast den 15 maj lämna social- och hälsovårdsministeriet en beräkning av de arbetslöshetsförmåner som staten ska svara för det följande året. En beräkning av kommunernas finansieringsandel och av minimibeloppet för finansieringen av *grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet* ska lämnas i samband med denna beräkning.

1. Denna lag träder i kraft den 20 .

2. De bestämmelser om arbets- och näringsbyråer, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och arbets- och näringsmyndigheter som gällde vid ikraftträdandet av denna lag ska tillämpas på arbetskraftsmyndigheter och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter i ärenden som gäller sådant arbete, en sådan sysselsättningsplan eller sådan service till stöd för sysselsättning som myndigheten i fråga tillhandahållit en person.

3. Bestämmelserna om sysselsättningsfrämjande service i denna lag ska också tillämpas på sysselsättningsfrämjande service som avses i den lag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

4. Arbetskraftsmyndigheten sköter de ärenden som gäller i 11 § 4 mom. avsedda arbetskraftspolitiska utlåtanden och som är anhängiga vid arbets- och näringsbyråerna och vid arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter vid ikraftträdandet av denna lag samt de åtgärder som följer av ändringsökande.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5. Med avvikelse från 4 mom. sköter närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter de ärenden som gäller i 11 kap. 4 § avsedda arbetskraftspolitiska utlåtanden och är anhängiga vid arbets- och näringsbyråerna vid ikraftträdandet av denna lag samt de åtgärder som följer av ändringssökande, till den del de omfattas av en arbets- och näringsbyrås behörighet enligt förordning utfärdad med stöd av 15 § 2 mom. i den lag om närings-, trafik- och miljöcentralerna som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

6. Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter svarar för de rättegångskostnader som avses i 12 kap. 9 § i sådana situationer där skyldigheten att betala i huvudsak eller delvis grundar sig på ett arbetskraftspolitiskt utlåtande av arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter.

7. Till de dagar för vilka arbetslöshetsförmån betalas och vilka inverkar på det i denna lag avsedda finansieringsansvar som staten och hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning har räknas också de dagar för vilka stödmottagaren har fått arbetslöshetsförmån före ikraftträdandet av denna lag. Till de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd betalas räknas dessutom de dagar före den 1 januari 2006 och före den 1 januari 2015 för vilka stödmottagaren har fått arbetsmarknadsstöd. Som dagar för vilka arbetsmarknadsstöd betalas betraktas också dagar före den 1 januari 2006 för vilka arbetsmarknadsstöd betalats för tid i sådan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som avses i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001).

8. Bestämmelserna i 14 kap. 3 a och 3 b § i denna lag tillämpas på de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning betalas och för vilka Folkpensionsanstalten

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

efter ikraftträdandet av denna lag har betalat arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning till stödmottagaren.

7.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1380/2021) ikraftträdandebestämmelsen, sådan den lyder i lag 289/2022, som följer:

Gällande lydelse

Denna lag träder i kraft den 2 maj 2022.

Lagens 2 a kap. 14 a § gäller till och med den 30 juni 2025.

På ett förfarande från en arbetssökandes sida som ägt rum före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

När det bedöms om den arbetssökandes förfarande är upprepat på det sätt som avses i 2 a kap. 9 och 10 §, beaktas inte ett sådant förfarande som ägt rum före lagens ikraftträdande.

Lagens 2 a kap. 14 a § tillämpas på underlåtelse att fullfölja sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter denna, vägran att delta i service eller avbrytande av servicen, om servicen har eller skulle ha börjat senast den 31 december 2024.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 2 maj 2022.

På en arbetssökandes förfarande som ägt rum före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av *denna* lag.

Vid bedömning av om en arbetssökandes förfarande är upprepat på det sätt som avses i 2 a kap. 9 och 10 § ska förfaranden som ägt rum före ikraftträdandet av *denna* lag inte beaktas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 1, 4 och 8 §, 10 § 1 mom. 1 punkten, 14 a § 1 mom., 14 c §, 14 d § 3 mom., 14 e § 4 mom., 14 f § 1 mom. och 23 §, sådana de lyder, 1 § i lagarna 1189/2009 och 678/2022, 4 § i lagarna 1301/2002, 1049/2014, 522/2018 och 1312/2019, 8 § i lagarna 1049/2014 och 522/2018, 10 § 1 mom. 1 punkten, 14 a § 1 mom., 14 c §, 14 d § 3 mom., 14 e § 4 mom. och 14 f § 1 mom. i lag 678/2022 och 23 § i lagarna 1049/2014, 1076/2018 och 914/2020, samt *fogas* till lagen en ny 26 c §, i stället för den 26 c § som upphävts genom lag 970/2013, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens syfte

Arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och altemneringsersättning enligt lagen om altemneringsledighet (1305/2002) finansieras genom en statsandel som motsvarar grundtrygghetsandelen, genom arbetslöshetsförsäkringspremier enligt denna lag, genom arbetsgivarens självriskpremier enligt utkomstskyddet för arbetslösa (självriskpremier) och genom medlemsavgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) så som föreskrivs i denna lag. De arbetspensionstillägg och försäkringspremier som avses i arbetspensionslagstiftningen, de vuxenutbildningsstöd som avses i lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000) i fråga om andra än företagare och yrkesexamensstipendier i fråga om andra än i tjänste- eller anställningsförhållande till staten varande personer samt den lönegaranti som avses i lönegarantilagen (866/1998) och lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) finansieras med avgifterna enligt denna lag så som föreskrivs i denna lag.

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens syfte

Arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) finansieras genom en statsandel, genom en finansieringsandel för hemkommunen för mottagaren av arbetslöshetsdagpenning, genom arbetslöshetsförsäkringspremier och arbetsgivarens självriskpremier för utkomstskyddet för arbetslösa (självriskpremier) enligt denna lag samt genom medlemsavgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) så som föreskrivs i denna lag. Altemneringsersättning enligt lagen om altemneringsledighet (1305/2002) finansieras genom en statsandel, genom arbetslöshetsförsäkringspremier enligt denna lag och genom medlemsavgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) så som föreskrivs i denna lag. I arbetspensionslagstiftningen avsedda arbetspensionstillägg och försäkringspremier, i lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000) avsedda vuxenutbildningsstöd i fråga om andra än företagare och yrkesexamensstipendier i fråga om andra än i tjänste- eller anställningsförhål-

Gällande lydelse

Bestämmelser om finansieringen av arbetslöshetskassorna finns i lagen om arbetslöshetskassor.

4 §

Finansiering av inkomstrelaterad dagpenning

Som statsandel till en arbetslöshetskassa betalas för varje inkomstrelaterad dagpenning ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt 6 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Om inkomstrelaterad dagpenning betalas jämkad eller minskad enligt 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningens relativa andel av varje full inkomstrelaterad dagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Föreslagen lydelse

lande till staten varande personer, i lönegarantilagen (866/1998) och lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) avsedd lönegaranti, i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd omställningspenning och i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd utbildning inom omställningsskyddet finansieras med avgifter enligt denna lag så som föreskrivs i denna lag.

Bestämmelser om finansieringen av arbetslöshetskassorna finns i lagen om arbetslöshetskassor.

4 §

Finansiering av inkomstrelaterad dagpenning

Löntagares inkomstrelaterade dagpenning finansieras genom en statsandel och en finansieringsandel för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning, en andel från Sysselsättningsfonden och en finansieringsandel från arbetslöshetskassan.

I statsandel betalas till arbetslöshetskassan för varje inkomstrelaterad dagpenning ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt 6 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 100 dagar. Efter denna period betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningen minskat med finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning, där finansieringsandelen i fråga om varje belopp av grunddagpenning som ingår i den inkomstrelaterade dagpenningen är

1) 10 procent till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 200 dagar,

2) 20 procent för tiden efter den som avses i 1 punkten till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 300 dagar,

3) 30 procent för tiden efter den som avses i 2 punkten, till dess att personen har betalats

Gällande lydelse

För inkomstrelaterade dagpenningar för permitteringstid, för inkomstrelaterade dagpenningar som grundar sig på väderhinder enligt 1 kap. 5 § 1 mom. 12 punkten och orsak som jämföras med permittering enligt 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och för tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § i den lagen betalas inte statsandel. Som Sysselsättningsfondens andel betalas till arbetslöshetskassan för dessa dagpenningar 94,5 procent av utgifterna.

Arbetslöshetskassans andel av varje inkomstrelaterad dagpenning är 5,5 procent, om inte något annat följer av 1 och 2 mom. Om förhöjd inkomstrelaterad dagpenning betalas enligt 6 kap. 2 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, beräknas arbetslöshetskassans andel dock av inkomstrelaterad dagpenning som bestäms enligt 1 mom. i den paragrafen.

För andra än i 2 mom. avsedda inkomstrelaterade dagpenningar betalas som Sysselsättningsfondens andel till arbetslöshetskassan för varje inkomstrelaterad dagpenning skillnaden mellan den betalda inkomstrelaterade dagpenningen och beloppen enligt 1 och 3 mom.

Föreslagen lydelse

arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 400 dagar, och

4) 40 procent för tiden efter den som avses i 3 punkten.

Om inkomstrelaterad dagpenning betalas jämförd eller minskad enligt 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, beräknas statsandelen och finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning så att de motsvarar grunddagpenningens relativa andel av varje full inkomstrelaterad dagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

För inkomstrelaterade dagpenningar för permitteringstid, för inkomstrelaterade dagpenningar som grundar sig på väderhinder enligt 1 kap. 5 § 1 mom. 12 punkten och orsak som jämföras med permittering enligt 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och för tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § i den lagen betalas inte statsandel eller finansieringsandel för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning. Som Sysselsättningsfondens andel betalas till arbetslöshetskassan för dessa dagpenningar 94,5 procent av utgifterna.

Arbetslöshetskassans andel av varje inkomstrelaterad dagpenning är 5,5 procent, om inte något annat följer av 2 och 3 mom. Om förhöjd inkomstrelaterad dagpenning betalas enligt 6 kap. 2 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, beräknas arbetslöshetskassans andel dock av inkomstrelaterad dagpenning som bestäms enligt 1 mom. i den paragrafen.

För andra än i 3 mom. avsedda inkomstrelaterade dagpenningar betalas som Sysselsättningsfondens andel till arbetslöshetskassan för varje inkomstrelaterad dagpenning skillnaden mellan den betalda inkomstrelaterade dagpenningen och beloppen enligt 2 och 4 mom.

De 100 dagarna för vilka arbetslöshetsdagpenning betalas börjar räknas från början efter det att personen efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret har blivit berättigad till en ny

Gällande lydelse

Bestämmelser om finansieringen av förmåner som betalas av en företagarkassa, om finansieringen av företagarförmåner som betalas av en löntagarkassa, om statsandel till en arbetslöshetskassas förvaltningskostnader, om Sysselsättningsfondens andel samt om betalningen av statsandelen och Sysselsättningsfondens andel finns i lagen om arbetslöshetskassor.

8 §

Finansieringen av grunddagpenningen

Sysselsättningsfonden betalar genom förmedling av social- och hälsovårdsministeriet till Folkpensionsanstalten den andel för finansieringen av grunddagpenningarna enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, de därtill hörande barnförhöjningarna samt förhöjningsdelarna som anges i 23 §. Till övriga delar finansieras utgifterna med den statsandel som betalas till Folkpensionsanstalten.

Bestämmelser om betalningen av statsandelen, om användningen av förskott på statsandelen och om förvaltningskostnaderna för Folkpensionsanstaltens arbetslöshetsförmåner finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

10 §

Sysselsättningsfondens uppgifter

Föreslagen lydelse

maximitid enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Bestämmelser om finansieringen av förmåner som betalas av en företagarkassa, om finansieringen av företagarförmåner som betalas av en löntagarkassa, om statsandel till en arbetslöshetskassas förvaltningskostnader, om Sysselsättningsfondens andel samt om betalningen av statsandelen och Sysselsättningsfondens andel finns i lagen om arbetslöshetskassor.

Bestämmelser om uppbörd av finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning och om redovisning av hemkommunens finansieringsandel till Sysselsättningsfonden finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

8 §

Finansieringen av grunddagpenningen

Sysselsättningsfonden betalar genom förmedling av social- och hälsovårdsministeriet till Folkpensionsanstalten den andel för finansieringen av grunddagpenningarna enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, de därtill hörande barnförhöjningarna samt förhöjningsdelarna som anges i 23 §. Till övriga delar finansieras utgifterna med den statsandel *och den finansieringsandel för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning* som betalas till Folkpensionsanstalten.

Bestämmelser om betalningen av statsandelen, om användningen av förskott på statsandelen och om förvaltningskostnaderna för Folkpensionsanstaltens arbetslöshetsförmåner finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

10 §

Sysselsättningsfondens uppgifter

Gällande lydelse

Sysselsättningsfonden har till uppgift att
1) finansiera de förmåner som avses i 1 § till den del staten och de enskilda arbetslöshetskassorna inte svarar för dem,

14 a §

*Uppsägande arbetsgivares omställnings-
skyddspremie*

Uppsägande arbetsgivares omställnings-
skyddspremie utgår från den omställningspen-
ning som Folkpensionsanstalten eller arbets-
löshetskassan betalar och dess belopp är om-
ställningspenningen multiplicerad med 0–2,9.
Uppsägande arbetsgivares omställnings-
skyddspremie betalas för sådana arbetstagare
som avses i 5 a kap. 2 § 1 mom. 1–3 punkten
i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-
service.

14 c §

Rätt att få uppgifter

För fastställande och verkställande av den
betalningsskyldighet som föreskrivs i 14 a §
och oberoende av sekretessbestämmelserna
och andra begränsningar som gäller erhål-
lande av uppgifter har Sysselsättningsfonden
och den besvärsinstans som avses i denna lag
rätt att utan avgift få nödvändiga uppgifter om
arbetsgivaren och arbetstagaren av

1) Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och arbets- och näringsbyråerna,

2) övriga statliga myndigheter, välfärdssområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt övriga offentligt rättsliga samfund,

3) arbetsgivaren.

Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och arbets- och näringsbyråerna har den rätt som avses i 1 mom. att av arbetsgivaren få

Föreslagen lydelse

Sysselsättningsfonden har till uppgift att
1) finansiera de förmåner som avses i 1 § till den del staten, *hemkommunen* för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning och de enskilda arbetslöshetskassorna inte svarar för dem,

14 a §

*Uppsägande arbetsgivares omställnings-
skyddspremie*

Uppsägande arbetsgivares omställnings-
skyddspremie utgår från den omställningspen-
ning som Folkpensionsanstalten eller arbets-
löshetskassan betalar och dess belopp är om-
ställningspenningen multiplicerad med 0–2,9.
Uppsägande arbetsgivares omställnings-
skyddspremie betalas för sådana arbetstagare
som avses i 69 § 1 mom. 1–3 punkten i lagen
om ordnande av arbetskraftsservice.

14 c §

Rätt att få uppgifter

För fastställande och verkställande av den
betalningsskyldighet som föreskrivs i 14 a §
och oberoende av sekretessbestämmelserna
och andra begränsningar som gäller erhål-
lande av uppgifter har Sysselsättningsfonden
och den besvärsinstans som avses i denna lag
rätt att utan avgift få nödvändiga uppgifter om
arbetsgivaren och arbetstagaren av

1) Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och *arbetskraftsmyndigheterna*,

2) övriga statliga myndigheter, välfärdssområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt övriga offentligt rättsliga samfund, och

3) arbetsgivaren.

Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och *arbetskraftsmyndigheterna* har den rätt som avses i 1 mom. att av arbetsgivaren få

Gällande lydelse

de uppgifter som är nödvändiga för att fullgöra skyldigheten att lämna uppgifter enligt 14 d §.

14 d §

Skyldighet att lämna uppgifter

Oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter ska arbets- och näringsbyrån före utgången av april och oktober månad upplysa Sysselsättningsfonden om de utlåtanden som avses i 9 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

14 e §

Påförande av omställningsskyddspremie i vissa situationer

Om uppsägande arbetsgivares omställningsskyddspremie tas ut i en situation där en sådan arbetstagare som avses i 5 a kap. 2 § 1 mom. 1—3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice inte har fått omställningsspenning, fastställer Sysselsättningsfonden den lön som ska ligga till grund för omställningsspenningen med iakttagande av bestämmelserna i 9 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

14 f §

Meddelande av beslut och uppbörd av omställningsskyddspremie

Sysselsättningsfonden meddelar beloppet av uppsägande arbetsgivares omställningsskyddspremie i ett skriftligt beslut när den har blivit upplyst av Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan om att omställningsspenning har betalats eller av arbets- och näringsbyrån om att rätt till utbildning föreligger. Innan beslutet meddelas ska Sysselsättningsfon-

Föreslagen lydelse

de uppgifter som är nödvändiga för att fullgöra skyldigheten att lämna uppgifter enligt 14 d §.

14 d §

Skyldighet att lämna uppgifter

Oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter ska *arbetskraftsmyndigheter* före utgången av april och oktober månad upplysa Sysselsättningsfonden om de utlåtanden som avses i 9 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

14 e §

Påförande av omställningsskyddspremie i vissa situationer

Om uppsägande arbetsgivares omställningsskyddspremie tas ut i en situation där en sådan arbetstagare som avses i 69 § 1 mom. 1—3 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice inte har fått omställningsspenning, fastställer Sysselsättningsfonden den lön som ska ligga till grund för omställningsspenningen med iakttagande av bestämmelserna i 9 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

14 f §

Meddelande av beslut och uppbörd av omställningsskyddspremie

Sysselsättningsfonden meddelar beloppet av uppsägande arbetsgivares omställningsskyddspremie i ett skriftligt beslut när den har blivit upplyst av Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan om att omställningsspenning har betalats eller av *arbetskraftsmyndigheten* om att rätt till utbildning föreligger. Innan beslutet meddelas ska Sysselsättningsfon-

Gällande lydelse

den bereda arbetsgivaren tillfälle att framlägga en skriftlig anhållan om befrielse från omställningsskyddspremie samt eventuella uppgifter som grund för befrielse.

23 §

Arbetslöshetsförsäkringspremieintäkt som ska redovisas till grundskyddet

Sysselsättningsfonden redovisar genom förmedling av social- och hälsovårdsministeriet av löntagares influtna arbetslöshetsförsäkringspremie till Folkpensionsanstalten för finansiering av grunddagpenningen ett belopp, som i genomsnitt motsvarar beloppet av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för arbetstagare som inte hör till arbetslöshetskassorna, dock så att det redovisade beloppet uppgår till högst utgiften för grunddagpenningen. Det belopp som årligen ska redovisas fastställs av social- och hälsovårdsministeriet sedan det begärt utlåtande av Sysselsättningsfonden. Det belopp som ska redovisas kan vid behov justeras under redovisningsåret på initiativ av Folkpensionsanstalten eller social- och hälsovårdsministeriet.

Utöver det belopp som avses i 1 mom. redovisar Sysselsättningsfonden årligen 50 300 000 euro till Folkpensionsanstalten för finansiering av grunddagpenningen. Om det sammanlagda redovisade beloppet enligt 1 mom. och detta moment är större än utgiften för grunddagpenningen, uppgår det sammanlagda belopp som ska redovisas dock till högst utgiften för grunddagpenningen.

Föreslagen lydelse

den bereda arbetsgivaren tillfälle att framlägga en skriftlig anhållan om befrielse från omställningsskyddspremie samt eventuella uppgifter som grund för befrielse.

23 §

Arbetslöshetsförsäkringspremieintäkt som ska redovisas till grundskyddet

Sysselsättningsfonden redovisar genom förmedling av social- och hälsovårdsministeriet av löntagares influtna arbetslöshetsförsäkringspremie till Folkpensionsanstalten för finansiering av grunddagpenningen ett belopp, som i genomsnitt motsvarar beloppet av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för arbetstagare som inte hör till arbetslöshetskassorna, dock så att det redovisade beloppet uppgår till högst utgiften för grunddagpenningen *minskat med den finansieringsandel för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning som avses i 14 kap. 3 b §*. Det belopp som årligen ska redovisas fastställs av social- och hälsovårdsministeriet sedan det begärt utlåtande av Sysselsättningsfonden. Det belopp som ska redovisas kan vid behov justeras under redovisningsåret på initiativ av Folkpensionsanstalten eller social- och hälsovårdsministeriet.

Utöver det belopp som avses i 1 mom. redovisar Sysselsättningsfonden årligen 50 300 000 euro till Folkpensionsanstalten för finansiering av grunddagpenningen. Om det sammanlagda redovisade beloppet enligt 1 mom. och detta moment är större än utgiften för grunddagpenningen *minskad med finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning*, uppgår det totala belopp som ska redovisas dock till högst utgiften för grunddagpenningen *minskad med finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av grunddagpenning*.

Gällande lydelse

Närmare bestämmelser om beräkningen och betalningen av det belopp som ska redovisas utfärdas genom förordning av statsrådet.

26 c §

upphävts genom L 970/2013.

Föreslagen lydelse

Närmare bestämmelser om beräkningen och betalningen av det belopp som ska redovisas utfärdas genom förordning av statsrådet.

26 c §

Rätt att få uppgifter av Folkpensionsanstalten

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Sysselsättningsfonden rätt att avgiftsfritt av Folkpensionsanstalten få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över redovisningen av finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning.

Folkpensionsanstalten ska årligen efter fastställt bokslut delge Sysselsättningsfonden och social- och hälsovårdsministeriet den faktiska finansieringsandel för inkomstrelaterad dagpenning och grunddagpenning året innan som fakturerats av kommunerna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Till de dagar för vilka arbetslöshetsdagpenning betalas och vilka inverkar på det i denna lag avsedda finansieringsansvar som staten och hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning har räknas också de dagar för vilka stödmottagaren har fått arbetslöshetsdagpenning före ikraftträdandet av denna lag.

Bestämmelserna i 4 § i denna lag tillämpas på de dagar för vilka inkomstrelaterad dagpenning betalas och för vilka arbetslöshetskassan har betalat inkomstrelaterad dagpenning till stödmottagaren efter lagens ikraftträdande.

9.

Lag

om ändring av lagen om arbetslöshetskassor

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) 19 § 1 mom., 25 § och 25 a §, 1 mom., sådana de lyder, 19 § 1 mom. i lag 722/2020, 25 § i lagarna 1190/2009, 971/2013 och 1313/2019 och 25 a § 1 mom. i lag 1190/2009, som följer:

Gällande lydelse

19 §

Medlemsavgifter

Medlemsavgifterna ska bestämmas så att de i löntagarkassor jämte statsandelen och Sysselsättningsfondens andel och i företagarkassor jämte statsandelen kan anses vara tillräckliga för att kassan ska kunna fullgöra sina förbindelser. Medlemsavgifterna fastställs av Finansinspektionen på framställning av kassan med beaktande av vad som i 20 § föreskrivs om utjämningsfonder och i 20 a § om arbetslöshetskassans plan för återställande av en sund finansiell ställning.

25 §

Finansiering av förmåner som betalas av en företagarkassa

För de av företagarkassan med stöd av 5 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningen och barnförhöjningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Statsandel betalas dock inte för den inkomstrelaterad dagpenning som betalats med stöd av 2 kap. 7 § 1

Föreslagen lydelse

19 §

Medlemsavgifter

Medlemsavgifterna ska bestämmas så att de i löntagarkassor jämte statsandelen, finansieringsandelen *för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning* och Sysselsättningsfondens andel och i företagarkassor jämte statsandelen och finansieringsandelen *för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning* kan anses vara tillräckliga för att kassan ska kunna fullgöra sina förbindelser. Medlemsavgifterna fastställs av Finansinspektionen på framställning av kassan med beaktande av vad som i 20 § föreskrivs om utjämningsfonder och i 20 a § om arbetslöshetskassans plan för återställande av en sund finansiell ställning.

25 §

Finansiering av förmåner som betalas av en företagarkassa

För de av företagarkassan med stöd av 5 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna betalas i statsandel för varje inkomstrelaterad dagpenning ett belopp som motsvarar grunddagpenningen och barnförhöjningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa *till dess att personen har betalats arbetslöshetsdagpenning för*

Gällande lydelse

mom. 5 och 6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa för permitteringstid och tiden för avbrott i utförande av arbete.

Om inkomstrelaterad dagpenning betalas jämkad eller minskad enligt 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningens och barnförhöjningens relativa andel av varje full arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Vid finansieringen av de av företagarkassan med stöd av 5 kap. 10 a § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna iakttas i tillämpliga delar det som i 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner föreskrivs om finansiering av inkomstrelaterade dagpenningar.

25 a §

Finansiering av företagarförmåner som betalas av en löntagarkassa

För de av en löntagarkassa med stöd av 5 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för

Föreslagen lydelse

sammanlagt 100 dagar. Därefter betalas som statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningen minskat med den finansieringsandel för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning som avses i 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

Om inkomstrelaterad dagpenning betalas jämkad eller minskad enligt 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, *beräknas statsandelen och finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning så att de motsvarar grunddagpenningens relativa andel av varje full inkomstrelaterad dagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. För inkomstrelaterad dagpenning som med stöd av 2 kap. 7 § 1 mom. 5 och 6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalats för permitteringstid och tiden för avbrott i utförande av arbete betalas dock inte statsandel eller finansieringsandel för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning.*

Vid finansieringen av de av företagarkassan med stöd av 5 kap. 10 a § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna iakttas i tillämpliga delar det som i 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner föreskrivs om finansiering av inkomstrelaterad dagpenning.

Bestämmelser om uppbörd av finansieringsandelen för hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning och om redovisning av hemkommunens finansieringsandel till Syssestättningssifonden finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

25 a §

Finansiering av företagarförmåner som betalas av en löntagarkassa

För de av en löntagarkassa med stöd av 5 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda arbetslöshetsdagpenning-

Gällande lydelse

arbetslösa betalda arbetslöshetsdagpenningarna betalas i statsandel den andel som bestäms i 25 § 1 och 2 mom. i denna lag.

Löntagarkassans andel är 5,5 procent av varje arbetslöshetsdagpenning, om inte något annat följer av 1 mom.

Föreslagen lydelse

arna betalas i statsandel och i finansieringsandel för *hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning* den andel som bestäms i 25 § 1 och 2 mom. i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Till de dagar för vilka arbetslöshetsdagpenning betalas och vilka inverkar på det i denna lag avsedda finansieringsansvar som staten och hemkommunen för en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning har räknas också de dagar för vilka stödmottagaren har fått arbetslöshetsdagpenning före ikraftträdandet av denna lag.

Bestämmelserna i 25 och 25 a § i denna lag tillämpas på de dagar för vilka inkomstrelaterad dagpenning betalas och för vilka arbetslöshetskassan har betalat inkomstrelaterad dagpenning till stödmottagaren efter lagens ikraftträdande.

10.

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i utlänningslagen (301/2004) 75, 83 och 85 § samt 191 § 9 punkten,
sådana de lyder, 75 och 85 § samt 191 § 9 punkten i lag 1218/2013 och 83 § i lagarna
501/2016, 437/2019 och 1218/2013, samt
ändras 3 § 6 och 6 a-punkten, 72 och 73 §, 86 a § 2 mom., 160 §, 163 § 3 mom., 187 § 1
mom., 190 § 1 mom. och 194 §,
sådana de lyder, 3 § 6 punkten i lag 501/2016, 3 § 6 a-punkten, 72 och 73 §, 86 a § 2 mom.
och 194 § i lag 1218/2013, 160 och 163 § 3 mom. i lag 360/2007, 187 § 1 mom. i lag 554/2021
och 190 § 1 mom. i lag 850/2019, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *uppehållstillstånd för arbetstagare* ett uppehållstillstånd för förvärsarbete som beviljas utläningar genom ett förfarande i två steg där arbets- och näringsbyrån fattar ett delbeslut i saken innan Migrationsverket fattar sitt beslut,

6 a) *annat uppehållstillstånd för förvärsarbete* ett uppehållstillstånd för förvärsarbete som beviljas utläningar utan föregående delbeslut av arbets- och näringsbyrån,

5 kap.

Arbete

72 §

Ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och bilagor till den

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *uppehållstillstånd för arbetstagare* ett uppehållstillstånd för förvärsarbete som beviljas utläningar *och vid prövningen av vilket den regionala tillgången på arbetskraft utreds,*

6 a) *annat uppehållstillstånd för förvärsarbete* ett uppehållstillstånd för förvärsarbete som beviljas utläningar *och vid prövningen av vilket den regionala tillgången på arbetskraft inte utreds,*

5 kap.

Arbete

72 §

Ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och bilagor till den

Gällande lydelse

Bestämmelser om ansökan om uppehållstillstånd finns i 60 §. Till en ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare ska arbetsgivaren föga

1) sådan information om de centrala villkoren i arbetet som avses i 2 kap. 4 § i arbetsavtalslagen (55/2001),

2) en försäkran om att villkoren stämmer överens med gällande bestämmelser och kollektivavtalet i fråga eller, om det inte finns något kollektivavtal som ska tillämpas, svarar mot den praxis som gäller arbetstagare som är verksamma i motsvarande uppgifter på arbetsmarknaden,

3) om arbets- och näringsbyrån kräver det, en utredning om att arbetsgivaren har uppfyllt och i fortsättningen förmår uppfylla sina förpliktelser som arbetsgivare.

73 §

Arbets- och näringsbyråns delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare

Beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare baserar sig på en prövning där man ska

1) utreda möjligheten att inom en rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete,

3) säkerställa att uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas endast personer som uppfyller villkoren, om det för arbetet krävs särskild kompetens eller ett godkänt hälsotillstånd,

4) säkerställa att de utredningar, den information och den försäkran arbetsgivaren fogat till ansökan stämmer överens med vad som föreskrivs i 72 §.

När beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare prövas ska de riktlinjer som avses i 71 § beaktas.

Föreslagen lydelse

Bestämmelser om ansökan om uppehållstillstånd finns i 60 §. Till en ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare ska arbetsgivaren föga

1) sådan information om de centrala villkoren i arbetet som avses i 2 kap. 4 § i arbetsavtalslagen (55/2001),

2) en försäkran om att villkoren stämmer överens med gällande bestämmelser och kollektivavtalet i fråga eller, om det inte finns något kollektivavtal som ska tillämpas, svarar mot den praxis som gäller arbetstagare som är verksamma i motsvarande uppgifter på arbetsmarknaden,

3) om *Migrationsverket* kräver det, en utredning om att arbetsgivaren har uppfyllt och i fortsättningen förmår uppfylla sina förpliktelser som arbetsgivare.

73 §

Beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare

Beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare baserar sig på en prövning där man ska

1) utreda möjligheten att inom en rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete,

3) säkerställa att uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas endast personer som uppfyller villkoren, om det för arbetet krävs särskild kompetens eller ett godkänt hälsotillstånd,

4) säkerställa att de utredningar, den information och den försäkran arbetsgivaren fogat till ansökan stämmer överens med vad som föreskrivs i 72 §.

När beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare prövas ska de riktlinjer som avses i 71 § beaktas.

Om en ny ansökan gäller samma bransch som det uppehållstillstånd för arbetstagare

Gällande lydelse

Utlänningens försörjning ska vara tryggad genom inkomster från förvärvsarbete under den tid som uppehållstillståndet gäller.

75 §

Förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare

På skriftlig ansökan av arbetsgivaren eller uppdragsgivaren ger arbets- och näringsbyrån ett skriftligt förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare i det ärende som ansökan avser. Arbets- och näringsbyrån ska ge förhandsbeskedet utan dröjsmål. När uppehållstillstånd för arbetstagare söks ska arbets- och näringsbyrån på arbetsgivarens yrkande iaktta förhandsbeskedet under den tid som nämns i förhandsbeskedet.

85 §

Behörig arbets- och näringsbyrå

Behöriga för uppgifter som anges i denna lag är arbets- och näringsbyråerna i de kommuner som är mest betydande med tanke på den utländska arbetskraftens rörlighet, så som närmare föreskrivs genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

86 a §

Arbetsgivarens skyldigheter

Föreslagen lydelse

som var gällande när ansökan gjordes, görs ingen sådan prövning som avses i 1 mom. 1–3 punkten.

Om en ny ansökan inte gäller samma bransch som det uppehållstillstånd för arbetstagare som var gällande när ansökan gjordes och utlänningen har arbetat minst ett år med stöd av uppehållstillstånd för arbetstagare, görs ingen sådan prövning som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten.

Utlänningens försörjning ska vara tryggad genom inkomster från förvärvsarbete under den tid som uppehållstillståndet gäller.

(upphävs)

(upphävs)

86 a §

Arbetsgivarens skyldigheter

Gällande lydelse

I fråga om den tillsyn över löne- och andra anställningsvillkor som arbetarskyddsmyndigheten ansvarar för föreskrivs särskilt.

Om arbetarskyddsmyndigheten har sannolika skäl att misstänka sådant anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd enligt 47 kap. 6 a § i strafflagen (39/1889), utlänningsförseelse enligt 185 § 1 mom. i denna lag eller utlänningsförseelse av arbetsgivare enligt 186 §, ska arbetarskyddsmyndigheten anmäla saken till polisen.

10 kap.

Vistelse i fråga om medborgare i Europeiska unionen och därmed jämförbara personer

160 §

Behållande av arbetstagares eller självständiga yrkesutövares ställning

I fall som avses i 158 a § 1 mom. 1 punkten behåller en unionsmedborgare som inte längre är arbetstagare eller egenföretagare sin ställning som arbetstagare eller egenföretagare trots att han eller hon

1) har drabbats av tillfällig arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall,

2) har drabbats av ofrivillig arbetslöshet efter mer än ett års anställning och Arbetskraftsbyrån registrerar honom eller henne som arbetssökande,

3) har drabbats av ofrivillig arbetslöshet efter en anställning som varit tidsbegränsad till mindre än ett år eller under de första tolv månaderna av en anställning och Arbetskraftsbyrån registrerar honom eller henne som arbetssökande; i detta fall kvarstår ställningen som arbetstagare i sex månaders tid, eller

4) inleder en yrkesutbildning som har samband med den tidigare sysselsättningen, eller om han eller hon är ofrivilligt arbetslös, någon annan yrkesutbildning.

Föreslagen lydelse

En arbetsgivare som anställer en icke-unionsmedborgare, en därmed jämförbar person eller en familjemedlem till någon av dessa ska utan dröjsmål lämna *Migrationsverket* den information och utredning och den försäkran som avses i 72 § samt för förtroendemannen, den förtroendevalda och arbetarskyddsfullmäktigen på arbetsplatsen uppge utlänningsnamn och det kollektivavtal som ska tillämpas.

10 kap.

Vistelse i fråga om medborgare i Europeiska unionen och därmed jämförbara personer

160 §

Behållande av arbetstagares eller självständiga yrkesutövares ställning

I de fall som avses i 158 a § 1 mom. 1 punkten behåller en unionsmedborgare som inte längre är arbetstagare eller egenföretagare ställningen som arbetstagare eller egenföretagare även om han eller hon

1) tillfälligt blir arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall,

2) oavsiktligt blir arbetslös efter att ha arbetat över ett år och *Arbetskraftsmyndigheten* registrerar honom eller henne som arbetssökande,

3) oavsiktligt blir arbetslös efter att ett anställningsförhållande för viss tid som varat mindre än ett år har upphört eller under de tolv första månaderna och *Arbetskraftsmyndigheten* registrerar honom eller henne som arbetssökande, då behåller han eller hon sin ställning som arbetstagare i sex månader, eller

4) inleder en yrkesutbildning som anknyter till hans eller hennes tidigare arbete eller, om han eller hon är ofrivilligt arbetslös, någon annan yrkesutbildning.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

163 §

Permanent uppehållsrätt för personer som upphört att arbeta eller utöva sitt yrke

För förvärv av permanent uppehållsrätt med stöd av 1 mom. 1 eller 2 punkten räknas sökanden i fråga till godo också arbete i en annan medlemsstat. Perioder av ofrivillig arbetslöshet som Arbetskraftsbyrån har registrerat eller perioder som avbrutit yrkesutövningen av skäl som är oberoende av sökanden samt frånvaroperioder som berott på sjukdom eller olycksfall anses utgöra perioder i arbete.

163 §

Permanent uppehållsrätt för personer som upphört att arbeta eller utöva sitt yrke

För förvärv av permanent uppehållsrätt med stöd av 1 mom. 1 eller 2 punkten räknas även arbete i en annan medlemsstat till godo. Arbetslöshetsperioder som är oberoende av personens egen vilja och som Arbetskraftsmyndigheten har antecknat, eller avbrott i yrkesutövningen som beror på orsaker som inte beror på sökanden samt frånvaroperioder som beror på sjukdom eller olycksfall betraktas som perioder i arbete.

12 kap

Straffbestämmelser

187 §

Vägran att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare

Arbets- och näringsbyrån kan besluta att uppehållstillstånd för arbetstagare inte beviljas i fråga om anställning hos en sådan arbetsgivare eller i fråga om ett avtalsförhållande till en sådan uppdragsgivare som själv eller via en företrädare har lämnat en myndighet oriktig eller vilseledande information om ärenden som avses i 72, 86 a eller 86 b §. Beslutet ska fattas utan obefogat dröjsmål efter det att Arbets- och näringsbyrån har fått kännedom om grunden för beslutet.

12 kap

Straffbestämmelser

187 §

Vägran att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare

Migrationsverket kan besluta att uppehållstillstånd för arbetstagare inte beviljas i fråga om anställning hos en sådan arbetsgivare eller i fråga om ett avtalsförhållande till en sådan uppdragsgivare som själv eller via en företrädare har lämnat en myndighet oriktig eller vilseledande information om ärenden som avses i 72, 86 a eller 86 b §. Beslutet ska fattas utan obefogat dröjsmål efter det att *Migrationsverket* har fått kännedom om grunden för beslutet.

Gällande lydelse

13 kap

Rättsskydd

190 §

Besvär

I beslut som fattats av Migrationsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten, *arbetskraftsbyrån*, en finsk beskickning eller undervisnings- och kulturministeriet och som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

191 §

Besvärsförbud

I följande beslut som fattats med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär:

9) *förhandsbesked som arbets- och näringsbyrån gett med stöd av 75 §,*

194 §

Arbetsgivarens rätt att anföra besvär

En arbetsgivare har rätt att anföra besvär över beslut om uppehållstillstånd för arbetstaggare till den del det är fråga om de förutsättningar enligt 73 § som avgörs av *arbetskraftsmyndigheten*.

Föreslagen lydelse

13 kap

Rättsskydd

190 §

Besvär

I beslut som fattats av Migrationsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten, en finsk beskickning eller undervisnings- och kulturministeriet och som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

191 §

Besvärsförbud

I följande beslut som fattats med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär:

9) *upphävs*

194 §

Arbetsgivarens rätt att anföra besvär

En arbetsgivare har rätt att anföra besvär över beslut om uppehållstillstånd för arbetstaggare till den del det är fråga om förutsättningar enligt 73 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter (487/2021) 8, 11 och 12 § som följer:

Gällande lydelse

8 §

Arbets- och näringsbyråns uppgifter

Arbets- och näringsbyrån bedömer om en aktör inom naturproduktsplockningsbranschen är tillförlitlig på det sätt som avses i 5 §. Bedömningen ska göras för ett år åt gången på ansökan av aktören.

Arbets- och näringsbyrån ska övervaka att de villkor som anges i 5 och 7 § uppfylls och ge ett utlåtande om saken till en beskickning eller en arbetarskyddsmyndighet som begär att få ett sådant.

Arbets- och näringsbyrån ska tillsammans med arbetarskyddsmyndigheterna ge råd om tillämpningen av 4–7 §.

11 §

Rätt att få information och skyldighet att bevara handlingar

Arbets- och näringsbyrån och arbetarskyddsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av aktörer inom naturproduktsplockningsbranschen få sådana uppgifter och handlingar som är nödvändiga för

Föreslagen lydelse

8 §

Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenters uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (utvecklings- och förvaltningscentret) bedömer om en aktör inom naturproduktsplockningsbranschen är tillförlitlig på det sätt som avses i 5 §. Bedömningen ska göras för ett år åt gången på ansökan av aktören.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska övervaka att de villkor som anges i 5 och 7 § uppfylls och ge ett utlåtande om saken till en beskickning eller en arbetarskyddsmyndighet som begär att få ett sådant.

Utvecklings- och förvaltningscentret ska tillsammans med arbetarskyddsmyndigheterna ge råd om tillämpningen av 4–7 §.

11 §

Rätt att få information och skyldighet att bevara handlingar

Utvecklings- och förvaltningscentret och arbetarskyddsmyndigheterna har trots sekretessbestämmelserna rätt att av aktörer inom naturproduktsplockningsbranschen få sådana uppgifter och handlingar som är nödvändiga för

Gällande lydelse

den övervakning och tillsyn som föreskrivs i denna lag.

Arbets- och näringsbyrån och arbetarskyddsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter och dem som sköter offentliga uppdrag få uppgifter om fullgörandet av registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter, uppgifter om verksamhet, ekonomi och kopplingar eller uppgifter om fullgörandet av skyldigheter enligt denna lag, om uppgifterna är nödvändiga för att utreda den tillförlitlighet som avses i 5 §.

En aktör inom naturproduktsplockningsbranschen ska bevara de uppgifter som hänförs till fullgörandet av skyldigheterna enligt denna lag så att en arbetarskyddsmyndighet vid behov kan granska uppgifterna utan svårigheter. Aktören ska bevara uppgifterna i två år efter utgången av plockningsåret.

12 §

Ändringssökande

I fråga om arbets- och näringsbyråns beslut om tillförlitligheten hos en aktör inom naturproduktsplockningsbranschen får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Föreslagen lydelse

för den övervakning och tillsyn som föreskrivs i denna lag.

Utvecklings- och förvaltningscentret och arbetarskyddsmyndigheterna har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag få uppgifter om fullgörandet av registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter, uppgifter om verksamhet, ekonomi och kopplingar eller uppgifter om fullgörandet av skyldigheter enligt denna lag, om uppgifterna är nödvändiga för att klargöra den tillförlitlighet som avses i 5 §.

En aktör inom naturproduktsplockningsbranschen ska bevara de uppgifter som hänförs till fullgörandet av skyldigheterna enligt denna lag så att en arbetarskyddsmyndighet vid behov kan granska uppgifterna utan svårigheter. Aktören ska bevara uppgifterna i två år efter utgången av plockningsåret.

12 §

Ändringssökande

I fråga om *utvecklings- och förvaltningscentrets* beslut om tillförlitligheten hos en aktör inom naturproduktsplockningsbranschen får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020) 3 § 2 mom. 11 punkten och 11 § 1 mom. 8 punkten, och
ändras 3 § 2 mom. 10 punkten, 11 § 1 mom. 1 och 7 punkten samt 13 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

3 §

Personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelningen i fråga om ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden

För att utföra sina lagstadgade uppgifter får varje myndighet behandla de uppgifter den registrerat på följande sätt:

10) närings-, trafik- och miljöcentraler för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 och 5 punkten,

11) arbets- och näringsbyråer för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 punkten

11 §

Rätt att få uppgifter mellan de personuppgiftsansvariga för ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden

Vid behandlingen av uppgifter i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden har

1) Migrationsverket rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1–5 punkten i denna lag av polisen, skyddspolisen, Gränsbevakningsväsendet, förläggningar, flyktingslussar, förvarsenheter, utrikesministeriet, beskickningar,

Föreslagen lydelse

3 §

Personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelningen i fråga om ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden

För att utföra sina lagstadgade uppgifter får varje myndighet behandla de uppgifter den registrerat på följande sätt:

10) närings-, trafik- och miljöcentraler för behandlingsändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 och 5 punkten.

11) *upphävs*

11 §

Rätt att få uppgifter mellan de personuppgiftsansvariga för ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden

Vid behandlingen av uppgifter i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden har

1) Migrationsverket rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1–5 punkten av polisen, skyddspolisen, Gränsbevakningsväsendet, förläggningar, flyktingslussar, förvarsenheter, utrikesministeriet, beskickningar och närings-,

närings-, trafik- och miljöcentraler samt *arbets- och näringsbyråer* få uppgifter som är nödvändiga för att Migrationsverket ska kunna sköta sina uppgifter enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen (359/2003), lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (907/2017), nedan säsongsarbetslagen, lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (908/2017), nedan ICT-lagen, lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018), nedan forskar- och studerandelagen, lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011), nedan mottagningslagen, lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter (116/2002), nedan förvarslagen och lagen om främjande av integration (1386/2010), nedan integrationslagen,

7) en närings-, trafik- och miljöcentral rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 och 5 punkten i denna lag av Migrationsverket, polisen, Gränsbevakningsväsendet, förläggningar, flyktingslussar och beskickningar få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av centralens uppgifter enligt utlänningslagen och integrationslagen,

8) en *arbets- och näringsbyrå* rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 punkten i denna lag av Migrationsverket, polisen, Gränsbevakningsväsendet, beskickningar och närings-, trafik- och miljöcentraler få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av byråns uppgifter enligt utlänningslagen.

13 §

Annan rätt att få uppgifter

trafik- och miljöcentraler få uppgifter som är nödvändiga för att Migrationsverket ska kunna sköta sina uppgifter enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen (359/2003), lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (907/2017), nedan säsongsarbetslagen, lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (908/2017), nedan ICT-lagen, lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018), nedan forskar- och studerandelagen, lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011), nedan mottagningslagen, lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter (116/2002), nedan förvarslagen och lagen om främjande av integration (1386/2010), nedan integrationslagen,

7) en närings-, trafik- och miljöcentral rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 och 5 punkten av Migrationsverket, polisen, Gränsbevakningsväsendet, förläggningar, flyktingslussar, beskickningar och *välfärdsområdesmyndigheter* få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av centralens uppgifter enligt utlänningslagen och integrationslagen.

8) *upphävs*

13 §

Annan rätt att få uppgifter

Migrationsverket har för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1–5 punkten, förläggningar för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 3 punkten, flyktingslussar för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 och 3 punkten, förvarsenheter för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 4 punkten samt närings-, trafik- och miljöcentralerna, *arbets- och näringsbyråerna*, utrikesministeriet och beskickningar för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 punkten rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för skötseln av uppgifter enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen, säsongarbetslagen, ICT-lagen, forskar- och studerandelagen, mottagningslagen, förvarslagen och integrationslagen få nödvändiga uppgifter om fysiska och juridiska personer av de aktörer som anges i 4 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt av privata tjänsteproducenter och av företrädare som förordnats för barn utan vårdnadshavare.

Migrationsverket har för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1–5 punkten, förläggningar för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 3 punkten, flyktingslussar för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 och 3 punkten, förvarsenheter för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 4 punkten och närings-, trafik- och miljöcentralerna, utrikesministeriet och beskickningar för behandlingsändamål enligt 1 § 1 mom. 1 punkten rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för skötseln av uppgifter enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen, säsongarbetslagen, ICT-lagen, forskar- och studerandelagen, mottagningslagen, förvarslagen och integrationslagen få nödvändiga uppgifter om fysiska och juridiska personer av de aktörer som anges i 4 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt av privata tjänsteproducenter och av företrädare som förordnats för barn utan vårdnadshavare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om främjande av integration (1386/2010) 37 § 1 mom. 3 och 4 punkten och 40 §, av dem 37 § 1 mom. 4 punkten och 40 § sådana de lyder i lag 919/2012, och

ändras 3 § 1 mom. 6 punkten, 6, 8 och 10 §, 12 § 1 mom., 13 § 1, 2 och 4 mom., 14 § 1 mom., 17 § 1–3 mom., 18 §, 21 § 1–3 mom., 22 och 25 §, 31 § 1 och 3 mom., 32 § 2 mom., 44 § 1 mom., 82 § 2 mom., 84 § och 87 § 1–3 mom.,

sådana de lyder, 10 § 1 mom., 12 § 1 mom., 13 § 4 mom., 18 § 2 mom., 21 § 1–3 mom. och 25 § i lag 919/2012, 10 § 2 mom., 14 § 1 mom. och 17 § 3 mom. i lag 1382/2021, 22 § delvis ändrad i lagarna 919/2012 och 1376/2014, 44 § 1 mom. i lag 1134/2014, 82 § 2 mom. i lag 1015/2015, 84 § i lagarna 1251/2011 och 472/2015, 87 § 1 mom. i lag 1192/2019 och 87 § 3 mom. i lag 618/2020, och

fogas till 3 § 1 mom. en ny 7 punkt, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *person i behov av särskilda åtgärder* invandrare som behöver intensifierade integrationsfrämjande åtgärder i synnerhet på grund av nedsatt funktionsförmåga till följd av sjukdom eller skada eller av någon annan orsak eller på grund av ålder, familjesituation eller analfabetism eller av någon annan motsvarande orsak.

6 §

Ordnande av åtgärder som främjar integration

Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservicen och arbets- och näringsförvaltningens tjänster samt i form av andra åtgärder som främjar integration.

8 §

Vägledning och rådgivning

Kommunen, arbets- och näringsbyrån och andra myndigheter ska ge invandrare lämplig vägledning och rådgivning om integrationsfrämjande åtgärder och tjänster samt om arbetslivet.

10 §

Arrangemang för inledande kartläggning

Arbets- och näringsbyrån ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *person i behov av särskilda åtgärder* invandrare som behöver intensifierade integrationsfrämjande åtgärder i synnerhet på grund av nedsatt funktionsförmåga till följd av sjukdom eller skada eller av någon annan orsak, ålder, familjesituation eller analfabetism eller någon annan motsvarande orsak,

7) *arbetskraftsmyndighet* en sådan myndighet som avses i 3 § 1 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

6 §

Ordnande av åtgärder som främjar integration

Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservicen och *arbetskraftsmyndighetens* service samt i form av andra åtgärder som främjar integration.

8 §

Vägledning och rådgivning

Kommunen, *arbetskraftsmyndigheten* och andra myndigheter ska ge invandrare lämplig vägledning och rådgivning om integrationsfrämjande åtgärder och tjänster samt om arbetslivet.

10 §

Arrangemang för inledande kartläggning

Arbetskraftsmyndigheten ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som är arbetslös arbetssökande *enligt lagen om*

Gällande lydelse

är arbetslös arbetssökande enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012). Kommunen ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997). Arbets- och näringsbyrån eller kommunen kan inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det. Den inledande kartläggningen ska påbörjas inom två månader från det att klientrelationen inleddes eller begäran om inledande kartläggning lämnades.

Åtgärder som ingår i den inledande kartläggningen kan ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 2 kap. 6 § 1 mom. 1 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Den arbets- och näringsbyrå eller kommun som har ordnat den inledande kartläggningen ska vid behov hänvisa invandraren till tjänster som ordnas av någon annan myndighet eller anordnare av tjänster. Hänvisande ska ske i samarbete med den som anordnar tjänsterna.

Utifrån den inledande kartläggningen bedömer arbets- och näringsbyrån eller kommunen om invandraren behöver en sådan integrationsplan som avses i 11 §. Vid bedömningen av behovet av integrationsplan ska uppmärksamhet fästas vid om invandraren behöver integrationsutbildning, frivilliga studier eller andra åtgärder som avses i detta kapitel till stöd för sin integration.

12 §

Rätt till integrationsplan och integrationsplanens varaktighet

En invandrare har rätt till integrationsplan, om han eller hon är arbetslös arbetssökande enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. En integrationsplan kan utarbetas även för en annan invandrare, om han eller hon med stöd av den inledande kartläggningen bedöms vara i

Föreslagen lydelse

ordnande av arbetskraftsservice. Kommunen ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997). *Arbetskraftsmyndigheten* eller kommunen kan inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det. Den inledande kartläggningen ska påbörjas inom två månader från det att klientrelationen inleddes eller begäran om inledande kartläggning lämnades.

Åtgärder som ingår i den inledande kartläggningen kan ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 32 § 1 mom. 1 punkten i lagen om *ordnande av arbetskraftsservice*. Den *arbetskraftsmyndighet* eller kommun som har ordnat den inledande kartläggningen ska vid behov hänvisa invandraren till tjänster som ordnas av någon annan myndighet eller anordnare av tjänster. Hänvisande ska ske i samarbete med den som anordnar tjänsterna.

Utifrån den inledande kartläggningen bedömer *arbetskraftsmyndigheten* eller kommunen om invandraren behöver en sådan integrationsplan som avses i 11 §. Vid bedömningen av behovet av integrationsplan ska uppmärksamhet fästas vid om invandraren behöver integrationsutbildning, frivilliga studier eller andra åtgärder som avses i detta kapitel till stöd för sin integration.

12 §

Rätt till integrationsplan och integrationsplanens varaktighet

En invandrare har rätt till integrationsplan, om han eller hon är arbetslös arbetssökande enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* eller annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. En integrationsplan kan utarbetas även för en annan invandrare, om han eller hon med stöd av den inledande kartläggningen bedöms vara i behov av en plan för att integrationen ska främjas.

Gällande lydelse

behov av en plan för att integrationen ska främjas.

13 §

Utarbetande av integrationsplan

Kommunen och arbets- och näringsbyrån gör upp en integrationsplan tillsammans med invandraren. Av grundad anledning får kommunen och invandraren eller arbets- och näringsbyrån och invandraren dock göra upp planen sinsemellan.

Kommunen eller arbets- och näringsbyrån inleder utifrån den inledande kartläggningen utarbetandet av integrationsplanen inom två veckor från det att den inledande kartläggningen har gjorts.

På en integrationsplan i vars utarbetande arbets- och näringsbyrån deltar tillämpas dessutom 2 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

14 §

Uppgifter för den myndighet som utarbetar integrationsplanen

Arbets- och näringsbyrån ska i integrationsplanen tillsammans med invandraren komma överens om utbildning, jobbsökning och dess mål samt om åtgärder och tjänster som stöder jobbsökningen och främjar sysselsättningen. I integrationsplanen ska ingå en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, om inte något annat följer av kapitlets 7 §.

17 §

Skyldigheter som följer av integrationsplanen och utarbetandet av den

Den kommun eller arbets- och näringsbyrå som tillsammans med invandraren utarbetar

Föreslagen lydelse

13 §

Utarbetande av integrationsplan

Kommunen och *arbetskraftsmyndigheten* gör upp en integrationsplan tillsammans med invandraren. Av grundad anledning får kommunen och invandraren eller arbetskraftsmyndigheten och invandraren dock göra upp planen sinsemellan.

Kommunen eller *arbetskraftsmyndigheten* inleder utifrån den inledande kartläggningen utarbetandet av integrationsplanen inom två veckor från det att den inledande kartläggningen har gjorts.

På en integrationsplan i vars utarbetande *arbetskraftsmyndigheten* deltar tillämpas dessutom 33 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

14 §

Uppgifter för den myndighet som utarbetar integrationsplanen

Arbetskraftsmyndigheten ska i integrationsplanen tillsammans med invandraren komma överens om utbildning, jobbsökning och dess mål samt om åtgärder och tjänster som stöder jobbsökningen och främjar sysselsättningen. I integrationsplanen ska ingå en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat följer av 48 § i den lagen.

17 §

Skyldigheter som följer av integrationsplanen och utarbetandet av den

Den kommun eller *arbetskraftsmyndighet* som tillsammans med invandraren utarbetar

Gällande lydelse

en integrationsplan ska skriftligen, och på invandrarens begäran muntligen, redogöra för vilka rättigheter och skyldigheter som följer av planen och de anknytande åtgärderna. Redogörelsen ska ges så att invandraren förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Den kommun eller arbets- och näringsbyrå som utarbetat integrationsplanen ska aktivt tillhandahålla invandraren de åtgärder och tjänster som ingår i hans eller hennes integrationsplan inom ramen för anvisade anslag.

Invandraren är skyldig att delta i utarbetandet och revideringen av integrationsplanen, fullfölja den plan som utarbetats tillsammans med honom eller henne samt söka sig till och regelbundet delta i den undervisning i finska eller svenska som ingår i planen och i andra åtgärder och tjänster som överenskommit i planen. Invandraren är också skyldig att inom den tidsfrist och på det sätt som överenskommit i planen underrätta de myndigheter som deltagit i utarbetandet av planen om hur han eller hon har genomfört den. Invandraren ska förvara de utredningar som gäller fullgörandet av den jobbsökningsskyldighet som avses i 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och visa upp dem för arbets- och näringsbyrån på begäran.

18 §

Uppföljning och översyn av integrationsplanen

Kommunen och arbets- och näringsbyrån ska följa genomförandet av integrationsplanen.

Kommunen ska se över integrationsplanen enligt invandrarens behov av tjänster eller minst en gång om året. Arbets- och näringsbyrån ska se över integrationsplanen på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Planen kan även ses över om parterna begär detta särskilt.

Föreslagen lydelse

en integrationsplan ska skriftligen, och på invandrarens begäran muntligen, redogöra för vilka rättigheter och skyldigheter som följer av planen och de anknytande åtgärderna. Redogörelsen ska ges så att invandraren förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Den kommun eller *arbetskraftsmyndighet* som utarbetat integrationsplanen ska aktivt tillhandahålla invandraren de åtgärder och tjänster som ingår i hans eller hennes integrationsplan inom ramen för anvisade anslag.

Invandraren är skyldig att delta i utarbetandet och revideringen av integrationsplanen, fullfölja den plan som utarbetats tillsammans med honom eller henne samt söka sig till och regelbundet delta i den undervisning i finska eller svenska som ingår i planen och i andra åtgärder och tjänster som överenskommit i planen. Invandraren är också skyldig att inom den tidsfrist och på det sätt som överenskommit i planen underrätta de myndigheter som deltagit i utarbetandet av planen om hur han eller hon har genomfört den. Invandraren ska förvara de utredningar som gäller fullgörandet av den jobbsökningsskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av *arbetskraftsservice* och visa upp dem för *arbetskraftsmyndigheten* på begäran.

18 §

Uppföljning och översyn av integrationsplanen

Kommunen och *arbetskraftsmyndigheten* ska följa genomförandet av integrationsplanen.

Kommunen ska se över integrationsplanen enligt invandrarens behov av tjänster eller minst en gång om året. *Arbetskraftsmyndigheten* ska se över integrationsplanen på det sätt som föreskrivs i lagen om ordnande av *arbetskraftsservice*. Planen kan även ses över om parterna begär detta särskilt.

Gällande lydelse

21 §

Arrangemang för integrationsutbildning och anvisande av invandrare till utbildning

Integrationsutbildningen genomförs i regel som arbetskraftsutbildning enligt vad som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Integrationsutbildning kan också ordnas i form av frivilliga studier.

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar inom sitt verksamhetsområde för arrangemangen för integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning.

Arbets- och näringsbyrån ska anvisa invandraren till integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning eller att söka sig till frivilliga studier.

Föreslagen lydelse

21 §

Arrangemang för integrationsutbildning och anvisande av invandrare till utbildning

Integrationsutbildningen genomförs i regel som arbetskraftsutbildning enligt vad som föreskrivs i *lagen om ordnande av arbetskrafts-service*. Integrationsutbildning kan också ordnas i form av frivilliga studier.

Arbetskraftsmyndigheten svarar inom sitt verksamhetsområde för arrangemangen för integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning.

Arbetskraftsmyndigheten ska anvisa invandraren till integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning eller att söka sig till frivilliga studier.

22 §

Stöd för frivilliga studier

En invandrare som deltar i frivillig utbildning har rätt till arbetslöshetsförmån under de förutsättningar som anges i denna lag och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, om

1) arbets- och näringsbyrån har konstaterat att invandraren har behov av utbildning och byrån bedömer att frivilliga studier stöder invandrarens integration och sysselsättning,

2) studierna har överenskommit i integrationsplanen, och

3) övriga villkor som anges i detta kapitel uppfylls.

Bestämmelser om rätten till kostnadsersättning under tiden för studierna finns i 9 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

25 §

Tillämpning av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice på frivilliga studier

22 §

Stöd för frivilliga studier

En invandrare som deltar i frivillig utbildning har rätt till arbetslöshetsförmån under de förutsättningar som anges i denna lag och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, om

1) *arbetskraftsmyndigheten* har konstaterat att invandraren har behov av utbildning och *myndigheten* bedömer att frivilliga studier stöder invandrarens integration och sysselsättning,

2) studierna har överenskommit i integrationsplanen, och

3) övriga villkor som anges i detta kapitel uppfylls.

Bestämmelser om rätten till kostnadsersättning under tiden för studierna finns i 103–107 § i *lagen om ordnande av arbetskrafts-service*.

25 §

*Tillämpning av **lagen om ordnande av arbetskrafts-service** på frivilliga studier*

Gällande lydelse

På överenskommelse om frivilliga studier, stödtiden, invandrarens skyldigheter, uppföljning av och avbrott i studier samt invandrarrens och utbildningsproducentens informationskyldighet tillämpas vad som föreskrivs i 6 kap. 4–9 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

31 §

Sektorsövergripande samarbete på lokal nivå

De lokala myndigheterna ska utveckla integrationen som ett sektorsövergripande samarbete. I samarbetet deltar kommunen, arbets- och näringsbyrån och polisen samt organisationer, föreningar och sammanslutningar som anordnar integrationsfrämjande åtgärder och tjänster.

Kommunen eller flera kommuner tillsammans kan i samarbete med lokala arbetsmarknads-, företagar- och frivilligorganisationer tillsätta en delegation på lokal nivå för utvecklande av planeringen och genomförandet av integrationen samt främjande av etniska relationer.

32 §

Kommunens program för integrationsfrämjande

Närings-, trafik- och miljöcentralen, arbets- och näringsbyrån, Folkpensionsanstalten och övriga myndigheter på kommunens område ska inom sitt eget ansvarsområde på kommunens initiativ delta i utarbetandet och genomförandet av programmet och i uppföljningen av dess verkställighet. Lokala invandrar-, frivillig-, arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer och religiösa samfund kan i behövlig omfattning delta i utarbetandet och genomförandet av programmet samt i uppföljningen av dess verkställighet.

Föreslagen lydelse

På överenskommelse om frivilliga studier, stödtiden, invandrarens skyldigheter, uppföljning av och avbrott i studier samt invandrarrens och utbildningsproducentens informationskyldighet tillämpas 75–80 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

31 §

Sektorsövergripande samarbete på lokal nivå

De lokala myndigheterna ska utveckla integrationen som ett sektorsövergripande samarbete. I samarbetet deltar kommunen, *arbetskraftsmyndigheten* och polisen samt organisationer, föreningar och sammanslutningar som anordnar integrationsfrämjande åtgärder och tjänster.

Kommunen och *arbetskraftsmyndigheten* svarar tillsammans för anordnandet av integrationsfrämjande och stödjande åtgärder och tjänster, anvisandet till dessa samt uppföljningen av dessa. De kan dessutom göra upp lokala eller regionala samarbetsavtal om anordnandet av åtgärder och tjänster inom sitt område.

32 §

Kommunens program för integrationsfrämjande

Närings-, trafik- och miljöcentralen, *arbetskraftsmyndigheten*, Folkpensionsanstalten och övriga myndigheter på kommunens område ska inom sitt eget ansvarsområde på kommunens initiativ delta i utarbetandet och genomförandet av programmet och i uppföljningen av dess verkställighet. Lokala invandrar-, frivillig-, arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer och religiösa samfund kan i behövlig omfattning delta i utarbetandet och genomförandet av programmet samt i uppföljningen av dess verkställighet.

Gällande lydelse

44 §

Statens ersättning till kommunen

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ersätter inom ramen för statsbudgeten kommunen för kostnaderna för anordnandet av de åtgärder som avses i denna lag enligt vad som föreskrivs i detta kapitel.

82 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i arbets- och näringsbyråns beslut enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice finns i 14 kap. i den lagen.

84 §

Försäkringsskyddet för personer som deltar i integrationsfrämjande åtgärder

Ersättning av statens medel enligt samma principer som gäller för ersättning för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) betalas för olycksfall som inträffat eller yrkessjukdom som ådragits i samband med deltagande i integrationsfrämjande frivilliga studier enligt 22 § till den som får arbetslöshetsförmån och för olycksfall och yrkessjukdom i samband med andra integrationsfrämjande åtgärder som överenskommit specificerat till den som får arbetsmarknadsstöd. Ersättningen betalas dock endast om den som lidit skada inte har rätt till en minst lika stor ersättning enligt någon annan lag.

Ärenden som gäller ersättning av statens medel med stöd av 1 mom. behandlas av Statskontoret. I beslut som Statskontoret fattat med stöd av denna paragraf får ändring sökas så

Föreslagen lydelse

44 §

Statens ersättning till kommunen

Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (**utvecklings- och förvaltningscentret**) ersätter inom ramen för statsbudgeten kommunen för kostnaderna för anordnandet av de åtgärder som avses i denna lag enligt vad som föreskrivs i detta kapitel.

82 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i *beslut som arbetskraftsmyndigheter meddelat enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice finns i 17 kap. i den lagen.*

84 §

Försäkringsskyddet för personer som deltar i integrationsfrämjande åtgärder

Arbetskraftsmyndigheten ska se till att en försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) samt en gruppansvarsförsäkring tecknas för den som får arbetslöshetsförmån och deltar i sådana integrationsfrämjande frivilliga studier för invandrare som avses i 22 § och för den som får arbetsmarknadsstöd och deltar i andra individuellt överenskomna åtgärder för personer som får sådant stöd. Med avvikelse från 58 och 59 § i den lagen är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten.

Gällande lydelse

som bestäms i 33 kap. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Arbets- och näringsministeriet ordnar gruppsvarsförsäkring för personer som deltar i sådana integrationsfrämjande åtgärder som avses i 1 mom.

87 §

Rätt att få uppgifter

Arbets- och näringsministeriet, regionförvaltningsverk, närings-, trafik- och miljöcentraler, utvecklings- och förvaltningscentret, arbets- och näringsbyråer, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har trots sekretessbestämmelserna rätt att av varandra, Migrationsverket, förläggningar och flyktingslussar, dem som tillhandahåller åtgärder och tjänster som stöder integration och företrädare som förordnats för barn utan vårdnadshavare avgiftsfritt få den information som är nödvändig för att utföra uppgifterna enligt 2, 5 och 6 kap.

Den som tillhandahåller åtgärder och tjänster som stöder integration och som en invandrare hänvisas till som kund har trots sekretessbestämmelserna rätt att av arbets- och näringsbyråer och kommunala myndigheter avgiftsfritt få den information som är nödvändig för att ordna åtgärder och tjänster enligt 2 kap. i denna lag.

En företrädare som förordnats för ett barn utan vårdnadshavare har trots sekretessbestämmelserna rätt att av arbets- och näringsbyråer, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten, Migrationsverket och förläggningar och flyktingslussar avgiftsfritt få den information som är nödvändig för att sköta uppgifterna enligt 57 §.

Föreslagen lydelse

87 §

Rätt att få uppgifter

Arbets- och näringsministeriet, regionförvaltningsverk, närings-, trafik- och miljöcentraler, utvecklings- och förvaltningscentret, *arbetskraftsmyndigheter*, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har trots sekretessbestämmelserna rätt att av varandra, Migrationsverket, förläggningar och flyktingslussar, dem som tillhandahåller åtgärder och tjänster som stöder integration och företrädare som förordnats för barn utan vårdnadshavare avgiftsfritt få den information som är nödvändig för att utföra uppgifterna enligt 2, 5 och 6 kap.

Den som tillhandahåller åtgärder och tjänster som stöder integration och som en invandrare hänvisas till som kund har trots sekretessbestämmelserna rätt att av *arbetskraftsmyndigheter* och kommunala myndigheter avgiftsfritt få den information som är nödvändig för att ordna åtgärder och tjänster enligt 2 kap. i denna lag.

En företrädare som förordnats för ett barn utan vårdnadshavare har trots sekretessbestämmelserna rätt att av *arbetskraftsmyndigheter*, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten, Migrationsverket och förläggningar och flyktingslussar avgiftsfritt få den information som är nödvändig för att sköta uppgifterna enligt 57 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028 (758/2021) 1 § 1 och 2 mom. och rubriken för 2 kap., samt
fogas till lagen en ny 8 a §, till 14 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., och till 28 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

De statsunderstöd som beviljas för utvecklande av företagsverksamhet är understöd för utvecklande av företag och understöd för utvecklande av verksamhetsmiljön.

Denna lag tillämpas när understöd för utvecklande av företag och understöd för utvecklande av verksamhetsmiljön beviljas någon annanstans i Finland än i landskapet Åland.

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

De statsunderstöd som beviljas för utvecklande av företagsverksamhet är understöd för utvecklande av företag, understöd för utvecklande av verksamhetsmiljön *och understöd för utvecklingstjänster för företag*.

Denna lag tillämpas när understöd för utvecklande av företag, understöd för utvecklande av verksamhetsmiljön *och understöd för utvecklingstjänster för företag* beviljas någon annanstans i Finland än i landskapet Åland.

2 kap.

Understöd för utvecklande av företag och understöd för utvecklingstjänster för företag

2 kap.

Understöd för utvecklande av företag och understöd för utvecklingstjänster för företag

8 a §

Understöd för utvecklingstjänster för företag

Som utvecklingstjänster för företag kan små och medelstora företag köpa in analystjänster som behövs för bedömning av företagets ut-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

vecklingsbehov samt expert- och utbildningstjänster som behövs för utveckling av verksamheten. Tjänsterna beviljas enligt prövning.

Utvecklingstjänsterna för företag är delvis avgiftsbelagda för företagen (självriskandel). Den andel som staten betalar (understödsandel) för en utvecklingstjänst betraktas som stöd enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse, kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn eller kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn till det företag som använder tjänsten.

Utvecklingstjänster för företag kan beviljas om

1) den som ansöker bedöms ha förutsättningar för fortgående lönsam verksamhet, och 2) det bedöms att den tjänst som beviljas behövs för utredningen av företagets utvecklingsbehov eller för utvecklingen av verksamheten.

Utvecklingstjänster för företag beviljas dock inte om den som ansöker om tjänsterna väsentligen har försummat sin skyldighet att betala skatter eller lagstadgade avgifter eller har väsentliga betalningsstörningar, om inte beviljandet av understöd av särskilda skäl anses ändamålsenligt.

Närmare bestämmelser om innehållet i utvecklingstjänsterna för företag, hur tjänsterna upphandlas och vilka förfaranden som ska tillämpas, tjänstens längd, statens finansieringsandel, de tillämpliga reglerna för statligt stöd och förutsättningarna för beviljande av tjänsten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Gällande lydelse

14 §

Utbetalning av understöd

Närmare bestämmelser om utbetalning av understöd och om förfarandet vid förskott får utfärdas genom förordning av statsrådet.

28 §

Informationssystem

Bestämmelser om informationssystemet för Europeiska unionens regional- och strukturpolitiska program finns i 50 § i lagen om finansiering av projekt inom regionutveckling och Europeiska unionens regional- och strukturpolitik.

Föreslagen lydelse

14 §

Utbetalning av understöd

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1–3 mom. fakturerar producenten av utvecklings-tjänster för företag elektroniskt för den avtals-baserade understödsandelen enligt 8 a § 2 mom. i den för ändamålet avsedda webbtjänsten.

Närmare bestämmelser om utbetalning av understöd och om förfarandet vid förskott får utfärdas genom förordning av statsrådet.

28 §

Informationssystem

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. registreras i fråga om ärenden som gäller understöd för utvecklingstjänster för företag namn, kontaktuppgifter och personbeteckning för de ansvariga experterna hos tjänsteproducenten i informationssystemet.

Bestämmelser om informationssystemet för Europeiska unionens regional- och strukturpolitiska program finns i 50 § i lagen om finansiering av projekt inom regionutveckling och Europeiska unionens regional- och strukturpolitik.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På behandlingen av ärenden som gäller utvecklingstjänster för företag och som inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Utbetalningar som gäller utvecklingstjänster för företag sköts dock av närings-, trafik- och miljöcentralen.

15.

Lag

om ändring av lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017) 3 § 2 punkten.,
4 § 1 mom., 7 a § 1 mom. och 10 § 1 och 4 mom., sådana de lyder i lag 799/2020, som följer:
I enlighet med riksdagens beslut:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *företagstjänster* understöd, finansiering samt utvecklings- och rådgivningstjänster som tillhandahålls, beviljas och betalas av staten, en kommun, statens specialfinansieringsbolag, Business Finland Ab, ett förmedlande organ enligt 2 § 13 punkten i lagen om finansiering av regionutveckling och strukturfondsprojekt eller av en stödmyndighet enligt 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet (429/2016) samt sådan offentlig arbetskrafts- och företagsservice som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

4 §

Kundinformationssystemet

Kundinformationssystemet för företagstjänster är arbets- och näringsministeriets datasystem i vilket de myndigheter som tillhandahåller företagstjänster, statens specialfinansieringsbolag, Business Finland Ab, de förmedlande organ som avses i 2 § 13 punkten i lagen om finansiering av regionutveckling

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *företagstjänster* understöd, finansiering samt utvecklings- och rådgivningstjänster som tillhandahålls, beviljas och betalas av staten, en kommun, statens specialfinansieringsbolag, Business Finland Ab, ett förmedlande organ enligt 2 § 13 punkten i lagen om finansiering av regionutveckling och strukturfondsprojekt eller av en stödmyndighet enligt 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet (429/2016) samt sådant stöd beviljat av en *i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd arbetskraftsmyndighet som ska betraktas som statligt stöd.*

4 §

Kundinformationssystemet

Kundinformationssystemet för företagstjänster är arbets- och näringsministeriets datasystem i vilket myndigheter som tillhandahåller företagstjänster, arbetskraftsmyndigheter, statens specialfinansieringsbolag, Business Finland Ab, de förmedlande organ som avses i 4 § 13 punkten i lagen om finansiering

Gällande lydelse

och strukturfondsprojekt och de stödmyndigheter som avses i 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet registrerar kunduppgifter för att utnyttjas gemensamt och för de ändamål som avses i 5 § i denna lag. Dessutom kan andra myndigheter registrera offentliga kunduppgifter i kundinformationssystemet och behandla dem.

Föreslagen lydelse

av projekt inom regionutveckling och Europeiska unionens regional- och strukturpolitik och de stödmyndigheter som avses i 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet registrerar kunduppgifter för att utnyttjas gemensamt och för de ändamål som avses i 5 § i denna lag. Dessutom kan andra myndigheter registrera offentliga kunduppgifter i kundinformationssystemet och behandla dem.

7 a §

De uppgifter om statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som ska registreras i kundinformationssystemet

Utöver vad som föreskrivs i 7 § är den stödmyndighet som avses i 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet skyldig att i kundinformationssystemet registrera uppgifter om beviljande och betalning av sådant stöd som uppfyller de förutsättningar för statligt stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Registreringsskyldigheten gäller dock inte uppgifter om sådana skattestöd som skyldigheten att offentliggöra uppgifter och att iaktta öppenhet inte gäller, och inte heller uppgifter om stöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket eller fiskerinäring.

7 a §

De uppgifter om statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som ska registreras i kundinformationssystemet

Utöver vad som föreskrivs i 7 § är den stödmyndighet som avses i 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet och *arbetskraftsmyndigheterna* skyldiga att i kundinformationssystemet registrera uppgifter om beviljande och betalning av sådant stöd som uppfyller de förutsättningar för statligt stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Registreringsskyldigheten gäller dock inte uppgifter om sådana skattestöd som skyldigheten att offentliggöra uppgifter och att iaktta öppenhet inte gäller, och inte heller uppgifter om stöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket eller fiskerinäring.

10 §

Utlämnande av uppgifter ur kundinformationssystemet

I 7 § 2 och 3 mom. avsedda uppgifter som är behövliga för tillhandahållande av företags tjänster, dock inte de uppgifter som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, får oberoende av sekretessbestämmelserna och andra bestämmelser om

10 §

Utlämnande av uppgifter ur kundinformationssystemet

I 7 § 2 och 3 mom. avsedda uppgifter som är behövliga för tillhandahållande av företags tjänster, dock inte de uppgifter som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, får oberoende av sekretessbestämmelserna och andra bestämmelser om

Gällande lydelse

användningen av uppgifter lämnas ut till arbets- och näringsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, utrikesministeriet, beskickningar som hör till Finlands utrikesrepresentation, närings-, trafik- och miljöcentraler, arbets- och näringsbyråer, Innovationsfinansieringsverket Business Finland, Business Finland Ab, statens specialfinansieringsbolag, Livsmedelsverket och i enlighet med 28 § i lagen om finansiering av regionutveckling och strukturfondsprojekt till sådana förmedlande organ som avses i 2 § 13 punkten i den lagen.

Uppgifter som avses i 7 a § och som är behövliga med tanke på ett ändamål enligt 5 § 4 mom. får oberoende av sekretessbestämmelserna och andra bestämmelser om användningen av uppgifter lämnas ut till de stödmyndigheter som avses i 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet. Utöver det som föreskrivs i 14 och 15 § i statistiklagen (280/2004) får uppgifter som avses i 7 a § i denna lag och som är nödvändiga för upprättandet av statistik lämnas ut till Statistikcentralen oberoende av sekretessbestämmelserna och andra bestämmelser om användningen av uppgifter.

Föreslagen lydelse

användningen av uppgifter lämnas ut till arbets- och näringsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, utrikesministeriet, beskickningar som hör till Finlands utrikesrepresentation, närings-, trafik- och miljöcentraler, Innovationsfinansieringsverket Business Finland, Business Finland Ab, statens specialfinansieringsbolag, Livsmedelsverket och i enlighet med 28 § i lagen om finansiering av projekt inom regionutveckling och *Europeiska unionens regional- och strukturpolitik till sådana förmedlande organ som avses i 4 § 13 punkten i den lagen.*

Uppgifter som avses i 7 a § och som är behövliga med tanke på ett ändamål enligt 5 § 4 mom. får oberoende av sekretessbestämmelserna och andra bestämmelser om användningen av uppgifter lämnas ut till de stödmyndigheter som avses i 2 § 3 punkten i lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet och till *arbetskraftsmyndigheter*. Utöver det som föreskrivs i 14 och 15 § i statistiklagen (280/2004) får uppgifter som avses i 7 a § i denna lag och som är nödvändiga för upprättandet av statistik lämnas ut till Statistikcentralen oberoende av sekretessbestämmelserna och andra bestämmelser om användningen av uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

16.

Lag

om ändring av lönegarantilagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lönegarantilagen (866/1998) 3 §, 10 § 1 mom., 13 §, 15 § 3 mom., 19 §, 24 § 2 mom.,
26 § 1 mom., 28 och 28 a §,
av dem 3 §, 10 § 1 mom., 13 §, 15 § 3 mom., 19 §, 24 § 2 mom. och 28 a § sådana de lyder i
lag 1633/2009, 26 § 1 mom. i lag 841/2019 samt 28 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna
1633/2009 och 1157/2016, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Myndigheter

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt svarar för lönegarantisystemets utveckling. Närings-, trafik- och miljöcentralen fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

10 §

Ansökan och sökande

Ansökan ska inlämnas till arbets- och näringsbyrån eller närings-, trafik- och miljöcentralen. En lönegarantiansökan som gäller arbete utomlands kan utomlands också inlämnas till en finsk beskickning.

13 §

Föreslagen lydelse

3 §

Myndigheter

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt svarar för lönegarantisystemets utveckling. *Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (utvecklings- och förvaltningscentret)* fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

10 §

Ansökan och sökande

Ansökan ska inlämnas *till utvecklings- och förvaltningscentret eller till den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för ordnandet av offentlig arbetskrafts-service*. En lönegarantiansökan som gäller arbete utomlands kan utomlands också inlämnas till en finsk beskickning.

13 §

Gällande lydelse

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande

Konkursboets boförvaltare ska utan dröjsmål efter det att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande. Boförvaltaren ska i samarbete med närings-, trafik- och miljöcentralen reda ut vilka av fordringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren ska ge arbetstagarna eller deras företrädare möjlighet att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

15 §

Betalning enligt lönegarantin

Av den betalning enligt lönegarantin som erläggs till arbetstagaren får närings-, trafik- och miljöcentralen för kvittning av statens motfordran som avses i denna lag använda högst den del som enligt lag får utmätas av arbetstagarens lön

19 §

Betalningslättnader

Arbets- och näringsministeriet och, till ett belopp som bestäms genom förordning, närings-, trafik- och miljöcentralen kan av orsaker som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskälig med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja anstånd med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i arbets- och näringsministeriets och närings-, trafik- och miljöcentralens beslut i ett ärende som gäller betalningslättnad får inte sökas genom besvär.

Föreslagen lydelse

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande

Konkursboets boförvaltare ska utan dröjsmål efter det att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande. Boförvaltaren ska i samarbete med *utvecklings- och förvaltningscentret* reda ut vilka av fordringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren ska ge arbetstagarna eller deras företrädare möjlighet att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

15 §

Betalning enligt lönegarantin

Av den betalning enligt lönegarantin som erläggs till arbetstagaren får *utvecklings- och förvaltningscentret* för kvittning av statens motfordran som avses i denna lag använda högst den del som enligt lag får utmätas av arbetstagarens lön.

19 §

Betalningslättnader

Arbets- och näringsministeriet och, till ett belopp som bestäms genom förordning, *utvecklings- och förvaltningscentret* kan av orsaker som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskälig med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja uppskov med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i arbets- och näringsministeriets och *utvecklings- och förvaltningscentrets* beslut i ett ärende som gäller betalningslättnad får inte sökas genom besvär.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

26 §

Förvaltningsbesvär

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 21 och 22 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för social trygghet genom skriftliga besvär. Besvären ska sändas till närings-, trafik- och miljöcentralen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för social trygghet.

28 §

Upplysningar och handräckning

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till närings-, trafik- och miljöcentralen, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra

24 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs

Utvecklings- och förvaltningscentret har rätt att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

26 §

Förvaltningsbesvär

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 21 och 22 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för social trygghet genom skriftliga besvär. Besvären ska sändas till *utvecklings- och förvaltningscentret* inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. *Utvecklings- och förvaltningscentret* ska utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för social trygghet.

28 §

Upplysningar och handräckning

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till *utvecklings- och förvaltningscentret*, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Utvecklings- och förvaltningscentret har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av

Gällande lydelse

begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av denna lag av skattemyndigheterna, utsokningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalterna, arbetslöshetskassorna och arbets- och näringsbyråerna. Centralen har rätt att få uppgifterna också med hjälp av en teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att inhämta uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

28 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande eller utlämnande av uppgifter rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som har inletts där.

Föreslagen lydelse

uppgifter rätt att avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av denna lag av skattemyndigheterna, utsokningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalterna, arbetslöshetskassorna och *arbetskraftsmyndigheterna*. *Centret* har rätt att få uppgifterna också med hjälp av en teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg.

Utvecklings- och förvaltningscentret har rätt att inhämta uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

28 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Utvecklings- och förvaltningscentret har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande eller utlämnande av uppgifter rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som har inletts där.

Denna lag träder i kraft den 20 .

17.

Lag

om ändring av lagen om lönegaranti för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) 2 §, 9 § 1 mom., 10 § 2 mom., 11 §, 13 § 2 mom., 17 §, 22 § 3 mom., 24 § 1 mom., 26 och 26 a §, sådana de lyder, 2 § i lag 1553/2015, 9 § 1 mom., 10 § 2 mom., 11 §, 13 § 2 mom., 17 §, 22 § 3 mom., 26 och 26 a § i lag 1634/2009 samt 24 § 1 mom. i lag 842/2019, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Myndigheter

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt ansvarar för utvecklandet av lönegarantisystemet. Närings-, trafik- och miljöcentralen fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

9 §

Ansökan och sökande

Ansökan ska inlämnas till arbets- och näringsbyrån eller närings-, trafik- och miljöcentralen. En ansökan kan utomlands också inlämnas till en finsk beskickning.

10 §

Hörande

Om arbetsgivaren inte äger fartyget där det arbete har utförts på vilket de fordringar i

Föreslagen lydelse

2 §

Myndigheter

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt svarar för lönegarantisystemets utveckling. *Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (utvecklings- och förvaltningscentret)* fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

9 §

Ansökan och sökande

Ansökan ska inlämnas till *utvecklings- och förvaltningscentret* eller till *den myndighet vid kommunen eller samkommunen som ansvarar för ordnandet av offentlig arbetskraftservice*. En ansökan kan utomlands också inlämnas till en finsk beskickning.

10 §

Hörande

Om arbetsgivaren inte äger fartyget där det arbete har utförts på vilket de fordringar i

Gällande lydelse

fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin grundar sig, ska ansökan också delges fartygets ägare, om närings-, trafik- och miljöcentralen känner till ägaren och delgivningen kan ske utan svårighet.

11 §

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande

Konkursboets boförvaltare ska utan dröjsmål efter det att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande. Boförvaltaren ska i samarbete med närings-, trafik- och miljöcentralen reda ut vilka av fordringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren ska ge arbetstagarna eller deras företrädare möjlighet att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

13 §

Betalning enligt lönegarantin

Betalning enligt lönegarantin sker inom en vecka efter lönegarantibeslutet. På lönegarantibeloppet verkställs förskotts innehållning enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) och innehålls övriga avgifter som enligt lag ska avdras från i lagen om sjöarbetsavtal avsedda arbetstagares lön, om inte något annat bestäms någon annanstans. Utmätning av lön och lönebetalningsförbud gäller även vid betalning enligt lönegarantin.

17 §

Betalningslättnader

Arbets- och näringsministeriet och, till ett belopp som bestäms genom förordning av statsrådet, närings-, trafik- och miljöcentralen

Föreslagen lydelse

fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin grundar sig, ska ansökan också delges fartygets ägare, om *utvecklings- och förvaltningscentret* känner till ägaren och delgivningen kan ske utan svårighet.

11 §

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande

Konkursboets boförvaltare ska utan dröjsmål efter det att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande. Boförvaltaren ska i samarbete med *utvecklings- och förvaltningscentret* reda ut vilka av fordringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren ska ge arbetstagarna eller deras företrädare möjlighet att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

13 §

Betalning enligt lönegarantin

Av den betalning enligt lönegarantin som erläggs till arbetstagaren får *utvecklings- och förvaltningscentret* för kvittning av statens motfordran som avses i denna lag eller i lönegarantilagen (866/1998) använda högst den del som enligt lag får utmätas av arbetstagarens lön.

17 §

Betalningslättnader

Arbets- och näringsministeriet och, till ett belopp som bestäms genom förordning av

Gällande lydelse

kan av orsaker som är viktiga med tanke på trygghandlet av sysselsättningen eller av andra därmed jämförbara skäl, eller om in drivningen är oskälilig med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja anstånd med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i ministeriets och närings-, trafik- och miljöcentralens beslut i ett ärende som gäller betalningslättnad får inte sökas genom besvär.

22 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs och vid exekutiv auktion på fartyg

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs eller vid en exekutiv auktion på fartyg bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

24 §

Förvaltningsbesvär

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 19 och 20 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för social trygghet genom skriftliga besvär. Besvären ska sändas till närings-, trafik- och miljöcentralen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för social trygghet.

Föreslagen lydelse

statsrådet, *utvecklings- och förvaltningscentret* kan av orsaker som är viktiga med tanke på trygghandlet av sysselsättningen eller av andra därmed jämförbara skäl, eller om in drivningen är oskälilig med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja uppskov med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i ministeriets och *utvecklings- och förvaltningscentrets* beslut i ett ärende som gäller betalningslättnad får inte sökas genom besvär.

22 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs och vid exekutiv auktion på fartyg

Utvecklings- och förvaltningscentret har rätt att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs eller vid en exekutiv auktion på fartyg bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

24 §

Förvaltningsbesvär

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 19 och 20 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden genom skriftliga besvär. Besvären ska sändas till *utvecklings- och förvaltningscentret* inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. *Utvecklings- och förvaltningscentret* ska utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för social trygghet.

Gällande lydelse

26 §

Upplysningar och handräckning

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till närings-, trafik- och miljöcentralen, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av denna lag av skattemyndigheterna, utökningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalterna, arbetslöshetskassorna och arbets- och näringsbyråerna. Centralen har rätt att få uppgifterna också med hjälp av en teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att inhämta uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

26 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande eller utlämnande av uppgifter rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som har inletts där.

Föreslagen lydelse

26 §

Upplysningar och handräckning

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till *utvecklings- och förvaltningscentret*, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Utvecklings- och förvaltningscentret har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av denna lag av skattemyndigheterna, utökningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalterna, arbetslöshetskassorna och *arbetskraftsmyndigheterna*. *Centret* har rätt att få uppgifterna också med hjälp av en teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg.

Utvecklings- och förvaltningscentret har rätt att inhämta uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

26 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Utvecklings- och förvaltningscentret har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande eller utlämnande av uppgifter rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som har inletts där.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

18.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om Jobbkanalen Ab

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Jobbkanalen Ab (242/2022) 4 § som följer:

Gällande lydelse

4 §

Inriktning av Jobbkanalen Ab:s verksamhet

Jobbkanalen Ab sysselsätter endast arbets-sökande som arbets- och näringsbyrån har hänvisat till bolaget för anställning där. Arbets- och näringsbyrån ska, till ett antal som motsvarar antalet lediga jobb, hänvisa sådana arbetslösa arbetssökande till bolaget som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) och vilkas möjligheter att få ett lämpligt arbete har minskat väsentligt på grund av en sjukdom eller en funktionsnedsättning. Dessutom förutsätts det att personerna vill få arbete, men att de inte har lyckats med det trots hjälp av de tjänster som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning eller att det annars vid tidpunkten för bedömningen är uppenbart att personens möjligheter att få arbete inte kan förbättras väsentligt med hjälp av dessa tjänster och att det inte är sannolikt att personen får arbete hos en annan arbetsgivare. Sjukdomen eller funktionsnedsättningen kan påvisas genom läkarintyg eller annat medicinskt utlåtande av vilket det ska framgå dels hur sjukdomen eller funktionsnedsättningen påverkar utförandet av arbetsuppgifterna, dels andra omständigheter som anknyter till hälsotillståndet och som påvisar personens arbets- och funktionsförmåga samt sjukdomens eller funktionsnedsättningens varaktighet. Vid bedömningen av huruvida Jobbkanalen Ab är det enda återstående alternativet kan personens utbildning, arbetshistoria och

Föreslagen lydelse

4 §

Inriktning av Jobbkanalen Ab:s verksamhet

Jobbkanalen Ab sysselsätter endast arbets-sökande som *arbetskraftsmyndigheten* har hänvisat till bolaget för anställning där. *Arbetskraftsmyndigheten* ska, till ett antal som motsvarar antalet lediga jobb, hänvisa sådana arbetslösa arbetssökande till bolaget som avses *i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/)* och vilkas möjligheter att få ett lämpligt arbete har minskat väsentligt på grund av en sjukdom eller en funktionsnedsättning. Dessutom förutsätts det att personerna vill få arbete, men att de inte har lyckats med det trots hjälp av de tjänster som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning eller att det annars vid tidpunkten för bedömningen är uppenbart att personens möjligheter att få arbete inte kan förbättras väsentligt med hjälp av dessa tjänster och att det inte är sannolikt att personen får arbete hos en annan arbetsgivare. Sjukdomen eller funktionsnedsättningen kan påvisas genom läkarintyg eller annat medicinskt utlåtande av vilket det ska framgå dels hur sjukdomen eller funktionsnedsättningen påverkar utförandet av arbetsuppgifterna, dels andra omständigheter som anknyter till hälsotillståndet och som påvisar personens arbets- och funktionsförmåga samt sjukdomens eller funktionsnedsättningens varaktighet. Vid bedömningen av huruvida Jobbkanalen Ab är det enda återstående alternativet kan personens utbildning, arbetshistoria och

Gällande lydelse

annan tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra motsvarande omständigheter som påverkar personens möjligheter att bli sysselsatt beaktas.

Hela personalen hos Jobbkanalen Ab är anställd i arbetsavtalsförhållande.

Föreslagen lydelse

annan tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra motsvarande omständigheter som påverkar personens möjligheter att bli sysselsatt beaktas.

Hela personalen hos Jobbkanalen Ab är anställd i arbetsavtalsförhållande.

Denna lag träder i kraft den 20.

19.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om yrkesutbildning (531/2017) 3 § 3 punkten, 23 § 3 mom., 37 § 4 mom., 45 § 2 mom., 94 § 1 mom., 98 §, 109 § 1 och 2 mom. samt 124 § 3 mom., som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

3) *arbetskraftsutbildning* utbildning till vilken de studerande, utifrån det utbildningsbehov som arbets- och näringsmyndigheten konstaterar, väljs i enlighet med 5 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012),

23 §

Examina och utbildning som ska anges i anordnartillståndet

Anordnartillståndet innehåller dessutom bestämmelser om rätten att ordna utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv. Utbildningsanordnaren kan också ordna i 8 § 1 punkten avsedd utbildning som fördjupar eller kompletterar yrkeskompetensen och som hänför sig till examina som omfattas av anordnartillståndet.

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

3) *arbetskraftsutbildning* utbildning till vilken de studerande, utifrån det utbildningsbehov som *arbetskraftsmyndigheten* konstaterar, väljs i enlighet med 63 § i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* (/),

23 §

Examina och utbildning som ska anges i anordnartillståndet

Anordnartillståndet innehåller *bestämmelser om rätten att ordna examina och utbildning som avses i 1 och 2 mom. som arbetskraftsutbildning. Ett anordnartillstånd kan också avgränsas till att enbart gälla arbetskraftsutbildning. Undervisnings- och kulturministeriet ska höra arbets- och näringsministeriet innan beslut fattas om sådan rätt som avses i detta moment. Utbildningsanordnaren och arbetskraftsmyndigheten ska avtala om ordnandet av arbetskraftsutbildning.*

Gällande lydelse

37 §

Att söka sig till utbildning samt ansökningsförfaranden

Med avvikelse från det som anges i detta kapitel fattas beslut om val av studerande till arbetskraftsutbildning av arbets- och näringsbyrå i samarbete med utbildningsanordnaren. Vid ansökan om att bli antagen som studerande och vid antagning som studerande tillämpas det som föreskrivs i 5 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen samt i 38, 40 och 41 § i denna lag. Bestämmelser om sökande av ändring i arbets- och näringsbyråns beslut finns i 14 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Om ett beslut som gäller antagning som studerande grundar sig på de förutsättningar som fastställs i 38, 40 eller 41 §, tillämpas på sökande av ändring dock 12 kap. i denna lag.

45 §

Utarbetande och godkännande av den personliga utvecklingsplanen för kunnandet

Arbetsgivaren eller någon annan företrädare för arbetsplatsen deltar i utarbetandet och uppdateringen av den personliga utvecklingsplanen för kunnandet, om utbildningen ordnas som läroavtalsutbildning eller som utbildning som grundar sig på utbildningsavtal eller om kunnandet ska visas på arbetsplatsen. Om det i arbetskraftsutbildning ingår att förvärva kunnande på en arbetsplats, kan också en företrädare för arbets- och näringsmyndigheten delta i utarbetandet av planen.

Föreslagen lydelse

37 §

Att söka sig till utbildning samt ansökningsförfaranden

Med avvikelse från det som anges i detta kapitel fattas beslut om val av studerande till arbetskraftsutbildning av den *arbetskraftsmyndighet* med vilken utbildningsanordnaren har avtalat om anordnande av arbetskraftsutbildning, i samarbete med utbildningsanordnaren. Vid ansökan om att bli antagen som studerande och vid antagning som studerande tillämpas det som föreskrivs i 63 § i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen samt i 38, 40 och 41 § i denna lag. Bestämmelser om sökande av ändring i *arbetskraftsmyndighetens beslut* finns i 17 kap. i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*. Om ett beslut som gäller antagning som studerande grundar sig på de förutsättningar som fastställs i 38, 40 eller 41 §, tillämpas på sökande av ändring dock 12 kap. i denna lag.

45 §

Utarbetande och godkännande av den personliga utvecklingsplanen för kunnandet

Arbetsgivaren eller någon annan företrädare för arbetsplatsen deltar i utarbetandet och uppdateringen av den personliga utvecklingsplanen för kunnandet, om utbildningen ordnas som läroavtalsutbildning eller som utbildning som grundar sig på utbildningsavtal eller om kunnandet ska visas på arbetsplatsen. Om det i arbetskraftsutbildning ingår att förvärva kunnande på en arbetsplats, kan också en företrädare för *arbetskraftsmyndigheten* delta i utarbetandet av planen.

Gällande lydelse

94 §

Studerandes skyldigheter

En studerande ska i enlighet med den personliga utvecklingsplanen för kunnandet delta i undervisning och yrkesprov samt visa sitt kunnande på andra sätt, om det inte finns grundad anledning till hans eller hennes frånvaro. Inom arbetskraftsutbildning tillämpas dessutom det som i 5 kap. 4 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivs om en studerandes skyldighet att delta i undervisningen och göra framsteg i sina studier.

Föreslagen lydelse

94 §

Studerandes skyldigheter

En studerande ska i enlighet med den personliga utvecklingsplanen för kunnandet delta i undervisning och yrkesprov samt visa sitt kunnande på andra sätt, om det inte finns grundad anledning till hans eller hennes frånvaro. Inom arbetskraftsutbildning tillämpas dessutom det som i 64 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivs om en studerandes skyldighet att delta i undervisningen och göra framsteg i sina studier.

98 §

Studierätt inom arbetskraftsutbildning

Bestämmelserna i 96 § 1 mom. om när studierätten börjar och i 3 mom. om studerandens rätt att tillfälligt avbryta sina studier tillämpas inte inom arbetskraftsutbildning. Inom arbetskraftsutbildning börjar och upphör studierätten vid en tidpunkt som utbildningsanordnaren och närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån kommer överens om. På studierättens upphörande inom arbetskraftsutbildning tillämpas dessutom 5 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service.

98 §

Studierätt inom arbetskraftsutbildning

Bestämmelserna i 96 § 1 mom. om när studierätten börjar och i 3 mom. om studerandens rätt att tillfälligt avbryta sina studier tillämpas inte inom arbetskraftsutbildning. Inom arbetskraftsutbildning börjar och upphör studierätten vid en tidpunkt som utbildningsanordnaren och *arbetskraftsmyndigheten* kommer överens om. På studierättens upphörande inom arbetskraftsutbildning tillämpas dessutom 65 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

109 §

Rätt att få uppgifter i ärenden som gäller studerande

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen samt närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av

109 §

Rätt att få uppgifter i ärenden som gäller studerande

Arbetskraftsmyndigheten har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av en utbildningsanordnare som ordnar arbetskraftsutbildning få de uppgifter som är nödvändiga för genomförande av arbetskraftsutbildning.

Gällande lydelse

en utbildningsanordnare som ordnar arbetskraftsutbildning få de uppgifter som är nödvändiga för genomförande av arbetskraftsutbildning.

En utbildningsanordnare som ordnar arbetskraftsutbildning har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av *arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen* få de uppgifter om studerande som är nödvändiga för ordnande av utbildningen.

124 §

Samarbetskyldighet för utbildningsanordnare

När utbudet av arbetskraftsutbildning planeras ska utbildningsanordnarna samarbeta med *arbets- och näringsbyrån samt med närings-, trafik- och miljöcentralen*. En utbildningsanordnare som ordnar arbetskraftsutbildning i enlighet med sitt anordnartillstånd ska på inbjudan av närings-, trafik- och miljöcentralen delta i diskussioner som gäller planering av utbudet av arbetskraftsutbildning.

Föreslagen lydelse

En utbildningsanordnare som ordnar arbetskraftsutbildning har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av *arbetskraftsmyndigheten* få de uppgifter om studerande som är nödvändiga för ordnande av utbildningen.

124 §

Samarbetskyldighet för utbildningsanordnare

När utbudet av arbetskraftsutbildning planeras ska utbildningsanordnarna samarbeta med *arbetskraftsmyndigheterna*. En utbildningsanordnare som ordnar arbetskraftsutbildning i enlighet med sitt anordnartillstånd ska på inbjudan av *arbetskraftsmyndigheten* delta i diskussioner som gäller planering av utbudet av arbetskraftsutbildning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

20.

Lag

om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 1 §, 2 § 1 och 9 punkten, 3 § 1 mom., det inledande stycket i 3 § 2 mom. samt paragrafens 5 mom., 4 § 3 mom., 5 § 1, 2 och 4–6 mom., 7 §, 8 § 1 mom. 5 punkten samt paragrafens 3 och 4 mom., 9 § 2 och 3 mom., 10 § 1 mom., 11 och 12 §, 14 § 3 mom., 15 §, 27 § 1 mom. samt 28 § 2 och 3 mom.,

sådana de lyder, 1, 7, 11 § och 28 § 2 mom. i lag 937/2012, 2 § 1 och 9 punkten, 5 § 1 och 4–6 mom., 8 § 3 och 4 mom., 9 § 2 mom., 10 § 1 mom., 12 samt 15 § i lag 591/2022, 3 § 1 mom. och det inledande stycket i 3 § 2 mom., 8 § 1 mom. 5 punkten, 9 § 3 mom. och 28 § 3 mom. i lag 1384/2021, 3 § 5 mom. i lag 1372/2014, 4 § 3 mom. i lag 1222/2014, 5 § 2 mom. i lag 314/2010 och 14 § 3 mom. i lag 1453/2016, och

fogas till 25 §, sådan den lyder i lag 591/2022, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om åtgärder med vilka förutsättningarna att få arbete på den öppna arbetsmarknaden och möjligheterna att delta i utbildning och andra sysselsättningsfrämjande åtgärder som tillhandahålls av arbetsförvaltningen förbättras för den som får arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd på grund av långvarig arbetslöshet. I lagen föreskrivs också om rättigheter och skyldigheter för den som deltar i åtgärderna.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *aktiveringsplan* en plan som syftar till förbättring av sysselsättningsförutsättningarna och livskompetensen för långtidsarbetslösa och som utarbetas av arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet tillsammans med personen i fråga,

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs det om åtgärder med vilka förutsättningarna att få arbete på den öppna arbetsmarknaden och möjligheterna att delta i utbildning samt att få offentlig arbetskraftsservice som tillhandahålls av *arbetskraftsmyndigheten* förbättras för den som får arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd på grund av långvarig arbetslöshet. I lagen föreskrivs också om rättigheter och skyldigheter för den som deltar i åtgärderna.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *aktiveringsplan* en plan som syftar till förbättring av sysselsättningsförutsättningarna och livskompetensen för långtidsarbetslösa och som utarbetas av *arbetskraftsmyndigheten* och välfärdsområdet tillsammans med personen i fråga,

Gällande lydelse

9) statlig ersättning som av sysselsättningsanslagen betalas till välfärdsområdet för kostnader för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som inte har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och

1) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar under de senaste tolv kalendermånaderna,

2) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och som har fått arbetslöshetsdagpenning under arbetslöshetsdagpenningsskydd enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

3) för vilken det har ordnats ett samtal om jobbsökning enligt 2 kap. 6 § 1 mom. 2 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och vars huvudsakliga försörjning de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

Denna lag tillämpas dessutom på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och för vilken det tidigare har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och

Föreslagen lydelse

9) statlig ersättning som betalas till välfärdsområdet för kostnader för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som inte har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och

1) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar under de senaste tolv kalendermånaderna,

2) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och som har fått arbetslöshetsdagpenning under arbetslöshetsdagpenningsskydd enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

3) för vilken det har ordnats ett samtal om jobbsökning enligt 32 § 1 mom. 2 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vars huvudsakliga försörjning de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

Denna lag tillämpas dessutom på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och för vilken det tidigare har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) och

Gällande lydelse

Denna lag tillämpas på anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för personer som avses i 1 och 2 mom. och som på det sätt som anges i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) har hänvisats till sektorsövergripande samservice och tillsammans med vilka det utarbetas en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt 4 § i den lagen. Den sektorsövergripande sysselsättningsplanen ersätter aktiveringsplanen enligt denna lag.

4 §

Förhållande till övrig lagstiftning

Utöver vad som i denna lag bestäms om utarbetandet av en aktiveringsplan och anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), socialvårdslagen (710/1982) och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice också tillämpas.

5 §

Utarbetande av aktiveringsplan

Arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet ska utarbeta en aktiveringsplan i samarbete med en person som avses i 3 §. Aktiveringsplanen ska revideras till dess att personen i fråga uppfyller arbetsvillkoret i 5 kap. 3 eller 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbets- och näringsbyrån ska utan dröjsmål efter meddelande från Folkpensionsanstalten vidta åtgärder för utarbetande av en aktiveringsplan för den som uppfyller villkoren i 3 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller 2 mom. 1 eller 2 punkten.

Innan arbets- och näringsbyrån vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att en sysselsätt-

Föreslagen lydelse

Denna lag tillämpas på anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för personer som avses i 1 och 2 mom. och som på det sätt som anges i *lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (/)* har hänvisats till samarbetsmodellen för sektorsövergripande stöd och tillsammans med vilka det utarbetas en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt 4 § i den lagen. Den sektorsövergripande sysselsättningsplanen ersätter aktiveringsplanen enligt denna lag.

4 §

Förhållande till övrig lagstiftning

Utöver vad som i denna lag bestäms om utarbetandet av en aktiveringsplan och anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), socialvårdslagen (710/1982) och *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* också tillämpas.

5 §

Utarbetande av aktiveringsplan

Arbetskraftsmyndigheten och välfärdsområdet ska utarbeta en aktiveringsplan i samarbete med en person som avses i 3 §. Aktiveringsplanen ska revideras till dess att personen i fråga uppfyller arbetsvillkoret i 5 kap. 3 eller 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetskraftsmyndigheten ska utan dröjsmål efter meddelande från Folkpensionsanstalten vidta åtgärder för utarbetande av en aktiveringsplan för den som uppfyller villkoren i 3 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller 2 mom. 1 eller 2 punkten.

Innan *arbetskraftsmyndigheten* vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att en sysselsättningsplan enligt 38 § i *lagen om ordnande av*

Gällande lydelse

ningsplan enligt 2 kap. 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice har utarbetats tillsammans med personen i fråga. Innan välfärdsområdet vidtar åtgärder ska det försäkra sig om att arbets- och näringsbyrån tillsammans med personen i fråga har utarbetat en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice eller att arbets- och näringsbyrån har gett den som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i denna lag tillfälle att delta i ett samtal om jobsökning enligt 2 kap. 6 § 1 mom. 2 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Om det inte har varit möjligt att utarbeta en sysselsättningsplan eller bereda personen i fråga tillfälle att delta i ett samtal om jobsökning på grund av att hans eller hennes jobsökning inte är i kraft, ska välfärdsområdet vidta åtgärder för att utarbeta en aktiveringsplan.

Välfärdsområdet, arbets- och näringsbyrån och personen i fråga kommer överens om aktiveringsplanens varaktighet, ändringar som gäller planen och återupptagandet av en avbruten plan. Klienten har möjlighet att få assistans av en stödperson för att utarbeta och revidera aktiveringsplanen.

Arbets- och näringsbyrån eller välfärdsområdet beslutar om huruvida planen ska anses avbruten. Planen kan anses avbruten en månad från det att personen i fråga har fått sysselsättning i arbete eller företagsverksamhet eller inlett studier på heltid som leder till ett yrke eller en examen. Arbets- och näringsbyrån eller välfärdsområdet ska höra personen i fråga innan den fattar beslut om avbrott.

7 §

Arbets- och näringsbyrå som deltar i utarbetandet av en aktiveringsplan

Den arbets- och näringsbyrå till vars verksamhetsområde den berörda kommunen hör ska delta i utarbetandet av en aktiveringsplan.

Föreslagen lydelse

arbetskraftsservice har utarbetats tillsammans med personen i fråga. Innan välfärdsområdet vidtar åtgärder ska det försäkra sig om att arbetskraftsmyndigheten tillsammans med personen i fråga har utarbetat en sysselsättningsplan enligt 38 § i lagen om ordnande av *arbetskraftsservice* eller att myndigheten har gett den som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i denna lag tillfälle att delta i ett samtal om jobsökning enligt 32 § 1 mom. 2 punkten i lagen om ordnande av *arbetskraftsservice*. Om det inte har varit möjligt att utarbeta en sysselsättningsplan eller bereda personen i fråga tillfälle att delta i ett samtal om jobsökning på grund av att hans eller hennes jobsökning inte är i kraft, ska välfärdsområdet vidta åtgärder för att utarbeta en aktiveringsplan.

Välfärdsområdet, *arbetskraftsmyndigheten* och personen i fråga kommer överens om aktiveringsplanens varaktighet, ändringar som gäller planen och återupptagandet av en avbruten plan. Kunden har möjlighet att få assistans av en stödperson för att utarbeta och revidera aktiveringsplanen.

Arbetskraftsmyndigheten eller välfärdsområdet beslutar om huruvida planen ska anses avbruten. Planen kan anses avbruten en månad från det att personen i fråga har fått sysselsättning i arbete eller företagsverksamhet eller inlett studier på heltid som leder till ett yrke eller en examen. Arbetskraftsmyndigheten eller välfärdsområdet ska höra personen i fråga innan den fattar beslut om avbrott.

7 §

Arbetskraftsmyndighet som deltar i utarbetandet av en aktiveringsplan

Den *arbetskraftsmyndighet* inom vars verksamhetsområde personen i fråga har sin hemkommun eller den *arbetskraftsmyndighet* hos

Gällande lydelse

8 §

Planens innehåll

I en aktiveringsplan skall ingå

5) jobbsökningsskyldighet enligt 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, om inte något annat följer av kapitlets 7 §.

Om arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och personen tillsammans bedömer att personen till följd av begränsningar i arbets- och funktionsförmågan inte kan delta i offentlig arbetskraftsservice eller arbete, ska arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller i enlighet med speciallagar sådan socialservice, samt sådana hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster som förbättrar personens arbets- och funktionsförmåga ingå i aktiveringsplanen.

Aktiveringsplanen undertecknas av arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och personen i fråga.

9 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen

Innan planen undertecknas ska arbetskraftsbyrån och välfärdsområdet informera personen i fråga om de förmåner och ersättningar som betalas för deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Aktiveringsplanen ska revideras vid behov. Arbets- och näringsbyrån ska dock se till att aktiveringsplanen revideras minst var tredje månad.

Föreslagen lydelse

vilken personen är kund på basis av 17 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice ska delta i utarbetandet av en aktiveringsplan.

8 §

Planens innehåll

I en aktiveringsplan ska ingå

5) jobbsökningsskyldighet enligt 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat följer av 48 § i den lagen.

Om *arbetskraftsmyndigheten*, välfärdsområdet och personen tillsammans bedömer att personen till följd av begränsningar i arbets- och funktionsförmågan inte kan delta i offentlig arbetskraftsservice eller arbete, ska arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller i enlighet med speciallagar sådan socialservice, samt sådana hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster som förbättrar personens arbets- och funktionsförmåga ingå i aktiveringsplanen.

Aktiveringsplanen ska undertecknas av *arbetskraftsmyndigheten*, välfärdsområdet och personen i fråga.

9 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen

Innan planen undertecknas ska *arbetskraftsmyndigheten* och välfärdsområdet informera personen i fråga om de förmåner och ersättningar som betalas för deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Aktiveringsplanen ska revideras vid behov. *Arbetskraftsmyndigheten* ska dock se till att aktiveringsplanen revideras minst var tredje månad.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Skyldighet att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan

Den som uppfyller villkoren i 3 § är skyldig att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan tillsammans med arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet.

10 §

Skyldighet att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan och i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Den som uppfyller villkoren i 3 § är skyldig att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan tillsammans med *arbetskraftsmyndigheten* och välfärdsområdet.

11 §

Aktiveringsplanens rättsverkningar

Personen i fråga har rätt till den social-, hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningsservice samt de åtgärder som ingår i aktiveringsplanen enligt vad som särskilt bestäms i de lagar som gäller dem. Personen har inom ramen för de anslag som anvisats för arbets- och näringsbyråns bruk rätt till den offentliga arbetskraftsservice som specificeras i planen.

11 §

Aktiveringsplanens rättsverkningar

Personen i fråga har rätt till den social-, hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningsservice samt de åtgärder som ingår i aktiveringsplanen enligt vad som särskilt bestäms i de lagar som gäller dem. *Bestämmelser om rätten till offentlig arbetskraftsservice finns i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.*

12 §

Rätt till sekretessbelagda uppgifter samt registrering av en aktiveringsplan

De som i enlighet med 5 § 1 mom. deltar i utarbetandet av en aktiveringsplan har trots sekretessbestämmelserna rätt att av varandra få och till varandra lämna ut sådana uppgifter om personen i fråga som är nödvändiga för utarbetandet av planen. Aktiveringsplanen registreras i socialvårdens personregister i välfärdsområdet och i registret över enskilda kunder i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem.

12 §

Rätt till sekretessbelagda uppgifter samt registrering av en aktiveringsplan

De som i enlighet med 5 § 1 mom. deltar i utarbetandet av en aktiveringsplan har trots sekretessbestämmelserna rätt att av varandra få och till varandra lämna ut sådana uppgifter om personen i fråga som är nödvändiga för utarbetandet av planen. Aktiveringsplanen registreras i socialvårdens personregister i välfärdsområdet och i den nationella informationsresurs för arbetskraftsservice som avses i *120 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.*

Gällande lydelse

14 §

Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska ordnas inom personens pendlingsregion enligt 1 kap. 9 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Med personens samtycke kan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ordnas också utanför pendlingsregionen.

15 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i vissa fall

För den som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller vars huvudsakliga inkomst består av utkomststöd på grund av arbetslöshet eller som får arbetslöshetsdagpenning kan på begäran ordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte före de tider som anges i 3 § 1 och 2 mom., om välfärdsområdet och arbets- och näringsbyrån, efter att ha gett personen i fråga tillfälle att bli hörd, bedömer att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bäst stöder personens livskompetens och sysselsättningsförutsättningar. Innan verksamheten ordnas ska en aktiveringsplan om arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte utarbetas så som anges i 3 kap. eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas enligt vad som föreskrivs i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Personen i fråga ska framställa begäran om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hos arbets- och näringsbyrån eller välfärdsområdet.

25 §

Finansiering

Föreslagen lydelse

14 §

Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska ordnas inom personens 10 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedda pendlingsområde. Med personens samtycke kan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ordnas också utanför pendlingsområdet.

15 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i vissa fall

För den som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller vars huvudsakliga inkomst består av utkomststöd på grund av arbetslöshet eller som får arbetslöshetsdagpenning kan på begäran ordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte före de tider som anges i 3 § 1 och 2 mom., om välfärdsområdet och *arbetskraftsmyndigheten*, efter att ha gett personen i fråga tillfälle att bli hörd, bedömer att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bäst stöder personens livskompetens och sysselsättningsförutsättningar. Innan verksamheten ordnas ska en aktiveringsplan om arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte utarbetas så som bestäms i 3 kap. eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas enligt vad som bestäms i *lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen*. Personen i fråga ska framställa begäran om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hos *arbetskraftsmyndigheten* eller välfärdsområdet.

25 §

Finansiering

Statlig ersättning enligt 24 § betalas av social- och hälsovårdsministeriets anslag.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter

Folkpensionsanstalten skall till Arbetskraftsbyrån lämna uppgifter om personer som när det gäller de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd och arbetslöshetsdagpenning har betalats uppfyller villkoren enligt 3 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller 2 mom. 1 eller 2 punkten för utarbetandet av en aktiveringsplan. Uppgifterna skall lämnas före utgången av den kalendermånad som följer efter den då nämnda villkor uppfyllts.

27 §

Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter

Folkpensionsanstalten ska lämna *arbetskraftsmyndigheten* uppgifter om personer som i fråga om de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd och arbetslöshetsdagpenning har betalats uppfyller de i 3 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller 2 mom. 1 eller 2 punkten fastställda villkoren för utarbetande av en aktiveringsplan. Uppgifterna ska lämnas före utgången av kalendermånaden efter den då villkoren uppfyllts.

28 §

Ändringssökande

När ändring söks i ett beslut som avses i 24 § iakttas vad som föreskrivs i 14 kap. 1 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

I fråga om den jobbsökningsskyldighet som ska ingå i aktiveringsplanen tillämpas vad som i 14 kap. 1 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om förbud mot att begära omprövning och anföra besvär.

28 §

Ändringssökande

I ett beslut om statlig ersättning som avses i 24 § får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I fråga om den jobbsökningsskyldighet som ska tas in i aktiveringsplanen tillämpas vad som i 147 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice föreskrivs om förbud mot att begära omprövning och anföra besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

21.

Lag

om ändring av lagen om alterneringsledighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om alterneringsledighet (1305/2002) 3 och 8 §, 9 § 1, 2 och 4 mom., 11 § 2 punkten, 17 § 1 mom., 18 och 22 §,
av dem 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1127/2007, 659/2014 och 1660/2015 samt 8 §, 9 § 1, 2 och 4 mom., 11 § 2 punkten, 17 § 1 mom. och 18 § sådana de lyder i lag 659/2014, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *alterneringsledighet* ett arrangemang genom vilket en anställd, i överensstämmelse med ett alterneringsavtal som han eller hon ingått med sin arbetsgivare, för viss tid befrias från de uppgifter som hör till anställningen och arbetsgivaren samtidigt, för motsvarande tid, förbinder sig att anställa en i 2 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd arbetslös arbetssökande vid en arbets- och näringsbyrå,

2) *alterneringsledig* den som tar ut alterneringsledighet,

3) *vikarie* en person som har anställts för den tid alterneringsledigheten varar,

4) punkten har upphävts genom L 30.12.2015/1660.

5) *förlängning av alterneringsledighet* att alterneringsledigheten fortsätts omedelbart efter att avtalad alterneringsledighet upphört, och

6) *tillfällig återgång till arbetet* tillfälligt arbete hos den arbetsgivare som den alterneringslediga är ledig från.

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *alterneringsledighet* ett arrangemang genom vilket en anställd, i överensstämmelse med ett alterneringsavtal som han eller hon ingått med sin arbetsgivare, för viss tid befrias från de uppgifter som hör till anställningen och arbetsgivaren samtidigt, för motsvarande tid, förbinder sig att anställa en i 2 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd arbetslös arbetssökande vid *arbetskraftsmyndigheten*,

2) *alterneringsledig* den som tar ut alterneringsledighet,

3) *vikarie* en person som har anställts för den tid alterneringsledigheten varar,

4) *förlängning av alterneringsledighet* att alterneringsledigheten fortsätts omedelbart efter att avtalad alterneringsledighet upphört,

5) *tillfällig återgång till arbetet* tillfälligt arbete hos den arbetsgivare som den alterneringslediga är ledig från, och

6) *arbetskraftsmyndigheten* den myndighet vid kommunen eller samkommunen som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (

Gällande lydelse

8 §

Alterneringsavtal

Arbetsgivaren ska med den alterneringslediga ingå ett skriftligt alterneringsavtal i vilket arbetsgivaren förbinder sig att anställa en vikarie. Alterneringsavtalet ska lämnas till arbets- och näringsbyrån innan alterneringsledigheten börjar. Dessutom ska ett arbetsavtal eller någon annan tillförlitlig utredning om att en vikarie har anställts för tiden för alterneringsledigheten lämnas till arbets- och näringsbyrån innan alterneringsledigheten börjar eller utan dröjsmål efter det att alterneringsledigheten har börjat. En motsvarande behövlig utredning ska lämnas till arbets- och näringsbyrån då alterneringsledigheten periodiseras eller förlängs på det sätt som avses i 7 § 1 och 2 mom.

9 §

Vikarier

Som vikarie ska anställas en sådan arbetslös arbetssökande vid en arbets- och näringsbyrå som varit arbetslös arbetssökande i minst 90 kalenderdagar antingen utan avbrott eller periodvis under de 14 månader som föregått alterneringsledigheten. Den som anställs som vikarie ska vara arbetslös arbetssökande omedelbart före alterneringsledighetens början.

Oberoende av 1 mom. kan som vikarie anställas en arbetslös arbetssökande vid en arbets- och näringsbyrå, om arbetssökanden inte fyllt 30 år och högst ett år har förflutit sedan denne avlagt yrkes- eller högskoleexamen, eller en arbetslös arbetssökande som antingen är under 25 år eller över 55 år när alterneringsledigheten börjar.

Föreslagen lydelse

/) och som ansvarar för ordnandet av arbetskraftsservice.

8 §

Alterneringsavtal

Arbetsgivaren ska med den alterneringslediga ingå ett skriftligt alterneringsavtal i vilket arbetsgivaren förbinder sig att anställa en vikarie. Alterneringsavtalet ska lämnas till *arbetskraftsmyndigheten* innan alterneringsledigheten börjar. Dessutom ska ett arbetsavtal eller någon annan tillförlitlig utredning om att en vikarie har anställts för tiden för alterneringsledigheten lämnas till *arbetskraftsmyndigheten* innan alterneringsledigheten börjar eller utan dröjsmål efter det att alterneringsledigheten har börjat. En motsvarande behövlig utredning ska lämnas till *arbetskraftsmyndigheten* då alterneringsledigheten periodiseras eller förlängs på det sätt som avses i 7 § 1 och 2 mom.

9 §

Vikarier

Som vikarie ska anställas en sådan arbetslös arbetssökande vid *arbetskraftsmyndigheten* som varit arbetslös arbetssökande i minst 90 kalenderdagar antingen utan avbrott eller periodvis under de 14 månader som föregått alterneringsledigheten. Den som anställs som vikarie ska vara arbetslös arbetssökande omedelbart före alterneringsledighetens början.

Oberoende av 1 mom. kan som vikarie anställas en arbetslös arbetssökande vid *arbetskraftsmyndigheten*, om arbetssökanden inte fyllt 30 år och högst ett år har förflutit sedan denne avlagt yrkes- eller högskoleexamen, eller en arbetslös arbetssökande som antingen är under 25 år eller över 55 år när alterneringsledigheten börjar.

Gällande lydelse

Arbetstiden för vikarien ska vara minst lika lång som den ordinarie arbetstiden för den alterneringslediga. Om någon som är deltidsanställd hos arbetsgivaren såsom arbetslös arbetssökande vid en arbets- och näringsbyrå söker heltidsarbete och anställs han eller hon för det arbete som blivit ledigt på grund av alterneringsledigheten, kan alterneringsledigheten trots 2 kap. 5 § i arbetsavtalslagen ordnas så att en arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån anställs för det arbete som på detta sätt blir ledigt. Ökningen av den sammantagna arbetstiden för dessa anställda ska då vara minst lika lång som den ordinarie arbetstiden för den alterneringslediga.

11 §

Verkningar av att vikariens anställning upphör

Om vikariens anställning upphör före utgången av alterneringsledigheten, ska anställningens upphörande inte anses stå i strid med alterneringsavtalet i det fall att

2) arbets- och näringsbyrån inte kan anvisa någon som är lämplig som vikarie i stället för den tidigare.

17 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbets- och näringsbyrån lämnar ett för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan bindande utlåtande om de förutsättningar för alterneringsersättning som avses i 5–9 § och 14 § 1 mom. 5 punkten samt om de förutsättningar för återkrav som avses i 19 § 1 mom.

Föreslagen lydelse

Arbetstiden för vikarien ska vara minst lika lång som den ordinarie arbetstiden för den alterneringslediga. Om någon som är deltidsanställd hos arbetsgivaren såsom arbetslös arbetssökande vid *arbetskraftsmyndigheten* söker heltidsarbete och anställs han eller hon för det arbete som blivit ledigt på grund av alterneringsledigheten, kan alterneringsledigheten trots 2 kap. 5 § i arbetsavtalslagen ordnas så att en arbetslös arbetssökande vid *arbetskraftsmyndigheten* anställs för det arbete som på detta sätt blir ledigt. Ökningen av den sammantagna arbetstiden för dessa anställda ska då vara minst lika lång som den ordinarie arbetstiden för den alterneringslediga.

11 §

Verkningar av att vikariens anställning upphör

Om vikariens anställning upphör före utgången av alterneringsledigheten, ska anställningens upphörande inte anses stå i strid med alterneringsavtalet i det fall att

2) *arbetskraftsmyndigheten* inte kan anvisa någon som är lämplig som vikarie i stället för den tidigare.

17 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbetskraftsmyndigheten lämnar ett för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan bindande utlåtande om de förutsättningar för alterneringsersättning som avses i 5–9 § samt om de förutsättningar för återkrav som avses i 19 § 1 mom. *Utlåtande om de förutsättningar för alterneringsersättning som avses i 14 § 1 mom. 5 punkten lämnas av närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter.*

Gällande lydelse

18 §

Anmälningsskyldighet

Arbetsgivaren ska utan dröjsmål underrätta arbets- och näringsbyrån om anställandet av en vikarie för den tid alterneringsledigheten varar samt om väsentliga ändringar i dennas anställning.

22 §

Finansiering

De kostnader som alterneringsersättningen orsakar arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten finansieras med iakttagande av vad lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) och 14 kap. 3 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskriver om arbetslöshetsdagpenning.

Föreslagen lydelse

18 §

Anmälningsskyldighet

Arbetsgivaren ska utan dröjsmål underrätta *arbetskraftsmyndigheten* om anställandet av en vikarie för den tid alterneringsledigheten varar samt om väsentliga ändringar i dennas anställning.

22 §

Finansiering

De kostnader som alterneringsersättningen orsakar arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten finansieras med iakttagande av vad som i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) och 14 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa *föreskrivs* om arbetslöshetsdagpenning, *med undantag för de bestämmelser som gäller kommunens finansieringsandel av utgifterna för arbetslöshetsförmåner.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Arbetskraftsmyndigheten sköter de ärenden som gäller i första meningen i 17 § 1 mom. avsedda arbetskraftspolitiska utlåtanden och som är anhängiga vid arbets- och näringsbyråerna vid ikraftträdandet av denna lag samt de åtgärder som följer av ändringssökande.

Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter sköter de ärenden som gäller i andra meningen i 17 § 1 mom. avsedda arbetskraftspolitiska utlåtanden och som är anhängiga vid arbets- och näringsbyråerna vid ikraftträdandet av denna lag samt de åtgärder som följer av ändringssökande.

22.

Lag

om ändring av 6 och 11 § i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen (352/2010) 6 § och 11 § 5 mom., av dem 6 § sådan den lyder i lag 1557/2015, som följer:

Gällande lydelse

6 a §

Utsedd behörig institution i vissa ärenden som gäller återbetalning av arbetslöshetsförmåner

I grundförordningens artikel 1 q led iii avsedda behöriga institutioner i Finland som utses av den behöriga myndigheten är *arbets- och näringsbyråerna*, när artikel 55.4 i tillämpningsförordningen och artikel 64.1 led a i grundförordningen tillämpas.

I Finland är arbets- och näringsbyråerna och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter de arbetsförmedlingar som avses i grundförordningen och tillämpningsförordningen.

11 §

Hur intyg och andra portabla handlingar ska utfärdas

Arbets- och näringsbyråerna ska utfärda följande intyg:

Föreslagen lydelse

6 a §

Utsedda behöriga institutioner för vissa fall av sökande av arbete

I grundförordningens artikel 1 q led iii avsedda behöriga institutioner i Finland som utses av den behöriga myndigheten är de *i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedda myndigheter vid kommuner eller samkommuner som ansvarar för att ordna offentlig arbetskraftsservice*, när artikel 55.4 i tillämpningsförordningen och artikel 64.1 led a i grundförordningen tillämpas.

I Finland är *de i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedda myndigheter vid kommuner eller samkommuner som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice samt närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter de arbetsförmedlingar som avses i grundförordningen och tillämpningsförordningen*.

11 §

Hur intyg och andra portabla handlingar ska utfärdas

De i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedda myndigheter vid kommuner eller

Gällande lydelse

1) intyg enligt första stycket i artikel 55.4 i tillämpningsförordningen om att den berörda personen har anmält sig som arbetssökande,

2) intyg enligt andra stycket i artikel 55.4 i tillämpningsförordningen om faktorer som kan påverka rätten till förmåner,

3) intyg enligt tredje stycket i artikel 55.4 i tillämpningsförordningen om uppföljningen av den arbetslösa personens situation, om personen fortfarande är registrerad hos arbetsförmedlingen och om personen följer de kontrollförfaranden som fastställts.

Föreslagen lydelse

samkommuner som ansvarar för att anordna arbetskraftsservice ska utfärda följande intyg:

1) intyg enligt första stycket i artikel 55.4 i tillämpningsförordningen om att den berörda personen har anmält sig som arbetssökande,

2) intyg enligt andra stycket i artikel 55.4 i tillämpningsförordningen om faktorer som kan påverka rätten till förmåner,

3) intyg enligt tredje stycket i artikel 55.4 i tillämpningsförordningen om uppföljningen av den arbetslösa personens situation, om personen fortfarande är registrerad hos arbetsförmedlingen och om personen följer de kontrollförfaranden som fastställts.

Denna lag träder i kraft den 20 .

23.

Lag

om ändring av 6 och 13 § i lagen om inkomstdatasystemet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) 6 § 6 mom. 2 punkten och 13 § 1 mom. 16, 23 och 25 punkten, av dem 13 § 1 mom. 16 och 25 punkten sådana de lyder i lag 176/2019 och 13 kap. 1 § 23 punkten sådan den lyder i lag 679/2022, och
fogas till 13 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 176/2019, 1206/2020, 922/2021, 539/2022 och 679/2022, nya 26 och 27 punkter som följer:

Gällande lydelse

6 §

Inkomstuppgifter och andra uppgifter som införs i inkomstregistret

I fråga om prestationer som förmånsbetalare har betalat införs dessutom följande uppgifter som förmånsbetalare med stöd av bestämmelser i någon annan lag är skyldiga att lämna uppgiftsanvändarna:

2) uppgifter om kostnadsersättningar som betalats enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) eller lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

13 §

Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgiftsanvändare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgiftsanvändare, som följer:

Föreslagen lydelse

6 §

Inkomstuppgifter och andra uppgifter som införs i inkomstregistret

I fråga om prestationer som förmånsbetalare har betalat införs dessutom följande uppgifter som en förmånsbetalare med stöd av bestämmelser i någon annan lag är skyldiga att lämna uppgiftsanvändarna:

2) uppgifter om kostnadsersättningar som betalats enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/)* eller lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

13 §

Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgiftsanvändare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgiftsanvändare, som följer:

Gällande lydelse

16) till Statskontoret för avgörande av ett ersättningsärende enligt trafikförsäkringslagen, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkesjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016), lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämfällbara med arbete, lagen om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016), räddningslagen (379/2011), lagen om olycksfallsersättning i vissa fall åt den som lämnat bistånd vid fullgörandet av tjänsteåliggande (625/1967), sjöräddningslagen (1145/2001), *lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, lagen om främjande av integration (1386/2010)*, beredskapslagen (1552/2011), polislagen (872/2011), lagen om nämndemän vid tingsrätterna (675/2016), lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) eller brottsskadlagen (1204/2005) som är under handläggning.

23) till arbets- och näringsbyråer, till närings-, trafik- och miljöcentraler och till närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter för verkställighet av lönesubvention, startpeng och utbildning inom omställningsskyddet enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och för verkställighet av lönegarantilagen (866/1998), lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) och lagen om ett försök med rekryteringsstöd (20/2022),

25) till landskapet Åland och dess myndigheter och kommuner för utförande av uppdrag enligt en i självstyrelselagen för Åland

Föreslagen lydelse

16) till Statskontoret för avgörande av ett ersättningsärende enligt trafikförsäkringslagen, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkesjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016), lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämfällbara med arbete, lagen om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016), räddningslagen (379/2011), lagen om olycksfallsersättning i vissa fall åt den som lämnat bistånd vid fullgörandet av tjänsteåliggande (625/1967), sjöräddningslagen (1145/2001), beredskapslagen (1552/2011), polislagen (872/2011), lagen om nämndemän vid tingsrätterna (675/2016), lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) eller brottsskadlagen (1204/2005) som är under handläggning.

23) till närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter för verkställighet av lönegarantilagen (866/1998), *lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) och lagen om ett försök med rekryteringsstöd (20/2022) och för skötseln av den i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (897/2009) avsedda uppgift som gäller produktion, utvärdering och uppföljning av information om arbetskraftsservicens funktion, resultat och effekter,*

25) till landskapet Åland och dess myndigheter och kommuner för utförande av uppdrag enligt en i självstyrelselagen för Åland

Gällande lydelse

(1144/1991) avsedd landskapslag, med iakttagande av vad som i den föreskrivs om landskapets, myndigheternas eller kommunens rätt till information.

Föreslagen lydelse

(1144/1991) avsedd landskapslag, med iakttagande av vad som i den föreskrivs om landskapets, myndigheternas eller kommunens rätt till information,

26) till i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedda kommuner eller samkommuner som ansvarar för att anordna arbetskraftsservice, för verkställigheten av uppgifter som gäller sådan utbildning inom omställningsskyddet, sådan lönesubvention, sådant sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år, sådan startpeng och sådant stöd för lönekostnader för arbete ordnat på basis av sysselsättningskyldighet som avses i den lagen,

27) till arbets- och näringsministeriet för skötsel av de i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivna uppgifter som gäller ledning, styrning och utveckling av den offentliga arbetskraftsservicen samt uppföljning och utvärdering av skötseln av sysselsättningen och ordnandet av arbetskraftsservicen i kommunerna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

24.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) 13 § 1 mom. 23 punkten, sådan den lyder i lag 680/2022, som följer:

Gällande lydelse

13 §

Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgiftsanvändare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgiftsanvändare, som följer:

23) till arbets- och näringsbyråer, till närings-, trafik- och miljöcentraler och till närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter för verkställighet av lönesubvention, startpeng och utbildning inom omställningsskyddet enligt lagen om offentligarbetskrafts- och företagsservice och för verkställighet av lönegarantilagen (866/1998) och lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000),

Föreslagen lydelse

13 §

Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgiftsanvändare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgiftsanvändare, som följer:

23) till närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter för verkställighet av lönegarantilagen (866/1998) och lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) och för skötseln av den i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (897/2009) avsedda uppgift som gäller produktion, utvärdering och uppföljning av information om arbetskraftsservicens funktion, resultat och effekter,

Denna lag träder i kraft den 20 .

25.

Lag

om ändring av arbetsavtalslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 kap. 3 a §, 6 kap. 6 §, 7 kap. 12 § 1 mom. och 12 a § 2 mom., 9 kap. 3 a och 3 b § samt 13 kap. 6 § 2 och 3 mom., sådana de lyder, 1 kap. 3 a § och 6 kap. 6 § i lag 1448/2016, 7 kap. 12 § 1 mom. i lag 920/2012, 7 kap. 12 a § 2 mom. och 9 kap. 3 b § i lag 672/2022, 9 kap. 3 a § i lag 163/2020 samt 13 kap. 6 § 2 och 3 mom. i lag 1458/2016 som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 a §

Ingående av arbetsavtal för viss tid med en person som är långtidsarbetslös

Ingående av arbetsavtal för viss tid förutsätter inte en sådan grundad anledning som avses i 3 § 2 mom., om den som anställs är en person som enligt uppgift från arbets- och näringsbyrå har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. En anställning på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten. Det att arbetsgivarens behov av arbetskraft är permanent på det sätt som avses i 3 § 3 mom. utgör inget hinder för att avtalet ingås för viss tid.

En person betraktas som arbetslös arbetssökande i enlighet med vad som föreskrivs i 1 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012).

Den maximala längden för arbetsavtalet för viss tid är ett år. Avtalet kan förnyas högst två gånger inom ett år från det att det första avtalet för viss tid började löpa. Den sammanräknade totala längden för avtalen får dock inte överstiga ett år.

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 a §

Ingående av arbetsavtal för viss tid med en person som är långtidsarbetslös

Ingående av arbetsavtal för viss tid förutsätter inte en sådan grundad anledning som avses i 3 § 2 mom., om den som anställs är en person som enligt uppgift från *arbetskraftsmyndigheten* har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. En anställning på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten. Det att arbetsgivarens behov av arbetskraft är permanent på det sätt som avses i 3 § 3 mom. utgör inget hinder för att avtalet ingås för viss tid.

Bestämmelser om när en person betraktas som arbetslös arbetssökande finns i 3 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/).

Den maximala längden för arbetsavtalet för viss tid är ett år. Avtalet kan förnyas högst två gånger inom ett år från det att det första avtalet för viss tid började löpa. Den sammanräknade totala längden för avtalen får dock inte överstiga ett år.

Gällande lydelse

6 kap.

Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

6 §

Återanställande av arbetstagare

En arbetsgivare ska erbjuda arbete åt en tidigare arbetstagare som på grunder som anges i 7 kap. 3 eller 7 § har sagts upp och som fortfarande är arbetsökande vid arbets- och näringsbyrån, om arbetsgivaren inom fyra månader från det att anställningsförhållandet upphörde behöver arbetstagare för samma eller liknande uppgifter som den uppsagda arbetstagaren hade utfört. Om anställningsförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott minst 12 år, är tiden för återanställande emellertid sex månader.

Med avvikelse från 1 kap. 10 § 2 mom. gäller denna skyldighet på motsvarande sätt även en sådan förvärvare av rörelse som avses i 1 kap. 10 §, om överlåtaren har sagt upp arbetstagarens arbetsavtal att upphöra före överlåtelsen.

7 kap.

Grunder för uppsägning av arbetsavtal

12 §

Arbetstagarens rätt till sysselsättningsledighet

Har inte arbetsgivaren och arbetstagaren, sedan arbetsgivaren sagt upp arbetsavtalet på de grunder som avses i 7 kap. 3 och 4 eller 7 §, kommit överens om annat, har arbetstagaren rätt till ledighet med full lön för att under uppsägningstiden delta i utarbetandet av en sysselsättningsplan enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), i arbetskraftsutbildning och därtill ansluten praktik eller inläring i arbetet enligt planen

Föreslagen lydelse

6 kap.

Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

6 §

Återanställande av arbetstagare

En arbetsgivare ska erbjuda arbete åt en tidigare arbetstagare som på grunder som anges i 7 kap. 3 eller 7 § har sagts upp och är arbetsökande i enlighet med *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*, om arbetsgivaren inom fyra månader från det att anställningsförhållandet upphörde behöver arbetstagare för samma eller liknande uppgifter som den uppsagda arbetstagaren utförde. Om anställningsförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott minst 12 år, är tiden för återanställande emellertid sex månader.

Med avvikelse från 1 kap. 10 § 2 mom. gäller denna skyldighet på motsvarande sätt även en sådan förvärvare av rörelse som avses i 1 kap. 10 §, om överlåtaren har sagt upp arbetstagarens arbetsavtal så att det upphör att gälla före överlåtelsen.

7 kap.

Grunder för uppsägning av arbetsavtal

12 §

Arbetstagarens rätt till sysselsättningsledighet

Har inte arbetsgivaren och arbetstagaren, sedan arbetsgivaren sagt upp arbetsavtalet på de grunder som avses i 7 kap. 3 och 4 eller 7 §, kommit överens om annat, har arbetstagaren rätt till ledighet med full lön för att under uppsägningstiden delta i utarbetandet av en sysselsättningsplan enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*, i arbetskraftsutbildning och därtill ansluten praktik eller inläring i arbetet enligt planen eller i arbetsökande på

Gällande lydelse

eller i arbetssökande på eget eller myndigheternas initiativ och i anställningsintervjuer eller omplaceringsträning.

12 a §

Särskild rätt till sysselsättningsledighet för personer som fyllt 55 år

Utöver vad som föreskrivs i 12 § 1 mom. får sysselsättningsledighet också användas för i 5 a kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avsedd utbildning inom omställningsskyddet, och för att göra en kartläggning av kompetens och arbetsförmåga.

9 kap.

Förfarandet vid upphävande av arbetsavtal

3 a §

Arbetsgivarens meddelande till arbets- och näringsbyrån

En arbetsgivare ska utan dröjsmål meddela arbets- och näringsbyrån om uppsägning av arbetstagare, om minst tio arbetstagare sägs upp av sådana ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker som avses i 7 kap. 3, 4, 7 eller 8 §.

Av det meddelande som avses i 1 mom. ska framgå antalet arbetstagare som sägs upp, deras yrken eller arbetsuppgifter samt tidpunkterna för när anställningsförhållandena upphör.

3 b §

Arbetsgivarens skyldighet att informera om viss arbetskraftsservice

Föreslagen lydelse

eget eller myndigheternas initiativ och i anställningsintervjuer eller omplaceringsträning.

12 a §

Särskild rätt till sysselsättningsledighet för personer som fyllt 55 år

Utöver vad som föreskrivs i 12 § 1 mom. får sysselsättningsledighet också användas för i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd utbildning inom omställningsskyddet, och för att göra en kartläggning av kompetens och arbetsförmåga.

9 kap.

Förfarandet vid upphävande av arbetsavtal

3 a §

*Arbetsgivarens meddelande till **arbetskraftsmyndigheten***

En arbetsgivare ska utan dröjsmål meddela *arbetskraftsmyndigheten* om uppsägning av arbetstagare, om minst tio arbetstagare sägs upp av sådana ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker som avses i 7 kap. 3, 4, 7 eller 8 §.

Av det meddelande som avses i 1 mom. ska framgå antalet arbetstagare som sägs upp, *deras hemorter och* deras yrken eller arbetsuppgifter samt tidpunkterna för när anställningsförhållandena upphör.

3 b §

Arbetsgivarens skyldighet att informera om viss arbetskraftsservice

Gällande lydelse

Arbetsgivaren är skyldig att informera en arbetstagare som vid delgivning av uppsägningen har fyllt 55 år och vars anställningsförhållande har varat i minst fem år utan avbrott eller med avbrott som sammanlagt har varat i högst 30 dagar om att denne har rätt till sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 5 a kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och till sådan omställningspenning som avses i 9 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetsgivaren är i de fall som avses i 3 a § skyldig att informera arbetstagaren om dennes rätt till en sysselsättningsplan enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

13 kap.

Särskilda bestämmelser

6 §

Bestämmelsernas tvingande natur

Oberoende av skyldigheten att erbjuda arbete enligt 2 kap. 5 §, 5 kap. 2 § och 6 kap. 6 §

1) får en kommun för att fullgöra den sysselsättningsskyldighet som anges i 11 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice anställa en person, dock inte för sådana uppgifter i fråga om vilka kommunen samtidigt har permitterat sina arbetstagare eller i fråga om vilka kommunen har gett en arbetstagare ett meddelande om permittering,

2) får en förening eller stiftelse för uppgifter som inte betraktas som näringsverksamhet anställa en sådan arbetslös person som avses i 7 kap. 8 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice,

Föreslagen lydelse

Arbetsgivaren är skyldig att informera en arbetstagare som vid delgivning av uppsägningen har fyllt 55 år och vars anställningsförhållande har varat i minst fem år utan avbrott eller med avbrott som sammanlagt har varat i högst 30 dagar om att denne har rätt till sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och till sådan omställningspenning som avses i 9 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetsgivaren är i de fall som avses i 3 a § skyldig att informera arbetstagaren om dennes rätt till en sysselsättningsplan enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*.

13 kap.

Särskilda bestämmelser

6 §

Bestämmelsernas tvingande natur

Oberoende av skyldigheten att erbjuda arbete enligt 2 kap. 5 §, 5 kap. 2 § och 6 kap. 6 §

1) får en kommun för att fullgöra den sysselsättningsskyldighet som anges i 108 § i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* anställa en person, dock inte för sådana uppgifter i fråga om vilka kommunen samtidigt har permitterat sina arbetstagare eller i fråga om vilka kommunen har gett en arbetstagare ett meddelande om permittering,

2) får en förening, *stiftelse eller ett registrerat religionssamfund anställa en i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd arbetslös person som varit arbetslös i minst 24 månader under de 28 månader som omedelbart föregår beviljandet av i den lagen avsedd lönesubvention eller sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år,*

Gällande lydelse

3) får en kommun, samkommun, förening eller stiftelse i en verkstad eller motsvarande träningsenhet anställa någon i sådant lönesubventionerat arbete som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice för sådana uppgifter som annars inte utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden.

Oberoende av det som föreskrivs i 5 kap. 2 § får en kommun, samkommun, förening eller stiftelse i en verkstad eller motsvarande träningsenhet ordna sådan arbetsprövning som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice för sådana uppgifter som annars inte utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden.

Föreslagen lydelse

3) får en kommun, samkommun, förening eller stiftelse i en verkstad eller motsvarande träningsenhet anställa en person i lönesubventionerat arbete som avses i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* för sådana uppgifter som annars inte utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden.

Oberoende av det som föreskrivs i 5 kap. 2 § får en kommun, samkommun, förening eller stiftelse i en verkstad eller motsvarande träningsenhet ordna sådan arbetsprövning som avses i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* för sådana uppgifter som annars inte utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

26.

Lag

om ändring av lagen om sjöarbetsavtal

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) 1 kap. 4 a §, 7 kap. 9 §, 8 kap. 10 § 1 mom. och 10 a § 2 mom. samt 10 kap. 4 och 5 §, sådana de lyder, 1 kap. 4 a § i lag 1449/2016, 7 kap. 9 § i lag 390/2017, 8 kap. 10 § 1 mom. i lag 921/2012, 8 kap. 10 a § 2 mom. och 10 kap. 5 § i lag 673/2022 samt 10 kap 4 § i lag 164/2020, som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

4 a §

Ingående av arbetsavtal för viss tid med en person som är långtidsarbetslös

Ingående av arbetsavtal för viss tid förutsätter inte en sådan grundad anledning som avses i 4 § 1 mom., om den som anställs är en person som enligt uppgift från arbets- och näringsbyrå har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. En anställning på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten. Det att arbetsgivarens behov av arbetskraft är permanent på det sätt som avses i 4 § 2 mom. utgör inget hinder för att avtalet ingås för viss tid.

En person betraktas som arbetslös arbetssökande i enlighet med vad som föreskrivs i 1 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012).

Den maximala längden för arbetsavtalet för viss tid är ett år. Avtalet kan förnyas högst två gånger inom ett år från det att det första avtalet för viss tid började löpa. Den sammanräknade totala längden för avtalen får dock inte överstiga ett år.

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

4 a §

Ingående av arbetsavtal för viss tid med en person som är långtidsarbetslös

Ingående av arbetsavtal för viss tid förutsätter inte en sådan grundad anledning som avses i 4 § 1 mom., om den som anställs är en person som enligt uppgift från *arbetskraftsmyndigheten* har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. En anställning på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten. Det att arbetsgivarens behov av arbetskraft är permanent på det sätt som avses i 4 § 2 mom. utgör inget hinder för att avtalet ingås för viss tid.

Bestämmelser om när en person betraktas som arbetslös arbetssökande finns i 3 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/).

Den maximala längden för arbetsavtalet för viss tid är ett år. Avtalet kan förnyas högst två gånger inom ett år från det att det första avtalet för viss tid började löpa. Den sammanräknade totala längden för avtalen får dock inte överstiga ett år.

Gällande lydelse

7 kap.

Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

9 §

Återanställande av arbetstagare

En arbetsgivare ska erbjuda arbete åt en tidigare arbetstagare som på grunder som anges i 8 kap. 3 eller 6 § har sagts upp och som fortfarande är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån, om arbetsgivaren inom fyra månader från det att anställningsförhållandet upphörde behöver arbetstagare för samma eller liknande uppgifter som den uppsagda arbetstagaren hade utfört. Om anställningsförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott minst tolv år, är tiden för återanställande emellertid sex månader.

Med avvikelse från 1 kap. 10 § 2 mom. gäller denna skyldighet på motsvarande sätt även en sådan förvärvare av rörelse som avses i 1 kap. 10 §, om överlåtaren har sagt upp arbetstagarens arbetsavtal så att det upphör att gälla före tidpunkten för överlåtelsen.

8 kap.

Grunder för uppsägning av arbetsavtal

10 §

Arbetstagarens rätt till sysselsättningsledighet

Har inte arbetsgivaren och arbetstagaren, sedan arbetsgivaren sagt upp arbetsavtalet på de grunder som avses i 3 och 4 eller 6 §, kommit överens om annat, har arbetstagaren rätt till ledighet med full lön för att under uppsägningstiden delta i utarbetandet av en sysselsättningsplan enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), i arbetskraftsutbildning och därtill ansluten praktik eller inläring i arbetet enligt planen eller i

Föreslagen lydelse

7 kap.

Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

9 §

Återanställande av arbetstagare

En arbetsgivare ska erbjuda arbete åt en tidigare arbetstagare som på grunder som anges i 8 kap. 3 eller 6 § har sagts upp och som fortfarande är arbetssökande *i enlighet med lagen om ordnande av arbetskraftsservice*, om arbetsgivaren inom fyra månader från det att anställningsförhållandet upphörde behöver arbetstagare för samma eller liknande uppgifter som den uppsagda arbetstagaren hade utfört. Om anställningsförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott minst 12 år, är tiden för återanställande emellertid sex månader.

Med avvikelse från 1 kap. 10 § 2 mom. gäller denna skyldighet på motsvarande sätt även en sådan förvärvare av rörelse som avses i 1 kap. 10 §, om överlåtaren har sagt upp arbetstagarens arbetsavtal så att det upphör att gälla före tidpunkten för överlåtelsen.

8 kap.

Grunder för uppsägning av arbetsavtal

10 §

Arbetstagarens rätt till sysselsättningsledighet

Har inte arbetsgivaren och arbetstagaren, sedan arbetsgivaren sagt upp arbetsavtalet på de grunder som avses i 3 och 4 eller 6 §, kommit överens om annat, har arbetstagaren rätt till ledighet med full lön för att under uppsägningstiden delta i utarbetandet av en sysselsättningsplan enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*, i arbetskraftsutbildning och därtill ansluten praktik eller inläring i arbetet

Gällande lydelse

arbetsökande på eget eller myndigheternas initiativ och i anställningsintervjuer eller omplaceringsträning.

10 a §

Särskild rätt till sysselsättningsledighet för personer som fyllt 55 år

Utöver vad som föreskrivs i 10 § 1 mom. får sysselsättningsledighet också användas för i 5 a kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avsedd utbildning inom omställningsskyddet, och för att göra en kartläggning av kompetens och arbetsförmåga.

10 kap.

Förfarandet vid upphävande av arbetsavtal

4 §

Arbetsgivarens meddelande till arbets- och näringsbyrån

En arbetsgivare ska utan dröjsmål meddela arbets- och näringsbyrån om uppsägning av arbetstagare, om minst tio arbetstagare sägs upp av sådana ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker som avses i 8 kap. 3, 4, 6 eller 7 §.

Av det meddelande som avses i 1 mom. ska framgå antalet arbetstagare som sägs upp, deras yrken eller arbetsuppgifter samt tidpunkterna för när anställningsförhållandena upphör.

5 §

Arbetsgivarens skyldighet att informera om viss arbetskraftsservice

Föreslagen lydelse

enligt planen eller i arbetsökande på eget eller myndigheternas initiativ och i anställningsintervjuer eller omplaceringsträning.

10 a §

Särskild rätt till sysselsättningsledighet för personer som fyllt 55 år

Utöver vad som föreskrivs i 10 § 1 mom. får sysselsättningsledighet också användas för i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd utbildning inom omställningsskyddet, och för att göra en kartläggning av kompetens och arbetsförmåga.

10 kap.

Förfarandet vid upphävande av arbetsavtal

4 §

*Arbetsgivarens meddelande till **arbetskraftsmyndigheten***

En arbetsgivare ska utan dröjsmål meddela *arbetskraftsmyndigheten* om uppsägning av arbetstagare, om minst tio arbetstagare sägs upp av sådana ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker som avses i 8 kap. 3, 4, 6 eller 7 §.

Av det meddelande som avses i 1 mom. ska framgå antalet arbetstagare som sägs upp, *deras hemorter och* deras yrken eller arbetsuppgifter samt tidpunkterna för när anställningsförhållandena upphör.

5 §

Arbetsgivarens skyldighet att informera om viss arbetskraftsservice

Gällande lydelse

Arbetsgivaren är skyldig att informera en arbetstagare som vid delgivning av uppsägningen har fyllt 55 år och vars anställningsförhållande har varat i minst fem år utan avbrott eller med avbrott som sammanlagt har varat i högst 30 dagar om att denne har rätt till sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 5 a kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och till sådan omställningspenning som avses i 9 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetsgivaren är i de fall som avses i 4 § skyldig att informera arbetstagaren om dennes rätt till en sysselsättningsplan enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Föreslagen lydelse

Arbetsgivaren är skyldig att informera en arbetstagare som vid delgivning av uppsägningen har fyllt 55 år och vars anställningsförhållande har varat i minst fem år utan avbrott eller med avbrott som sammanlagt har varat i högst 30 dagar om att denne har rätt till sådan utbildning inom omställningsskyddet som avses i 8 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och till sådan omställningspenning som avses i 9 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetsgivaren är i de fall som avses i 4 § skyldig att informera arbetstagaren om dennes rätt till en sysselsättningsplan enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

27.

Lag

om ändring av 3 a och 37 a § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden (304/2003) 3 a och 37 a §, sådana de lyder, 3 a § i lag 1063/2018 och 37 a § i lag 677/2022, som följer:

Gällande lydelse

3 a §

Anställning av en person som är långtidsarbetslös i tjänsteförhållande för viss tid

En tjänsteinnehavare kan anställas för viss tid utan en sådan grund som anges i 3 § 2 mom. och trots vad som föreskrivs i 3 § 3 mom., om personen enligt uppgift från arbets- och näringsbyrån har varit arbetslös arbetsökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. Ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten.

Med arbetslös arbetsökande avses en i 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) avsedd person vars jobbsökning är giltig på det sätt som föreskrivs i 2 kap. 1 och 2 § i den lagen.

Den maximala längden för ett tjänsteförhållande för viss tid är ett år. Personen kan anställas i högst två nya tjänsteförhållanden för viss tid inom ett år från det att det första tjänsteförhållandet för viss tid började. Den sammanräknade totala längden för tjänsteförhållandena får inte överskrida ett år.

37 a §

Sysselsättningsledighet och arbetsgivares skyldighet att lämna meddelande

Föreslagen lydelse

3 a §

Anställning av en person som är långtidsarbetslös i anställningsförhållande för viss tid

En tjänsteinnehavare kan anställas för viss tid utan en sådan grund som anges i 3 § 2 mom. och trots vad som föreskrivs i 3 § 3 mom., om personen enligt uppgift från *arbetskraftsmyndigheten* har varit arbetslös arbetsökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. Ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten.

Med arbetslös arbetsökande avses en i 3 § 1 mom. 4 punkten i lagen om ordnande av *arbetskraftsservice* (/) avsedd person vars jobbsökning är giltig på det sätt som föreskrivs i 27 och 28 § i den lagen.

Den maximala längden för ett tjänsteförhållande för viss tid är ett år. Personen kan anställas i högst två nya tjänsteförhållanden för viss tid inom ett år från det att det första tjänsteförhållandet för viss tid började. Den sammanräknade totala längden för tjänsteförhållandena får inte överskrida ett år.

37 a §

Sysselsättningsledighet och arbetsgivares skyldighet att lämna meddelande

Gällande lydelse

Tjänsteinnehavare har samma rätt till sysselsättningsledighet som arbetstagare har enligt arbetsavtalslagen.

Arbetsgivares skyldighet att meddela arbets- och näringsbyrån om uppsägning av tjänsteinnehavare av ekonomiska orsaker och av produktionsorsaker samt skyldighet att informera tjänsteinnehavare om hans eller hennes rätt till sysselsättningsplan, till utbildning inom omställningsskyddet och till omställningspenning bestäms enligt arbetsavtalslagen.

Föreslagen lydelse

Tjänsteinnehavare har samma rätt till sysselsättningsledighet som arbetstagare har enligt arbetsavtalslagen.

Arbetsgivares skyldighet att meddela *arbetskraftsmyndigheten* om uppsägning av tjänsteinnehavare av ekonomiska orsaker och av produktionsorsaker samt skyldighet att informera tjänsteinnehavare om hans eller hennes rätt till sysselsättningsplan, utbildning inom omställningsskyddet och omställningspenning bestäms enligt arbetsavtalslagen.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
—————

28.

Lag

om ändring av 5 a och 9 c § i statstjänstemannalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i statstjänstemannalagen (750/1994) 5 a § 3 mom. och 9 c §, sådana de lyder, 5 a § 3 mom. i lag 1454/2016 och 9 c § i lag 1062/2018, som följer:

Gällande lydelse

5 a §

I de situationer som avses i 1 och 2 mom. får tjänsten överföras utan det samtycke från tjänstemannen som avses i 5 §, om tjänsten överförs inom eller till tjänstemannens pendlingsregion. Med pendlingsregion avses ett område enligt 1 kap. 9 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012).

9 c §

Utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid på högst ett år förutsätter inte ett sådant skäl som avses i 9 § 1 mom., om den som utnämns till tjänsteförhållandet enligt uppgift från arbets- och näringsbyrån har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. Ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten.

En person kan utnämnas till högst två nya tjänsteförhållanden för viss tid inom ett år från det att det första tjänsteförhållandet för viss tid började. Den sammanräknade totala längden för tjänsteförhållandena för viss tid får dock inte överskrida ett år.

Med arbetslös arbetssökande avses en i 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig

Föreslagen lydelse

5 a §

I de situationer som avses i 1 och 2 mom. får tjänsten överföras utan det samtycke från tjänstemannen som avses i 5 §, om tjänsten överförs inom eller till tjänstemannens pendlingsområde. Med pendlingsområde avses ett område enligt 10 § i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* (/).

9 c §

Utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid på högst ett år förutsätter inte ett sådant skäl som avses i 9 § 1 mom., om den som utnämns till tjänsteförhållandet enligt uppgift från *arbetskraftsmyndigheten* har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott under de senaste 12 månaderna. Ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten.

En person kan utnämnas till högst två nya tjänsteförhållanden för viss tid inom ett år från det att det första tjänsteförhållandet för viss tid började. Den sammanräknade totala längden för tjänsteförhållandena för viss tid får dock inte överskrida ett år.

Med arbetslös arbetssökande avses en i 3 § 1 mom. 4 punkten i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* (/) avsedd person vars

Gällande lydelse

arbetskrafts- och företagservice avsedd person vars jobsökning är giltig på det sätt som föreskrivs i 2 kap. 1 och 2 § i den lagen.

Föreslagen lydelse

jobsökning är giltig på det sätt som föreskrivs i 27 och 28 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

29.

Lag

om ändring av samarbetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i samarbetslagen (1333/2021) 19 § 4 mom., 21 § 3 och 4 mom. samt 38 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

19 §

Förhandlingsframställning och lämnande av uppgifter

En förhandlingsframställning som gäller ärenden som avses i 2 mom. ska ges in även till arbets- och näringsbyrån senast när omställningsförhandlingarna inleds.

21 §

Handlingsplan och handlingsprinciper

Vid beredningen av handlingsplanen ska arbetsgivaren i ett så tidigt skede som möjligt tillsammans med arbets- och näringsmyndigheten utreda den i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) avsedda offentliga arbetskraftsservice med hjälp av vilken uppsagda arbetstagares sysselsättning stöds.

Om arbetsgivaren överväger att säga upp färre än tio arbetstagare, ska arbetsgivaren när omställningsförhandlingarna inleds föreslå handlingsprinciper för hur arbetstagarna under uppsägningstiden stöds i att på eget initiativ söka sig till annat arbete eller utbildning och för deltagandet i sysselsättningsfrämjande

Föreslagen lydelse

19 §

Förhandlingsframställning och lämnande av uppgifter

En förhandlingsframställning som gäller ärenden som avses i 2 mom. ska ges in även till *arbetskraftsmyndigheten* senast när omställningsförhandlingarna inleds.

21 §

Handlingsplan och handlingsprinciper

Vid beredningen av handlingsplanen ska arbetsgivaren i ett så tidigt skede som möjligt tillsammans med arbetskraftsmyndigheten utreda den i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/)* avsedda offentliga arbetskraftsservice med hjälp av vilken uppsagda arbetstagares sysselsättning stöds.

Om arbetsgivaren överväger att säga upp färre än tio arbetstagare, ska arbetsgivaren när omställningsförhandlingarna inleds föreslå handlingsprinciper för hur arbetstagarna under uppsägningstiden stöds i att på eget initiativ söka sig till annat arbete eller utbildning och för deltagandet i sysselsättningsfrämjande service enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*.

Gällande lydelse

service enligt lagen om arbetskrafts- och företagservice.

38 §

Avtalsrätt

Arbetsgivarnas och arbetstagarnas riksfattande föreningar får genom avtal avvika från vad som föreskrivs i 2 och 3 kap. Genom avtal får avvikelse dock inte göras från vad som föreskrivs i 19 § 2 och 4 mom. om de uppgifter som ska ingå i förhandlingsframställningen eller om anmälningsskyldigheten till arbets- och näringsbyrån, till den del bestämmelserna gäller uppsägning av minst tio arbetstagare.

Föreslagen lydelse

38 §

Avtalsrätt

Arbetsgivarnas och arbetstagarnas riksfattande föreningar får genom avtal avvika från vad som föreskrivs i 2 och 3 kap. Genom avtal får avvikelse dock inte göras från vad som föreskrivs i 19 § 2 och 4 mom. om de uppgifter som ska ingå i förhandlingsframställningen eller om anmälningsskyldigheten till *arbetskraftsmyndigheten*, till den del bestämmelserna gäller uppsägning av minst tio arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

30.

Lag

om ändring av 8 och 9 § i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden (449/2007) 8 och 9 §, sådana de lyder, 8 § i lag 209/2017 och 9 § i lag 928/2012, som följer:

Gällande lydelse

8 §

Meddelande till arbets- och näringsbyrån

Då arbetsgivaren föreslår samarbetsförhandlingar om åtgärder som kan leda till att en arbetstagare sägs upp, permitteras eller överförs till anställning på deltid, ska en i 7 § 1 mom. avsedd förhandlingsframställning eller de uppgifter som framgår av den också meddelas skriftligen till arbets- och näringsbyrån senast när samarbetsförhandlingarna inleds, om inte uppgifterna har meddelats arbets- och näringsbyrån tidigare i något annat sammanhang.

9 §

Handlingsplan och handlingsprinciper

Efter att ha gjort en förhandlingsframställning om sin avsikt att säga upp minst tio arbetstagare av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker ska arbetsgivaren när samarbetsförhandlingarna inleds lämna företrädarna för personalen ett förslag till en sysselsättningsfrämjande handlingsplan. Vid beredningen av planen ska arbetsgivaren utan dröjsmål tillsammans med arbets- och näringsmyndigheterna utreda den offentliga arbetskraftsservice som främjar möjligheterna att få arbete.

Föreslagen lydelse

8 §

*Meddelande till **arbetskraftsmyndigheten***

Då arbetsgivaren föreslår samarbetsförhandlingar om åtgärder som kan leda till att en arbetstagare sägs upp, permitteras eller överförs till anställning på deltid, ska en i 7 § 1 mom. avsedd förhandlingsframställning eller de uppgifter som framgår av den också meddelas skriftligen till *arbetskraftsmyndigheten* senast när samarbetsförhandlingarna inleds, om inte uppgifterna har meddelats arbetskraftsmyndigheten tidigare i något annat sammanhang.

9 §

Handlingsplan och handlingsprinciper

Efter att ha gjort en förhandlingsframställning om sin avsikt att säga upp minst tio arbetstagare av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker ska arbetsgivaren när samarbetsförhandlingarna inleds lämna företrädarna för personalen ett förslag till en sysselsättningsfrämjande handlingsplan. Vid beredningen av planen ska arbetsgivaren utan dröjsmål tillsammans med *arbetskraftsmyndigheterna* utreda den offentliga arbetskraftsservice som främjar möjligheterna att få arbete.

Gällande lydelse

Av handlingsplanen, som ska utarbetas med hänsyn till vad som föreskrivs eller till vad som avtalats genom arbets- och tjänstekollektivavtal i fråga om minskande av arbetskraften, ska framgå den planerade tidtabellen för samarbetsförhandlingarna, förfarandet vid förhandlingarna och de planerade handlingsprinciper som under uppsägningstiden kommer att iakttas vid användningen av service enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) och vid främjande av arbetssökande och utbildning.

Om de uppsägningar som övervägs av arbetsgivaren gäller färre än tio arbetstagare, ska arbetsgivaren när samarbetsförhandlingarna inleds föreslå handlingsprinciper dels för att under uppsägningstiden stödja arbetstagarna i att på eget initiativ söka sig till annat arbete eller utbildning, dels för att stödja arbetstagarnas sysselsättning genom den service som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

Föreslagen lydelse

Av handlingsplanen, som ska utarbetas med beaktande av vad som föreskrivs eller till vad som avtalats genom arbets- och tjänstekollektivavtal i fråga om minskande av arbetskraften, ska framgå den planerade tidtabellen för samarbetsförhandlingarna, förfarandet vid förhandlingarna och de planerade handlingsprinciper som under uppsägningstiden kommer att iakttas vid användningen av service enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/)* och vid främjande av arbetssökande och utbildning.

Om de uppsägningar som övervägs av arbetsgivaren gäller färre än tio arbetstagare, ska arbetsgivaren när samarbetsförhandlingarna inleds föreslå handlingsprinciper dels för att under uppsägningstiden stödja arbetstagarna i att på eget initiativ söka sig till annat arbete eller utbildning, dels för att främja arbetstagarnas sysselsättning genom den service som avses i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

31.

Lag

om ändring av 24 och 25 § i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (1233/2013) 24 och 25 § som följer:

Gällande lydelse

24 §

Meddelande till arbets- och näringsbyrån

Om arbetsgivaren föreslår att åtgärder som kan leda till att tjänstemän sägs upp, permitteras eller överförs till anställning på deltid ska behandlas vid samarbetsförhandlingar, ska den förhandlingsframställning som avses i 21 § eller den information som framgår av framställningen skriftligen lämnas till arbets- och näringsbyrån senast då samarbetsförhandlingarna inleds, om de inte har lämnats till byrån tidigare i något annat sammanhang.

25 §

Handlingsplan och handlingsprinciper för att främja sysselsättningen

Efter att ha gjort en förhandlingsframställning beträffande sin avsikt att säga upp minst tio tjänstemän av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker ska arbetsgivaren när samarbetsförhandlingarna inleds ge företrädarna för personalen ett förslag till en sysselsättningsfrämjande handlingsplan. Vid beredningen av planen ska arbetsgivaren utan dröjsmål tillsammans med arbets- och näringsbyrån och närings-, trafik- och miljöcentralen utreda den offentliga arbetskraftsservice som främjar möjligheterna att få arbete.

Föreslagen lydelse

24 §

*Meddelande till **arbetskraftsmyndigheten***

Om arbetsgivaren föreslår att åtgärder som kan leda till att tjänstemän sägs upp, permitteras eller överförs till anställning på deltid ska behandlas vid samarbetsförhandlingar, ska den förhandlingsframställning som avses i 21 § eller den information som framgår av framställningen skriftligen lämnas till *arbetskraftsmyndigheten* senast då samarbetsförhandlingarna inleds, om de inte har lämnats till arbetskraftsmyndigheten tidigare i något annat sammanhang.

25 §

Handlingsplan och handlingsprinciper för att främja sysselsättningen

Efter att ha gjort en förhandlingsframställning beträffande sin avsikt att säga upp minst tio tjänstemän av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker ska arbetsgivaren när samarbetsförhandlingarna inleds ge företrädarna för personalen ett förslag till en sysselsättningsfrämjande handlingsplan. Vid beredningen av planen ska arbetsgivaren utan dröjsmål tillsammans med *arbetskraftsmyndigheterna* utreda den offentliga arbetskraftsservice som främjar möjligheterna att få arbete.

Handlingsplanen ska utarbetas med beaktande av vad som föreskrivs eller genom

Gällande lydelse

Handlingsplanen ska utarbetas med beaktande av vad som föreskrivs eller genom tjänste- och arbetskollektivavtal avtalas om minskning av arbetskraften. Av planen ska också framgå den planerade tidtabellen för samarbetsförhandlingarna, förfarandet vid förhandlingarna och de planerade handlingsprinciper som under uppsägningstiden ska iakttas vid anlitandet av tjänster enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) samt vid främjande av arbetssökande och utbildning.

Om arbetsgivaren överväger uppsägningar som gäller färre än tio tjänstemän, ska arbetsgivaren när samarbetsförhandlingarna inleds föreslå handlingsprinciper dels för att under uppsägningstiden stödja arbetstagarna i att på eget initiativ söka sig till annat arbete eller utbildning, dels för att främja arbetstagarnas sysselsättning genom sådana tjänster som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Föreslagen lydelse

tjänste- och arbetskollektivavtal avtalas om minskning av arbetskraften. Av planen ska också framgå den planerade tidtabellen för samarbetsförhandlingarna, förfarandet vid förhandlingarna och de planerade handlingsprinciper som under uppsägningstiden ska iakttas vid anlitandet av tjänster enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* (/) samt vid främjande av arbetssökande och utbildning.

Om arbetsgivaren överväger uppsägningar som gäller färre än tio tjänstemän, ska arbetsgivaren när samarbetsförhandlingarna inleds föreslå handlingsprinciper dels för att under uppsägningstiden stödja arbetstagarna i att på eget initiativ söka sig till annat arbete eller utbildning, dels för att främja arbetstagarnas sysselsättning genom sådana tjänster som avses i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

32.

Lag

om ändring av 14 § i lagen om besvärsnämnden för social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006) 14 § 9 mom., sådant det
lyder i lag 1062/2017, som följer:

Gällande lydelse

14 §

Behandlingen av ärenden

Föreslagen lydelse

14 §

Behandlingen av ärenden

Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassor, Utbildningsfonden, närings-, trafik- och miljöcentralen, arbetslöshetsförsäkringsfonden samt arbets- och näringsbyrån är skyldiga att avgiftsfritt sända besvärsnämnden handlingar i den form som besvärsnämnden kräver.

Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassor, Sysselsättningsfonden, närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter samt arbetskraftsmyndigheter är skyldiga att avgiftsfritt sända besvärsnämnden handlingar i den form som besvärsnämnden kräver.

Denna lag träder i kraft den 20 .

33.

Lag

om ändring av lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomststöd (1412/1997) 2 a §, 10 § 1 mom. 3 punkten, 10 § 2 mom. och 10 § 3 mom. 1 punkten, 10 a § 1 mom. samt 11 § 2 mom. 5 punkten,
sådana de lyder, 2 a § i lagarna 1294/2002 och 1278/2016, 10 § 1 mom. 3 punkten i lag 1373/2014, 10 § 2 mom. i lag 815/2015, 10 § 3 mom. 1 punkten och 10 a § 1 mom. i lag 939/2012 samt 11 § 2 mom. 5 punkten i lag 1107/2016, som följer:

Gällande lydelse

2 a §

*Skyldighet att anmäla sig som **arbetslös** arbetsökande*

En person i åldern 17–64 år som ansöker om utkomststöd är skyldig att anmäla sig som arbetslös arbetsökande vid Arbetskraftsbyrån, om han eller hon inte

- 1) arbetar som löntagare eller företagare,
- 2) studerar på heltid,
- 3) är en sådan person som avses i 3 kap. 3 § 1 mom. eller 4 § 1–6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002),
- 4) på grund av anstaltsvård eller på grund av sjukdom som en läkare konstaterat är förhindrad att ta emot arbete, eller
- 5) på grund av någon annan godtagbar och med ovan nämnda orsaker jämförbar orsak är förhindrad att ta emot arbete.

Om den som ansöker om utkomststöd inte anmäler sig som arbetsökande vid Arbetskraftsbyrån, kan utkomststödets grunddel sänkas så som anges i 10 §.

10 §

Sänkt grunddel

Föreslagen lydelse

2 a §

Skyldighet att anmäla sig som arbetsökande

En person i åldern 17–64 år som ansöker om utkomststöd är skyldig att anmäla sig som *arbetsökande på det sätt som föreskrivs i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice (/)*, om han eller hon inte

- 1) arbetar som löntagare eller företagare,
- 2) studerar på heltid,
- 3) är en sådan person som avses i 3 kap. 3 § 1 mom. eller 4 § 1–6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002),
- 4) på grund av anstaltsvård eller på grund av sjukdom som en läkare konstaterat är förhindrad att ta emot arbete, eller
- 5) på grund av någon annan godtagbar och med ovan nämnda orsaker jämförbar orsak är förhindrad att ta emot arbete.

Om den som ansöker om utkomststöd inte anmäler sig som arbetsökande vid *Arbetskraftsmyndigheten*, kan utkomststödets grunddel sänkas *med iakttagande av bestämmelserna* i 10 §.

10 §

Sänkt grunddel

Gällande lydelse

Grunddelens belopp kan sänkas med högst 20 procent i fråga om en person vars behov av utkomststöd föranleds av att

3) en person som avses i 3 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) har vägrat delta i utarbetandet av en aktiveringsplan enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014),

I samband med sänkningen av grunddelen ska det alltid, om möjligt tillsammans med den som ansöker om utkomststöd och vid behov i samarbete med arbets- och näringsmyndigheterna och andra myndigheter, upprättas en handlingsplan för att hjälpa klienten att klara sig på egen hand. Folkpensionsanstalten ska informera sökanden om kommunens skyldighet att upprätta en plan och hänvisa sökanden till kommunens socialväsande för att som klient få planen upprättad. Folkpensionsanstalten ska också omedelbart sända beslutet om sänkt grunddel till kommunens socialväsande för kännedom och meddela sökanden att beslutet sänts till kommunen.

Grunddelens belopp kan sänkas med ett större belopp än vad som nämns i 1 mom., dock sammanlagt med högst 40 procent,

1) om det av en persons upprepade förfarande enligt 1 mom. kan dras den slutsatsen att han eller hon inte vill ta emot arbete eller delta i åtgärder som avses i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), lagen om främjande av integration eller lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, eller

10 a §

Sysselsättningspenning och reseersättning

Föreslagen lydelse

Grunddelens belopp kan sänkas med högst 20 procent i fråga om en sådan person vars behov av utkomststöd föranleds av att

3) en person som avses i 3 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) har vägrat delta i utarbetandet av en aktiveringsplan enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt *lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (/)*,

I samband med sänkningen av grunddelen ska det alltid, om möjligt tillsammans med den som ansöker om utkomststöd och vid behov i samarbete med *arbetskraftsmyndigheterna* och andra myndigheter, upprättas en handlingsplan för att hjälpa klienten att klara sig på egen hand. Folkpensionsanstalten ska informera sökanden om kommunens skyldighet att upprätta en plan och hänvisa sökanden till kommunens socialväsande för att som klient få planen upprättad. Folkpensionsanstalten ska också omedelbart sända beslutet om sänkt grunddel till kommunens socialväsande för kännedom och meddela sökanden att beslutet sänts till kommunen.

Grunddelens belopp kan sänkas med ett större belopp än vad som nämns i 1 mom., dock sammanlagt med högst 40 procent,

1) om det av en persons upprepade förfarande enligt 1 mom. kan dras den slutsatsen att han eller hon inte vill ta emot arbete eller delta i åtgärder som avses i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice*, lagen om främjande av integration eller lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, eller

10 a §

Sysselsättningspenning och reseersättning

Gällande lydelse

Till den som får utkomststöd och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas för varje dag som personen deltar i verksamheten en sysselsättningspenning som är lika stor som kostnadsersättningen enligt 9 kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Sysselsättningspenning betalas dock inte för de dagar för vilka personen får kostnadsersättning enligt 10 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

11 §

Inkomster som skall beaktas

Som inkomster beaktas dock inte

5) kostnadsersättning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), förhöjningsdel enligt 6 kap. 3 b § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, skillnaden mellan förhöjd förtjänstdel som avses i den paragrafen och förtjänstdel som avses i 2 § 1 mom. i det kapitlet samt arbetsmarknadsstödet förhöjningsdel enligt 7 kap. 5 § i den lagen,

Föreslagen lydelse

Till den som får utkomststöd och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas för varje dag som personen deltar i verksamheten en sysselsättningspenning som är lika stor som kostnadsersättningen enligt 103 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Sysselsättningspenning betalas dock inte för de dagar för vilka personen får kostnadsersättning enligt 10 kap 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

11 §

Inkomster som skall beaktas

Som inkomster beaktas dock inte

5) kostnadsersättning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om ordnande av arbetskraftsservice, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), förhöjningsdel enligt 6 kap. 3 b § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, skillnaden mellan förhöjd förtjänstdel som avses i den paragrafen och förtjänstdel som avses i 2 § 1 mom. i det kapitlet samt arbetsmarknadsstödet förhöjningsdel enligt 7 kap. 5 § i den lagen,

Denna lag träder i kraft den 20 .

34.

Lag

om ändring av 14 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) 14 § 1 mom. 10 punkten,
sådan den lyder i lag 933/2012, som följer:

Gällande lydelse

14 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas skall som årsinkomst inte beaktas sökandens och sökandens makes eller sambos

10) ersättningar för kostnader, kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) eller någon annan motsvarande ersättning,

Föreslagen lydelse

14 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas skall som årsinkomst inte beaktas sökandens och sökandens makes eller sambos

10) ersättningar för kostnader, kostnadsersättning enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/)* eller någon annan motsvarande ersättning,

Denna lag träder i kraft den 20 .

35.

Lag

om ändring av 35 § i folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen (568/2007) 35 § 14 punkten, sådan den lyder i lag 934/2012, som följer:

Gällande lydelse

35 §

Prioriterade inkomster när det gäller fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

När kompletteringsbeloppet beräknas beaktas inte som årsinkomst följande till den efterlevande maken utgående betalningar:

14) ersättningar för kostnader, kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) eller någon annan motsvarande ersättning,

Föreslagen lydelse

35 §

Prioriterade inkomster när det gäller fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

När kompletteringsbeloppet beräknas beaktas inte som årsinkomst följande till den efterlevande maken utgående betalningar:

14) ersättningar för kostnader, kostnadsersättning enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/)* eller någon annan motsvarande ersättning,

Denna lag träder i kraft den 20 .

36.

Lag

om ändring av 8 kap. 9 § i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 8 kap. 9 § 2 mom., sådant det lyder i lag 535/2019,
som följer:

Gällande lydelse

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

9 §

Sjukdagpenning efter maximitiden

Föreslagen lydelse

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

9 §

Sjukdagpenning efter maximitiden

Med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom. jämföras den tid för vilken den försäkrade enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller arbetspensionslagarna har fått rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd eller har fått ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i trafikförsäkringslagen, lagen om skada, ådragen i militärtjänst, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller den tid den försäkrade har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrå eller deltagit i service enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) eller bedrivit studier som

Med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom. jämföras den tid för vilken den försäkrade enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller arbetspensionslagarna har fått rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd eller har fått ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i trafikförsäkringslagen, lagen om skada, ådragen i militärtjänst, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller den tid den försäkrade har varit arbetslös arbetssökande vid *arbetskraftsmyndigheten* eller deltagit i service enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/)* eller bedrivit studier som avses i 9 kap. i den lagen. Med arbetsförhetstid jämföras

Gällande lydelse

avses i 6 kap. i den lagen. Med arbetsförhettid jämställs också den tid under vilken den försäkrade med stöd av 3 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har varit berättigad till en förmån enligt den lagen.

Föreslagen lydelse

också den tid under vilken den försäkrade med stöd av 3 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har varit berättigad till en förmån enligt den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

37.

Lag

om ändring av 11 § i militärunderstödslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militärunderstödslagen (781/1993) 11 § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag
963/2017, som följer:

Gällande lydelse

11 §

Inkomster som skall beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till den sökandes och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. När understöd beviljas med stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomster beaktas inte

3) kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012),

Föreslagen lydelse

11 §

Inkomster som skall beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till sökandens och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. När understöd beviljas med stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomster beaktas inte

3) kostnadsersättning enligt *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* (/),

Denna lag träder i kraft den 20 .

38.

Lag

om ändring av 35 § i socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i socialvårdslagen (1301/2014) 35 § 1 mom., sådant det lyder i lag 589/2022, som följer:

I enlighet med riksdagens beslut:

Gällande lydelse

35 §

Kontakt med socialvården för bedömning av stödbehovet

Om en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), en socialkurator eller en anställd hos socialväsendet, undervisningsväsendet, idrottsväsendet, barndagvården, räddningsverket, Nödcentralsverket, Tullen, polisen, Brottspåföljdsmyndigheten, arbets- och näringsmyndigheten, Folkpensionsanstalten eller utsokningsmyndigheten i sitt arbete har fått kännedom om en person vars behov av socialvård är uppenbart, ska han eller hon styra personen till att söka socialservice eller om personen samtycker till det kontakta den myndighet som ansvarar för välfärdsområdets socialvård, så att stödbehovet kan bedömas.

Föreslagen lydelse

35 §

Kontakt med socialvården för bedömning av stödbehovet

Om en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), en socialkurator eller en anställd hos socialväsendet, undervisningsväsendet, idrottsväsendet, barndagvården, räddningsverket, Nödcentralsverket, Tullen, polisen, Brottspåföljdsmyndigheten, *arbetskraftsmyndigheten*, Folkpensionsanstalten eller utsokningsmyndigheten i sitt arbete har fått kännedom om en person vars behov av socialvård är uppenbart, ska han eller hon styra personen till att söka socialservice eller om personen samtycker till det kontakta den myndighet som ansvarar för välfärdsområdets socialvård, så att stödbehovet kan bedömas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

39.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 6 § 1 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag 932/2012,
som följer:

Gällande lydelse

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

5) deltar i arbetskraftsutbildning enligt la-
gen om offentlig arbetskrafts- och företagsser-
vice (916/2012),

Föreslagen lydelse

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

5) deltar i arbetskraftsutbildning enligt la-
gen om ordnande av arbetskraftsservice (/),

Denna lag träder i kraft den 20 .

40.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om genomförande av vissa bestämmelser om uppehållsrätt i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om genomförande av vissa bestämmelser om uppehållsrätt i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (666/2020) 6 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 685/2022, som följer:

Gällande lydelse

6 §

Sökanden jämställs med personer som avses i 2 kap. 1 § 3 mom. 1 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012).

Sökanden har rätt att arbeta och bedriva företagsverksamhet.

Föreslagen lydelse

6 §

Sökanden jämställs med personer som avses i 27 § 3 mom. 1 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/).

Sökanden har rätt att arbeta och bedriva företagsverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

41.

Lag

om ändring av 92 och 127 a § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i inkomstskattelagen (1535/1992) 92 § 13 punkten sådan den lyder i lag 929/2012,
och
ändras 92 § 11 punkten och 127 a § 3 mom., sådana de lyder, 92 § 11 punkten i lag 929/2012
och 127 a § 3 mom. i lag 1132/2021, som följer:

Gällande lydelse

92 §

Skattefria sociala förmåner

Skattepliktig inkomst är inte

11) ersättning för kostnader som betalas till arbetslösa med stöd av 10 kap. 1 och 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) och kostnadsersättning enligt 9 kap. 1 § i samma lag,

13) lönesubvention som fysiska personer erhåller enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, om subventionen används i annan verksamhet än näringsverksamhet, jordbruk eller skogsbruk,

127 a §

Hushållsavdrag

Hushållsavdrag beviljas inte, om direkt för samma arbetsprestation har erhållits stöd för närståendevård, servicesedel som beviljats av kommunen för social- och hälsovård, stöd som avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn eller lönesubvention enligt

Föreslagen lydelse

92 §

Skattefria sociala förmåner

Skattepliktig inkomst är inte

11) i 102 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd ersättning för kostnader som betalas till arbetslösa som söker arbete eller service samt kostnadsersättning enligt 103 § i den lagen,

(upphävs)

127 a §

Hushållsavdrag

Hushållsavdrag beviljas inte, om direkt för samma arbetsprestation har erhållits stöd för närståendevård, servicesedel som beviljats av kommunen för social- och hälsovård eller stöd som avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn. Avdrag beviljas heller inte

Gällande lydelse

lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service. Avdrag beviljas heller inte med anledning av arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av en bostad, om reparationsunderstöd för reparation av bostaden har beviljats av statens eller något annat offentligt samfunds medel. När avdrag beviljas beaktas dock inte energiunderstöd som beviljas för ändring av uppvärmningssätt i småhus enligt lagen om understöd för reparation av bostäder, energiunderstöd och understöd för sanitära olägenheter (1184/2005).

Föreslagen lydelse

med anledning av arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av en bostad, om reparationsunderstöd för reparation av bostaden har beviljats av statens eller något annat offentligt samfunds medel.

Denna lag träder i kraft den 20 .

42.

Lag

om ändring av 10 f § i inkomstskattelagen för gårdsbruk

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) 10 f § 1 mom., sådant det lyder i lag 1362/2021, som följer:

Gällande lydelse

10 f §

Arbetsgivaren får utöver vad som föreskrivs i 6 § för utbildning av en arbetstagare som arbetat inom jordbruket göra ett utbildningsavdrag enligt 2–4 mom. i denna paragraf när utbildningen baserar sig på en i 9 § i samarbetslagen (1333/2021) avsedd utvecklingsplan eller en i 3 § i lagen om ekonomiskt understödd utveckling av yrkeskompetensen (1136/2013) avsedd utbildningsplan, om

1) utbildningen pågår oavbrutet i minst en timme,

2) arbetsgivaren betalar lön till arbetstagaren för utbildningstiden, och

3) ingen lönesubvention enligt 7 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) under skatteåret har beviljats för kostnaderna för avlöning av arbetstagaren.

Föreslagna lydelse

10 f §

Arbetsgivaren får utöver vad som föreskrivs i 6 § för utbildning av en arbetstagare som arbetat inom jordbruket göra ett utbildningsavdrag enligt 2–4 mom. i denna paragraf när utbildningen baserar sig på en i 9 § i samarbetslagen (1333/2021) avsedd utvecklingsplan eller en i 3 § i lagen om ekonomiskt understödd utveckling av yrkeskompetensen (1136/2013) avsedd utbildningsplan, om

1) utbildningen pågår oavbrutet i minst en timme,

2) arbetsgivaren betalar lön till arbetstagaren för utbildningstiden, och

3) ingen i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd lönesubvention och inget i den lagen avsett sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år har beviljats under skatteåret* för kostnaderna för avlöning av arbetstagaren.

Denna lag träder i kraft den 20 .

43.

Lag

om ändring av 56 § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968) 56 § 1 mom.,
sådant det lyder i lag 1361/2021, som följer:

Gällande lydelse

56 §

Arbetsgivaren får utöver vad som föreskrivs i 7 § för utbildning av en arbetstagare som arbetat inom näringsverksamheten göra ett utbildningsavdrag enligt 2–4 mom. i denna paragraf när utbildningen baserar sig på en i 9 § i samarbetslagen (1333/2021) avsedd utvecklingsplan eller en i 3 § i lagen om ekonomiskt understödd utveckling av yrkeskompetensen (1136/2013) avsedd utbildningsplan, om

1) utbildningen pågår oavbrutet i minst en timme,

2) arbetsgivaren betalar lön till arbetstagaren för utbildningstiden, och

3) ingen lönesubvention enligt 7 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service (916/2012) under skatteåret har beviljats för kostnaderna för avlöning av arbetstagaren.

Föreslagen lydelse

56 §

Arbetsgivaren får utöver vad som föreskrivs i 7 § för utbildning av en arbetstagare som arbetat inom näringsverksamheten göra ett utbildningsavdrag enligt 2–4 mom. i denna paragraf när utbildningen baserar sig på en i 9 § i samarbetslagen (1333/2021) avsedd utvecklingsplan eller en i 3 § i lagen om ekonomiskt understödd utveckling av yrkeskompetensen (1136/2013) avsedd utbildningsplan, om

1) utbildningen pågår oavbrutet i minst en timme,

2) arbetsgivaren betalar lön till arbetstagaren för utbildningstiden, och

3) ingen i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd lönesubvention och inget i den lagen avsett sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år har beviljats under skatteåret* för kostnaderna för avlöning av arbetstagaren.

Denna lag träder i kraft den 20 .

44.

Lag

om ändring av 2 och 3 § i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) 2 § 2 mom. 2 punkten och 3 § 1 mom., sådana de lyder i lag 926/2012, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Tillämpningsområde

På de villkor som anges i 1 mom. tillämpas lagen även på

2) arbete som en person som deltar i arbetsprovning enligt 4 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) utför på en arbetsplats,

3 §

Arbetsgivarens skyldighet att kräva uppvisande av straffregisterutdrag

Arbetsgivaren ska kräva att en person visar upp ett straffregisterutdrag enligt 6 § 2 mom. i straffregisterlagen (770/1993) när personen första gången anställs i eller utnämns till ett anställnings- eller tjänsteförhållande som omfattar uppgifter som avses i 2 § eller första gången tilldelas sådana uppgifter. Med arbetsgivare avses i denna lag även civiltjänstcentralen enligt 7 § i civiltjänstlagen och arbets- och näringsmyndigheter som ingår avtal om arbetsprovning.

Föreslagen lydelse

2 §

Tillämpningsområde

På de villkor som anges i 1 mom. tillämpas lagen även på

2) arbete som en person som deltar i arbetsprovning enligt 54 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) utför på en arbetsplats,

3 §

Arbetsgivarens skyldighet att kräva uppvisande av straffregisterutdrag

Arbetsgivaren ska kräva att en person visar upp ett straffregisterutdrag enligt 6 § 2 mom. i straffregisterlagen (770/1993) när personen första gången anställs i eller utnämns till ett anställnings- eller tjänsteförhållande som omfattar uppgifter som avses i 2 § eller första gången tilldelas sådana uppgifter. Med arbetsgivare avses i denna lag även civiltjänstcentralen enligt 7 § i civiltjänstlagen och *en arbetskraftsmyndighet* som ingår avtal om arbetsprovning.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

45.

Lag

om ändring av 47 kap. 6 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 47 kap. 6 §, sådan den lyder i lag 927/2012, som följer:

Gällande lydelse

47 kap.

Om arbetsbrott

6 §

Brott mot förbudet att ta ut avgift för arbetsförmedling

Den som av en enskild kund tar ut avgift i strid med det förbud att ta ut avgift för arbetsförmedling som föreskrivs i 12 kap. 5 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), ska för brott mot förbudet att ta ut avgift för arbetsförmedling dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Föreslagen lydelse

47 kap.

Om arbetsbrott

6 §

Brott mot förbudet att ta ut avgift för arbetsförmedling

Den som av en enskild kund tar ut avgift i strid med det förbud att ta ut avgift för arbetsförmedling som föreskrivs i 144 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/), ska för brott mot förbudet att ta ut avgift för arbetsförmedling dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

46.

Lag

om ändring av 4 a § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 4 a § 2 mom., sådant det lyder i lag 23/2022, samt
fogas till 4 a § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 1093/1999, 733/2014, 1114/2018, 75/2021
och 23/2022, en ny 5 a-punkt som följer:

Gällande lydelse

4 a §

Utöver vad som bestäms i 4 §, lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden som gäller

De uppgifter som avses i 1 mom. 6 punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 7 § 2 mom. och 22 § 2 mom. i statsunderstödslagen och de uppgifter som avses i 8 punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 6 § 2 mom. 3 punkten i lagen om ett försök med rekryteringsstöd.

Föreslagen lydelse

4 a §

Utöver vad som bestäms i 4 §, lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden som gäller

5 a) sådan lönesubvention eller sådant sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år som en i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (/) avsedd arbetskraftsmyndighet har beviljat i enlighet med den lagen,

De uppgifter som avses i 1 mom. 5 a-punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 83 § 3 mom. 4 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, de uppgifter som avses i 6 punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 7 § 2 mom. och 22 § 2 mom. i statsunderstödslagen och de uppgifter som avses i 8 punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 6 § 2 mom. 3 punkten i lagen om ett försök med rekryteringsstöd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

47.

Lag

om ändring av 4 a § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 4 a § 2 mom., sådant det lyder i lag 1114/2018, som följer

Gällande lydelse

4 a §

De uppgifter som avses i 1 mom. 6 punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 7 § 2 mom. och 22 § 2 mom. i statsunderstödslagen.

Föreslagen lydelse

4 a §

De uppgifter som avses i 1 mom. 5 a-punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 83 § 3 mom. 4 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och de uppgifter som avses i 6 punkten lämnas ut om avgöranden som avses i 7 § 2 mom. och 22 § 2 mom. i statsunderstödslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .
